szülődés, a pódiumra lépés előtti perceket, megragadva valamit a magánember művésszé alakulásából, az

gány Juditnak. A BM Duna Palotában rendezett tárlatot április 18-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Én alaptermészetemnél fogva szorongó, talán túlontúl komoly, rendszerető ember vagyok, de remélem,

rendező számára fontos lehet a zeneszerző személye, a zene minősége, és semmiképpen nem rendelnék alá

– Főleg kortárs darabokhoz írok zenét, s kísérleti társulatokkal éppúgy dol-

műveket kompon[illegible], bár manapság egyre ritkábban, mert a filmzene az időm javarészét leköti.

első alkalommal a gyar Fotóművészek vetsége által ala életműdíjat.

Egy ez

Isteni komédiák gyűjteménye

Székely Anna NÉPSZAVA

„Gordon pedig csak baktatott az úttest közepén, és borzasztóan szégyellte, hogy meztelen. Ezért hát belétemette szomorú szemének tekintetét szakállába, és így szólt az Istenhez: Mondd, mire jó ez a komédia?" Lenyűgözve olvassuk ezt a kis kötetet, hiszen aligha találkoztunk korábban ezekhez a mesékhez, legendákhoz hasonlókkal. Az örök emberi vágyakról, a jóságról, a boldogságkeresésről szólnak *Goda Gábor* zsidótörténetei, sok ezeréves tapasztalásokról, arról a komédiáról, amit mind közönségesen életnek nevezünk. Goda tüneményes költészete varázsvilágba röpít, ahol tanúi leszünk a fiavesztett holló csodatételének, elámulunk, amikor a holt költő fölött törvényt ülnek a rímek angyalai, és drukkolunk a gonosz Jonathan Bartutának, találjon végre egy tökéletesen reménytelen embert, hogy legyen végre alkalma véghezvinnie élete első jócselekedetét.

A Makkabi Kiadó reprint sorozata már tíz éve azon fáradozik, hogy a magyarországi zsidó kultúra sajátos értékeit minél többen felfedezzék, és érezzék a magyar kultúra szerves részének. A nemrég elhunyt Kossuth-díjas író könyve először 1940-ben látott napvilágot, akkor még *Herman Lipót* festőművész illusztrációival. De a mostani új kiadás *Raj Ráhel* színes rajzaival is biztosan felgyújtja egyaránt a felnőttek és a gyermekek képzeletét.

Goda Gábor: Zsidó mesék és legendák (Makkabi Kiadó)

Elveszettnek hitt festmények is lesznek a Mű-Terem Galéria kalapácsa alatt

Április 9-én rendezi tavaszi árverését a Mű-Terem Galéria a Budapest Kongresszusi Központban. Az árverésre kerülő műtárgyakat – köztük néhány olyan festményt is, amelyet sokáig lappangóként tartottak nyilván, netán elveszettnek hittek a művészettörténészek – mától április 8-ig ugyanitt tekinthetik meg az érdeklődők. Ugyancsak ma nyílik a Bizományi Áruház árverésére kerülő művek tárlata, a Blitz Galéria pedig ma tartja árverését.

NÉPSZAVA-információ

Az árverés érdekessége lesz, hogy – nyilván mindenekelőtt a megélénkülő műkereskedelem hatására – több olyan remekmű is felbukkant ebből az alkalomból, amelynek létezéséről ugyan tudott a szakirodalom, de a művek nyomát évtizedek óta elvesztette. A korábban lappangó festmények újrafelfedezése valóságos újjászületés is egyben, hiszen számos „bujkáló" mű az évtizedes viszontagságok során elpusztult, és az idő múlásával egyre csökken annak a reménye, hogy újabb „túlélők" bukkannak elő. Márpedig ezúttal több ilyen festmény is szerepel majd a Mű-Terem Galéria aukcióján.

Munkácsy Mihály tragikus szerelmének, *Madame Chaplinnek* a portréját például minden jelentős Munkácsy-monográfia reprodukálta, de már *Végvári Lajos* 1958-as összefoglaló műve is lappangó festményként említi. *Ferenczy Károly* nagybányai korszakának szintetizáló záródarabjai közé tartozik az 1910-ben készült Vörös fal sorozat. A festmények a korabeli Ferenczy-kiállítások sztárdarabjai voltak, de már *Ferenczy Valér* (a festő fia) és *Genthon István* monográfiája is lappangó műként említ közülük hármat.

Rippl-Rónai József 1898-ban festett éteri szépségű leányportréja a művész párizsi, úgynevezett „fekete" korszakának múzeumi rangú reprezentánsa, míg a kisméretű, de megoldásában és színeiben kiemelkedő Leányok az erdőben című munkát szépsége és dekorativitása avatja a festő „kukoricás" periódusának fontos darabjává.

Mednyánszky László számtalanszor reprodukált Táborozás című képén a kavargó ködből elővillanó piros katonasapkák a háború komor, illúzió nélküli valóságát sugallják. *Csók István* mikszáthi iróniával ábrázolja a darázsi plébános alakját a virtuózan megfestett virágzó tavaszi környezetben. A Nyolcakat *Czóbel, Márffy, Czigány* és *Orbán Dezső* képviseli az anyagban. Kiemelkedik az anyagból Márffy tájképe, az 1940-es évek végén festett Comói tó és a *Köves Oszkár* gyűjteményből származó Czóbel-kislányportré. A Nagybányától Rómáig ívelő korszakot fogja össze *Aba-Novák* és *Patkó Károly* két-két nagyszerű alkotása. A harmincas évek elejének fontos műveit *Schönberger Armand* 1931-ben festett Kávéháza, *Kmetty* konstruktív csendélete és *Kádár Béla* dekoratív nagy virágcsendélete képviseli.

A Zsolnay-gyűjtők természetesen számíthatnak a szecessziós kerámiák színvonalas választékára is.

Ugyancsak ma 15 órától április 11-ig tekinthetők meg a BÁV Rt. 34. Művészeti Aukcióján április 13-án és 14-én árverésre kerülő műtárgyak is Budapesten, a IX. kerületi Lónyai utca 30–32.-ben.

Ma 17 órától tartja tavaszi képaukciójának árverését a Blitz Galéria a Hotel Corvinus Kempinskiben (Bp. V., Erzsébet tér 7–8.), ahol a kalapács alá kerülő mintegy 130 tétel között többek között a húszas-harmincas évek kiemelkedő magyar képzőművészeinek, *Tihanyi Lajosnak, Szobotka Imrének, Csók Istvánnak, Schreiber Hugónak, Kádár Bélának, Vörös Gézának* a munkái szerepelnek, de az érdeklődők licitálhatnak *Munkácsy Mihály, Aba Novák Vilmos* vagy *Derkovits Gyula* képeire is.

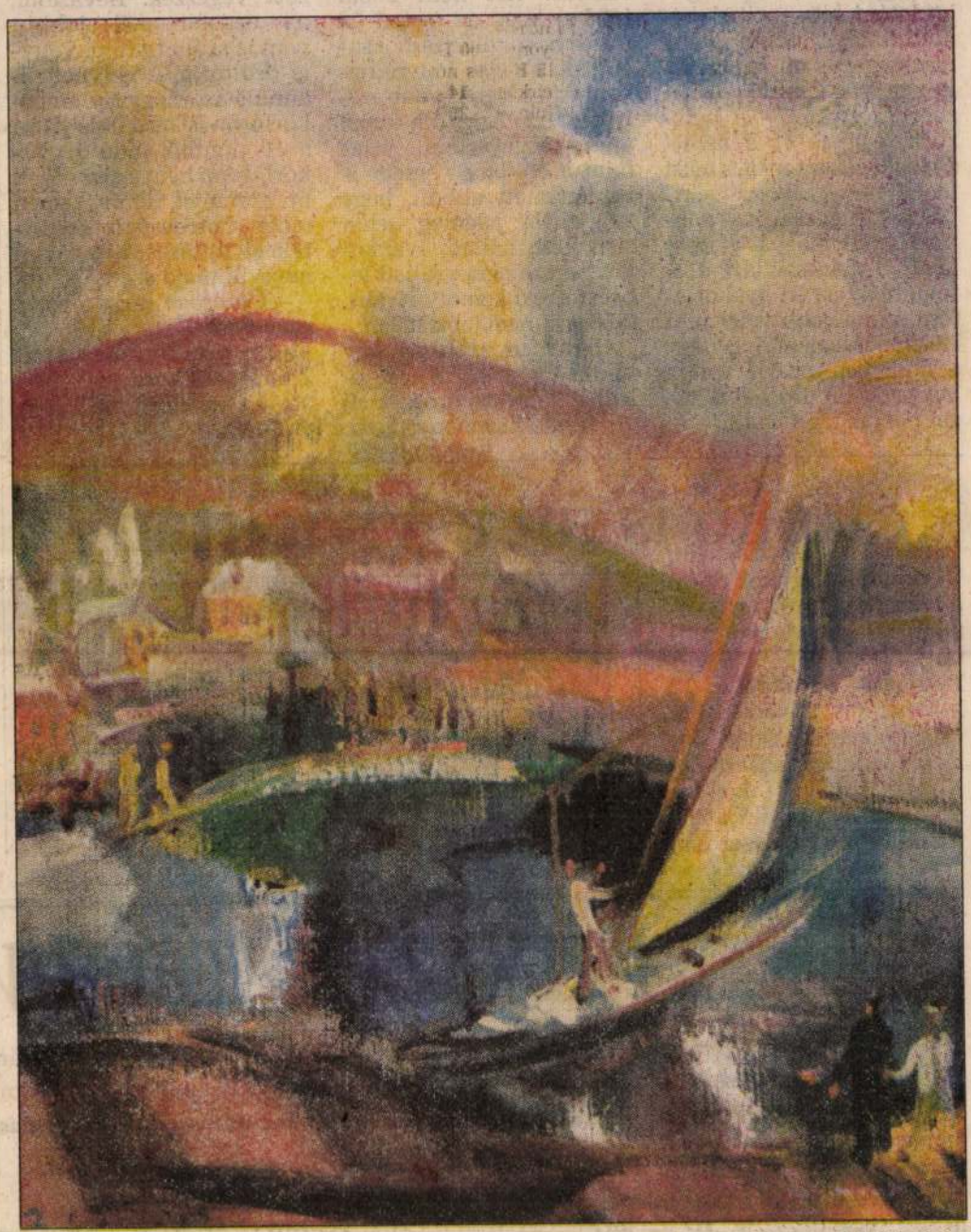

Márffy Ödönnek ez a 40-es években festett, Comói tó című tájképe 1 200 000 forintos kikiáltási árral indul a Mű-Terem Galéria április 9-i műtárgyárverésén a Budapest Kongresszusi Központban

üst- és egy bronzerem volt a kétfős magyar „csapat" mérlege az elmúlt hét végi, cottbusi torna Grand Prix-versenyen, *Varga Adrienn* ugrásban a 2., *Csollány Szilveszter* gyűrűn a 3. helyen végzett. A közelmúltban gyakorlatilag verhetetlen Csollány számára az utóbbi időben az ezüst is ismeretlen volt, így adja magát a kérdés, hogyan lett az aranyból bronz?

– Úgy érzem, hogy a gyakorlatom hiba nélkül bemutattam, a többi pedig már nem rajtam múlt – jegyezte meg Csollány a hazaérkezés után. – A belarusz *Ivankov* és a német *Belenki* előzött meg, s most mondjam el, hogy a zsűriben belarusz és német pontozó is volt, magyar viszont nem? S nemcsak azt állítom, hogy az én gyakorlatom sokkal jobb volt, mint Belenkié, hanem azt, hogy a döntőben az övé volt a leggyengébb. De hát ő hazai pályán szerepelt...

s mennyire reális a veszély, hogy a pontozók működése a világbajnokságon és az olimpián is „visszaüthet"?

– Ettől nem tartok, mert Ivankov és Belenki ugyan biztosan ott lesz a döntőben, de a vb-n és az olimpián a finálékban már nem fordulhat elő, hogy valaki a honfitársának pontozzon. S ha azonos mércével mérnek mindenkit, akkor mindjárt más a felállás. Azt nem adom írásba, hogy az ősszel én nyerem a világbajnokságot, de az első helyre nekem van a legnagyobb esélyem. Az Amerika-kupa, amit megnyertem, valamint a cottbusi verseny is megerősített abban, hogy a gyűrűn jelenleg senki sem jobb nálam. Ivankovot persze nem szabad lebecsülni, ő komoly rivális, de ő sem nem jobb nálam.

Ugrásban azonban úgy tűnik, Varga Adriennél jelenleg jobb az oroszok új „titánja", *Zamolodcsikova*.

gén már Grand Prix-t nyert, éppen Varga előtt; s a sorrend Cottbusban is megmaradt közöttük. Az orosz lány két ugrása 10, illetve 9,9 pontból „indul", Vargáé „csak" 9,9-ből és 9,8-ból. Ez azonban Európa-bajnokunknak különösebben nem vette el a kedvét:

– Mivel a cottbusi volt az idei első versenyem, csupán azt a célt tűztem ki, hogy az első három között végezzek. Bevallom, az ezüstéremnél jobbra nem is számítottam, vagyis örülök a 2. helynek. S annak is, hogy felemáskorláton is kezd összeállni a 10 pontból induló gyakorlatom, benne egy olyan új elemmel, amit éppen most Cottbusban fogadtak el újításként, s rólam nevezik majd el.

– Ugrásban nincs tervbe véve újítás?

– De igen. Ugyanaz, amit Zamolodcsikova már tud, ám én egyelőre még csak tanulom.

Kokó is fut a Vivicittán

Vasárnap 11 órakor rajtol a Margitszigetről a hagyományos 14. Matáv-Vivicittá Városvédő Futás. A Budapest Sportiroda 12 kilométeres versenyére óriási az érdeklődés. Jelezte indulási szándékát *Kovács István* világbajnok ökölvívó is, aki amatőr korában rendszeresen részt vett ezen a viadalon. Példáját jó néhányan követik az olimpiára készülő Sydney Club tagjai közül is. A verseny minden indulója emblémázott Matáv-pólót, Rauch üdítőt és 2 db Citroën Saxo sorsjegyet kap ajándékba. A kedvezményes nevezési díj péntekig 800 Ft.

MATÁV Vivicittá VÁROSVÉDŐ FUTÁS
Expressz Hegyi HEGYI FÉLMARATON

latták *Török Ferenc* Pergamen, Rózsavölgyi István futóévei című könyvét az egykori világcsúcstartó és olimpiai bronzérmes sportolóról, a későbbi kiváló

ményét érte el az olimpiák történetében, egykori csapattársa, az Egyesült Államokban élő *Tábori László* is üdvözölte, dísztáviratot küldve az ünnepeltnek.

csög, nem vádaskodik, nem iszik, csak tejet, s fe
nen hangoztatja: ha nem kapitányként, akkor k
ronglövőként jut el Sydneybe, ami nem lehetetle
hiszen egy hazai viadalon 2. lett.

Kérdés, beválogatja-e mondjuk Hammerl?

Deák Zsigmond

Felfalták a huskyk az ördögöket a floridai palánkok alatt

Bomba meglepetés az amerikai egyetemi kosárlabda-bajnokság döntőjében

A Connecticut egyetem férficsapata első ízben jutott be az Egyesült Államok főiskolai bajnokságának (NCAA) négyes döntőjébe, a Final Fourba, s ha már ott volt, el is hódította a trófeát. Ezzel a bajnokság sok évtizedes történetének egyik legnagyobb szenzációját okozta, ugyanis a toronymagas esélyes Duke-nak mindenki előre odaadta az aranyérmeket. A négyes döntőben kicsúcsosodó March Madness, a „márciusi őrület" (az NCAA kieséses rendszerben zajló 64-es országos tornája) azonban nem hiába a meglepetések menetelése, a UConn – ez a Connecticut egyetem becenéve – méltónak bizonyult a veretes kupahagyományokhoz.

Ch. Gáll András
NÉPSZAVA

Minden a Blue Devilsként, azaz Kék Ördögökként emlegetett Duke mellett szólt. Az a körülmény, hogy 36 meccset nyertek zsinórban a döntő előtt, hogy már így is a kilencvenes évtized legeredményesebb csapata voltak (1990-ben és 1992-ben elsők lettek, a legendás *Christian Laettner, Grant Hill, Bobby Hurley* trió vezérletével), s edzőjük, a West Point-i katonai akadémián végzett *Mike Krzyzewski* – szegény lengyel bevándorlók fia – a legelismertebb főiskolai szakembernek számít széles Amerikában. Mindezt tetézte, hogy *Elton Brandet*, a Kék Ördögök 203 centis, másodéves centerét az egész ország legjobb egyetemi kosarasának választották – már a döntő előtt –, s ekként ő kapta a sportág kitalálójáról elnevezett *James Naismith*-trófeát.

A floridai St. Petersburg – a Tampai-öböl külső peremén épült kikötőváros – adott otthont a négyes döntőnek, közelebbről a Tropicana Field sportcsarnok. A szombati első körben a UConn 66:58-ra verte az Ohio State gárdáját, míg a Duke – amely addig a tornán átlagosan 30 pont különbséggel lépte le ellenfeleit, a Florida A&M, a Tulsa, a Délnyugat-Missouri és a Temple csapatát – véres verejtékkel 68:62-re a pompás irányító, *Mateen Cleeves* dirigálta Michigan State együttesét.

A döntő – és az egész 64-es torna – hősévé *Richard Hamilton*, a UConn „Huskies" 198 centis, harmadéves bedobója nőtte ki magát. Az utolsó mérkőzésen 27 pontot, 7 lepattanót és 3 gólpasszt produkált, a torna hat meccsén összesen 145 pontot (24,1-es átlag), aminél többet csak *Dennis Scott*, a Georgia Tech bedobója szerzett 1990-ben: 153-at.

Az utolsó 23 másodpercben minden adva volt ahhoz, hogy *Trajan Langdon*, a Duke 190 centis, anchorage-i (Alaszka) születésű hátvédje lépjen elő hőssé. Addig már 25 pontot szerzett, s mivel 75:74 volt az állás a UConn javára, megtehette volna, hogy kijátssza a támadási időt, s az utolsó pillanatban bedobja a győztes kosarat.

Ez is volt a terve. Vezette, vezette a labdát, de *Ricky Moore*, az ellenfél „kullancsa" szorosan ott lihegett a nyakán. Már csak 5,4 másodperc volt hátra, amikor Langdon begyorsított. Túlságosan is: a játékvezető lépéshibát ítélt. A labda az ellenfélé, még egy szabálytalanságra s két értékesített UConn-büntetőre van idő. A végeredmény 77:74, először bajnok a UConn és *Jim Calhoun* edző...

omfb Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az OMFB Nemzetközi Projektiroda (NPI) pályázatot hirdet a Magyar Köztársaság és a Francia Köztársaság közti kormányközi tudományos és technológiai együttműködés keretében kutatási/fejlesztési projektek ***nemzetközi kutatócseréjének támogatására.***

A pályázatok benyújtási határideje: 1999. május 3., 16.00 óra.

A pályázati űrlapok átvehetők az ***OMFB NPI titkárságán (Budapest V., Szervita tér 8., IV. em. 424.)***, vagy letölthetők az OMFB honlapjáról ***(www.omfb.hu)***.

Via Pannonia

omfb Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az OMFB Nemzetközi Projektiroda (NPI) pályázatot hirdet ***magyar-német*** kormányközi tudományos és technológiai együttműködés keretében kutatási/fejlesztési projektek nemzetközi kutatócseréjének támogatására.

A pályázatok benyújtási határideje: 1999. június 2., 16.00 óra.

A pályázati űrlapok átvehetők az ***OMFB NPI titkárságán (Budapest V., Szervita tér 8., II. em. 210.)***, vagy letölthetők az OMFB honlapjáról ***(www.omfb.hu)***.

Via Pannonia

sadalmat a jövő nagy életútjaira. És hinni akarok abban, hogy a magyar népnek, a magyar kultúrának és művészetnek egymásra való találásából *majdan* egy *friss*, nagy és dús szellemi termésű élet fakad, mely beragyogja egy új életre kelt *nagyhivatású* nemzet ma még beborult égboltját.

És én bizalommal, reménykedve emelem föl a Szinyei-serleget és ürítem egy eljövendő szellemi csillaghullásra, amelynek, hitem szerint, be kell következnie, mint ahogy bekövetkeznek az augusztusi éjszakák égboltfényesítő pazarlásai, amelyek nem röppennek végig a horizonton a nélkül, hogy az emberi lélekbe mélységesen bele ne villannának.

A SZINYEI MERSE PÁL-TÁRSASÁG évi rendes közgyűlését január 30-án tartotta meg, melyen *Balló Ede* festőművészt és *Jeszenszky Sándor dr.* miniszteri tanácsost, a Társaság volt főtitkárát tiszteleti tagokul választotta. A Társaság az 1930. évi *Szinyei-jutalmat Pátzay Pálnak* ítélte. A néhai *jánoshalmi Nemes Marcell*-féle alapítvány *Szinyei Merse Pál tájképfestészeti díját Márffy Ödön* nyerte, *a Zichy Mihály grafikai díjat Molnár C. Pál.* Február 2-án, Szinyei Merse Pál halálának tizenegyedik évfordulóján tartotta meg a Társaság a Magyar Tudományos Akadémia üléstermében a *Szinyei Merse Pál-emlékünnepet. Csók István* elnöki megnyitója után *Sidló Ferenc* főtitkár mutatta be a Társaság 1930. évi működését föltáró jelentését. *Rózsaffy Dezső dr.* pedig a kiadott díjakról szóló jelentését. Az emlékünnepen olvasta föl *Szép Ernő* „Emlékezés Szinyei Merse Pálra" címmel a nagy számban megjelent közönséget mélyen megható, e füzetünkben közölt, pompás írását.

Az ünnepi hetet február 9-én este a Hungária-szállóban rendezett Szinyei Merse-lakoma zárta be. A serlegbeszédet *Sidló* Ferenc mondotta.

RÓZSAFFY DEZSŐ JELENTÉSE A DÍJAK ODAÍTÉLÉSÉRŐL:

Egy könyv jelent meg 1928-ban a magyar könyvpiacon „Márffy Ödön művészete" címmel, a bevezetést hozzá *Pátzay Pál* írta.

A sors játékos szeszélye úgy akarta, hogy ez a két név ismét egymás mellé kerüljön a Szinyei Merse Pál-Társaság 1930. évi díjazottjairól szóló jelentésben.

A Szinyei-jutalmat *Pátzay Pál* szobrász, a Szinyei-tájképdíjat *Márffy Ödön* festőművész nyerte el. Az egyik, sikert ígérő pályájának úgyszólván még az elején áll, míg a másik a legutóbbi kiállításokon bemutatott munkáival, főként rendkívül egyéni zamatú tájképeivel, művészetének delelőpontjához érkezett el.

A Márffy-könyvhöz írt néhány oldalas, tömörre fogott bevezetés arra mutat, hogy írója, a szobrász Pátzay fegyelmezett gondolkozású, logikus fő, aki szeret magának megfigyeléseiről, valódi avagy látszólagos ellenmondásokról lehetőleg szabatos, minden kétértelműséget kizáró formában számot adni: megmagyarázni azt, ami sokaknak és sokszor megmagyarázhatatlan, a művész törekvéseinek, fölfogásának benső lényegét.

Ösztönös, impulzív egyénisége mellett ez a bíráló, jellemző, a tények logikáját megismerni akaró igyekezet jellemzi Pátzayt, aki még alig harmincötéves, — 1896 szeptember 17-én született Kapuvárott, — tehát aránylag fiatalon éri a megtiszteltetés. A Képzőművészeti Főiskolán Radnai Bélánál tanult egy ideig, de már 1917-ben néhány szobrot állított ki a Kassák Lajos szerkesztette egykori „Ma" folyóirat helyiségeiben.

Nehéz, zürzavaros esztendők következtek azután. Különösen nehéz idők a megindulás, forrongás, fejlődés állapotában levő fiatal tehetségeknek. Pátzay Pál, gondolkozó egyéniségéhez híven, már korán és behatóan kezdett foglalkozni a szobrászatnak *hildebrandi* értelemben veendő olyan nagyfontosságú elméleti kérdéseivel és az ezekből leszűrt fölfogása csakhamar jelentkezik azokban a bronz kisplasztikai alkotásokban és terracotta képmásszobrokban, amelyek a következő esztendőkben kerülnek ki mintázó keze alól, és amelyekben önálló szobrászi elképzeléseit igyekszik megvalósítani, összhangba hozni a természet után való közvetlen mintázással.

Az 1920-ban készült „Fésülködő nő" című kisbronz jellemző, összefoglaló példája ezirányú törekvéseinek. A női alak lábait szétterpesztve, erősen megvetve ül az alacsony fatörzsön, hosszú hajtincsét fölemelt jobbjával szorítva, fejét kissé előre hajtja, míg balkezével a fésűt nyakszirtjéhez illeszti. A fésülködés mozdulatának, mint kifejező szobrászi gondolatnak a motívuma szólal meg fejtől lefelé a törzsön, a lábszárak izmain és vibrál a begörbített lábujjak hegyén. A művész nem sablónos természetutánzásra törekedett, egyes formákat elnagyol, másokat részletez, helyenként deformál, mindent alárendel a mozdulat kifejező dinamikájának. Fegyelmezett gondolkozása megóvja attól, hogy az ú. n. expresszionizmus legtöbbnyire különcködő, igen gyakran szobrásziatlan túlzásaiba, értelmetlen szélsőségeibe essék. Szinthetikus fölfogású arcképszobrain még fokozottabban megmutatkozik ez a higgadt leszűrtségre törekvés, legmonumentálisabban talán Kállay Miklósnak 1925-ben készült terracotta képmásán, továbbá az Új Magyar Képtárban levő, ugyanazon időben készült, Női Képmáson.

Pátzay Pál a Képzőművészek Új Társaságának megalakulása óta tagja, ennek időszaki kiállításain többízben vett részt. Eddigi munkásságát Genthon István méltatta Társaságunk folyóiratának, a Magyar Művészetnek mult 1930. évi 6. számában.

A művész legutóbb két évet töltött a római Collégium Hungaricumban, újabb fejlődésének kétségkívül számottevő eredményeit az Ernst-Múzeum egyik legközelebbi kiállításának keretében készül bemutatni.[1]

A Szinyei-jutalom odaítélésével Társaságunk a fiatal magyar szobrászgeneráció érdemes tagjának nyujtja az elismerés pálmáját következetesen kitartó, magas szempontoktól vezérelt, ernyedetlen munkásságának elismeréseül.

Márffy Ödön 1878 november 30-án született Budapesten. Művészeti tanulmányait elég későn kezdte el, 1903—1907-ig Fernand Cormon oldalán, a párizsi École des Beaux-Artsban tanult. Nyaranta Bruges-ben és a Brétagne-ban dolgozott. Cézanne és Van Gogh voltak reá nagy hatással, akiket akkor kezdtek fölfedezni. 1907-ben Márffy hazajött és még ugyanezen évben rendezte első kollektív kiállítását, a szomorúsorsú Gulácsy Lajossal együtt, a Kígyó-téri Uránia-műkereskedés helyiségeiben. Márffy 67 képet állított ki, olaj- és temperafestményeket, pasztelleket, párizsi, bruges-i és brétagne-i tartózkodásának emlékeit. „Mozgalmas lombok között megfülledt forró levegő, — írja Márkus László a katalógus előszavában, — elkábító kontrasztok az eleven zöld és a halott fehérség között, egy pillanat alatt kiválasztott színek, amelyek valeurbe helyezve egy lelkes emberfej képét öltik föl: semmi a dolgok tudott és objektíven megismert formáiból, csupán ritmikus vonalak, amelyek átkígyóznak a kép fölületén, körülfutják a lüktető színek foltjait és belevesznek a sugarak mámoros boszorkánytáncába; semmi részlet, csupán a nagy összefoglalás percében szükségesnek látott vonalak, amelyek a mozgás lendületét viszik be a színek közé egyetlen villanással; semmi plasztikus felület, csupán színegységek, amelyek önálló és külön való életet élnek." Huszonhárom év telt el azóta, művészetének itt kifejtett alapelveihez Márffy Ödön azóta is hű maradt. A kiállítást követő esztendőben, 1908-ban, megalakul Szinyei Merse Pál elnöklete alatt a „Miénk" művészeti egyesület, amelynek kiállításain Márffy is részt vett. Közben Olaszországban tett utazást és az ott látottak nagy hatással voltak reá. Hazajövet megpróbálkozik a dekoratív festés terén, a főváros megbízásából egy óbudai iskola falait nagyméretű kompozíciókkal díszíti.

1911-ben Kernstock Károly a Párizsból hazatért Czóbel Bélával megalakítja a „Nyolcak" társaságát, amelyhez Márffy is csatlakozik. A „Nyolcak" nagy föltűnést keltettek kiállításaikkal. A fiatal magyar művészgenerációnak néhány tehetséges tagja tömörült ebben a Társaságban Kernstock vezérlete alatt, hogy nálunk is, miként a külföldön, fölvegye a küzdelmet az impresszionizmusnak mindinkább technikai ügyeskedéssé fajult, üres természetutánzásával szemben. Ezzel a „Fauvizmus" nálunk is bevonult a képzőművészetbe. Nem kell sajnálkoznunk miatta, mert az új mozgalom sok valódi tehetséget revelált. Az újszerű törekvésekben természetesen sok volt a túlzás és szertelenség, ami a fiatalságnak velejárója, kiállításaik ennélfogva hosszú időn át sok ellenmondást váltottak ki.

Csakhamar elkövetkeztek a háborús esztendők. Miként a művészek legtöbbje, úgy Márffy is a harctéren teljesített szolgálatot. Hosszú időre csönd állott be a művészet berkeiben.

Amikor a háború után a normális viszonyok kezdenek helyreállani, Márffy Ödön nem várat magára: 1921-ben a Dorottya-utcai „Studió" helyiségeiben közel száz darabból álló gyüjteménnyel jelentkezik, amelyben pasztellek, olaj- és vízfestmények és rajzok váltakoztak. Közel tíz év termése — nagyobbára tájképek — voltak itt egybegyüjtve. Elek Artúr hivatott tollából a katalógus előszavában ezeket olvashatjuk: „Ha képeit és képein át pályáját végigmérjük most, lehetetlen tiszteletet nem éreznünk hajthatatlan következetessége előtt, mellyel hű maradt magához, a magaválasztotta magányos úthoz, amelyet nem szegnek be gyümölcsfák, de a viharok szelei ostromolnak . . ." Majd tovább: „Ha egy-egy színforgatagos képét megnézzük, szinte szemmel követhetjük rajta a művész boldog izgalmát, mellyel a természet színességét, a hintán keringő alakoknak az árnyék és napfény gyors változásában fölcsillanó színességét, az egész színszédületet lázas kézzel megérzékíteni igyekszik."

Márffynak sikerült kiállításával fölkelteni a figyelmet, s amikor három év mulva megalakul a „Képzőművészek Új Társasága", vagy röviden a „KUT", Rippl Rónaival és Vaszary Jánosal együtt ő is helyet foglal a vezetőségben. A KUT kiállításain kisebb-nagyobb gyüjteményekkel vesz részt.

Döntő sikert aratott mult év tavaszán az Ernst-Múzeum egyik csoportkiállításán, amikor két teremre való képet, nagyobbára olajfestményeket, állított ki. Még azok is, akik eddigelé alig türtőztették szkepticizmusukat a festés újszerű irányaival szemben, kénytelenek voltak elismerni, hogy nem mindennapi tehetség, érdekes és nagyszabású művészegyéniség nyilatkozott meg e kiállításon. A művész tárgyi, érdeklődési köre kibővült és ugyanakkor szemlélete lehiggadt, egyenletesebbé vált. A művészi élmény közvetlensége erőteljes színfoltokból fürgén odavetett pompás csendéletein, halkszavú tájképein, figurális munkáin eredeti fínomsággal érvényesült. A „Párás reggel",[2] a „Nyitott ablak"

[1] E kiállítás február 14-én meg is nyílt — rendkívüli sikerrel.

[2] Repr. a *Magyar Művészet* 1930. (VI. évf.) évi 2-ik számában a 100-ik oldalon.

Magyar Művészet 1931.

a befejező kb. 20 sor l. lásd a Komplett oldalon.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HÉTFŐI HÍREK

2

1967 OKT

● MARFFY ÖDÖN utca. Az 1959-ben elhunyt kiváló festőművészről nevezték el a XII. kerületi 1202-es utcát.

MÁRFFY ÖDÖN:

67. Tenger és paripák, olajf.	1.400.—
68. Önarckép, olajf.	1.200.—
69. Asztalkörül ülők, olajf.	600.—
70. Este az öbölben, olajf.	1.200.—

Márffy Ödön

Nemzeti Szalon

1941. ápr.-máj

Törzstagok kiall.

MÁRFFY ÖDÖN

108	Tengerpart, olajf.	1200.-
109	Olasz táj, olajf.	1200.-
110	Önarckép, olajf.	1200.-
111	Teraszon, olajf.	700.-
112	Gyümölcsszedő leány, olajf.	1000.-
113	Tehenek, olajf.	800.-
114	Kioszkban, olajf.	1000.-
116	Vihar előtt, vízf.	150.-
117	Teraszon, vízf.	200.-
118	Olasz táj, vízf.	150.-
119	Intérieur, vízf.	180.-

Márffy Ödön

Nemzeti Szalon

1937. nov.–dec

Kut

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK:

GRÓF ZICHY JÁNOS

TÁRSELNÖKÖK:

WEISS FÜLÖP

PRESZLY ELEMÉR

ALELNÖKÖK:

CSÓK ISTVÁN GEREVICH TIBOR HORVAI JÁNOS

DÉVÉNYI IVÁN

BÁLINT ALADÁR

Bálint Aladár – a *Nyugat* és a *Népszava* képzőművészeti és zenei kritikusa, a századeleji magyar szellemi élet mély műveltségű, nagy esztétikai érzékenységű egyénisége, kora haladó művészeti törekvéseinek buzgó támogatója – kilencven esztendővel ezelőtt, 1881 december 2-án született a Hont megyei Nagypeszeken.

Fiatalon került fel a kis felvidéki faluból Budapestre; itt előbb az Országos Munkásbiztosító Hivatal tisztviselője volt, majd 1909-től haláláig a Népszava belső munkatársaként működött. Részt vett a Szociáldemokrata Párt tevékenységében; a párt elméleti folyóiratának, a Kunfi Zsigmond szerkesztette *Szocializmus*nak és a szociáldemokrata irányítású *Az Abstinens*nek is cikkírója volt, – az 1919-es Tanácsköztársaság idején a magyar könyvkiadók és könyvkereskedők folyóiratának, a *Corvin*ának „Új könyvek" című rovatát vezette.

Bálint Aladár írt novellákat és tárcákat (ezekből 1906-ban kis kötetet adott közre „A város" címmel), továbbá útirajzokat (1909–10-ben Itáliában és Németországban járt tanulmányúton); kiadott egy – a művészeti alapismereteket megvilágító – könyvecskét a gyárak dolgozói számára („Képekről munkásoknak" 1907); lefordította Faraday-től „A gyertya természetrajzá"-t és Goethe „Utazás Itáliában" című munkáját; „Éjfél" címmel antológiát állított össze magyar elbeszélők (Babits Mihály, Balázs Béla, Cholnoky László, Csáth Géza, Kaffka Margit, Kosztolányi Dezső, Laczkó Géza, Révész Béla stb.) misztikus és mágikus novelláiból (a könyv – Kosztolányi Dezső előszavával és Divéky József illusztrációival – 1917-ben jelent meg Kner Imrénél Gyomán); a Népszavában és a Népszava Olvasótárában tanulmányainak, bírálatainak hosszú sora látott napvilágot, a Nyugat pedig mintegy kétszászötven esszéjét, szépprózai írását, szociológiáról, zenéről és irodalomról szóló cikkét, tárlati beszámolóját közölte. A *Nyugat* körének kezdettől fogva aktív tagja volt; az első – 1908-as – évfolyam 21. számában már ott szerepel egy – zenei tárgyú – értekezése. Elek Artúr joggal írta Bálint Aladárról: „1908-tól nem volt a Nyugatnak évfolyama, amelyből kimaradt volna, sőt hosszú időközökön át száma is alig. *A Nyugatnak ő volt a legszorgalmasabb és legállandóbb munkatársa.*" Érdeklődésének széles skáláját mutatja néhány – Nyugat-beli – írásának címe: „Morus Tamás", „Itáliai impressziók", „Romain Rolland két könyve", „Erdélyi török szőnyegek", „Bartók táncjátéka, A fából faragott királyfi", „Héber költők", „A Waldbauer–Kerpely társaság első esztendeje", „Gül Baba sírja", „XVIII. századi angol karikatúristák", „A kritika szabadsága", „A moziplakát", „Zichy Mihály erotikus rajzai", „A bécsi fiatalok a budapesti Művészházban" . . .

Az utókor azonban kevés figyelemben részesítette Bálint Aladár munkásságát. A Ványi Ferenc-féle Magyar Irodalmi Lexikon (1926), Benedek Marcell Irodalmi Lexikona (1927), Várkonyi Nándor „Az újabb magyar irodalom" című műve (1942) s Zádor Anna–Genthon István Művészeti Lexikona (1965) mindössze pár sort szentel Bálint működésének, – a hatkötetes „A magyar irodalom története" (1964–1966) pedig még nevét sem említi. Az új Magyar Irodalmi Lexikon (1963) és a Magyar Életrajzi Lexikon (1967) Bálint Aladárral foglalkozó címszavai már kielégítőbbek; a Magyar Irodalmi Lexikon szerint „igen sokoldalú kritikus volt; ha-

mindig akkor lépett be a költő életébe, amikor annak megértésre, segítségre leginkább szüksége volt. Ilyesféléket mondott, meg azt, hogy Juhász Gyula miatt többet nála senki sem szenvedett és érte a legtöbb áldozatot ő hozta. Ezután következhettem: bátran megneveztem, miket kell föltétlenül kihagynia: elsősorban az érzelgős szerelmi jeleneteket, a költő alárendelt szerepét, az idézeteket pedig csak akkor szabad helyükön hagynia, ha mindegyik hasonmásban is közölhető; legvaskosabb tévedésként a tervezett olasz utat említettem meg. Erre Eőrsi hangja fölcsattant, képtelenségét azzal vélte alátámasztani, mintegy igazolni, hogy ő az egyházi államtól szerzette okmányait, az utat pedig nagy kerülővel tervezte megtenni és eljutni Rómába. Arra az érvelésemre, hogy az 1918-as Európában mitőlünk képtelenség lett volna a Vatikán területére jutniok, hiszen az olasz állam területén ellenséges ország alattvalója át nem utazhatott, biztosan letartóztatták volna őket is, a vatikáni útlevelet, még a külföldi egyházi férfiakét se, nem ismerték el az olasz hatóságok.

Érveim ellenérvek követték. Eőrsi nem engedett, állításait tűzön-vízen át védte, változatlanul fenntartotta. Összegező ellenvetését hangoztatva, kijelentette: vegyem tudomásul, hogy ő tanárnő, keze alól nemzedékek kerültek ki, s mint ilyen mindig a tiszta igazat hirdette, azt tanította, tanítja mindmáig: az igazmondás a legszebb erény. A nyilvánvaló nagyszerű élethivatást illetőleg egyáltalán nem kételkedhettem. Majd írói elveit hangoztatta: történeti regényeiben, színdarabjaiban a valós tények és a hűség következetes tisztelője. Miért mondana ellent önmagának most, amikor legszemélyesebb emlékeit foglalta össze, amikor saját irodalomtörténeti nagy szerepét – tiszta önvallomásként, áhítatos gyónásként – az utókor számára megírta. Vegyem tudomásul: Juhász Gyula a legnagyobb magyar költő és annak ő a Júliája, üdve, boldogsága, ahogy Balassa Bálintnak, Petőfi Sándornak is egy-egy Júlia volt a fénypontja, ugyanúgy jelenti ő a halhatatlanságot Juhász Gyulának. Azután még megnevezett számos múzsát, mindegyiknél tündöklőbbnek az ő szerepét tartotta. Csinszka nevét is hangoztatta, akit azonban csak Ady életének mellékalakjaként – azonkívül: gyönge költőként – említett meg, ugyanakkor ő előkelő környezete és ritka műveltségű családja előítéletét Csinszkáéhoz képest kockázatosabban vállalva, a szerencsétlen Juhászhoz kötötte sorsát, vőlegényévé fogadta (későbbi házasságukat ekkor nem emlegette) és különben az ő költészete többszörösen fölülmúlja akár Szendrey Júlia, akár Csinszka vagy akár Török Sophie szárnybontogatásait. Valósággal letaglózott, míg végülis kéziratát visszavette. Harsányan fogadkozott annak kiválósága mellett, csupán egyetlen hibáját ismerte el: ez a változat még nem a végleges, mindössze vázlata egy teljesebbnek, majd megírja nemsokára szerelmük egész történetét – részletesen, kimerítően, ehhez őszintén sikert kívánva, végre elváltunk egymástól.

Amikor a Metropolból hazafelé tántorogtam, önkénytelenül ajkamra tolult egy állandóan ismételt mondóka:

– Óh Júlia, Júlia, mért vagy te Júlia, és ha már az vagy, mért nem maradtál csak Rómeódé, mért akarsz te Juhász Gyuláé – sőt Juhász Gyuláné – lenni?!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 JÚN
LÁTÓHATÁR
Budapest

tározott színekkel rajzolta portréit, – finom analízissel mutatott rá a mű jellegzetességeire. A kritikaírást mindig morális hivatásnak fogta fel."

Bálint Aladár munkásságának legmaradandóbb részét – úgy véljük – képzőművészeti írásai jelentik. Kritikusi tevékenysége azokra az időkre esik, amikor színre lépett az előbb „Keresők"-nek, majd – 1911-től – „Nyolcak"-nak nevezett művészcsoport (Kernstok, Czigány Dezső, Berény Róbert, Tihanyi Lajos stb.), de a művészeti maradiság bástyái még szilárdak voltak. Bálint a konzervativizmus és a modernek heves küzdelmében szívvel-lélekkel az utóbbiak mellé állott, – sőt eljutott ahhoz a felismeréshez is, hogy a nagybányai plein-air festészet betöltötte hivatását, és a Nagybányán túllépő új irányzatoké a jövő. Perneczky Géza helyesen állapította meg, hogy „Bálint egyértelműen az impresszionizmust felváltó konstruktívabb törekvésekhez vonzódott."

Sorra írta nagy kritikai felkészültségre valló, alapos műelemzéseket nyújtó cikkeit Márffy Ödön Petőfi-illusztrációiról, Kernstok üvegfestményeiről, a berlini „Der Sturm"-csoporthoz tartozó Kádár Béláról, a tragikus sorsú Galimberti Sándor–Dénes Valéria-művészházaspárról, Fémes Beck Vilmos szobrászról és éremművészről, a Matisse-tanítvány Perlrott Csaba Vilmosról, a magyar „aktivisták"-ról (Mattis-Teutsch János, Bortnyik Sándor), a monumentális-murális művészi feladatok megoldására hivatott Pór Bertalanról, – tehát a tízes és húszas évek hazai avantgarde festészetének, szobrászatának legjobbjairól. Kernstok Károlyról monográfiát is tervezett, a könyv azonban nem készült el.

A korábbi nemzedék magyar művészei közül – többek között – Mednyánszky László, Nagy Balogh János, az építész Lechner Ödön, Koszta József, Fényes Adolf, Rudnay Gyula, Vaszary János munkásságáról publikált tanulmányokat. Ő a szerzője az egyik legelső cikknek, amely a parasztságból érkezett nagytehetségű, autodidakta festővel: Benedek Péterrel foglalkozik; művészeti könyvekről (így Meller Simon, Feleky Géza, Hevesy Iván köteteiről) s a nagy kortárs-fotoművészekről (Rónai Dénes, Székely Aladár, Pécsi József) is volt értékes mondanivalója. A gyermekművészetnek már 1914-ben nagy jelentőséget tulajdonít, e téren is az úttörők közé tartozik művészeti irodalmunkban. A Nyugaton és a Népszaván kívül írt a Magyar Grafikába (Rembrandtról, El Grecóról) és a rövid élettartamú, igen magas színvonalú Ars Unát-ba is (Kmetty János rézkarcairól). Pátzay Pál munkái már 1918-ban felkeltették figyelmét, – e korai (még expresszionisztikus) Pátzay-szobrokat (amelyekkel a MA című folyóirat kiállítóhelyiségében debütált a fiatal – huszonkét éves – művész) a Nyugat-ban méltatta. A századeleji magyar festészeti reneszánsz két vezér-egyéniségére, Rippl-Rónai Józsefre és Kernstokra különös rokonszenvvel tekintett: „Hogy a magyar piktúra európai rangra emelkedett, azt sok más okon kívül leginkább e két verekedő embernek köszönhetjük . . ."

Ő maga is kombattáns alkat, „verekedő ember" volt; tárlati jegyzeteiben csípős gúnnyal tárgyalta az akadémikus festészetnek a filiszteri ízlést kielégítő, banális termékeit: „Az angóra-macskák kitűnő interpretálója, a jó Heyer Artúr – alkalmazkodva az idők változásához – ma már plebeius származású tarka macskák, sőt – alig merem kimondani! – közönséges tehenek megörökítése elől sem zárkózik el . . ." Olykor hangja metszően élessé, könyörtelenné válik: „Kiss György szobormű vét sokszáz példányban kellene leönteni és az iskolákban bemutatni, – annak szemléltetésére, hogy mire vetemedik a kiszikkadt szoborfantázia, ha arról van szó, hogy gipszbe gyúrja a történelem bombaszttal átivódott hazug pátoszát."

Kritikusi judíciumát bizonyítja az a cikke is (a Nyugat 1918 novemberi kettős számában), amelyben Tihanyi Lajosról, az Ady, Károlyi Mihály, Kassák, Tersánszky környezetéhez tartozott festőről ad jellemzést. Kosztolányi Dezsőről, Ré-

vész Béláról, Bölöni Györgyről, Fülep La
hanyi „belehasít a mélységekbe és kíméle
gondosan elrejtettünk mindenki elől, amiről
ve lappangott bennünk észrevétlen." Tájk
domboknak, erdőknek vázát, szerkezetét és e szerkezet uralkodik az érzékien szép, tündöklő színek együttese felett."

Hogy milyen helyes ítéletű művészeti író volt Bálint, ezt Csontváry Kosztka Tivadarról szóló, a Nyugat 1922. évfolyamában közölt cikke is tanúsítja. Csontváry ugyan ekkor már három éve nem élt, de még mindig nagyon kevesen voltak azok, akik művészetének erejét és eredetiségét felismerték. E kevesekhez tartozott Bálint Aladár is: „1908-ban ismertem meg Csontváry Tivadart, amikor a városligeti Iparcsarnok pajtaszerű nagy termeiben közszemlére tette 20–30 méteres vásznait... Többedmagammal megmosolyogtam nem egy képét, viszont megdöbbentett, a nagy alkotások súlyával nehezedett rám vásznainak túlnyomó többsége... Rendkívüli festő volt Csontváry, az egykori patikus, és nem habozom leírni azt sem: nagy festő volt. Képein bosszantó ügyetlenségek mellett zseniálisan megsejtett és megoldott részletek ejtették bámulatba a szemlélőt. A narancssárgának, kéknek, pirosnak és barnának oly harmóniáját teremtette meg, amelyre a világ egyik festőiskolájában sem tanítják meg az embert."

Derkovits Gyula kivételes művészi kvalitásait is az elsők között látta meg Bálint Aladár. A húszas évek elején az Amicus kiadó (amelynek Reiter László volt az igazgatója) az akkor még ismeretlen nevű, pályakezdő Derkovitsot bízta meg Füst Milan remekművű kisregényének, az 1920–21-es embertelen politikai perek ellen protestáló „Ádvent"-nek illusztrálásával. A könyv Derkovits készítette tollrajzairól Bálint 1922-ben(!) a következőket írta a Nyugatban: „Derkovits Gyula művei máris teljesen felkészült művészt reprezentálnak, aki erős kézzel, biztos ízléssel és alapos tudással fejezi ki festői élményeit. Szilárd rajz alapépítményén nyugszanak markáns formái, amelyekből mély színek tüze süt ki. A mozgás ritmusa magától értetődő természetességgel kapcsolja egybe figuráit. Érzései a monumentális festői stílus felé terelik őt, és ha alkalma lesz rá, bizonyára hozzá is nő nagy feladatához." E megértő, meleg szavak kétségtelenül megnövelték Derkovits önbizalmát.

Bálint Aladár fiatalon, 1924 április 20-án halt meg Budapesten fehérvérűségben; mindössze negyvenhárom évet élt. „Kemény munkás volt, sohasem pihenő, holtáig dolgozó. A végzet nem bánt vele kegyelmesen, életét megnehezítette, megteljesülését megakadályozta. Az ősi emberi sors volt az osztályrésze. De emberül viselte el..." E szavakkal vett búcsút Elek Artúr a Nyugat gárdája nevében – a folyóirat 1924. évi 8–9. számában, kritikusi tevékenységét Tóth Aladár méltatta: „Hivatalos nimbusz vagy divat sohasem befolyásolhatta véleményalkotását. Minden írásának célja: határvonalat húzni az igaz magyarság és az álhazafiság, a kultúra és a kultúra mezébe öltözött önámítás és hazugság között." A temetésen Füst Milán mondotta a gyászbeszédet.

Bálint Aladárnak a kor előremutató művészeti áramlatait megértő-támogató tanulmányai, az időtálló festői és szobrászi életműveket kommentáló-elemző cikkei ma is aktuális, tanulságos és élvezetes írások, amelyek megérdemelnék a kötetbegyűjtést. Úgy véljük, az derülne ki e kötetből, hogy a minden provincializmustól és avitt előítélettől ment Bálint – aki „nem kereste a megalkuvást semmiben" (Füst Milán), akinek „szép, nemes, egyszerű, numerózus próza volt az írása" (Elek Artúr), akinek esszéi, kritikái „kitűnnek világosságukkal, helyes értékelésükkel" (Kabos Ernő – a század első negyedének egyik legtisztábban és legmesszebbre ellátó magyar művészeti írója volt.

MÁRFFY ÖDÖN

67.	Tájkép lovassal. Olajfestmény	800.—
68.	Sziklás tengerpart. Olajfestmény	700.—
69.	Téli táj. Olajfestmény	700.—
70.	Lovasok. Olajfestmény	2000.—
71.	Női tanulmány. Vízfestmény	200.—
72.	Kertész. Vízfestmény	200.—

Nemzeti Szalon

1942. jan. febr.

Szinyei Tars. VIII. kiáll.

Bernáth Aurél: Nő és gyermek.

MÁRFFY ÖDÖN

95	Piros virágok	olajfestmény	mgt.
96	Parkrészlet	„	eladó
97	Tájkép	„	„
98	Öreg kertész	„	„
99	Nő olvasóval	„	„

Nemzeti Szalon 1934. dec.
Kut

CENTENARIUM
1839
1939

MÁRFFY ÖDÖN

99.	Cukrászda	vízf.
100.	Napos tájkép	„
101.	Este a balkonon	„
102.	Lugasban	olajf.
103.	Olasz táj	„
104.	Lovas a vízpartján	„

Nemzeti Szalon

1938. okt. - nov

Kut

KÉPZŐMŰVÉSZEK ÚJ TÁRSASÁGA

ELNÖK:

EGRY JÓZSEF

ALELNÖKÖK

BERNÁTH AURÉL

KMETTY JÁNOS

MEDGYESSY FERENC

Márffy Ödön

Nemzeti Szalon 1934
18 magy. művész kiáll-

MÁRFFY ÖDÖN

38	Istenhegyi táj	olajf.	1200.—
39	Arckép napfényben	olajf.	600.—
40	Kertben nyáron	olajf.	2000.—
41	Ablaknál ülő nő	olajf.	2000—
42	Karnevál	olajf.	2000.—
43	Szőllő	olajf.	600.—
44	Kertész	olajf.	600.—
45	Férfi kutyával	olajf.	500.—
46	Szőllő kancsóval	olajf.	600.—

Derkovits Gyula
Egry József

Szobotka Imre
Szőnyi István

KIÁLLITÁSA

Kárpáti Aurél
Márjás Viktor
Mihályfi Ernő

rendezésében

Márffy Ödön

régebbi munkáiból is, de nagyobbrészt csupa uj alkotással töltötte meg az Ernst Muzeum nagytermét. Sötétebb és világosabb tónusu képei közül határozottan az utóbbiaké az előny, itt szinei valami fátyolos finomságot kapnak, amelyekből azonban kicsap az átérzés belső tüze. Táj, csendélet, portré, kompozició változatos gazdaságban kinálja szépségeit. Portréin spiritualis átszellemültség érzik, tájképei sokszor monumnetálisan bontakoznak ki.

Cserepes István multévi bemutatkozása után most igen gazdag és erős grafikai és pikturális anyaggal vonul fel, ugy pasztelljein, mint olajfestményein a tónusok harmonikus egysége, az atmoszférának rendkivül hangulatos és gyöngédkezü érzékeltetése a megkapó. Különösen a fehér téli táj borongós, ködös költészetét adják sok, de sohasem unalmas változatban.

Kemény László szintén igen értékes pasztellgyüjteménnyel szerepel. Érdekes szinei.

NU.930.III.15.

I UJSÁG 930 III.15

relljei primitiv formanyelven és mégis gazdag változatosságban beszélnek. Témáit a mai életben látja meg, de naiv képzelettel helyezi át egy történelmileg szigoruan meg nem határozható korba, amely azonban mindent a művész bensőséges odaadásával szemlélt.

Kaszás Miklós igen tehetséges szobrász, akár vonalainak és formáinak plasztikai szépségét, akár portréinak kifejező erejét nézzük és értékeljük.

K.

dekorativ látása már az első pillanatra érdekes egyéniségről beszélnek. Még érdekesebb azonban megfigyelni ennek az egyéniségnek azt az utját, amelyen saját stilusának kialakulását keresi a dekorativ formákon tul. Ugy látszik, portréin már meg is találja azt az egyszerü, minden fölösleges részletet mellőző. de annál kifejezőbb naturálizmust, amely a most divatra kapott uj tárgyiassággal rokon, annak modoros furcsaságai nélkül.

Márffy Ödön egyre tisztább és egyre nemesebb harmoniák felé ivelő müvészete talán soha még ilyen gazdagon és ilyen egységesen képviselve nem volt. Szinessége most sem csökkent, de mintha valamennyi szine halkabbá, gyöngédebbé és összehangoltabbá vált volna. Vannak képei, amelynek halk, egészen világos képei szinte gyöngyös fényben csillognak. Hajnali párák gyöngéd atmoszférája burkolja egyes képeit. Tavaszi dallamok muzsikálnak ezekben a szinekben. Az egész kollekció elmélyülő tehetség alkotása, aki a szinek és a szinharmóniák szépségében akarja kifejezni lelkének költői liráját.

Belányi művészete régi mesgyén halad, a régi szinezett fametszetekre emlékeztető akva-

Vasárnap este:

NEM ÉLHETEK MUZSIKASZÓ NÉLKÜL

Móricz Zsigmond vigjátéka 4 felv.

Balázs	Petheő Attila
Pólika	Somogyi Erzsi
Zsani néni	Vizvári Mariska
Pepi néni	G. Gömöry Vilma
Mina néni	Vaszary Piroska
Málcsi néni	Kelemen Mária
Kisvicákné	Kiss Irén
Lajos bácsi	Bartos Gyula
Viktor	Pethes Sándor
Veronika	Füzes Anna
Birike	Vándory Margit
Borcsa	Bacsányi Paula
Peták	Hosszu Zoltán
Mircse	Gyergyai István
Gergő	Hajdu László
Terézia mama	Cs. Rosos Géza
Parasztfiu	Pacséry Ágoston
Andris	Cserépy László

Kezdete háromnegyed 8, vége fél 11 ó.

Hétfőn este:

Te csak pipálj, Ladányi!

Csathó Kálmán története 3 felv.

Ladányi Miska	Rózsahegyi Kálmán
Linka, a felesége	Cs. Aczél Ilona
Katica, unokájuk	Somogyi Erzsi
Klementin	Kiss Irén
Darázs Berci	Gál Gyula
Boriska, felesége	Pethes Margit
Márci, a fiuk	Vaszary Piroska
Vincze József	Petheő Attila
Áron Imre	Timár József
Szabó dr.	Bodnár Jenő
Pókai Péter	Bartos Gyula
Nuszbaum	Tapolczai Gyula
Szakácsné	M. Iványi Irén
Sári, szolgáló	Vándory Margit
Venzel Richárd	
Zsuzsika	
Rózsika	
Szabó Márton	
Dénes Kornél	
Dénes István	
Kinghardt Béla	
Simonyi Balázs	
Jánosfy Péter	
Egy ur	
Rendőr	
Varrónő	

Kezdete fél

Kedd: Takáts

Szerda: Gran

Csütörtök: Ta

Péntek: Gran

Szombat: T

Vasárnap dé

szeretne lenni.

Vasárnap este:

FŐVÁROSI M

Szombaton. vas

A CSU

Vadnay László

énekes-táncos

Éva

Sziszi

Irma

Bogdán Artur

Dr. Kornides Tamás

Kelemen

Walter

Az öreg ur

Primás

Főur

Pincér

Portás

Márffy Ödön
festő"

esti M.O. 1942. X

HÁROM KIÁLLÍTÁS

A *Nemzeti Szalon* tagjainak műveiből rendezett *őszi tárlatot*, amely a szokottnál valamivel jobb. Mindenesetre a tisztes középszer színvonalán áll. Anyaga kellemes, ízléses és mutatós. Pár fámjelzett, jó névtől eltekintve, nincsenek ugyan itt különösebben meglepő, vagy éppen messze kimagasló értékek, viszont olyan munkákkal sem igen találkozunk a népes együttesben, amelyek mélyén alatta maradnának a kötelező alsó határnak.

A kiállító festők közül a korszerű művészi törekvéseket elsősorban *Márffy* Ödön, *Bartha* László, *Berény* Róbert, *Fényes* Adolf, *László*, H. *Mattioni* Eszter, *Novotny* Emil, *Pohárnok* Zoltán, az egyre erőteljesebben kibontakozó *Ruzicskay György* (Hűvösvölgyi pasztellje a tárlat egyik legszebb darabja), *Pap* Gyula és *Vörös* Géza képviselik, tehetségükhöz méltó módon. A többiek sorából főleg *Dombrovszky-Szathmáry* László, *Feszty* Masa, *Gábor* Marianne, *Hangai Szabó* Miklós, *Herman* Lipót, *Háry* Gyula, *Istokovics* Kálmán, *Muszély* Ágost, *Róna* Emmy, *Szuly* Angéla, *Udvary* Pál, *Vidovszky* Béla, *Csabai-Rők* Margit, *Emánuel* Béla, *Biai Föglein* István, *Bényi* László, *Éless* István, *Frank* Frigyes, vitéz *Pataky* Ferenc, *Prohászka* József és *Rácz* Kálmán válik ki előnyösen. A szobrászati rész legjelentősebb értéke *Beck* Ö. Fülöp érdekes Madách-terve, jellegzetes Móricz Zsigmond-feje s néhány finom új plakettje, *Andrássy Kurta* János történelmi kortstílust hangsúlyozó hűvösnyugodt Szent László lovasszobra és markáns Szabó Dezső portréja, *Kernstokné Telcs* Gina férfiképmása, *Szabó* Iván kitűnően összefogott, monumentális hatású *Kosaras asszonya* és *Endrő* Margit kerámiasorozata.

A *Tamás Galéria* most megnyílt *Magyar akvarellek* című kiállításán a mai művészetünk java képviselői vesznek részt, kolmoly igényesség és kényes ízlés jegyében összeválogatott műveikkel Gazdag, magas-színvonalú, szép és változatos anyag ez, amelyben olyan nemes művészi értékek viszik a vezetőszólamot, mint *Elekfy* Jenő *Viztükör*-je *Bornemisza* Géza *Téli táj*-a, *Czóbel* Béla *Pihenő*-je, *Ferenczy* Noémi *Vándor*-a, *Márffy* Ödön *Tájkép*-e, *Szőnyi* István *Zebegényi facsoport*-ja, *Berény* Róbert *Komor táj*-a, *Bernáth* Aurél *Ezüstfal*-a, *Ferenczy* Béni *Tihanyi részlet*-e, *Egry* József *Figura fényben* című lapja, *Barcsay* Jenő *Szentendrei utcá*-ja, *Gadányi* Jenő *Zöld hangulat*-a, *Hatvany* Ferenc *Női akt*-ja, *Novotny* Emil *Tájkép*-e, *Kmetty* János *Városvégi részlet*-e, *Szobotka* Imre *Dunapart*-ja, *Ilosvai Varga* István *Ülő nő*-je, *Bartha* László *Erdőszél*-e, továbbá *Bene* Géza *Faluvége*, *Pajzs-Goebel* Jenő *Kert*-je, *Basch* Andor *Meudoni részlet*-e, *Dési Huber* István *Erkély kilátása*, *Halápy* János *Körmenet*-e, *Pólenczy* Valér *Sárga ház*-a, *Vadász* Endre *Csónakkikötő*-je, *Frank* Frigyes *Gömöri táj*-a, *Dombrovszky* László *Szürkület*-e, *Diener-Dénes* Rudolf *Csendélet*-e, *Duray* Tibor *Festő és modellje*, *Pohárnok* Zoltán *Vándorcirkusz*-a, *Vörös* Géza *Könyöklő nő*-je, *Hincz* Gyula két remek tájképe és *Iván* Szilárd *Várakozó kocsi*-ja.

A *Műterem* egy sokáig Párisban és Afrikában tartózkodott magyar festő: *Baky* Győző képeit mutatja be új kiállításán. Baky a posztimpresszionizmus neveltje, könnyed előadású, fölényesen biztos ecsetkezelésű és finom színérzékenységű művész, akinek exotikus és francia tárgyú figurálisai és tájképei igen mutatósak.

—t—

daink, ha egykor majd tisztelettel és
meghatott áhítattal emlékeznek meg a
mai nehéz napok hőseiről nem fognak
megfeledkezni *a magyar nevelő* hűsé-
ges dandáráról sem.

Erdélyi látogatását a kultuszminisz-
ter felhasználja arra, hogy több Ki-
rályhágón túli kultúrintézményt meg-
szemléljen és a helyszínen tanulmá-
nyozza az időszerű közoktatásügyi kér-
déseket. *Szinyei Merse* Jenő hétfőn éj-
jel tér vissza a fővárosba.

megnyitása

gyar és az európai tudománynak sol
időálló értéket termelt. Nevük és em
lékük valamennyiükben tovább él é
arra kötelez minket, hogy munkánka
az ő örökké megújuló s mindig tiszt
emberi értékeket kereső és hirdet
szellemükben folytassuk. Erdély tud
mányos élete mindig a kor színvona
lán állott és évszázadok folyamán s
hasem merevedett meg, ösztönös vál
gató készséggel szűrte magyarrá a

beszéljen. A [illegible]
nek egyik legfőbb feladata, hogy *föl-
pezsdítse az író kedvét* a jelen kérdé-
seivel való foglalkozáshoz.

A jövőben még több gondot fordíta-
nak arra, hogy a költészetet ne bé-
nítsa semmi szűkkeblűség, sem kívül-
ről jövő vaskalaposság. A költészet
mellett igen nagy jelentősége van a
szórakoztató irodalomnak is és itt
méltatta *Göbbels* a német könyv sze-
repét: a harctéren, amikor a német
katonák hitét erősíti és az újonnan

A „Róma" k

OLASZ KINCSEK című sorozat

Húsz Ol

Az olasz költészet válogatott remekművei
fordításában. Ár

Róma Könyvkiadó, Budap

MÁRFFY ÖDÖN

147 Fésülködő nő 2500.–

Nemzeti Szalon 1930 jan.

Kut

A KIÁLLITÁST

PETROVICS ELEK

RENDEZTE.

Márffy Ödön

MÁRFFY ÖDÖN :

158. Tavasz. - Olajf.,v. 93 x 73.5 cm.Jelz. l.j. "Márffy Ödön".

Kopp 1939/40 szerint II

BORBEREKI KOVÁCS ZOLTÁN :

22. Géniusz. - Szobor, br.,mag.: 50 cm. Jelz. a talapz. "Borbereki".

BORSOS MIKLÓS :

23. Mosoly. - Szobor,márv.,mag.: 25 cm. Jelz. b.a fej oldalán "Borsos M."

BUKOVINSZKY GÉZA :

24. Munkácsi cseh betörés. - Olajf., v.,220 x 160 cm. Jelz.l.b. "Bukovinszky."

BURIÁN LÁSZLÓ :

25. Öregasszony. - Olajf., v., 23 x 28.5 cm. Jelz.l.k. "Burián László 937."

Márffy Ödön

P.H. 931. XI. 6

— **Magyar posztimpresszionisták.** A Modern Kiállításszervező Bizottság a magyar posztimpresszionisták csendéletképeit mutatja be uj kiállításán. A polgári szobák unalomcsendéletei után meglepő hatást adnak igy együtt a legujabb festői törekvések. Egységes, ujságos ez a kiállitás, látjuk, hogy *Cezanne* óta meddig lendült fejlődésében a csendéletfestés nálunk. A mozdulatlan tárgyak, virágok, gyümölcsök, halak titokzatos, lüktető életet élnek, boszorkányos órák kisérteties hangulatát lehelik beállításukban és szineikben e képeken. *Márffy Ödön, Kmetty János, Halápy János, Schönberger Armand, Berény Róbert, Lehel Mária, Bernáth Aurél* csendéletei a képzelőerő és szinlátomások különös varázsát lüktetik. *Perlott-Csaba Vilmos, Czobel Béla, Csetényi Wallerhausen Zsigmond, Derkovics Gyula, Freytag Zoltán, Cziffery József, Deli B. Rózsi, Rozgonyi László, Galimberti Sándor* festményei is egyéni munkák. A nagy előzőket *Rippl-Rónai József* és *Nagy-Balogh János* képviselik. *Boda Gábor* eredeti terrakottái (Nyomoruság, Parasztasszony, A Szent, Próféta és Szoboralak) feltünnek. *(te.)*

P. H. 931. XI. 6.

Márffy Ödön

Márffy Ödön a KUT elnöke. Csinszka férje. Ady volt legjobb barátja. Felesége tragikus halála után emberkerülő lett, most lassan dolgozni kezd, visszatér az életbe. Fest. Képei tragikusan szomorúak. Utazgatott, most jött haza s megrendülve lépett be árva kis műtermébe, ahol egy állványon, Csinszka halálszagú, félbemaradt képe nézett rá szomorúan.

Vádas Sándor: Festők, regényhősök ... Pesti Napló 1936. márc. 19.

1936-iki
A Kut kiállításán
szereplő művészekről
szól a cikk.

Oggi la scuola ungherese
Roma penetra sempre di
(chiamata così dalla crit

grazie dell'indirizzo co
sapevole e continuo e
dei forti talenti che la
compongono. L'artist
il più caratteristico, d
il caposcuola di quel
gruppo è ~~[illegible]~~ Gu
Aba-Novák. I suoi
quadri hanno una co
struzione solida, bri
di contrastati luci
e accesi colori, le su
figure rappresenta
una propria umanit
con una interpretazio

MÁRFFY ÖDÖN :

175. Tavasz. - Olajf., v. 93 x 73.5 cm.
Jelz.l.j.: "Márffy Ödön".

Kékestöv. képt. jub. kiáll.
1944.

Márffy Ödön

UITZ BÉLA :

270. Fák. - Olajf., v. 70 x 89 cm. Jelz.l. j.: "Uitz Béla".

UNGVÁRI LAJOS :

271. Ösmagyar lecke. - Szobor, br. Mag.: 51 cm. Jelz. a b.o.: "Ungvári Lajos".

VARGA FERENC :

272. Judás. - Szobor, terr. Mag.: 38 cm. Jelz.a talapz.j.: "Varga F.1940".

ilosvai VARGA ISTVÁN :

273. Kis tér emberekkel. - Olajf., p.

Márffy Ödön
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG
1953 DEC 1
1021

Márffy Ödön emlékezete

MÁRFFY ÖDÖN FESTMÉNYE: VÍZPARTI TÁJ.

Nyolcvanöt esztendeje született Márffy Ödön (1878—1959), a századunkbeli haladó magyar festőművészet kiváló alkotója.

Hivatását hamar felismerve húsz-egynéhány évesen szorgalmasan dolgozott, tanult négy évig a francia szépművészeti főiskolán és ismerkedett emellett a legmodernebb művészi áramlatokkal Párizsban. Hazatérve s megrendezve első gyűjteményes kiállítását, felhívta tehetségére Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly és Rippl-Rónai József figyelmét. Rövid ideig körükben alkotott Márffy, azután részvételével megalakult a festészetben is, társadalmi irányzatában is radikális *Nyolcak* forradalmi egyesülése. A *Nyolcak* tagjaként, társaival a haladó magyar festészetet vitte diadalra Márffy Ödön.

A valóság látványára érzékeny, összefogására mindig lendülettel törekvő, színeivel mindig magával ragadó festészete sohasem lett hűtlen az ifjúkori céljaihoz. Az első világháború után főként önarcképei és Ady Endre özvegyének, Csinszkának portréi vallanak mély emberségéről: az önmegismerés állandó lázáról, a jellemábrázolás és az embert körülvevő környezet harmóniájának kereséséről. Az özvegyen maradt Csinszkát Márffy, aki Ady barátja, híve volt, feleségül vette. Az együtt látott magyar és külföldi tájakat is átfűtötték, viharzóvá alakították Márffy festményein az érzések, a szenvedélyek. De még csendéleteiben is ott feszült a nyugtalanság, a valóság teljes megismerésének, újraalkotásának és a szépség teremtésének a láza.

Emlékszem utolsó látogatásomra a nyolcvanéves mesternél: kis csendéletet festett. Szeme már fáradt, megtört, beteg volt, de a pohárba egyszerű, paraszti pohárba állított két szál virág színei ragyogtak a vásznon. Ezt akarta a művész: a valóság látható, olykor azonban rejtett, nem mindig érzékelhető tüzét és szépségét, mindenki számára érzékelhetően kifejezni. A felszabadulás után ezért vett részt töretlen kedvvel, lendülettel az alkotómunkában, és festette különös szeretettel a gyümölcsöskertekben vagy kitárult földeken dolgozó, hajladozó szép parasztlányokat.

Négy esztendeje, hogy kiesett kezéből az oly sok szépséget megörökítő ecset.

M. K. E.

Nem vagyok híve a
regényeknek. A
nóm műfaj, amit az
ban akar megírni, azt
mában kell elképzelnie, megkonstruálnia. A kivételek erősítik a szabályt: a *Rozsdatemető* színpadi változata szerencsés és sikeres kivétel. A több mint harminc képet, mint egyszeri megoldást, igazolja az egyes jelenetek mélyen alapozott életigazsága és erőteljes atmoszférája. Ez ellensúlyozza — kisebb egyenetlenségektől eltekintve — a színpadi író „összekötő" szerepéből következő illusztratív jelleget is. Ám az életigazság, önmagában, még nem feltétlenül dráma, márpedig a *Rozsdatemető* színpadi előadásának mindvégig megragadó a drámai feszültsége. Fejes életigazsága már a regényben is egy drámai telítettségű gondolat jegyében fogalmazódott meg: a Hábetlerek önmaguk érdekei ellen élnek, s bármennyire nyomasztóak is körülményeik, bármennyire meghatározóak is életfeltételeik — kellene egy erőfeszítés, egy megrázó mozdulat, ami az értelmesebb élethez közelítse Hábetleréket. A család tagjainak többsége saját emberibb létének küszöbén áll, de egy súlyos történelmi nehézségi erő újra és újra visszarántja őket a mélybe. Az *életérdek* és *életmód* ütközése egyetlen családon belül: ez az a drámai konfliktus, ami a regényátdolgozás színpadi, drámai életképességét biztosítja. A színpadi *Rozsdatemető* művészi megformálása nem éri el egyenletesen a regény szintjét — egyes mozzanataiban azonban túl is mutat a regényen.

Fejes nem kevesebbet állít, immár drámai keretben is, minthogy volt és van a magyar dolgozó társadalomnak egy olyan városi rétege, amely a munkásosztály, a lumpenproletariátus és a kispolgárság határterületén élve nem lépett rá a munkásság törzsének történelmi útjára: az ösztöntől nem jutott el az öntudatig, a vegetálástól nem jutott el az emberhez méltó életig. A dráma — számunkra tulajdonképpen azzal a problémával *végződik*, hogy mért nem jut el *ma* az ifjabb Hábetler János a mozgalomig, mért nem a munkásosztályba forrva küzd a „hábetlerizmus", az emberi színvonal alatti lét iszonyata ellen. De a probléma azzal *kezdődik*, hogy idősebb Hábetler János írni-olvasni se igen tud, s hogy a Tanácsköztársaság bukása vagy az író társadalmi telítettségű emberi szenvedélyét?

Véleményünk szerint ennek a regénynek és drámának alapvetően meghatározó embergesztusa nem a lemondás, nem a kiábrándultság, hanem az értelmes hit, amely a könyörtelen realitásra építkezik, hogy megváltoztassa a világot, s nem fellengző szólamokra, hogy létében igazoljon mindent, ami van. Fejes világában a „hábetlerizmus" nem úgy jelenik meg, mint sorscsapás, mint eleve elrendelt emberi devalváció, hanem a maga konkrét társadalmi feltételezettségében, tehát mint „történeti kategória". Melynek — mint ismeretes — volt kezdete és vége is lesz. Fejes nem szorítja ki ebből a körből az emberi értékeket: csak az iránt való nagyfokú emberi érzékenység magyarázhatja azt a féltő, de nem érzelmes szeretetet, amellyel Pék Mária sodró alakját megformálja az író; azt a beleérző készséget, amellyel idősebb Hábetler emberi rezdüléseit számon tartja, azt a mély együttlüktetést, amely a Janival kialakított kapcsolatát jellemzi.

Nem hiányzik ebből a műből az emberi hit. Csak végigvonul a regényen és a drámán egyfajta keserűség is, az író keserűsége, amelyet az övéi életének elrontottsága vált ki belőle. A sajátját bírálja Fejes, egy olyan réteg szennyesét tárja a világ elé, amelyet belülről ismer. A *Rozsdatemető* egy társadalmi jelenség könyörtelen diagnózisa, s az író nem egy elképzelés illusztrációjaként közli azt olvasóival és nézőivel, hanem belülről, hősei világából éli regénnyé saját tragédiájukat. Úgy ítéli el a hábetlerizmust, hogy megérteni, védeni is igyekszik a Hábetlereket, osztozik sorsukban, hogy még drámaibban mondhassa ki ennek az életnek a lehetetlenségét. Nem a kívülről való elhatárolás, hanem a belülről láttás a társadalomkritika hordozója. A családon belülről szeret és haragszik az író, s csak ő tud olyan kíméletlenül kacagni a nyomor groteszkségén, csak ő tud olyan tapintatlan realitással és póztalan szeretettel szólni az alakjairól — ő, aki sajátjaként ismeri a családot. Ez a „védelmezve-bírálás" az írói magatartás drámai feszültségének a forrása.

A drámaiság különös erővel

MÁRFFY ÖDÖN

szül. Bpesten, 1878. Művészeti tanulmányait Bpesten kezdte, majd 1902/1906-ig a párisi Ecole des Beaux Arts növendéke volt. Itthon 1907-ben mutatkozott be, majd a Nyolcak kiállításain szerepelt. A modern magyar festészet egyik számottevő képviselője. Műveivel elnyerte többek között a Ferencz József jubileumi díjat, Lánczy Leó díját (Művészház 1906) stb. Több képe van a bpesti Szépművészeti és a Fővárosi múzeumban, valamint hazai és külföldi köz- és magángyüjteményekben.

MÁRFFY ODDONE

nato a Budapest, nel 1878. Ha iniziato i suoi studi artistici a Budapest, poi dal 1902 al 1906 è stato allievo della „Ecole des Beaux Arts“ di Parigi. In patria presentato per la prima volta nel 1907, poi ha partecipato alle esposizioni degli Otto. E' uno dei più notevoli rappresentanti della moderna pittura ungherese. Con le sue opere ha ottenuto fra gli altri, il premio giubilare di Francesco Giuseppe, il premio di Leone Lánczi (Casa degli Artisti, 1906), ecc. Numerosi suoi quadri sono in possesso del Museo di Belle Arti, del Museo municipale e di varie raccolte statali e private nazionali ed estere.

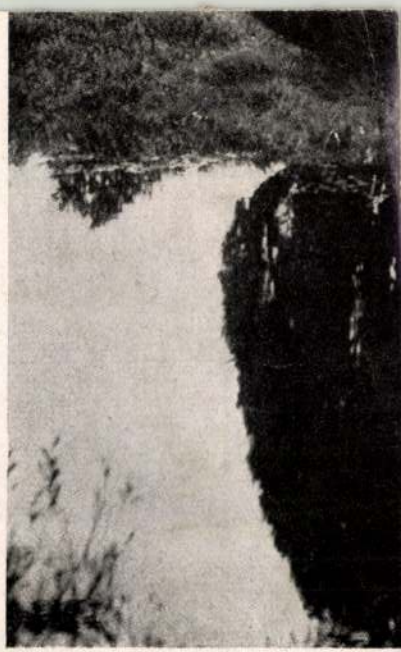

Universa

KÉPVISELI:
WAHL ISTVÁN
BUDAPEST VII, CSENGERY UCCA 9
TELEFON: J. 332-74

Magyar
SAJTÓ
Budapest, V., Pe
Telefon: 188

HÉTFŐ

1957 JÚ

Márffy Ödön művészetéről

610

Fiatal parasztasszony (rajz)

Az ősz festő arca kigyullad, amikor ezt mondja: „*Az volt a magyar művészeti életben a forradalmárok kora. A költészetben Ady, a zenében Bartók, a festészetben pedig mi, a Nyolcak!*" Igen, Adyval, Bartókkal egyidőben indultak a „Nyolcak" az új művészetért vívott harcba, álmodozva egy új társadalom felépítéséről. Ma már csak hárman vannak közülük életben. Márffy Ödön a legidősebb. De ha az évek hóval hintették is be haját, — művészetének ifjúságát nem érintették. Mert Márffy művészete mindig megújulva talál friss formákra, eleinte mélyen és melegen ragyogó, az utóbbi évtizedekben varázsos könnyedséggel csillogó színeivel. A szín talán e kiváló festő művészetének legfontosabb eleme, ez villantja elénk a valóság lényegét, vagy egy álmodott mesevilág lebegő tarkaságát. Hanem a színek e mestere mindig szorgalmas és merész rajzoló is volt és maradt. Ahogy szétnyitjuk tele mappáit, ontják a művészi benyomások pillanatfelvételeit, rajzos ötleteket, a nagy képek vázlatait, vagy a jellemábrázolás pompás darabjait. És a budai műterem közepén egyszerre körülvesz minket e rajzokban a magyar tájakból áradó életöröm. Körülvesznek a lankák, a szőlőhegyek, int felénk egy balatoni vitorlás, vagy egy szüret mozgalmas képe. A festőállványról pedig reánkmosolyog a munkábavett kép: a piros, rózsaszín és lila virágok tündéri bokrétája. Reánkmosolyog Márffy Ödön egész életigenlő, gazdag és derűs művészete.

Murányi-Kovács Endre

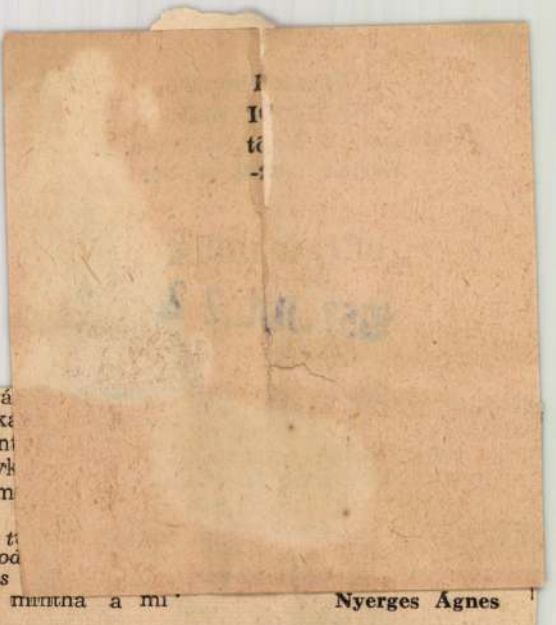

ius elvet nyilvá
ni fogják munka
ánál. Egyébként
olgári törvénykö
agrafusa azt mo
ukik koruknak
igyeikről nem t
elően gondoskod
nyek különleges
állnak." — Ezt mondta a mi

Nyerges Ágnes

A Népfront mellé sorakozn

Móra és Tömörkény v

Ha valamikor egy magyar városban felmerülne az irodalmi *Pantheon* gondolata, úgy az Szegedet illetné meg a legjobban. Ott kellene felállítani valahol a *Tisza* partján, ahol a nótaköltő, *Dankó* Pista fehér márványba merevedett keze szorítja híres hegedűjét.

A régi *Szeged* szellemi életének gazdagságát nagy írók élete és munkája fémjelzi. A Hazafias Népfront most megindult kezdeményezése is azt bizonyítja, hogy a város és a környék *mai írói úgy szolgálják a népet, mint ahogy azt a régiek tették.* Követni szeretnék a nagy hagyományokat, hiszen sok hasznos példa áll előttük.

Szegeden írta magáról *Móra Ferenc: szolgáló mestere voltam szegény nemzetemnek.* Itt élt és írt a paraszti szegénység egyik legnagyobb írója, *Tömörkény* István, aki oly szépen szólaltatta meg a falusi magyart. *Juhász* Gyula is itt érezte a *„lángoló magyar nyár tűzvarázsát"*. *József* Attila szegedi barátai révén jött kapcsolatba a munkásmozgalommal és innen indult mártírhalálba *Radnóti* Miklós. S olyan újságírók szerkesztettek e városban, mint a nagy palóc, *Mikszáth* Kálmán és *Gárdonyi* Géza, aki szomorú életének néhány vidám hónapját élte itt a Tisza partján.

Írók azonban ma is élnek és dolgoznak Szegeden. A szegedi írócsoport az Írószövetség feloszlatásával megszűnt. *A város írói azonban már februárban megindították a Szegedi Szép Szót, a Délmagyarország irodalmi mellékletét.* Itt hallatják szavukat és

irodalmi eszközökkel segítik az ellenforradalom elleni eszmei harcot

Ezt a szűk keretet azonban — az irodalmi melléklet egy oldal — csakhamar kinőtték.

Az irodalmi melléklet sok aktuális napi politikai problémához szólt hozzá az írók szavával. A külföldi írókkal való barátságot is ápolta. Nemrégen közölte *Franyó* Zoltán Temesvárott élő író nagyváradi témájú novelláját. *Franyó* Zoltán fiatal éveiben barátja, írótársa volt *Juhász* Gyulának. Legutóbb ismeretlen adatokat közölt a város *„Tűz"* című fo-

zafias Népfront részéről jelentkező igényt *megértették* és

Márffy Ödön: Fésülködő lány.

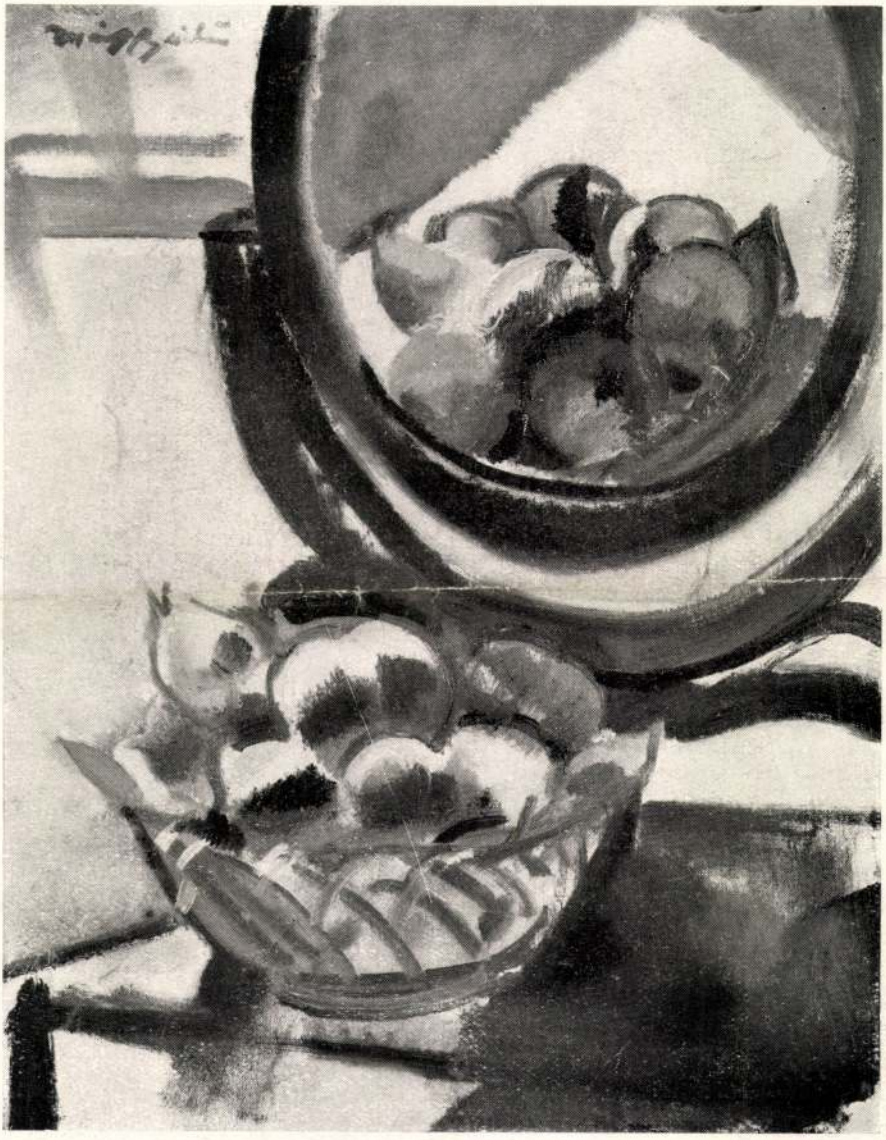

Márffy Ödön: Gyümölcs-csendélet.

Márffy Ödön: Leány kakassal.

Márffy Ödön: Csillagos ég.

Ö'dön
...var Hirdető
...ÓFIGYELŐ
Budapest, ... Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG
1958 JÚN. 1

Márffy Ödön: Almaszüret (Részlet)

y és végtelen,
de fény és értelem
arod messzi ér,
den földi tér.

lángoló szavad,
s hatalmadat,
készül ellened:
nden gyermeked!

istben, így igaz,
többé lágy viasz,
r a sors keze,
lázadj ellene!

, akkor is ítélj,
avad hegyi szél,
és mondj NEMET!
mást, mint életet!

erejét,
e kedvesét,
en nyelven egytagú,
– Nem kell háború!

Többé már nem lehet
ni gyermeked,
gerjed messzi ér...
rmő öled a tér!

hogy Keleten újabb le
a művészet. A „konfór
bélyegző jelzőjét, amelly
vel ezelőtt még oly kön
a mi filmjeinket, most n
tólag csak a nyugati filn
ták. A „Darvak", mint
den emlegették a díjı
filmet a fesztiválon, ne
szi humánum aranypálm
gukkal, hanem a mesterségben rejlő tudás, a virtuóz tökéletesség aranyágát is.

Körülbelül így fest a kép, amely kialakult bennünk a fesztiválon. Persze a nyugati filmekben is láttunk sok olyat – rendezésben, színészi játékban stb. –, amiből tanulnunk lehet. Mindezek azonban inkább csak másodlagos dolgok. Ami a lényeget illeti, a fesztivál legfontosabb tanulsága éppen az, hogy a nyugati filmművészet eredményeit is – a *Szállnak a darvak* jellemző példa volt erre – a szocialista eszmeiségű művészet olvasztja magába, őrzi meg és alakítja, a további fejlődés fontos, hatékony elemeként. A szocialista filmművészet, amelynek előretörése különösen szembetűnő volt a polgári film csüggesztő hanyatlása közepette

HÉRA ZOLTÁN

rült hajóét a víz színén kibukó
mény. De nem túlzóan sötét ez a k
Nem vagyunk-e igaztalanok több n
tíz esztendő irodalmi hagyomány-á
lásával szemben? Hiszen a fent e
tett írók és költők közül többek
megjelentettük gyűjteményes munk
emléküket nemcsak az újabb kiadá
már megérett Magyar Mártir Írók a
lógiája őrzi, hanem néhány azóta m
jelent reprezentatív versgyűjtemeny
Voltak és vannak alkalmai az emlé
zésnek, s vannak barátok és elvtárs
akik őrzik az elhulltak-elmúltak em
két. Van irodalmi színpadunk, amc
nek pódiumáról felhangzanak olyko
kevesek által ismert múltat-kava
sorok, s vannak intézmények, amely
nek államtól kapott feladata a m
galom és az irodalom emlékeinek szá

MÁRFFY ÖDÖN

PROGRAMOZÓ

17³⁰ A Forrás folyóirat Bartók-számának bemutatása
Református Újkollégium, Iskola
Kecskemét, Szabadság tér 7.

18⁰⁰ Bartók-est
Martonvásár, MTA Mezőgazdasági Kutatóintézet
(Brunszvik u. 2.)

19⁰⁰ Bohém Ragtime Jazz Band és Herbert Christ
Szolnok, Megyeháza
(Kossuth u. 2.)

19⁰⁰ Sárosi Dániel orgonál
Debreceni Református Nagytemplom
(Kálvin tér)

19³⁰ Maxim Vengerov hegedűestje
Budapest, Művészetek Palotája
(IX., Komor Marcell u. 1.)

19³⁰ Tunyogi Henriett és Vásáry Tamás estje
Budapest, Thália Színház
(VI., Nagymező u. 22–24.)

20⁰⁰ Mimi Blais ragtime-estje
Budapest, Művészetek Palotája
(IX., Komor Marcell u. 1.)

APRÓHIRDETÉS

ÁLLÁS

Nemzetközi cég tapasztalattal és tárgyalóképes angol nyelvtudással rendelkező kereskedelmi asszisztenst keres szigetszentmiklósi irodájába. Fényképes önéletrajzokat az alábbi címre kérjük elküldeni: jzsiman@strongsat.com.

•

Projektmenedzseri munkakörbe építész szakembert keresünk felső- vagy középfokú végzettséggel.
Elvárásaink: – legalább 5 éves gyakorlat banki beruházások kivitelezése, lebonyolítása terén
– műszaki ellenőri szakvizsga
– számítógép-felhasználói ismeretek
– önálló munkavégzési készség
– jogosítvány
– saját autó.
A jelentkezéseket (részletes, fényképes szakmai önéletrajz, bizonyítványmásolatok) a hirdetés megjelenését követő 1 héten belül az alábbi címre várjuk: OTP Ingatlan Rt., Mérnöki Tevékenység Üzletág Igazgatóság, 1242 Budapest, Pf. 453

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője az
»OBSERVER«
BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738, Fax: 303-4744
E-mail: marketing@observer.hu
http://www.observer.hu

Tényleg vadak voltak

KIÁLLÍTÁS

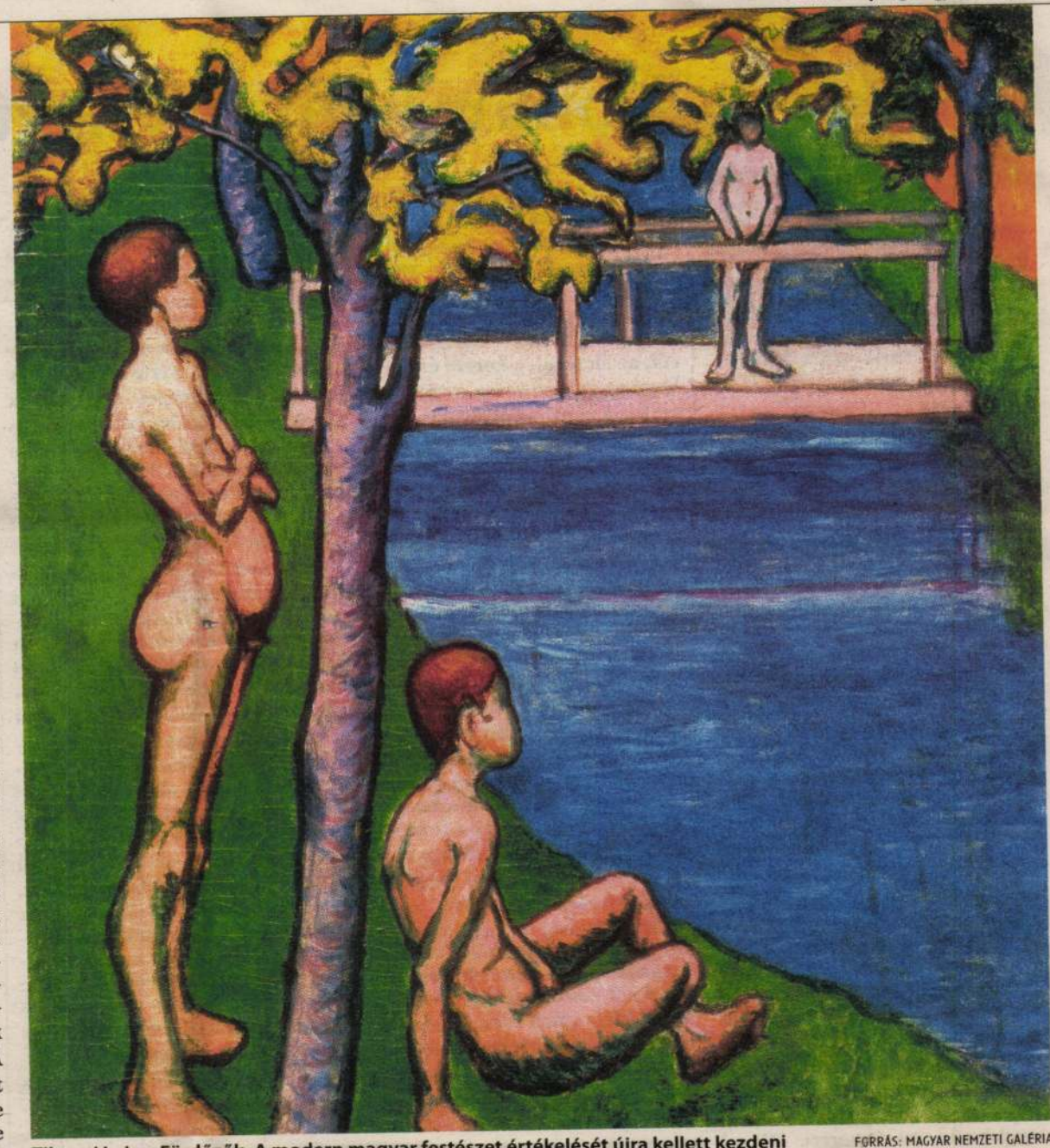

Tihanyi Lajos: Fürdőzők. A modern magyar festészet értékelését újra kellett kezdeni FORRÁS: MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Egy felelőtlen nyári napon történt a 1910-es években, hogy Kernstock Károly és Márffy Ödön kiadósabb ivászat után elásták a nyári festménytermésüket a nyergesújfalui művésztelep mögötti szőlőben. „Legalább annyit ittak, mint amennyit festettek" – állította Passuth Krisztina művészettörténész, a Nemzeti Galéria Magyar Vadak – Párizstól Nagybányáig 1904–1914 című, a napokban nyílt tárlatának főkurátora. A képek azóta sem kerültek elő, pedig minden bizonnyal kuriózumnak számítanának.

A fauve-ok voltak az első jelentős modern művészeti mozgalom tagjai a 20. század első évtizedében, bár a mozgalom szó csak később ragadt rajtuk. 1905-ben Henri Matisse és követői úgy találták, hogy az európai festészetre ráfér egy kis frissítés, ezért erőteljes színekkel, könnyed vonalvezetéssel provokálták a korabeli párizsi Őszi Szalont. A francia kritika az új stílus követőit – Matisse-t, André Deraint, De Vlamincket és társaikat – nevezte el fauve-oknak, azaz vadaknak.

A századfordulón és utána a magyarok számára a pezsgő élet egyet jelentett Párizzsal, noha akkoriban Budapestre sem lehetett panasz. Adytól, Kassáktól vagy Czóbel Bélától (aki 1905-ben Matisse-szal együtt állította ki képeit az Őszi Szalonban) kezdve évtizedekig szinte nem is volt olyan jelentős magyar alkotó, akinek ne jártak volna a gondolatai Párizs körül. Czóbel Béla, Berény Róbert, Perlrott Csaba Vilmos és Bornemisza Géza is élt a fény városában több-kevesebb ideig, a két utóbbi Matisse tanítványa volt. A magyar művészek általában a telet Párizsban töltötték különböző akadémiák és műtermek festőállványai mögött, nyáron pedig a nagybányai vagy a már említett nyergesújfalui művésztelepen alkottak.

A „magyar vadak" mostani kiállítása nem minden előzmény nélküli: a hatvanas évek közepén Passuth Krisztina kiállítást rendezett a Nyolcak alkotásaiból, később pedig a mostani kiállítás egyik kurátora, Szücs György mutatta be a nagybányai iskolát.

A modern magyar festészet értékelését az utóbbi években újra kellett kezdeni, mert számos zseniális alkotó és mű elsikkadt a kanonizáció során. Eddig ismeretlen művek és alig méltatott alkotók képei kerültek elő külföldi és magyar gyűjteményekből, így szükségessé vált egy minden eddiginél átfogóbb áttekintés. A mostani kiállítás nehézsége azonban inkább az anyagok összegyűjtése volt. Vidéki múzeumok és a Nemzeti Galéria raktáraiból kerültek elő ezek a képek, de a párizsi Modern Művészetek Múzeuma, a Pompidou Központ, a chartres-i és La Rochelle-i Szépművészeti Múzeum és svájci intézmények is adtak képeket a tárlathoz. A mintegy 250 festményt bemutató kiállításon az említetteken kívül Czigány Dezső, Iványi Grünwald Béla, Rippl-Rónai József, Tihanyi Lajos és Ziffer Sándor művei is szerepelnek.

A tárlat megkomponálásában a topográfiai szempontok érvényesültek: az első részben a budapesti, a másodikban pedig a párizsi képek dominálnak. A budapesti rész jóval szerényebb, hiszen a festők szívesebben festették Párizst, mint Budapestet, a párizsi részben viszont felbukkannak a legismertebb fauve-ok – Matisse, André Derain, Albert Marquet és Maurice de Vlaminck – képei.

BELÉNYI DÁNIEL

Magyar Vadak – Párizstól Nagybányáig 1904–1914
Magyar Nemzeti Galéria
(Budapest I., Dísz tér 17.)
Látogatható július 31-ig.

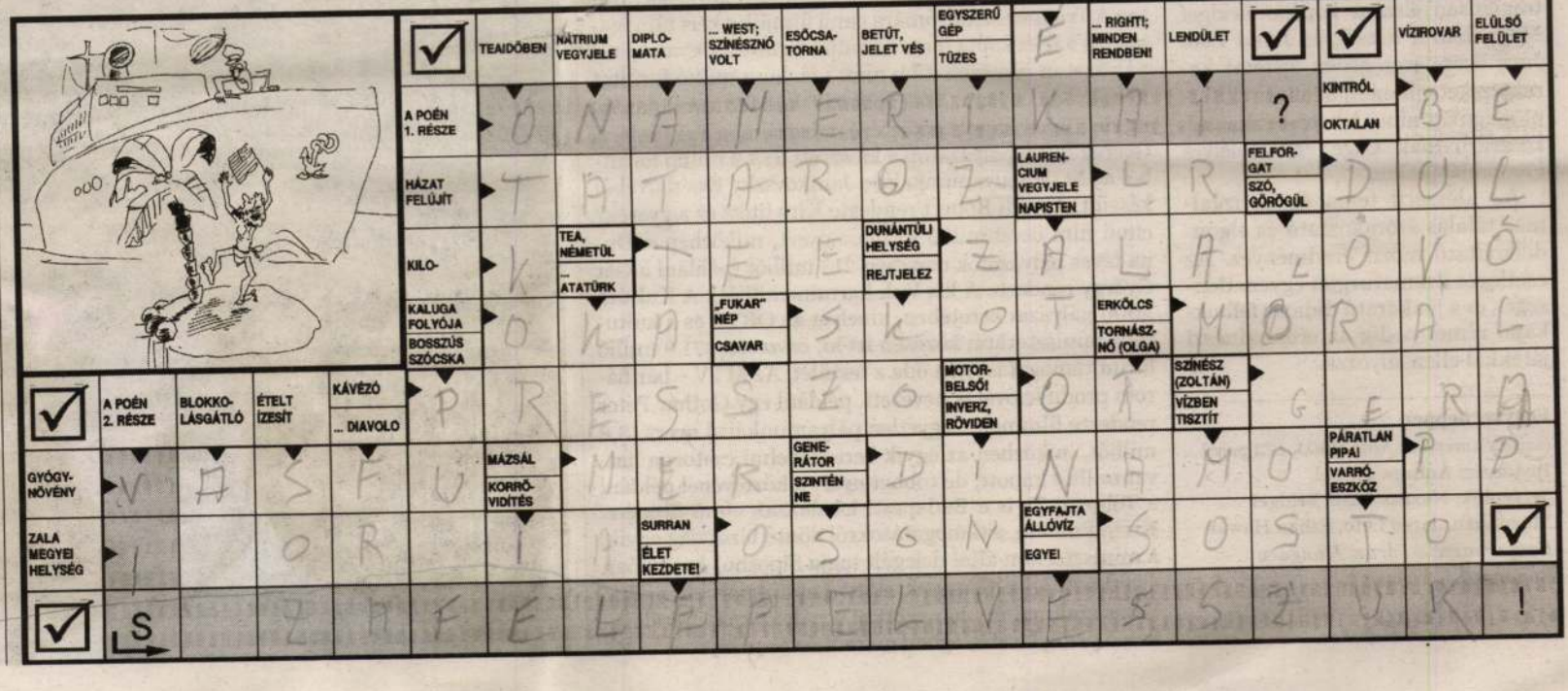

FORRÁS: FÓRUM HUNGARY

Búcsú a fegyverektől...?

FILM

Jurij Orlov, Nicolas Cage (képünkön) simulékony ukrán emigránsként a családi vendéglőből a fegyverbiznisz csúcsára küzdi magát. A hidegháborús időktől napjaink globális őrületéig ívelő pályája a „Háború ura" kétes címét is elhozza neki. Legyen az több tízezer, diszkont árú ukrán Kalasnyikov, teljes páncélos hadosztály vagy Rambo csúzlija, Jurij mindent meg tud szerezni. A kereslet-kínálat vérfagyasztó logikájával alátámasztva elméletét, Jurij még saját családját és magánuniverzumát is a dolgos üzletember álságos álarcával igyekszik hitegetni.

Andrew Niccol már korábbi munkáiban is provokatív témákat vizsgált, legyen az akár a virtuális látszatvilág, vagy a génmanipulált születés (S1mOne, Gattaca). A fegyverkereskedelem morális, gazdasági és politikai összefüggéseit feszegeti, meglehetős merészséggel. Niccol filmje a fegyverek ellen száll síkra, ám egy percig sem áltatja nézőjét hamis hollywoodi reményekkel, egy békésebb jövő ígéretével. Dühödt, cinikus humorral vegyes keserűséggel vágja hőse és nézője arcába a tényeket, láthatóan igyekezve megragadni a háttérben meghúzódó mozgatórugókat. Igényes, érzékeny alkotó, aki nem fél a közönségfilmes kereteket az égető problémák felvetéséhez kihasználni. Elkerüli a híradók puszta borzongatásra épülő mechanizmusát, művészi ambícióit jól egyezteti össze a realista elemekkel, ám a pszichés és morális fejlődéstörténet meg-megbicsaklik a modellszerű szituációkban. Nicolas Cage mostanság igen jó formában van, a hősszerepről inkább az árnyalt, fajsúlyos drámai alakításokra nyergelt át. Visszafogott játékát jól egészíti ki Ethan Hawke makacs és tragikusan elszánt kopója. Bridget Moynahan a feleség és Jared Leto Jurij öccse szerepében ígéretes karaktereket villantanak fel, ám kifutni magukat nincs lehetőségük, csak kontrázhatnak Cage egyszemélyes jutalomjátékához.

Az időszerű téma és az izgalmas tálalás szórakoztató és elgondolkodtató mozit eredményez. Az esetleges dramaturgiai egyenetlenségek és a jóakaratú didaxis felbukkanó rémét pedig az erős színészi játékkal ellensúlyozza. **HD**

Fegyvernepper
(színes amerikai film, 2005, 122 perc)
Rendezte: Andrew Niccol
Szereplők: Nicolas Cage, Bridget Moynahan, Jared Leto, Ethan Hawke
Forgalmazza a Fórum Hungary
Bemutató: március 23.

Komor könyvek derűs szerzője

Kertész Imre régóta várt autobiografikus művét, a K. dossziét ma este hét órakor mutatják be a Radnóti Színházban. Ebben a különös interjúregényben a Nobel-díjas író vall regényeiről, azoknak komor nyersanyagáról, az életéről, a korról és arról, hogy az egyéni sorsa mennyiben tartozik ránk, az olvasókra.

„Önéletrajz két hangra", „regényes párbeszéd" – áll a K. dosszié fülszövegében, és valóban: Kertész Imre új könyve túlmutat az interjú műfaján, a szerző a bensőséges hangú párbeszédben saját magát kérdezi a művek keletkezéséről, a valóság és a fikció közötti vékony határmezsgyéről, az életút állomásairól.

Kertész Imre a könyv előszavában azt írja: „Az egyetlen olyan könyvem, amelyet inkább külső indíttatásra, semmint belső késztetésből írtam: és annak rendje és módja szerinti autobiográfia." A külső késztetés az, hogy a Magvető Kiadó a Nobel-díj odaítélése után tervezett egy kötetet, amely Kertész Imre életéről és munkásságáról szólt volna, ehhez 2003–2004-ben Hafner Zoltán – az író barátja és szerkesztője – tizenhat magnószalagnyi felvételt készített. Az ebből készült kézirat ihlette aztán Kertész Imrét arra, hogy a szöveget átdolgozva egy önálló irodalmi művet írjon. A K. dosszié azonban mégis különbözik a hagyományos interjúregényektől, például A börtön szagától (Balla Zsófia kérdéseire Bodor Ádám válaszolt) vagy Tolnai Ottó Költő disznózsírból című regényétől. Tolnai ugyanis fejezetekké terebélyesedő válaszai között csak jelzésértékkel hagyta meg Parti Nagy Lajos kérdéseit, Kertész viszont úgy formálta a szöveget, hogy annak megmaradjon élőszóbeli, pergő ritmusa. Sőt ha kell, kérdezőjét rendre is utasítja, elhárít kérdéseket vagy éppen megszakítja a félrevivő gondolatfutamokat. A könyvben az olvasó végigkísérheti Kertész Imre pályáját – hosszan időzve például a gyermekkor emlékeinél, illetve a „kispolgári rendőrállam" hétköznapjainál – egészen a 2000-es évek elejéig. Közben a kérdező újra felidézi esszenciálisan az egyes regények, esszék kérdéseit, téziseit, megpróbálva választ kapni arra, hogy a magáról oly ritkán vagy csak nagyon szűkszavúan nyilatkozó szerző miként vélekedik az egyéni sorsról, mennyiben szolgálhat az egyes ember élete az irodalom tárgyául. „Bovaryné én vagyok" – idézi Flaubert híres mondatát Kertész, mintegy választ adva a könyv egyik legtöbbet feltett kérdésére: a regények, amelyekben gyakran felismerhető az író, tekinthetők-e önéletrajzinak, olvashatjuk-e úgy mondjuk Köves Gyuri történetét, hogy általa Kertész Imrére pillantunk?

A könyvbemutatón, amelyet ma este hét órakor tartanak a Radnóti Színházban, ismét Kertész Imre válaszol, ezúttal nem a saját, hanem Szörényi László irodalomtörténész kérdéseire. Közben pedig az író és a házigazda, Bálint András olvas fel a regényből részleteket.

MÉZES GERGELY

Kertész Imre: K. dosszié
Magvető, 2006, 261 oldal, 2490 forint

Öntik a pénzt a Dunába

Tárgyalásokat kezdeményez az Országos Rádió- és Televíziótestülettel (ORTT) a Magyar Televízió (MTV) Közalapítvány kuratóriumának elnöksége. Véleményük szerint eredményességéhez képest indokolatlanul alacsony támogatásban részesült a köztévé a közszolgálati műsorokra szánt támogatásokból – közölte Kozák Márton, a testület szabad demokraták által delegált tagja a távirati irodával. A pályázatok nyilvánosan hozzáférhető dokumentumaiban ugyanakkor feltűnően gyakran szerepel a nyertesek közt a Duna Televízió.

Sipos Pál, az MTV művelődési főszerkesztőségének vezetője lapunknak elmondta, olyan pályázatokat juttattak el az ORTT-hez, amelyeknek a minőségéhez „nem férhet kétség", ennek ellenére alig kaptak támogatást. (Az odaítélt támogatást nem közvetlenül a televízió kapja, hanem azok az alkotók, akiknek a műsorát befogadja és ezt nyilatkozatban is garantálja a csatorna.)

Sipos példaként említette: a Tudomány 2005 pályázaton A Trianon-szindrómára című filmjük a kért támogatásnak a felét kapta meg: tízmillió forintot. Ugyanezen a pályázaton összesen több mint százhúsz millió forintot ítéltek oda a Duna Televíziónak készülő produkciókra, de többet kapott a köztévé műsoránál a Pax Tv is. A Gyerek 2006 pályázaton a kiosztott 273,2 millió forintból az MTV pályamunkája, a Janikovszky Éva művéből készült, Alföldi Róbert rendezte Kire ütött ez a gyerek? című film ötvenmillió forintot nyert, miközben a Duna tévés pályázatok összesen 213 milliót (például a Gát György rendezte A kis Vuk harmincmilliót). A Kultúra 2006 pályázat keretében, amelyet az ORTT és a kulturális minisztérium közösen írt ki, összesen 271,8 millió forint támogatást ítélt oda a testület. Az MTV – bár három produkcióval is nevezett, például egy Gothár Péter rendezte filmmel – egyetlen pályamunkával nyert 13,8 milliót, miközben az egyik kereskedelmi csatorna hatvanmilliót kapott, de többet nyert a köztévénél például a Tolnatáj Tv is a Budapesti kávéházak című filmjére. Kriza Borbála, a támogatásokról döntő bizottság egyik, a minisztérium által delegált tagja Siposhoz hasonlóan értetlenül áll a döntések előtt. Lapunknak elmondta: kevés szakmai érv hangzott el a pályázatok elbírálásakor, ő pedig kisebbségben maradt a véleményével. **BOR**

EGY MONDATBAN

Műtárgyvédelmi Információs Iroda alakul a lopott műtárgyak keresésére, az adatbázis célja a műtárgyak biztonságának növelése, az illegális műkereskedelem visszaszorítása. *(mti)*

Tévesen jelent meg a Rádiól vezetőváltásáról szóló hír március 21-i lapszámunkban: Márton Dávid nemcsak ügyvezetői posztjától válik meg, hanem a Rádió1-től is; az érintettektől elnézést kérünk. *(mh)*

HIRDETÉS

1958 X 12 Márffy Ödön

MAGYARORSZÁG „NAGY ÖREGEI"

MÁRFFY ÖDÖN

A Szabadság-hegy déli lejtőjén, a romantikus hangulatú Szamóca utca két oldalának egybetorkolásánál emelkedik Márffy Ödön családi háza. A műterem ablaka olyan magas, hogy létrára kellene másznia annak, aki ki akar tekinteni rajta, az aranyló nyárvégi tájon át, le a városba. Pedig a ház gazdája, a nyolcvanéves érdemes művész, nem tartozik az olyan öregek közé, akik úgy érzik, idejéntúl ittmaradtak, s már csak visszafelé néznek, az emlékezés kertjében sétálgatnak. Nagy érdeklődéssel figyeli mai életünk jelenségeit, eseményeit. De bár a jelenben él, s a jövőnek munkálkodik, egyre szívesebben időzik el a régmúlt szép, vidám vagy szomorú emlékei között.

— *Boldogító tudat számomra* — forgatja régi-régi vázlatkönyvét —, *hogy fiatalságom egybeesett a szellemi fejlődés emlékezetes korszakával, amikor nemcsak Európa többi országában, hanem itt nálunk is, irodalomban, muzsikában, festészetben, tudományban, a politikai és társadalmi életben vibráló-forrongó áramlatok sodorták előre az újra, jobbra törekvőket. Alighe véletlen játéka, hogy egy időben robbant be Ady új idők új dalaival, csendültek fel Bartók akkordjai, tömörült a haladó szellemű magyarság a Nyugat és a XX. század körül, jelentkezett az új utat kereső „Nyolcak" művészcsoportja, s munkálták a szociális megújhodás talaját Szabó Ervin tanításai.*

Az ifjúságára való emlékezés visszaröpíti Márffy Ödönt a félszázad előtti új utat kereső művészek forrongó világába. Múltelevenítő szavai nyomán látni véljük lobogó hajjal 1904 nyarán a századelői Párizsban, amint a Café Cluny teraszán ágál, vitatkozik.

Milyen lelkes s milyen fiatal még! Mellette szorongó társa meg valósággal gyerekembernek tűnik. Neve *Fülep Lajos*, most iratkozott be a Sorbonne művészet-filozófiai fakultására és csupa magánál idősebb, 25—26 éves művésszel tart barátságot. Most is mellételepszik egy a „meglett" barátok közül Zömök, cigánykép magyar, makrancos hajfürtjét egyre félretolja, hogy ne lógjon a szemébe: *Ady Endre*, akinek a nevét egyelőre még odahaza, Pesten is csak az írók ismerik.

— *Az ifjú Fülep mutatta be a költőt, akiről még sohasem hallottam* — emlékezik az első, félszáznál több év előtti találkozásra Márffy Ödön. — *Sok mindenről kérdezett, de csak félvállról felelgettem, mert eltökéltem volt, hogy párizsi tartózkodásom alatt csak hétpróbás franciákkal kötök mélyebb barátságot. Hamarosan elköszönt. Fülep Lajos az idősebb barátnak megillető tisztelettel, de azért nyíltan kifejezte rosszallását magatartásom felett: „Tudod, hogy ez a legnagyobb magyar költő?!" — mutatott Ady távolodó alakja után.*

— *Később még kint Párizsban igazi jóbarátok lettünk. Hazatérve is gyakorta voltunk együtt. Eljött természetesen az akkor legszélsőségesebb irányzatúnak híresztelt „Nyolcak" Nemzeti Szalonban rendezett kiállításának megnyitására is. Itt egyik kiállított képem alatt találkozott az ifjú Bartók Bélával. A nagy zeneköltő — akit szenvedélyesen vonzott a képzőművészeti kifejezés modern formanyelve is — akkor már nem egy Ady-versre komponált muzsikát; személyesen azonban nem ismerték egymást. Kérdésemre: akar-e megismerkedni Adyval? — Bartók csodálkozva nézett rám, mint aki nem érti, hogyan lehet kétségem, mennyire várja a találkozást. Amikor bemutattam őket egymásnak, mindössze egy-két udvarias szót váltottak, de sokáig és melegen szorongatták egymás kezét.*

„Dönke" — ezen a néven emlegették az ifjú Márffyt barátai és művésztársai — nem egy hívet szerzett a festészet új irányait kutató magyar művészeknek, akik lezárult korszaknak érezték a francia impresszionizmus világát, s többé már nem a pillanatot kívánták elfogni, hanem valami más után vágyódtak, ami állandó és maradandó.

— *Talán legnehezebben Szabó Ervint sikerült meggyőznöm* — emlékezik Márffy ifjúságának társára — *pedig a kiváló szociológus az elsők közt figyelt fel a festészetnek arra az új, bátor megmozdulására, mely a „Nyolcak" műveiben jelentkezett. Szabó Ervin nem egyszer keresett fel Dráva utcai műtermemben s ügyszólván minden látogatása alkalmával éles vitába keveredtünk a modern fesztészet problémái felett. Nem volt könnyű ellenfél, végül mégis sikerült meggyőznöm, hogy Nagybánya és az impresszionizmus csak a modern magyar festészet kezdete, elindulása.*

— *A magam festői látását nem is befolyásolták* — száll vissza gondolata az ifjúság egyéniségét formáló esztendejére. — *Viszont jó időre Cézanne hatása alá kerültem, aki képei felépítésével eszmei utat mutatott az ifjú festőnemzedéknek. Évekig tartott, míg ezen a Cézanne kijelölte úton a magam egyéni kifejezési nyelvét megtaláltam s a saját utamat járhattam. De 1906-ban, a Gulácsy Lajoséval együtt rendezett kollektív kiállításom után, már azt írták rólam a kritikusok, nem utánzok, utánérzek senkit; sok munka, szenvedés árán sikerült egyéni hangomat megtalálni.*

Márffy Ödön egyéni hangjára egyre inkább felfigyeltek világszerte mindenütt, ahol számon tartják a festőművészet modern mestereit. Idehaza elnöküknek választották meg a KUT, az új utat kereső képzőművészek társaságának haladó szellemű művésztagjai; Párizsban, Londonban, Rómában s még harminc európai nagyvárosban rendezett kiállításai után közönség és kritika azt a modern művészt ünnepelték, aki bár mestere volt a napfény-problémák, foltok, árnyékok, színhatások virtuóz megoldásának, egyre egészségesebb, világosabb, egyszerűbb, de mindenkor teljesen egyéni stílusával hangulati feszültséget teremt, nem csupán látja, láttatja is azt a fényességet, amely az életöröm csillogó, mégis tartózkodóan választékos színeiben izzik. S ez a legjava műveiből sugárzó fényforrás oly erős, hogy szinte érzékelhetővé teszi művészetének rejtett ritmusát, lelkialkatának monumentalitásra való beállítottságát, alkotó módszerének belső igazságát.

*

Apám tisztviselő volt, de szeretett a színekkel játszani — *magyarázza.* — *Ügylehet apám plántálta belém a színek csodálatát, s indított el pályámon. Ha sikerült előbbre jutnom, talán annak köszönhetem, hogy sohasem érdekelt siker, pénz, kitüntetés, csak a művészet és sohasem alkudtam meg, konokul kitartottam művészi meggyőződésem mellett. Pedig a mi pályakezdésünk idején a művész helyzete nem volt irigylésre méltó. Éppen a napokban, mikor az „érdemes művész" kitüntetést átvettem, beszélgettünk Dobi Istvánnal, az Elnöki Tanács elnökével: milyen különbség van ma a művész indulásánál. Társaimmal együtt, teljesen magunkra hagyottan küszködtünk. Párizsban sokszor órákig csavarogtunk, míg néhány sous-t tudtunk keríteni sültkrumplira, hogy éhségünket elverhessük. Most ösztöndíj várja a művésznövendéket, s ha jól végzi a főiskolát, jelentős kereseti lehetőség, a megélhetés biztonsága. S ezen túl a társadalom olyan szeretetteljes megbecsülése, amilyenről a mi időnkben egyetlen művész sem álmodhatott.*

*

Pályafutása sok-sok évtizede alatt rengeteget dolgozott, most, nyolcvanadik születésnapja küszöbén, kissé lelassult már életének tempója. Azért ma is minden reggel a műtermében találja, de már jóval kevesebbet időzik festőállványa előtt.

— *Az ember örül, ha ilyen magas korban olyan jól találja magát, hogy tud egy kicsit dolgozni* — vallja be őszintén, érzelgősség nélkül. — *Csak az a fontos, hogy békében végezhesse a dolgát. A művészet feilődését is csak a népek megbékélése biztosíthatja, csak a nemzetek barátsága teremtheti meg a nyugalmas légkört, melyben, a nemzeti vonások megőrzésével, kialakulhat az emberiség közös, nagy művészete.*

Érdemes művészünk, a nyolcvanéves Márffy Ödön, félszázadon át, fáradhatatlanul ennek a nemzetközi, nagy, közös művészetnek talaját munkálta.

Lengyel István

Mátyás Ferenc:

NEM KÜRTSZÓ

Nem kürtszó, nem dob híre,
szentesi talyigások
jutottak itt dűlőre,
csákánnyal meg az ásók

maroknyi erejével
törték be itt e század
kapuját, vad gyökérrel
birkóztak, míg e házak

emeletnyi magasba
nőttek, s a sorból utca
nyújtózott föl a napba
mindig messzebbre jutva.

Nem annyi áldozattal,
mint én e verset írom,
nem, nagyobb akarat van
bennük, e messzi síkon

magukat számkivetve
vállalták a nehézség
kínját, követ, kövekre
rakva, bizony sötétség,

iszonyat, mozdulatlan
semmi honolt itt, a vész.
S amit ma látsz itt, abban
erő s ész úgy lett egész,

hogy a szén, tűz, a gépek,
s a lélek megmutatta;
mennyi mindenre képes
az Ember, ha akarja.

December közepéig lehet jelentkezni a brüsszeli nemzetközi hegedűversenyre

Brüsszelben a jövő év májusában nemzetközi hegedűversenyt rendeznek, amelynek magyar jelentkezői december 15-ig közölhetik részvételi szándékukat a Zeneművészek Szövetségével; innen kapnak majd értesítést a hazai válogató időpontjáról.

A versenyre egyébként összesen 12 díjat írtak ki, ezek közül az első 150 ezer frankos, a második 100 ezer frankos. (MTI)

Az amerikai kormány ürügyeket keres, hogy igazolja Libanon megszállását

A szovjet ENSZ-küldöttség nyilatkozata

New York, október 11. (TASZSZ)

Az ENSZ főtitkára szétosztotta a közgyűlés részvevői között az Egyesült Államok kormányának emlékiratát az amerikai csapatok kivonásáról Libanonból. A főtitkár az emlékiratot az 1958. szeptember 29-i főtitkári jelentés mellékleteként adta ki.

Az emlékirat szerint október végére befejezik az amerikai csapatok kivonását Libanonból, *„hacsak valami előre nem látott esemény közbe nem jön"*.

A szovjet küldöttség nyilatkozatot adott ki, amely a többi között megállapítja:

Az Egyesült Államok emlékiratában szereplő feltétel félreérthetetlenül bizonyítja: *az Egyesült Államokban egyesek nem mondtak le céljukról, hogy folytassák Libanon katonai megszállását.*

Nem véletlen, hogy az Egyesült Államok kormányának említett nyilatkozatával egy időben olyan hírek láttak napvilágot, amelyek szerint

egyes amerikai katonai alakulatok valószínűleg Libanonban maradnak október 31-e után is, mert erre „az amerikaiak vagyonának és életének megvédése" céljából továbbra is szükség van.

Az Egyesült Államok ismét a gyarmatosítók régi fogásához folyamodik: először zavart kelt, aztán katonaságot küld ügynökei „védelmére". Az Egyesült Államok tehát, miután különféle hamis ürügyekkel csapatokat küldött Libanonba, *egyre újabb és újabb ürügyeket keres, hogy igazolja közel- és közép-keleti agresszív tevékenységét, amely közvetlenül fenyegeti a független nemzeti fejlődés útján haladó arab államok biztonságát* — mondja többek között a szovjet küldöttség nyilatkozata.

Az Egyesült Államok merénylő csoportokat szervez Libanonban

Damaszkusz, október 11. (Uj-Kína)

A szabad libanoni rádió jól értesült beiruti körökre hivatkozva közölte, hogy *az amerikai imperialisták titkos bandákat szerveznek Libanonban, s ezeket pénzzel és fegyverekkel látják el.* Az amerikaiak által szervezett bandák feladata *olyan politikai vezetők meggyilkolása, mint Sehab elnök, Karami miniszterelnök és a Nemzeti Egység Front személyiségei.*

Kinevezték a libanoni hadsereg ideiglenes főparancsnokát

Beirut, október 11. (AFP)

Tevfik Szalem vezérkari főnököt a libanoni hadsereg ideiglenes főparancsnokává nevezték ki. E tisztséget eddig a köztársasági elnökké választott Sehab tábornok töltötte be.

Tárgyalások Beirutban

Gemayel libanoni falangista vezető és *Karami* miniszterelnök a nemzetvédelmi minisztérium beiruti épületében háromórás megbeszélést folytatott, de ez sem hozott elfogadható megoldást az egymással szembenálló két fél számára.

Basta utcáin pénteken újra megjelentek a fegyverek s a városban olyan hírek terjedtek el, hogy Szalam hívei a város központjába készülnek vonulni.

Időközben *Sehab* köztársasági elnök a keresztény és a mohamedán vallási vezetőkkel, majd Karamival, később az Egyesült Államok nagykövetével tárgyalt.

...atok ...isztérium ...enységéről

...rítő léggömb fényképezőgépében találtak.

Néhány kép a Szovjetunió egyik katonai repülőteréről készült, tehát minden kétséget kizáróan bizonyítja a léggömb katonai ténykedési céljait.

Az 1956-ban talált amerikai felderítő léggömbök Nyugat-Németország és Törökország területéről érkeztek a Szovjetunió légiterébe. A legújabban elfogott amerikai felderítő léggömböket keleti irányból indították el, *valószínűleg azzal a céllal, hogy kelet—nyugat irányban végigfényképezve a Szovjetunió területét, Nyugat-Európában hívhassák le majd a földre.*

Zsombor János

Megkezdődött a választási küzdelem Franciaországban

Párizs, október 11. (MTI)

Pénteken este hozták nyilvánosságra a francia választókerületek új beosztását a november 23-i általános választásokra.

A tulajdonképpeni választási küzdelem most indul meg a kerületek határainak ismeretében. A jobboldal „négy nagyja": *Soustelle, Roger Duchet, Georges Bidault, André Maurice* — a hírek szerint — máris „megnemtámadási szerződést" kötött a választások első fordulójára és választási szövetséget kölcsönös visszalépésekkel a képviselőválasztások második fordulójára. A szocialista Guy Mollet, az MRP Pflimlinje és a radikálisok új vezére, Gaillard is, tanácskozik választási szövetségről.

Nagy figyelmet keltett Maurice Thoreznek, a Francia KP főtitkárának Ivryben elmondott és most nyilvánosságra hozott beszéde, amelyben Franciaország legnagyobb pártjának főtitkára leszögezte: *A választások első fordulójában a párt mindenütt kibontja zászlaját, a második fordulóban pedig mindent elkövet, hogy tömörítse a köztársaság híveit a reakció és annak szövetségesei leverésére.*

Ferhat Abbasz hajlandó tárgyalásokat kezdeni Franciaországgal

Tunisz, október 11. (Reuter)

Ferhat Abbasz, a „szabad algériai kormány" miniszterelnöke, pénteken kijelentette, hogy *hajlandó tárgyalásokat kezdeni Franciaországgal „a tűzszünet politikai és katonai feltételeinek meghatározása céljából".*

Az El Muzsahid című lapban, az algériai Nemzeti Felszabadulás Frontja lapjában megjelent cikk hangoztatja, hogy a tárgyalások rövidesen megkezdődhetnek, *ha ezt a francia miniszterelnök is úgy akarja.*

Graf osztrák hadügyminiszter elutazott Moszkvából

Moszkva, október 11. (TASZSZ)

Szombaton reggel elutazott *Moszkvából Ferdinand Graf, Ausztria* hadügyminisztere, aki a Szovjetunió honvédelmi minisztériumának meghívására tartózkodott a Szovjetunióban. Graf minisztert a vnukovói repülőtéren *Malinovszkij* marsall, a Szovjetunió honvédelmi minisztere és több más magasrangú szovjet katonai személyiség, valamint Norbert Bischoff osztrák nagykövet búcsúztatta.

Így ezután Karami úgy döntött, hogy mégsem mond le, *sőt, erélyes jegyzékben követelte az amerikai csapatok feltétel nélküli kivonását.*

Amerika tehát elvesztette a legújabb libanoni csata első menetét. Nem kétséges azonban, hogy újabb erőfeszítéseket tesz olyan zűrzavaros helyzet kialakítására Libanonban, amelyet ürügyként használhatna fel az ország további megszállására. Az amerikai tankok tovább cirkálnak Beirut utcáin, Washington megpróbálja diplomáciai és katonai nyomással elmérgesíteni a libanoni belső helyzetet.

III. A múlt héten Pakisztán váratlan események színhelye volt. A köztársasági elnök katonai bíráskodást rendelt el, feloszlatta a kormányt, a parlamentet és a politikai pártokat. Az első értesülésekből úgy látszott, mintha Pakisztánban pozitív fordulat következett volna be. Ezt a feltevést látszott igazolni a köztársasági elnök nyilatkozatának az a része, amelyben intézkedéseit bizonyos pakisztáni kalandorkörök tevékenysége elleni fellépésnek magyarázta. *Ezek a körök az elnök szerint el akarták mérgesíteni Pakisztán viszonyát a Szovjetunióval, a Kínai Népköztársasággal és az Egyesült Arab Köztársasággal.* Gyanút keltett azonban már az a tény, hogy éppen Mirza köztársasági elnök hajt végre ilyen fordulatot az országban. Mirza ugyanis eddig áldását adta ahhoz a politikai irányvonalhoz, amely Pakisztánt az amerikai politika leghűségesebb kiszolgálójává tette a világnak ebben a térségében.

A későbbi értesülések ezután fokozták a gyanút az események pozitív jellege iránt. Meg kell azonban jegyezni, hogy *tiszta képet alkotni az események valódi jellegéről még ma sem lehet teljesen.* A világsajtó csupán rendkívül gyér tájékoztatással szolgál erről. A meglevő információk alapján úgy tűnik, hogy a pakisztáni eseményeknek *nem kell túlzott jelentőséget tulajdonítani.* Az iraki forradalom óta ugyan erőteljes népi mozgalom van Pakisztánban az amerikabarát politika ellen. *A jelek szerint azonban a köztársasági elnök által megvalósított intézkedések nem a kívánt politikai változást szolgálják, sőt ellenkezőleg, a korábbi politika megszilárdítását.*

Úgy tűnik, hogy a forradalminak reklámozott intézkedéseknek az a céljuk, hogy *félrevezessék és lecsillapítsák a változást követelő pakisztáni népet.* Csakis így lehet megérteni, hogy Washington miért nem mutat különösebb nyugtalanságot a pakisztáni események láttán. S jellemző, hogy a Times című angol burzsoá lap vezércikkírója *Mirzát De Gaulle-hoz hasonlítja azzal a különbséggel, hogy a pakisztáni köztársasági elnök* — a Times szerint —

erősebb kezű

francia kollégájánál. S az is nagyon feltűnő, hogy a nyugati sajtó mily mélyen hallgat a pakisztáni fejleményekről. Annak idején, amikor az iraki forradalom bekövetkezett, a nyugtalanságtól a katonai beavatkozással való fenyegetésig csak úgy zúgott a nyugati burzsoá sajtó hisztérikus kardala.

Vagyis mindez azt a feltevést látszik igazolni, hogy a pakisztáni eseményeket egyáltalán nem lehet politikai fordulatnak tekinteni. Mégis, azonban az a tény, hogy a pakisztáni uralkodó körök ilyen intézkedésekre kényszerülnek, *mindennél ékesebben bizonyítja, hogy az amerikabarát politika megvalósítása Pakisztánban is mind nagyobb akadályokba ütközik.*

Árkus István

EZ SEM CSÁKISZALMÁJA!

Csongrád megye iparának vezetői kíváncsiak voltak, vajon mire költik el a vállalatok az igazgatói alap pénzét? A kíváncsiskodás nem volt indokolatlan. Némelyik igazgató a „gazdag Róbert bácsi" pózában költekezett. S hogy itt nem fillérekről, hanem tekintélyes summákról van szó, ime a bizonyság: a hódmezővásárhelyi kiskereskedelmi vállalatok igazgatói alapjában 1957-ben majdnem 100 000 forint lapult! Vajon mire fordították?

A legnagyobb összeget a dolgozók jutalmazására költötték. Ez rendjén is van. Annál kevésbé találtuk örvendetesnek a „vállalati ünnepségek és vacsorák" rovatot, mert ezen a címen 4787 forintot adtak át az enyészetnek... Talán ezért nem jutott könyvek beszerzésére egyetlen fillér sem? Meglehet. Mindenesetre elgondolkoztató aránytalanság! A szentesi kiskereskedelmi vállalatoknál az igazgatói alap terhére 2086 forintot vacsoráztak meg, bizonyára igen jóízűen. Makón is sokba kerültek ezek az államilag fedezett társasvacsorák, pontosan 3210 forintba, de legalább 859 forint árú könyvet is beszereztek „vacsora utánra". A „kulturális felszerelések" elnevezésű rovatok a legtöbb vállalatnál konganak az ürességtől, vagy alig jutott rájuk valami csekélyke összeg.

Ez a néhány találomra kiragadott példa is szemlélteti, hogy az igazgatói alapok felhasználása körül nincs minden rendjén. Pedig ez sem lehet csákiszalmája! Ezeket a pénzeket éppoly lelkiismeretesen, s a törvényes előírásoknak megfelelően kell felhasználni, mint a béralapot és a vállalat többi pénzforrását. Ahol ezt nem így teszik, hanem elhanyagolják a valódi szükségleteket, és nyakló nélkül költenek mihaszna dolgokra, megérdemlik, hogy felelősségre vonják az illetékeseket. Úgy, amint ez az említett vállalatok esetében Csongrádban történt, ahol most már megértik, hogy bárki rendezhet akár felesleges bankketteket is — a saját költségére, de nem a népjólét rovására!

Ma kezdi meg tanácskozását az V. magyar békekongresszus

Az V. magyar békekongresszus tanácskozása ma délután 2 órakor kezdődik az Országház kongresszusi termében. A beszámolót Darvas József, az Országos Békétanács elnöke mondja. A kongresszuson felszólalnak a külföldi békemozgalmak küldöttei is.

A békekongresszusra újabb vendégek érkeztek. Hazánkba érkezett az indiai küldöttség: Szajfuddin Kicslu, a Béke-Világtanács alelnöke, az Indiai Országos Békétanács Lenin-békedíjas elnöke és Gian Chand egyetemi tanár, a Béke-Világtanács tagja; megérkezett Fernand Vigne, a Béke-Világtanács irodájának titkára, Csehszlovákiából Krista Bendová írónő, Columbiából dr. Jorge Pradilla Reyes jogász. (MTI)

A békekongresszus külföldi vendégei a Művelődésügyi Minisztériumban

Mihályfi Ernő művelődésügyi miniszterhelyettes pénteken fogadást adott az V. magyar békekongresszus külföldi vendégei tiszteletére. A fogadáson jelen volt *Szajfuddin Kicslu*, a Béke-Világtanács indiai alelnöke, *Ivan Gluscsenko* szovjet akadémikus, a Béke-Világtanács tagja, *Burhan Shahidi* kínai akadémikus, a Béke-Világtanács irodájának tagja, a Kínai Béketanács alelnöke, *Vang Ming-jüen*, a Kínai Békétanács osztályvezetője és *Eugen Frunza*, állami díjas költő, a Román Béketanács tagja. Részt vett a fogadáson a minisztérium több vezető tisztviselője.

A vendégek több mint egyórás baráti beszélgetést folytattak a minisztérium vezetőivel, majd részt vettek a minisztérium dolgozóinak békeestjén. (MTI)

A vietnami parlamenti küldöttség látogatásáról, a damaszkuszi magyar főkonzulátus felállításáról, az orvosi rendtartásról, a brüsszeli világkiállítás magyar pavilonjáról

NYILATKOZOTT A KORMÁNY SZÓVIVŐJE

Pénteken délelőtt az Országházban *Gyáros László*, a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának elnöke mint a kormány szóvivője, válaszolt a bel- és külföldi sajtó képviselőinek kérdéseire.

Az első kérdésre: mikorra várható a vietnami parlamenti delegáció hazánkba érkezése s ellátogat-e országunkba a közeljövőben más magasszintű küldöttség? — a szóvivő elmondta, hogy *a Vietnami Demokratikus Köztársaság parlamenti küldöttsége előreláthatólag június 14-én érkezik hazánkba.* Más kormány vagy parlamenti küldöttség érkezéséről nincs tudomása. Megkérdezték a kormány szóvivőjét, mi a véleménye a Vietnami Demokratikus Köztársaság szóvivőjének legutóbbi nyilatkozatáról, amely ismételten leszögezte a Vietnami Demokratikus Köztársaság kormányának álláspontját az ország békéjét és egyesítését érintő kérdésekben. Erről Gyáros László a többi között a következőket mondotta:

— A szóbanforgó nyilatkozatot a magyar sajtó annak idején ismertette. Véleményem szerint az abban foglalt javaslatok teljes mértékben

alkalmasak arra, hogy elfogadásuk és megvalósításuk esetén helyreálljon Vietnam egysége. Ez jelentős lépés lenne Délkelet-Ázsia békéjének megszilárdításához.

A Vietnami Demokratikus Köztársaság kormánya következetesen szorgalmazza a genfi egyezmény végrehajtását és számos konstruktív javaslatot terjesztett elő ennek szellemében. Dél-Vietnam kormánya eddig mereven elutasító álláspontot foglalt ezekkel a javaslatokkal szemben, nem volt hajlandó tárgyalásokat kezdeni sem az általános választások, sem a normális kapcsolatok helyreállításáról. Nyilvánvaló, hogy az a mesterséges megosztottság, amely ma az ország két része között fennáll, nem lehet végleges s annak további fenntartása nem szolgálja a békét, hanem csak a feszültség fokozását. *A Magyar Népköztársaság kormánya ezért teljes mértékben egyetért a Vietnami Demokratikus Köztársaság kormányának javaslataival.*

Megkérdezték az újságírók, tudna-e a szóvivő tájékoztatást adni a damaszkuszi magyar főkonzulátus felállításáról. Gyáros elvtárs elmondta: *Az Egyesült Arab Köztársaság illetékes szervei június 3-án hivatalosan közölték, hogy engedélyezték a damaszkuszi magyar főkonzulátus működését.* Azóta

Damaszkuszban főkonzul képviseli a Magyar Népköztársaságot.

Arra a kérdésre, hogy a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége és a szocialista országok kommunista és munkáspártjai között felmerült ideológiai nézeteltérések folytán tervezi-e a magyar kormány a Jugoszláviával fennálló külkereskedelmi és kulturális kapcsolatainak megváltoztatását, a kormány szóvivője kijelentette:

— *A Népszabadság május 21-i számában megjelent A JKSZ hetedik kongresszusa és a nemzetközi kommunista mozgalom című cikk erre a kérdésre részletes választ ad.* Ehhez a cikkhez jelenleg nincs hozzátennivalóm.

Az új polgári törvénykönyv tervezetéről

Megkérdezték az újságírók, hogyan halad az új polgári törvénykönyv előkészítése. A szóvivő elmondta, hogy az új polgári törvénykönyv első tervezetét az Igazságügyi Minisztérium már tavaly elkészítette. Ezt a tervezetet a kormány vitára bocsátotta, amely most fejeződött be. Az országos főhatóságok, intézmények és hivatalok is elküldték a tervezettel kapcsolatos észrevételeiket az Igazságügyi Minisztériumnak. Általában megállapítható, hogy a megjegyzések inkább a részletszabályok finomítását és a tervezet anyagának bővítését célozzák

Több bel- és külföldi sajtótudósító tett fel kérdéseket a Moszkvában tartott politikai és gazdasági tárgyalásokkal kapcsolatban. A szóvivő azt válaszolta, hogy

a moszkvai tárgyalásokról az országgyűlés hamarosan sorrakerülő ülésszakán beszámoló hangzik majd el.

A készülő hároméves terv főbb célkitűzéseiről is elhangzottak kérdések. Gyáros elvtárs közölte, hogy az országgyűlés legközelebbi ülésszakán a hároméves terv lesz a legfontosabb napirendi pont. Erre a kérdésre is az országgyűlés ad majd választ.

Egy álhírről

Az egyik újságíró megkérdezte: igaz-e az a hír, hogy Endrei Mihály püspöknek az állammal nézeteltérései vannak s emiatt rendszabályokat érvényesítettek vele szemben? A szóvivő így válaszolt:

— Egy korábbi szóvivői értekezleten már utaltam rá, hogy az esztergomi egyházmegyében, tehát ott, ahol Endrei Mihály tevékenykedik, még vannak bizonyos rendezetlen, személyi vonatkozású problémák. Már akkor megmondtam: meggyőződésem, hogy a folyamatban levő tárgyalások eredményeként, ezek a függő kérdések megoldódnak. Azóta ez javarészt meg is történt. Hozzátehetem, hogy *Endrei püspök helyzetében sem jogi, sem más vonatkozású változás nem történt: püspöki tevékenységét zavartalanul folytatja.*

Az *orvosi rendtartásról* szólva, a kormány szóvivője bejelentette, hogy erről törvényerejű rendelet készül, amely *még az idén megjelenik.* A biztosítottak fokozottabb védelmére, a kérdéses problémák ideiglenes megoldására, az egészségügyi miniszter addig is utasítást ad ki. Ez az utasítás a napokban jelenik meg az Egészségügyi Minisztérium hivatalos közlönyében.

Javult a gépállomások munkája

Egy további kérdés így hangzott: A legutóbbi években mezőgazdasági munkagépeinket nem használtuk ki eléggé. Az is előfordult, hogy az aratás és cséplés kezdetekor a szervezési hibák és az üzemzavarok miatt több helyen nem tudták a munkát megfelelő időben elvégezni. Az idén mi a helyzet? Felkészültek-e megfelelően a gépállomások?

Gyáros László a következőket válaszolta:

A gépi növényápolási munkában jók az idei tapasztalatok. *A termelőszövetkezetek fokozottan igénylik a gépi növényápolást.* Május 31-ig

a tavalyihoz képest több mint hétszeresére emelkedett a gépi kapálás területe. A gépállomások előreláthatólag túlteljesítik gépi növényápolási tervüket.

Egyébként a tavalyi hasonló időszakhoz képest háromszázzal több univerzál traktor dolgozik. A gépállomások munkája nemcsak mennyiségileg több, hanem *minőségileg is javult.* A határidőket pontosabban megtartják, s ez jórészt a községekbe, illetve a termelőszövetkezetekbe kihelyezett traktorosbrigádok munkájának, a termelőszövetkezetek és a gépállomások jobb együttműködésének köszönhető. Az aratógépek és kombájnok iránt is jóval nagyobb az igény, mint a múlt években. Ennek elsősorban az az oka, hogy a kormány határozata az eddigieknél is kedvezőbb feltételeket biztosít a termelőszövetkezeteknek. De jelentős az igény az állami gazdaságok és a dolgozó parasztok részéről is. Az igények kielégítésére több gépállomási igazgatóság átcsoportosítja gépparkját.

Sikerünk Brüsszelben

Végezetül megkérdezték az újságírók, hogyan értékeli a szóvivő a Magyar Népköztársaság szereplését a brüsszeli világkiállításon s mi az értékelése az ezzel kapcsolatos külföldi visszhangról?

A kormány szóvivője megerősítette, hogy a brüsszeli világkiállításon a Magyar Népköztársaság pavilonja széleskörű nemzetközi elismerést, nagy sikert aratott. Erről tanúskodnak a különböző gazdasági körök és szakemberek elismerő véleményein kívül, a tekintélyes világlapokban megjelent cikkek és riportok — mondotta. —

Annál nevetségesebb a párizsi rádió riporterének a minap felröppentett egyik kacsája, amely szerint a brüsszeli kiállítás magyar pavilonjában a ruhatárosok, az ajtónyitogatók, a mellékhelyiségeket kezelő személyek „civilben" nyugati nyelveket beszélő magyar tanárok, egyetemi docensek, és más értelmiségiek lennének, „akik szívesen vállalták ezt a beosztást, csakhogy egy kicsit végre már Nyugaton lehessenek". *Ez nagyon hatásosan hangzik, csak éppen nem igaz, az illetők ugyanis valamennyien belga állampolgárok.* A brüsszeli kiállítás magyar pavilonjának sikere kétségtelen, s ezt nem zavarhatják meg az ilyen nevetséges okvetetlenkedők — fejezte be sajtótájékoztató értekezletét a kormány szóvivője.

---

dik. Goebbels birodalmi miniszter van a vonalon.

— Jelentem, önnek és a vezérkarnak — mondja a tábornok — hogy Budapestet az oroszok gyűrűbe fogták. Az ostrom megkezdése minden órában várható.

— Helyes, a Führer számolt ezzel, tábornok!

— Birodalmi miniszter úr, a nagyvárosi harc természete szerint várható, hogy Budapest lényegileg megsemmisül...

— Mit akar ezzel mondani, tábornok? A háború nem jótékonyság! Csak semmi könyörület! Nekünk tíz Budapest nem ér meg egy Bécset, ezt ne feledje! Márpedig Budapest Bécs kapuja.

— Megértettem, birodalmi miniszter úr. Az utolsó töltényig...

— Igen, igen, tábornok. Budapestnek még a romjait is tartaniok kell. A Führer felmentő seregei idejében ott lesznek. Nekünk a Duna vonala a fontos, nem Budapest. És erről a vonalról nem mozdulunk, akkor sem, ha Budapest eltűnik a föld felszínéről!

Pfeffer-Wildenbruch érti, miről van szó. A főhadiszállásról, a vezérkartól is ugyanilyen parancs érkezik...

Szálasi Brennbergbányáról kebelbarátját, Vajna Ernőt Budapestre meneszti, a „nemzetvezető külön meghatalmazott megbízottja" díszes címmel. Feladata, hogy a nyilas erőket mozgósítsa a főváros védelmére. Persze, Brennbergbányán könnyebb ilyen „védelmi terveket" kiagyalni, mint azt Pesten megvalósítani. A nyilasok között azonban található elég eszelős és elvetemedett kalandor, aki végrehajtja a legképtelenebb parancsokat is, ha az Szálasitól vagy éppen Hitlertől jött. Vajna Ernő, Nidosi Imre, Szálasi egykori hű pártszolgálatosa személyében meg is találja a „megfelelő embert a megfelelő feladatra". Nidosi lesz Pest nyilas városparancsnoka teljhatalommal és alezredesi ranggal felruházva. Ez az ostoba, korlátolt, vérszomjas nyilas korifeus fogadkozik is:

— Jelentsd a nemzetvezetőnek, Vajna testvér, hogy Budapest, a hungarista nemzet fővárosa, kész elpusztulni, de nem akar a bolsevisták kezére jutni! Kitartás, éljen Szálasi!

A Vár alatti óvóhelyen, a haderő magyar parancsnokságán Hindy altábornagy hamuszürke ábrázattal olvassa a szovjet csapatoktól átdobott röplapot. Érzi, hogy itt már az ő bőréről is szó van...

A röplap a Szovjet Tájékoztató Iroda jelentését tartalmazza. Részletesen ismerteti, mi történt a szovjet parlamenterekkel, akik Budapest megmentésének ajánlatával jöttek át a Budapesten tanyázó hitlerista csapatok parancsnokságára, és akiket gyalázatos módon meggyilkoltak a fasiszták. A röplap tüzetesen ismerteti a hadihelyzetet. Ebből világos, hogy a magyar fővárosban harcoló fasiszta csapatok helyzete reménytelen, még utánpótlást sem kaphatnak többé. Malinovszkij és Tolbuhin marsallok, Budapest felszabadítói nagylelkű ajánlatot tettek az ostromlott főváros katonai egységeinek: megadás esetén bántatlanságot, teljes ellátást, beleértve a sebesültek orvosi ellátását is, s majd a visszatérést otthonaikba. A magyar katonáknak és tiszteknek külön kedvezményt: számbavétel után azonnal hazatérhetnek. De amikor a parlamenterek átjöttek a német parancsnokságra, kereken elutasították őket és visszatérésük közben orvul tüzet zúdítottak rájuk. A röplap így végződik: „Azzal azonban, hogy a fasiszta fenevadak elutasítják a szovjet parancsnokság ultimátumát és hogy hallatlanul aljas gyilkosságot követtek el a szovjet parlamenterek ellen, csak rövid időre mentik meg a bőrüket. A vöröshadsereg szétzúzza és megsemmisíti az ellenséget, akármilyen ellenállást fejtsen is ki az. Magától értetődik, hogy a teljes felelősség a békés lakosság megsemmisítéséért és Budapest szétrombolásáért a hitleri klikk hóhéraira hárul."

Hindy a nyakát tapogatja... Ha csak idejében meg nem érkeznek a felmentő seregek, vagy a Führer be nem veti a csodafegyvert, de azonnal, akkor nagy baj lesz...

Pfeffer-Wildenbruch, a vérengző SS-tábornok sajátságos módon pont ugyanezen tűnődik. Parancsot ad minden alárendelt parancsnoknak, így Hindynek is, hogy azonnal szolgáltassa be az ő írásos rendelkezését a hadikövetekről... Ebben az áll, hogy a hadikövetekkel tilos szóbaállni és agyon kell őket lőni... Lám, Pfeffer-Wildenbruch is előrelátó, el akarja tüntetni saját felelősségének nyomait...

Hindy megkapja ezt a rendelkezést, és megremeg. Sebtében felhajt egy vizespohár barackpálinkát, s hívatja segédtisztjét:

— A hadikövetekről szóló parancsot... De mielőtt elküldi a német főparancsnokságra, kérem, gondosan másolja le és tegye el nekem...

Ugy gondolja, ha majd baj lesz, ezzel fog takarózni...

A „hős védők" közt jeligeként terjed Goebbels birodalmi miniszter kijelentése: „Nekünk tíz Budapest nem ér meg egy Bécset..."

Következő riportunk: ÚJPEST ÉLNI AKAR!

Márffy Ödön gyűjteményes kiállítása

A hét művészeti eseményei között kétségtelenül a legkiemelkedőbb Márffy Ödön gyűjteményes kiállítása. Az Ernst Múzeumban. A kiállítást a 80 éves mester képei, egy változatosságában is egységes művészi pálya bensőséges, örömteli ünnepévé avatják. A rendezés éppen ezt az egységet akarja kihangsúlyozni, amikor nem ragaszkodik a művek keletkezésének kronológiájához, és a különböző korszakokból származó művek egymásba fonódó harmóniájával érzékelteti a művész életútját.

Márffy az 1902—1906-os években *Cormon* növendéke volt a párizsi École des Beaux Arts-on. A konzervatív mester kulturált iskoláját dicséri *Márffynak* Gulácsy Lajosról, a romantikus álmok ízlált életű lovagjáról festett szép, a barátság nemes érzelmeivel átlelkesített portréja. De a párizsi évekre mégsem ez a jellemző. Abban az időben a fiatal művészek az impresszionisták új színlátásának és a cézanni formakonstrukciónak indítékait követve, merész és szabad kísérletezésbe kezdtek. Nehéz, vajúdó harcokban, a lélek mélyén lezajló formaromboló és formaépítő forradalmakban, egy gyökeresen új, művészeti esztétika alapjait kezdték lerakni. E törekvések két ellentétes pólusán *Picasso* és *Matisse* áll: az előbbit a konstruktív forma, az utóbbit a játékos, könnyed, az élénk és tiszta színen alapuló dekorativitás jellemzi. *Márffy* élénken részt vesz ezekben a harcokban.

Hazatérése után, első itthoni kiállítását barátjával, *Gulácsy Lajossal* együtt rendezi meg, s neve gyorsan ismertté válik nemcsak a művészek, hanem a közönség körében is. Később a „Nyolcak" csoportjában, az új magyar művészet konstruktív törekvéseinek egyik kiváló képviselőjévé válik. A kiállításon egy önarckép, egy fekvő akt és néhány hazai táji emlékezteti a nézőt erre a korszakra.

Márffy művészete ezután éles kanyart vesz, s néhány év alatt sajátságosan egyéni piktúrát teremt, amelyben nem nehéz felfedeznünk az együtt élő kortársak kikerülhetetlen hatását, sőt azon túl, a nagybányai iskola immár túlhaladottnak vélt, de még mindig nagy erővel ható, magyar földben gyökerezett atmoszférikus természetszemléletét. *Márffy* festészete sajátos szárnyaló líra. Az élő természet jelenségeinek lényeges vonásait ragadja meg, s könnyed ecsettel, elévülhetetlen frisseséggel emeli azokat magasabb régiókba. Képein a budai táj és az abban élő emberek, a Csinszkák és Zdenkák finom költészetet sugárzó alakjai és arcvonásai láthatók. S mindezen túl — a kiállítás nagy záróakkordjaként — egy hatalmas gyümölcsszüretet ábrázoló pannó mutatja *Márffy* megkapó és tiszteletre méltó törekvését, hogy *a polgári humanizmus eszmevilágában megalkotott, szükségszerűen intim jellegű életművét egy, a mai korban fogant, az emberi munka kollektív szépségeinek jegyeit viselő művel koronázza.* A monumentális feladat természetesen erős próbára tette a kis- és középméretű felületeken beidegződött művész erejét. Helyenként kemény a rajz, az arányok esetlegesek. De mindezekért kárpótol a színeknek és a fényeknek zengő és világító ereje, a kompozíció szép hullámzása, amely a termést betakarító emberi munkának ritmusát jeleníti meg. Ez a szép kompozíció egyike az idősebb művészeink által újabban alkotott nagyobb szabású műveknek, amelyek a magyar művészet múltbeli értékeit adják tovább, örökségül a mai fiataloknak. Tőlük függ, hogyan élnek vele és mennyire tudják fölhasználni a bennük rejlő tanulságokat az eljövendő korok újabb és újabb mondanivalójának kifejezésére.

Péter Imre

Harmincöt művelődési otthon épül az idén Borsodban

Borsod megye városaiban és községeiben 1951 óta 146 művelődési otthon nyitotta meg kapuit. Az idén, községfejlesztési hozzájárulásból és nagyobbrészt társadalmi munkával, a megye 35 községében épül új művelődési otthon. Tíz új kultúrház építésének idei befejezését és felszerelését a megyei tanács 350 000 forinttal segíti.

Népi iparművészeti kiállítás nyílt a Műcsarnokban

A Népi Iparművészeti Tanács és Háziipari Szövetség fennállásának ötéves jubileuma alkalmával iparművészeti kiállítást rendezett.

A Műcsarnokban megnyitott kiállításon népi hímzések, szőttesek, fa-, csont- és szarufaragások, fazekas munkák és az alkalmazott házi ipar művei, szőnyegek fonott bútorok mutatják be népművészetünk nagy fejlődését.

KULTURÁLIS HÍREK

— A MŰVELŐDÉSÜGYI MINISZTÉRIUM Goda Gábor írót a Magyar Néphadsereg Színháza, Ladányi Ferenc színművészt pedig a Madách Színház igazgatójává nevezte ki.

— FÖLDEÁK JÁNOS ÉS GEREBLYÉS LÁSZLÓ a magyar—szovjet kulturális egyezmény keretében biztosított tanulmányútra tegnap Moszkvába utazott. Mindketten négy hetet töltenek a Szovjetunióban.

— HARMINCHÁROM KÉPZŐMŰVÉSZT — köztük Ék Sándort, Hincz Gyulát, Kass Jánost, Konecsni Györgyöt, Raszler Károlyt és Szántó Piroskát — bíztak meg azzal, hogy illusztrációkat készítsenek a Petőfi Irodalmi Múzeum gondozásában kiadásra kerülő legszebb magyar költeményekhez. Az antológiában Janus Pannoniustól Radnótiig a magyar versirodalom remekművei szerepelnek.

— VASZIL IVANOV BOLGÁR FESTŐMŰVÉSZ alkotásaiból rendez kiállítást június 10-től a Nemzeti Szalonban a Bolgár Művelődési Intézet és a Műcsarnok.

— FIATAL KÖLTŐK ESTJÉT rendez az Irodalmi Színpad, június 13-án. Bevezetőt mond Tolnai Gábor. A műsorban Csanádi János, Demény Ottó, Fodor András, Garai Gábor, Győre Imre, Havas Ervin, Hárs György, Kalász Márton, Ladányi Mihály, Pap László, Simon Lajos, Cs. Szabó Béla, Szécsi Margit, Takács Imre, Tornai József versei, Hernádi Gyula és Tóth László novellái, Petrovics Emil és Sárosi Bálint zeneművei szerepelnek.

— A RÖVIDESEN MEGNYÍLÓ VELENCEI BIENNÁLÉN Czóbel Béla és Domanovszki Endre képei, Medgyessi Ferenc szobrai, Ferenczy Noémi gobelinjei, Kovács Margit kerámiái, valamint Hincz Gyula és Poór Bertalan grafikái reprezentálják a magyar képzőművészetet. Érmekkel szerepel még Borsos Miklós, Ferenczy Béni, Madarasi Valter, Martsa István és Mikus Sándor. Wayer Lajos műtörténész, a nemzetközi zsűri tagjaként vesz részt a biennálén.

— MIKSZÁTH SZENT PÉTER ESERNYÓJE című regényéből készülő csehszlovák—magyar koprodukciós film forgatása rövidesen megkezdődik. Szereplői: Törőcsik Mari, Pécsi Sándor, Psota Irén, Egri István és Moór Mariann, rendezője Bán Frigyes.

A BÁZAKERETTYEI DÉRYNÉ KULTURHÁZ TÁRSALGÓJA

Shakespeare és a tökmag egy kalapban...

Helyes, hogy a sztálinvárosi tanács megelégelvén a sok szemetet, a színházban és más nyilvános helyeken elszórt tökmag, napraforgómag, pattogatott- és főttkukoricacsutkák földi maradványainak csúf látványát — hadat üzent a szemetelőknek. Így hát eltűntek a város képét elcsúfító tökmag és pattogatottkukorica árusok a szép Sztálin útról, a város egyetlen főútvonaláról. De nem helyes, hogy — talán a tisztogatás hevében — május 24-i keltezésű zord hangú levélben szólították fel az egyetlen sztálinvárosi könyvesbolt mit sem sejtő vezetőjét, hogy:

„A városi tanács végrehajtó bizottságának határozata értelmében az utcán történő könyvárusítást azonnali hatállyal megszüntetem." (Aláírás.)

Személyes érdeklődésemre megtudtam, hogy az ízléses „gurulós könyvesboltot" városszépészeti okokból kellett eltüntetni... Hogyan? Hogy az utcai könyvárus csupán április hónapban 19 ezer forint ára könyvet adott el? — Csak nem adják el a város tisztaságát 19 ezer forintért...? Mit? Hogy a sztálinvárosiak napok alatt megkedvelték a kis „gurulót" és olyanok is vettek könyvet, akik eddig soha be nem tértek a könyvesboltba? Oda se neki. Majd bemennek... Micsoda? Hogy Pesten majd minden sarkon találni utcai könyvárust? Ugyan kérem. Mindenben igazán nem kell utánozni a fővárost...

Különben úgy hírlik, a két beépített fagylaltárust is a betiltás veszélye fenyegette. Őket azonban — egyelőre legalább is — „megmentette" a kánikula. A könyv azonban nem elégíti ki a fagylalthoz hasonló „halaszthatatlan" igényt, így aztán nem kerülhette el végzetét...

Hát így került egy kalap alá Sztálinvárosban Shakespeare meg a tökmag...

(t. é.)

Szovjet, kínai, német és svéd artisták Magyarországon

Az elkövetkező hónapokban több külföldi artistaművész érkezik hazánkba. Júniusban a 3 Bjelorusszov biliárdzsonglőr, júliusban a 6 Csizsevszkij gumiasztal-akrobata mutatkozik be a magyar közönségnek. Zsonglőrök és artisták érkeznek a Német Demokratikus Köztársaságból és Nyugat-Németországból is.

Októberben kínai cirkusztársulat, novemberben pedig szovjet cirkusz látogat Magyarországra. A jelenleg vidéken vendégszereplő Trolle Rhodin svéd utazócirkusz a tervek szerint augusztusban érkezik Budapestre. (MTI)

GELLÉRI UTOLSÓ NAPJAI

Sokan talán csak *a nemrég bemutatott Vasvirág című film láttán ismerkedtek meg Gelléri Andor Endre nevével. De a kevesek, akik remekművek szépségeiben lelik gyönyörűségüket, már több mint két évtizede ismerik őt, és soha nem felejtik el. Sokat igérő író volt. Méltán követeli a Népszabadság a vasárnapi Elsüllyedt irodalom? című cikkben, hogy legfőbb ideje őt és annyi más kortársát, a munkásmozgalom hűséges íróharcosát minél előbb irodalomtörténetileg is a megillető helyre állítani.*

A szűkebb irodalmi közvélemény március hónapban ünnepelte születésének 50. évfordulóját. Mindmegannyi kommentár — adatok, vallomások híján — azzal zárult végül, hogy 1944-ben a nyilasok elhurcolták, s azóta nyoma veszett. Gelléri Andor Endre akkor 36 éves volt, s halálának a körülményeiről hír nem érkezett.

Pedig, akik az SS-kinzótáborok borzalmait átvészelték, néhányan tudták, kicsoda ő. Milyen nagy művész, mekkora tehetség, aki együtt szenved velük, ott jár-kel közöttük, és álmodja étlen-szomjan, életerejében napról napra, egyik óráról a másikra apadva — csodás lelkével álmodja, hogy a gyilkos szenvedélyből kigyógyul egyszer az emberiség. Van még remény... van még remény...

*

Kolozsvári Andor emlékezetének szentélyében őrzi a tragikus találkozás, az utolsó együttlét képét. Ő az, aki egy szemvillanással, mikor még nem sejthette, hogy a végső pillantás lesz az, utoljára még búcsút vett tőle.

Így meséli el:

Az ausztriai Bruck községben alarmírozták transzportunkat 45 márciusában. Két napig tartott az út gyalogosan a Dunáig, ahol uszályok gyomrába tuszkoltak bennünket. A kétnapos gyalogútra huszunknak mindössze két kiló kenyeret adtak. Egyebet nem. Még vizet se. S ott, az uszály börtönében bukkantam Reá. Őt máshonnan hozták. Gubbasztottunk azután szorongva, elcsigázottan, míg úszott velünk a börtön a Dunán. Akkor még nem tudtuk hová, öt teljes napon át. A kenyeret ledobták. A porció itt sem volt nagyobb. Huszunknak most is csak két kiló jutott, s szeleteltük aztán felváltva s még játékot is találtunk hozzá. Hogy meg ne csaljuk egymást, az „osztó" a kenyérszeleteket a háta mögé dugva, szólított mindenkit a csoportból sorba: Melyik kell, a jobb vagy a bal? Így adagoltuk ki, a szerencsére bízva, kinek jut nagyobb vagy kisebb egy fél harapással... Aztán *Gelléri* mondotta: Aki szeletel, több munkát végez, hát legyen övé külön a morzsa. S ami lehullott, összeseperhette, aki aznap a kenyeret megszegte...

Nem kaptunk semmi egyebet. Vizet a merészebbje csak úgy szerezhetett, ha fölment a fedélzetre s kalapjával a Dunából merített. Így jutott néhány korty a szánkba a különös kupából, Gellérinek is, meg jómagamnak is.

Mondogattam gyakorta neki: Hej, ha egyszer majd megírod, Bandi!... Nem, felelte csendesen, én már nem írom meg. Nem jutok én haza soha többet.

Akartam én lelket verni belé, de nem lehetett. Beszélte néha, hogy másoknak, akik túlélik, jobb lesz... biztosan jobb lesz Kisüt majd egyszer az öröm az emberiségre, de magáról furcsa mód úgy vélekedett, hogy a hazatérést ő már nem éri meg... Voltak közöttünk többen is ilyenek, ki-ki tudat alatt önmaga vátesze Olyan különös ez... A virradatot egyik sem érte meg. Így pusztultak el mellőlem, sorsukat mintegy előre érezve, *Mihályi István* író, *Ormos Béla* és *Rubinyi Tibor* színészek, Komlós Vilmos öccse: *Jenő*, a hírlapíró. S a jóslata *Gellérinek* is beteljesedett...

*

Meghúzódott magába zárkózva, de hallatta szavát, valahányszor összefogtunk páran, hogy sorsunkról elbeszélgessünk a figyelmet. Színházról, művészetről, a mosodáról beszélt, kelmefestőkori élményeiből merített szomorú és derűs históriákkal szórakoztatott bennünket úszó börtönünkben. Arcának és tekintetének izzásán a vastag szemüvege mögött láttam ilyenkor, hogy szinte most is dolgozik. *A művész* volt velünk, aki gyönyörködtet...

Ő hozott magával egyedül könyvet. Kettő volt mindössze, igaz, de micsoda kettő! *Shakespeare* Hamletje és *Puskin* Anyeginje. Egy világot hordozott magával e két remekműben. A lapok elrongyolódtak a zsebében, hiányzott már mindegyiknek az eleje, de azért forgattuk, kézről-kézre adva, hogy szívjunk lelkünkbe egy kis édességet.

Elővett olykor gyűrött fényképeket. Az egyik „a mama" volt, az anyja szegénynek. A másik egy fiatal nő képe. Nézegette őket s mutatta nekünk is. Mi meg kézről-kézre adtuk ezeket is, akár a Hamletet... Egy darab világ volt mindegyik, a hajófeneken — egy másik világ.

Öt nap múlva kikötöttünk. Jött a parancs: Fölmenni, föl a fedélzetre! Éhségtől elgyötörten kapaszkodtunk bele a magas vaslépcsőbe. Erőnk már elszállt, úgy toltuk fölfelé egymást. Élő csontvázak voltunk, irtóztunk végignézni magunkon odafönt a fényben.

Őt is felnyomkodtuk. A betegség, a tífusz, mint sokakat közülünk, még nem támadta meg, csupán az éhség verte le.

Később derült csak ki: az út innen vezetett Mauthausenbe... Hosszú, keskeny pallót, amin a két lábfej éppencsak elfért, dobtak a partra s jött a parancs megint: Futni kell kifelé rajta! Aki megáll, megtorpan vagy plánе nem szalad, a halál fia. Géppisztolyos esszeszek álltak végig a partszegélyen lövésre készen. Az uszályról meg hosszú nyársrudakkal a lassúakat lökték az ingó pallóról a vízbe. Azokat a Duna hullámai nyelték el örökre...

Rám került már a sor, levegővel szívtam tele a tüdőmet s szóltam *Gellérinek:* — Gyere a nyomomban, kövess!... De akkor már üvöltött reám az esszesz s lehet, talán csak a szemem villanásával mondtam neki mindezt. Meglódultam, hátra se nézve — ahogy a parancs szólt — nehogy lelőjenek. S mikor valahogyan a partra kiértem, ütlegekkel tereltek többfelé csoportba bennünket. Messziről titokban mégis visszanéztem, de őt, aki az imént az uszály födélzetén még mellettem állt, nem láttam semerre. Voltak még mindig, akik az imbolygó hídpallón keserves futással átkeltek, de olyanok is, akiket hullámsírba löktek.

Gelléri... Gelléri... kerestem aztán a menetben s később is, a haláltáborba érve. Minden barátot megleltem, csupán *Gellérit* nem.

A pallón a futást nem bírhatta s a röhögő esszeszek hátulról nyársaikkal a vízbe taszították. Minden bizonnyal így esett...

*

Egyik novelláját *így fejezte be:*

„Egy poros padra ereszkedek. Itt pihenek át egy harangszóközt, aztán gyufaszálakkal ráírom a padra: Itt járt G. A. E. 1930 júl. 4. Mi lenne, ha ilyen padra írnám a búcsúlevelem?... elfújná a szél? vagy ráülne valaki?"

A folyó sodorta el. Gyilkos kéz lökte bele.

Dékány Kálmán

A Renmin Ribao Kína öt feltételéről

Peking, október 11. (Uj-Kína)

A Renmin Ribao *Lássuk, mit fognak csinálni* című vezércikkében kijelenti, itt az ideje, hogy az amerikaiakat próba elé állítsák. A lap rámutat, hogy az Egyesült Államoknak a következő öt próbát kell kiállnia: *1. a „kísérések" beszüntetése; 2. a kínai felségvizek és légitér megsértésének beszüntetése, 3. a katonai provokációk és háborús fenyegetések beszüntetése; 4. a kínai belügyekbe való beavatkozás beszüntetése; 5. az egész amerikai fegyveres erő kivonása Tajvan és a Penghu-szigetek térségéből.* A Renmin Ribao kijelenti: „Kína hajlandó tárgyalni az Egyesült Államokkal a két ország közötti vitás kérdések békés megoldásáról. Jelenleg is folynak ilyen tárgyalások Varsóban. A kérdés megoldása most az Egyesült Államok őszinte jóakaratától függ. Ezt az őszinte jóakaratot bizonyítja majd, hogy hajlandók-e teljesíteni a fent felsorolt öt feltételt."

Több mint ezer polgári személyt hurcoltak el a csangkajsekisták Kimojról

Peking, október 11. (Uj-Kína)

Mint az AP amerikai hírügynökség jelentette, a csangkajsekisták csütörtökön mintegy 1100 polgári személyt hurcoltak Kimojról Tajvanra. Az elhurcoltak között van a kinmeni középiskola 964 diákja és 45 tanára.

A jelentés beszámol arról, hogy az elhurcolt diákoknak és tanároknak mindössze öt óra időt adtak felkészülésre és aztán egy csangkajsekista szállítóhajóra terelték őket.

Az amerikai kormány ürügyeket keres, hogy igazolja Libanon megszállását

A szovjet ENSZ-küldöttség nyilatkozata

New York, október 11. (TASZSZ)

Az ENSZ főtitkára szétosztotta a közgyűlés részvevői között az Egyesült Államok kormányának emlékiratát az amerikai csapatok kivonásáról Libanonból. A főtitkár az emlékiratot az 1958. szeptember 29-i főtitkári jelentés mellékleteként adta ki.

Az emlékirat szerint október végére befejezik az amerikai csapatok kivonását Libanonból, *„hacsak valami előre nem látott esemény közbe nem jön"*.

A szovjet küldöttség nyilatkozatot adott ki, amely a többi között megállapítja:

Az Egyesült Államok emlékiratában szereplő feltételei félreérthetetlenül bizonyítja: *az Egyesült Államokban egyesek nem mondtak le céljukról, hogy folytassák Libanon katonai megszállását.*

Nem véletlen, hogy az Egyesült Államok kormányának említett nyilatkozatával egy időben olyan hírek láttak napvilágot, amelyek szerint

egyes amerikai katonai alakulatok valószínűleg Libanonban maradnak október 31-e után is, mert erre „az amerikaiak vagyonának és életének megvédése" céljából továbbra is szükség van.

Az Egyesült Államok ismét a gyarmatosítók régi fogásához folyamodik: először zavart kelt, aztán katonaságot küld ügynökei „védelmére". Az Egyesült Államok tehát, miután különféle hamis ürügyekkel csapatokat küldött Libanonba, *egyre újabb és újabb ürügyeket keres, hogy igazolja közel- és közép-keleti agresszív tevékenységét, amely közvetlenül fenyegeti a független nemzeti fejlődés útján haladó arab államok biztonságát* — mondja többek között a szovjet küldöttség nyilatkozata.

Az Egyesült Államok merénylő csoportokat szervez Libanonban

Damaszkusz, október 11. (Uj-Kína)

A szabad libanoni rádió jól értesült beiruti körökre hivatkozva közölte, hogy *az amerikai imperialisták titkos bandákat szervezenek Libanonban, s ezeket pénzzel és fegyverekkel látják el.* Az amerikaiak által szervezett bandák feladata *olyan politikai vezetők meggyilkolása, mint Sehab elnök, Karami miniszterelnök és a Nemzeti Egység Front személyiségei.*

Kinevezték a libanoni hadsereg ideiglenes főparancsnokát

Beirut, október 11. (AFP)

Tevfik Szalem vezérkari főnököt a libanoni hadsereg ideiglenes főparancsnokává nevezték ki. E tisztséget eddig a köztársasági elnökké választott Sehab tábornok töltötte be.

Tárgyalások Beirutban

Gemayel libanoni falangista vezető és *Karami* miniszterelnök a nemzetvédelmi minisztérium beiruti épületében háromórás megbeszélést folytatott, de ez sem hozott elfogadható megoldást az egymással szembenálló két fél számára.

Basta utcáin pénteken újra megjelentek a fegyverek s a városban olyan hírek terjedtek el, hogy Szalam hívei a város központjába készülnek vonulni.

Időközben *Sehab* köztársasági elnök a keresztény és a mohamedán vallási vezetőkkel, majd Karamival, később az Egyesült Államok nagykövetével tárgyalt.

Újabb leleplező adatok az amerikai hadügyminisztérium szovjetellenes kémtevékenységéről

A Szovjetunió külügyminisztériumának sajtóosztálya szombat délben sajtóértekezleten mutatta be az amerikaiak szovjetellenes kémtevékenységét bizonyító felderítő léggömbök egyik nemrég elfogott példányát, illetve a léggömbre szerelt, s kizárólag légi felderítési célokat szolgáló készülékeket.

A sajtóértekezleten *Popov*, a külügyminisztérium sajtóosztályának helyettes vezetője rövid bevezető nyilatkozatot tett, amelyben rámutatott: nem felelnek meg az amerikai vezető körök állításai az igazságnak, hogy a léggömbök pusztán meteorológiai célokat szolgálnának.

Az egybegyűlt több mint százötven külföldi és szovjet újságíró a saját szemével győződhetett meg arról, hogy ezek az amerikai léggömbök *egyáltalán nem békés, nem tudományos célokat szolgálnak.* A kiállított felszerelések között egyetlen, meteorológiai megfigyelést szolgáló berendezés nincsen. Ezzel szemben az összesen 250 kilogramm súlyú komplexumban láthattunk korszerű és nagy magasságokról való fényképezésre készített légi fényképezőgépet, keskenyfilm-felvevő berendezést, ultrarövidhullámú adó-vevőkészüléket, továbbá olyan készülékeket, amelyek a felderítő léggömb irányítását és felszerelésének automatikus működését biztosítják.

Tarancov ezredes — aki szakértői minőségben vett részt a sajtókonferencián — bemutatott néhány fényképet, amelyet a felderítő léggömb fényképezőgépében találtak.

Néhány kép a Szovjetunió egyik katonai repülőteréről készült, tehát minden kétséget kizáróan bizonyítja a léggömb katonai tevékenységi céljait.

Az 1956-ban talált amerikai felderítő léggömbök Nyugat-Németország és Törökország területéről érkeztek a Szovjetunió légiterébe. A legújabban elfogott amerikai felderítő léggömböket keleti irányból indították el, *valószínűleg azzal a céllal, hogy kelet—nyugat irányban végigfényképezve a Szovjetunió területét, Nyugat-Európában hívhassák le majd a földre.*

Zsombor János

Megkezdődött a választási küzdelem Franciaországban

Párizs, október 11. (MTI)

Pénteken este hozták nyilvánosságra a francia választókerületek új beosztását a november 23-i általános választásokra.

A tulajdonképpeni választási küzdelem most indul meg a kerületek határainak ismeretében. A jobboldal „négy nagyja": *Soustelle, Roger Duchet, Georges Bidault, André Maurice* — a hírek szerint — máris „megnemtámadási szerződést" kötött a választások első fordulójára és választási szövetséget kölcsönös visszalépésekkel a képviselőválasztások második fordulójára. A szocialista Guy Mollet, az MRP Pflimlinje és a radikálisok új vezére, Gaillard is, tanácskozik választási szövetségről.

Nagy figyelmet keltett Maurice Thoreznek, a Francia KP főtitkárának Ivryben elmondott és most nyilvánosságra hozott beszéde, amelyben Franciaország legnagyobb pártjának főtitkára leszögezte: *A választások első fordulójában a párt mindenütt kibontja zászlaját, a második fordulóban pedig mindent elkövet, hogy tömöritse a köztársaság híveit a reakció és annak szövetségesei leverésére.*

---

hozzálátott bizonyos egységeinek kivonásához. De ahogy csökkent a Libanonban tartózkodó amerikai csapatok létszáma, úgy vált egyre világosabbá, hogy az amerikai egységek teljes kivonása az országból olyan fejlődés kezdetét jelentené, amely esetleg véglegesen megszüntetné az ország Washingtontól való függőségét. Emellett London is

„vészjelzéseket" adott.

Hiszen világos, hogy *ha az amerikai csapatok eltávoznak Libanonból, az angol katonák jordániai jelenlétére sem lehet találni semmiféle ürügyet.* Ha pedig az angol csapatok elhagyják Jordániát — állapították meg a londoni hírmagyarázók — *Husszein nyugatbarát rendszere egy csapásra összeomlik.*

A libanoni kormánykörök sürgetésére azonban Washington mégiscsak kénytelen volt bejelenteni, hogy október végén az amerikai csapatok elhagyják Libanont. Meglepetésszerűen az angol kormánykörök is nyilatkoztak, s október 20-ban jelölték meg egységeik kivonásának határnapját Jordániából. Az amerikai nyilatkozat ravasz megfogalmazása azonban már akkor gyanút kelt. *Ez a közlemény fenntartást is tartalmazott. Az amerikai csapatok kivonása akkor történik meg* — állapította meg ugyanis a közlemény — *„ha előre nem látott események nem következnek be az országban".*

Beirutban már-már úgy látszott, hogy helyreáll a béke és a nyugalom. Hozzáláttak a barikádok, drótakadályok lebontásához, a fegyverek összeszedéséhez és az üzletek is kinyitottak. Úgy tűnt, hogy az a kormány, amelynek élén Karami, a tripoli felkelők vezére áll, elindíthatja az országot a független, pozitív semlegességi politika útján.

Washington azonban nem hiába vett be nyilatkozatába egy „előre nem látható eseményekről" szóló passzust. Mozgósította Chamoun volt elnök felfegyverzett falangistáit. Ezek a fegyveres csoportok, amelyek bőven kaptak hadianyagot és pénzt Amerikából, új barikádokat állítottak fel az utcákon, s véres összeütközéseket provokáltak. Washington megpróbálta magasra kavarni a szenvedélyek viharát, s az ország keresztény és mohamedán lakosságát *vallási alapon akarta egymás ellen uszítani.* Olyan zűrzavaros helyzet keletkezett, amely ismét a polgárháború fellángolásával fenyegetett. Jellemző, hogy a *Karami-kormány igazságügyminiszterét fényes nappal*

a libanoni főváros kellős közepén elrabolták

s csupán a hadsereg erélyes fellépésére bocsátották szabadon. A falangisták és a mögöttük álló amerikaiak először azt szerették volna elérni, hogy Karami bővítse ki kormányát Chamoun volt elnök amerikabarát híveivel. Az amerikai nagykövet egyszerűen összehívatta a libanoni parlamenti pártcsoportok vezetőit, s rá akarta bírni őket erre a megoldásra. Amikor azonban ez a példátlan diplomáciai beavatkozás csődöt mondott, *Washington katonai nyomással próbálta rávenni a Karami-kormányt a lemondásra.*

Karami a nagy nyomás hatására — attól tartva, hogy újra megkezdődik a véres polgárháború Libanonban — benyújtotta lemondását, s már-már úgy látszott, hogy sikerül az amerikai beavatkozás és „katonai kormányt" alakítanak Libanonban. *A felkelők azonban nagy tüntetéssel adták Karami tudtára, hogy követelik kormányon maradását, sőt minden eszközzel ragaszkodnak is hozzá.*

Így ezután Karami úgy döntött, hogy mégsem mond le, *sőt, erélyes jegyzékben követelte az amerikai csapatok feltétel nélküli kivonását.*

Amerika tehát elvesztette a legújabb libanoni csata első menetét. Nem kétséges azonban, hogy újabb erőfeszítéseket tesz olyan zűrzavaros helyzet kialakítására Libanonban, amelyet ürügyként használhatna fel az ország további megszállására. Az amerikai tankok tovább cirkálnak Beirut utcáin, Washington megpróbálja diplomáciai és katonai nyomással elmérgesíteni a libanoni belső helyzetet.

III. A múlt héten Pakisztán váratlan események színhelye volt. A köztársasági elnök katonai bíráskodást rendelt el, feloszlatta a kormányt, a parlamentet és a politikai pártokat. Az első értesülésekből úgy látszott, mintha Pakisztánban pozitív fordulat következett volna be. Ezt a feltevést látszott igazolni a köztársasági elnök nyilatkozatának az a része, amelyben intézkedéseit bizonyos pakisztáni kalandorkörök tevékenysége elleni fellépésnek magyarázta. *Ezek a körök az elnök szerint el akarták mérgesíteni Pakisztán viszonyát a Szovjetunióval, a Kínai Népköztársasággal és az Egyesült Arab Köztársasággal.* Gyanút keltett azonban már az a tény, hogy éppen Mirza köztársasági elnök hajt végre ilyen fordulatot az országban. Mirza ugyanis eddig áldását adta ahhoz a politikai irányvonalhoz, amely Pakisztánt az amerikai politika leghűségesebb kiszolgálójává tette a világnak ebben a térségében.

A későbbi értesülések ezután fokozták a gyanút az események pozitív jellege iránt. Meg kell azonban jegyezni, hogy *tiszta képet alkotni az események valódi jellegéről még ma sem lehet teljesen.* A világsajtó csupán rendkívül gyér tájékoztatással szolgál erről. A meglevő információk alapján úgy tűnik, hogy a pakisztáni eseményeknek *nem kell túlzott jelentőséget tulajdonítani.* Az iraki forradalom óta ugyan erőteljes népi mozgalom van Pakisztánban az amerikabarát politika ellen. *A jelek szerint azonban a köztársasági elnök által megvalósított intézkedések nem a kívánt politikai változást szolgálják, sőt ellenkezőleg, a korábbi politika megszilárdítását.*

Ugy tűnik, hogy a forradalminak reklámozott intézkedéseknek az a céljuk, hogy *félrevezessék és lecsillapítsák a változást követelő pakisztáni népet.* Csakis így lehet megérteni, hogy Washington miért nem mutat különösebb nyugtalanságot a pakisztáni események láttán. S jellemző, hogy a Times című angol burzsoá lap vezércikkírója *Mirzát De Gaulle-hoz hasonlítja azzal a különbséggel, hogy a pakisztáni köztársasági elnök* — a Times szerint —

erősebb kezű

francia kollégájánál. S az is nagyon feltűnő, hogy a nyugati sajtó mily mélyen hallgat a pakisztáni fejleményekről. Annak idején, amikor az iraki forradalom bekövetkezett, a nyugtalanságtól a katonai beavatkozással való fenyegetésig csak úgy zúgott a nyugati burzsoá sajtó hisztérikus kardala.

Vagyis mindez azt a feltevést látszik igazolni, hogy a pakisztáni eseményeket egyáltalán nem lehet politikai fordulatnak tekinteni. Mégis, azonban az a tény, hogy a pakisztáni uralkodó körök ilyen intézkedésekre kényszerülnek, *mindennél ékesebben bizonyítja, hogy az amerikabarát politika megvalósítása Pakisztánban is mind nagyobb akadályokba ütközik.*

Árkus István

Ferhat Abbasz hajlandó tárgyalásokat kezdeni Franciaországgal

Tunisz, október 11. (Reuter)

Ferhat Abbasz, a „szabad algériai kormány" miniszterelnöke, pénteken kijelentette, hogy *hajlandó tárgyalásokat kezdeni Franciaországgal „a tűzszünet politikai és katonai feltételeinek meghatározása céljából".*

Az El Muzsahid című lapban, az algériai Nemzeti Felszabadulás Frontja lapjában megjelent cikk hangoztatja, hogy a tárgyalások rövidesen megkezdődhetnek, *ha ezt a francia miniszterelnök is úgy akarja.*

Graf osztrák hadügyminiszter elutazott Moszkvából

Moszkva, október 11. (TASZSZ)

Szombaton reggel elutazott *Moszkvából Ferdinand Graf, Ausztria* hadügyminisztere, aki a Szovjetunió honvédelmi minisztériumának meghívására tartózkodott a Szovjetunióban. Graf minisztert a vnukovói repülőtéren *Malinovszkij* marsall, a Szovjetunió honvédelmi minisztere és több más magasrangú szovjet katonai személyiség, valamint Norbert Bischoff osztrák nagykövet búcsúztatta.

MAGYARORSZÁG „NAGY ÖREGEI"

MÁRFFY ÖDÖN

A Szabadság-hegy déli lejtőjén, a romantikus hangulatú Szamóca utca két oldalának egybetorkolásánál emelkedik Márffy Ödön családi háza. A műterem ablaka olyan magas, hogy létrára kellene másznia annak, aki ki akar tekinteni rajta, az aranyló nyárvégi tájon át, le a városba. Pedig a ház gazdája, a nyolcvanéves érdemes művész, nem tartozik az olyan öregek közé, akik úgy érzik, idejéntúl ittmaradtak, s már csak visszafelé néznek, az emlékezés kertjében sétálgatnak. Nagy érdeklődéssel figyeli mai életünk jelenségeit, eseményeit. De bár a jelenben él, s a jövőnek munkálkodik, egyre szívesebben időzik el a régmúlt szép, vidám vagy szomorú emlékei között.

— *Boldogító tudat számomra* — forgatja régi-régi vázlatkönyvét —, *hogy fiatalságom egybeesett a szellemi feilődés emlékezetes korszakával, amikor nemcsak Európa többi országában, hanem itt nálunk is, irodalomban, muzsikában, festészetben, tudományban, a politikai és társadalmi életben vihráló-forrongó áramlatok sodorták előre az úira, jobbra törekvőket. Alighe véletlen játéka, hogy egy időben robbant be Ady új idők új dalaival, csendültek fel Bartók akkordiai, tömörült a haladó szellemű magyarság a Nyugat és a XX. század körül jelentkezett az új utat kereső „Nyolcak" művészcsoportja, s munkálták a szociális megújhodás talaját Szabó Ervin tanításai.*

Az ifiúságára való emlékezés visszaröníti Márffy Ödönt a félszázad előtti úi utat kereső művészek forrongó világába. Múltelevenítő szavai nyomán látni véljük lobogó hajjal 1904 nyarán a századelői Párizsban, amint a Café Cluny teraszán ágál, vitatkozik

Milyen lelkes s milyen fiatal még! Mellette szorongó társa meg valósággal gyerekembernek tűnik. Neve *Fülep Lajos*, most iratkozott be a Sorbonne művészet-filozófiai fakultására és csupa magánál idősebb, 25—26 éves művésszel tart barátságot. Most is mellételepszik egy a „meglett" barátok közül. Zömök, cigányképű magyar, makrancos hajfürtjét egyre félretolja, hogy ne lógion a szemébe: *Ady Endre*, akinek a nevét egyelőre még odahaza, Pesten is csak az írók ismerik.

— *Az ifiú Fülep mutatta be a költőt, akiről még sohasem hallottam* — emlékezik az első, félszáznál több év előtti találkozásra Márffy Ödön. — *Sok mindenről kérdezett, de csak félvállról felelgettem, mert eltökéltem volt, hogy párizsi tartózkodásom alatt csak hétpróbás franciákkal kötök mélyebb barátságot. Hamarosan elköszönt. Fülep Lajos az idősebb barátnak megillető tisztelettel, de azért nyíltan kifejezte rosszallását magatartásom felett: „Tudod, hogy ez a legnagyobb magyar költő?!" — mutatott Ady távolodó alakja után.*

— *Később még kint Párizsban igazi jóbarátok lettünk. Hazatérve is gyakorta voltunk együtt. Előtt természetesen az akkor leaszélsőségesebb irányzatúnak híresztelt „Nyolcak" Nemzeti Szalonban rendezett kiállításának megnyitására is. Itt egyik kiállított képem alatt találkozott az ifiú Bartók Bélával. A nagy zeneköltő — akit szenvedélyesen vonzott a képzőművészeti kifejezés modern formanyelve is — akkor már nem egy Ady-versre komponált muzsikát; személyesen azonban nem ismerték egymást. Kérdésemre: akar-e megismerkedni Adyval? — Bartók csodálkozva nézett rám, mint aki nem érti, hogyan lehet kétségem, mennyire várja a találkozást. Amikor bemutattam őket egymásnak, mindössze egy-két udvarias szót váltottak, de sokáig és melegen szorongatták egymás kezét.*

„Dönke" — ezen a néven emlegették az ifjú Márffyt barátai és művésztársai — nem egy hívet szerzett a festészet új irányait kutató magyar művészeknek, akik lezárult korszaknak érezték a francia impresszionizmus világát, s többé már nem a pillanatot kívánták elfogni, hanem valami más után vágyódtak, ami állandó és maradandó.

— *Talán legnehezebben Szabó Ervint sikerült meggyőznöm* — emlékezik Márffy ifiúságának társára — *pedig a kiváló szociológus az elsők közt figyelt fel a festészetnek arra az új, bátor megmozdulására, mely a „Nyolcak" műveiben jelentkezett. Szabó Ervin nem egyszer keresett fel Dráva utcai műtermemben s úgyszólván minden látogatása alkalmával éles vitába keveredtünk a modern festészet problémái felett. Nem volt könnyű ellenfél, végül mégis sikerült meggyőznöm, hogy Nagybánya és az impresszionizmus csak a modern magyar festészet kezdete, elindulása.*

— *A magam festői látását nem is befolyásolták* — száll vissza gondolata az ifjúság egyéniségét formáló esztendejére. — *Viszont jó időre Cézanne hatása alá kerültem, aki képei felénitésével eszmei utat mutatott az ifiú festőnemzedéknek. Évekig tartott, míg ezen a Cézanne kijelölte úton a magam egyéni kifejezési nyelvét megtaláltam s a saját utamat járhattam. De 1906-ban, a Gulácsy Lajoséval együtt rendezett kollektív kiállításom után, már azt írták rólam a kritikusok, nem utánzok, utánérzek senkit; sok munka, szenvedés árán sikerült egyéni hangomat megtalálni.*

Márffy Ödön egyéni hangjára egyre inkább felfigyeltek világszerte mindenütt, ahol számon tartják a festőművészet modern mestereit. Idehaza elnökükneh választották meg a KUT, az új utat kereső képzőművészek társaságának haladó szellemű művésztagjai; Párizsban, Londonban, Rómában s még harminc európai nagyvárosban rendezett kiállításai után közönség és kritika azt a modern művészt ünnepelték, aki bár mestere volt a napfény-problémák, foltok, árnyékok, színhatások virtuóz megoldásának, egyre egészségesebb, világosabb, egyszerűbb, de mindenkor teljesen egyéni stílusával hangulati feszültséget teremt, nem csupán látja, láttatja is azt a fényességet, amely az életöröm csillogó, mégis tartózkodóan választékos színeiben izzik. S ez a legjava műveiből sugárzó fényforrás oly erős, hogy szinte érzékelhetővé teszi művészetének rejtett ritmusát, lelkialkatának monumentalitásra való beállítottságát, alkotó módszerének belső igazságát.

*

Apám tisztviselő volt, de szeretett a színekkel játszani — *magyarázza.* — *Úgylehet apám plántálta belém a színek csodálatát, s indított el pályámon. Ha sikerült előbbre jutnom, talán annak köszönhetem, hogy sohasem érdekelt siker, pénz, kitüntetés, csak a művészet és sohasem alkudtam meg, konokul kitartottam művészi meggyőződésem mellett. Pedig a mi pályakezdésünk idején a művész helyzete nem volt irigylésre méltó. Éppen a napokban, mikor az „érdemes művész" kitüntetést átvettem, beszélgettünk Dobi Istvánnal, az Elnöki Tanács elnökével: milyen különbség van ma a művész indulásánál. Társaimmal együtt, teljesen magunkra hagyottan küszködtünk. Párizsban sokszor órákig csavarogtunk, míg néhány sous-t tudtunk keríteni sültkrumplira, hogy éhségünket elverhessük. Most ösztöndíj vária a művésznövendéket s ha jól végzi a főiskolát, jelentős kereseti lehetőség, a megélhetés biztonsága. S ezen túl a társadalom olyan szeretetteljes megbecsülése, amilyenről a mi időnkben egyetlen művész sem álmodhatott.*

*

Pályafutása sok-sok évtizede alatt rengeteget dolgozott, most, nyolcvanadik születésnapja küszöbén, kissé lelassult már életének tempója. Azért ma is minden reggel a műtermében találja, de már jóval kevesebbet időzik festőállványa előtt.

— *Az ember örül, ha ilyen magas korban olyan jól találja magát, hogy tud egy kicsit dolgozni* — vallja be őszintén, érzelgősség nélkül. — *Csak az a fontos, hogy békében végezhesse a dolgát. A művészet feilődését is csak a népek megbékélése biztosíthatja, csak a nemzetek barátsága teremtheti meg a nyugalmas légkört, melyben a nemzeti vonások megőrzésével, kialakulhat az emberiség közös, nagy művészete.*

Érdemes művészünk, a nyolcvanéves Márffy Ödön, félszázadon át, fáradhatatlanul ennek a nemzetközi, nagy, közös művészetnek talaját munkálta.

Lengyel István

Mátyás Ferenc:

NEM KÜRTSZÓ

Nem kürtszó, nem dob híre,
szentesi talyigások
jutottak itt dűlőre,
csákánnyal meg az ásók

maroknyi erejével
törték be itt e század
kapuját, vad gyökérrel
birkóztak, míg e házak

emeletnyi magasba
nőttek, s a sorból utca
nyújtózott föl a napba
mindig messzebbre jutva.

Nem annyi áldozattal,
mint én e verset írom,
nem, nagyobb akarat van
bennük, e messzi síkon

magukat számkivetve
vállalták a nehézség
kínját, követ, kövekre
rakva, bizony sötétség,

iszonyat, mozdulatlan
semmi honolt itt, a vész.
S amit ma látsz itt, abban
erő s ész úgy lett egész,

hogy a szén, tűz, a gépek,
s a lélek megmutatta;
mennyi mindenre képes
az Ember, ha akarja.

December közepéig lehet jelentkezni a brüsszeli nemzetközi hegedűversenyre

Brüsszelben a jövő év májusában nemzetközi hegedűversenyt rendeznek, amelynek magyar jelentkezői december 15-ig közölhetik részvételi szándékukat a Zeneművészek Szövetségével; innen kapnak majd értesítést a hazai válogató időpontjáról.

A versenyre egyébként összesen 12 díjat írtak ki, ezek közül az első 150 ezer frankos, a második 100 ezer frankos. (MTI)

„b. b."

Személyes jegyzetek Bertolt Brechtről és Berlinről

Berlin olyan, mint egy óriási pályaudvar. Az ember mindig elindul benne, s megérkezik valahová. Füst, lárma, nyüzsgés: igazi világváros. Még „Dunája" is van Berlinnek, a kedves Spree folyócska, annak a „budai" partján áll Bertolt Brecht színháza, a Theater am Schiffbauerdamm, vagyis a Berliner Ensemble. Lám, kétféle neve is van, de a világ színházi szakemberei és a berliniek is csak úgy hívják: a Brecht Színház. Bizonyság erre az is: kitűnő zeneszerző barátom képeslapot küldött utánam, ezzel a címzéssel: H. J. Berlin, Brecht Theater. Percnyi késedelem nélkül megkaptam.

Bertolt Brecht színháza megalapítása (1949 késő ősze) óta szüntelenül politizált. Amikor kint jártam, az azóta lezajlott pártkongresszusra készült Berlin népe. Délelőttönként a kelet-berlini járókelőket, delegátusokat, este pedig a Nyugat-Berlinből érkező németeket és más sokféle nemzetiségű színházba érkezőket óriási, rikító-betűjű tábla fogadta a színház főhomlokzatán.

„A nagy Karthágó három háborút viselt. Az első után még hatalmas maradt. A második után még lakható volt. A harmadik után híre-pora sem maradt. Bertolt Brecht."

Berlin a második világháború borzalmasan megcsúfolt áldozata. Sehol másutt a földkerekségen nem értik meg jobban b. b. baljóslatú, halálosan igaz fenyegető figyelmeztetését, mint éppen itt!

*

Hány Brecht-színmű előadását láttam? Tizenegyét. Illetőleg tizenkettőét. Az „illetőleg" előadást nem a Schiffbauerdamm épületében. Ott csalódtam, úgy éreztem: becsaptak. Csak jóval később döbbentem rá a nagy titokra: miért nem sikerült nálunk eddig egyetlenegy Brecht-darab előadása sem úgy, mint ahogy a Schiffbauerdamm színpadán sikerült? Előadás után csüggedten könyököltem a Spree vaskorlátján. Azt hiszem: nem is sikerült másutt, másnak úgy. A színpad óriás-mágusa a Spree-parti végvárban egy különleges világot teremtett, ahol annyira színház a színház, hogy már nem is színház többé, hanem tapintható élet, tárgyi valóság. És mégsem naturalizmus, mégsem elítélendő formalizmus. A Schiffbauerdamm ugyanolyan művészeti kincs, ritkaság, mint a moszkvai Bolsoj Tyeatr vagy a párizsi Commedie Francaise. Itt a színészek már nem is csak színészek, valamennyi művészeti ág megtalálható bennük egyszerre. Színpad és művész úgy összetartozik, mint briliáns az aranyfoglalattal, úgy átlényegül, mint ahogy az ember vérévé válik a megivott bor.

Hét év kemény munkájának gyönyörű eredménye ez. A karsztvíznek évtizedekre, évszázadokra van szüksége, hogy kiváljon egy tenyérnyi lyukat a mészkősziklában. Bertolt Brecht nyúlfarknyi idő alatt teremtett egy ősrégiségében vadonatúian ható színházi világot. Mert amit megalkotott új játékstílusában, az egyszerre többezeresztendős, mint a kínai játékmód és egyszerre a legmaibb mondanivaló hordozója b. b. füstölgően, aktuális, mint a kidugaszolt sósav; b. b. kegyetlen a közönségéhez is, önmagához is. „Feltalálta" a VE (Verfremdungs effektek: elidegenítő hatások) tudományát. Ördögi valami első kóstolóra egy hagyományos beállítottságú színházi nézőnek. — b. b. állandóan résen áll. Nem engedi pillanatra sem elérzékenyülni. Ha cseppet összeszorulna a szíve, menten fölrázza hé, ébredj! Én itt kapitalistákról beszélek! Ha ellágyul a szíved, megbocsátasz neki, pedig — halálos ellenséged. Nem szabad! És abbahagyatja ragyogó művészeivel a folyamatos játékot: valahol a színpadon kívül, vagy maga a megtorpant művész — felrúgva a jelenkori művészi tradíciókat: elkezd énekelni. Ez a muzsika is modern. Fejbever. Feltaszít. S Brecht sugallta valamennyi melódiafoszlányukat. Én úgy neveztem el magamban őket: Paul Dessau és Hans Eisler szerzeményeit — az Értelem Zsoltárai. Megzenésített atomfizikai képletek. Zseniálisak, bonyolult szokatlanságukban ördögien szépek idegesítően merészek, lebilincselőek. Fölráznak és megborzasztanak.

Aztán, amikor fölriadt a néző elérzékenyültségéből, akkor száraz koppanással elébeállítja az új társadalmi szituációt, nézz ide, ez történt tulajdonképpen, ezt akartam megmutatni, elmondani neked. Mindig rám figyelj, ne ezekre a tűzevő drága csepűrágókra, akik segítettek nekem elloptl az égiek tüzét. Kérem, nézzék majd meg a Néphadsereg Színházában bemutatásra kerülő Brecht: Galileijét. Én láttam Berlinben. Talán életem legnagyobb színházi élménye volt. Akkor szerettem bele igazán Brechtbe, példátlan színpadi művészetébe. Mert addig csak — tiszteltem. Ijesztően tökéletes minden helyzete, minden figurája, minden mondata. Döbbenetesen mai. Tulajdonképpen az atomtudósok lelkiismereti problémáit firtatja és világítja meg gyilkos erővel. Mindezt Galilei ürügyén.

Két dolgot azonban nem értettem. Az egyik az volt: miért nem jelenkori miliőben írta meg legjelentősebb színpadi alkotását, amely korunk Shakespeare-jévé emelte és mindenkorra biztosította Brecht halhatatlanságát. S általában véve: miért írt az utóbbi tíz évben olyan keveset a máról. Ha írt is, inkább „csak" költeményeket, amelyekkel, szerintem továbblépett, mint Aragon és Eluard.

A másik problémám abból eredt, hogy én az úgynevezett arisztotelészi iskola neveltje, nagy Shakespeare-rajongó vagyok s nem értettem: hogy lehet halhatatlan színpadi művet teremteni úgy, hogy valaki szemernyi szívet és egyáltalában érzelmet nem ábrázol műveiben. És ezt az abszolút érzelemnélküliséget életcélként, programként harci lobogójára felírja és ezer meg ezer papiros- és szócsatát vívjon eszméje védelmében. A látott tizennégy színdarab és az olvasott tizenöt másik műve megértette velem ezt a bonyolult titkot. Engedjék meg, hogy elmondjam, titkon, jóleső kárörömmel igen jót mulattam, amikor — profán szóval élve, láttam — b. b. „öngólt" rúgott: például a „Mutter Courage"-ban a néma Katrin, ez a többszörösen szimbólikus figura felkúszik a szénapajta tetejére és fölveri dobszóval a völgy ölén gyanútlanul szunnyadó várost, hogy megmenthesse nénét a háború, a vér és a könny özönvizétől. Katrin a józan világ lelkiismerete. A zsoldosok megölik. A kő is beszélni kezd, oly megrázó momentum, ha „melléfog" Brecht.

Most már nemcsak a Német Demokratikus Köztársaságban — az egész világon szeretik és tisztelik. A napokban kaptam b. b. munkatársától és jóbarátjától, Bunge doktortól részletes beszámolót: hol, merre, mikor és mely Brecht-darabok előadására hívták meg a Berliner Ensemblet. 1949. szeptemberétől 1958. májusáig 39 európai és ázsiai nagyvárosban játszották jelentős közönségsiker jegyében Brecht színészei a Kurázsi Mamát, a III. Birodalom rettegése és nyomorúsága, a Kaukázusi krétakört és a Galilei élete című műveket. Reméljük, a Berliner Ensemble végre sort tud keríteni a többszöri magyar meghívás teljesítésére is. Ha megtörténik, kettős öröm ér bennünket. Megismerjük a világ egyik legjobb színésznőjét, Brecht özvegyét, Helene Weigel asszonyt, és nagyszerű társait: Ernst Buscht, Angelika Hurwitzet. A másik: színészeink és rendezőink szemtől szembe láthatják, tapasztalhatják: hogyan kell játszani, rendezni az igazi Brechtet.

Hunyady József

Különfutárt küldött Mindszentyhez Hamvas csanádi püspök

Szeged, november 30. (A Világ tudósítójának telefonjelentése.) Szegeden, a nagy katolikus városban alig múlik el nap, hogy valamelyik testület ne tiltakoznék Mindszenty József prímás reakciós politizálása ellen. Hétfőn

1400 pedagógus

megbízásából tanárokból és tanítókból álló küldöttség kereste fel dr. *Hamvas* Endre csanádi püspököt és memorandumot adott át neki.

A memorandum az általános megelégedésnek ad kifejezést afelett, hogy a püspök nem olvastatta fel Mindszenty legutóbbi körlevelét. A továbbiakban arra kéri a püspöki kart: hozza tudomására a prímásnak, hogy távozása az egyetemes egyház érdekében történő cselekmény lesz.

A sürű küldöttségjárás arra késztette Hamvas csanádi püspököt, hogy „Esztergomba futárként küldje

Halász Pál kanonokot,

Szeged-Belváros plébánosát. Halász Pálról Szegeden köztudomású, hogy a demokrácia és a haladás híve s ezért a püspöki széknél hosszú ideig kegyvesztett volt.

Hatalmas tüntetés Berlinben a város egysége mellett

„A németek és Franco is a nyugati tömb tagjainak érzik magukat"

Az UNO párisi közgyülésének utolsóelőtti hete a vétójog jegyében kezdődött. Az USA, Nagybritannia, Kína és Franciaország közös javaslatot terjesztett a világszervezet elé a négy javaslattevő nagyhatalmat és a Szovjetuniót a biztonsági tanácsban megillető jog *korlátozása tárgyában.* A javaslat, amely listába foglalja azokat az eseteket, amikor el kellene tekinteni a vétójog alkalmazásától, tegnap került az UNO különleges politikai bizottsága elé. A vita során — miután az USA, Nagybritannia, Hollandia és Argentina megbízottja a javaslat mellett foglalt állást — *Katz-Suchy* lengyel delegátus éles hangon bírálta az indítványt és a többi között kijelentette: »Az UNO nehézségeinek nem a vétójog az oka, hanem az, hogy egyes tagok nem hajtják végre az UNO határozatait. A nagyhatalmak között már *számtalan esetben megvolt a megegyezés lehetősége, az USA azonban minden alkalommal megakadályozta azt.* A vitát *Visinszki* indítványára elhalasztották, hogy lehetővé tegyék a küldöttségek számára a javaslat beható tanulmányozását.

Bramuglia

argentin külügyminiszter, akinek biztonsági tanácsbeli elnöki tisztje ma lejár, tegnap újabb közvetítő javaslatot terjesztett a négy nagyhatalom elé Berlin ügyében. Javaslatának lényege az, hogy semleges pénzügyi szakértőkből álló bizottság készítené elő (természetes a négy nagyhatalom szakértőinek közreműködésével) Berlin pénzügyi és közlekedési kérdéseinek rendezését, *legkésőbb december végéig.* Párisban nem tartják kizártnak, hogy a nagyhatalmak elfogadják a tervet, bár a megegyezés kilátásai — főként a vasárnap lezajló nyugatberlini választások miatt — *változatlanul csekélyek.*

A berlini rádió közlése szerint ma délben hatalmas tüntetés zajlik le az Unter den Lindenen a választások ellen és Berlin egysége mellett. Tegnap *Szokolovszki* szovjet tábornagy is lépéseket tett a választások megtartása ellen. A nyugati katonai kormányzókhoz intézett levelében, síkraszáll Berlin egysége mellett, annak a véleményének ad kifejezést, hogy »a választások a demokratikus szabadságelvek mellőzésével, *kényszer és terror mellett folynak majd le.* Amerikai részről tegnap közölték, hogy a választások előtt a légihídon keresztül *amerikai páncélos osztagok érkeznek a német fővárosba.*

A Ruhr-vidék

ügyében elhangzott francia tiltakozásra tegnap érkezett meg Párisba a brit válasz. A francia nemzetgyülés ma viharosnak ígérkező ülésen foglalkozik a Ruhr-kérdéssel. Ami a francia helyzetet illeti: Az MTI jelentése szerint a rakodómunkások bérharca győzelemmel fejeződött be, mert a munkáltatók kielégítették adokkmunkások bérkövetéseit. *Thorez* KP-vezér Troyesban azzal vádolta meg a kormányt, hogy »a már klasszikussá vált hitlerista módszerekkel akarta elterelni a nép figyelmét a súlyos belső és külső bajokról«. Háborús előkészületekkel vádolta meg a kormányt, újból leszögezte, hogy *Franciaország népe sohasem fog háborút viselni a Szovjetunió ellen,* majd a Ruhr-kérdésről szólva kijelentette: »A németek ma már *a nyugatiak szövetségeseinek tekintik magukat* és jelenleg Elzász-Lotharingia visszaadását követelik a franciáktól.« Hozzáfűzhetjük: *Franco* is a nyugati tömb tagjának érzi már magát, miután az USA-képviselőház hadügyi bizottságának Madridban járt delegációja *a spanyol és az amerikai hadsereg fegyverzetének egységesítését* javasolta az USA kormányának.

A Földközi-tenger

keleti medencéjében a görög és a palesztinai kérdés áll előtérben. Miközben Görögország és északi szomszédai között az UNO közvetítésével tegnap folytatódott békéltető tárgyalásokon újabb előrehaladást értek el, TASS-jelentés szerint az USA kormánya hozzájárult, hogy amerikai támogatással 15.000 fővel emeljék a görög kormánycsapatok létszámát. Izrael kormánya az UNO Palesztinát kettéosztó döntésének évfordulóján felvételét kérte az Egyesült Nemzetek Szervezetébe, amelynek politikai bizottsága tegnap kezdte el tárgyalni azt a szovjet javaslatot, hogy vonjanak ki Palesztinából minden idegen alakulatot.

A Sunday Dispatch diplomáciai levelezője szerint egyébként az USA és Nagybritannia között ellentétek merültek fel Izrael támogatását, illetőleg nemtámogatását illetően, mert a két nagyhatalom más és más módszert akar alkalmazni annak elkerülésére, hogy »a zsidó állam a Szovjetunió befolyási övezetébe kerüljön«. Itt említhetjük meg, hogy TASS-jelentés szerint az USA a Marshall-tervhez hasonló tervet szándékozik készíteni Irán, Irak, Szíria, Libanon, Egyiptom, Szaudarábia, Transzjordánia, Jemen és Pakisztán számára.

Kínában

tovább tombol a harc a Nanking felé előretörő néphadsereg és a Kuomintang csapatai között. Egy ma délelőtt érkezett jelentés szerint *Csangkaisekék* óriási hadászati hibát követtek el azzal, hogy 250.000 főnyi elit haderőt vontak össze Szucsau védelmére, mert a néphadsereg fronális támadás helyett megkerülő hadmozdulattal folytatta előrenyomulását és így *ez az elithadsereg teljesen kikapcsolódott a küzdelemből.* Egy másik jelentés szerint a Kuomintang-hadvezetőség tegnap elrendelte, hogy a szucsaui katlanban lévő csapatai erőltetett menetben igyekezzenek Nankingot elérni.

Szun Fo, Csangkaisek új miniszterelnöke az UP jelentése szerint úgy nyilatkozott, hogy »a kínai kormánycsapatoknak olyan kiváló vezérre volna szükségük, mint MacArthur tábornok«. Egy ilyen hadvezér számára *Csangkaisek* teljhatalmat adna, mondotta a miniszterelnök, majd hozzáfűzte: »Kínának értelmes engedményeket kell tennie, hogy *a legrövidebb időn belül segítséget kapjon az amerikaiaktól.*«

Lapzártakor:

Tokió, november 30. (Reuter) MacArthur tábornok főhadiszállása közölte, hogy a szövetségesek japán főparancsnoka »bizonytalan időre elhalasztotta a halálra ítélt hét japán háborús bűnös kivégzését. (MTI)

Mutassa a hátaközepét, elviszem a lakását

Egy nyugalmazott miniszteri tanácsos tragikomikus kalandja két kuruzsló cigánynővel

Egy pozsonyiúti kiskocsmában tegnap este fiatal, csinos cigánylány lépett oda egy vacsorázó, idős férfi asztalához és kérte, hogy jósolhasson. Az idős ember, akiről később derült ki, hogy nyugalmazott miniszteri tanácsos, előbb tréfából, majd komolyan belement a jóslásba és a cigánylány kezébe adta tenyerét.

A cigánylány nézegetve a miniszteri tanácsos tenyerét, egyre hajtogatta, hogy ő már sok érdekes férfitenyeret látott, de ilyet, mint az öreg úré, még nem. De még a háta közepét is meg kellene vizsgálnia, hogy a legérdekesebb dolgokat elmondhassa a jövőről.

A hátvizsgálatot természetesen nem tarthatták meg a vendéglőben. A cigánylány tehát elindult az öreg úrral, annak közeli lakása felé. Ekkor hozzájuk csatlakozott a cigánylány anyja is. Mos tmár hármasban mentek fel a tanácsos lakására. Villanyt se gyujtottak. Gyertyafénynél kezdődött el a jóslás különleges szertartása. A kis cigánylány nézegette az öregúr hátát, anyja pedig kirámolta a lakást. A hiszékeny miniszteri tanácsos szerencséjére a házfelügyelő elfogta a lépcsőházban a bőrönd alatt roskadozó cigányasszonyt. Rendőrnek adta át, az azután elfogta a lányt is.

Diana Claytont ma kiutasították

Diana Claytonnak, a Budapesten egykor oly népszerű dizőznek karrierje Magyarországon ma délelőtt elérkezett utolsó állomásához: az államvédelmi hatóság külföldieket ellenőrző szerve kitoloncolási végzéssel az ország elhagyására szólította fel.

Meghívó

a Vaskereskedők Árubeszerző és Elosztó Szövetkezete 1948. évi december hó 15-én, szerdán d. u. 6 órakor Budapesten, V. Dorottya-u. 1. I. em. 4—6. szám alatt tartandó rendkívüli közgyülésére.

Tárgysorozat:

1. Határozathozatal a szövetkezet további fenntartása vagy felosztása tárgyában.
2. Felmondás kimondása esetén az igazgatóság felmentése és új, 9 tagú igazgató ág megválasztása.
3. Felszámolás kimondása esetén 5 tagú felszámoló bizottság megválasztása.
4. A felügyelőbizottság 2 tagjának megválasztása az alapszabályok 44-ik §-a alapján.

Az Igazgatóság

A párisi zsidó világkonferencia elismerte igényeinket

Tegnap érkezett haza Párisból a magyar zsidóság delegációja, amely a világ zsidóságának nemzetközi konferenciáján vett részt.

— Mind az öt világrész zsidóságának vezetői ott voltak a konferencián, — mondja Szücs Géza dr. a Joint magyarországi szervezetének elnöke — tehát nemcsak a segélyezett országok képviselői, hanem azok is, akiknek adományaiból a segítés történik. Teljesen politikamentesen beszéltük meg a zsidóság szociális megsegítésének problémáit. A magyar zsidóságot képviselő delegáció vezetője Stöckler Lajos dr. volt. A Joint részéről Jacobsen országos igazgatón és rajtam kívül még Benedek László egészségügyi igazgatónk vett részt a tárgyalásokon.

— A nemzetközi konferencia során több, Magyarországra vonatkozó tévedést kellett eloszlatnunk. Többek közt az egyik külföldi delegátus azt indítványozta, hogy a magyarországi támogatást lényegesen csökkentsék. De érvelésünk hatása alatt visszavonta indítványát. Sikerült a konferencia előtt minden problémánkat felvetnünk és elértük, hogy igényeinket elismerték.

— Minden reményünk megvan arra, hogy Magyarország, mint eddig, a jövőben is prioritást kap az európai segélyezendő államok sorában. A támogatás összegszerű mértékét még nem tudhatjuk, mert a gyüjtés eredménye még nem bontakozott ki. Kétségtelen, hogy Európa részére a jövőben kevesebb jut, mint eddig, nemcsak azért, mert Izráel állam megsegítése nagyon sok pénzbe kerül, hanem mert a konferencia feltétlenül szükségesnek minősítette a moszlim államok súlyos helyzetben élő zsidóságának megsegítését. Számítanunk kell tehát arra, hogy a segítség részünkre csökkenni fog, de reménhetjük, hogy nem lényegesen. Az öregek, betegek és gyermekek segélyezése mindenesetre továbbfolyik és az átképzés, illetve talpraállítás munkájára az eddiginél feltétlenül nagyobb összegü segitség áll majd rendelkezésünkre.

Az Elhagyott Javak felszámolására ügyosztály alakul a pénzügyben

A MDP központi vezetőségének ülésén Gerő Ernő számolt be arról, hogyan alakul a közeljövőben nemzetgazdaságunk. 1949 ben az állam pénzügyi szükséglete mintegy 5 milliárd forinttal fogja meghaladni az 1947—48. évit. A 4300 milliő értékü beruházást a költségvetési megtakarításokból, az iparból, a mezőgazdaságból és az áruforgalomból kell fedezni. 1949-ben az ipari termelés összértékét 21 milliárdban állapítják meg. Itt egy 1.2 milliárd forintnyi megtakarításra lehet számítani a felhasznált anyag és energia csökkentése és a termelékenység fokozása útján. A mezőgazdaság össztermelésének eddig 4.2 százalékát adta az államnak, ha ez 7—8 százalékra emelkedik, 700—800 millió forint többletbevételt hoz.

A magánkereskedelemtől is meg kell követelni, hogy olcsóbban dolgozzék és a kereskedelem állami kézben lévő szektorát növelve itt is tetemes többletbevétel adódik.

A szigorú **takarékosság, az ünnepségek és egyéb fölösleges kiadások megszüntetése szintén nagyarányú megtakarítást jelent.**

Az ötéves tervről szólva Gerő Ernő bejelentette, hogy beruházásai meghaladják a 25 milliárd forintot.

*

Nyárádi pénzügyminiszter rövidesen visszatér hosszú külföldi útjáról. Eddig Párisban, Frankfurtban, Berlinben tárgyalt az elhurcolt magyar javak hazahozataláról, ezen a héten Milánóba és Rómába ment, hogy az oda került gördülő anyagok visszaszerzéséről értekezzék.

*

A Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség II. kongresszusának ünnepélyes megnyitása ma délután 5 órakor lesz a parlament épületében. Dr. Jóboru Magda, az MNDSz főtitkárának megnyitó beszéde után Dinnyés Lajos miniszterelnök, Rákosi Mátyás miniszterelnökhelyettes, valamint a Szakszervezeti Tanács, a MINSz és az Üttörők képviselői üdvözlik a kongresszust. Az üdvözlésekre Eurgéne Cotton, a Nemzetközi Nőszövetség elnöke válaszolt. Este 8 órakor díszelőadás lesz az Operaházban. A kongresszus december 1-én reggel ½9-kor kezdi tanácskozásait a parlament épületében.

*

A magyar állami pénzverő rövidesen nemzeti vállalattá alakul át és feladatköre lényegesen kibővül, mert a »készenléti üzem« gazdaságosabb kihasználása érdekében finom-mechanikai üzemmé is kiképzik.

*

Megírtuk, hogy az Elhagyott Javak likvidálását a pénzügyminisztériumra bízták. A pénzügyben most alakul az illetékes ügyosztály. Ügyfélfogadás még nincs és intézkedések még nem történtek, de meg vagyunk róla győződve, hogy rövidesen teljes erővel megindul a munka és megoldódik ez a sokak számára fontos kérdés.

*

A hivatali visszaélések, a korrupció elleni küzdelem nagy lépésekkel halad előre. Persze nem mindenütt sikerül rögtön. Mert hiszen a dolog úgy áll, mint az egyszeri koldus esetében. — A híres orvostanár meglátott az utcán egy béna koldust. Azt mondta neki: »Jöjjön csak velem öregem, én magát meg fogom gyógyítani«. Mire a koldus felháborodottan és megrémülve: »És miből fogok én akkor élni?«

*

A Polgári Demokrata Párt most rendezte az őszi idényben évadnyitó vacsoráját. A nagy számban megjelent tagokat Kabakovits József üdvözölte, a párt eszmei céljait Kelemen Sándor ismertette. Supka Géza, a Radikális Párt részéről megjelent Kende Zsigmond, Bellus Ervin és Bródy Ernő szólaltak még fel.

*

A MDP központi vezetősége Gerő Ernőt egyhangú határozattal az eddigi főtitkárhelyettesek funkciójának meghagyásával főtitkárhelyettessé választotta.

Delfa
-tól
ajándék
az
egész évre
TEXTIL — CIPŐ
KÖTÖTT-SZÖVÖTT
ÁRUK
GIRO
Budapesten:
VII., Rákóczi-út 6.
VII., Erzsébet-körút 28.
VII., Baross-tér 17.
IV., Petőfi S.-u. 1.
Ujpest, Árpád-út 64.

Betyárvilág

A TERÉZ KÖRÚTON A BRITANNIA RÉMREGÉNYE

3

Benzinre van szükség...

A beszállásolt tiszteknek autóra volt szükségük, mert Prónayék mindössze négy kocsival rendelkeztek. Az új gépkocsik beszerzése nem okozott különösebb gondot. Prónay parancsára minden osztály szerzett magának gépkocsit, „rekvirálás" útján. Az első gépkocsi, amelyet elrekviráltak Somssichéké volt, a József-körút 67. számú garázsból. Papp József Géza szerzett ezt az autót, d megtetszett neki a Somssich-lakás is és később beköltözött oda. A britanniás idők kezdetén 20 autót rekviráltak a tisztek. A gépkocsikat benzinnel kellett látni, tehát kiadták a parancsot, hogy „szerezni" kell. Sikerült. Benzinrekvirálás közben nem vetették meg különböző vagyontárgyak eltulajdonítását sem. Egy budapesti lakos mértatlankodott a rekvirálás miatt és feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki benzinkészletén kívül ékszereit is elvitte. A főkapitányságon Fazekas Áron detektívfelügyelőhöz került az ügy, aki jelentette felettesének, Vogl József rendőrfogalmazónak: a nyomok a Britanniához vezetnek. Vogl nyomban elment a Britanniába.

Báró Babarczyhoz kért bebocsátatást.

— Mit akarsz? — kérdezte tőle Babarczy.

— Kérlek alássan... Nagyon kínos ügyben vagyok itt... Valahonnan benzint szereztetek és az egyik fiú nyilván tévedésből magával vitte a garázstulajdonos feleségének ékszereit is... Jelentkezett nálunk... Aktát készítettünk... Legjobb lenne házilag elintézni... Adjátok vissza neki holmiját és rendben van a dolog.

Babarczy felugrott:

— Kikérem magamnak ezt a hangot! Az én embereim nem tolvajok! Megbízható tisztek és úriemberek. A rendőrség különben sem illetékes arra, hogy katonai személyek után nyomozzon.

— Ezt elismerem, — válaszolta Vogl — de mintogy akta van belőle és polgári feljelentés... Ragaszkodnom kell a nyomozás lefolytatásához.

— Ebből elég volt! — ordította Babarczy. Becsöngette az ügyeletes altisztet:

— Távolítsátok el ez az embert! Mielőtt Vogl felocsudott volna, két markos katona megragadta és kipofozta a Britanniából.

(Vogl később rendőrkapitány lett, a britanniások kérlelhetetlen üldözője.)

Fontos utasítás

A Teréz-körút járókelőinek feltűnt, hogy kézigránátos, fegyveres őrség áll a Britannia szálló kapujában. A gyanutlan idegen, aki a pályaudvarról a szállóba hajtatott, rémülten szólt oda a kocsisnak vagy a soffőrnek, hogy vigye más szállodába. A Britannia nem volt valami bizalomgerjesztő. Különösen éjjel volt nagy lárma a ház előtt, autók indulása és érkezése, ajtócsapkodás, hangos kiáltozás, vagy jajveszékelés.

Bent a szállodában minden délben megbeszélést tartottak a különböző csoportok. Ilyenkor kapták meg az utasításokat. A leglényegesebb végrehajtandó cselekedet az volt, amit Héjjas Iván tolmácsolt a britanniás tiszteknek és a legénységnek:

— Pénzre és értékekre van szükségünk. Aranyra és ékszerekre. A hadsereget fizetni kell és nincs miből. Az embereket el kell látni ennivalóval és nincs miből. Feladatunk tehát az, hogy minél több ékszert és külföldi valutát szerezzünk bármilyen áron. Ne törődjetek semmivel! Fedezve vagyunk! Mindenért vállaljuk a felelősséget és vállalják felettéseink is. Zsidók és **baloldali egyének lakásait kell át**kutatni. Ékszert, értékeket kell elhozni és beszolgáltatni. A zászlóalj gazdasági hivatalának kell benyújtani minden értéktárgyat. Mindenkinek diszkrécionális joga, hogy Budapest melyik kerületét dolgozza fel. Elsősorban természetesen a Lipótvárost kell megtisztítani. A Rombach- és a Dob-utcában is lehet dolgozni. Nem kétséges, hogy utatok eredménnyel fog végződni. Minél kevesebb feltűnést és több eredményt.

Napról-napra vonultak ki a kisebb csoportok »munkára.« Mind több és több arany, ékszer, festmény, szőnyeg és más értéktárgy vándorolt a Britanniába.

„Cselekedni kell..."

Horthy Miklós fővezér ebben az időben Kecskemétre utazott, hogy a csapatok felett szemlét tartson. A díszszemle befejeztével Héjjas Mihályékhoz hajtatott. Horthy azt mondta, hogy „Nem engedhetjük meg magunknak azt a fényűzést, hogy egyesek szereplési viszketegsége miatt mindnyájan tönkremenjünk. Nem akarok szavakat vesztegetni, minél kevesebbet beszélünk most, annál jobb, mert most cselekedni kell".

Rendőri hír

Néhány nappal később rövid rendőri hír jelentette: „Holló Zsigmond, a Vízművek alkalmazottja Káros Dániel dunakeszi lakossal Budapest határában egy férfiholttestet fogott ki a Dunából. A halott 30—35 év körüli, óriásan ölt őzött, kopaszra borotvált fejű férfi. Fején hét súlyos sérülést találtak. Jobbszeme ki volt ütve, orrcsontja betörve, nyakán szorosra hurkolt kötél. Lábai összekötve. Nadrágja zsebében 17—19 kg súlyú kő. A parton dulakodás nyomai látszanak, nagy vértócsa mellett. A Duna és az országút közti részen autókerekek nyomai vehetők észre, amiből arra következtetnek, hogy a meggyilkolt embert autón vitték a Dunához. Értéktárgyat nem találtak nála..."

A továbbiak során ne fejlejtsük el ezt a kis rendőri hírt.

Erger-Berger...

A pesti utcán a gyanutlan járókelőt felpofozták. Az autókat megállították és az utasokat kipofozták a kocsiból. Budapestről mind több és több ember tűnt el nyomtalanul. A rendőrség Vogl esetén okulva, soha nem kutatott tovább, amikor a nyomozás szálai a Britannia vagy a Palace szálló felé vezettek. Az Erger-Berger-dal verte fel éjjel a pesti utca csendjét. A verekedések, pisztolylövések, fegyverdurranások a pesti utca »megszokott« eseményei lettek. A kormány tagjai folyton tanácskoztak. A minisztertanács hozzáfogott a Szociáldemokrata Párt beadványainak tárgyalásához. Elhatározták, hogy az eddiginél jóval nagyobb szigorral fogják megakadályozni a tömegek izgatását vagy a hadsereg fegyelmének meglazítására alkalmas cikkeket. Szó volt a karhatalomról és az internálásokról is és beszéltek a »rekvirálások« ügyében. Közben 22 holttest került elő az orgoványi erdő és Lajosmizse határának környékéről. Barna Tibor főkapitány, aki Kecskeméten volt a rendőrség vezetője, így nyilatkozott:

— Szerintem Héjjas Iván a leghazafiasabban járt el, neki nincs semmi része a visszaélésekben, legfeljebb annyi, hogy statáriumot hirdetett, amihez nem volt joga. Az elhurcolások egyéni akciók voltak.

A kecskeméti gyilkosságokat is tárgyalta a minisztertanács. Rubinek Gyula földművelésügyi miniszter hangoztatta, hogy »forradalmi jelenségeknek vagyunk a szemtanúi.«

(Folytatás következik.)

Márffy Odön

festőművész a magyar festészet egyik megújítója. Hetvenedik születésnapját ünnepli most a magyar művésztársadalom. Halkszavú, finom, határozott egyéniség. Ugyanilyen nemes eszközökkel vállalta jelentős úttörő szerepét az új szinlátás forradalmi harcában. Az élettől elfordult merev akadémizmus ellen már növendékkorában fellázadt s amikor az egész ország Benczúr ünnepelte, ő szívében Rippl-Rónai egyik kis festményének emlékével vágott neki a nagyvilágnak. A Münchenben akkor divatozott teátrális, dipdthoszos pikturában csalódva Párisban kötött ki. Ott találta meg azt a légkört, amelyre vágyott, amit keresett. Előbb állított ki Párisban, mint itthon. Pesti bemutatkozó kiállításán (Gulácsy Lajossal állt először a nagy nyilvánosság elé) átütő sikert aratott. Minden képe gazdára lelt. Szerencséje azóta sem hagyta cserben. Két évvel ezelőtt gyűjteményes kiállításának minden darabját megvásárolták. Éppen negyven éve, hogy megalakította művészbarátaival a Nyolcak forradalmi csoportját, mely szembefordult az akadémizmus maradványaival, sőt a már polgárjogot nyert impresszionizmussal is. Sok éles támadásban volt részük, de olyan hívek sorakoztak mellé jük, mint Ady, Bartók, Bölöni, Kunfi, Lukács György. A Nyolcakat a háború szétszórta, de az újító szellem feléledt a KUT-ban, melynek Márffy több mint egy évtizedig volt elnöke. Fényködös, szenvedélyes lendületű festményei monumentális látomások. Légies, szinte nyugtalanul könnyű színeit szigorú szerkezet váz tartja össze. Eleven mozgalmasságú szellemes festői előadása csupa grácia, könnyedség, az élet szépségeinek kápráztatos vizlós átélése. Fiatalosságának titka? A munka tartja jó kondicióban. Ha néhány napig nem dolgozik, ideges és türelmetlen, szinte belebetegszik. (D)

LÓVERSENY

Firenzében egy ügető beállította a kétévesek Európa-rekordját. Az egymillió lírával díjazott Premio del Capolone 1700 méteres távján **Sagunto** 1 p 21.2 mp alatt ügette a kilométert.

*

Lengyel számlára megvásárolták Angliában a hároméves Dares Salaam-ot fedezőménnek.

*

Zalamegyei újgazdák örvendetesen érdeklődnek az amerikai vérű kocsilótenyésztés iránt. Az újgazdák a tulajdonukban lévő 25—30 törzskönyvelt kanca mellé most megfelelő vérű mént kérnek dr. Kardos Sándor miniszteri biztostól. Gala Petert szeretnék... Úgy látszik, hallották már Gala Peter nevét. Ez a legszebb és legjobb ménünk.

A Tervhivatal nagymértékben segíti elő konfekcióüzemek létesítését. Budapesten november hónapban két felsőruha és egy új fehérneműkonfekció üzemben indult meg a munka. Szó van arról, hogy vidéken is létesítenek egy új ruhagyárat, amely 1500—2000 munkást foglalkoztat. Az új gyár létesítésénél Debrecen, Szolnok, Hódmezővásárhely, Békéscsaba és Nyiregyháza jöhetnek elsősorban **szóba.**

SZÍNHÁZ ÉS FILM

Mikszáth-centenárium a Nemzeti Színházban

1949: Mikszáth Kálmán centenáriuma is. Száz esztendeje lesz, hogy megszületett.

A Nemzeti Színház megkezdte az előkészületeket Mikszáth centenáriumának megünneplésére. »A Noszty fiú esete Tóth Marival« új színdarabváltozata díszelőadáson kerül bemutatásra. A regényt Gábor Andor írta át. A szereposztásról még tanácskoznak.

Sartre súlyos vádjai új darabjának amerikai előadása ellen

Nemrégiben mutatták be Jean-Paul Sartre »Piszkos kezek« című politikai tárgyú drámáját, amely — mint a zürichi kritika megállapította — magyar vonatkozású, a Horthy-rezsim leleplezése. Már beszámoltunk a darabról. Hőse egy kétkulacsos régens, aki a nácikat pártolja, de megijed a szovjet csapatok nagy offenzíváiától és titokban tárgyalni kezd bőre megmentése érdekében a földalatti ellenállás vezetőivel.

A darabot »Dirty Hands« címmel kellett volna előadni Amerikában, ezzel szemben »Red Gloves« lett a címe. December 8-án kellett volna színrehozni Newyorkban, a New Haven-ben Bostonban és Baltimoreban rendezett próbabemutatók után.

Sartre elolvasta az amerikai kritikákat és a legnagyobb megbotránkozására tapasztalta, hogy darabját teljesen kiforgatták. Kommunistaellenes dráma lett belőle. Nyomban érintkezésbe lépett párisi kiadójával a magyar származású Nagel Lajossal, aki azt állította, hogy ő nem tehet a változásokról és nincs joga intézkedni.

Az író erre felkérte ügyvédjét Susanne Blum kisasszonyt, hogy Nagellel karöltve, intézkedjék: védjék meg erkölcsi szerzői jogait Amerikában, ha máskép nem lehet, a bíróság előtt.

Elmondta azután az üzletembereknek, hogy háromszor is kábelezett Amerikába az amerikai változat kéziratáért, de egyszer sem kapott választ.

Beregi Oszkár érdekes levele Santiago de Chileből

A Dél-Amerikában élő Beregi Oszkár levelet küldött egyik budapesti barátjának. Megírja, hogy négy és fél hónapig súlyos betegen feküdt. A nyáron szövődményes tüdőgyulladáson ment át. Felépülése után résztvett egy színészankéten és előadást tartott Major Tamásról, akit ő a legkiválóbb rendezőnek tart.

Színházi hírek

Bihari Józsefet és Szabó Sándort tegnap szerződtették a »Dunától a Donig« című film főszerepeire. Kössa István regényéből készül a film, Győri Illés István és Szinetár György átdolgozásában. Pásztor Géza rendezi.

Nádasdy Kálmán hosszabb betegség után elhagyta a kórházat és a Nemzeti Színházzal tárgyalt Shakespeare »Othello«-jának előkészületeiről. A régi, Mészöly Dezsö-féle fordításban adják a művet, Nádasdy rendezésében, Varga Mátyás új díszleteivel. Othello Timár József, Desdemona Szörényi Éva, Jágó pedig Major Tamás lesz.

Huszka Jenő és Martos Ferenc »Gül Baba« című operettjét december 19-én előadja a Rádió.

A szovjet rajzfilmgyártás ma már a legmodernebb technikai eszközökkel rendelkezik. Háromsíkú tükörasztalával plasztikus hatást tudnak elérni. Az első síkon a hátteret, középen a »félközeli«, legfelül pedig a »közeli« alakokat mozgatják. Ezzel nagymértékben egyszerűsítették az amúgy is bonyolult trükkfilmtechnikát. Kilencven rajzoló- és tervezőművész dolgozott a »Mese a tűzmadárról« című rajzfilmen Váno rendező irányítása alatt két évig készült. Több mint százötvenezer rajzot kellett elkészíteni a filmhez.

Harkály a fán. Ez a címe Szobotka Tibor új drámájának. A darabnak a rádióban lesz az első előadása, december 18-án.

A Modern Színház hétfői előadásán Boros Géza, a kitűnő komikus hirtelen megbetegedett szerepét Pongrác József vette át.

A londoni rádió december 16-án közvetíti Budapestről a Rádió jazz-zenekarának, Pogány Lászlónak, Pertis Jenő cigányzenekarának és Vörös Sárinak előadását.

»Tegnap és holnap között« a címe egy német filmnek, amely egy hazatért emigránsról szól. Menyasszonya már másnak a felesége. Nem valami új téma. A főszerepet Willy Birgel, sok német nácifilm hőse játssza, akinek nyilván megbocsátottak.

Daniel Defoe »Robinson Crusoe« című regénye színes filmváltozatának Spencer Tracy a főszereplője.

Klemperer sürgősen visszatér Budapestre

Klemperer Ottó főzeneigazgató hetekkel ezelőtt elutazott azzal a programmal, hogy december 20-ig Berlinben, Brüsszelben és Londonban szerepel. Értesülésünk szerint Klemperer most elhatározását megváltoztatva külföldi útját megszakítja és december 7-én visszatér Budapestre. December 9-én a Fidelt, 14-én a Lohengrint vezényli az Operaházban, majd visszatér Berlinbe. Január 5-én ismét visszaérkezik Budapestre és hozzálát a Hoffmann meséi és a Nürnbergi mestersalnokok betanításához. Ezekután egy darabig pihen, majd Haendel művét, a Roselindát veszi munkába.

Cigányt keres a Nemzeti

A Nemzeti Színházban Móricz Zsigmond »Uri-muri« című darabját próbálják. A darabban cigányzenekarra is szükség van. A társulat tagjai több jó zenekart ajánlottak.

Tegnap délelőtt volt cigánypróba a Nemzeti Színházban. Ma dől el, hogy kire esik a választás.

Franciaország szól Magyarországhoz

A francia rádió cseremüsort ajánlott fel a magyar Rádiónak. A műsort december 13-án este hét órakor sugározza Budapest I. Címe: »Franciaország szól Magyarországhoz.«

A lengyel rádió is felajánlott cseremüsort. Ez a műsorszám december 18-án lesz »Lengyelország szól Magyarországhoz« címmel.

A VILÁG *ugyztaládája*

Albérlő: Az albérlők bérelt szobáikat 8 napra mondhatják fel.

—o—

Húsz lakó: Azokban a házakban, amelyekben központi fűtés van, a házfelügyelő és a segédházfelügyelő éppen úgy köteles hozzájárulni a központi fűtés költségeihez, mint bármely más lakó.

1958 AUG 1.
10

Márffy Ödön: Almaszüret.

Komoly zene a moziban

Egy helyes kezdeményezésről

A napokban a Vörösmarty-moziban voltam. A híradó után kivilágosodott a dobogó. Nos, igen, jönnek az artisták...

Nem tudom, ki hogy van vele — én szeretem elnézni a karikadobók ügyeskedését (a késdobálókét nem), a tornászok mozdulatait, s bevallom: gyerekesen mulattat a leleményes bűvész. Persze, vannak kevésbé kellemes artistaszámok is: azok többnyire, amelyek a művészet „hatáskörét" érintik, a különböző „zenei" produkciók. Nemrég láttam három villanyszájharmonika-mutatványost. A modern technika segítségével olyan fülsiketítő világvég-hangulatot tudtak kisivalkodni ártalmatlannak látszó játékhangszerükből — hála a villamosság, az erősítő és hangszóró felfedezőinek —, hogy a közönség attól kódult! Ezek azonban kellemetlen kivételek. Azt hiszem, többnyire nem lehet kihalmazukon valaki majd fejen álljon és trombitáljon.

De ezúttal gyors egymásutánban

három meglepetés

következett. Amikor szokott gondolatsorom a helyártöbblethez ért, hirtelen rádöbbentem, hogy nem is kellett ráfizetni a jegy árára. Majd jött a másik meglepetés: Kocsis Katalin konzervatóriumi hallgató két áriát énekelt kitűnően iskolázott, meleg althangján. S a harmadik meglepetés: a közönség fergeteges tapsa volt. Bár ez inkább azokat lepheti meg, akik különböző — főleg üzleti — szempontoktól vezettetve szívesen varrják a közönség nyakába az igénytelenség vádját.

A filmelőadás után bementem a mozi igazgatójához, *Ka*

s óriási sikerük volt. A mozi vezetője pedig elhatározta: ha a vetítés előtt műsort egyszer már művészek fémjelezték, itt többé

ne lépjenek fel kutyaidomítók.

Így is történt. *A kezdeményezésből mozgalom lett, s ma már a Zeneakadémia 220 növendéke és a Fiatal Zeneművészek Stúdiója is részt vesz benne.* Eleinte a FÖMO (Fővárosi Moziüzem) gáncsoskodott ugyan, „moziellenességről" beszélt, (meg hogy az ilyen műsor nem „moziszerű"). Nyilván a mozi őskorára gondoltak, amikor két kardnyelő-szám között vetítettek le néhányperces filmet. De az esténként megismétlődő siker, úgy látszik, az „illetékeseket" is meggyőzte. Az újítást hamarosan bevezetik a *Puskin* és a *Május 1* mo-

Nyár a kéküllő Tisza partján

LÁTOGATÁS A SZOLNOKI MŰVÉSZTELEPEN

A művésztelep egy századot idéz. A tiszapartí vénséges vén nyárfák *August von Pettenkofen* nevét susogják, az osztrák festőét, aki katonaként járt erre elsőízben, s aki rabja lett a tájnak, amelyet néhány évvel később 1853-ban ismét felkeresett.

S a bécsi biedermeier festőt itt a tiszaparton realistává formálta az Alföld, s rabszolgájává tette. Nem eresztette többé. Az osztrák festőt mindig visszavonzotta a Tisza kanyargása, a sások susogása, a szürkés hullámok csobogása, a tanyák és az emberek... S jött évről évre, egyre újabb és újabb oszták festőket hozva; *Thoren, Lang, Adolf Müller, L. K. Müller* és mások követték, s képeinek túlnyomó többségén a szürke, a rettentően szürke Tisza kanyargott, szelíd fűzesekkel vagy viharban szenve-

Márffy Ödön

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Szabad Nép

Megjelent: 1949 MÁJ. -7

MÁRFFY ÖDÖN FRESKÓTERVEI

Örvendetes az a lendületes alkotókedv, a színeknek és tónusoknak az a gazdag változata, az alakító művészi készség ereje, amely Márffy Ödön legújabb műveit olyan optimistává, kiegyensúlyozottá teszi. A hetvenéves mester nemhogy erőben csökkenne, inkább újabb feladatok megoldásával törekszik gazdag tapasztalatainak szintéziséhez jutni. Ezt a törekvését példázzák freskóterv-vázlatainak sorozata és ezek két nagyobb méretű részletmegoldása. A freskóterv témája: a gyümölcsszüretelés. A nyári napfényben fürdő kert derűs színessége, a gyümölcsfák körül szorgoskodó asszonyok telt kosarai a betakarítás örömét, a munka szép ritmusát fejezik ki. Nem véletlen, hogy Márffy Ödön ezt a motívumot választotta freskójához, hiszen régebbi kiállításain is gyakran találkoztunk festményein a gyümölcsszedés festői ábrázolásával. Amíg azonban képein a festői tendület bravúros előadásmódja a hevenyészett rajzzal, a forma elhanyagolásával csupán a varázslatosan finom színeket hangsúlyozta — addig ezen a freskótervén kompozíciójának középpontja a dolgozó ember.

Márffy Ödön művészete továbbfolytatója vol. a posztimpresszionizmusnak, jellegzetesen a pillanatnyi benyomás halását keltve műveiben. Márffy ezzel a freskótervével megmutatta fölényes rajztudását, amelyet festményein csak sejteni engedett. A freskó a maga sajátos törvényeivel s nem utolsó sorban méreteivel konkrétabb megfogalmazást, valóságábrázolást követel. Ezért is szerencsés, de különösen tiszteletreméltó az a művészi magatartás, ahogy belső szükségből indíttatva az idős Márffyt is magávalragadta népi demokráciánk hatalmas építő lendülete, s freskótervével bizonyságot tett népünk nagy erőfeszítéseinek eredményei mellett. Márffy Ödön freskói világító színeikkel, harmonikus derűjükkel a munka szépségét és örömét fogják hirdetni.

(Népművelési Központ, Rákóczi-út 30.)

F. A. E.

41. Fertőrös Ostuteg II. 247. l.

42. Kövönér Ostuteg II. 246. l.

...gy vál. ez Budapest minden kerületében. Mindenütt nagy a forgalom. Sokan keresik fel a választási irodát, sokan kérik választójogukat. Nem közömbös senkinek sem saját sorsa. Szavazni akar mindenki május 15-én.

...A DARUS, POLITIKÁT

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

RODALOM

1956 NOV 14

610

Márffy Ödön: Krudy Ilona
(A Miskolci Képzőművészeti Kiállítás anyagából)

ZENEI NAPLÓ:

STRAVINSZKI: OEDIPUS REX

„A művészet mindenekelőtt azt követeli meg, hogy a művész *tudatosan* cselekedjék . . ; Mélyen lényünkben van a vágy valami önként vállalt *kényszer* iránt, és ez nemcsak a művészetre, hanem az emberi lét minden egyéb megjelenési formájára is vonatkozik. Rend nélkül semmi sem jöhet létre, s megszűntével minden részeire bomlik. A rendnek pedig szüksége van valami kényszerítő erőre, ami nem jelenti a szabadság korlátozását, csak abban akadályozza meg, hogy *önkénnyé* váljék, ám egyszersmind segítségére van a kibontakozásban. Ezek szerint tehát az alkotóművész korán sincs korlátozva egyénisége kifejtésében, ha egy már rég meglevő, hagyományos formát használ fel. Minden egyéniségnek csak használára válik, ha kénytelen előre megállapított kereteken belül mozogni." — mondja önéletrajzában *Igor Stravinszki*, korunk egyik legérdekesebb és legellentmondásosabb alkotóművésze. Ugyancsak önéletrajzában idéz Stravinszki egy beszélgetést *Degas* és *Mallarmé* között. Degas, aki a festészet mellett versírással is foglalkozott, egyszer panaszkodott Mallarménak, hogy nem tudja megtalálni szonettjéhez a befejezést, pedig feje tele van gon-

nak színes drámaiságát vélj felfedezni, másutt az orc népdal és az ószláv egyhá muzsika jellegzetes metrur harmónia- és dallamvilága sért. Ezt a szándékos eklek cizmust és kívülről szemlé fölényes formai tárgyilagoss got azonban ugyanakkor galmas feszültséggel füti a muzsika intenzív drámais ga, mely hűségesen és kife zően simul a figurák jellem hez és az ábrázolt eseménye hez. A ragyogó zenei ötlet (Oedipus búcsúszavainak a bivalens dur-moll váltásai, zárókar apokaliptikus lova lás-zenéje, stb.) mellett nag szerű dramaturgiai újítás az Oedipus rex 1926—27-b keletkezett! — *a cselekmé folytatólagossága:* az első f vonás záró- és a második f vonás kezdőszituációján azonossága, ami azóta ne csak polgárjogot nyert, hanc szinte már konstrukciós ki hellyé is vált — *Priestl Wilder*, újabban *Tennes Williams* kezén — a mode nyugati drámairodalomban

Az előadás szereplői kö elsőnek a rendkívül nehéz *spiritus rector-át*, a stiláris és műfajilag erősen szétág darabot és annak sok rész vőjét biztos kézzel és nag

MÁRFFY ÖDÖN

A modern festészet, nagy feladatok kényszere híján, magától értetődően a legkisebb ellenállás irányában (— a „művész" felé —) alakul. A művész ilyen módon az *én* bódulatába kerül és ebben az érzékeny magányban különös örömmel dédelgeti sajátosságait. Személyességében sokszor követhetetlen és szinte ellenőrizhetetlen. Közönsége lassanként megszokta ugyan, hogy érzékeny legyen a festő egyénisége iránt, mert így könnyen elkerülhette, hogy optikailag kényszerüljön magát művelni s érzékennyé váljék a művészet iránt s hogy mértéke a kvalitás legyen.

A „nagyközönség" pedig azzal az ítélettel veti el a modern festészetet, hogy az csak vázlata a képnek, nem teljes, nem kész! Csakhogy, régi tapasztalatunk szerint, a „nagyközönségnek" kizárólag tárgyi érdeklődése van a kép iránt, tehát késznek csak akkor érezheti a képet, ha az kimerítően ábrázolja tárgyát. A festőnek ellenben, — épp ezért művész — képe tárgya optikai ünnep, amely alkalmat ád neki arra, hogy más módon, például fogalmakkal elmondhatatlan tartalmát alkotó leleményessége által előadhassa. Műve tehát akkor kész, ha optikailag teljes és a maga értelmében költői.

*

Márffy Ödönnek már a tizes évek körül, mint a „MIÉNK", majd a „Nyolcak" egyik jelentékeny tagjának, szerepe volt művészeti életünkben. Művészi magatartása azonban mégis csak a háború utáni esztendőkben alakult teljesen sajátossá. Vérmérséklete és lelki alkata nyilván nem tudott eggyéforrni azokkal a művészi célzatokkal, amelyek abban az időben irányították. De amikor a világháború évekre megszakította művészi tevékenységét, ez a kényszerű kihagyás elhomályosította a lényétől idegen befolyásokat és hamarosan igazi önmaga megtalálásához vezette. Az ilyen magáratalálás természetesen festői átalakulásra kényszerít.

Márffy valóban elszánt bátorsággal bízta rá magát természetes festői ösztöneire s a feszélyezetlen magatartás boldogságával festi környező világából azt, amiben gyönyörködik, úgy, ahogyan gyönyörködik. Ennek a boldog tevékenységnek lázában megkönnyebbült szívvel válik meg a célzatokkal terhelt, hosszadalmas tanulmányokra épülő képalakítástól. Ilyen irányban kísérletet sem tesz többé. Kezdetben persze régebbi gyakorlata módján, motívuma tárgyi kimagyarázásában keresi festői indulatainak igazolását. A formabomlott jelenség hangos esetlegességei akkor szabadítják csak meg maradék előítéleteitől, amikor egész szenvedélyével a napsütés festésébe merül. Az utánmozgásra késztető lazult forma, a fény és árnyék csattanó ellentéteiben végsőkig fokozott színek igazolt alkalmat szolgáltattak a festő viharzó temperamentumának élmény-kifejezésére. Ez a művészi gyakorlat, melyet határozottan megfogalmazott világkép ideálja többé nem gátol, odasodorta, hogy képeinek hősévé már a motívumul szolgáló természetdarabot sem, hanem önmaga festői lelkesültségét tette.

Az élményül szolgáló jelenség optikai jelei a testi azonosítás hevével alakítva nem az ábrázoltnak objektív formáját, hanem hangsúlyozottan az átélés izgalmát írják a vászonra, — hasonlóan ahoz, ahogyan a délvidéki ember érzelmeivel fűtött taglejtéseivel jellemzi a szóbanforgót. Az ilyenmódon keletkezett képelemeket csak a rögtönzöttség hamva teszi széppé és a közvet-

Magyar Művészet
1935. 3. szám

lenség melege avathatja közlési formává.

Más művészi célzattal létrehozott képek optikai anyaga is festőjük kézírásával van formálva, csakhogy ennek nincs ennyire elsődleges stílusalakító szerepe. A Márffy-képek atmoszferikus látványkáprázatában ezek a szín-, folt-, vagy vonalgesztusok nem igyekszenek optikailag észrevétlenné illeszkedni, hanem különös nyomatékkal vezérlik a képet.

A természet optikai megfigyelésébe elmerülni, vagy elvont képgondolatok áhítatát érlelni, céltalanná vált számára. Márffy lényétől minden elvontságra való hajlam távol áll. A testi egészség minden örömre kész derűjével a gyönyörködés mámorát keresi. Egy-egy Márffy-kép a látás-öröm rövid, heves feszültségének élménye. A festői érzékenység válik hivatássá ezekben a vallomásszerű, fesztelen taglejtésekben, amelyeket bármilyen formai kitervelés, vagy fogalmi terhelés csak megfojtana. Művészetének műformája a vázlatszerűség, stílustörvénye pedig a spontaneitás.

PÁTZAY PÁL

Márffy Ödön : Bordighera

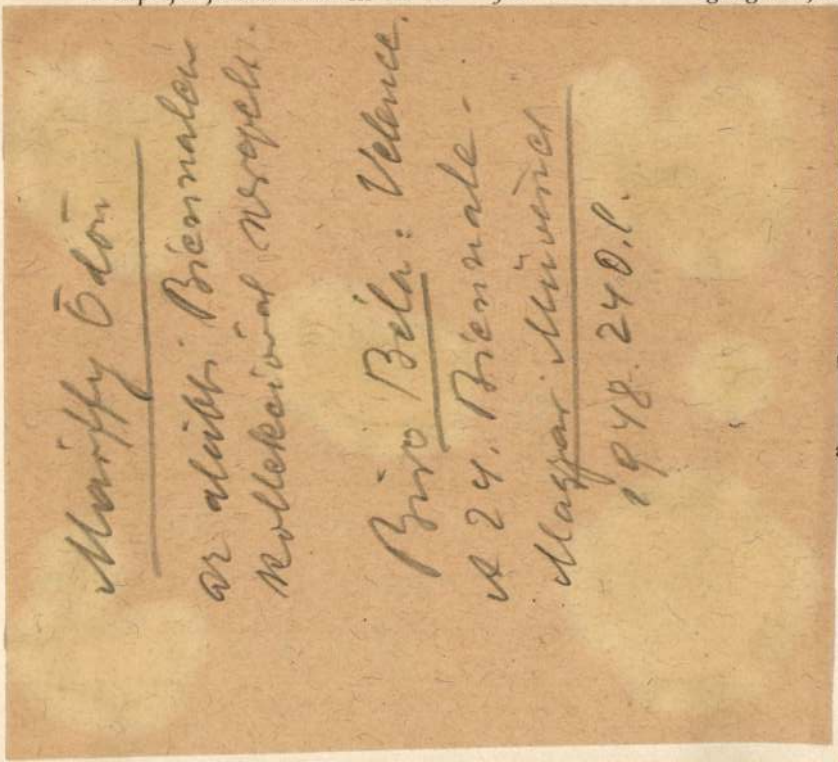

Márffy Ödön

az alábbi Biennalen
kollekcióval szerepelt.

Biró Béla: Velence.
A 24. Biennale.
Magyar Művészet
1948. 240. l.

…vári természettudományi mú-
…részére a természetrajzi java-
…ból --- --- --- --- --- --- --- 600 «
…vári régészeti múzeum részére
…ajzi javadalomból --- --- --- 500 «
…vári városi könyvtár részére
…vtári javadalomból --- --- --- 800 «
…afüredi múzeum részére a
…tári javadalomból --- --- --- 400 «
…séni múzeum részére a ter-
…ajzi javadalomból --- --- --- 400 «
…i múzeum részére a könyv-
…adalomból --- --- --- --- --- 300 «
…gtári javadalomból --- --- 300 «
…czi múzeum részére a könyv-
…adalomból --- --- --- --- --- 600 «

segély 4. részlete fejében --- --- 6.000 «

7. A *miskolczi* ág. h. ev. egyház könyvtára építésére engedélyezett 20.000 K államsegély 9. részlete fejében --- --- --- --- --- --- --- --- 2.000 «

8. A *pozsonyi* múzeum építésére engedélyezett 100.000 K államsegély 6. részlete fejében --- --- --- --- 10.000 «

9. A *rimaszombati* múzeum vételárára a Főfelügyelőség által javasolt 100.000 K államsegély 3. részlete fejében 5.500 «

10. A *sárospataki* ref. kollégium könyvtára kiegészítésére engedélyezett 10.000 K államsegély 4. részlete fejében --- --- --- --- --- --- --- --- 1.000 «

11. A *sepsiszentgyörgyi* múzeum építé-

06. Éles hangot ad a húr. 68. Fa hajtása. 69. Római 3. 71. Soha németül. 72. Magas hangon kiáltás. 73. Hitchcock filmje.

Függőlegesek: 1. Gazember. 2. … húz (szerencsére bíz). 3. Zsuzsika. 4. Helyrag, -ra párja. 5. Torta bélése. **6. A vízsz. 1. sz. sor folytatása.** (Zárt betűk: G, O.) 7. Kázus. 8. Te meg én. 9. Egyiptom és Luxemburg autójele. 10. Szekér rakományát lenyomató. 11. Leég a rétes. 14. … ivadéka (Schwartz–Barth regénye). 16. Edinburgh lakói. 18. Női név. 21. Francia arany. 22. Ozmium. 25. Plédet tesz rá. 27. Káros anyag hatása. 29. Japán színházi műfaj. 30. Szikla. 34. Kevert szín. 35. Katóka. 38. Ittrium és szén. 40. Magad. 41. Hajigálás. 43. Tarol. 44. Szerelemisten. 46. É.-amerikai indián nép. 49. Kikérdez. 51. Üzbég város. 54. Ludak. 56. … az ebet a karóhoz (kitart). 58. Űrmérték. 61. … ipso (magától). 62. Ipari röv. 65. Ágneske. 67. Ati betűi. 69. Szintén. 70. Igazságügyi Minisztérium. **(LéL)**

A megfejtéseket a következő címre kérjük: Magyar Nemzet szerkesztősége, Szombati Magazin, Játék. 1554 Budapest, pf. 59.

Határidő: június 27.

A június 6-i keresztrejtvény helyes megfejtése: A járvány a leggyakoribb közösségi érzés.

Féléves előfizetést nyertek a Magyar Nemzetre:

Budapestről:

Hetesy Kálmán 1023, Pálmai Istvánné 1144.

Vidékről:

Bakos László, Gyöngyös, Mayer Ferenc, Zsámbok.

Márffy-kiállítás a Polgár Galériában

A Polgár Galériában a Váci utcában nagy sikere volt a *Vaszary* János festészetét bemutató tárlatnak. A képtár tulajdonosa jó izléssel arra törekszik, hogy a század első felének művészetét bemutassa. September 24. és október 17. között *Márffy* Ödön kiállítás nyílik, jövőre *Szőnyi* István és *Csók* István alkotásait láthatja a műértő közönség.

A kiállítóterem olyan gyűjtők, magánszemélyek jelentkezését várja, akiknek birtokában ismeretlen Márffy-festményeket várnak. A tulajdonosokat semmiféle anyagi hozájárulás nem terheli. Képeik viszont belekerülnek a színes, többnyelvű katalógusba ezzel is növelve a mű értékét. A képeket augusztus 24- ig adhatják be. **(v. a.)**

Megnyitó keringő a táncteremben. A kép bal oldalán Hannes Porias, az Osztrák ság budapesti nagykövete a bál fővédnökével, Göncz Árpádnéval táncol. A kép jo Leopold Maderthaner, az Osztrák Gazdasági Kamara elnöke feleségével

művészeti Múzeum, amelynek kiállítási termei ezúttal nem a festmények imádóinak, hanem a többnyire nagyestélyibe és frakkba öltözött bálozóknak adtak otthont. No persze az előírások azért mégsem voltak olyan szigorúak, s megtette a hosszú szoknya és a sötét öltöny is. A bál csodálatos környezetben kellemes kikapcsolódást és szórakozást kínált, de egyúttal mélyebb értelemben is „jótékony" hatással volt: tiszta bevétele hagyományosan egy olyan alapítvány javára szolgált, amely a hátrányos helyzetű emberek, mindenekelőtt a gyermekek nehéz sorsán segít enyhíteni. A kedvezményezett a Kézenfogva Alapítvány volt, s akárcsak tavaly, ezúttal is *Göncz Árpád* köztár-

színfoltot jelentett, s egyben Bécs valamint Budapest kapcsolatait is jelzi, hogy az osztrák főváros polgármestere „testvérvárosi érdemeiért" Göncz Árpádtól a Magyar Köztársaság Középkeresztje kitüntetést vehette át.

A hajnali négyig tartó bálon volt minden, ami szemnek, szájnak és „lábnak" ingere, így keringő, valcer, tangó, dzsessz és rock, sok első bálos és

rályné emlékére, az egyik teremben igazi bécsi kávéházat, míg a másikban „echte" Heurigert rendeztek be. Osztrák és magyar politikusok, a gazdasági és kulturális élet neves személyiségei adhattak egymásnak randevút. Magyar részről még hivatalban lévő és nemsokára hivatalba lépő miniszterek voltak jelen, míg az osztrák kormányt Barbara *Prammer*, az osztrák családügyi miniszter

ará
gió

nyu
nap
Eu
tisz
vel
Ma
sét
béc
egy
het

A Magyar Nemzet galériája

1998 már. 28

Les Fauves – a vadak. Ezzel a sommás gúnynévvel illette a korabeli párizsi közvélemény és a kritika azt a fiatal művészcsoportot, amelyik hadat üzent az art nouveau ez időre már valóban unalmasan szenvelgő artisztikumának, és meglehetősen durván elhelyezett foltokkal és keveretlen színekkel rémisztgette a tárlatlátogatókat. Ez a Matisse vezérelte csoport, melynek ismertebb tagjai Derain, Dufy, Vlaminck és Braque voltak, 1905-ben szerepelt először az Őszi Szalon alkalmával, a következő évben a Függetlenekhez csatlakozott. A körükből hazalátogató Czóbel Béla, Bornemissza Géza és mások megjelenése felbolygatta Nagybánya addig nagyjából egységes szellemét. Párizsi tanulmányai után ugyancsak a fauvisták elkötelezettjeként tért vissza Magyarországra Márffy Ödön. Munkáit először 1905-ben mutatta be ott, majd a következő évben Budapesten. Tagja lett az akkoriban alakult Magyar Impresszionisták és Naturalisták Köre MIÉNK – csoportosulásnak, de szinte egyidejűleg a Nyolcak megszervezésével foglalkozott. A baloldali művészeti mozgalmakkal rokonszenvező, kacérkodó festő nagy ívű nemzetközi karriert futott be, különösen Amerikában aratott sikereket. Önarcképe, bár lavírozott tusrajz, magán viseli a festészetére is oly jellemző alakításmódot. Vibráló, kapkodó vonásai, melyek végül formaépítésbe rendeződnek, ecsetjárásának is sajátjai, csakúgy, mint az alapul használt papír vagy vászon érvényre juttatása. Az így létrejött vázlatszerű frissesség volt festészetének legjellemzőbb ismertetőjegye. Márffy Ödön 1878-ban, november 30-án, százhúsz esztendeje született Budapesten.

záró ár

gybefektetők

zottan ártott az új rendszer bevezetésével életbe lépett egyik szabályzatmódosítás. A papír árlépésköze ugyanis (mivel aktuális árfolyama magasabb, mint ezer forint) öt forint lett, ezért forgalma visszaesett: napon belüli spekulációra egyre kevésbé alkalmas, gyakran több százezer darabos vételre és eladásra váró tételek nézegetik egymást az ajánlati könyv két oldalán, ötforintnyira egymástól. Pesszimista befektetők viccelődtek csak azzal, hogy lesz még nem sokára ismét egy forint a Matáv árlépésköze (vagyis ezer forint alatt az árfolyama). Igen vitatott a záró árak meghatározásának új módja is: múlt péntek óta hátulról a harmadik kötés árfolyama minősül záró árnak. Brókerek szerint ezt lényegében ugyanúgy lehet befolyásolni, mint eddig, csak némiképp komplikáltabb: az utolsó pillanatban háromszor egy darab részvényt megvenni vagy eladni nem nagy művészet, mint ahogyan a Matáv esetében ez meg is történt csütörtökön. Sokak szerint jobb megoldás lett volna például az utolsó öt–tíz perc fix kötések nélküli átlagárát számítani. Természetesen ennél sokkal fontosabb a kisbefektetők számára az új rendszer azon előnye, hogy a nyitásban az összes üzlet árfolyama megegyezik, s ezentúl nem fordulhat elő az, hogy a brókerek azon versengenek, hogy ki tudja megvenni az irreálisan olcsó árat megadó eladó részvényeit.

A tőzsdeteremben már csak a határidős piac brókerei maradtak, a héten azonban még kiabálniuk sem nagyon kellett: a BUX-piac egyetlen, még likvidnek mondható lejáratára is kényelmesen kereskedhettek, az árváltozások mellett a forgalom is kicsi volt. **(á. g.)**

zőgép

átások

zett könnyű, üveg-műanyag

Összeírt Globex-károk

Befejeződött a két hónapja tartó adategyeztetés a Globex Brókerház ügyfeleivel. *Déri* Éva, az ÁPTF felügyeleti biztosa az MTI-nek elmondta, hogy a kisbefektetőknek az eltűnt részvények árfolyamértékétől függően 250–300 millió forinttal tartozik a brókerház. A felügyelet megkezdte az adategyeztetésen alapuló igazolások kinyomtatását is, hogy decemberben már minden ügyfél kézhez kaphassa azokat, és a Bevához fordulhassanak, amelyet a felügyelet december 15-ig értesít. A Globexnél a nagyobb vagyont befektetett tulajdonosok helyzete még tisztázatlan, mert nem számoltak el. A legvilágosabban a Sopron Önkormányzat esetében lát a felügyelet, ugyanakkor a főváros XII. és XIV. kerülete még el sem számolt portfólió-befektetéseivel.

NYÍLT VÉGŰ ALAPOK

Alap	Letétkezelő
ABN AMRO Aranykosár	ABN-Amro
ABN AMRO Navigátor Alap	ABN-Amro
Alpok Nyílt végű Részvény Alap	Unicbank
Alpok Nyíl végű Állampapír Alap	Unicbank
Alpok Tradíció Nyílt végű Bef.	ABN-Amro
Amethyst Alfa Nyílt Kötv. Alap	Credit Lyonnais
Aranyhal Befektetési Alap	ABN-Amro
Aranypolgár II. Nyílt v.RV. Bef. A	Unicbank
Aranypolgár III. Nyílt Áll. B. A.	Unicbank
Aranypolgár Nyílt v. KV. Bef. Alap	Unicbank
Aranytallér Nyílt végű Bef.Alap	Konzumbank
Bonus II. Nyílt végű Bef. Alap	MKB
Bonus Részvény Bef. Alap	MKB
Borostyán Nyílt végű Bef. Alap	Konzumbank
Budapest Bonitas Bef. Alap	MKB
Budapest I. Bef. Alap A	MKB
Budapest I. Bef. Alap AA	MKB
Budapest I. Bef. Alap C	MKB
Budapest II. Befektetési Alap C	MKB
Budapest Számlafedezeti B. Al.	Westdeutsche
CA Kötvény Alap	Creditanstalt
CA Növekedési Alap	Creditanstalt
CA Pénzpiaci Alap	Creditanstalt
CA Részvény Alap	Creditanstalt
CIB-Kincsem Nyílt végű Bef. Alap	Unicbank
Concorde 2000 Befekt. Alap	Credit Lyonnais
Concorde Fedezeti Alap	Credit Lyonnais
Daewoo Garancia Bef. Alap	Daewoo
Daewoo NOVA Bef. Alap	Daewoo
Duna Tőzsdei Bef. Alap	Unicbank
Első Hazai Lakásalap Bef. Alap	K & H
Gyémánt Befektetési Alap	K & H
Holding Nyílt végű Bef. Alap	Konzumbank
Hunnia III. Befektetési Alap	ABN-Amro
Hunnia Kamatvadász Bef. Alap	Investor Alapk.
Hunnia Pénzpiaci Bef. Alap	Investor Alapk.
Imperial Befektetési Alap	K & H
Imperial R Befektetési Alap	K & H
Kontó Befektetési jegy	K & H
Korinthos Nyílt végű Bef. Alap	Credit Lyonnais
Kurázsi Értékpapír Bef. Alap	Konzumbank
MKB II. Részvényalap	MKB
MKB Állampapír Bef. Alap	MKB
Nívó Befektetési Alap	Erste Bank
OTP Optima Befektetési Alap	OTP Bank
OTP Paletta Nyílt v. Bef. Alap	OTP Bank
OTP Quality Részv. Alap	OTP Bank
Partner Nyílt végű Befekt. Alap	Unicbank
Postabank Családfa	Postabank
Postabank Hozamgarancia Bef. A.	Postabank
Postabank Lokomotív	Postabank
Procent I. Részvény Nyíltv. B. A	Inter-Európa
Procent II. Kötv...	Inter-Európa

A félmúlt rejtett kincsei

Kiállítások Márffy Ödön és ifj. Czene Béla műveiből

A művészet létezhet ugyan közönség nélkül is, igazi hivatását azonban akkor tölti be, ha eleven kapcsolat születik a mű, a kiállítás-látogatók, műbarátok, gyűjtők között. A Magyar Nemzeti Galéria Rippl-Rónai-tárlatának közönségsikere bizonyítja, hogy a jó művészet befogadókra talál akkor is, amikor az idők nem kedveznek a kimagasló művek születésének. Az „idők" azonban – legalábbis Közép-Európában – az utóbbi fél évszázadban nemcsak a művek megszületése ellen dolgoztak, de az értékek megőrzését is megnehezítették. A fordulat – 1948 – után egyszerre lett szalonképtelen a kortárs művészet legújabb törekvéseihez kötődő európai iskola, a polgári hagyományok, a posztimpresszionista tradíció őrzőjeként ismert Gresham-kör és a harmincas évek hivatalos művészete, a római iskola. A hatvanas évektől lassan megindult rehabilitációs folyamat ellenére – sajnos? szerencsére? – ma is bőven van bemutatásra váró értékes alkotás.

Paradox módon olykor éppen azért tűnnek el izgalmas művek a nyilvánosság elől, mert a jó szemű gyűjtők sosem követték a hivatalos művészetpolitika irányváltásait. *Márffy* Ödön (1878–1959) esetében inkább erről van szó, hiszen teljes hallgatásra ő a szocialista realizmus éveiben sem kényszerült. Ahogyan a művészetéről most megjelent könyvben *Kratochwill* Mimi fogalmaz, „műtermébe vonult vissza, amikor az '50-es években a kulturális politika nem Márffy művészetét igényelte. Ekkor festette érzékeny, finom virágcsendéleteit, felesége portréját és bölcs életismeretről tanúskodó önarcképeit". Hogy milyen gazdag a Márffy-életmű, azt éppen a Márffy magángyűjteményekben című kötet, s a reprodukált képeket bemutató kiállítás tanúsítja. Mindkettő a Polgár Galériának köszönhető, s persze a gyűjtőknek, akik kölcsönzéssel segítették a tárlat létrehozását. „Múzeumi rangú" főművek is szép számmal szerepelnek az anyagban – például Egisto *Tango* argentin karmester arcképe, Csinszka több portréja, a második feleség, Cseszka képmása –, de ugyanilyen izgalmas a ritkán látható tájak, csendéletek sorozata.

Márffy művészetében a szín abszolút elsőbbséget kapott a motívumok rajzi, plasztikai megformálásával szemben. A nála harmincegy évvel később született ifj. *Czene* Béla festészetében viszont éppen ezek az elemek kaptak hangsúlyt – legalábbis annak az 1934–42 közötti korszaknak a műveiben, amelyről a Mű-Terem Galéria kiállítása számot ad. A nyilvánosság számára alig ismertek e festmények, a pályakezdés éveit dokumentálják, hiszen a művész 1933-ban végzett a főiskolán *Rudnay* tanítványaként.

Mestere hatása nem érződik e képeken, annál inkább a római iskola, pontosabban a két világháború között egész Európában megjelenő „új tárgyiasság" hatása. Szinte kizárólag az emberi arc, test érdekelte, keményen, plasztikusan megfestett alakjai szinte szoborszerű pózban helyezkednek el, mögöttük többnyire ablak, amelyen keresztül, mint a kora reneszánsz képeken, a belső világ megnyílik a külső, a táj felé. Érdekes módon éppen akkortól lett kevésbé „római iskolás" a festő világa, amikor ösztöndíjjal Rómába érkezett. A tárlat két utolsó képe azonban csak jelezheti, milyen ellentmondásokat rejtett az ifj. Czene Béla számára is a művészet és a történelem találkozása a negyvenes–ötvenes években.

P. Szabó Ernő

Paradicsom, szabadföldi	58–298	48–248	68–280	180–230	50–110
Uborka, szabadföldi	128–180	30–120	98–178	80–140	90–120
Görögdinnye	58–68	48	–	–	25–30
Sárgadinnye	148–240	148	–	–	100–120
Karfiol	180–198	98–198	198–240	160–200	150–185
Fejes káposzta	68	48–50	48–50	23–30	30–40
Kelkáposzta	78–98	58–78	68–80	50–62	60–70
Karalábé, szabadföldi	98	–	–	–	30–35
Zöldpaprika, szabadföldi	48–148	30–78	50–148	35–60	70–130
Termesztett gomba	198–280	298	198–280	–	150–325
Nyári alma VI–X. hó	58–110	48–60	48–78	40–90	70–120
Körte	158–198	118–148	168–198	80–120	70–180
Szilva és ringlószilva	–	128–148	158	120–140	130–170
Őszibarack	198–480	–	248	80–90	180–350
Dióbél	480	–	–	–	–
Csemegeszőlő	68–168	58–128	38–80	90–120	50–150
Tyúktojás, darab	13–15	12–14	12–14	11–13	11,5–13,8
Méz	–	–	–	–	520–650

(Forrás: Agrárgazdasági Kutató- és Informatikai Intézet piacinformációs szolgálata)

zerigazgató szerint most h… gyobb eredménnyel kecsegtetnek, mint a legutóbbi áremelés során, idén januárban lefolytatott egyeztetések. Ekkor ugyanis a tejipari cégeknek csak öt–tíz százalékos áremelést sikerült elérniük, ami a vezérigazgató szerint a nyár elején felhalmozódott felesleges készletek értékesítése során lényegében „elolvadt", a fogyasztói ár a tavalyi szintre esett vissza.

A Szabolcstej Rt. vezetője szerint is a húszszázalékos emelés lenne a legkedvezőbb a feldolgozóknak, ám egy ilyen mértékű árnövelésre a hazai tejfogyasztás rendkívül alacsony emelés után a Csemege bármelyik feldolgozó partnere csökkentette volna a tej átadási árát. A mostani drágulással kapcsolatos tárgyalások szeptember elsején kezdődtek, az alku a napokban ért véget. A dobozos tejek ára kettő–öt százalékkal emelkedett, a tejfölök nyolc–tíz, a sajtok pedig hét–nyolc százalékkal kerülnek többe. A hosszan eltartható tejek literenkénti ára több fajtánál átlépte a százforintos küszöböt. A tejipari cégek kezdetben tíz–húsz százalékos áremelést szerettek volna elérni, ám a kereskedők ezt nem tartották kivitelezhetőnek. **(nánási)**

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE (október 1.)

	Nyitó	Átlag	Záró	Darabszám	Forgalom, forint
Agrimpex n.	-	-	-	-	-
Arany,pók	-	-	-	-	-
BÁV	1400	1494	1550	3741	5589595
BIF	395	395	395	99	39105
Bonbon Hemingway	-	-	-	-	-
BorsodChem	4090	4010	3950	136737	548277320
Brau Union Hungaria	1650	1692	1500	3275	5542650
CEGF	-	-	-	-	-
Cofinec	1100	1023	1005	4965	5080995
Csopak	900	827	820	6683	5527900
Danubius	3200	3064	3175	24231	74243420
Domus	-	-	-	-	-
Dunaholding	-	-	-	-	-
Démász	12500	12299	12000	7013	86254650
Egis	3700	3643	3680	43199	157379935
EHEP	-	-	-	-	-

PÉNZPIAC

Indextizedelés a tő…

Általános pesszimizmus uralta csütörtökön a világ tőzsdéit, amelyet még egyes elemzők a Fed mérsékelt kamatcsökkentésére fogtak, de egyre többen belátják, hogy befektetői bizalmi válságról van szó, azaz az érzelmek és meglátások nagyobb súllyal szerepelnek a döntések …mint a funda-

BUX-index (záró):
4101,16 pont (–469,97)

BUX-index megtizedelődött, azaz tíz százalékot vesztett. A BÉT forgalma 16 milliárd forint volt, és az áresést itthon is a pesszimista befektetői hangulat

MÁRFFY ÖDÖN: Kertész kutyával.

Nemzeti Szalon 1936. febr – márc
Kut.

Márffy Ödön

Márffy Ödön

77	Kertész kutyájával	olajf.	600.-
78	Havas táj	„	800.-
79	Busuló férfi	„	700.-
80	Önarckép	„	1800.-
81	Sütkérezés	pasztell	700.-
82	Balkonon	„	600.-

Nemzeti Szalon 1936.
Kut febr-marc

Márffy Ödön festőművész
Csinszka olaj
Vörös csendélet "
Fésülködő nő "
Lovastájkép "
A törzstagok III. kiállitása
Nemzeti Szalon. 1947. január 11.

364. kép. *34. (Mss. I. 21.) Commentaria in Psalmos. XII. sz. 87a lap.*

B iniciálé (120×90 mm) kék alapon aranybetű

sadalmat a jövő nagy életútjaira. És hinni akarok abban, hogy a magyar népnek, a magyar kultúrának és művészetnek egymásra való találásából *majdan* egy *friss,* nagy és dús szellemi termésű élet fakad, mely beragyogja egy új életre kelt *nagyhivatású* nemzet ma még beborult égboltját.

És én bizalommal, reménykedve emelem föl a Szinyei-serleget és ürítem egy eljövendő szellemi csillaghullásra, amelynek, hitem szerint, be kell következnie, mint ahogy bekövetkeznek az augusztusi éjszakák égboltfényesítő pazarlásai, amelyek nem röppennek végig a horizonton a nélkül, hogy az emberi lélekbe mélységesen bele ne villannának.

A SZINYEI MERSE PÁL-TÁRSASÁG évi rendes közgyűlését január 30-án tartotta meg, melyen *Balló Ede* festőművészt és *Jeszenszky Sándor dr.* miniszteri tanácsost, a Társaság volt főtitkárát tiszteleti tagokul választotta. A Társaság az 1930. évi *Szinyei-jutalmat Pátzay Pálnak* ítélte. A néhai *jánoshalmi Nemes Marcell*-féle alapítvány *Szinyei Merse Pál tájképfestészeti díját Márffy Ödön* nyerte, *a Zichy Mihály grafikai díjat Molnár C. Pál.* Február 2-án, Szinyei Merse Pál halálának tizenegyedik évfordulóján tartotta meg a Társaság a Magyar Tudományos Akadémia üléstermében a *Szinyei Merse Pál-emlékünnepet. Csók István* elnöki megnyitója után *Sidló Ferenc* főtitkár mutatta be a Társaság 1930. évi működését föltáró jelentését, *Rózsaffy Dezső dr.* pedig a kiadott díjakról szóló jelentését. Az emlékünnepen olvasta föl *Szép Ernő* „Emlékezés Szinyei Merse Pálra" címmel a nagy számban megjelent közönséget mélyen megható, e füzetünkben közölt, pompás írását.

Az ünnepi hetet február 9-én este a Hungária-szállóban rendezett Szinyei Merse-lakoma zárta be. A serlegbeszédet *Sidló* Ferenc mondotta.

RÓZSAFFY DEZSŐ JELENTÉSE A DÍJAK ODAÍTÉLÉSÉRŐL:

Egy könyv jelent meg 1928-ban a magyar könyvpiacon „Márffy Ödön művészete" címmel, a bevezetést hozzá *Pátzay Pál* írta.

A sors játékos szeszélye úgy akarta, hogy ez a két név ismét egymás mellé kerüljön a Szinyei Merse Pál-Társaság 1930. évi díjazottjairól szóló jelentésben.

A Szinyei-jutalmat *Pátzay Pál* szobrász, a Szinyei-tájképdíjat *Márffy Ödön* festőművész nyerte el. Az egyik, sikert ígérő pályájának úgyszólván még az elején áll, míg a másik a legutóbbi kiállításokon bemutatott munkáival, főként rendkívül egyéni zamatú tájképeivel, művészetének delelőpontjához érkezett el.

A Márffy-könyvhöz írt néhány oldalas, tömörre fogott bevezetés arra mutat, hogy írója, a szobrász Pátzay fegyelmezett gondolkozású, logikus fő, aki szeret magának megfigyeléseiről, valódi avagy látszólagos ellenmondásokról lehetőleg szabatos, minden kétértelműséget kizáró formában számot adni: megmagyarázni azt, ami sokaknak és sokszor megmagyarázhatatlan, a művész törekvéseinek, fölfogásának benső lényegét.

Ösztönös, impulzív egyénisége mellett ez a bíráló, jellemző, a tények logikáját megismerni akaró igyekezet jellemzi Pátzayt, aki még alig harmincötéves, — 1896 szeptember 17-én született Kapuvárott, — tehát aránylag fiatalon éri a megtiszteltetés. A Képzőművészeti Főiskolán Radnai Bélánál tanult egy ideig, de már 1917-ben néhány szobrot állított ki a Kassák Lajos szerkesztette egykori „Ma" folyóirat helyiségeiben.

Nehéz, zürzavaros esztendők következtek azután. Különösen nehéz idők a megindulás, forrongás, fejlődés állapotában levő fiatal tehetségeknek. Pátzay Pál, gondolkozó egyéniségéhez híven, már korán és behatóan kezdett foglalkozni a szobrászatnak *hildebrandi* értelemben veendő olyan nagyfontosságú elméleti kérdéseivel és az ezekből leszűrt fölfogása csakhamar jelentkezik azokban a bronz kisplasztikai alkotásokban és terracotta képmásszobrokban, amelyek a következő esztendőkben kerülnek ki mintázó keze alól, és amelyekben önálló szobrászi elképzeléseit igyekszik megvalósítani, összhangba hozni a természet után való közvetlen mintázással.

Az 1920-ban készült „Fésülködő nő" című kis bronz jellemző, összefoglaló példája ezirányú törekvéseinek. A női alak lábait szétterpesztve, erősen megvetve ül az alacsony fatörzsön, hosszú hajtincsét fölemelt jobbjával szorítva, fejét kissé előre hajtja, míg balkezével a fésűt nyakszirtjéhez illeszti. A fésülködés mozdulatának, mint kifejező szobrászi gondolatnak a motívuma szólal meg fejtől lefelé a törzsön, a lábszárak izmain és vibrál a begörbített lábujjak hegyén. A művész nem sablónos természetutánzásra törekedett, egyes formákat elnagyol, másokat részletez, helyenként deformál, mindent alárendel a mozdulat kifejező dinamikájának. Fegyelmezett gondolkozása megóvja attól, hogy az ú. n. expresszionizmus legtöbbnyire különcködő, igen gyakran szobrásziatlan túlzásaiba, értelmetlen szélsőségeibe essék. Szintheticus fölfogású arcképszobrain még fokozottabban megmutatkozik ez a higgadt leszűrtségre törekvés, legmonumentálisabban talán Kállay Miklósnak 1925-ben készült terracotta képmásán, továbbá az Új Magyar Képtárban levő, ugyanazon időben készült, Női Képmáson.

Pátzay Pál a Képzőművészek Új Társaságának megalakulása óta tagja, ennek időszaki kiállításain többízben vett részt. Eddigi munkásságát Genthon István méltatta Társaságunk folyóiratának, a Magyar Művészetnek mult 1930. évi 6. számában.

A művész legutóbb két évet töltött a római Collégium Hungaricumban, újabb fejlődésének kétségkívül számottevő eredményeit az Ernst-Múzeum egyik legközelebbi kiállításának keretében készül bemutatni.[1]

A Szinyei-jutalom odaítélésével Társaságunk a fiatal magyar szobrászgeneráció érdemes tagjának nyujtja az elismerés pálmáját következetesen kitartó, magas szempontoktól vezérelt, ernyedetlen munkásságának elismeréseül.

Márffy Ödön 1878 november 30-án született Budapesten. Művészeti tanulmányait elég későn kezdte el, 1903—1907-ig Fernand Cormon oldalán, a párizsi École des Beaux-Arts-ban tanult. Nyaranta Bruges-ben és a Brétagne-ban dolgozott. Cézanne és Van Gogh voltak reá nagy hatással, akiket akkor kezdtek fölfedezni. 1907-ben Márffy hazajött és még ugyanezen évben rendezte első kollektív kiállítását, a szomorúsorsú Gulácsy Lajossal együtt, a Kígyó-téri Uránia-műkereskedés helyiségeiben. Márffy 67 képet állított ki, olaj- és temperafestményeket, pasztelleket, párizsi, bruges-i és brétagne-i tartózkodásának emlékeit. „Mozgalmas lombok között megfülledt forró levegő, — írja Márkus László a katalógus előszavában, — elkábító kontrasztok az eleven zöld és a halott fehérség között, egy pillanat alatt kiválasztott színek, amelyek valeurbe helyezve egy lelkes emberfej képét öltik föl: semmi a dolgok tudott és objektíven megismert formáiból, csupán ritmikus vonalak, amelyek átkígyóznak a kép fölületén, körülfutják a lüktető színek foltjait és belevesznek a sugarak mámoros boszorkánytáncába; semmi részlet, csupán a nagy összefoglalás percében szükségesnek látott vonalak, amelyek a mozgás lendületét viszik be a színek közé egyetlen villanással; semmi plasztikus felület, csupán színegységek, amelyek önálló és külön való életet élnek." Huszonhárom év telt el azóta, művészetének itt kifejtett alapelveihez Márffy Ödön azóta is hű maradt. A kiállítást követő esztendőben, 1908-ban, megalakul Szinyei Merse Pál elnöklete alatt a „Miénk" művészeti egyesület, amelynek kiállításain Márffy is részt vett. Közben Olaszországban tett utazást és az ott látottak nagy hatással voltak reá. Hazajövet megpróbálkozik a dekoratív festés terén, a főváros megbízásából egy óbudai iskola falait nagyméretű kompozíciókkal díszíti.

1911-ben Kernstock Károly a Párizsból hazatért Czóbel Bélával megalakítja a „Nyolcak" társaságát, amelyhez Márffy is csatlakozik. A „Nyolcak" nagy föltűnést keltettek kiállításaikkal. A fiatal magyar művészgeneráción néhány tehetséges tagja tömörült ebben a Társaságban Kernstock vezérlete alatt, hogy nálunk is, miként a külföldön, fölvegye a küzdelmet az impresszionizmusnak mindinkább technikai ügyeskedéssé fajult, üres természetutánzásával szemben. Ezzel a „Fauvizmus" nálunk is bevonult a képzőművészetbe. Nem kell sajnálkoznunk miatta, mert az új mozgalom sok valódi tehetséget revelált. Az újszerű törekvésekben természetesen sok volt a túlzás és szertelenség, ami a fiatalságnak velejárója, kiállításaik ennélfogva hosszú időn át sok ellenmondást váltottak ki.

Csakhamar elkövetkeztek a háborús esztendők. Miként a művészek legtöbbje, úgy Márffy is a harctéren teljesített szolgálatot. Hosszú időre csönd állott be a művészet berkeiben.

Amikor a háború után a normális viszonyok kezdenek helyreállani, Márffy Ödön nem várat magára: 1921-ben a Dorottya-utcai „Studió" helyiségeiben közel száz darabból álló gyüjteménnyel jelentkezik, amelyben pasztellek, olaj- és vízfestmények és rajzok váltakoztak. Közel tíz év termése — nagyobbára tájképek — voltak itt egybegyüjtve. Elek Artúr hivatott tollából a katalógus előszavában ezeket olvashatjuk: „Ha képeit és képein át pályáját végigmérjük most, lehetetlen tiszteletet nem éreznünk hajthatatlan következetessége előtt, mellyel hű maradt magához, a magaválasztotta magányos úthoz, amelyet nem szegnek be gyümölcsfák, de a viharok szelei ostromolnak . . ." Majd tovább: „Ha egy-egy színforgatagos képét megnézzük, szinte szemmel követhetjük rajta a művész boldog izgalmát, mellyel a természet színességét, a hintán keringő alakoknak az árnyék és napfény gyors változásában fölcsillanó színességét, az egész színszédületet lázas kézzel megérzékíteni igyekszik."

Márffynak sikerült kiállításával fölkelteni a figyelmet, s amikor három év mulva megalakul a „Képzőművészek Új Társasága", vagy röviden a „KUT", Rippl Rónaival és Vaszary Jánosal együtt ő is helyet foglal a vezetőségben. A KUT kiállításain kisebb-nagyobb gyüjteményekkel vesz részt.

Döntő sikert aratott mult év tavaszán az Ernst-Múzeum egyik csoportkiállításán, amikor két teremre való képet, nagyobbára olajfestményeket, állított ki. Még azok is, akik eddigelé alig türtőztették szkepticizmusukat a festés újszerű irányaival szemben, kénytelenek voltak elismerni, hogy nem mindennapi tehetség, érdekes és nagyszabású művészegyéniség nyilatkozott meg e kiállításon. A művész tárgyi, érdeklődési köre kibővült és ugyanakkor szemlélete lehiggadt, egyenletesebbé vált. A művészi élmény közvetlensége erőteljes színfoltokból fürgén odavetett pompás csendéletein, halkszavú tájképein, figurális munkáin eredeti fínomsággal érvényesült. A „Párás reggel",[2] a „Nyitott ablak"

[1] E kiállítás február 14-én meg is nyílt — rendkívüli sikerrel.

[2] Repr. a *Magyar Művészet* 1930. (VI. évf.) évi 2-ik számában a 100-ik oldalon.

Magyar Művészet
1931.

190 **Petőfi, Alex.** Der Führmann. Die Burg der Schrecken. In der Übersetzung von J. Schnitzer. Mit Originallithographien von E. von Márffy. gr. 8° 80 Bp.: Amicus V. 1920. Maroquinband mit Goldverzierung. Numer. Exemplar auf holländ. Büttenpapier. 15.—

191 **Physikalisch-moralisch-medicinische** Mittel nach Willkühr Knaben oder Mädchen zu zeugen. Aus d. Französ. v. H. Saury. 4.—
kl. 8° Frkft, 1782. 36 S.

192 **Picasso** par **Gertr. Stein.** 63 reproductions dont 8 en couleurs 6.—
8° Paris, 1938.

Lantos tudom, antiquarium, Budapest, IV., Muzeum-körút 3. félemelet.

1939. dec.

Márffy Odon

VASÁRNAP **10** Kat. Melkiades Prot. Judit	N. k. 7 ó. 36 p. N. ny. 16 ó. 09 p.
HÉTFŐ **11** Kat. Damáz p. Prot. Árpád	
KEDD **12** Kat. Otilia Prot. Gabriella	Izr. 30. Ros Khod
SZERDA **13** Kat. Luca sz. Prot. Luca	Izr. 1. Tebeth R. K
CSÜTÖRTÖK **14** Kat. Nikáz pk. Prot. Szilárdka	de. 10 ht Anna Izr. 2. Khan. vé
PÉNTEK **15** Kat. Valér Prot. Johanna	6·55-/7·55 Gyónás
SZOMBAT **16** Kat. Etelka cs. Prot. Albina	Izr. 4. S. Vajig

Márffy Ödön

vród
1

Pesti Napló 1911. ápr. 16.
41. l. (A művészek és
Tisza István.)
U. 217

auch in ihrer triebhaften Naturgebundenheit die stilgerechte Selbständigkeit der Form bewahrt, ohne sich von altbewährten Traditionen unterstützen zu lassen. So verstand sie es auch in ihrer provinzialen ungarischen Ruhe und Nachlässigkeit, modern und europäisch zu bleiben.

*

Béla Czóbel (geb. 1883) hat in Nagybánya, München und Paris studiert. Nach einer durch den Krieg erzwungenen Unterbrechung, die ihn längere Zeit in holländischen Städten und in Berlin leben liess, weilt der Künstler jetzt wieder ständig in Paris. Zahlreiche Kollektivaustellungen in Budapest, Paris, Berlin und New York. Hauptwerke in Museen zu Budapest, Amsterdam, Paris, Berlin, Stettin, Detroit U. S., sowie in vielen Privatsammlungen Ungarns und des Auslandes.

Nemzeti Szalon 1936. febr. – márc.
Kut.

KÉPZŐMŰVÉSZEK UJ TÁRSASÁGA:

Elnök:
MÁRFFY ÖDÖN

Alelnökök:
EGRY JÓZSEF MEDGYESSY FERENC

Igazgató:
MÁRJÁS VIKTOR

Főtitkár:
PERLAKI EDE

A kiállitást rendezte:
K M E T T Y J Á N O S

Márffy Ödön

A KÉPZŐMŰVÉSZEK UJ TÁRSASÁGA (KUT) TÖRZSTAGJAI:

MÁRFFY ÖDÖN
elnök.

KERNSTOK KÁROLY
a művésztanács elnöke.

RÓZSA MIKLÓS dr.
igazgató.

Aba Novák Vilmos
Bornemisza Géza
Bor Pál
Berény Róbert
Bernát Aurél
Cser Károly
Csorba Géza
Czigány Dezső
Csáky József
Czobel Béla
Derkovics Gyula
Egry József
Ferenczy Béni
Ferenczy Noémi
Gádor István
Kádár Béla
Kernstok Károly
Kmetty János
Koszta József
Kozma Lajos
Lahner Emil
Medgyessy Ferenc
Márffy Ödön
Medveczky Jenő
Molnár C. Pál
Novotny Emil
Perlroth Csaba Vilmos
Pátzay Pál
Rózsa Miklós dr.
Simon György János
Schönberger Armand
Szenes András
Szobotka Imre
Szőnyi István
Varga Oszkár
Vedres Márk
Cs. Walleshausen Zsigmond
Ziffer Sándor.

A KIÁLLITÁS ZSÜRIJE ÉS RENDEZŐ-BIZOTTSÁGA:

Berény Róbert
Csorba Géza
Egry József
Kernstok Károly
Kmetty János
Márffy Ödön
Medgyessy Ferenc
Rózsa Miklós dr.

Márffy Ödön

Nemzeti Szalon 1929 jan.
Kiit.

Márffy Ödön

Nemzeti Magyarul

1934. máj. 6.

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

Collisban *vagy*
Postán *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet		Film, Szinház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Magy. Rejtv. Ujság	Sztár		
köznap	vasárnap							
		15		5	5	10		

Kelt Zagyvapálfalva 1943 I/18.

Tuskai Mihályné
aláírás.

Ülésezik a diákparlament

A parlament hatalmas épületében a kisgazdapárt tanácsterme fiatal fiúkkal és lányokkal tömve. 120 diák gyűlt össze az ország minden részéből, minden egyetem, minden főiskola és minden kar elküldte ide a maga képviselőjét, hogy a *Magyar Egyetemi és Főiskolai Egyesületek Szövetsége* rendezésében a diákparlament megtárgyalja a diákság ügyeit.

Parlament, tehát politikának is kell benne lennie. Hát van is! A sürgő-forgó fiatalok közül sokan viselnek pártjelvényt, a legtöbbjének azonban mégis csupasz a gomblyuka. A magyar diákság megválasztott képviselői ugyanis a többségükben *nem tartoznak egy politikai párthoz sem.* Ez a választás világosan bizonyítja, hogy a magyar diákság többsége *tanulni akar, nem pedig pártpolitikát űzni.* A beválasztott párttagok nagyjából ugyanolyan arányban oszlanak meg, mint az igazi parlament, ugyanennek az épületnek a szomszédos termében. Így fest hát diákságunk politikai hitvallása 1946 őszén!

A diákképviselők megválasztását természetesen szintén korteshadjárat előzte meg.

— A választások ellen sokan panaszkodnak — magyarázza mellettem egy kipirult arcu pesti diák. — Itt van például a *Pázmány*-lista esete! A pesti bölcsészeti karon a katolikus szellemű Pázmány-lista a tavalyi választásokon megszerezte a többséget. Az idén ősszel a Pázmány-lista kompromisszumot kötött a baloldali egyesületekkel és beleegyezett abba, hogy választások nélkül, megegyezés alapján töltsék be a tisztségeket. De miután a választások elmaradtak, a többiek nem tartották be a paktumot és a Pázmány-listáról senkit sem engedtek a diákparlamentbe bekerülni.

+

Jónás Pál elnök megnyitja az ülést. A zaj elcsendesül és a 120 diákképviselő odaadó figyelemmel hallgatja a beszámolókat. Dehát ez parlament és így nem lehet meg vihar nélkül. Hamarosan ki is tör!

Előbb a jogi és közgazdasági karon működő munkástanfolyam kérvényét tárgyalják, melyen a Mefosz tagjai közé való felvételüket kérik. Egyhangú tapssal elfogadják.

Utána a *Slachta* Margit vezetése alatt működő *Szociális Továbbképző Tanfolyam* kéri a felvételét. Az elnök megállapítja, hogy kérvényükön az iskola pecsétje és a tanárnő aláírása szerepel, tehát nem szabályszerű és így nem lehet tárgyalás alá venni. Az elnök szavaira zúgó morgás támad a teremben, mindkét oldalról heves közbekiáltások hangzanak (nagyjából ugyanolyanok, mint a felnőttek parlamentjében), rövid, de tüzes vita keletkezik és utána az elnök szavazásra bocsátja a kérdést. A jobbkézben tartott barnaszínű mandátum-levelek egymásután emelkednek a magasba: a többség megszavazta a Szociális Továbbképző felvételét!

+

Váratlanul egy röpcédulát nyomnak a markomba: a szociáldemokrata diákság követelései. A szociáldemokrata diákok követelik a magyar diplomák külföldön való elismerését, a demokratikus órák bevezetését, a B-listázott professzorok azonnali eltávolítását, továbbá a kultuszminisztérium III. ügyosztályának átszervezését.

Még végig sem olvashattam, máris újabb iratot kapok: a MEFESZ gazdasági szakosztályának beszámolóját. Kiderül belőle, hogy a gazdasági szakosztály agilis vezetője többször járt Ausztriában és utazásai során 500 svájci frankért egy sokszorosítógépet vásárolt. Érdekesek ezek a fiatalok! A másik röpirat arról panaszkodik, hogy a diákoknak nincs ebédje, nincs ágya, nincs ruhája; itt meg arról értesítenek, hogy 500 frankért egy osztrák sokszorosítógépet tudtak vásárolni!

+

— Tessék megnézni a budapesti jogászok küldöttségét! — súgja mellettem egy diák-barátom. — Csupa kiváló tanulót választottak meg képviselőnek! Közülük a legrosszabb is kitüntetéssel tette le a vizsgáit!

És ebben a pillanatban emelkedik fel *Bálint* István, a jogászküldöttség vezetője. Javaslatot tesz, hogy az egyetemi politikában ne vehessen részt az, aki vizsgált nem rakja le időben.

Szeretném megszorítani ezeknek a derék fiatalembereknek a kezét! Ők nem fogják engedni, hogy — amint a multban történt — kopaszodó diákvezérek irányítsák az egyetemek ügyét, akik tudás helyett politizálnak és az ifjúsági mozgalom csupán ugródeszka gyanánt szolgál nekik.

Kósa János

Rendőrségi hírek

Még november 2-án a Keleti Károly-utca 23. számu ház egyik földszinti lakásában holtan találták özvegy *Hromkovics* Endrénét, egy nyugalmazott őrnagy 84 éves édesanyját. A boncolás megállapította, hogy az idős asszonyt *világítógáz ölte meg.* A nyomozás során kiderült, hogy a gázcsap csak a harmadik szobában van és a közbeeső második szobában a halál idejét megelőzőleg egy 14 hónapos csecsemő volt, akinek semmi baja nem történt. Egyébként is a lakásban gázszagot nem éreztek. A rendőrség megindította a nyomozást annak megállapítására, nem történt-e bűncselekmény.

Bányai László textilkereskedő, akinek a Bécsi-utca 8. számú házban van üzlete, az egyik textilgyártól 6000 méter pamutárut kapott. A nagymennyiségű árut sem pénztárkönyvébe, sem árunyilvántartási jegyzékébe nem vezette be, hanem feketén adta tovább kiskereskedőknek fogyasztói áron. Bányait a gazdasági rendészeti osztály őrizetbe vette és átkísérte az ügyészségre. Azok ellen a kiskereskedők ellen, akik vásároltak tőle, megindul az eljárás.

A textilkereskedők ellenőrzése során a detektívek próbavásárlást végeztek *Reisz* Oszkárné Fiumei-út 21. számú házban levő üzletében. Reiszné kijelentette, hogy flanellárujuk nincs, a házkutatás során azonban elrejtve 300 méter flanellt találtak. Reisznét őrizetbe vették.

Zala András magántisztviselő a Magyar Borértékesítőnek 300 hektoliter eladott bor árával nem tudott elszámolni. Sikkasztás miatt letartóztatták.

Harperger János 24 éves műszaki rajzoló az ostrom előtt mint honvédzászlós több munkaszolgálatos hozzátartozóját kereste fel azzal, hogy Ukrajnában lévő munkaszolgálatosokat haza tud hozatni. Ezzel a mesével különböző összegeket csalt ki. A szélhámost most felismerték az utcán, előállították a főkapitányságra, ahol őrizetbe vették.

Magyarok sokszázmilliós külföldi vagyonának sorsa

Nem sok idővel ezelőtt szervezték meg a pénzügyminisztérium keretében a külföldön károsultak ügyosztályát. *Hernád* István, az ügyosztály vezetője szombaton sajtófogadás keretében tájékoztatta a közvéleményt az ügyosztály munkájáról.

Az ügyosztály feladata kizárólag a magyar állampolgároktól fasiszta rendszabályokkal (arizálás stb.) jogellenesen elvont vagyonok felkutatása, számbavétele és a vagyonhoz fűződő jogok érvényesítése.

Jogi szempontból ezeknek a vagyonoknak az ügye két csoportra oszlik: egyikbe tartoznak az egyesült nemzetek területén, a másikba a nem az egyesült nemzetek területén lévő vagyonok.

Amerikában

a kérdést már részben szabályozták olymódon, hogy olyan állampolgároknak a zárolt vagyonát, akik a háború alatt az illető országban nem bírtak az állampolgársági jogok teljességével vagy egyébként üldözést szenvedtek, az elnök hozzájárulásával visszaadják. Hasonló intézkedés készül Angliában is

Franciaországban a magánszemélyeknek visszaadják a lefoglalt vagyont, ha a követség vagy más hatóság útján bizonyítékot mutat fel arra, hogy nem háborús vagy népellenes bűnös.

Csehszlovákia

esetében az a helyzet, hogy annak nem volt módjában a háború alatt ilyen intézkedést hozni, ellenben a háború után foglalta le a zsidók és a magyarok vagyonát.

Ausztriában

most jelent meg az első törvény ebben az ügyben. Itt a fasiszta rendszabályokkal elvett belföldi javak visszajuttatását három részletben intézik.

A most megjelent első törvény értelmében minden olyan belföldi vagy külföldi vagyon, melyet fasiszta rendszabályokkal német birodalmi tulajdonba vettek, *vissza kell szolgáltatni.* Az erre irányuló kérelmet az ottani pénzügyigazgatóságoknál kell benyujtani. Benyujthatja a tulajdonos vagy felmenő, illetve lemenő rokona. Aki egy éven belül nem nyujtja be a kérést, annak vagyonát továbbra is nyilvános állami kezelés alatt tartják. Az eltűntek vagyona ügyében a gondnoknak kell a kérelmet benyujtani. A magyar pénzügyminisztériumnak sikerült megállapodást létesíteni, amelynek értelmében magyar részről tömegesen kérheti a tulajdonos vagy örökösei rendelkezési jogának visszaállítását. Az idevonatkozó ügyeket a bécsi főkonzulátus épületében lévő kirendeltség közvetlenül fogja intézni.

Német

vonatkozásban bonyolultabb a helyzet: Berlin városa, ahol a legtöbb magyar vagyon van, elrendelte a fasizált vagyonok bejelentésének kötelezettségét és kellő igazolás mellett egyéni kérelemre a rendelkezés jogát rövid úton visszajuttatja a magyar állampolgároknak.

Romániában

a CASBI-törvény intézkedik sokezer magyar állampolgár vagyonáról is.

Az olaszországi

magyar vagyonok tekintetében megnehezíti a rendezést az, hogy Olaszországgal alig tudunk még érintkezni. Ezért eddig nem sikerült még Olaszországgal tárgyalásokat kezdeni.

Az ügyosztály vezetője szóvátette azt a különös tényt, hogy *eddig aránylag kevesen tettek bejelentést.* Lehet, hogy ennek talán az a félelem az oka, hogy az állam valamikép ráteszi a kezét ezekre a vagyonokra, holott *erről szó sincs.* Az állam csak *segítségére akar lenni a károsultaknak jogaik visszaszerzésében.*

Az igazságügyminisztériumban most dolgozzák ki azt a rendeletet, amely magyar állampolgároknak külföldön gondozatlanul maradt vagyontárgyai kezelése céljából gondnok kirendelését teszi lehetővé.

A szóbanlévő magyar vagyonok értéke 1938. évi aranypengőben hozzávetőleges becslés szerint *Ausztriában 25 millió bejelentett és körülbelül kétszer annyi be nem jelentett vagyon. Németországban ennél sokkal több. Romániában mintegy 15 millió aranypengő. Csehszlovákiában legalább 70—100 millió aranypengő.* Az Olaszországban lévő vagyont egyelőre nem tudjuk megbecsülni. Ezek a számok a mostani értékre vonatkoznak.

A belpolitikai helyzet

A héten lezajlott politikai tárgyalások első menetében az a felfogás alakult ki a koalíciós pártok vezetői között, hogy a kibontakozási tárgyalások *rövidesen befejeződnek.* A hét közepén azonban már látták, hogy a tárgyalások mégis hosszabb időt vesznek igénybe. *Szakasits* Árpád, a szociáldemokrata párt vezetője nem tartózkodik Budapesten, ennek következtében nagyon nehéz a felmerült problémák megoldására vonatkozó megegyezéseket véglegesíteni. Eddig már számos kérdésben jött létre megállapodás a koalíciós pártok vezetői között, de a *politikai természetű kérdések még mindig nyitva vannak.* Értesülésünk szerint a mostani tanácskozásokat úgy kell felfogni, *hogy a koalíció hosszabb időre új programot állít egybe.* A koalíció fennmaradásának szükségességéről minden párt meg van győződve, s a belpolitikai életet a koalíció fenntartása nélkül egyelőre elképzelni sem lehet. A jövő héten kerül a sor azokra a problémákra, amelyek a községi választásokkal és a választójog kérdésével kapcsolatosak. A választójog megszűkítése ügyében Szakasits Árpád a külföldi sajtóban különféle nyilatkozatokat tett. Azt mondta, hogy körülbelül 150.000 választónak a választói névjegyzékből *való kihagyásáról van szó.* Más oldalról ebben a kérdésben konkrét nyilatkozatok nem hangzottak el. A tanácskozások során valószínűleg ez a két probléma marad legutoljára, hogy azután *Nagy* Ferenc miniszterelnök hozzáláthasson a kormányban *felmerült személyi kérdések megoldásához.* A pártok a személyi igényeik ügyében már leszögezték az álláspontjaikat és most csak arról van szó, *hogy az egyes személyi igényeket a minisztériumok jelenlegi tizennyolcas számának keretén belül oldják-e meg, vagy pedig a minisztériumok számát húszra emelik-e, amelyben tíz tárca jutna a kisgazdapártnak, tíz tárca pedig a baloldali blokknak.* De ezek is csak kombinációk, a végleges megoldás november utolsó két hetére marad.

FÉRFI 248.– NŐI 234.– MELEG NAGYON SZÉP RAGLÁN KABÁT

Elsőrendű kivitelben, meleg tiszta pamut béléssel. Kapható a készítőnél: Bermann, Bajcsy-Zsilinszky-út 33 (udvarban).

AMERIKAI vezérképviselet keres

irodagépek és könyvelési rendszerek terjesztésére agilis

ELADÓ-organizátorokat

Részletes ajánlatokat nyelvtudás, korés igények megjelölésével „Fix és jutalék 3878" jeligére Blocknerhez, IV, Városház-utca tíz.

PRÓBÁLJON SZERENCSÉT! VEGYEN UJJÁÉPÍTÉSI ÁLLAMI SORSJEGYET

FŐNYEREMÉNY 50.000 FORINT

Sorsjegyek ára:
Egész: 5 Frt Fél: 2.50 Frt
Húzás Budapesten, 1946 december 5-én déli 12 órakor a Székesfővárosi M. Pénzügyigazgatóságnál.
16.650 drb nyeremény 500.000 forint értékben.
Minden sorsjegy egy-egy tégla az újjáépítéshez.
A sorsjegyek kaphatók a Székesfővárosi M. Pénzügyigazgatóságnál (Budapest, V., Szalay-utca 10—14. félem. 1), azonkívül minden dohányárusnál és osztálysorsjegy árusítónál. A pénz előzetes beküldése esetén a M. Pénzügyigazgatóság a sorsjegyeket portómentesen küldi meg.

METEOR-csillár
Jó minőség - olcsó ár!
Podmaniczky-u. 27. József-krt 44.

EXPORTERS
ENGLISH EXPORTERS (LONDON) LTD. 9/10 MARBLE ARCH, LONDON W. 1.
BANKERS: SWISS BANK CORP—LONDON
70 ország részére vesz-elad. Vállal elsőrendű gyári képviseleteket. Magyarul levelez. Nyersanyagellátás, kompenzációk. — Budapesti levelező:
JAKOBOVITS JENŐ
V. Nádor-utca huszonöt. Tel. 12-44-43.

KATÓDOSCILLOGRÁF
Rádióservice, csillárkészítés, villanyszerelés
NAGY GYÖRGY gépészmérnök vill. váll.
Rádiólaboratórium
V., Nádor-utca 19. Telefon: 129—361

A MAGYAR DOHÁNY-JÖVEDÉK GYÁRTMÁNYAI
különlegesek és ízletesek, minden igényt kielégítenek
A jó szivar, vagy cigaretta mindenkor szívesen fogadott ajándék is!

A RÉVAI
Irodalmi Intézet karácsonyi ujdonságai

Márai Sándor: A NŐVÉR
A szenvedély és a betegség kérlelhetetlen, titokzatos törvényeinek regénye.
Ára kötve 30.— forint.

Tamási Áron: SZIVBÉLI BARÁTOK
Az író és a kiadó karácsonyi meglepetése a fiataloknak: Tamási Áron első ifjúsági regénye.
Ára kötve 28.— forint.

ÁRUHÁZ vagy hasonló célra óriási üzlethéz
— raktárakkal, kitűnő fekvésű 40.000 lakosú vidéki városban — csakis elsőrendű kéznek kiadó. „Rentabilis 100" jeligére Patak hirdetőbe, Bajcsy-Zsilinszky-út 29.

Éva-ágy
fekvőhely különlegességek
Budapest, VII., Alpár-utca 10. sz. — Telefon: 424-532

R. T. keret
Konzervgyári és terménykereskedői iparigazolványokkal, budapesti központi fekvésű nagy raktár- és irodahelyiséggel átadó.
Ajánlatok „R. T. 70.000" jeligére Hassenstein és Vogler rt. hirdetőirodába, Budapest, VI., Podmaniczky-utca tizenhárom.

Drótkerítést, vasszerkezetet, lakatosmunkát DEICHSEL
yorsan és jutányosan szállít, XIII., Váci-út 98. Telefon 180-687, 189-635
SODRONYGYÁR

A magyar dunai hajók sorsa

A *Magyar Nemzet* jelentette a USA-kormány elhatározását, amellyel a Linz és Passau környékén vesztegló magyar dunai hajókat minden feltétel nélkül visszaadják Magyarországnak. Értesülésünk szerint *a hajók visszahozatala nem olyan egyszerű kérdés.* A magyarországi hajósvállalatoknál már megkezdték *a 147 hajó hazahozatalának előkészítését.* Ebből a célból a hajóstársaságok megfelelő számú személyzetet toboroznak és meg kell kezdeni *Linz és Passau környékére a szén- és olajszállításokat,* mert ezek a hajók üzemanyag nélkül állanak és üzemanyag, valamint *személyzet nélkül nem tudnak elindulni.* Mivel a téli idő közeledik és a Duna könnyen befagyhat, ezért lehetséges, hogy a hajók hazaszállítása bizonyos késedelmet is szenvedhet, mert az előkészületi cselekmények lebonyolítása nem történhetik meg olyan gyorsan, mint ahogy azt a magyar dunai hajózás érdekei megkívánnák.

December elején az egész országban taggyűléseket rendez a kisgazdapárt

Kovács Béla, a kisgazdapárt országos főtitkára a pártvezetőség nevében körlevélben utasította az ország összes kisgazdapárti szervezeteit, hogy november 30-a és december 15-e között értekezleteket, illetve taggyűléseket tartsanak a következő hat tárgysorozati pont letárgyalására és megvitatására:

1. A demokrácia megszilárdítása.
2. A magyar gazdasági élet időszerű kérdései.
3. A parasztság az ipari dolgozókért.
4. Pártunk az újjépítésért.
5. A kisgazdapárt új programja.
6. A kisgazdapárt szervezeti kérdései.

A körlevélből kitűnik, hogy a kisgazdapárt országos központja milyen előkészületeket tett az értekezletek megfelelő elvi összhangjának kialakítása érdekében. A tárgyalási anyagot valamennyi tárgysorozati pontra nézve a központban dolgozzák ki és onnan kellő időben eljuttatják a szervezetekhez. Minden helyi szervezet megbízott előadót kap a maga taggyűlésére: országos, vármegyei vagy járási kiküldöttet, vagy nemzetgyűlési képviselőt. Az előadók ismertetni fogják az anyagot és vezetik a vitát, amelynek természetesen szabadnak, önkéntesnek, tehát *külső formáiban és belső tartalmában egyaránt a demokrácia szellemével megegyezőnek kell lennie.* A pártvezetőség a szervezetekhez küldendő anyagon és az előadók személyén keresztül elvi irányítást ad az értekezletek részvevőinek, tőlük pedig őszinte nyilatkozatokat vár az új magyar élet, a magyar demokrácia, a gazdasági helyzet és a pártélet nagy kérdéseiről. A főtitkár utasította a szervezeteket, hogy a gyűlések menetéről, az ott kifejezésre juttatott véleményekről és a határozatokról sürgős és részletes jelentést küldjenek az országos központnak.

Lósport

Nagy meglepetéssel végződött az ügetők St. Leger-versenye, amelyben az indulónak jelzett öt ló helyett csak három indult: a reás favorit Koppány, a legutóbb ellene győző Indokolt és Totya, amelynek emberi számítás szerint semmi esélye nem lehetett a 3000 méteres versenyben. Start után Koppány vezetett Totya előtt, de a második kör közepén a már fáradt derbynyerő felvágott és visszaesett, Totya ment előre, nyomában Indokolt, a célegyenesben úgy látszott, mintha nyerni is tudna, de az utolsó métereken felvágott. Totya győzött és mert Indokolt a célon át is galoppozott, a második helyről is diszkvalifikálták. A megnyitó versenyben Öcskös ismét menőkedvében volt és győzött a favorit Édes ellen, a kétévesek versenyét Siralmas nyerte Tamara III. előtt, a kísérleti henidkepben pedig a benfentesek által lefogadott Béla győzött könnyen a reás favorit Fortuna ellen.

A Magyar Lovaregylet évzáró versenye még egy utolsó alkalmat ad mérsékeltebb képességű lovainknak, hogy téli zabjukat részben megkereshessék. Sportszempontból a program legértékesebb versenye a kétévesek első osztályú nyílt hendikepje 1100 méteren. Alpár (65 kg) adja a súlyelőnyöket, de bár indulónak van jelezve, nem hisszük, hogy nagy terhével komoly esélye lehessen a győzelemre olyan, lényegesen enyhébben súlyozott lovakkal szemben, mint Parancs (55), Tallér (52), Harkály (50½) Lurkó (46½), Cukorka (46), Ádáz (45) és Amondó (45). Az első papiresélyt Lurkó képviseli, amely legutóbb az Azra II. által megnyert 1100 méteres hendikepben, aránylag nagy terhével jó negyedik volt Parancs és Cukorka mögött, míg a mai versenyben éppen feoltiekkel szemben sok kilóval javult a helyzete. A helyekért Parancs, Harkály és Cukorka verekedhetnek. A nemrégen még klasszis lónak tartott Arany ezúttal olyan kis teherrel került bele az első osztályú nyílt hendikepbe, hogy ha megvan még a négy lába, hát el sem vesztheti. Az a ló, amelylyel még nem régen Mincit, Mariot és Hellas-t akarták megveretni a Budapesti díjban, ezúttal „kocsilovaktól" is súlyt kap egy hendikepben? A mérföldes megnyitó versenyben nagyon gyenge képességű lovak futnak. Talán Csernovits választottja győzhet Éva ellen? Jelöltjeink a versenyre a következők: I. Csernovits idomítás — Éva, II. Frivol—Petárda II., III. Arany—Quasi, IV. Lurkó—Cukorka, V. Ultimó—Szuhavölgy, VI. Ági II.—Gina, VII. Szerencsés—Trampli. A verseny déli 12 órakor kezdődik.

Már megint a hajtók? Ezúttal Galla és Váradi kerültek az eltiltottak listájára, mert az igazgatóság úgy látta, hogy a Jobbágyi-díjban győztes Bokros és a másodiknak helyezett Erzsók „befutója" körül nem volt minden rendben.

Márffy Ödön gyüjteményes kiállítása

A műbarát és kritikus számára egyaránt komoly örömet jelent *Márffy* Ödön gyüjteményes kiállítása. Képei 1909-től napjainkig mutatják be alkotásait. Az *Ernst*-múzeumnak négy terme telt meg műveivel. Az elsőben a rajzok és a kékes-finomságú, rózsaszínes valószínűtlenségű vízifestmények, a második, harmadik és negyedik teremben pedig az olajfestmények.

Nehéz kiragadni ebből az egészből azt a néhány képet, mellyel külön foglalkozni akarunk, hiszen mindegyik megérdemelné, hogy időzzünk mellette. Mégis talán önarcképei azok, melyekben legjobban elmerül és éppen ezért a legjobban sikerültek. Az alkotóművész mélységét, a teremtő férfi harcait tükrözik ezek vissza. Két Csinszka-festményt is kiállított a művész, az egyik a magántulajdonban levő „Csinszka" című, a másik pedig „Csinszka pettyes sállal". A regényes asszony minden báját, minden kedves szépségét tárják fel ezek a portrék. Az „Erdő", a «Vitorlás», a «Leány napsütésben" című képek pedig azokat a természeti szépségeket — színekben és formákban egyaránt — adják vissza, amely alkotásmódnak Márffy Ödön a legkitűnőbb élő magyar mestere.

V. Zs.

Sportbírek

Az ökölvívó csapatbajnokság harmadik fordulója nagy küzdelmet igér a BTK és az FTC csapata között, mert amelyik veszít, az kiesik az első osztályból. A BTK csapatának a döntetlen eredmény is elég ahhoz, hogy a döntőbe bejusson, az FTC-nek viszont győzni kell, ha nem akar kiesni. A két csapat vasárnap este 7 órakor mérkőzik a Nemzeti Sportcsarnokban, míg előzően, fél 6 órai kezdettel a B. Vasutas és a Kistext mérkőznek egymással.

A Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulója a vezető csapatokat állítja szembe egymással. A megyeriúti pályán a vezető Ujpest látja vendégül a Vasas csapatát, az Üllői-úton pedig a Ferencváros és Cspel csapatai csapnak össze. Mindkét mérkőzés délután fél 2 órakor kezdődik. Az üllőiúti pályának ezúttal is kettős programja van, mert déli fél 12 órai kezdettel Szentlőrinc és Soroksár csapatai mérkőznek. A forduló további mérkőzései a vidéken kerülnek lejátszásra; ezek a következők: Haladás—Győri ETO (Szombathelyen), Szeged—Testvériség (Szegeden), Szolnok—MTK (Szolnokon), Debrecen—Kispest (Debrecenben), Dorog—Pereces (Dorogon).

A százszor 100 méteres stafétafutás Budapest utcáin vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel kerül megrendezésre. Indulás és cél a Hősök emlékszobránál.

A BEAC és a TFSE futballcsapatai 1:1 (0:0) arányban döntetlenül játszottak a főiskolai bajnokságért.

Az okkult irodalom eseménye: a „Vörös Oroszlán".

Az adópengőjegyek a kormány legújabb rendelete értelmében december 14-ig maradnak forgalomban. A Nemzeti Banknál és a vidéki fiókintézeteknél január 31-ig beválthatók.

Nyolcszáz állatja van már az Állatkertnek

Az Állatkertet Budára helvezik át, ámde erre egyelőre nincs pénz. Azért a fővárosi Állatkert igazgatósága a régi helyen megkezdte az állatok gyűjtését. Eddig már *800 hazai állatja van az Állatkertnek.* A magyarországi állotfajtákból egész érdekes példányokat hoztak fel Budapestre. Különböző állatjaink iránt már *külföldi állatkertek is érdeklődnek.* Ezekért cserébe kapunk majd külföldi állatokat. A fővános közművelődési ügyosztálya, *Némethy* Károly tanácsnok irányítása mellett már készíti a *nagy budai Állatkert tervét.* A budai hegyvidéken *népi szórakozóhelyet, vurstlit is rendeznek be az Állatkert közelében.*

Mozik műsora

ADY: Gróf Monte Christo (Mindkét rész egy műsorban) (Előadás: 3, 5, 7) **BELVÁROSI:** Villámlovas (amerikai) (Előadások: 5, 7, vasár és ünnep 3) **BETHLEN:** Nem élhetek muzsikaszó nélkül (magyar) (½4, ½6, ½8) **BODOGRÁF:** Szerelmi négyes uj amerikai, Rémület az alvilágban (amer.) (½4, ½6, ½8, v., ü. ½12 és ½2 is) **CAPITOL:** K. 225. Korvett (2, 4, 6, 8, v., ü. ½12) **CITY:** Végre egy jó házasság (amerikai) Robert Montgomery (½4, ½6, ½8, sz., v., ü. ½2-kor is) **CORSO:** Erről álmodik a lány (am.) (½4, ½6, ½8, sz. ½2, v., ü. 11, ½2) **CORVIN:** Végre egy jó házasság (am.) (½4, ½6, ½8, vas., ünn. 11 és ½2 is) **DÉCSI:** Erről álmodik a lány (amer.) (Előadások: 4, 6, 8, sz., v., ü. 2 is) **ELIT:** Roberta (amerikai film) (½4, ½6, ½8, szombat, vasárnap ½2 is) **FORUM:** Operaház fantomja E. Nelson (½4, ½6, ½8, sz., v., ü. 2, 4, 6, 8) **HOMEROS:** Öten voltak (amerikai) Kísérő műsor. (5, 7, vas. ünn. 3, 5, 7) **HUNNIA:** Árviz Indiában (amerikai) (½4, ½6, ½8, vas., ünn. 11 és ½2 is) **IPOLY:** Egy frakk története (amer.) (½4, ½6, ½8) **JÓZSEF ATTILA:** Vágyak a viharban (4, 6, 8) **KAMARA** K. 225-ös Korvetta (½4, ½6, ½8) **KOSSUTH:** Öten voltak (amer.) (½4, ½6, ½8, v., ü. 4, 6, 8) **KÖRUTI HIRADÓ:** Mafirt krónika, Orosz, Angol híradó, Sporthiradó a Szovjetunióból, Ray Mc. Kinley zenekara. Aki nem dolgozik színes rajzfilm. 1 órás előadások 9—22-ig. **LLOYD:** Alexander's Ragtime Band (amer.) (½4, ½6, ½8, szomb., vas. ½2 is) **OLYMPIA:** Fogadó a keresztúton (½2, ½4, ½6, ½8, v., ü. ½12 is) **OMNIA:** Örség a Rajnán (amerikai) (4, 6, 8, szomb., vas. és ünn. 2 is) **PALACE:** Ópiumkeringő (magyar) (Előadások: 11, 1, 3, 5, 7, 9) **PÁTRIA:** Ki az ur a tengeren (amer.) (½4, ½6, ½8, szomb., vas., és ünn. ½2 is) **PETŐFI:** Szerelmi vihar (½4, ½6, ½8) **PHÖNIX:** Notredamei toronyőr (am.) (11, 1, 3, 5, 7) **ROXI** (volt Rákóczi-úti hír.): Nők egymásközt (2, 4, 6, 8, ü., vasárnap ½12, ½2, ¾4, ½6, ½8) **ROYAL APOLLO:** York érmester (am.) (Előadások: ½4, ¾6, 8) **SÁGVÁRI:** Csak angyaloknak van szárnyuk (amerikai) (½4, ½6, ½8, v., ü. ½2) **SCALA:** Örség a Rajnán (amerikai) (Előadások: 4, 6, 8, szomb., vasár., ü. 2) **STUDIÓ:** Alvilág alkonya (am.) (2, 4, 6, 8, vasár- és ünnepnap ½12 is) **SZABADSÁG:** Mesél a film (amerikai) (½4, ½6, ½8) **TÁTRA:** Pinocchio (½4, ½6, ½8, vasár, ünnepnap ½2) **TINÓDI:** Dalolj szivem, dalolj (amer.) (½4, ½6, ½8) **TURÁN** Kalotaszegi Madonna, (magyar film) Híradók (2, 4, 6, 8, v., ü. ½12 is) **URÁNIA:** Dubrovszky kapitány (uj film) (4, 6, 8) **VÁROSI:** Fiuk a gáton (uj film) (3, 5, 7) **VESTA:** Gyémántbanditák (amerikai) (10, 12, 2, 4, 6, 8)

Kinevezés. A köztársasági elnök dr *Maday* Guido kúriai bírót a magyar Kúriához tanácselnökké kinevezte.

Színházi hírek

„Ki a papa" filmen

A Medgyaszay Színház nagysikerű zenés vígjátékát, a „Ki a papá"-t, amit Párisban a Theatre George VII.-ben egy év óta „Bichom" címen játszanak, az egyik svéd filmgyár most filmre veszi fel. A vígjáték francia szerzője Jean de *Letraz* budapesti képviselője utján tárgyalások indulnak meg, hogy a film zenéjét a darab magyar változatának zeneszerzője, *Hegedűs* Tamás komponálja.

Rendkívüli autobuszjáratokat indít a Beszkárt. Hétfőtől kezdve minden este a 2-es viszonylat vonalán az új Weissmüller Tarzan-film 7 órás előadásai után a Városi Színháztól.

Az «Őszinteség», Vaszary Gábor vígjátéka, szerdától visszaköltözik a Pesti Színházba *Mezey* Mária, *Ajtay* Andor és *Ráday* Imre felléptével. — A fűtőberendezést kijavították, a színházban jó meleg van.

Ha már mindent kipróbált, vegyen egyetlen tubus Hormocith-krémet.

Verdi Requiemje szólal meg *november hó 25-én, pénteken 10 órakor* a Belvárosi Főplébánia-templomban *Láng* Edit zongoraművésznő emlékezetére. Az Opera zene- és énekkarát *Berg* Ottó vezényli.

Gaál Franciska első fellépése a Vígszínházban szerdán lesz, november 20-án a „*Claudia*" című amerikai vígjátékban.

Művészi kézifestésű selyemsálak: ARKANZASTÓL.

LIBERTAS RENDEZÉSEI A ZENEAKADÉMIA FŰTÖTT NAGYTERMÉBEN:

Yesudian—Yoga előadása ma 5-kor vetítéssel.

Párisi versenyzők hangversenye 22-én. Bevezeti: Gyöngyösi János külügyminiszter. (Forum Club) 7 óra. Hangversenyrendezők Szabadszervezete rendezése.

Ferencsik — Beethoven VII. Filharmónia 22-én, G-dur zongoraverseny. Kotányi N.

Túl az Operencián... (A nagyoperett revüje) 24-én. Dobay, Gábory, Honthy, Lizzi Parry, Szálvássy, Latabár, Nagypál, Solthy, Udvardy, Melódia zenekar.

Nyiri Pál dalciklus estje 25-én. Zongora: Lukács Miklós.

Haydn: Teremtés. 28-án. Vez.: Lukács. Szfőv. Zenekar. Liszt F. kórus, Raskó, Máthé, Rösler, Kálmán.

Ferencsik—Fischer Annie (Esdur). — Beethoven-est — Filharmónia 29-én.

Gábor Zsuzsa ária- és dalestje 30-án. Közr.: Palló, Rösler, Székely, Petri.

Felvételi Vizsga a Nemzeti Színházban dec. 1-én a Horváth Árpád kollégium javára. Az ország legnagyobb művészeivel.

KONCERT RENDEZÉSEI:

Cserfalvi Eliz hegedűestje hétfőn (18, Z. 7.) Kamarazenekart vez.: Korody András, zongorán kísér: Hajdu István.

Fischer Annie Beethovenestje 19-én (kedden, Z. 7.) **Minden jegy elkelt. Ismétlés 24-én (vasárnap d. e. 11.) Jegyek** 4—15 frt-ig Koncertnél.

A Rádió Zenekart vez.: Polgár Tibor, közr.: **Banda Ede** (Dvorák-verseny) 26-án, Forum Club. Belépődíj nincs, meghívóigénylés Koncertnél.

Arthur Bliss, vez.: **a Szfőv. Zenekart 27-én, Z. 7. Műsoron: Purcell—Bliss:** Színpadi és tánczene vonószenekarra, zongoraverseny: **Böszörményi—Nagy Béla.** II. részt vez.: **Somogyi. Schubert:** h-moll (befejezetlen) szimfónia, **Kodály-művek.**

Böszörményi—Nagy Béla Bach, Beethoven, Bartók-estje dec. 4.

SZÉKESFŐVÁROSI ZENEKAR HANGVERSENYEI A ZENEAKADÉMIÁN:

HAYDN: ÉVSZAKOK

Vez.: **Ádám,** Szfőv. **Énekkar. Nov. 20, szerda fél 7.**

MOZART-est IV.

Vez.: **Somogyi.** Közr.: **Rátkai Vera.** Nov. 21, csütörtök fél 8. Egy **kis éji zene,** C-dur **zongoravers.,** Divertimento stb.

Szilvássy Margit — **Udvardy Tibor** együttes estje **Zeneak.** nov. 17. vas. este fél 8, közr.: Pécsi Öregdiákok. Műsoron a legszebb szólók és duettek. *(Magyari)*

Színházi műsor

Operaház: Pillangókisasszony (11) Nílusi legenda, Sakuntala, Csárdajelenet, Amerikai rapszódia (7) — **Nemzeti:** Vágy a szilfák alatt (3) Ötödik hadoszlop (7) — **Kamara:** Férjek iskolája, Kotnyeleseк (7) — **Víg:** Őszinteség (½4, 7) — **Magyar:** Janika (½4, 7) — **Belvárosi:** Uj isten Thébában (½4) Romeo és Julia (½7) — **Madách:** Olyan szép, hogy nem is lehet igaz (7) — **Művész:** Trójában nem lesz háború (½4, 7) — **Medgyaszay:** Ki a papa (½4, 7) — **Fővárosi Operett:** Csicsónénak három lánya (½4, 7) — **Pesti:** Nincs előadás. — **Pódium:** Minden kegy elkelt! (4, ½8) — **Kamara Varieté:** Kezeket el (½8) — **Vidám:** János (7) — **Józsefvárosi:** Cserebogár (7) — **Royal:** Hajrá (7) — **Budai Színház:** Két lány az utcán (7) — **Sörkabaré:** Kabaré és varieté (8)

A Rádió műsora

BUDAPEST I.

6.45: H. **7.05:** Reggeli zene. **7.30:** Áttelepítési közlemények. **8:** Hanglemezek. **8.30:** Dálnok Lajos orgonál. **9:** Római katolikus istentisztelet. **9.30:** Görögkeleti istentisztelet. **10:** H. **10.10:** Evangélikus istentisztelet. **11:** A Székesfővárosi Zenekar. **11.50:** H és anyák öt perce. **12.55:** A Deák ifjusági Világszövetség stafétája. **13.10:** Beethoven műveiből. **13.30:** Lermontov: A démon. **14:** H. **14.10:** Művészlemezek. **15:** Karinthy Frigyes elbeszélése. **15.20:** Németh Anna énekel. **15.45:** Helyszíni közvetítés a városligeti műjégpályáról. **15.55:** Műsorism. **16:** H. **16.10:** Nagy Izabella magyar nótákat énekel. **17:** Falurádió. **18:** H. **18.05:** Vöröskereszt. **18.10:** Török Sándor beszélgetése Molnár Aurélial. **18.25:** Utazás a házasság körül. **19.40:** E. **20:** H. **20.20:** Forró melódiák. **21:** A rádió hangja. **21.10:** Harci muzsa. **21.50:** H oroszul. **22:** H. sport. **22.25:** E. **22.35:** Műsorism. **22.40:** Vöröskereszt. **22.50:** Hanglemezek. **23.10:** H angolul. **23.20:** H franciául. **23.30:** Lemezek.

BUDAPEST II.

19: Lemezek. **21:** H. **21.15:** Lóverseny. **21.20:** Jazz. **22.20:** Hanglemezek.

BUNDÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN ROSENFELD szűcsnél IV, Váci-utca 22, félemelet.

3 órán belül 5 db fénykép útlevélbe 20 forint Párisi Foto Párisi Nagy Aruház

Gyermek irhabundák készen, raktáron, nagy választékban **LUKÁCS OSZKÁR szűcsmesternél** Bécsi-utca 5 félemeleten (Deák Ferenc-u. sarok) Esküről bolénők kölcsönzése

Kettő vagy három szobából álló összkomfortos, kertes **VILLÁT** lehetőleg Budán, azonnali megvételre keresek. Romos is lehet. Ajánlatokat „Beköltözhető" jeligére Erdős hirdetőbe. V. Br. Aczél-utca három kérek.

Házi és mezei **nyúlbőrt és nyúlszőrt** legmagasabb áron vesz **FISCHER KALAPGYÁR** Budapest, XIV, Gizella-út 44. sz.

VASKERESKEDŐK FIGYELEM! **FACSAVAROKAT** lemez-, rács-, hordószegecseket és anyáscsavarokat **OLCSÓ ÁRBAN** raktárról azonnal szállít **Braun és Deutsch** csavaráru szaküzlet, Budapest, VIII., Aggteleki-u. kettő/a. Telefon 138-775.

OROSZORSZÁGBÓL hazatért hadifoglyok! Aki tud valami hírt **Leiner Pálról** (szül.: Újpest, 1904) bevonult Nagykátáról, 1942 március 30-án, sürgősen jelentkezzen Leiner Pálnénál, Budapest, VI., Benczur-utca 39/b, I. 4.

Keresünk megvételre vagy bérbe jó állapotban lévő **REVOLVER ESZTERGÁT** 60—70 mm orsófurattal. „Motoros meghajtás" jeligére Patakhoz, Bajcsy-Zsilinszky-út huszonkilenc.

Pehely-paplant, ágyneműt veszek. Részletes ajánlatokat „Nagy tételben is" jelig. **New York hirdetőbe,** Budapest, VII., Erzsébet-körút 9.

Fővárosi vállalat **ADREMA, ADRESSOGRAPH** vagy más nagyteljesítményű **címnyomógépet keres** kifogástalan állapotban megvételre. Ajánlatokat pontos leírással és árral „Készpénzfizető 10720" jeligére Blocknerhez, Városház-utca tíz.

Celldömölkön, járási, kereskedelmi gócponton, üzleti negyedben, kettőüzletes ház lakásokkal, kerttel. Parkos, kertes családi ház eladók. Csoknyay, Celldömölk.

Akvizitőr-technikust olcsón vállalok. RÉNYI, Teréz-krt három, második em. négy. D. u. 2—5-ig, telefon 425-129.

Karácsonyra nagyon szépet: HALMITÓL egy színes képet. (IV., Calvin-tér 3. T.: 189-374)

JERSEY HAUT COUTURE **Molnár Sándor** (A Visegrády szalón v. beltagja) **női divatszalonja** Raktáron originál modellek (ruhák és kabátok). NŐI NADRÁGSPECIALISTA! MÉRSÉKELT ÁRAK! V. Sztálin (v. Erzsébet) tér 5. félem.

***Ki tud róla?* Székely Éva** szül. Budapesten 1927 május 15, anyja neve Gárdos Dezsőné szül. Wieder Lotti. Utolsó nyom 1944 szeptember Auschwitz, C-lager, 31. blokk. Értesítés: VII., Somogyi Béla-út három/c, Gárdosné, vagy telefon 227-261, dél után 3 órakor.

TEXTILNEGYEDBEN nagy utcai üzlethelyiséggel rendelkező régi textilnagykereskedő cég **GYÁRI LERAKATOT VÁLLAL** Leveleket „Seriöz" jeligére Leopold Cornél hirdetőirodába, Teréz-körút 3. küldendők.

ELVESZETT ÚTLEVÉL november 14-én a 6-os villamoson 9182 számú Dévai Edith névre szóló. Megtaláló adja le, magas jutalomban részesül. Cím: Soroksári-út negyvenkettő, V. em. három. Tel. 135-938.

RAKTÁR-HELYISÉG Hajós-utcában, száraz pince, 500 m², hosszabb időre bérbeadó. Ajánlatok Bruck Nándor hirdetőirodába, Andrássy-út 27. szám.

Raktárhelyiség nagyméretű, padlózva, ipari üzemnek is alkalmas, a felette lévő üzlethelyiséggel, belterületen azonnal bérbeadó. Felvilágosítás ZALÁN ügyvédnél, V, Vadász-utca 4, délután 4—6 között — telefon 127-816.

MAGAZINER redőnygyár faredőnyök, vászonredőnyök készítése, javítása, békebeli minőség. Budapest, V. Szent István-körút egy.

BEVEZETETT, iparigazolvánnyal bíró édesipari **ügynököket** és vidéki **körzetképviselőket** keres elsőrangú csokoládégyár „Cukorka és csokoládé" jel. a kiadóba.

Megvételre vagy bérbe keres gépgyár **BRINELL—ROCKWEL KEMÉNYSÉGMÉRŐT** „Jó állapotban" jeligére Patakhoz, VI, Bajcsy-Zsilinszky-út huszonkilenc.

15 csöves ORION 299 TYP **luxus zenegép** eladó. V., Gyöngyház-u. 6, II. 6.

150—200 m²-es világos **szuterénhelyiséget keresünk,** lehetőleg a VII. és VIII. kerületben. RUHÁZATI RT., József körút tizenhat. Telefon 139-371.

ÜZLETHELYISÉG nagyobb méretű, József-körút elején, berendezéssel **ÁTADÓ** Cím Arató hirdetőben. VII. Erzsébet-körút tizennégy. Telefon 423-330.

100 férőhelyes modern **garázs** műhellyel, servicevel, benzinkutakkal felszerelve a város szivében eladó. Bpest, V., Sziget-utca negyven, d. e.

Papírzsák kapható SZELEI MIHÁLY papírzsákgyártó üzemében. IX, Szvetenay-utca tizenhárom. Telefon 136-381.

Fájós, dagadt, eres lábaira magasszárú cipő helyett viseljen gumibarisnyát **Winkler Sándor** szaküzletéből, Rákóczi-út 53. Telefon: 135—943.

VENNÉNK refraktométert 0—100-ig. MEZŐKÉMIA R. T. Budapest, Farkas István-utca 8.

Jól felszerelt nagy **CIPŐ-GYÁRAT VENNÉNK** Ajánlatokat „Vállalkozó" jeligére kiadóba.

Márffy Ödön

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Kisújság

Megjelent: 1949 MÁJ 19

(92) **Márffy Ödön** *nagysikerű freskó képsorozattervezetét, a mester jubileumi gyűjteményes kiállításán nagy sikerrel bemutatott „Gyümölcsszedők"-et, értesülésünk szerint a főváros kivitelezteti.*

Ybl Ervin

Az antik és a
modern szünvényet.
Bp. 1920.
Olcsó könyvtár
1967–1980. m.

Ad

Márffy Ödön

vrod

Secession. Internationale Akt-ausstellung. Wien.
Okt.-Dez. 1928.
94. szám
155. szám

ásügyi m. kir. Minisztertől.

álló miniszterium muzealis és művészeti
zményeinek központi igazgatása rendjén
öntetü elintézése, valamint maguknak
uzeális intézeteknek bíróságok és
t való jogi képviselete tekintetében
ését és ebből a célból egy és ugyanazon
a mellett az egységes ügyvitelt talál-
zzel a föladattal az 1920. február
. kibocsátott rendeletemmel a köz-

TÁRLATVEZETÉSEK

a kiállításon

Május 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Pogány Ö. Gábor

Május 15-én, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Rabinovszky Máriusz

★

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK

a kiállítóhelyiségben
vetített képekkel

Május 4-én, szerdán délután 6 órakor:

»MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM«
IV. A POLGÁRSÁG ÉS A HŰBÉRISÉG HARCA A MŰVÉSZETBEN
Előadó: **dr Végvári Lajos**

Május 11-én, szerdán délután 6 órakor:

»MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM«
V. A KAPITALIZMUS MŰVÉSZETE
Előadó: **Redő Ferenc**

Május 18-án, szerdán délután 6 órakor:

»MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM«
VI. AZ IMPERIALIZMUS MŰVÉSZETE
Előadó: **dr Pogány Ö. Gábor**

Belépés díjtalan

★

KÖVETKEZŐ KIÁLLÍTÁS

SIKUTA GUSZTÁV

festőművész
kiállítása

1949 május 19-től június 1-ig

A Fővárosi Népművelési Központ
irodalmi délutánjai

a Népművelési Központ kiállítóhelyiségében
(VII., Rákóczi-út 30, félemelet)

Május 6-án, pénteken délután 6 órakor

»A DOLGOZÓ MAGA VÁLASZTJA MŰVÉSZEIT«

(Fiatal zongoraművészek bemutatkozása, utána nyilvános bírálat)

Május 13-án, pénteken délután 6 órakor

»JÓZSEF ATTILA ÉS KORA«

(Irodalmi vita)

Részvevők: *Füsi József, Kuczka Péter.*
Közreműködnek: *Surányi Ibolya* előadóművésznő és *Gálosi Mária* énekesnő.

Felelős kiadó: dr Faludi János
Budapest nyomda NV., Közp. városháza — 123397
Felelős vezető: Koltai Ferenc igazgató

Márffy Ödön

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI

VII., Rákóczi-út 30, félemelet

XXX.

MÁRFFY ÖDÖN

festőművész
freskóterveinek kiállítása

1949 április 30-tól 1949 május 15-ig

✦

A katalógus díjtalan

MÁRFFY ÖDÖN

A tehetséges művészt az jellemzi, hogy egész pályája folyamán szüntelenül fejlődik. Nem áll meg bizonyos megszokott eredményeknél, tetszetős formuláknál, nem ismételgeti önmagát a siker bevált receptjei szerint, de minden értéket továbbfejleszt, életművének egyes fokozatai a következőhöz szolgáltatnak lépcsőt. Persze, ez a gazdagodás nem jelenthet szertelenséget, nem vezethez összevisszasághoz, egyenetlenséghez, rögtönzéshez. E legsokoldalúbb oeuvre-nek is szerves egységbe kell kapcsolódnia, egyes állomásai között folyamatosságot kell mutatnia. Viszont a kötelező egyenletesség nem követelhet mozdulatlan egyformaságot, a jellemző egyéni stílus nem fulladhat modorosságba. A legmegbízhatóbb képességek is akkor találtatnak elégteleneknek, amikor kiteljesedésre képtelenekké válnak.

Márffy Ödön művészete a biztos következetesség mellett is állandóan bővülőnek mondható. Munkássága kezdettől fogva szerteágazó és kutatójellegű. Attól az időtől kezdve, hogy a Nyolcakkal együtt megjelent kulturális életünkben, mindig a tökéletesedés útját járta. A kiállításokon való szereplése minden ízben egy-egy előrelépést tükrözött, bizonyítván a helyesirányú haladás szükségességét. Találóan egyesítette képein a festői elemeket a szerkesztő szilárdsággal, tónusaiban szinte légies finomságokat ért el, ugyanakkor fokozni tudta a tagolás eszközeit. Természetes, hogy ez az egyensúly az ábrázolás módjában nem jött létre magától; rengeteg műgondot, fáradtságot és körültekintést igényelt az alakítás feltételeinek összeegyeztetése. A termékeny fejlődés főként a részletekben történik, nem a hirtelen és indokolatlan változások tanusítják valamely művész elmélyülését, hanem éppen az elkezdett eljárások kiérlelése, a reményteljes kezdeményezések befejezése.

Jelenlegi kiállításunk anyaga a fejlődésre készséges és pihenéstelen művész törekvéseiről számol be, arról a példás érdeklődésről és érzékenységről, amivel legjobbjaink hivatásuk ügyét mindig is kezelték. Nagyjaink sohase maradtak közömbösek az új erőfeszítésekkel és a változó történelmi jelenségekkel szemben. Működésük épp azáltal vált becsessé, elevenné és maradandóvá, hogy tárgyi hitelt, érvényes jelentést tudtak adni műveiknek. Márffy Ödön működéséből is dokumentumot szerezhetünk korunk szellemére és művészi helyzetére vonatkozóan. A szakadatlan munkában eltelt évtizedek valamennyi produkciója közvetlen válaszadás volt az időszerű kérdésekre, elsősorban a mesterségbeli problémákra, de hely és alkalom szerint az ideológiai zavarokra is. Nem kétséges, hogy a művészet és társadalom kapcsolatainak, ellentéteinek, eltorzulásainak közvetítésében a festészet belső törvényszerűségei is érzékeny műszereknek tekinthetők. A lilás rózsaszínek bonyadalma, a motívumok vissza-visszatérése, a táj és ember összeszerkesztésének nehézsége, a figuralitás elsorvadása, a kapitalista viszonyok jellemző vonásaiként foghatók fel. Még a kísérletezgető szorgalom is a szociális élmények tolmácsolója lett, szükségszerű összefüggést jelképezett a műalkotás és mostoha kora között.

Tanulságos kiegyenlítődést jeleznek a letűnt polgári korszak ellentmondásai után Márffy Ödön új művei. Nem mintha hirtelen elfordulást képviselnének a multtal szemben, hanem mert stílusának megnyugvását eredményezik. Gyanús és veszélyes lenne más hangon beszélni ma a művészet nyelvezetén, a történelmi változás következtében, átmenet nélkül, az eddigi gyakorlat földolgozása, átértelmezése, megtöltése helyett. Az első lépés az ember megjelenése a festményeken, önállóan és igényesen, munkája közben, derűs hangulatban. Utóbb majd ennek az embernek jelenléte humanizálni fogja a formákat is, megszünteti öncélú játékukat és a kifejezés eszközévé változtatja. Nem lehetne hinni a mesternek, ha pályája mostani periódusában nem érvényesülne továbbra is a folyamatosság, az a szerves következetesség, mely jelentőssé tette ténykedését, kibontakoztatta tehetségét és kiegyensúlyozta erőfeszítéseit.

Márffy Ödön nem most nyult először monumentális feladathoz; az első világháború előtt, a Nyolcak nagy vállalkozásai idején ő is dekorált már épületet. Itt látható tervei azonban egyéni fejlődésén túl a gyökeres társadalmi fordulatot is érzékeltetik, nemcsak a festő fejlett tudását olvashatni le róluk, de a készséges szolidaritást is a nép uralmával. Közösségi megnyilatkozást kereső szándéka példamutató lehet neveseknek és fiataloknak, ellenségnek és barátnak egyaránt.

Pogány Ö. Gábor

MÁRFFY ÖDÖN KÉPEI

1.	Olasz táj (olajfestmény)	....	4.500 Ft
2.	Út híddal	«	4.500 «
3.	Csendélet	«	5.000 «
4.	Önarckép	«	5.000 «
5.	Halászok	«	4.500 «
6.	Drámai táj	«	3.500 «
7.	Ablakból	«	3.000 «
8.	Havas táj	«	3.500 «
9.	Tópartján	«	3.000 «
10.	Kertrészlet	«	3.000 «
11.	Freskóterv I. részlet	....	«
12.	Freskóterv II. részlet	....	«
13.	Freskókompozíció	.....	3.000 «
14.	Freskótervrajz	.....	2.000 «
15.	Aquarellek	.....	1.500 «

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188—296, 188—307

NÉPSZAVA
1958 NOV 30

610

Márffy Ödön 80 éves

Ma, november 30-án tölti be 80-ik életévét Márffy Ödön Kossuth-díjas festőművész. Alig egy évvel korábban született, mint Ady, akihez tartós barátság szálai fűzték. Párizsban találkoztak, ahonnan »új időknek új dalaival« tért vissza a festő is, de az ő újat keresése megmaradt a művészet határai között.

Legelőször akkor figyelt fel rá a hazai közvélemény, amikor 1907-ben, Párizs után, első kiállítását rendezte meg itthon. Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly, Rippl-Rónai József meghívták kiállítócsoportjukba, a MIÉNK-be. Később a »Nyolcak« haladó csoportjának lett Kernstok Károly, Pór Bertalan, Czóbel Béla mellett tevékeny tagja. Ebben az időben még, az impresszionizmus többi heves ellenzőjével együtt, a körvonalakat hangsúlyozó, szigorúan megszerkesztett képeket festett.

Az első világháború okozta kényszerű szünet után rövid ideig tartó expresszionista kísérletek következtek, majd rátalált arra a kifejezési formára, melyet máig is magáénak vall. A levegő fényjelenségeit fürkésző, a pillanatnyiságot, a mozgást sugalló festészet ez, akárcsak az impresszionistáké — akikkel elindulásakor szembehelyezkedett —, mégis különbözik tőlük, mert nem a látott valóság hű visszaadása a cél, hanem a művész benyomásainak és hangulatának kifejezése.

Képei egy-egy ihletett pillanat rögtönzései — mesteri rögtönzések, amelyeknek izgatottan odavetett vonásai mögött fedezetül az alapos mesterségbeli felkészülés egész fegyvertára áll. Ennek köszönhette, hogy az új utak keresése közben sem kellett soha mások művészi eredményeinek mankójára támaszkodnia, s a sokféle próbálkozás egységes, teljesen egyéni életművé forrt össze.

örökké dohog. S az apa?

Az apa iszik. Így, ahogy m
dom, tömö
röviden: iszik. Ledolgozza
napi nyolc óráját, de ink
csak kín-keservvel azt is, i
kal inkább környezetének
lelősségérzetéből. »Ott az
négy gyerek meg az a
rencsétlen asszony. Mia
kell tartanunk, akárhogy is
kínlódunk vele« — mondogat-
ja a művezető sokszor csak
önmagának, hogy ne veszítse
el a türelmét. Pedig jaj de sok
baj van vele.

S az visszaél a család nyújtotta előnyökkel: »Négygyerekes családapa vagyok — szokta mondogatni nagy hangon —, *tudom, mi jár nekem a demokráciától.*«

S fizetések délutánján az apa kevélyen kihúzza magát, bevonul egy snapszputikba, iszik, iszik egészen az eszméletlenségig.

— Tudja — magyarázza az asszony —, néha én megyek érte a kocsmába, mert ilyenkor nem tud a világról sem. Aztán ha egypár forint marad a zsebében, azt kiszedem, *az is talált pénz.*

— Tán csak nem mondja maga is, mint ő, hogy kilopom a zsebéből? — kérdi idegesen anélkül, hogy egy szót is szóltam volna. Úgy látszik, ez itt már olyan rögeszmeféle. —

Az asszony továbbra kiabál. romkodik. Ijedten nézem. Talán eszét vesztette, vagy csupán élvezi, hogy most ő kiabálhat csupán egyedül, ő, és nincs, aki visszaordítson és felemelje rá a kezét...

— Látja — lohad le a hangja hirtelen a fáradtságtól. — Ide jutottam. Már én is káromkodom meg átkozódom. Hej, pedig régen, ha csúnya beszédet hallottam... Most meg... Akkor is a kevertet meg a rumot látom, ha álmodom. A gyerekek? Láthatta. Örülnek, ha nem kell itthon lenniük.

— Ezt tette velünk, ezt tette, ide jutottunk — ismételgette csendesen.

— Kegyetlen ember — szóltam közbe halkan.

Az asszony döbbenten pillantott fel: »Nem, nem ő tette — rázta meg a fejét, valahogyan mégis az urát védve — Higyje el, nem ő tette az alkohol...

Lendvai Vera

Márffy Ödön

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1958 AUG 23.

Nagy mesterünk, Márffy Ödön festőművész — akinek gyűjteményes kiállítása az Ernst-múzeumban képzőművészeti életünk eseménye volt —, meggyengült látása miatt évek óta nem vehetett ecsetet a kezébe. Csapody Csaba professzor szerencsés műtétjének köszönhető, hogy Márffy mester ismét ott állhat festőállványa előtt, amelyen éppen most egy gladioluszos virágcsendélet bontakozik ki.

FIGYELEM!

Vállalatunk azonnal szállít karbamid-formaldehid alapú

NIKEPLASZT PRÉSPORT

u. kiadóba.

Nagyon csinosnak tartott, anyagilag független asszony várja jómegjelenésű, vidám intellektuel levelét, telefonszám megjelöléssel, házasság céljából. »32—40-ig« jeligére Felszabadulás téri hirdetőbe.

Magyar Hird
SAJTÓFIGYEL
Budapest, V., Petőfi Sánd
Telefon: 188-296, 188-307

Márffy Ödön

ESTI HIRLAP

1958 MÁR 13.

Ez év tavaszán a Műcsarnok Márffy Ödön Kossuth-díjas festőművész gyűjteményes kiállításának megrendezésére készül a Ernst Múzeumban. Márffy mester és a Műcsarnok kéri mindazokat, akiknek Márffy kép van a birtokában szíveskedjék azt a Műcsarnokkal közölni. Műcsarnok, Budapest, Hősök tere. Telefon: 224—842.

Márffy Ödön

Szabad Művészet

d.

1950. 12. n. 470. l.

nunziando la fine imminente del regime, avvertiva, bontà sua, che il Re sarebbe stato accompagnato, senza torcergli un capello, fino alla frontiera.

Quando D'Annunzio occupò Fiume (settembre '19), il Presidente del Consiglio dichiarava che quella impresa avrebbe affrettato il regno della fame,' e invocava l'aiuto delle classi operaie contro di lui.

La cronaca romana di quei giorni oscuri registra questi avvenimenti: sciopero generale del marzo '19; altro sciopero generale il 10 aprile, con lo specioso pretesto di commemorare la settimana rossa di Berlino, controbilanciato però da cortei delle associazioni patriottiche e nazionaliste; sciopero dei fattorini telegrafici; sciopero dei maestri nel maggio; tumulti nei mercati nel giugno; tentativo anarchico al forte Pietralata il 7 luglio; sciopero in settembre contro l'impresa di Fiume;

Márffy Ödön

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Képzőművész

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1979 DEC 31

1021

HARMÓNIA ÉS ÉLETÖRÖM

MÁRFFY ÖDÖN EMLÉKEZETE (1878–1959)

Hamvas gyümölcscsendéletek, fodrozó kék víztükrök, öblök a parti szegély dús színekből épült körítésében, a fehérek csipkefátylán átködlő tompán izzó, máshol villódzó, egymás erejét fokozó komplementer (kiegészítő) színek, virtuóz ecsethúzásokkal megfestett vörös lovak, s cirkuszi jelenetek kerültek ki ecsetje alól. Márffy a párizsi Ecole des Beaux Artsból, a Szépművészetek Iskolájából indult, de ehhez az akadémikus iskolához csakhamar hozzáadta az új francia művészet saját egyéniségén átszűrt, sűrített eredményeit, tanult a Fauves (Vadak)-csoporttól, a korai kubizmustól, új élmények s új formaszépségek, technikai megoldások után kutatott, függetlenítette magát a művészi igényességben elmaradt közönséget kiszolgáló kereskedelemtől. Hasonló gondolkodású társaival megalakította a *Mienk*-csoportot, majd a *Nyolcak* társaságát, később a háború viharainak csendesedése után a Képzőművészek Új Társaságát, mely elnökévé is választotta. Ady Endre barátjaként bekapcsolódott a haladó művészeti törekvésekbe, részt vállalt a Tanácsköztársaság művészeti mozgalmaiban is, majd 1924-ben feleségül vette a nagy költő özvegyét, Boncza Bertát, Csinszkát s ez a házasság az anyagi gondoktól is mentesítette, teljesen művészetének élhetett. New Yorkban, Washingtonban 1928-ban már nagy sikereket könyvelhet el. Ettől kezdve a kiállítások hosszú sora következett, melyek utolsó állomása az 1958-ban, az Ernst Múzeumban a Gegesi Kiss Pál-rendezte életműbemutatás volt. A nemes ízlésű műbarát és kiváló orvos rendezői lelkesedése ezen a tárlaton Márffy művészetének teljes diadalát jelentette. Festői előadásának meggyőző ereje, érett kivonatoló képessége s az a mód, hogy a látványból kiszűrt minden olyan elemet, amely a kép líraiságát, magasrendű költőiségét, légies atmoszféráját megzavarta volna, igazolta, hogy Márffy művészete különleges értéke a magyar festészetnek. Tájképein légies, éterien tiszta atmoszférikus hatások, portréin a mélylélektani hitelesség érvényesül. Az elismerés sem maradt el, a Szinyei Társaság, s a Főváros Nagydíjától a Kiváló művész elismerésig számos kitüntetés fémjelzi kivételes tudását.

(Dr. Tóth Ervin)

Márffy Ödön: Csinszka (MTI, Petrás felv.)

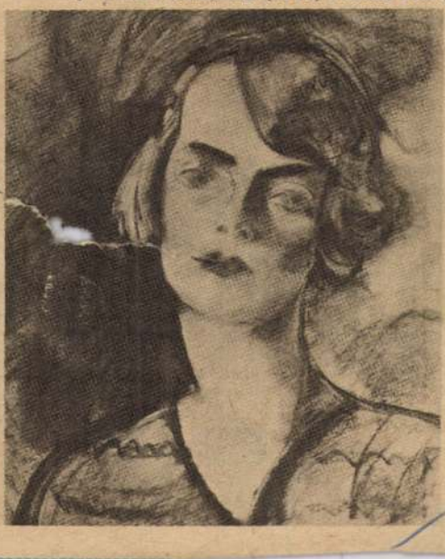

ei l

ecenbol

ı pedig énekes, ıeszerző, szöveg- rősödött a Panta ızás az is, hogy énekes Pestre köl- lebb a „tűzhöz", ata nem szakad üttessel, továbbra közös műsoraik. z az új Panta lenekelőtt a ko- mindig szerencsé- koldalúságot egy- mégpedig a Yes együttesek stílusá- ő progresszív pop A közeljövőben a a zenét. Tény, hogy már megtalálták az utódokat: Méhes János basszusgitáros a Landler Jenő szakközépiskola tanulója, Nagy Sándor énekes az Állami Biztosító tisztviselője; velük lett újra teljes a Lux.

Az új formáció január 6-án játszik először a Kölcsey Ferenc Művelődési Központ össztáncán. A napokban járt Debrecenben a KISZ központi művészegyüttes vezetője, aki meghallgatta műsorukat, s ez alapján tavaszra egy országos turnéra, őszre pedig

együttes

yetemről átköltöz- ÁSZ Vállalathoz, megfelelő próba- ményen dolgoznak r összeállításán, a ző koncertet már- rvezik a Kölcsey velődési Központ-

***

en viselte meg — golódásoknál ma- a Lux együttest ıberének kiválása. lor zenekarvezető Pikó Sándor dobos gok, az együttes ota eltelt 11 évben áltozást megértek legnagyobb válsá- sem adták fel a

ıl személycserét donítják elsősor- Gombos Géza és hivatásos muzsi- ınak lenni, ők ıtörökként, kedv- ı továbbra is ezt

egy szovjetunióbeli körútra hívta meg a Luxot a művészegyüttessel. Van tehát mire készülni az együttesnek...

Addig is minden vasárnap az össztáncokon találkozhatnak a műfaj kedvelői a Lux zenekarral, s ha minden jól megy, márciusban koncerten is megismerkedhetnek az új szerzeményekkel.

***

Eddig a „nagyokról" beszéltünk, most egy kezdő csoportról adunk hírt. Néhány hónapja alakult meg, s eddig a HÁÉV székházában, a BHG klubjában és a művelődési központban lépett fel a Lit Theo (szabad magyar fordításban: kölsten) nevű zenekar. Glückman Gábor (orgona), Kovács László (dob), Simkó János (ének), Cserny Róbert (gitár), Sipos István (basszgitár) profi zenekarrá akarnak válni (!). Kemény rockzenét játszanak, a Deep Purple- és a Led Zeppelin-féle irányban. Már harmincnál több saját számuk van, egyelőre közönségbázisuk gyarapítására törekednek.

***

Szélesedő bolthálózat, növekvő választék, állandó vevőkör kialakítása

Eredmények és tervek a kereskedelemben

Ma már sok vásárló nyugtázza örömmel egy-egy eladó kedves előzékenységét. De még legalább ugyanennyien panaszkodnak az udvariatlan kiszolgálás miatt.

A Szabadság Áruház — az egykori »Fenyves Áruház« — egyik alkalmazottja, *Vida Gyuláné*, 25 éve eladó. Elmondta, hogy *Fenyves* úr nagy súlyt helyezett az udvariasságra. Próbavásárlókat tartott, akik felkerestek egy-egy eladót, és lerakatták vele a fél áruházat. Válogattak, kritizáltak — végül semmit sem vettek. *Ha az eladó ilyenkor morcos képet vágott vagy valami megjegyzést tett — elbocsátották.*

12 000 új eladó

Ma persze ilyesmiről nem lehet szó — de azért a morcosságnak ma sem örülünk...

A napjainkban elég gyakori panasz egyik oka az, hogy *1949 és 1953 között szünetelt a kereskedelmi tanulóképzés.* Szakképzett fiatalok helyett sokszor hozzá nem értő embereket állítottak a pultok mellé.

Ma már Budapesten három, vidéken pedig negyvenöt iskolában összesen 12 000 fiatal tanulja a kereskedelmi szakmát. Ezen a nyáron kétezer ifjú kereskedő szabadult fel. Nagy részük becsülettel megállja a helyét.

Alapos szakmai tudás

A fiatalok már megtanulták — s majdan vérükké válik —, hogy *a szocialista kereskedővel szemben támasztott követelmények: az alapos szakmai tudás, az áruismeret, a szépérzék, az udvariasság, a beszédkészség. S ami a legfontosabb: az emberekkel bánni tudás tehetsége, képessége.* A kereskedelmi szervek elképzelése szerint a jövőben nagyobb üzletek élére csak olyan dolgozót állítanak, aki érettségivel rendelkezik.

A kulturált kereskedelem másik fontos követelménye *a fejlett kereskedelmi hálózat.* Itt is van mit pótolni. Igaz, ma már megszűntek a bazárok, a szatócsboltok, a sötét és ízléstelen üzletek, és helyüket még a legtávolabbi külvárosokban is fényes árudák foglalták el. De ez csak az első lépésnek tekinthető. Az üzletek számának növelése, szakosítása lesz a következő lépés.

Megvalósításra váró feladat még az árubőség további biztosítása mellett a választék szélesítése. Ügyelni kell azonban arra, hogy a vásárlók egyre növekvő szépérzékének s technikai igényének megfelelő cikkeket gyártsanak. Ide tartozik a belső árurendezés korszerű megoldása is. Ma a kereskedők jelentős része nincs tisztában ennek fontosságával, és sokszor még a saját polcán levő áruk helyét sem ismeri.

Legyen ösztönző erő

— A háború előtt Magyarországon elég magas színvonalú, kulturált kereskedelem folyt — mondta *Ligeti László*, a KPVDSZ főtitkára. — A felszabadulás utáni években azonban *a fejlődés megállt. Sokan lebecsülték a kereskedelem fontosságát, feleslegesnek tartották átvenni a jól bevált és a szocialista viszonyok között is alkalmazható módszereket.* E helytelen felfogás következményeit most lehet érezni, amikor az árubőség, valamint az igények egészséges növekedése a kereskedelemtől is ötletességet, rugalmasságot, versenyszellemet, az eladóktól pedig figyelmességet, szaktudást és intelligenciát vár.

— A régi kereskedelmi alkalmazottak emlékeznek rá, hogy azelőtt »márkát« jelentett, ha egy eladó jó nevű cégnél dolgozott. Az egyes jó üzletekben való munkavállalás rangot jelentett, és erre büszkék voltak az alkalmazottak. A más helyen dolgozók viszont igyekeztek, hogy egy jobb céghez kerülhessenek, mert ez nemcsak fizetésben, hanem elismerésben is többet ért. Ma vonzó nevek helyett sorszámot viselnek az üzletek, törzsközönségük pedig nincs.

— Az egészségesebb kereskedelmi élet kialakítása érdekében sok tennivalónk van. Szükséges lenne például az üzletek sorszámozását megszüntetni *és névre keresztelni azokat.* Nem kevésbé lenne fontos, hogy *az egyes boltok, sőt azon belül az egyes eladók is állandó vevőkört alakítsanak ki.* A valóban kulturált kereskedelem megvalósításának azonban lényegesebb feltételei is vannak. Elsősorban a bérezésre gondolok.

— Alkalmas időben, amikor országunk anyagi helyzete ezt lehetővé teszi, *okvetlen módosítani kell a kereskedelmi dolgozók jelenlegi bérezési rendszerét. Mégpedig úgy, hogy ezen keresztül kifejezésre lehessen juttatni a rátermettséget, a szakmai tudást, a figyelmességet és az intelligenciát.*

— Ma egy öt éve és egy harminc éve dolgozó eladó fizetése között alig van különbség. Ilyen körülmények között *a fiatalokra semmiféle ösztönző erő nem hat, hiszen évtizedek múlva csak fillérekkel emelkedik fizetésük. Helyénvaló lenne bizonyos rangot is megállapítani. A szakma kiváló dolgozója cím például együtt járhatna lényeges fizetésemeléssel, ugyanígy a kisebb kitüntetések is.*

— Nagy lépést jelentene a kulturáltság felé, *ha az egyes üzletek szabadabb kezet kapnának az önálló árubeszerzésre. Ez is jó alapja lehet a boltok közötti versengésnek.*

Mindezek megvalósítása egyben az igazi kulturált kereskedelem megteremtését is jelentené.

Halasi Árpád

ELKÉSZÜLT AZ EU—500-as eszterga prototípusa a Fémáru- és Szerszámgépgyárban. Az új típust elektromágneses indítóberendezéssel, szánját gyorsmozgató berendezéssel és gyorsváltó késtartóval látták el. A nagyteljesítményű eszterga külsejét az Iparművészeti Tanács formatervező részlege tervezte. Az új esztergapad iránt nagy az érdeklődés, a prototípus alapján már több exportrendelés futott be. Kép: Lipták Ödön elektromos szerkesztő, Iványi István konstruktőr és Molnár Pál kísérleti műhelyvezető az új eszterga adatait tanulmányozzák

(MTI Foto — Fényes Tamás felvétele)

Kiállítás a Kínai Népköztársaságról a kínai nép nemzeti ünnepe alkalmából

Október 1-én ünneplik *a Kínai Népköztársaság megalakulásának kilencedik évfordulóját: ebből az alkalomból szerdán a Műcsarnok három termében nagyszabású dokumentációs kiállítás nyílik* a kínai nép életéről. A tárlaton sok száz fénykép számol be a kínai emberek dolgos hétköznapjairól és ünnepeiről.

A látogató megismerkedhet a Kínai Népköztársaság első ötéves tervének eredményeivel és a munkastílus-javító mozgalom sikereivel. A képek bemutatják: óriásit fejlődött a mezőgazdaság: legyőzték a természeti csapásokat, s jelenleg kétszer annyi búzát termesztenek, mint az Amerikai Egyesült Államokban. A kiállítás gazdag anyaga tájékoztat Kína villamosításának, gépgyártásának fejlődéséről, s arról is, hogyan halad ez a hatalmas ország az »atomkorszak« felé.

A kiállítást szerda délben *Aczél György*, a művelődésügyi miniszter első helyettese nyitja meg.

Ma érkezik Anoszov — holnap Rihter

Nevezetes és kedvelt szovjet művészvendégek érkeznek hazánkba ma és holnap. Ma délelőtt *Nikolaj Anoszov* professzort, a kiváló zenetudóst, a moszkvai Nagyszínház nemzetközi hírnevű karmesterét üdvözölhetjük Budapesten. A kiváló mester 1953-ban már nagy sikerrel mutatkozott be nálunk. Október 7-i kencertje iránt, amelyen Gluck-, Mozart- és Csajkovszkij-művek mellett szovjet szerzők, Hrennyikov és Prokofjev néhány alkotását vezényli — nagy az érdeklődés. Anoszov már ezt megelőzőleg október 3-án vezényli a MÁV szimfonikusok zenekarát. Itt a többi között Erkel »Hunyadi« és Kabalevszkij »Colas Breugnon« nyitányát is műsorra tűzte.

Október 1-én, szerdán érkezik hazánkba a nagy zongoraművész, Bartók-fesztiválunk kimagasló vendége, *Szvjatoszlav Rihter.* Mint ismeretes, október 6-án Bartók második zongoraversenyét mutatja be az Erkel Színházban. *(r.)*

Cikkünk nyomán...

„Koromfalva" nem lesz már sokáig kormos

Azzal fejeztük be szeptember 5-i lapszámunkban *»Koromfalva koromtalanítása«* című riportunkat, hogy a pesterzsébeti kilenc utca lakóinak panasza ügyében *Ivanics Frigyesné* országgyűlési képviselő a lakók delegációjának kíséretében az illetékes minisztériumok vezetőit is felkereste. Bár azóta viszonylag rövid idő telt el, a következők történtek:

Intézkedik a miniszter

A nehézipari miniszter rendelkezése nyomán mintegy 200 ezer forintot kapott a szükséges műszaki intézkedések megtételére a *Dorogi Szénfeldolgozó Vegyipari Vállalat* koromipari részlege. Az iparág igazgatója személyesen ellenőrizte a rendkívüli beruházás felhasználását. A kiskéményi füstgázait egy vízzáró rendszeren keresztül vezetik már a szűrőbe. Egy tartalék ventillátort szereltek fel s rövidesen tartalék szűrőberendezés is lesz.

Sor került a gyár történetében egyedül álló és szokatlan vendéglátásra is szeptember 27-én. *Górnagy Sándor* iparági és *Hajduk József* trösztigazgató a gyár vezetőivel a helyszínen mutatták be a megjelent lakóküldöttségnek: *mit tettek panaszaik orvoslására.* S ott hangzott el *Tóth István* üzemvezető közmegelégedést kiváltó bejelentése: *»a most beépített műszaki berendezések biztosítják: a koromgyár nem kormoz többé«.*

A három gyár közül tehát a »fővádlott«, a Koromgyár esetében gyors és hatásos intézkedés történt.

Miről számolnak be a két szomszéd gyárban? *Varga Géza*, a *Fedéllemezgyár* főenergetikusa például arról, hogy a tervdokumentációk elkészültek a három kémény megmagasítására, s az elszívó berendezésre. Felettes szervüktől a környék panaszainak gyors orvoslásához szükséges munkákra 180 000 forintot kaptak.

Gyakori kéménykotrás, pernyefogó berendezések

Ezek szerint most már csak a tervek gyors megvalósítása van hátra.

Ellátogattunk a *Fonalkikészítő Gyárba* is. Itt már nem számolhatunk be a szakminisztérium — az előbbi kettőhöz hasonló — segítségéről. A gyár vezetői azonban néhány intézkedést tettek. Miután a levegő szennyeződéséhez a gyár füstcsatornáiban vastagon lerakódó pernye is hozzájárult, most maguk végeztetik el a gyakoribb kéménykotrást. Ezenkívül már előkészítik az egyik kazánra szükséges pernyefogó berendezés felszerelését. Addig is jobb fűtőanyagot használnak, hogy kisebb legyen a levegőszennyeződés.

Így hát nem lesz már sokáig kormos »Kormfalva«.

Baják Aranka

Így készült a CSENDES DON

Nehéz munkával teltek a hónapok, amíg Geraszimov rendező, aki egy évig dolgozott a Csendes Don irodalmi forgatókönyvén, kiadhatta az utasítást a felvételek megkezdésére.

A Gorkij Filmstúdiót harminc színház művészkollektívája és a filmesek egész hadserege segítette a színészkiválasztás körülményes munkájában. A filmművészeti főiskola tanulói országos körútra indultak: Rosztovban, Ogyesszában, a Kaukázusban, Bakuban és Kujbisevben nyolcvan szerepre és 400 epizódszerepre kerestek megfelelő színészeket. S mégsem Rosztovban, nem a Kaukázusban, s nem is a kozák falvakban találták meg az »igazi« Akszinyát, Grigorijt, hanem ott, ahol a legkevésbé keresték — Moszkvában. Mikor Jelena Bisztrickaja a stúdió egyik termében egyszer kozákasszonynak öltözött s parasztosan fehér kendőt kötött a fejére, már senki sem kételkedett abban, hogy ő játssza majd Akszinya szerepét.

Darja nem tud úszni

Darja szerepére a Volga vidéki Hityjajevát találták a legalkalmasabbnak, de ő szilárdan kijelentette: »Tehetségtelenség és víziszony miatt sohasem fogok megtanulni úszni.« Ez súlyos kijelentés egy olyan »Darjától«, akinek a film harmadik részében a Donyec folyó közepén meg kell »fulladnia«.

A hó, az ostor és a kisborjú...

Sok akadállyal kellett megküzdeniük az alkotóknak. A korai tél miatt különösen sokat szenvedtek a színészek. Van a filmben egy jelenet: Grigorijt és Natalját egy szekéren éri az első hó. A felvétel kezdetekor az első hó le is hullott, de a véletlen nem sokáig kedvezett. Hogy megmentsék a már majdnem elkészült felvételt, a színészek összekaparták a közelben lehullott havat és szórták a szekéren fagyoskodó Grigorijra és Nataljára.

A Lisztnyickij földesúr fiát játszó Dmitrijevnek sem volt könnyű dolga. Sokat próbálták azt a jelenetet, amikor az elkeseredett Grigorij lovaglóostorral veri Lisztnyickijt. A védőruha sem mentette meg a fiatal színészt a véraláfutásoktól.

Mennyi váratlan, sokszor nevetségesen apró, s a film szempontjából mégis jelentős nehézség! Pár másodperces jelenet: Dunyasa kisborjút vezet. De a felvételkor a borjú nem hallgatott Geraszimov rendező szelíd utasításaira, de még a farka rángatásával sem tudták szófogadásra bírni.

Sok baj volt a gyerekszereplőkkel is. A Grigorij fiának kiszemelt kozákgyerek nem volt hajlandó a szerinte értelmetlen szöveget a felvevőgép előtt elismételni s a másik kiszemelt kisfiú — ígérete ellenére is — rögtönzött. Grigorij hazatérési jelenetét forgatták. Mikor Grigorij odanyújtja kisfiának az ajándékot, a kozák fiúcska a megfelelő szöveg helyett ezt mondta: »Hát ilyen púspökkenyeret hoztál?! Ez mán meg van rágva...« Az egész jelenetet újra kellett forgatni.

Eredményes két és fél esztendő

Nagy izgalmat okozott Hityjajeva is. Megtanult úszni, s a felvétel során beúszott a Donyec közepéig. De olyan élethűen játszotta vízbefúlási jelenetét, hogy a rendezők és operatőrök lélegzete is elállt.

Hogy a nehéz művészi munka nem volt hiábavaló, bizonyítja ezt az a pár sor is, amely a Gorkij filmstúdió lapjában jelent meg Solohov tollából:

»A stúdióban voltam. Láttam a Csendes Don harmadik részét. Nagyszerű! Nagyon köszönöm, hogy önök két és fél év alatt megalkották azt, amire én tizenöt évet fordítottam.«

Barabás Péter

Őszi vásár a Csacsi réten

Az első szép, őszi napokkal elérkeztünk a vásárok évadjához. Lipcsétől Budapestig és Bécstől Plovdivig tarka zászlókat lenget a szél a vásárvárosok fölött, helyénvalónak érzem tehát, hogy beszámoljak ama őszi vásárról, amely menetrendszerűen kezdetét vette az Áldás utcai Általános Iskola környékén, s amelyről a magyar sajtó — eléggé el nem ítélhető módon — megfeledkezett.

A magam részéről akkor szereztem tudomást a nevezetes őszi vásárról, amikor Töhi fiam ellentmondást nem tűrő hangon bejelentette kétforintos hitelkeret-igényét rendkívüli terminussal és sürgősségi záradékkal. A fagylaltévad alkonyultával részletes és hitelt érdemlő jelentést követeltem a rendkívüli hitel hovafordításáról, s legnagyobb ámulatomra ezt a választ kaptam:

— Berlini medvét akarok venni a Szadától...

Tekintve, hogy szerény tudomásom szerint a medve napi ára hazai paritáson is meghaladja a két forintokat, behatóbb vizsgálat alá vettem a leendő üzletkötést, amikor is az egész kiterjedt és jelentős méretű vásárról lehullott a lepel. A nevezett Szada pajtás gomb nagyságú műanyag-medvéket árult. A vizsgálat során az is kisült, hogy nem Szada pajtás egyéni kereskedelmi akciójáról van szó, hanem kiterjedt nemzetközi vásárról, amely a kies Csacsi-rét környékén zajlik a tanítás befejeztétől napszállatig, amikor is a jó szülők hazahívó kurjantásai véget vetnek a nagyszabású kereskedelmi tevékenységnek.

A felfedezés izgalmától serkentve szemlét tartottam a kiállított iparcikkek fölött, amelyek úgyszólván egész Európa iparának keresztmetszetét nyújtották. Az említett Szada pajtáson kívül, aki jó szüleivel a Német Demokratikus Köztársaságban járt, Márkus pajtás kiváló minőségű csehszlovák radírgumikkal öregbítette a csehszlovák irószeripar jó hírnevét, valamint tőkeerősebb vásárlók számára tartogatott színes ceruzákkal, amelyeket azonban az élelmes és rátarti eladó nem egyenként, hanem dobozostul, vagyis tételben volt hajlandó áruba bocsátani. Egy Ágnes nevezetű hétéves kereskedelmi szakember a jugoszláv tengerpartról származó tengeri kagylókkal keltett feltűnést, míg egy érettebb, mintegy tizéves eladó román bőröveket, egy valamivel ifjabb importőrünk egy üveg bolgár rózsalekvárt, fiam Tamás nevezetű kebelbarátja lengyel vízipisztolyt, egy ismeretlen és hallgatag kislány harmonikaszerűen összecsukható párizsi képeslapokat, amelyek a francia főváros nevezetességeit ábrázolták. Volt ottan átlátszó bécsi tollszár, amelyben a Stefanskirche tornya látható és brüsszeli zsebkendő az Atomiummal, továbbá egy tört csövű amerikai Colt-pisztoly, amelyet azonban csak »pult alól« iparkodott eladója forgalomba hozni, mert a vásárigazgatóság hallgatólagosan megvonta tőle a kiállítási és árusítási jogot, mivel sérült árucikk csak rontaná a vásár tekintélyét...

Töhi fiam lebonyolítván a kétforintos tranzakciót, a műanyag-medve birtokába jutott, de továbbra is lázas tárgyalásokat folytatott az említett Szada pajtással, aki egy öklömnyi nagyságú, ugyancsak műanyag-oroszlánt is áruba bocsátott, de nem pénzért, hanem tihanyi kecskekörömért, mert — úgymond — az oroszlánt azzal a megbízással kapta keletberlini pajtásától, hogy cseréljen érte tihanyi kecskekörmöt. Töhi fiam, mint jó szimatú üzletember, tizperces opciót kért az oroszlánra, majd hazarohant és nyári gyűjteményéből három remek példány kecskekörömmel tért vissza. Az üzletet percek alatt nyélbeütötték, majd mindkét fél büszkén s a jelentős és sikeres üzletemberekre jellemző hanyag, ám magabiztos testtartással távozott.

Baróti Géza

Keddi mozaik

GYÖNGYÖS NAGY NAPJA

Nagyszabású szüreti parádé színhelye lesz október 5-én Gyöngyös. Tizenkét község ötezer szüretelőjének vidám felvonulásával kezdődik a nap. Lesznek a tarka menetben bohócok, pandúrok, kártyavető cigányasszonyok, inasoslegények céhjelvényekkel, vargák, menyasszonyok, táncosok és zenészek. Délután szüreti daljátékban gyönyörködhetnek a résztvevők, amelyet Kodály Zoltán helyi dalgyűjtéseiből állított össze. Már készül a hatalmas szabadtéri színpad: 74 méter hosszú nézőterén 8200 ülőhely és 2000 állóhely lesz. Az IBUSZ különvonatot indít a fővárosból Gyöngyösre, a nagyobb vidéki városokból is indítanak különjáratokat.

— NEGYVEN FIATAL CSEPELI MUNKÁS érkezett hétfőn Győrbe a Wielhelm Pieck Vagon- és Gépgyár KISZ-bizottságának meghívására.

— **ORVOSKÜLDÖTTSÉG UTAZOTT PRÁGÁBA** dr. Doleschall Frigyes egészségügyi miniszter vezetésével a szocialista országok egészségügyi minisztereinek értekezletére. A konferencia programján az ipari munkások egészségvédelme szerepel.

— A KÍNAI NÉPKÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRE gyárt tízezer háti permetezőgépet a bajai Vas- és Fémipari Vállalat.

— **AZ ORSZÁGOS BÉKETANÁCS** külpolitikai előadása kedden délután 5 órakor lesz az ÉDOSZ nagytermében. Csatorday Károly rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter a távolkeleti helyzetet, Kína kül- és belpolitikáját ismerteti.

Új szárny nélküli repülőgép

A Chrysler Művek új, szárny nélküli légijárművet dolgozott ki, amely léghűtött hathengeres, 350 lóerős motorral és állítható szárnylapokkal működik. A gép vezetőjével együtt összesen kilenc mázsa terhet szállíthat.

— *170 JUGOSZLÁV, OSZTRÁK, NÉMET és más nyugati turista indult el Fiuméból a Jugoslavija tengerjáró fedélzetén a fekete-tengeri szovjet kikötőkbe. A Jugoslavija az első jugoszláv hajó, amely szovjetunióbeli körutazásra indult.*

— *300 000 GLADIOLUS HAGYMÁT termesztett ebben az évben exportra a szigetszentmiklósi kertészeti szakcsoport. A virághagymákat most szállítják Svédországba és Norvégiába.*

— ÚJABB TÍZ NAGY TELJESÍTMÉNYŰ ZÁRT TEHERAUTÓT kap a teherfuvarozás még ebben az évben. A nemzetközi forgalomban jelenleg 17 zárt teherautó közlekedik.

— **HUSZONOTEVES ERETTSÉGI TALÁLKOZÓ.** A Barcsay utcai gimnáziumban 1933-ban érettségizett VIII/a. osztály volt tanulói október 1-én, szerdán este 9 órakor tartják 25 éves érettségi találkozójukat, a városligeti Gundel vendéglő külön termében.

— *HATVAN ÁLLAMI GONDOZOTT gyermek kap téli ruhát, cipőt és fehérneműt kedd délután a kiskunhalasi művelődési házban.*

— ÚJ ÖBLÍTŐ-MOSÓGÉPET és egy töltőgépet helyeznek üzembe a Gyógyvíztermelő és Értékesítő Vállalat komáromi telepén. A gépek üzembeállításával naponta 1500 palackkal több igmándi keserűvizet szállítanak.

Ülést tartott a fővárosi tanács

A fővárosi tanács október elsején reggel 9 órakor ülésezik az Új-Városháza nagytermében. A napirenden egyetlen pont szerepel: tanácsi rendelet alkotása a házfelügyelők munkaviszonyának és munkafeltételeinek szabályozásáról. A rendelettervezetet dr. Beér János tanácstag, az ideiglenes jogi bizottság elnöke terjeszti elő.

A MAGYAR DIVAT NAGY SIKERE DÁNIÁBAN

A MODEX Külkereskedelmi Vállalat Dániában is bemutatta a Brüsszelben nagy sikert aratott divatkollekcióját. A helsingöri Marienlystben — Dánia legelőkelőbb huxushoteljében — rendezték meg a bemutatót. Telt ház mellett három alkalommal — több mint ezer vendég nézte végig a magyar divattervezők modelljeit. A dán lapok szerint a ruhák vetekednek a francia és olasz készítményekkel, de azok túlzásai nélkül.

— *MÁSODSZOR VIRÁGZIK A FEHÉR ORGONA a nagykanizsai Kertvárosban.*

— MEXIKÓBAN az elmúlt hetekben pusztító árvíz következtében mintegy 50 személy meghalt, 100 000 hajléktalanná vált, 150 000 hektár föld víz alá került. A károkat 50 millió dollárra becsülik.

— *MAGYAR GYERMEKRAJZ-KIÁLLÍTÁS nyílt vasárnap a szófiai úttörőpalotában.*

A KOZMIKUSTÓL A KOZMETIKUSIG

Tizennégy előadásból álló ismeretterjesztő előadássorozatot rendez az Élelmezési Ipari Dolgozók Szakszervezete az ÉDOSZ VI., Gorkij fasor 44. szám alatti székházának dísztermében. A sorozat keretében előadásokat tartanak a rakétarepülésről, az ízléses öltözködésről, Budapestről, Moszkváról, Párizsról, az olimpiák történetéről, a testápolásról és kezmetikáról, a házasság egészségügyi problémáiról, a különféle betegségekről. Szatirikus irodalmi műsorok, versösszeállítások és zenei előadások szerepelnek az érdekes, változatos programban, amelyek szeptembertől májusig, minden második csütörtök délután fél hat órakor kezdődnek. Az előadássorozatra az ÉDOSZ bérletet bocsátott ki.

× **Orvosi hír.** Dr. Orbán Sándor ideggyógyász — főorvos újból rendel. Bajcsy-Zs. út 23. Telefon: 120—371.

Gergely-Szűr: A NAP REVÜJE

KEDD,
szeptember 30

Szeretettel köszöntjük névnapjukon JEROMOS nevű kedves olvasóinkat.

A nap kérdése

— Ha egy felvonót három hónapig javítanak, azt nevezik felvonásköznek?

Kedd konferansz

Jó reggelt kívánok! Olvasom a Népszavában, hogy egy nepali földműves a légyfogás rekordere, aki 35 kiló legyet szállított be a hatóságnak. Én megé[illegible] ezt a világcsúcsot, csak nem udom, hol kell az óvást eszközölni. Szerintem egy átlagos képességű öreg bürokrata több legyet fog egy nap az íróasztalánál ülve munkaidő alatt; no persze ezt úgy értem, ha nem foglalkozik más dolgokkal, például nem udvarol, nem tölt ki totó- és lottószelvényt stb., stb., amely dolgok kétségkívül alkalmasak arra, hogy bizonyos mértékig elvonják figyelmét a légyfogásról. Igen magasra rúg ama legyek száma is, amelyeket némely pesti dámák fognak unalmukban, miközben férjük széptevését hallgatják, avagy beszámolóit arról, hogy mi történt ma a munkahelyén.

Egyébként bocsánat, most jut eszembe, visszatérve a fentemlített öreg bürokratára, ha nem tudná beállítani a légyfogási világcsúcsot a munkaidő alatt, legfeljebb túlóráznia kell.

— Ne feledjed el, Lajos, hogy ma kedd van.

Olcsóbb lett a karfiol, ma az lesz vacsorára!

— De szívem, én ki nem állhatom a karfiolt!

— Az nem jelent semmit, Lajos! Én se állhattalak ki téged, amikor megismertelek, mégis milyen szépen összeszoktunk . . .

Sir Eugen Goossens hangversenye

A Bartók-fesztivál eseményei során hétfőn este az Erkel Színházban Sir Eugen Goossens vezényelte az Állami Hangversenyzenekart, közreműködött Zempléni Kornél. A közönség melegen ünnepelte a kiváló vendégkarmestert és a hazai művészeket.

— **A TÉLI NEMESALMA** fogyasztói árát a földművesszövetkezeti boltok megállapították. Így a piros fajták közül az I. és II. osztályút 5—6,40, a III. osztályút 4,20—5,40, a IV. osztályút 4 forintért árusítják. A fehér fajták közül az I. és II. osztályút 3,80—5, a III. osztályút 3,20—4, a IV. osztályút 3 forintért adják. A kompótalma ára 1.60 forint.

GYÓGYSZERÉSZ FEJTETTE MEG A BEJELENTŐLAPOKAT

Coburg város rendőrségét nehéz feladat elé állította a bajor orvoskongresszus. A rendőrök sehogysem tudtak megbirkózni a tanácskozásra érkezett vendégek szállodai bejelentőlapjaival s ezért, mivel orvos-küldöttekről volt szó, egy receptolvasásban jártas gyógyszerészt hívtak segítségül, aki azután minden fáradság nélkül megfejtette a bejelentőlapokat.

— MEGKEZDŐDÖTT A GESZTENYESZÜRET Zalában. A termés apróbb, de édesebb, ízletesebb a tavalyinál.

— **TILOS A TONHALAT a csomagoló dobozzal együtt mérni. A fővárosi tanács élelmiszerkereskedelmi irodája utasította a közértboltok vezetőit, hogy a tonhalat mindenkor doboz nélkül kell mérni és csak a tiszta súly árát szabad felszámítani.**

A KÍNAI CSÁSZÁR KÉT FELESÉGE

Pekingben az archeológusok a Ming-dinasztiából származó Wongli kínai császár és két feleségének sírját találták meg. A császár i. u. 1620-ban halt meg és nagy »T« alakú sírban temették el, a két szárnyban pedig a két feleség volt eltemetve. A két császárnő haját épségben találták, gyémánt ékszerekkel és császárnői koronával. A sír bejáratánál nagy fatábla a császár érdemeit mondja el. A három koporsó rózsafából készült. A sírok kiásásáról rövid filmfelvétel készült.

MEGKEZDŐDÖTT A KLASSZIKA-FILOLÓGIAI KONGRESSZUS

A Magyar Tudományos Akadémián hétfőn megkezdődött és október 4-ig tart a klasszika-filológiai kongresszus. Hét országból 25 külföldi vendég érkezett. A kongresszust Trencsényi Waldapfel Imre akadémikus latin nyelvű üdvözlő beszéde nyitotta meg, majd Rusznyák István, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke mondott beszédet. Ezután Friedrich Zucker, a Német Tudományos Akadémia, Antonin Salac, a Csehszlovák Tudományos Akadémia és Kazimierz Kumaniecki, a Lengyel Tudományos Akadémia tagja emlékezett meg a magyar klasszika-filológia nagy hagyományiról.

— *ÚJ KONCERTTEREM nyílik Budapesten az Állami Hangverseny és Műsorigazgatóság székházában a Semmelweis utcai zenepalotában, elsősorban fiatal előadóművészek számára. Az első hangversenyt október 21-én tartják.*

— A BARTÓK-FESZTIVÁL érdekes eseménye volt Balog Ernő amerikai zongoraművész és zenei író előadása Bartók utolsó (amerikai) éveiről. Az előadást kiegészítették és hozzászóltak Kodály Zoltán, Szabolcsi Bence, dr. Tóth Aladár, Frid Géza (Hollandia) és még többen.

— FIUMÉBAN ÖSSZEÜLT az orr- fül- és gégeszakorvosok értekezlete, amelynek munkájában külföldi szakemberek is részt vesznek. A magyar orvosokat dr. Surján László professzor képviseli.

— **NEGYVENTAGÚ KÍNAI CIRKUSZTÁRSULAT** érkezett vasárnap Budapestre egyhónapos vendégszereplésre. A vendégek fogadására megjelent Lin-Je, a kínai nagykövetség kulturális tanácsosa és Gy Su-min nagykövetségi attasé is. A kínai művészek szerdán mutatkoznak be a Fővárosi Nagycirkuszban.

Márffy Ödön festőművész kitüntetése

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Márffy Ödön festőművésznek 80. születésnapja alkalmából, eddigi művészi munkássága elismeréséül, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze kitüntető címet adományozta. A kitüntetést hétfőn délután Dobi István, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke nyújtotta át.

— **AZ INFLUENZÁVAL KAPCSOLATOS PROBLÉMÁKAT** Kijevben külföldi szakemberek részvételével tudományos értekezleten vitatták meg. Zsdanov professzor az 1957-ben szerzett influenzajárványról tartott előadásában közölte, hogy a Szovjetunióban a megelőzési módszerek eredményeként a halálozások száma negyedannyi volt, mint Angliában és az Egyesült Államokban.

— *TÖBB MINT 20 000 VENDÉG járt Sopronban, köztük számos külföldi látogató, a most zárult soproni ünnepi hetek alkalmából.*

— **HATHÓNAPOS BOLGÁR NYELVTANFOLYAMOT** indít a Bolgár Művelődési Intézet (VI., Népköztársaság útja 7) szept. 30-án.

— *SZÁZÉVES FENNÁLLÁSÁT ünnepelte vasárnap az oroszlányi régi általános iskola.*

× **A Pedagógusok XIV. ker. Kultúrotthona** új 4 hónapos nyelvtanfolyamot indít okt. 1-én 18 órakor a XIV., Ajtósi Dürer sor 37. sz. alatt. (Május 1 út sarok.) Nyelvek: angol, német, orosz kezdő és haladó fokon. Beiratkozás a helyszínen naponta 8—18 óra között. Beiratási díj 90 Ft. Telefon: 297—005.

Az V. és VI. Békekölcsön-sorsolás gyorslistája

A két százezerforintos főnyereményt az V. Békekölcsön X. oszt. 53 076 sor. 26. sz. és a VI. Békekölcsön II. oszt. 79 125 sor. 40. sz. kötvény nyerte

Az idei harmadik negyedévi sorsolásokat vasárnap délelőtt folytatták az Állami Népi Együttes I. kerület, Corvin téri székházában. A húzások délelőtt 10 órakor kezdődtek.

Először az Ötödik Békekölcsön nyereményeit húzták. A 100 000 forintos főnyereményt a tizedik osztály 53 076 sorozat 26. számú kötvény nyerte.

A Hatodik Békekölcsön 100 000 forintos főnyereményét a második osztály 79 125 sorozatú 40. számú kötvény nyerte. Ezzel a harmadik negyedévi államkölcsön-húzások befejeződtek.

Az idei utolsó békekölcsön sorsolásokat — a Második, a Harmadik és a Negyedik Békekölcsön húzását — december végén rendezi meg az Országos Takarékpénztár.

Ötödik Békekölcsön

Sorozat	Szám	Nyeremény
40 403	14	5 000
40 403	01—50	200
40 424	01—50	200
40 613	01—50	200
40 700	01—50	200
40 918	01—50	200
40 930	01—50	200
41 100	01—50	200
41 219	01—50	200
41 225	01—50	200
41 383	01—50	200
41 741	01—50	200
41 785	01—50	200
41 965	01—50	200
41 969	18	5 000
41 969	01—50	200
41 978	01—50	200
42 014	01—50	200
42 057	01—50	200
42 149	01—50	200
42 187	01—50	200
42 188	01—50	200
42 252	01—50	200
42 334	01—50	200
42 346	37	5 000
42 346	01—50	200
42 415	01—50	200
42 625	01—50	500
42 752	01—50	500
42 957	01—50	200
42 979	01—50	200
42 996	01—50	200
43 069	01—50	200
44 091	01—50	200
43 152	01—50	200
43 253	01—50	200
43 423	01—50	200
43 424	01—50	200
43 439	01—50	200
43 479	01—50	200
43 533	01—50	200
43 767	01—50	200
44 042	01—50	200
44 063	01—50	200
44 314	01—50	200
44 551	01—50	200
44 812	01—50	200
44 841	01—50	200
44 865	01—50	200
44 872	01—50	200
44 995	01—50	200
45 089	01—50	200
45 191	01—50	500
45 200	01—50	500
45 406	01—50	500
46 694	01—50	200
45 836	06	5 000
45 836	01—50	200
45 993	01—50	200
46 039	01—50	200
46 182	01—50	200
46 422	01—50	200
46 432	01—50	200
47 285	01—50	200
47 418	01—50	200
47 580	01—50	200
47 633	01—50	200
47 680	01—50	200
47 689	01—50	200
47 734	01—50	200
47 770	01—50	200
47 895	01—50	200
48 003	01—50	200
48 061	01—50	200
48 145	01—50	200
48 177	01—50	1 000
48 225	01—50	200
48 253	01—50	200
48 288	01—50	200
48 320	01—50	200
48 334	01—50	200
48 417	01—50	200
48 422	01—50	200
48 472	01—50	500
48 761	06	10 000
48 761	01—50	200
48 762	01—50	200
49 143	01—50	200
49 176	01—50	200
49 394	01—50	200
49 435	43	5 000
49 435	01—50	200
49 448	01—50	200
49 483	01—50	200
49 507	01—50	200
49 603	01—50	200
49 627	01—50	200
49 628	01—50	200
49 666	01—50	200
49 752	01—50	200
49 758	01—50	200
49 799	01—50	200
50 066	01—50	200
50 072	01—50	200
50 076	01—50	200
50 099	01—50	200
50 248	01—50	200
50 436	01—50	200
50 437	01—50	200
50 472	01—50	200
50 514	01—50	200
50 660	01—50	200
50 699	01—50	200
50 742	01—50	200
50 767	01—50	200
50 816	01—50	200
51 041	01—50	200
51 065	39	25 000
51 065	01—50	200
51 321	01—50	200
51 360	01—50	200
51 381	01—50	200
51 440	01—50	200
51 574	01—50	200
51 869	01—50	200
52 006	01—50	200
52 060	01—50	200
52 097	01—50	200
52 173	01—50	200
52 280	01—50	200
52 338	01—50	200
52 392	01—50	200
52 443	01—50	200
52 521	01—50	200
52 622	01—50	200
52 736	01—50	200
52 792	01—50	200
52 846	01—50	200
52 864	01—50	200
52 983	01—50	200
53 076	01—50	200
53 336	01—50	200
53 353	01—50	200
53 361	01—50	200
53 679	01—50	200
53 698	01—50	200
54 357	01—50	200
54 400	01—50	200
54 573	01—50	200
54 777	01—50	200
54 986	01—50	200
55 037	01—50	200
55 192	01—50	500
55 654	01—50	200
55 762	01—50	200
55 782	23	5 000
55 782	01—50	200
55 783	01—50	200
55 810	38	50 000
55 810	01—50	200
55 857	01—50	200
55 863	01—50	200
55 886	01—50	200
56 134	01—50	200
56 431	01—50	200
56 586	01—50	200
56 623	01—50	500
56 776	01—50	200
57 205	01—50	200
57 422	01—50	200
57 478	01—50	200
57 560	01—50	500
57 617	01—50	200
57 710	49	10 000
57 710	01—50	200
57 852	01—50	200
57 922	01—50	200
58 097	01—50	200
58 194	01—50	200
58 644	01—50	200
58 878	01—50	200
58 963	01—50	500
59 017	01—50	200
59 072	01—50	200
59 101	01—50	200
59 406	01—50	200
59 531	01—50	200

Hatodik Békekölcsön

Sorozat	Szám	Nyeremény
60 016	01—50	200
60 051	01—50	200
60 078	34	10 000
60 078	01—50	200
60 085	01—50	200
60 108	01—50	200
60 426	01—50	200
60 556	01—50	200
60 669	22	5 000
60 669	01—50	200
60 688	01—50	200
60 788	01—50	200
60 886	01—50	200
60 926	01—50	200
60 976	01—50	200
61 502	01—50	200
61 614	01—50	200
61 791	01—50	200
61 824	01—50	200
61 976	01—50	200
61 979	01—50	500
62 164	01—50	200
62 233	01—50	200
62 788	01—50	200
62 794	01—50	200
62 819	01—50	500
62 835	01—50	200
63 074	01—50	200
63 205	01—50	200
63 284	01—50	200
63 665	01—50	200
63 674	01—50	200
64 112	01—50	200
64 136	01—50	200
64 202	01—50	200
64 207	29	5 000
64 207	01—50	200
64 236	01—50	200
64 471	01—50	200
65 223	01—50	200
65 277	01—50	500
65 426	01—50	200
65 562	27	5 000
65 562	01—50	200
65 639	01—50	200
65 647	01—50	200
65 722	01—50	200
65 842	01—50	200
65 887	01—50	200
65 935	01—50	200
66 194	01—50	200
66 222	01—50	200
66 286	01—50	500
66 419	01—50	200
66 619	01—50	200
66 631	01—50	200
66 632	01—50	200
66 641	01—50	200
66 650	01—50	200
66 667	01—50	1 000
66 701	01—50	200
66 706	01—50	200
66 889	01—50	200
66 902	01—50	200
66 955	01—50	200
67 061	01—50	200
67 082	01—50	500
67 143	01—50	200
67 172	01—50	200
67 221	01—50	200
67 387	01—50	200
67 590	01—50	200
67 641	01—50	200
67 874	38	25 000
67 874	01—50	200
68 066	01—50	200
68 100	01—50	200
68 101	01—50	200
68 180	01—50	200
68 736	40	5 000
68 736	01—50	200
69 002	01—50	200
69 060	01—50	200
69 071	01—50	200
69 215	01—50	200
69 350	01—50	200
69 401	01—50	200
69 484	01—50	200
69 493	01—50	200
69 858	01—50	200
69 920	01—50	200
69 952	01—50	200
69 960	01—50	200
70 057	01—50	200
70 065	01—50	200
70 078	01—50	200
70 186	01—50	200
70 222	01—50	200
70 680	01—50	500
70 742	01—50	500
70 820	01—50	200
70 825	01—50	200
70 970	01—50	200
71 180	01—50	200
71 495	01—50	200
71 624	31	5 000
71 624	01—50	200
71 813	31	10 000
71 813	01—50	200
71 898	01—50	200
72 053	01—50	200
72 215	01—50	200
72 218	01—50	200
72 233	01—50	200
72 271	01—50	200
72 457	01—50	200
72 458	01—50	200
72 483	01—50	500
72 515	01—50	200
72 608	01—50	200
72 629	01—50	200
72 641	01—50	200
72 646	01—50	200
72 888	01—50	200
73 004	01—50	200
73 150	01—50	200
73 242	01—50	200
73 264	01—50	200
73 577	01—50	200
73 646	01—50	200
73 819	01—50	500
74 138	01—50	200
74 160	01—50	200
74 183	01—50	200
74 239	01—50	200
74 394	01—50	200
74 590	01—50	200
74 667	01—50	200
74 764	01—50	200
74 767	01—50	200
74 970	01—50	200
74 983	01—50	200
75 259	01—50	500
75 359	01—50	500
75 453	01—50	200
75 567	01—50	200
75 579	01—50	200
75 614	01—50	200
75 670	01—50	200
75 771	01—50	200
76 007	01—50	200
76 109	01—50	200
76 151	01—50	200
76 234	01—50	200
76 261	01—50	200
76 479	01—50	200
76 542	01—50	200
76 639	01—50	200
76 641	01—50	200
76 721	01—50	200
76 848	01—50	200
76 870	01—50	200
76 887	01—50	200
77 141	01—50	200
77 144	01—50	200
76 164	01—50	200
77 172	01—50	200
77 260	01—50	200
77 488	01—50	200
77 821	49	5 000
77 821	01—50	200
77 834	01—50	200
77 899	01—50	200
78 003	01—50	200
78 418	01—50	500
78 594	01—50	200
78 782	01—50	200
78 816	01—50	200
78 875	01—50	200
78 896	01—50	200
78 957	01—50	200
79 027	01—50	200
79 054	01—50	200
79 125	01—50	200
79 332	01—50	200
79 357	01—50	200
79 364	01—50	200
79 366	01—50	200
79 543	29	50 000
79 543	01—50	200
79 576	01—50	200
79 585	01—50	200
79 680	01—50	200
79 703	01—50	500
79 896	01—50	200
79 930	01—50	200
79 948	01—50	200
79 965	01—50	200

Az Ötödik Békekölcsönt tizenegy, a Hatodik Békekölcsönt tizenhat osztályban bocsátották ki, így a jegyzékben feltüntetett sorozatszámokhoz tartozó összes kötvények — a százezer forintos főnyeremény kivételével — mind a tizenegy, illetve mind a tizenhat osztályban nyertek.

A fenti két gyorslista közvetlenül a húzás után készült, ezért az esetleges számhibákért felelősséget nem vállalunk!

Az Első, az Ötödik és a Hatodik Békekölcsön kisorsolt nyereményeit október 2-ától fizetik az Országos Takarékpénztár fiókjaiban és a postahivatalokban. (MTI.)

Tragikus asszonysors
SZÍNES KÍNAI FILM
Bemutató: október 1

Okt. hó 5-én, vasárnap de. 10 órakor
GÖRKORCSOLYAVERSENY
8—14 éves gyermekek részére
a városligeti tó betonján
Felvilágosítás — nevezés:
a SPORTBOLTOKBAN

RÖNTGEN JAVÍTÓ ÉS SZERELŐ VÁLLALAT
Budapest, VI., Nagymező u. 4. Telefon: 225—269
Vállalatok és állami intézmények részére 1958/59. évre
ELEKTROMOS HŰTŐGÉPEK
(Tátra — Manetta — Zisz stb.)
SZERZŐDÉSES KARBANTARTÁSÁT VÁLLALJA
ÁLLANDÓ SZOLGÁLAT!

Márffy Ödön

Világlap
1948 XI. 30.
2. l.

Napi hírek

Márffy Ödön 70 éves

Alig hinnök, de valóság, hogy *Márffy Ödön*, a modern magyar festőművészet egyik legkiválóbb mestere *kedden lett hetven éves*. Meglepő hír, *mert alkotóképességének teljes erejével dolgozik és állandó kiállítója tárlatainknak*. Márffy Ödön a *nagybányai* naturalista-impresszionista festői mozgalom után — négy évtizeddel ezelőtt — a *„Nyolcak"* csoportban tömörülő új festőkkel, — *Berényi Róbert, Kernstock Károly, Poór Bertalan, Czobel Béla* és mások társaságában — törte a továbbhaladás útját. Húsz évvel ezelőtt *New Yorkban* állított ki nagy sikerrel, majd megnyerte a Szinyei-Merse Társaság tájkép-díját és tíz évig volt a *Képzőművészek Új Társaságának* elnöke. A demokrácia a *képzőművészeti állami nagy aranyéremmel tüntette ki*. Márffy Ödön lehelletszerűen finomhatású színharmóniákban adott ködös és párás tájképeivel, életképeivel, kompozícióival és arcképeivel gazdagította festészetünket. *Ady Endre* özvegyét, a költő verseiből *Csinszka* becézőnéven ismert *Boncza Bertát* vette feleségül. A „múzsa" is sok megkapó és feledhetetlen protré alkotására ösztönözte. Hetvenedik születésenapja alkalmából ünneplésben részesítik.

—

Tétel szám	Méretek és mennyiség	A munka

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
155/1912.
Számhoz

Márffy Ödön: Nővérek.

KMTársn. A nő a művészetben
1936.

Kövesdy Géza: Balatonban.

Márffy Ödön

egyszerü ösvény se, hanem korhadt deszkapadló, egy veszedelmes szakadék felett.

Szinte zuhatagként dől az emberre a *Nemzeti Szalon* mostani tárlatán a labilis és a kétes jelszavaknak egész tömege, amelynek megfejtése — ha ez egyáltalában lehetséges — annyit jelent a müvész számára hogy mindig és mindenben vonalakat és számokat lát. A legjobb esetben parabolakat és gulákat, de nem látja meg: *a természetet és az embert!*... Lehet ezt talán beteges dekadenciának is nevezni, de valójaban még se az, ezeknek a festőknek érthetetlen harca az érthetetlen igazságért. Mert csak tessek egyszerü sémát vonni azok közé, akik a modern magyar müvészetnek igazi harcosai és azok közé, akik ugyanitt, ugyanezekben a termekben mögöttük kullognak, valami döbbenetes bágyadtsággal, ijesztő idegességgel és kapkodó neuraszténiával. *Márffy* Ödön, *Szőnyi* István, *Aba Novák* Vilmos, *Vaszary*, *Pécsi Pilch*, *Bernát* Aurél és némileg *Bornemissza* Géza is, megérdemlik azt a helyet, amit elfoglalnak, de nem érdemlik meg azt, hogy naivságból, kicsinyességből, vagy valami önteltségből teret engedjenek annak a tábornak, mely — legalább igy látjuk ezen a kiállitáson — rájuk fog feküdni s egyszerüen elboritja őket, mint az a bizonyos niebelungi sapka Alberichet. Mert hát a maguk erejével nagyon szép eredményeket érhettek el, de igy, pláne egy ilyen házassággal, egy ilyen békés egyesüléssel, mely ugy sem tart sokáig, egyszerüen megkongatják maguk felett a harangot. Bármennyit is vitatkozunk, azért mégis csak az a fontos a müvészetben, hogy érthető legyen az, amit a festő kiállit. Itt pedig van több olyan „mütárgy", melyek lehet, hogy forditva vannak felfüggesztve, de lehet az is, hogy jól s mégis az előbbi hatásuk van. Ez nem rossznyelvüség, vagy kigunyolás, ez igy van! És ha változtatni nem is lehet rajta, de tanulni mindenesetre lehet és kell is belőle. Anélkül, hogy ezek meg tudnának birkózni az optikai formák némaságával és ürességével, filozófiai és matematikai kérdéseket akarnak felvetni, ott, ahol valójában müvészetet kellene adni. Valljuk be már egyszer, hogy a kapkodásban és a tehetetlenségben, az összevisszaságoknak ebben a káoszában nem lehet megtalálni a *belső ént*. Hiába hivatkoznak arra, hogy középkori müvész is groteszk volt, a középkori müvész sohasem volt groteszk, csak egyszerü volt, naiv, mosolygó és egy kicsit primitiv, de a KUT-és az UME gárdájának szándékos és tulhajtó deformálása, az nem müvészet és nem is primitivség. Közöttük aztán (az emlitetteken kivül) van egy-két fehér holló. Ilyen *Csók* István, akinek egy arcképe van kiállitva. A viccfaragók azt mondták ezen a tárlaton, hogy *Csóknak* ez a festménye ugy hat itten, mint egy legöregebb, legösibb konzervativ festmény. És ez igaz is, tessék megnézni a képet és tessék megnézni azt, ami a kép körül van.

A szobrászok azonban kivételek, mintha semmi, de semmi közük sem lenne a szindikátus tagjainak ecsetjeihez. Komolyak és igazán szép amit nyujtanak. *Meggyesi* Ferenc, *Boda* Gábor, *Pátzai* Pál, *Schaár* Erzsébet, *Radnay* Margit és *Kósa* Mária, valamint kisplasztikával *Beck* Ö. Fülöp megnyugtatja azokat, akik egy kicsit elfáradnak, elfásulnak a látottakon.

Dékány András

Meghóditottuk a hölgyvilágot

elegáns és mégis olcsó őszi **kalapujdonságainkkal.** Alakitások modellek után. Sapka-, sálgarniturák nagy választékban. **Garbovits és Nánássi** kalapgyár IV., Régiposta-u. 6. **E hirdetésre hivatkozóknak 5% engedmény.**

* Mécs L...

szög Vilma és Honthy Hanna verben szinészi tehetségének ragyogását. A darab a *Rotschildok* szétágazó bankalapításainak időszakában játszódik 1821-ben, Napoleon halálának évében. Egy érzelmes szerelmi idill szálai fonódnak össze a bonapartisták tervével, hogy a Rotschildok pénzével hazahozzák a Szent Ilona szigetére számüzött császárt. A szerelem és a pénz harcának Napoleon halála vet véget. *Medgyaszay* Vilma alakitja szeretetreméltó kedvességével, finomságával és tévedhetetlen izlésével a *Rotschildok* anyját, *Honthy* Hanna pedig hóditóan *La George* szinésznőt, *Napoleon* egykori szerelmesét. Kellemes meglepetésül hatott a naivaszerepben a fiatal és bájos *Raffay* Erzsi tehetséges alakitása. A kitünő együttes erősségei voltak még: *Somoggi* Nusi, *Kabos*, *Zátony*, *D'Arrigo*, *Sziklai* és *Rubinyi*. Az ügyesen, gonodsan és lelkesen megirt szövegkönyvhöz alkalmazkodó, hangulatos zenét szerzett *Lajtai* Lajos, a zsonglőr bravurosságával használva föl ismert melódiákat. *Lóránt* Vilmos rendezte a darabot, *Komor* Vilmos tanitotta be és vezényelte a zeneszámokat. *Gyarmathy* Miklós diszletei szépek. A premier közönsége tetszéssel fogadta a bemutatót.

Ui. 1932. XI. 6. **H. G.**

KUT — UME

— Kiállitás a Nemzeti Szalonban —

Az esztétikusok és a kritikusok nesztora, *Reinach*, amikor ismert előadásait megtartotta a *Louvre*-iskolában, pár szóban rámutatott arra, mi lehet a XX. század müvészeti iránya. *Reinach* azt mondta, hogy a realista irányok nem szerepelhetnek tovább, mert elvégre azt kell megfogni, elérni, amit a fénykép sem adhat vissza. A forma és a mozgás szépségét, a szinek erejét, misztikumát, ragyogását — de minek ennyit fecsegni; azt, amit végeredményben költészetnek is nevezünk! Ha vannak is *Reinachnak* ellenfelei, mint ahogy vannak, azt azért kénytelenek elismerni, hogy igazat mondott. Mert hát azóta megbukott a léleknélküli, tulromantikus álmodozás, majd később azoknak az iránya, akik egész regényeket kentek a vászonra. *Reinach* szavai felkavarták a müvészeket és megindult a keresés, a kutatás... *Cezanne Van Gogh, Gaugoin* mélységei után ujabb mélységeket kerestek és itt kezdődött el a jelszavak kora, a kubizmus, a dadaizmus, a németek által Párisban meghonositott expresszszionizmus, melyekkel ugy találkozunk össze itt a *Nemzeti Szalonban*, a *KUT* és az *UME* kiállitásán, mintha ezek felett nem mult volna el az utóbbi időben pár egészségesebb esztendő.

A müvészbéke szép és kell is, hogy az legyen és mint mondják, a *KUT* és az *UME* békés házasságot kötött egymással. Most *Modern Müvészeti Egyesületek Szindikátusa* a cimük és az ember nem tud elmenni ezek mellett a képek mellett (persze kivételek is vannak!), hogy ne érezzen valami belső mosolygást és ne csodálkozzon egy keveset, hogyan lehet itt egyáltalában müvészetről beszélni? Mert nem arról van szó, hogy a naturalizmust meg kell menteni, a naturalizmus tele van ezer hibával és nagyobb harcokat nem is érdemes érte folytatni, de hát azok az uj utak, melyek már megnyiltak és mindenki előtt láthatók. Olaszországban, Franciaországban, Németországban, miért éppen láthatatlanok a *KUT* és az *UME* tagjai előtt? Jó, jó, a festészet nem lehet már egyszerü másolás, mint ahogy maga a költészet se valóság, de a piktura se téveszthető össze a naiv merevséget a torzitással. Az az ut, amelyik itt a neoprimitiv és téveszmékkel megrakott fiatalokat, öregeket viszi előre, vagy talán hátra is, nem országut, még csak

Ui 1932. XI. 6.

a kiállításokon alku nincs, a műgyüjtők 20% engedményre jogosultak. A tiszta haszonból műtárgyakat vásárolnak és kisorsolják a műgyüjtők között. Sőt a kiállításain vásárolt művek későbbi eladását vagy elcserélését is lehetővé fogja tenni. A céh öregek-tanácsa Márk Lajos elnöklete alatt a következő művészekből áll: Csók István, Deák-Ébner Lajos, Fényes Adolf, Glatz Oszkár, Iványi-Grünwald Béla, Karlovszky Bertalan, Kernstok Károly, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Perlmutter Izsák, Rudnay Gyula, Réti István, Thorma János és Vaszary János. A céhnek eddig hatvannál több tagja van, de kiállításait mindenki előtt megnyitja, aki érdemes művel jelentkezik. Az első kiállítás november 11-én nyílik meg a Nemzeti Szalonban.

Budapest in Bildern. Mit einer Einleitung von Alexius Petrovics, und 64 Bildern von Bruno Reiffenstein. Verlag Dr. Hans Eppstein. Wien—Leipzig. 1928. 10 oldal szöveggel.

Régóta nélkülözött képeskönyvet adott kezünkbe a német könyvkiadói rátermettség! Hányszor kalauzoltunk idegeneket Pesten, akik szívesen vittek volna magukkal egy *jól illusztrált* kötetet, hogy hazatérve fölelevenítsék emlékeiket, barátaikat meggyőzzék arról, hogy érdemes eljönni Európa egyik legszebb nagyvárosába! A magyar idegen forgalom örömmel fogadhatja ezt az első fecskét, amely hisszük, igen jó szolgálatokat fog tenni.

A tetszetős külsejű, karcsú kötet bevezetését, mint pedig a képek rövid magyarázatát Petrovics Elek írta, a magyar esztetikai próza kitünő mestere, — a fordítás dr. Hoffmann Edith munkája. Petrovics Elek egy mondatát szeretnők mindenkinek szívébe vésni. „A város mindig újjáteremtődött — s amely város erre képes, az *halhatatlan.*" S amilyen találó ez a mondat, éppolyan kiváló az egész, alig négy oldal terjedelmű tanulmány. A Magyarországon átsiető idegennek rövid képet ad hazánk történetéről s a főváros szerepéről, történelmi tragikumáról. Amit benne elmond a szerző, az olyan, hogy a legszórakozottabb idegent is megkapja s a legröpkébb globetrotter is bizonyára megtartja emlékezetében. E kis essay írója lenne hivatott egy nagyobb, Magyarország egészét az idegennek közvetítő képeskönyv bevezetésének megírására is, — az Orbis terrarum magyar kötetének szerkesztésére.

Amilyen értékes a bevezetés, amilyen szerencsés a 64 kép kiválasztása, oly kevéssé szerencsések a könyv egyes fényképfelvételei. Igazán jó képek mellett néhány teljesen hibás képet találunk: így a Lánchíd (3), Vigadó, a Dunaparti korzó képei, amelyeken meglátszik az, hogy idegen vette fel azokat. Viszont a legnagyobb elismeréssel kell a régi Pest-Buda képeiről szólani, amelyek Bruno Reiffenstein hangulatfestő művészetét dícsérik.

Dr. Bierbauer Virgil.

MÁRFFY ÖDÖN MŰVÉSZETE. Pátzay Pál bevezetésével. Berlin, Paul Gordon. Tiszteletreméltó az a kitartás, amellyel Márffy az általa helyesnek, jónak vélt ösvényen halad tovább, nem törődve a becsmérlőkkel, gáncsoskodókkal, küzdve az anyagi érvényesülés akadályaival. Van ebben valami imponáló. Hányan váltogatják ideáljukat, kölcsönkérik látásukat, meggyőződésüket, ma ettől, holnap amattól! Márffy hű maradt önmagához. Közönségünk még idegenkedik tőle, alig érti meg, mert ízlését a jól szervezett műkereskedelem átlagáruja rontja. Ezzel szemben meg lehet állapítani, hogy kevés művészünk munkáiban van annyi lendület, frisseség, közvetlen érzés, mint Márffy Ödön festményeiben. Amit ad, az ösztönös, primér megérzés, azon nyerseségében fölszolgálva. E nyerseségben szépség és érték van: meg kell becsülnünk.

Helyesnek tartjuk, hogy a Képzőművészek Új Társasága kiadványsorozattal akarja művészeit propagálni és ezzel rálép a szervezettség mezejére, hogy megvívja harcát a közömbösséggel, a félreértéssel. A Márffy-kötet csinos, ízléses kiállítású. Pátzay tömörre fogott, jól megírt bevezető szavai nem kalandoznak elméleti fejtegetések útvesztőibe. A vállalkozás mindenképpen alkalmas arra, hogy szolgálja az ügyet, melynek érdekében megindult. *(Rffy).*

E. FARKAS: ARCHITEKTUR, INNENRÄUME, FILM. Akadem. Verl. Dr. Fr. Wedekind & Co., Stuttgart, 1927. — 38 terv, Durach Felix előszavával.

Abból a gazdag könyvtermésből, mellyel a német kiadóvállalatok az építőművészet kérdései iránt újraéledő közfigyelem rendelkezésére sietnek, időnként fel-fel bukkan egy-egy magyar név. Az ember itthon örömmel vegyes szomorúsággal nézi ezeket a könyveket: örömmel, mert egy hazánkfia sikerét szemléli, szomorúsággal, mert arra gondol, hogy vajjon az itthoni építészek mikor lesznek abban a helyzetben, hogy gondolataikat s munkásságukat a sajtó fegyvereivel is a szellemi küzdelem harcvonalába vezethessék.

Farkas Endrének, a jelenleg Bonatznál, Stuttgartban dolgozó építőművésznek könyve annál élénkebb bizonysága ennek a kiadói gavallériának, mert a 48 oldalas füzet csupa tervet, jórészt kivitelre nem kerülő terveket, tartalmaz. A „Dresdener Anzeiger" pályatervei, egy érdekes irodaház terve, egy kurszála, egy kölni irodaház pályaterve, a népszövetségi palota s a *birminghami városrendezési pályázat* tervei tanuskodnak arról, hogy a szerző lankadatlan buzgalommal tárta gondolatait az előkelőbbnél előkelőbb, sok munkát és fáradságot igénylő nagy pályázatok döntőbírái elé. Az interieurök tervei a művésznek Budapesten élő fiatal, iparművész öccsével való közös munkái. Végül a filmépítészet teréről bemutatott néhány vázlat tanuskodik a szerző sokoldalúságáról.

Ami a tervek érdemét illeti, Farkas Endre tökéletesen hatalmába került a mai német építészeti irány lenyügöző erejének. Ezzel korántsem becsültük le szerző képességeit. Németország építészete ma nagyon erős, talán legerősebb a világon, ennek a bámulatos produkciónak hatása alól még sokkal távolabb eső országokban sem vonhatják ki magukat az új szépségekre vágyó építészek. Csak természetes, hogy Farkas, aki ott él, velük dolgozik s közelről figyelheti olyan szellemek, mint Breuhaus, Straumer, Paul Bonatz munkásságát, teljesen átadja magát ennek az iránynak. De viszont az is természetes, hogy mi, akik a dolgokat távolabbról szemléljük, egyéb igényekkel is fellépünk, s magyar építésztől minden körülmények közt az eredetiség, az originalitás jelei után kutatunk. A dolog úgy áll, hogy Farkas tervei itthoni viszonylatban a meglepetés erejével hathatnak, németországi viszonylatban azonban nem emelkednek túl azon a tiszteletreméltó, szolid átlagon, amely ma ottan jellemző s bizonyos mértékig építészi standardot jelent. Az is igaz, hogy a szerző aránylag fiatal ember, aki az utolsó szót valószínűleg később mondja még ki: iskolának ez a német iskola az elképzelhetően legkitünőbb.

Mindenesetre érdekes, mennyire nem bírnak az emberek felkapott modorosságoktól szabadulni. A tervek rajztechnikája a Németországban ma untig ismételt rajzmodor, melynek megvan az a nagy hátránya, hogy könnyen elcsábítja a tervezőt olyan fogások alkalmazására, melyek a papiros síkján túl igen kevés biztosítékot nyujtanak a térbeli hatást illetőleg. Különösen érezhető ez a filmépítészeti terveken, melyek néhol erősen megközelítik a semmitmondás határait. Az előszó gyönyörű gyöngybetűi is közelebb állanak ízlésünkhöz, mint a címlap, mely nehezen olvasható, merőlegesen állított betűsorával — már inkább a tegnapé, mint a máé.

Végeredményben azonban hálásak vagyunk a szerzőnek. Akik fülledt levegőjű, füstös szobában ülnek, melynek törött ablakai az építőművészettörténet kitépett, elsárgult lapjaival vannak beragasztgatva, — azok hálásak egy belélegzésnyi friss levegőért s egy tenyérnyi napfoltért is, mely messzi, haladó országok művészetének szabad, napfényes tájairól érkezik feléjök. *Padányi Gulyás Jenő.*

KIÁLLÍTÁSOK:

Szeptember 8-án nyílt meg a Nemzeti Szalonnak *Győrfy K. József, Lenhard Alice, dr. Nagyné Szentgericzei Jakab Piroska, Réty Zsuzska* festőművészek, valamint *G. Lázár Ilona* szobrászművésznő gyüjteményeiből álló LXII. csoportkiállítása;

másnap, szeptember 9-én az Ernst-Múzeumnak *Basilides Barna, Basilides Sándor, Bernáth Aurél, Réti-Kády János, Péter Mária, Gy. Szabó Kálmán, Vaszkó Ödön* festőművészek műveiből álló XCVIII. csoportkiállítása;

ugyanezen hó 23-án a Nemzeti Szalon őszi tárlata és ezzel kapcsolatosan *Lenhard Alice* festőművésznő folytatólagos gyüjteményes kiállítása;

ugyanezen hó 30-án az Ernst-Múzeumnak XCIX/a. csoportkiállítása, melyen *Bernáth Aurél* folytatólagosan, továbbá *Bertalan Albert, Feszty Masa, Nagy Sándor, Rózsaffy Dezső, Simon György János és Zilzer Gyula* festőművészek vettek részt.

Október hó 7-én nyílt meg a Nemzeti Szalonban a *Magyar Akvarell* és *Pasztellfestők Egyesületének* XIV. kiállítása;

14-én az Orsz. M. Képzőművészeti Társulatnak *Gimes Lajos, Kézdi-Kovács László, Merész Gyula, Nádler Róbert* és *Udvary Pál* festőművészek, *Gách István* szobrászművész, továbbá négy elhúnyt művész, *Csuk Jenő, Krutsay Ferenc, Tardos-Krenner Viktor* és *Ujváry Ignác* műveiből álló őszi kiállítása a városligeti Műcsarnokban;

21-én az Ernst-Múzeumnak XCIX/b. csoportkiállítása, melyen *Hubay Andor* festőművész és *Telcs Ede* szobrászművész vettek részt s amelyen *Fadrusz János* halálának 25. évfordulója alkalmából néhány kisebb alkotása is bemutatásra került.

Felelős szerkesztő: Dr. Majovszky Pál.

Főmunkatárs: Dr. Lázár Béla.

Kiadó: Ormos György.

Szerkesztőség: VII., Erzsébet-körút 7. II.

Magyar Művészet. 1928. 7. szám.

Nyomatott a Lorilleux Ch. és Tsa gyár festékével.

Az Athenaeum r.-t. mély- és könyvnyomása.

Márffy Ödön

Szo

Márffy Ödön kiállítása

A Népművelési Központ Rákóczi-úti kiállítóhelyiségében megnyílt *Márffy* Ödön freskóterveinek kiállítása.

Márffyt eddig inkább, mint a levegő és víz csodálatos mesterét ismerték. Gyakran festett embert is, de ez csak mint a tájhoz tartozó jelenség szerepelt nála. Scha nem hangsúlyozta a munka teremtő erejét, a munkás alkotó szerepét. Mostani kiállításán mint emberábrázoló mutatkozott be. Művészetével közelebb került a való világhoz. Kifejezetten az a törekvése, hogy megmutassa mindenki számára: az igazi művészet csak az, amely a néptől jön és a népért van. Csodálatos színskálája nem halványul el egy pillanatra sem, hanem ha lehet, még ragyogóbban érvényesül freskótervein. A valóság hű képét adja mesteri megfogalmazásban. A freskótervek mellett szerepeltet néhány tájképet is (ezek korábbi munkái), de legutóbbi vázlatai, festményei már azt mutatják, hogy Márffyt is megragadta az újjáépítés, a munka szépsége.

(sz. p.)

i Antal
óbiás
ilinia

Izr. Sabuoth 1. nap

Ő

4

Vazul
ránd
etód

Hold: első negyed

Izr. Sabuoth 2. nap

D

5

olán
id
non

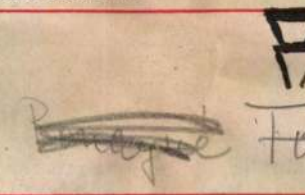

DA

6

erenc
ztin
kon

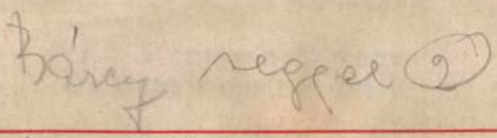

TÖK

7

r hv.
ura
mzel

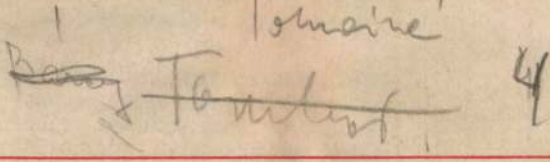

EK

8

rém d.
nold
c vt.

425 - 714 Gulia

BAT

9

és Prot.
árfás
s ap.

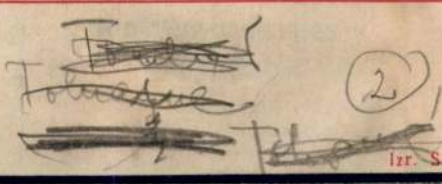

Izr. S. Nassza

MÁRFFY ÖDÖN:

332. Csipkekendős hölgy.
333. Leányfej.
334. Ablaknál ülő hölgy.
335. Terraszon.
336. Nővérek.
337. Balkonon.
338. Este az asztalnál.
339. Kékruhás hölgy kutyával.
340. Csinszka utolsó arcképe.
341. Kosaras leány.

KMTárs, A nő a művészetben. 1936.

BAI SZÉKELY ANDOR, festő, I., Fehérvári-út 49. (13, 57, 311.)
EKELY KÁROLY, szobrász, II., Zárda-utca 34. (350.)
GETI JENŐ, festő, IV., Károly király-út 19. (29, 37.)
NES ELEMÉR, festő, VII., Damjanich-utca 9. (333.)
ÁNYI LAJOS, festő, V., Pozsonyi-út 4 c. (79, 80, 317.)
ÖLGYÉMY ENDRE, festő, Szatmár, József főherceg-utca 2. (280.)
JHANEK OSZKÁR, festő, Temesvár, Józsefváros, Fröbl-utca 21. (144.)
MÁSSY MIKLÓS, festő, VII., Damjanich-utca 52. (208.)
TZ LÁSZLÓ, festő, V., Személynök-utca 7. (162, 355.)
LCSNÉ-STRICKER GINA, szobrász, VI., Kmetty-utca 29. (440.)
LKESSY VALÉR, festő, II., Fő-utca 21. (298, 322.)
NKÁCS JÁNOS, szobrász, VII., Dembinszky-utca 46. (437.)
MÁR THEIN MIKSA, festő, V., Rudolf-tér 1. (326.)
CHEICK ERNŐ, festő, Igló. (166.)
RY GYULA, festő, Veres Pálné-utca 19. (156.)
VARDY FLÓRA, festő, I., Mészáros-utca 2. (112.)
VARI DEZSŐ, festő, Trencsén, 15. honv. gy. e. (272.)
VARY GÉZA, festő, I., Kelenhegyi-út 12. (56, 71, 72.)
VÁRY IGNÁC, festő, IX., Kinizsy-utca 31. (345, 387.)
NDI MARISKA, festő, I., Fehérvári-út 56a. (117.)
RMÖS PÉTER, festő. (123, 129.)
ADÁSZ ILONA, festő, VI., Teréz-körút 37. (294.)
AJDA ZSIGMOND, festő, VIII., Damjanich-utca 58. (81, 318.)
ÁMOSSYNÉ-ELEÖD KAROLA, festő, I., Mányoki-út 8. (195.)
ASS ELEMÉR, festő, I., Attila-körút 2. (41.)
AS FERENCNÉ, festő, I., Döbrentei-u. 8. (158.)
AS VIKTOR, szobrász, X., Százados-út. Művésztelep. (344.)
ASTAGH GÉZA, festő, I., Somlói-út 26. (211, 356.)
ÁRADY GYULA, festő, I., József-műegyetem. (74, 78, 241.)
ESZTRÓCZY MANÓ, festő, II., Heltai Ferenc-utca 8. (255, 256.)
VÁGNER GÉZA, festő, IV., Egyetem-tér 5. (306, 309, 324.)

A KUT kiállitása

A *Képzőművészek Uj Társaságának* ez az idei kiállitása a *Nemzeti Szalónban* mindenkit elragadhat frisseségével és mozgalmasságával. Mi azonban, akik modern müvészetünknek ettől az uttörő csapatától többet is várunk ennél a kellemességnél, kissé csalódottan állapitjuk meg, hogy a KUT-nak ez a tárlata semmi különösebb fejlődést, haladást, gazdagodást nem mutat az előző évekhez képest. Erről — és ezt rögtön meg is kell mondanunk — nem a müvészek tehetnek. Ez a sok fiatal és kevésbé fiatal, de mégis erősen *mai* festő, szobrász, majdnem egytől-egyig igazi keményvágásu tehetség, de a festés, a szobrászat igen különös valami: nem fejlődhetik, csak a leggazdagabb benyomások, legerőteljesebb hatások viharaiban. Igy virult fel egész mai festészetünk és mondanunk sem kell, hogy ezek a termékeny viharok Párizs müvészi életét jelentik és jelentették minden időben, legalább száz éve. Párizs megtermékenyiti a festőket és szobrászokat, ujjáteremti őket, amint ők maguk viszont nemzeti és faji müvészetüket teremtik ujjá, termékenyitik meg azzal, amit Párizs levegőjéből magukba szivtak. A KUT fiataljain — sajnos — erősen megérzik, hogy a mostoha viszonyok elzárják előlük Párizst — mindenen, amit festenek, mintáznak, az önkeresés lázát érezzük, amely rögtön az önmagáratalálás ujjongó eredményeit mutathatná fel, amint a müvészek és müvek beleolvadhatnának a kor müvészetének Párizsban örvénylő áramaiba, hogy ezeket viszont átolvasszák magyar egyéniségükbe. Mübarátainknak, mecénásainknak alig lehetne szebb hivatása, mint az, hogy évenként néhány fiatal festőnket, szobrászunkat Párizsba küldjék, — a mai magyar képzőmüvészet látná végeredményében ennek hasznát.

A KUT „nagyjai" persze ezen a tárlaton is kiválóak, anélkül, hogy ujabb eredményeket mutatnának. *Márffy Ödönnél* bizonyos elmélyedést látunk, a szinek, formák, a festői és lelki tartalom erősebb összhangját. *Gyümölcsszedő leány* című képének nemes rajza, *Tengerpartjának* szép szinei különösen kiemelkedő értékek. Érdekesen közeledik a természethez *Egry József*, ez a nagy álmodó. *Krisztinavárosi utcarészletén* pompás egyensulyát érezzük a látomásnak és valóságnak, *Müteremablak* című kis pasztelljének finomságai előtt pedig valósággal meglepetten állunk meg. *Berény Róbert*, néhány szerencsés éve után, — ugylátszik valami ujat keres, — szinei frissek, derüsek, de nincs bennük a régi tartalmasság, kompoziciója pedig szétesö, nyugtalan. Csak *Ősz* című táján találjuk meg igazi értékeit. *Bernáth Aurél* egyétlen képe is valami nehéz iránykeresést árul el, *Czobel Béla* — némi lelkifurdalással — kacérkodni kezd a szinekkel, annál kitünőbb *Diener Dénes Rudolf* néhány képe, különösen a Vuillardhoz méltó *Család*, finoman hangolt vörös-kékjeivel és a kis virágcsendélet, elragadó frisseségével. *Czigány Dezső* önarcképe csupa erő, egyensuly és egyszerüség, *Barcsay Jenő* komor erejét pedig különösen fekete-szürke tája érezteti.

A fiatalabbak és fiatalok közül *Dési Huber István* mutat fejlődést, *Kettős ut* című temperájának tiszta és határozott festőisége figyelemreméltó. *Novotny E. Róbert* egyszerü és kifejező *Gulyás*-figurája, *Farkasné Kohner Ida* kitünően megfigyelt és virtuoz könnyedségü állat-tanulmánya, *Deli Antal* két komorerejü rajza mellett, *B. Pollatschek Lilly*, *Körmendi András* és *Bene Géza* képei tünnek fel.

A szobrászati rész igazi eseményét jelentik *Ferenczy Béni* bronzplakettjei: Tizianról, Goyáról, Van Goghról, Michelangelóról mintázott miniatür remekmüvek. *Medgyessy Ferenc*, *Andrássy Kurta János* egy-egy erőteljes tanulmányfeje mellett, *Csorba Géza* és *Vedres Márk* aktjai jelentősek.

Fóthy János.

[illegible] Tanácsának tagjává nevezte ki.

— **Amerikai ösztöndíjak.** Az Északamerikai Egyesült Államok egyetemei és főiskolái néhány ösztöndíjas helyet ajánlottak fel az 1938—39. tanévre. Pályázhatnak a tudományegyetemek, a József nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem és a főiskolák oly harmincöt életévüket be nem töltött férfi és női hallgatói, akik legalább első vizsgájukat jó eredménnyel letették. A pályázat határideje december 10.

— **Délmagyarország és Párizs válogatott csapata döntetlenül mérkőzött.** Párizsból jelentik, hogy a Délmagyarország válogatott labdarugócsapata szombaton Párizs csapatával 2:2 arányban döntetlenül mérkőzött. A félidőben a magyarok 2:1-re vezettek. Délmagyarország góljait Fritdmann és Harmat lőtte.

„Doktor Csik"

Rántsunk meg ma minden zuhanyt,
Ugy huzzunk reá tust,
Hogy letette jeles Csikünk
Im, a doktorátust.

Ki a világ jeleseit
Uszásban lehúzta,
Im szigorlatait is, gyorsan,
Sikerrel meguszta.

(—kas.)

[illegible]

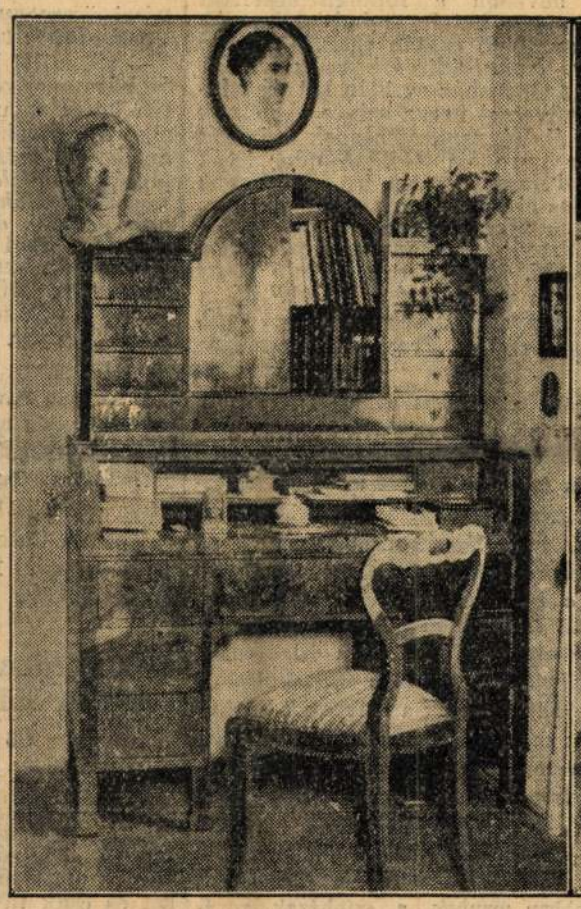

KÉPEK CSINSZKA ÉLETÉBŐL. A felső sorban: *Csinszka gyerekkori képe*, középen *Márffy* Ödön portréja feleségéről, jobboldalt a könyvnapon Csinszka árulja könyvét. Alsó sor: Ady és Csinszka. Mellette az elárvult íróasztal, rajta Ady Endre maszkja, felette Csinszka anyjának fényképe. Jobbszélen a gazdátlanul maradt divány mellett a kis szekrényen Révész Béla új könyve: az »Ady és Léda«

A főváros tegnap megválasztott öt új tanácsnoka:

báró Babarczy István — **Farkas Ákos** — **Felkay Ferenc** *(Rozgonyi felvétele)* — **Morvay Endre** — **Thorday Lajos** *(Halmi felvételei)*

SZÍNHÁZ

Bethlen Margit grófnő pantomimjéről beszél a rendező

Bethlen Margit

Az Operaház színpadán most az »Örök temetés« című *Liszt—Weiner*-pantomimet próbálják, amelynek meséjét *Bethlen* Margit grófnő írta. November elsején kerül bemutatásra és előadását másodikán *megismétlik*.

— A táncjáték zenéje — mondotta nekünk ifj. *Oláh* Gusztáv, az előadás rendezője — *Liszt* Ferenc »Funerailles« és »Marche Funèbre« című szerzeményeiből készült. Az utóbbit *Miksa császár emlékére komponálta a nagy zeneszerző*. A két zongoraszerzeményt *Weiner* Leó hangszerelte.

— A színpad: a világ sírhelye. Harangzúgás közben feketefényű páncélban a halál angyalai ássák a sírt. És jön a nagy menet: öregek, fiatalok, férfiak, nők, szegények, gazdagok. Egyedül jön a fiatal leány, aki nem akar még sírba szállni, mert még nem kapott semmit az élettől. Társnői hiába könyörögnek a halál angyalainak érette. Aztán katonák jönnek, akik elszántan mennek a sír felé. Amikor a leányokat meglátják, elágyulnak a katonák, de mind belesodródnak az örök sírba. Csak a lány marad ki szerelmesével, a hőssel. Vele együtt aztán boldogan indul a sír felé.

Bethlen Margit grófnő pantomimjének bemutatója *Verdi* Requiemjének előadását előzi meg.

A valódi autogram

A budai vendéglőben, ahol hangversenye után *Toscanini* vacsorázott és cigányt hallgatott, természetesen minduntalan autogramot könyörögtek a világhírű karmestertől.

Toscanininek nagyon jó kedve volt és nevetve elmesélte az ő autogramjai titkát *Zingarelli* bécsi olasz újságírónak, aki együtt vacsorázott vele a pesti koncert után. Elmondotta, hogy *ő sohasem ad autogramot;* világszerte, Amerikában épúgy, mint Európában *Walter* fia, aki Budapestre is elkísérte, *szokta helyette aláírni a nevét*. A sok-sokezer Toscanini-autogram mind az ő Walter fiától való.

Alig hogy befejezte ezt a vallomást, Zingarelli papírt és ceruzát tett elébe:

— Erről jut eszembe, — mondotta — hogy egy kis pesti barátnőmnek esküvel igértem egy Toscanini-autogramot. Legyen kegyes, Maestro, adjon egyet...

Toscanini felkacagott és átkiáltott az asztal másik végére a fiához:

— Walter, Italo barátunk autogramot kér! *Neki csak nem adhatok egy hamisat! Kérlek, adj neki egy valódit!* ...

* **Még egy magyar »A cirkusz csillaga« bécsi előadásában.** November elsejétől kezdve *Rökk* Marika mellett *még egy magyar fog játszani* »A cirkusz csillaga« bécsi előadásaiban: *Dénes* György, aki tegnap Bécsbe utazott, hogy ott eleget tegyen szerződésének. A magyar cirkuszrevü bécsi vállalkozója a szerelmes bohóc szerepére szerződtette őt Hans *Thimig* helyébe, aki október végén kiválik az együttesből, mert más darabban kell fellépnie.

Hubay Jenő

Alpár Gittát kérte fel az Operaház Hubay Jenő új operájának címszerepére

Hubay Jenő, akinek »Karenina Anna« című operáját a minap nagy sikerrel mutatták be Nürnbergben, tegnap hazaérkezett Nürnbergből, ahol jelen volt dalművének bemutató-előadásán.

— Nagyon kellemes benyomásokkal jöttem haza Nürnbergből, — mondotta nekünk az illusztris zeneszerző — pompás előadásban került ott színre operám. Wronsky szerepét egy különösen jó tenorista, Peter *Markwort* énekelte. A magyar konzul bankettet rendezett a bemutató után és Nürnberg nevében a főpolgármestertől kaptam egy hatalmas babérkoszorút.

Hubay Jenő ezután küszöbön álló *magyar bemutatóiról* beszélt:

— Az Operaház az idén két új színpadi művemet hozza színre. Az egyik »A milói Vénusz«, amelynek szövegét *Farkas* Imre és *Góth* Sándor írták Louis *d'Assas* francia író »La Venus de Milo« című régi színműve nyomán. Agathon athéni nemes, Skopas szobrász, Praxiteles, Panurgos rabszolgakereskedő, Clythia, egy előkelő hölgy és Cloe, a melosi leány az alakjai, a cselekménye Krisztus előtt a IV. században történik. Praxiteles szerepére igen kitünő művészünk van *Pataky* Kálmán személyében, aki már elvállalta a szerepet és már nemsokára megkapja a zongorakivonatot, hogy megtanulhassa.

— És ki lesz a milói Vénusz?

— Két héttel ezelőtt *felkerestem Alpár Gittát és az Operaház megbízásából tárgyalást folytattam vele operám címszerepe dolgában.* Alpár Gitta örömmel vállalta, hogy fellép a szerepben és most már csak attól függ, hogy sikerül-e vele végleg megállapodni, vajjon *külföldi fellépései összeegyeztethetők-e operaházi vendégjátékával.*

— »A milói Vénusz« játékideje egy és háromnegyed óra és ezzel egy estén kerül színre egy óráig tartó másik új darabom, »Az önző óriás«, amelynek *egészen különös a műfaja.* Meséjét *Wilde* nyomán *Márkus* László és *Mohácsi* Jenő írták és vannak *beszélő, énekes és táncos szerepei is.* Arról az óriásról szól, aki visszatér a kastélyába, ahol gyerekek játszanak. Kiűzi őket és ettől kezdve nem süt oda soha napsugár és örökös a tél és a jég.

* **Drága a színházi ruhatár!** *(Levél a szerkesztőhöz.)* A színházigazgatók, mélyen tisztelt szerkesztő úr, mint folyton olvasom és hallom, egyre arról tanácskoznak, hogyan fordítsák meg a színházi dekonjunktúrát. Nem gondoltak még soha az igazgató urak arra, hogy *a ruhatári díjak a közönséget nemcsak hogy értelmetlenül és súlyosan terhelik,* de még felette bosszantják is? Ezek a díjak éppen nem állanak arányban a szolgáltatással! Ha a felöltőmet meg a kalapomat néhány órán át megőrzik, miért kerül az annyiba, amennyiért egy jól fütött és világított helyen egy «színházi vacsorát» kaphatok? Miért nem néznek az igazgató urak a mozik felé? Azok is ruhatár-kényszerrel kezdték és amióta arról lemondtak, jobban mennek a színházak rovására.

Amit azonban a hétfői *Toscanini-estén* a *Városi Színházban* a garderob-díjak terén produkáltak, az mindennek a teteje! *Kabátért 50 fillért, kalapért 20 fillért követeltek!* Még szerencse volt, hogy nem esett az eső, mert ha esetleg ernyőt és kalucsnit is le kellett volna adni, egy pengő fölé ugrott volna a ruhatári díj. *És kivétel nélkül a földszinten és a karzat utolsó sorában!* Miért kell a Városi Színház ruhatárának annyit jövedelmeznie egy estén, amennyit egy drámai színház telt háza összesen nem jövedelmez a legkitünőbb előadással?

Vigyázzanak az igazgató urak, mert ha még azokat is elbosszantják színházaikból, akik eddig színházba jártak, *ki fogja fizetni a ruhatári díjakat?* Azt hiszem, az a színház fog legelőször új és állandó közönséget hódítani, amelyik *ingyen fogja adni a ruhatárat.* Szerkesztő úrnak őszinte tisztelettel kész szolgája: *B. Z.*, építőművész.

* **Tatjana Pavlova darabja.** Az olasz színházi világ nagy érdeklődéssel várja a *milánói* Odeon-színház holnapi bemutatóját: Tatjana *Pavlova*, a híres olasz színésznő darabot írt Alberto *Casella* társaságában. Címe: »A császárnő mulat« és természetesen Pavlova játssza benne a női főszerepet.

Reinhardt nem hagyja cserben Bécset, Salzburgot, Firenzét és Velencét

Az Est tegnap közölte, hogy *Reinhardt* Miksa, aki többéves szerződéssel lekötötte magát *Hollywoodhoz*, megkezdte ott első nagy filmje előkészítését és csak tavasszal készül visszajönni egyidőre Európába.

A nagy rendező bizalmasai köréből most arról értesülünk, hogy bár Reinhardt valóban hosszú szerződést irt alá az amerikai *Warner Brothers*-filmgyárral — miután feltétlenül állani akarja európai *színházi kötelezettségeit is* — kikötötte, hogy az év egyrészében *Ausztriában és Olaszországban rendezhet.* Salzburgnak nem lesz szüksége a jövő nyáron arra a tervbevett Reinhardt-pótlékra, hogy *a bécsi Burgszínházat vendégszerepeltesse,* mert Reinhardt *tovább is rendelkezésére áll a salzburgi ünnepi játékok vezetőségének.*

Ezenkivül Bécsben, a Josefstädter Theaterben tavasszal feltétlenül rendezni akarja *Shaw* »Szent Johanná«-jának új előadását *Wessely* Paulával és annak a megállapodásnak is eleget akar tenni, amely őt nyáron *Firenzébe és Velencébe szólítja* egy-egy szabadtéri ünnepi előadás rendezésére.

Öt százalék és nyolc

A tantiém dolgában az igazgatók visszautasították a szerzők kérését

A Színigazgatók Szövetsége és a Színpadi Szerzők Egyesület csöndes, de szívós harcáról *a szerzői jogdíjak új szabályozása dolgában* már hírt adtunk.

Az igazgatók és szerzők közt kötött *kollektiv szerződés megszünt*, a színpadi írók és zeneszerzők a régi alapon, amely az előadások bevételének arányában *5—12 százalékos tantiémet* biztosított számukra, nem akarnak új szerződést kötni és a legutóbbi tárgyaláson azt kérték, hogy a minimális tantiém ezentúl *ne 5, hanem 8 százalék legyen.*

Miután a színházigazgatók maguk közt megbeszélték a szerzők kívánságát, tegnap levélben értesítették a Színpadi Szerzők Egyesületét elhatározásukról: tudatták, hogy *ragaszkodnak a régi kollektív szerződés tantiém-skálájához és a szerzői jogdíjat nem emelik fel.*

A szerzők, mint egyesületük vezetősége bennünket informált, ilyen alapon *nem hajlandók* a kollektív szerződést az igazgatókkal újból megkötni, *állják a harcot*, aminek — szerintük — az lesz a következménye, hogy — megegyezés hiányában — vissza kell térni *a régi tíz százalékos tantiémhez.*

* **Német színészek francia drámát játszanak németül Párizsban.** A francia-német megértés ügyét kívánja szolgálni az a különös vállalkozás, amely a minap kezdődött Párizs egyik színházában, a *Théatre des Arts*-ban. Aladin *Kronacher*, a frankfurti színház Párizsba emigrált intendánsa nagyobbára *német emigráns színészekkel* előadta Paul *Raynal*, a híres francia költő »Francerie« című háborús drámáját, amely másfél évvel ezelőtt roppant feltünést keltett a *Comédie Française*-ben békülékeny szellemével. A drámát »Die Marne« címmel játsszák a németek a nemrég elhúnyt báró *Maltzahn* Albert fordításában és női főszereplője Sybille *Binder*. Később a német együttes más darabokat is elő akar adni Párizsban.

* **Lezuhant a kolozsvári magyar színház vasfüggönye és elmaradt az előadás.** Nagy közönség gyült össze kedden este a kolozsvári magyar színház bemutató-estjére, *Gárdonyi* Géza és *Balázs* Sándor »Öreg tekintetes« című színművének premierjére. Az előadás kezdete előtt azonban a színpadi vasfüggöny fogaskerekének egyik súlya *óriási robaj al lezuhant*, átütötte a színház deszkapadlóját és mélyen befúródott a földbe, úgyhogy az előadást *nem lehetett megtartani.*

* **A »Kerekasztal« a Burgszínházban, Olaszországban és Németországban.** A »Kerekasztal« című vígjáték, amely a minap Walter *Leonhard* név alatt került bemutatóra a bécsi *Akademietheaterben*, de szerzője voltaképpen *két nálunk is jól ismert színpadi író*, ma este a *Burgszínházban* kerül színre és szombaton is ott adják elő. Az ujdonságot a minap bemutatta a *drezdai* Komödienhaus is és már olaszul is előadták *Milánóban*, a Teatro Olympiá-ban, ahol a színlapon a szerzők *igazi neve szerepel.* És készül *berlini* premierje is a Deutsches Künstlertheaterben.

New-York szépe
a legszebb zene, legmulatságosabb szöveg
szombat este 8 órakor
új betanulással a
Király Színházban

VÁROSI SZÍNHÁZ
Ma, csütörtökön, este 8 órakor
RIGOLETTO
A Kultúr-bérlet 2. előadása

Budapesten még soha nem látott újszerű színpadi szenzáció
a
MUSIC HALL
minden este 8 órakor
Honthy Hanna
nagyszerű alakításával.
FŐVÁROSI OPERETTSZÍNHÁZ

Holnap, pénteken premier
a
Terézkörúti Színpadon
Pesti kirakat
Konferál: Békeffi László
Főszereplők: Salamon Béla és Vaszary Piroska
Írták: Fodor László, Nóti Károly, Békeffi László, Kövary Gyula, Lőrincz Miklós, Kellér Dezső, Buday Dénes és Erdődy László

Márffy Ödön

III/293

ma hal

□ MÁRFFY ÖDÖN műveiből Varsóban rendez kiállítást a Műcsarnok. Mintegy száz olajfestményét és akvarelljét mutatják be a lengyel fővárosban. A lengyel—magyar kulturális egyezmény keretében sorra kerülő tárlatot a közeli napokban nyitják meg.

□ BARTÓK BÉLA írásai és

Megszaggatottszívű
legyek rongyosoknak

Leszállott a várra ba
Hold — török kard –
Ő száll a felhőn túl
fény paripán, lengő
s szemfedőt borít rá

tak az ajtón és belépett Achmed elvtárs, öreg akadémikus barátunk tatár gépkocsivezetője.

— Jónapot — kiáltotta. — Sietek. Válasz nincs — s nagy borítékot nyújtott felém. — A viszontlátásra — mondta és már künn is volt a folyosón.

A borítékban ezer rubel bújt meg. Meg egy kis cédula. A cédulán ez állt: majd visszaadják, ha lesz... költsék el jó egészséggel. Ezt parancsolja öreg elvtársuk és neje, Sári.

— Nem, ezt aztán nem... — hördültem fel, mint akit valami szörnyű méltánytalanság ért.

Leültem az íróasztalom elé és a telefon után nyúltam. A feleségem rámszólt. Nehogy megbántsam az akadémikusékat. Hiszen ők nem sértő szándékkal... Hiszen ők is, akár itt mindenki... szinte a gondolatunkat lesik.

Lassan, kimérten tárcsáztam. Az akadémikus felesége jelentkezett.

— Kérem, ne haragudjék... — kezdtem. — Nem fogadhatjuk el a pénzt. Van elég. Meg máma, mától kezdve, ki se tudom mondani — dadogtam elfulló hangon. — Mától kezdve az Írószövetség terhén, vagy számláján... vagyis, kitartottak vagyunk,... lettünk.

— Fiam, maga megőrült — csattant fel a drót másik végén az asszony kedves, kissé érdes hangja. — Maga a szovjet nép vendége, érti? Vagy... vagy úgy gondolja, hogy ez nem jár magának? Gondolkozzék fiam... Aztán majd szóljon, jó? — mondta halkan, mint valami álomba bukó szegény, szegény betegnek...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

kból: Márffy Ödön „Csinszka",

Márffy Ödön

Ma öt éve...

Hogyan csinált világtörténelmet a newyorki tőzsde fekete napja?

(Saját tudósítónktól.) Ma öt éve, a newyorki Wallstreet fekete csütörtökén látta meg először a napvilágot a Válság; itt kezdődött a száguldó tickerek berregésében, egy pánikba szédült tömeg vad ordítozásától kísérve, az eseményeknek az a láncolata, amelyet a történelmi munkák világválságról szóló fejezetei fognak majd egybefűzni és rendszerbe foglalni.

Minden idők legnagyobb tőzsdespekulációja omlott össze ezen a napon, összeomlott, megsemmisült az a felhőkarcoló kártyavár, amelynek lapjai Amerika és Európa kamat- és játékéhes milliárdjaiból tevődtek össze s gyűltek garmadába.

A világtörténelmi „ticker"-ek

Majdnem 13 millió részvényt dobtak a Wall-Street feneketlen piacára: *a tickerek órákkal elmaradtak a forgalom és a zuhanó árfolyamok regisztrálásával.* Történelmi tény, hogy a játékosőrület dühöngő reakció ának csak ezek a szolgálataikat felmondó gépek tudtak gátat szabni s nem a Morgan-bankház vezetésével nyomban akcióba lépett intervenciós konzorciumok, amelyek — mint a parlamenti vizsgálóbizottság nemrég megállapította — *sok pénzt kerestek a fekete csütörtök után következett fekete kedden és fekete pénteken,* amikor a pánikkurzusokon összevásárolt részvénypaketteket eladták.

Az új tickerek már győzték a forgalmat, amely *meghaladta a 16 millió darabot,* de mire idáig eljutottak, az árfolyamok épületéből és a prosperitás benne székelő dicsőségéből semmi sem maradt. S a vértől ázott, hamuval beszórt csonkokon vonult fel és masiroz ma is a világ legnagyobb hadserege: *a tízmillió amerikai munkanélküli.*

A kérdést, hogy *a gazdasági válság,* amelynek bizonyos jelei már korábban mutatkoztak, *okozta-e a newyorki tőzsdekrachot, vagy megfordítva: a tőzsdekrach volt-e az első láncszem,* az indító kerék az események összefüggésében, — hasonlóan a tyúk vagy a tojás elsőségének kérdéséhez — mindmáig nem sikerült eldönteni. *A válság tünetei már egy-két hónappal a fekete napok előtt Amerikában is félreismerhetetlenek voltak.* S ezek a tünetek részint a termelés, mégpedig az ipari és a mezőgazdasági termelés túlméretezettsége, másrészt a fogyasztás kimerültsége, felvevőképtelensége mellett tettek tanuságot.

Vészjelek a gyapotkészletektől a kölcsönkötvényekig

A nyersanyagkészletek különösen gyapotban, gumiban, fémekben, majd gabonanemüekben, kávéban, zsírban és más élelmiszerekben is kezdtek halmozódni azokban a raktárakban, amelyeknek tartalma a későbbi évek folyamán annyiszor esett áldozatául a tűz lángjainak vagy a tenger hullámainak. Ezekre az öncsonkító kalkulációkra már 1929 nyarán reagálni kezdtek a nyersanyagárak, amelyek ettől fogva *három éven át szakadatlanul estek,* sok esetben, így például a guminál, a csúcspontot jelző árak 10—12 százalékáig. Az átlagos és gazdaságilag mindenképpen megokolt árcsökkenés 55—60 százalékra tehető ebben a hároméves időszakban.

Kitűnő amerikai szakértők már ekkor, a periódus legelején megformulázták a tételt, hogy *a technika fejlődése rohamosan és feltartóztathatatlanul tör az olcsóbb termelési eszközök, olcsóbb és tökéletesebb termelési módszerek s ezzel együtt az olcsóbb produktumok felé* s hogy a fejlődés e nyílegyenes logikájának *kifejezésre kell jutnia az árakban is.* Ez a logika nem állt meg a nyersanyagok világpiacát jelentő amerikai árutőzsdéken, hanem *utat talált a Wallstreetre is,* amelynek kurzusaiban már egész Amerika, a Fehér Háztól San Francisco kínai negyedéig, sőt Európa egész pénzvilága is érdekelve volt. Ha a fém, gyapot és a gumi nem éri meg az árát, akkor *ugyanez áll a fém-, textil- és az autóipari részvényekre.* És áll ez *a kötvényekre és záloglevelekre is,* amelyekre Amerika sok-sok milliárdot adott kölcsön egymással háborúra készülődő, közben pedig gyorsan és biztosan tönkremenő európai és délamerikai országoknak.

A gőzszivattyú

Az Európában érdekelt tőke már rég túljutott a processzus kezdő stádiumán és az egyre fenyegetőbb nemzeti szocialista kisebbséget produkáló német választási eredményekre figyelt fel aggódó szorongással, mikor telik meg a mérték addig az ötven százalékig, ami már a kapitalista világ végét jelenti. *Nem így történt.* Ami nem zárja ki, hogy az ötven százalék ezt jelenthette volna, de hogy a száz százalék nem ezt jelenti, azt most már egész biztosan tudjuk. A világ azonban akkor még nem lett okosabb a másként történő eseményeknek azzal a halmazával, amelynek egyik pólusán megdönthetetlen érvekkel körülbástyázva vonul be a bizonyosság, hogy valószínűtlen árnyként távozzék a másik póluson. *A hitlerizmus térfoglalásával tehát a kapitalista világ egy gőzszivattyút szegezett szembe,* amely már félévvel a fekete csütörtök kirobbanása előtt működésbe lépett, hogy visszavonja a Németországban kihelyezett, összesen mintegy öt-hat milliárd márkára becsült rövidlejáratú kölcsönöket.

Mindezek előtt állt azonban *az amerikai ipar foglalkoztatottságának és jövedelmezőségének csökkenése,* am' természetesen kifejezésre jutott a munkanélküliek számának akkor még nem publikált, nyilván sem tartott emelkedésében is. Minden jel amellett szól, hogy a tízmilliós, sőt *rekordlétszámában tizenhárommilliós hadsereg keretei már akkor megvoltak.*

Ezek voltak tehát a tényezők, amelyek a játékláz és a »prosperity« jelszavainak gőzében alig észrevehetően, már szeptember és október folyamán ismételten ellanyhították a newyorki tőzsdét, együttes kihatásukban pedig a fekete csütörtököt előidézték.

A botránysorozat

A newyorki tőzsdespekuláció összeomlása és a nyomában járó erős depresszió mindenekelőtt a *tőzsdei botrányoknak valóságos sorozatát váltotta ki világszerte.* A német tőzsdék a *Favag* és a *Nordwolle* ügyeinek hatása alatt álltak hónapokon keresztül, míg Londonban a *Hatry.* Párizsban pedig az *Oustric* botrány keltett olyan tőzsdei viharokat, amilyenekre nem volt még példa. De mindezt jelentőségében és a nemzetközi tőkepiacra gyakorolt befolyásában messze túlszárnyalta a *Kreuger-botrány,* amelynek nyomán a tőkés közösség újabb milliárdokkal és egy alig kiheverhető illúzióval lett szegényebb.

Ettől fogva gyorsan érlelődtek az események. A gőzszivattyú már nem koncentrálta tevékenységét Németországra, hanem *végigvonult az összes európai országokon,* ahol rövidlejáratú külföldi kölcsönök voltak kihelyezve. Útjában *felborította a Kreditanstaltot, majd kisvártatva a Danat-bankot is,* mire a középeurópai országok bankzárlatot rendeltek el és életbeléptették devizagazdálkodásuk terén azokat a kényszerrendszabályokat, amelyek már semmiben sem különböztek és *semmiben nem különböznek a háborús rendszabályoktól.*

Mert nem csupán az Amerikát Európához fűző hitelek hálójának elszakadásáról és összefoltozhatatlanságáról van szó, hanem *gazdasági világháborúról,* amelynek első kétségbeesett vészjele volt a newyorki tőzsdekrach és amely elapadhatatlan hévvel dühöng ma is: a tőzsdekrach ötödik évfordulóján.

Kallós Béla

RAZVITE
1 PERC ALATT
víz, ecset, szappan nélkül borotvál
Mindenütt kapható
Propaganda-tubus 100 fillér.
Nagy tubus P 1.80
Óriás » P 2.90
Paris, 79. Champs Élysées. Magyarországi központ: Mihály Ottó gyógyárunagykereskedés, Budapest, VI., Podmaniczky ucca 43.

A levert spanyol forradalom véres mérlege

Meggyilkolták a santanderi belga konzult

Madrid, október 25.

A hadbíróságok eddig *16 halálos ítéletet* hoztak. Még több, mint 100 zendülő ügye vár elintézésre, akiket Oviedoban és Leonban tartanak fogva.

Az El Debate jelentése szerint az asturiai forradalomban *27 papot és szerzetest öltek meg. Negyven pap eltűnt* és nem lehetetlen, hogy ők is a forradalmárok dühének estek áldozatul.

A hadügyminiszter, az igazságügyminiszter és a közmunkaügyi miniszter a visszafoglalt Oviedoba érkeztek. Ők vezetik a vizsgálatot a lázadás körülményeinek kiderítésére. Az utolsó adatok szerint a harcok során *2200 ember esett el.*

Oviedoban csütörtökön bomba robbant, amely *négy gyermeket megölt.*

Brüsszel, október 25.

Staxlars santanderi belga konzult madridi híradás szerint október 9-ikén *meggyilkolták.* A konzul október elején Oviedoba ment és egy szállóban lakott. A zendülők revolvergolyói fején találták, *nyomban meghalt.*

Párizs, október 25.

Cardenas párizsi spanyol nagykövet a francia külügyminiszternél látogatást tett *a toulousei szélsőbaloldali elemek spanyolellenes tüntetései miatt.* A Petit Parisien úgy tudja, hogy a tüntetések megismétlődésének elhárítására intézkedések történtek és a határ közelében tartózkodó spanyol emigránsokat kötelezik arra, hogy *a Loire folyótól északra telepedjenek meg.*

Madrid, október 25.

Lerroux miniszterelnök kijelentette, hogy a forradalom pusztítása Asturiában csak a *verdun-környéki pusztuláshoz hasonlítható.* A forradalmárok Oviedóban két tonna dinamittal *felrobbantották a gimnáziumot* és a robbanás a gimnáziummal együtt *tíz szomszédos épületet is rombadöntött.*

Cachin francia kommunista vezérre és a szovjetkövetségre hárítják a felelősséget a forradalomért

Madrid, október 25.

A spanyol kormány a legközelebbi napokban a forradalom leverése óta először lép a Cortez elé. Egyelőre egy adatgyüjtemény kiadásán dolgoznak, amely a szörnyű eseményekért *a szocialistákra és szindikalistákra hárítja a felelősséget.* A szocialista-kommunista egységfrontot *kívülről hecceltek* és nagy szerepe volt benne Marcel *Cachinnek,* a francia kommunistavezérnek.

A jobboldali lapok *a szovjetorosz követséget is megtámadják. Lunacsarszkij* halála óta a spanyol nagykövet állást az oroszok nem töltötték be és ez — a sajtó véleménye szerint — módot nyujtott a madridi szovjetkövetség hivatalnokainak *a féktelen propagandára.* A szörnyű nyugtalanságok értelmi szerzőjét azonban még mindig nem ismerik. A szélső baloldaliak vezetői csaknem kivétel nélkül fogságban vannak. *Prieto* miniszter Franciaországba menekült.

Az elfogott katalán államférfiakat *nagyon enyhe bánásmódban részesítik.* Az autonóm közigazgatást a syanyol központi kormány fokozatosan veszi át, de gondosan ügyel arra, hogy a *közigazgatás autonóm jellege* megmaradjon.

Oviedoból, Asturia fővárosából Bayonneba, Perpignanba, Biarritzba és Toulouseba menekültek mesélik, hogy a forradalmárok milyen kegyetlenséggel pusztítottak.

— Valóságos pokol volt az élet Oviedóban, — mondotta az egyik menekült — nem lehetett tudni, mit hoz a következő nap. Mikor forradalmárok a kaszárnyát levegőbe röpítették, *az egész városnegyedben valamennyi ablak betört.* A felkelők nem ejtettek foglyokat, *kíméletlenül lemészárolták a polgárőrséget. Samaban 110 rendőrt gyilkoltak le.*

Csókkal kezdődik...
...és mivel végződik?
Norma Shearer
legpazarabb filmje

Csókkal kezdődik...
Rendezte: Edmund Goulding.
A férfiak Norma Shearer körül:
HERBERT MARSHALL és ROBERT MONTGOMERY
Ezenkívül Ott túl a rácson! (Színes trükkfilm)
(Metro—Goldwyn—Mayer filmek)
PPEMIER MA!
Scala METRO Filmpalota
VI., Teréz körút 60. Telefón 26-0-00
CASINO Filmszínház
IV., Eskü tér 5. Telefón: 83-1-02

Fotoriport a Jávor-tárgyalásról

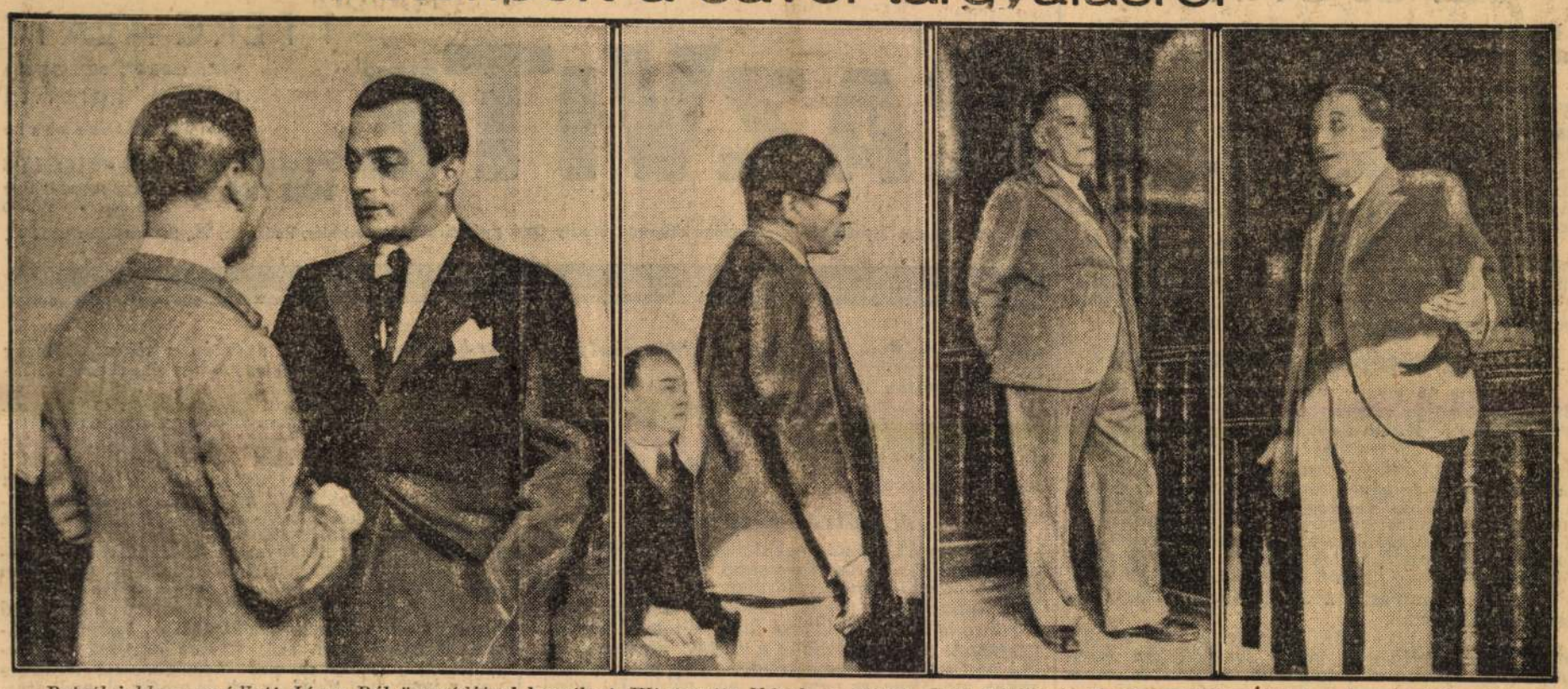

Balról jobbra a vádlott Jávor Pál ügyvédjével beszélget, Winternitz Károly a sértett, Góth Sándor és Somlay Artúr mint tanuk a bíróság előtt

Jávor Pál ellen súlyosbította a vádat az ügyész

Winternitz artista jobb szemére megvakult Somlay Artúr, Góth Sándor, Békássy István vallottak a cirkuszper tárgyalásának első napján

(Saját tudósítónktól.) Nagy tömeg ostromolta meg csütörtökön reggel a büntetőtörvényszék II. emelet 1. szám alatti tárgyalótermét, ahol dr. *László* Dezső bíró kezdte tárgyalni *Jávor* Pál ismert cirkuszi afférjának bűnügyét. *Jávor ellen súlyos testi sértés címén emelt vádat az ügyészség.* A vád szerint augusztus 17-ikén *Jávor* a »Cirkusz csillaga« előadása alatt összetűzött *Winternitz* Károly artistával, akit *jobb szemén úgy megütött, hogy Winternitz inhártyarepedést és a szemben belső vérzést szenvedett.* A tárgyaláson a vádat vitéz *Széchy* István ügyész, Winternitzet dr. *Sándor* László képviselte, míg a védelmet dr. *Hajdu* Miklós és dr. *Traytler* Endre látták el.

A személyi adatok felvételekor kiderült, hogy Jávor *könnyű testi sértésért és hatósági közeg elleni erőszakért* volt már büntetve.

— Nem vagyok bűnös — védekezett *Jávor* a bíróság előtt. — Winternitz két lovát szerződtették *Rökk* Marika és az én számomra. A lovam azonban sánta volt és mindig lemaradt *Rökk* Marika lova mögött. Ezért nógatnom kellett, de csak tusiroztam a lovat, sohasem ütöttem. Az eset napján *Winternitz* mégis rámtámadt: »*Ha még egyszer megüti a lovamat, én ütöm meg magát.*« Én csak annyit válaszoltam, hagyjon békét, mire ő rámkiáltott: »*Idióta*«. Amikor erre megfordultam, *Winternitz nekem támadt, felemelte öklét, amelyben lovaglóostort tartott és állon, meg arcon ütött.* A rendőrorvos csak az eset után 12 nappal vizsgált meg, azért nem talált külsérelmi nyomokat. Belátom, nagy szamárság volt, hogy nem vizsgáltattam meg magam azonnal. Én *nem ütöttem meg Winternitzet*, hacsak védekezés és hadonászás közben nem. Az ujjamon pecsétgyűrű volt, talán az sérthette meg. Egy *Vizi* nevű szabó és *Somlay* Artúr választottak szét bennünket.

— Adat van arra, hogy *ön Somlay vállán keresztül vágott öklével Winternitz arcába.*

— Ez nem felel meg a valóságnak.

Ezzel befejeződött *Jávor* kihallgatása és *Winternitz* Károly lépett a bírói emelvény elé. A középtermetű, sovány, ötvenéves artista *szemüvegének jobb üvege fekete.* Mivel csak németül tud, dr. *Balkay* Dezső ügyvéd tolmácsolta a vallomást. Elmondta, hogy a ló, amelyen *Jávor* lovagolt, pókos volt, de az előadásokon kifogástalanul viselkedett. Ennek ellenére *Jávor* többször megütötte a lovat, amit ő és Szabolcs főrendező kifogásoltak. Az eset napján ismételten megkérte *Jávort*, hogy ne bántsa a lovat.

Jávor azonban rámkiáltott: »Egy szót sem«, majd hozzámugrott, elkapta a kabátomat, úgyhogy a boksznak estem.

— Nem mondta a vádlottnak, hogy idióta?

— Nem, csak valakinek említettem, hogy *Jávor idióta tempóban hajtja a lovat.* Kértem, hogy engedjen el, de erre *öklével az arcomba vágott*, majd az orromat ráncigálta. Később jött *Somlay*, aki — nem tudom miért — lefogott.

Tóth Dániel lovászmester, a következő tanu, elmondta, hogy *Winternitz* a ló miatt állandóan kiabált *Jávorral* és többször azt mondta rá: *idióta.* Az afférnapján is így sértegette, majd lovaglóbotjával hadonászni kezdett. Egymásnak mentek, de nem látta, hogy *Jávor Winternitzet* megütötte volna.

— Úgy látszik, *maga mindent látott, amit Winternitz csinált, csak azt nem, amit Jávor követett el* — jegyezte meg a bíró, aki ezután ismertette a Grósz-klinika látleletét Winternitz szemsérüléséről. Eszerint *Winternitz elvesztette jobbszeme látóképességét.* Csak a fényérzés maradt meg, a tárgyakat megkülönböztetni nem tudja.

Winternitz jobb szemére megvakult

Dr. *Minich* Károly törvényszéki orvosszakértő és dr. *Reichl* Géza ellenőrző orvosszakértő adták elő véleményüket, amely nagyjában megegyezett a klinika megállapításaival. Erre felállott dr. *Széchy* István ügyész és bejelentette, hogy az orvosszakértői vélemények alapján úgy találja, hogy *a bűncselekmény súlyosabb beszámítás alá esik, mint ahogy a vádirat megállapítja és ezért így módosítja a vádat.* A büntetőtörvénykönyv 303. szakasza, amelynek alapján az ügyész vádat emelt, *a súlyos testi sértés büntettét öt évig terjedő börtönnel bünteti.*

A tárgyalóterem közönsége csendben hallgatta az ügyész vádemelését, *Jávor* sápadt arccal vette tudomásul az új fordulatot. A bíró megkérdezte *Jávort* és védőjét, hogy kívánják-e a tárgyalás elnapolását a védelem további előkészítése céljából, de mindketten tagadóan válaszoltak, mire rövid szünet után folytatták a tanukihallgatásokat.

Somlay Artúr volt a következő tanu. Elmondta, hogy ő is játszott a »Cirkusz csillagá«-ban és a kérdéses estén öltözőjében tartózkodott, amikor kiabálás, dulakodás zaját hallotta. Kisietett és látta a szembenálló *Jávort és Winternitzet*, akinek a jobb arca ekkor már véres volt. Gyorsan közbevetette magát és ezalatt *még egy ütés esett.* Lefogta *Winternitzet*, mert attól tartott, hogy miután az artistát *Jávor* megütötte, az vissza fog ütni.

— Mi volt az esetről a vélemény? — kérdezte a bíró.

— Mind a két ember részére szerencsétlenség volt a dolog. Az volt a baj, hogy *olyan feladatokra vállalkoztunk, amelyekhez nem értettünk. Jávor* mesterlovasnak, cowboynak szeretett volna feltűnni és mindig attól félt, hogy a közönség észreveszi, hogy nem tud lovagolni.

Békássy István, a darab másik szereplője arról vallott, hogy Jávor mindenkinek panaszkodott, hogy *Winternitz gorombáskodik vele.* Emiatt az igazgatóságnál is panaszt tett. A verekedés estéjén Jávor felindultan jött az öltözőbe és azt mondta: »Képzeld, ez az ember annyira goromba volt velem, hogy összeverekedtünk.«

Pfuj, szégyelje magát

Góth Sándor lépett a bírói emelvény elé.

— Az esetet nem láttam, — vallotta — csupán az előzményekről tudok. *Jávor* a manézsban ütötte a lovat, mire *Winternitz* haragosan rászólt. Mikor *Jávor* kilovagolt, *Winternitz* követte és én utánuk mentem, mert attól tartottam, hogy összeakaszkodnak. Mire az istállóba értem, az artista arca véres volt. Mikor feleségem a véres arcot meglátta, felindultan rászólt *Jávorra: »Pfuj, szégyelje magát.«*

Jávor a vallomásra megjegyezte, hogy amikor Góthnéval az udvaron találkozott, nem tudta, hogy *Winternitz* szeme megsérült és ezért rendkívül hatott rá, amikor Góthné a szemébe vágta: »*Pfuj, piszok brutális barom.*«

— *Ezt a feleségem nevében a leghatározottabban megcáfolom, — jelentette ki Góth emelt hangon.*

— Már pedig így volt, ahogy mondtam, — válaszolta *Jávor.*

Góthot megeskették vallomására, majd *László* Miklós színész és író tanuvallomása következett. Hallotta a *Winternitz* és *Jávor* közötti összeszólalkozást. *Winternitz* kérte *Jávort*, hogy ne üsse a lovat, a színész pedig visszaszólt. *Winternitz* erre azt válaszolta: »Sie sind zum Pferde Idiot!« *Erre Jávor Winternitz arcába vágott.* Közben odaérkezett *Somlay*, aki lefogta az artistát, de *Jávor újból megütötte Winternitzet.*

— Milyen ember *Jávor?* — kérdezte a bíró — rabiátus vagy előzékeny?

— A legelőzékenyebb ember, de rabiátus is.

Szedlacsek Istvánné öltöztetőnő jelentéktelen vallomása után *Mártonffy* Emil filmrendező arról vallott, hogy *Winternitz megfenyegette Jávort*, hogyha megüti a lovat, akkor ő viszont Jávort üti meg. Szóváltás közben *Jávor* mellbelökte *Winternitzet*, aki erre támadóan lépett fel.

A bíró ismét *Jávorhoz* fordult és megkérdezte tőle, megütötte-e az artistát. Jávor kijelentette, hogy fenntartja vallomását, *nem bántotta Winternitzet*, csak védekezésül kapta fel a kezét és lehet, hogy eközben megütötte az artistát.

Délután két órakor a bíróság a tárgyalást félbeszakította és folytatását szombaton délelőtt 9 órára tűzte ki, amikor *előreláthatólag ítélethozatalra is sor kerül.*

Gyomor- és bélhurut, az emésztés hiányossága, erős bomlási és erjedési folyamatok a gyomorbélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsavtúltengés, az enyhe természetes **„Ferenc József"** keserűvíz használata által legtöbbször rövidesen megszünnek. A forró égöv országaiban észlelt orvosi tapasztalatok igazolják a **Ferenc József** víz rendkívül értékes hatását vérhasnál és olyan gyomorbetegségek esetén, melyek váltólázzal együtt lépnek fel.

Márffy Ödön a maga és az egész rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy kimondhatatlanul drága hitvese,

CSINSZKA

e hónap 24-én délután rövid szenvedés után váratlanul jobblétre szenderült.

Földi maradványát e hónap 27-én, szombaton délután háromkor helyezzük a farkasréti temetőben a református egyház szertartásai szerint örök pihenőre.

Áldott emlékét szívünkben őrizzük

Minden külön értesítés helyett

MAGYAR

1956 OKT 11

1/610

MÁRFFY ÖDÖN RAJZA A MAGYAR IFJÚSÁG SZÁMÁRA

csak elsőrendű minőségű s.
vetet szövünk!

Felhívásuk futótűzként t
jedt el az országban, s ne
sokára már mindenki ról
beszélt. A kommunista p
VII. kongresszusán kipattant szikrából a fiatalság lelkesedése, tüzet lobbantott. A szevlujevói textilesek példáját először a várnai *Május 1* nevet viselő Ruhagyár, majd a *Dunai Selyemgyár* és más üzemek dolgozói követték. A lelkesedés tüze egyre jobban terjedt az országban. Burgasz megye fiataljai elhatározták, hogy *egy hónappal előbb fejezik be évi tervüket.* Elsőnek *Jáni Todorov* bányász fogadta ezt meg, de a felajánlást ma már az egész megyében mindenki magáévá tette. Ebben az évben az iparban dolgozó fiatalok *százmillió léva megtakarítását* ajánlották fel. E hatalmas cél elérésére a fiatalok alkotó művészetüket és lelkesedésüket vetik latba.

Érettségizett diákok a falvakban

A *diákok* és *tanulók* hason-

szüreteléseken. Nem volt olyan hely országunkban, ahol ne lengette volna a szél az ifjúsági önkéntesbrigádok vörös zászlóját.

A mi hazánk kis ország. Nálunk nincsenek szűzföldek, sőt, talpalatnyi bevetetlen földet se láthatunk. Azonban a hegyek között még ma is ezer és ezer hold kihasználatlanul heverő föld vár a termékenyítő munkára. Most ezek a területek is benépesültek fiatalokkal. *Még ebben az évben 1500 hektár kopár földet tesznek termékennyé a bolgár falusi fiatalok.* Holnap már ezeken a földeken szőlőtőkék és gyümölcsöskertek tarkállanak. Ebben a munkában elsők a *Sztányke Dimitrovi* kerület fiataljai.

Bulgária állatfarmjaira az utóbbi négy évben 23 000 fiatal érkezett. Ez év végéig újabb *ötezer* fiatal, többségükben *érettségizett diákok* kap-

Márffy Ödön

Ady Endre özvegye, Csinszka, meghalt. Másodszor Márffy Ödön festőművészhez ment férjhez. (Rónai felv.)

P. H. 934. okt. 26.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Népszava
1958 MÁJ 30

Márffy Ödön gyűjteményes kiállítása

Márffy Ödönnek az Ernst Múzeumban megnyílt gyűjteményes kiállításán végigmenve, mintha kedves, de rég nem látott vidéket fedeznénk fel újra. Fél évszázad alkotásai tekintenek ránk a falakról, sokszínűen és mégis közös harmóniába fonódva. A művész 1906-ban, Párizsban rendezte meg első kiállítását — ehhez a dátumhoz fűződik megismerkedése Adyval —, legutóbb pedig 1948-ban rendezett kiállítást. Azóta nevével és képeivel keveset találkozhattak a tárlatok látogatói. Nem mintha az életének nyolcadik évtizedében járó mester teremtőereje hanyatlott volna; de halkszavú, sajátosan egyéni művészete, sajnos, nem kapott helyet a korábbi évek kultúrpolitikája által vont keretek között. Még néhány történelmi kompozíciója, monumentális falképe sem.

Márffy valódi hangja mindvégig a líra maradt, módszere a mesteri rögtönzés. Alkotásaihoz saját érzésvilágából, egy maga teremtette álomvilágból merít ösztönzést. Témái: a kert, mely lakóhelyét körülveszi, a tenger, amelynek partját különös mozgású lovakkal népesíti be, virággal teli vázák, s a hozzá közelállók arcképei, mindenekelőtt feleségéé, Csinszkáé. Művészi egyénisége korán kialakult és ettől fogva nincsen művészetében alapvető szemléleti változás.

A kiállítás rendezése, ebből kiindulva, nem követett semmiféle időrendet. Ez megnehezíti a néző számára a hatalmas életmű valamiféle rendszerezését. Holott azért felette sem múlt el nyomtalanul az irányzatok váltakozása, ő sem maradt érintetlen a nagy művészegyéniségek között munkáló kölcsönhatásoktól. Egyes képein rokonságot fedezhetünk fel Kernstok, Rippl-Rónai, Uitz, Egry és mások szemléletével és ott él művészetében a francia kultúra öröksége is — mindez azonban egységbe ötvöződve, magyarul és egyénien.

A kiállítást *dr. Gegesi-Kiss Pál* akadémikus rendezte, aki igen sok Márffy-kép tulajdonosa. Rajta kívül több más magángyűjtő is rendelkezésre bocsátotta képeit — így a közgyűjtemények anyagával kiegészítve, együtt láthatók Márffy java alkotásai. Bizonyságot tesznek arról, hogy ez a méltatlanul elhanyagolt életmű, amely szervesen összekapcsolódik az elmúlt évtizedek haladó irányzataival, művészi értékét tekintve egyike a mai művészetben a leggazdagabbaknak.

Havas Lujza

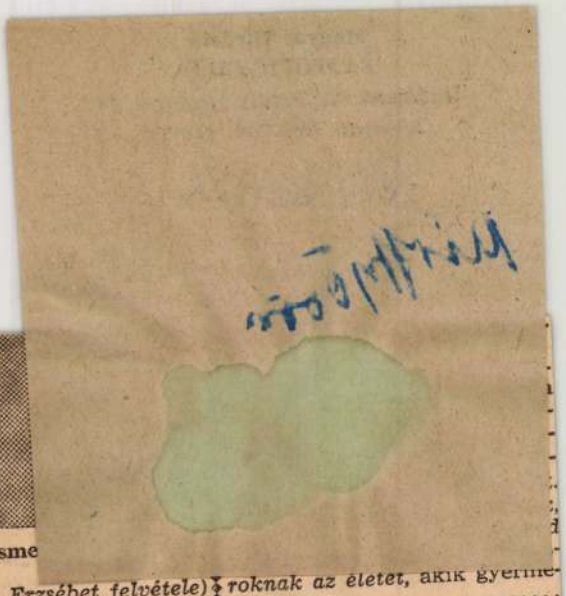

pek titkaival isme
ari Vásáron
Foto — Zinner Erzsébet felvétele)

roknak az életet, akik gyerme-

n — Attól függ — felelte a
fakír —, milyen életet élsz
idelenn?

— Azon igyekszem — mond-
ta Omri —, hogy jó állampol-
gár legyek, jó férj, jó apa és
jó barát: kamat nélkül köl-
csönzök alkalomadtán a gaz-
dagnak, ingyen adok a sze-
génynek; békében élek a
szomszédaimmal.

— Versz-e néha szögeket —
kérdezte a brámán — a fene-
kedbe?

— Nem, soha, tisztelendő
atyám.

— Ezt nagyon

szemmelláthatólag csak fék-
telen becsvágyát mutatja. Ön
elítéli azokat, akik e földi
hiúságra áhítoznak; miért vá-
gyik úgy akkor a túlvilágiak-
ra? És aztán mire alapozza
azt a hiú kívánságát, hogy ön-
nel jobban bánjanak, mint
velem? Tudja meg, hogy én
tíz nap alatt sokkal több ala-
mizsnát adok, mint amennyi-
be tíz év alatt kerülnek azok
a szögek, amelyeket a fene-
kébe mélyeszt. Mit ér az Brá-
mának, mondja csak, hogy
maga itt ül meztelenül egész
nap, lánccal a nyakán; ugyan
de nagy szolgálatot tesz ezzel
a hazájának! Százszor többre
becsülöm azt, aki veteményt
kapál, vagy fát ültet, mint a
maga társait, akik az orruk
hegyét nézik, vagy lelkük ne-
mes hevületében málha-nyer-
get hordanak.

Miután így szólt, Omri le-
csillapodott, megsimogatta a
fakírt, rábeszélte és végül
meggyőzte, hogy hagyja ott a
szögeit és láncát, jöjjön vele
és kezdjen nála becsületes éle-
tet. Lemosták, illatos kenő-
csökkel bedörzsölték a testét,
tisztességesen felöltöztették.
Két hétig józanul élt és be-
vallotta, hogy százszor boldo-
gabb, mint annakelőtte. De a
népnél hamarosan elvesztette
hitelét; a nők nem jöttek már
hozzá tanácsért; ezért hát ott-
hagyta Omrit és újra szögeire
ült, csakhogy megint tisztel-

ez jék:

Márffy Ödön

— *Márffy Ödön, a kitünő festőművész, aki most temette el tragikus hirtelenséggel elhunyt feleségét, Csinszkát, Münchenbe utazott felejteni.*

N. Ú. 934. XI. 3.

N. Ú. 934. XI. 3.

Magyar királyi államvasutak. Ügyirat-sz

Utalványszám ...../BI..... ügyosztály.

Fizetési u

---

a magyar királyi államvasutak főpénztára á

Pengő

azaz

A ..... Pengő ..... fillérről kiállítandó .....

Budapesten, 193.....

Utalványozza «.....» főosztály:

A könyv

Márffy Ödön

— *Márffy Ödön, a kiváló festőművész, kéthónapos németországi tanulmányutjáról most érkezett vissza. München mellett töltött napjai meglátszanak rajta, friss, tele van munkakedvvel és ennek eredményét legközelebb máris láthatjuk egy nagy kiállítás keretében.*

N. Ú. 934, X. 2.

MEGHÍVÓ

1

BARABÁS MÁRTON: BORÚS IDŐ. VÍZFESTMÉNY (1), ÖREG SZÉKELYH

Márton Barabás: Bewölktes Wetter. Aquarell (1). Altes Székler-Haus. Aquarell (2). Tibor Gallé

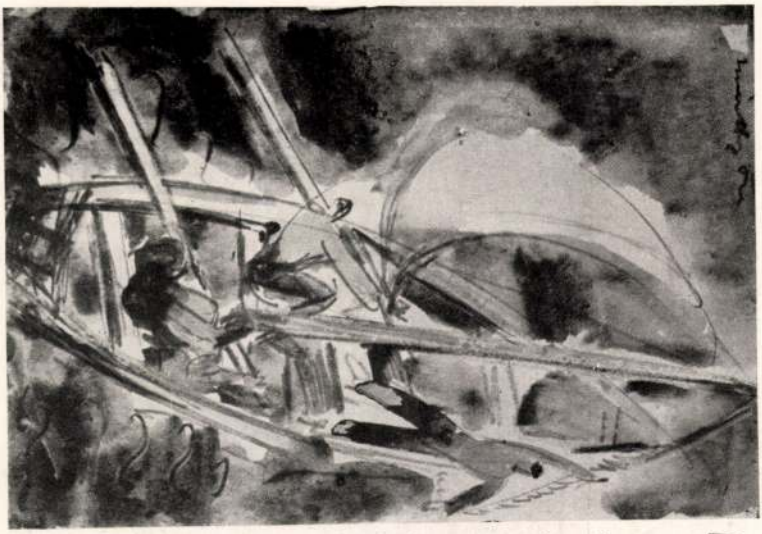

vázlat a nápolyi halászokhoz. vszf.

Vörös hajú nő, vszf.

Szépművészet

1942. 4. sz.

1 Koll. kiáll. a Tanás Galériában.

2

Márthy Ödön

KM Tan. Horthy jub. kiáll
1939-40.

Márton Ferenc: A debreceni 3-as honvédek emlékműve

Márffy Ödön: Lovak

Kisig, 934, okt. 25

Már

CSÜTÖRTÖK, 1934 OKTÓBER 25 ÚJ

MEGHALT CSINSZKA

Léda után Csinszka. A költő most már egyedül marad, abban a tisztultabb halhatatlanságban, ami a meztelen mü. Nincs közvetlen szemtanu többé, aki védje, nincs, aki támadja. A barátok még emlékeznek, de a mü elválik már a szemtanuk itéletétől, s az idő átadja a pártatlan és kegyetlen örökkévalóságnak, lassan lehull róla minden emberi vonatkozás, s abban a hideg derengésben éli a maga tisztult, különös életét, ami a müalkotások purgatóriuma. Ez az átmeneti időszak, mikor a költőt követik azok, akik „ott voltak", akik „látták", az elyziumi korszak a mü számára. A kortársak elmennek, megmaradnak az olvasók, akik már nem „látták". Itt válik lassan el, Hadesbe kerül-e a mü, vagy az Olympusra.

Csinszka volt a szelidebb hold a nap körül. Egy kissé Muzsa, egy kissé betegápoló. Bizonyos, hogy nem ő az, aki a jobbik részt választotta. Ady életéből már inkább csak az infernót kapta, a betegség poklát. Mikor összekerültek, már szerepet kapott. Ezt a szerepkört hősiesen vállalta. Szendrey Julia szerepköre volt ez, a hivatalos, a „költő özvegyé"-nek szerepe. Alázattal és izléssel viselte. Megadta a legtöbbet s a legnagyobbat a halott költőnek, amivel környezete tartozik neki: tudott hallgatni.

Tizenöt évig hallgatott. Két év előtt, tapintatosan s óvatosan, mégis megszólalt: versekben szólt, s e versekben hüséges maradt a szerephez. *„Selymes haja a vállam verte..."* — azt hiszem, igy szólt. Ennyi volt Csinszka öröksége, a halhatatlanságnak ez a szelid visszfénye, amely szerepkörére világitott. Sokat adott érte. Egy finom és tiszta lélek ifjuságát, sok önfeláldozást, azt a kinos és bonyolult odaadást, ami a szolgálat a zseni mellett, egy kissé istentisztelet, s még sokkal inkább irgalmas-nővérség. Léda élni szövetkezett Adyval, Csinszka meghalni szövetkezett Adyval. Melyik [illegible]szka itt izléses otthont rendezett be kettejük számára. Ady mellett a végsőkig hüségesen kitartott és a sokat szenvedett költőnek ő fogta le a szemét.

Fiatalon jutott özvegyi sorba, miként Szendrey Julia. Tele volt életkedvvel és életerővel s mikor néhány évvel a gyászév letelte után *Márffy Ödön* festőmüvész megkérte a kezét, igent mondott.

Ekkor kezdődött *Boncza* Berta — immár mindenki csak *Csinszkának* hivta — második élete. Nagy társaséletet élt, sok embert megismert és ugyanannyit meghóditott élénk temperamentumával, szellemességével és kedvességével. Második férje oldalán mindenféle tehetsége kivirult. Maga is rajzolga-

szerződést. *71 szóval 15 ellenébe*
nak itélték a szinházat.

Az interpellációk

során *Wolf* István a lengyel lé
rának felállitását sürgette és kö
listákat „felekezetnélküli párt
Emiatt nagy zaj kerekedett és
inparlamentáris kifejezést is
zajban nem volt hallható), ami
nöktől *rendreutasitást* kapott,
pedig Wolf Istvánra mutatva, ez
— *Érdemes volt valakinek m*
ez bejöjjön? (Derültség.)

Stern Szeréna a magas tand

beszélt, amelyeket *a legtöbb szi*
megfizetni. Gyerekeket hazaküld
lából azzal, hogy *mindaddig*
amig a tandijat nem hozzá
Hogy lehet ilyent kilakoltatott,
álló szülőknek üzenni? Rengeteg
igy a filmhozzájárulás, a drága
sapka, a tornaszer, stb.

Liber h. polgármester: *A közo*
ságot már összehivtuk, amelynek

. 1925.

Kiadás	Bevétel

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

.....

fizetendő.

bélyeg ..... *nyugta* ..... *bevonandó.*

ért

* által*

nak, címe:

(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

italvány.

.....szám.....

Pénztári szám.....

drágábban adta tovább, de az elért árkülönbözetet nem irta az iparosok javára. Nemrég azután a folyó vizsgálat és a hirlapokban megjelent cikkek hatása alatt azután *Jakabffy* kormánybiztos igéretet tett, hogy az árkülönbözetet mégis megtéritik. Az akciónak ez az első konkrét sikere nem jogositja fel az IOKSz igazgatóságát, hogy ezeket az időközben tejesitett követeléseket minden alapot nélkülözőnek deklarálja. *Füredi* Lajos, az Asztalosmesterek Országos Szövetségének főtitkára szólalt ezután fel Inditványozta, hogy az IOKSz-ügyben elhangzott panaszokat egy, a közeljövőben összehivandó országos nagygyülés elé vigyék. *Az iparosságnak azok a vezetői* — mondotta —, *akik az IOKSz igazgatóságában helyet foglalnak és módot nyujtottak, hogy a lefolytatott vizsgálatról ilyértelmü kommünikét adjanak ki, azok elárulták az iparosság ügyét.* Az értekezlet végül kimondotta, hogy figyelemmel fogja kisérni, vajjon az IPOK közgyülési határozatát betartja-e. A közgyülési határozat ugyanis kimondotta, hogy az IOKSz-ügyet a vizsgála sikertelensége esetén a miniszterelnök elé terjesztik. Ha ez nem történnék meg, az iparosság hivatalos vezetőitől függetlenül fogja kérni a miniszterelnök segitségét az ügyek kivizsgálá-[illegible] Egyben elhatározták, hogy az ügyben

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR NEMZET

Márffy Ödön

1958 MÁJ 28

ar Nemzet

Egy nagy magyar mester életműve

Márffy Ödön gyűjteményes kiállítása

610

AZ IDEI KIÁLLÍTÁSI ÉVAD sok örömet szerzett mindazoknak, akiknek szívügyük a magyar képzőművészet. S ezeknek száma manapság nem kevés. Sőt, egyre többen vannak, akik a művészetnyújtotta élmények hatása alatt mindinkább ráeszmélnek, hogy szellemiekben és lelkiekben milyen gyarapodást, gaz-

A MAGYAR HIRDETŐ

értesíti ügyfeleit, hogy az

ÚJSÁG- ÉS TÁBLAHIRDETÉS

felvételét a Lenin körút 80. sz. alatt

MEGSZÜNTETTE

Felvevőhelyeink: VIII., Blaha Lujza tér 3. V., Felszabadulás tér 1. XIX., (Kispest) Vörös-hadsereg útja 121. IV., (Újpest) István tér 18.

Iróasztal, könyvszekrény eladó. I. ker., Széna tér 7. II. 2. 18-tól 20 óráig.

SZŐNYEG

Szőnyegét különlegesen **megjavítom,** vegvileg kitisztítom, átszabom, roltozom v szakadtan hibásan **megveszem,** bútorkárpitját a helyszínen kitisztítom Javított szőnyegek **eladók, Domány Gyula,** ezelőtt 20 évig a Nagymező utcában, most VI Majakovszkij utca 56. Telefon:

30 személyes konyha üzemeltetésére 220 voltos, üzemképes elektromos hűtőszekrényt keresünk megvételre, esetleg 4 hónapra kölcsön. Ganz Árammérőgyár, Gödöllő.

Használt hódfarkú cserép, ajtó, ablak, épületfa, tetőléc, vasgerenda, parketta, egyéb építőanyag eladó. VIII., Delej u. 9. Nagyvárad térnél.

Agytoll eladásért, tisztításért házhoz megyek. VI., Majakovszkij utca 6. 427—791.

Klöplifüggönyök —

Magyar Ne

A Hazafias Népf

Szerkesztő bizottság: Dinnyés Laj Richárd, Jámbor István, Kárpá Mihályfi Ernő (főszerkesztő), Mo Ortutay Gyula, Paál Ferenc, Pa Rajcsányi Károly, Révész J Szabó Pál, Szabolcsi Ben

A kiadásért felel a Lapkiad

Szerkesztőség: VII., Lenin kö

Kiadóhivatal: VII., L Athenaeum Nyomda.

Szabadrendelkezésű 2 szoba, komfortos lakást keresek — lehetőleg Budán. Telefon: 328—716. Reggel 8-ig, este 7 után.

Zuglóiak, figyelem! Belterületi, Eötvös u. csöndes, modern házban levő 2 szo-

Személyzeti keres, esetle társnak n nőhöz elme sebb nő. varr. »Dolg tgére, Miks kiadóba.

Két szoba

Márffy Ödön

Csinszka jobban van

(A Magyarország tudósítójától.) *Ady* Endre özvegye, *Márffy* Ödön festőművész felesége a János-szanatóriumban fekszik.

Délután felháromkor jelentik: *állapota valamivel javult.*

M. b. X/21.

M. O. 934. X. 21.

Baditz Otto

festőművész.

† 1936. IV. 21.

Márffy Ödön

CSINSZKA, *Ady* Endre volt felesége, aki most *Márffy Ödön* festőművész neje, két napja súlyos betegen *szanatóriumban fekszik*

(Rónai Dénes felvétele)

at próbálja a bécsi Musikverein-
saalban. Műsora a Zsoltáron kívül a
X. szimfónia. Gyülekeznek a koncert
magyar vendégszereplői, a *Székes-*
fővárosi Énekar énekesei, *Karvaly*
Viktor vezetésével. Valljuk be: az
egész énekkar borzasztóan »drukkol«.
Nem csoda, hiszen a világ legnagyobb
karmestere fogja vezényelni őket,
kinek kérlelhetetlen szigorától a
legkipróbáltabb zenekarok is reszket-
ek.

Megérkezik a hangverseny magyar
szólistája: *Rösler* Endre. Ő már kü-
lön is próbált Toscaninivel. A próba
végén *Toscanini megölelte és megcsó-*
kolta. Ez az ölelés több tekintélyt
szerzett Bécsben »kitűnő tenoristánk-
nak, mint egy sikeres világkörút. De
azért Rösler is »drukkol«. Amikor

bele az énekeseket a Ko
drámai izgalmába. Miko
rus a bécsi zenekarral e
már *lázban izzik az eg*
Egy-egy rövid, szinte
kiáltás vagy suttogás -
pianissimo! misterioso!
szuggesztivitással váltja
feszült zenei atmoszférá
hatást.

Ez a Toscanini-próbál
villamosságával végsőki
kört teremteni, amelyből
kisebb érintésre eleme
szinte maguktól pattannak ki a
csodák villámai. Énekeseink
szerűen betanulták szólamaikat.
azonban így tudnak énekelni,
csak most, Toscanini vezetése
eszméltek rá. Aminthogy a

dagodást jelent az igaz művészet varázslata. Mert igazuk volt a régieknek, akik a művészt varázslónak, mágusnak tartották. Ez jutott eszünkbe a Márffy-kiállítás megnyitásának délutánján, amikor a vernisszázs már órákkal előbb lezajlott s a hétvég ráérő csendjében az Ernst Múzeum termeiben fiatalok jártak lábujjhegyen s két leányka egymásba karolva, megigézve állt negyedóráig Csinszka utolsó arcképe előtt.

Az idei akácillatos, pünkösdirózsás májusban különleges ünnepi ajándék Márffy Ödön életművének felsorakoztatása: Mintha a virágbaborult valóságból egy szentivánéji-álomszerű tündéri világba lépnénk, egy olyan lírai szenvedéllyel áthevített, átlényegített költői világba, amely elbűvölően gazdag s amely sejtelmes látomásaival, olykor réveteg, máskor ujjongó, könnyed színpompájával a költészet szárnyaira kapja az embert s olyan színeket, fényeket láttat velünk, aminők csak ritka álmainkban jutnak osztályrészül.

ELSŐ BENYOMÁSRA furcsának tűnik, hogy a kiállítás — amikor egy nagy úttörő, érett mester, nemzedékek előtt jóformán ismeretlen munkásságát mutatja be — eltér a jól bevált időrendi rendezéstől. Mert Márffy, a magányos kísérletező Párizsban és később a Nyolcakkal együtt végigjárta az impresszionizmus ellenhatásaként fellépő konstruktivizmus iskoláját, továbbfejlesztve a cézanni örökséget, a kubizmus hangszerelésén is kísérletezve. Mindennek nyomait megmutatja a kiállítás, egy-egy régebbi Márffy-festményt helyezve az »igazi« Márffyak közé. De a rendezésnek ez az elgondolása [illegible] elfogadható, mert [illegible] párakönnyűséggel le[illegible]elülről világító, fény[illegible] — amelyek delikát [illegible]ült zamatokat, bó[illegible]friss illatokat [illegible] nem ön[illegible]á tet[illegible]

Márffy Ödön: Csinszka

mutatja, a Gulácsy Lajos-képmás pedig olyan hibátlan remekmű, amelynek a Nemzeti Galériában volna a helye. És önportréinak sorozatában mindig más-más atmoszférikus megjelenítésben kísérhetjük végig az időben a mester arcvonásait, impozáns megjelenését, nagyszerű fiatalos tartását, markánsan mintázott fejét és a kompozíciók felépítése, a színek elemi sodrása tükrözi azt a hangulati állapotot, amelyben a képek keletkeztek.

SZÁZNEGYVENHÁROM olajkép és mintegy száz grafika összegezi most az Ernst Múzeum termeiben modern festészetünk egyik legnagyobb egyéniségének hat évtizedes munkásságát. Ebben a gazdag, dús szüretben mély művészi és emberi tartalmat sűrítő, átütő erejű szépségekkel találkozunk. Beszéljünk a riviérai tájak választékos természetességeiről, a mélykék tó partján vihánczoló lovak mitológiai látomásáról, a merész mozgású ló- és lovasképekről, amelyek között a Hunyadihoz készült vázlat Delacroix lovának démoni szilajságát idézi, a Lovasok holdfényben című, hangulatában annyira magyar kép gyöngéd költőiségéről, vagy a budai kertek és tájak fényektől ittasult színkáprázatáról, a Tűzijáték című festményének megejtő virtuozitásáról? Vagy beszéljünk a mai Márffyról, aki nagyméretű, monumentális fogalmazású Szüret című sokalakos kompozíciójában vállalkozott rá, hogy dekoratív falképen egy új életérzésnek ad kifejezést?

ZÁRT ÉLETMŰ a Márffyé, szilárdul építette biztos alapokra, s minden szín- és fényprobléma végérejárva, a hallatlan színérzékenységű és színlátó mester korunk kivételes koloristájává emelkedett. De mindez nem tenné életművét olyan lenyűgözővé, ha minden ecsetvonása mögött nem éreznénk a költőt, a művészt, a filozófikus hajlamú, melegszívű mestert, aki a hétköznapok valóságában annyi tüneményes csodát fedezett fel számunkra.

Dutka Mária

ÁLLÁS

Vasesztergályosokat, széria munkára felveszünk. Jelentkezés: Vörös Csillag Traktorgyár. XIX., Hofherr A. u. 3—15 Munkaerőgazdálkodás.

Érettségizett fiatalember elhelyezkedne irodai vagy könnyebb fizikai munkára. »Sürgős 1200« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Állandó bejárónőt keresek azonnalra. IX., Ráday u. 24/a. Telefon: 182—309.

Volt építőipari főkönyvelő pénzügyi v. számviteli munkakörben elhelyezkedne. — Választ: »Fiatal, jó munkaerő 2621656« jeligére Miksa utcai kiadóba.

Motorkerékpár jogosítvánnyal rendelkező gép- és vasipari szakmában jártas anyagbeszerzőt — azonnalra felveszünk. IX., Hentes u. 12.

Bejáró takarítónő hetenként kétszer munkát vállal, kitűnő referenciával. — Levélbeli megkeresést kér Gombosné, Hegyalja út 99.

ÍRÓ- SZÁMOLÓGÉP

Írógépet, számológépet, javítok, veszek (sérültet is). Nádorfalvi műszerész. VI., Rózsa Ferenc u. 52. Telefon: 229—156.

GÉP, SZERSZÁM

7/60-as sikkötőgép sürgősen eladó. — VII., Majakovszkij 25. Orbán.

Varrógép javítás, karbantartás. VII., Sip utca 24. Dob u. sarok. Telefon: 411—160. Lantos műszerész.

A Miskolci Közúti Üzemi Vállalat könyvjóváírással átvenne üzemképes gőzlokomobilokat — **elektromotorokat,** 2—30 kw-ig, 3 tonnás ráfutófékes pótkocsikat, vontatókat, 25—40—50 LE-es diesel

Rekamié, barokk ebédlőasztal négy székkel eladó. Kékgolyó u. 20. fszt. 1.

Részletre is rekamiék, garnitúrák szelon készen. — IX., Ferenc körút 19—21. udvarban. Mester utcai megállónál.

Lakásfeloszlatásból prima kombinált szoba, vitrin, komód, háztartási dolgok, szőnyegek, függönyök, képek, női ruhák, fehérnemük eladók. Délután 6—8 között. — Szív utca 67. II. 3.

CSILLART

nagy választékból vegyen. Csere, vétel, eladás. Részletre is. — **VÁRADI. VIII., József körút 67.** Tel.: 342—263.

Nagyon szép kétrészes kombinált szekrény eladó. Rákospalota, Bocskai u. 174.

Kerti csőbútor, vasbútor, ágysodrony, összecsukható vaságyak készítése, javítása
VINCZE
Népszínház u. 26. Telefon: 143—710

Hálószobát, kombinált szekrényt, ágyakat és szekrényeket vennék. Telefon: 315—032.

Veszek — hálót, kombinálttat, — konyhát, szekrényt, ágyat, felosztalott háztartást, hagyatékot. 134—869.

Különleges hálószoba és zongora sürgősen eladó. Telefon: 258—135.

Finom berzserek, két kárpitozott prima fotel olcsón eladó. 366—271.

Fehér hármas előszobaszekrény, kalapüzlet bútor és kis szekrények eladók. Virányi Józsefné, XIII., Mór u. 11. I. 3.

Veszek hálót, kombinálttat — páros szekrényt, páros ágyat, bevált

Gépszőnyeget, hibásat is, boucle spárgaszőnyeget, szelon-terítőt, ágygarnitúrterítőt, ágygarnitúrát, plüss szőnyegterítőket, klöplifüggönyt vennék. 227—140.

HANGSZER

Zongorát, esetleg pianinót veszek készpénzért, magánkézből. 420—723.

RÁDIÓ

Beethoven rádió igényesnek eladó. VII., Klauzál utca 26—28. V. 1. Este 5—7 között.

Rádiójavítás helyszínen, azonnal, garanciával. — Jantsek rádiószerviz. Batthyány 50. 357—530.

Siemens adócsöves rövidhullámú készülék, alig használt, eladó. Dr. Vámosi Jenő, Tata.

RUHÁZAT

Női, férfinadrágok, sortok hozott anyagból is. Réti Ervin. Tanács körút 3/a udvarban.

Készpénzért veszek: használt férfiruhákat, hívjon. Lenin körút 14. I. 3. 222—118.

OLTÓNYÓK RÉSZLETRE, MÉRET UTÁN.
VII., Csengery utca 9.

Városi bunda, használt nemes szőrmebéléssel, középtermetre privátnak eladó. Telefon háromtól négyig. 295—052.

JÁRMŰ

Opel Kadett igen jó állapotban eladó. — Rausch. VIII., Múzeum u. 15/b.

200-as Ardie motorkerékpár, üzemképes, áron alul, sürgősen eladó. Majakovszkij u. 24. II. Ladányi. Megtekinthető minden este 6 után.

125-ös első, hátsó teleszkópos Csepel motorkerékpár áron alul, sürgősen eladó. Érdeklődni: 346—508. Este 5 óra

230), sürgősen eladók. 335—857.

Ezüst evőeszköz — komplett kazettában eladó. XIII., Wallenberg 9. fszt. 3.

Hűtő, 220-as, 90 literes, kifogástalan, eladó. Délután kettőtől: 111—593.

Vörösréz fürdőkályha privátnak eladó. 360—556.

Figyelem! Veszek használt férfiruhát, fehérneműt, ágytollat, hagyatékot. 130—755.

Linoleum PVC szőnyeg új, 30 m, eladó. Egyszázötvenkettő — nyolckilencvenhárom. Malinovszki fasor 25. Molnár.

Villanyboylerhez vízcsövek tussal és csapteleppel, új állapotban eladó. 331—397.

LAKÁS

Gyönyörű három szoba, hallos, utcai, nagyerkélyes, személyzetis, központi fűtéses félépcsőházi bejáratú lakásomat elcserélem egyszobás, I. emeleti ugyanilyenre, villamos közelében. XIII. Csanády utca. 403—929 du. 3—8.

Fiatal házaspár egy idősebb nőt vagy férfit eltartana, lakásáért, Pest környékén. »Csendes otthon 23676« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Elcserélném! Kétszobás hallos, összkomfortos, világos, napos lakásom egyszobás összkomfortos vagy hallos utcaira. Budai, zuglói előnyben. VII. ker., Klauzál utca 23. IV. em. 6. Lift van.

Elcserélem jövedelmező házfelügyelőségem főbérleti lakásra. XIII., Csángó utca 4/a.

Átvennék 2 darab 1 szoba komfortos lakást, cserelakásként 2 szobás komfortos, I. emeleti, utcai, erkélyes lakást adok Térítéssel 224—526

bás nagyméretű, napos, IV. em. udvari, erkélyes lakásom elcserélném zuglói hasonlóra (Amerikai út környékén). Telefon: 158—191, munkaközben.

Leválasztható kettőszobás öröklakásrész lakottan eladó vagy hasonló társbérlettel beköltözhető. »Buda 22344« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Budai, XI. ker., modern, déli fekvésű 2 szoba hallos, összkomfortos, kéterkélyes gyönyörű lakásomat elcserélném hasonlóra, v. nagyméretű 1 szoba hallos összkomfortosra, központi fűtésesre. »Sürgős 22945« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

nyíló lakáso
cserélném k
összkomfort
lönbejáratúé
földszintes i
háromszobás
pest, VIII.,
utca 34. I.
ajtó 8.

Elcserélném csősben ley
összkomfor
somat Bu
mely részer
esetleg eg
hallos sz
lakásért.
mete, Bold
u 67. Fábi

Kertes vi
magasföldsz
szoba, fél
házfelügyel
somat el
hasonló v
gyobb főbé
kásra. Gi
8/a.

Üzemek figyelem!

A FŐVÁROSI XI

KÉZMŰIPARI VÁ

VÁLLAL

IPARI VÉDŐKES

KÉSZÍTÉ

Budapest, XIV., Bosnyá

1/a. szám. Telefon:

Egy szoba k
lakásomat
ném k

Márffy Ödön

SAG 934. X.26

— **Csinszka elmegy.** Szombaton délután három órakor a farkasréti temető halottasházában felhangzik a komor gyászének s kihült teste is eltávozik a fizikai világból annak a szőke, karcsu leánynak, akit *Ady* Endre magyar költő husz év előtt feleségül vett s akiben Márffy Ödön, a kitünő festőművész hü hitvesét s élettársát gyászolja. Ez a temetés nem a „feleségek feleségének" szól, aki huszonötéves korában hősiesen és fenségesen állott a holt költő ágya mellett, de azé a kedves, szellemes, müvelt asszonyé, aki Márffy Ödön mellett középpontja volt a müvésztársaságnak s aki humorával és kedvességével akkor is lenyügözött volna mindenkit, ha láthatatlanul nem áll állandóan mögötte a költő furcsán görnyedt, szálas alakja. Ady a kerepesi temetőben, a magyar Pantheonba került, ahol senki nem állhat mellette s ahol a mindig társas és mindig egyedül álló költő szellemi életét éli. Csinszkát a farkasréti temető költői környezete öleli magába, ahol életének két nagy emlékéről álmodhatik. A heroikus élet után a heroizmus nélküli élethez még több heroizmus kell. Csinszka két világban találta meg a helyét. Egy teljes élet gyönyörü fáradalmait pihenheti ki az őszi fák alatt, ahová az élők könnye s a halott fenséges árnyéka kiséri.

Kisáy. 934. X. 26

lyet már halálra itéltek? És micsoda gonddal hajtották végre az iskolán a kozmetikai műveleteket! Bizottságok szálltak ki tatarozás közben az iskola udvarán, hogy ellenőrizzék, lelkiismeretesen megfelelnek-e a vállalkozók kötelezettségeiknek. Apró szépséghibák ellen kifogásokat emeltek, szemölcsö-

Pengő

Pengő

sen

Le a bevételt...

Kifizetendő összeg

osztály:

A fizetés $\frac{\text{készpénzben}}{\text{cheque kibocsátásával}}$ megtörtént

193.....cheque száma.....

A főpénztár:

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest.

Márffy Ödön

m. 934. V. 25.

MAGYARSÁG 934. X. 25

Meghalt Csinszka, Ady Endre egykori felesége

Szerdán este öt órakor meghalt *Ady* Endre egykori hitvese, Csinszka. Az *Elbocsátó szép üzenet* című kegyetlen-szép verse után Ady Endre, akinek neve és hire akkor már mámorosan szállt országszerte, levelet kapott egy svájci leánynevelőintézetből. A levelet egy fiatal magyar urilány, *Boncza* Berta irta, aki lelkesedéssel olvasta a fehér svájci hegyek között a költő verseit. A levélnek minden sorából áradt egy fiatal leány lélek rajongása és az első levelet hamarosan többszöri levélváltás követte. „Egy Neked teremtett tiszta gyereklány fordul Feléd" — irta nemsokára Csinszka, mert ő volt a levélíró. Ady egy gyönyörü versben felelt e vallomásra, melyben a szerelem és politika láza szövődik egybe. „Édes menyasszonyom, nem mehetek Hozzád — Idegen lovasok portámat tapossák..." De nemsokára — folytatja a vers — kertem minden százszorszépét elébed szórom s lesz más lakodalom...

A leány apja, *Boncza* Miklós, riadtan vette tudomásul leányának romantikus szerelmét. *Ady* Lajos, a költő öccse beszéli el Ady életrajzában hogy Boncza, a tekintélyes képviselő, egymásután kérdezte meg barátait Ady felől. Azoknak többsége nagy elismerés sel nyilatkozott a költőről, de amikor Boncza kereken föltette a kérdést: Hozzáadnád-e lányodat vagy sem, tétova vállvonogatás volt a felelet. Amikor Adynak — irja Ady Lajos — tudomására jutott a dolog, maga is panaszos humorral azt mondotta: *Hiszen ha leányom volna, én sem adnám önmagamhoz...*

De végre megtört az apa ellenállása s a fiatalok bevonulhattak csendes azilumukba, a csucsai Bonczavárba. Nemsokára kitört a háboru. Ady rettenetesen szenvedett az elkövetkező években, amelyekben ő imádott faj tája oktalan vérpazarlását látta. A *Gyürkőzz János, rohanj János* mesébe illő hősiességgel rohant a bajban levő messze városért, a régi Jézust, Máriát kiáltó seregléssek szent és oktalan elszántságával. A magyarság megállta helyét ebben a harcban, amelyben semmit sem nyerhetett és mindent veszithetett. Ezekben az években, amelyek alatt csak a csillagszóró augusztusi éjszakák nem engedték a költővel feledni az ember szépbeszőtt hitét, vigasztaló és mosolygó géniuszként állott Ady mellett Csinszka. Ott volt mellette akkor is, amikor a költő ugy érezte, hogy éles torkát hurokkal és bénán hordja, amikor megriadtan tiltakozott: „az élet nem azért adott annyi szépet, hogy most átgázoljanak rajta véres és ostoba feneségek". S végül a sir felé sietö napok árnyékában, amikor már csak azt sirta: „Ne tapossatok rajta nagyon, ne tiporjatok rajta nagyon, Baljóslatu bus nép a magyar."

A Veres Pálné-utcai lakásban — közben Csinszkáék Pestre költöztek — szivük amugyis már csak az egykori órákat élte. És Ady Endre elment más csillagzatra kavarni a harcot, a vérbeli magyar harcát, akit megölne a béke... A csucsai vár azután, a beteljesedett tragédia után, Goga Octaviáné lett és a költő hitvese is kilenc évvel ezelőtt eldobta az özvegyi fátylát és *Márffy* Ödön festőművésznek adta kezét. Most már tul van ő is a földi rácson és neve odakerült az irodalomtörténetben *Laura*, *Stein* Charlotte és *Julia* neve mellé.

Csinszka, Márffy Ödönné hosszabb idő óta betegeskedett. A mult hét csütörtökjén agyvérzéssel szállitották be egy budai szanatóriumba. Szerdán délután öt órakor a beteget agyszélhüdés érte és nemsokára ezután meghalt. Temetéséről még nem történt intézkedés.

Magyar királyi államvasutak. Ügyirat

Utalványszám ...../Bi..... **ügyosztály.**

Fizetési u

---

a magyar királyi államvasutak főpénztára

Pengő

azaz

A ..... ***Pengő*** ..... ***fillérről kiállítandó*** .....

Budapesten, 193.....

Utalványozza «.....**» főosztály:**

---

magától jött rá arra, hogy két hasonlóan elhagyatott, magános nép számára önként kínálkozik a barátság és az együttérzés. A lenyelek most értik meg azt, amivel mi már régen tisztában vagyunk, még pedig azt, hogy *a külpolitikában a nemzetközi szerződések, egyezmények és ellenszövetkezések mostani káoszában a legreálisabb és legbiztosabb érték az érzelmi kapcsolat, a valóságos belső összetartozás.* Ennek a megértésétöl ki tartalommal a lengyel—magyar kulturális egyezményt és a gazdasági megállapodásokat egyaránt, ez ad komoly jelentőséget azoknak az eseményeknek, amelyek alig néhány napon vagy néhány héten belül játszódtak le, amelyek azonban két nemzet évezredes barátságának hirtelen és erőteljes felujitását hozzák magukkal.

Thury Lajos

ség, bomlás
sgazdapártban

matlanság nyilvánult meg, amely most csak fokozódott. A párt halasi hivei egyre-másra hagyják el a szervezetet és hangoztatják, hogy a párt őket Gaal Gaszton halála után félrevezette. Kifelé ellenzéki szólamokat hangoztatott, titokban pedig lepaktált a kormánnyal.

KUNHEGYES

Kunhegyesi tudósitónk jelenti, hogy a választások izgalmai még mindig nem ültek el

---

MAGYARSÁG

készül
i kisebbségi
törésére

a kommunizmus megvalósitására nyí határaitól egészen az Atlanti-óceán védékéig. Olyan támadást, amely csa egyedül Lengyelország ellen irányul, várnak többé a szovjettől, hanem csa egész európai államrendszer ellen irá támadást, ha valamikor még erről szó

A német probléma

Márffy Ödön

Vasárnap, 1934 október 21.

CSINSZKA JOBBAN VAN

— *Az Est tudósítójától* —

Budapest művészvilágának tagjai a János-szanatórium egyik betegszobája felé néznek aggódva már második napja. Csütörtökön éjjel vitték a János-szanatóriumba szamócacuccai villájából *Márffy* Ödönnek, a kitünő festőművésznek a feleségét, akit *szerdán este agyvérzés ért.*

Márffy Ödönné, *Boncza* Berta, néhai *Boncza* Miklós erdélyi országgyűlési képviselőnek a leánya. Első férje *Ady* Endre volt. *Ady nevezte el halhatatlan verseiben Csinszkának.*

Csinszka nemrég tért haza férjével és sógorával Németországból. Szerdán este jókedvűen ült az asztalnál, tréfálkozott. Egyszer csak hirtelen elvesztette eszméletét. Azonnal a János-szanatóriumba vitték, ahol megállapították, hogy agyvérzés érte. *A tegnapi napot eszméletlenül töltötte.*

Az állapotáért aggódók százai ma délelőtt azt az értesítést kapták a szanatóriumból, hogy *állapotában örvendetes javulás következett be.* Reggel felé *eszméletre tért* és most már *minden remény megvan arra, hogy felgyógyul.*

Est, 934. okt. 21.

Pengő	Pengő
zesen	
Le a bevételt... ...	
Kifizetendő összeg	

80. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest.

gyosztály:

A fizetés $\frac{\text{készpénzben}}{\text{cheque kibocsátásával}}$ megtörtént

193..... cheque száma .....

A főpénztár:

---

tott és festegetett. *Utóbb szép verseket irt,* amelyeket néhány évvel ezelőtt kötetbe is gyüjtött.

Semmi sem sejttette, hogy az élete vége felé közeledik. Még egy héttel ezelőtt csupa vidám szarkazmus volt, jókedvü és száz tervet forgató. Társaság körében szórakozott svábhegyi otthonában, mikor a tekintete egyszerre megmerevedett és a nyelve megbénult. Ugy kellett felvinni szobájába, majd át a szomszédos szanatóriumba. Eleinte ugy látszott, hogy a vérömlés felszivódik és Csinszka meggyógyul. Férjét megösmerte, mosolygott kérdéseire. De a sors nem akarta, hogy vidám lényével ujabb örömet vigyen a világba. Minden barátjának, minden hivének és ismerősének mélységes gyászára örökre kilobbant pajkososillogásu szeméből a fényesség.

Szerdán délután a szanatóriumi ágyon harmincnyolcéves korában meghalt Csinszka ...

A várbeli Szilágyi Erzsébet leánygimnázium helyett a fehérsastéri iskola régi köveiből a Mészáros- és Koronaőr-utca sarkán *uj iskolát* épitenek, amihez 85 szavazattal 1 ellenében a közgyülés hozzájárult. Egyben elfogadta *Miklós* Ferenc dr. inditványát, hogy *a polgármester egy héten belül állapitsa meg: elkerülhető-e a fehérsastéri elemi lebontása?*

Liber Endre alpolgármester árvaházi alapitványt tett.

Az erre vonatkozó előterjesztéshez, amelyet *Schuler* Dezső tanácsnok ismertetett, *Nagy* László dr. szólt hozzá és igen lelkes beszédben mutatott rá arra, hogy Liber Endre a legnemesebb érzésről tett tanuságot az alapitvánnyal. A közgyülés hosszasan ünnepelte Liber Endrét.

Husz gyógyszertárra kértek engedélyt.

Ezeknek a kérelmeknek *elutasitását* javasolta *Salamon* Géza dr. közegészségügyi tanácsnok. Szerinte nincs szükség egyetlen ujabb patikára sem Budapesten. *Gál* Benő és *Tauffer* Gábor ugyanigy vélekedtek.

...etség erősebb? Melyik ad, melyik kér többet? Mindhárman elmentek és őrzik titkukat.

De a mü ittmaradt. Ady müve; s egy kissé a két asszony, Léda és Csinszka müve. Micsoda áttételekkel lesz az életből művészet? — erre felel most, hogy mind a hárman elhallgattak, Ady müve. Mit költött a zsenire a két asszony, mit takaritott meg e pazarlásból a zseni? Csinszka csendesen és szerényen élt a szerepben; okosan s emberien épitette tovább életét; s oly csendesen ment el, mint egy gyermek, aki a nagyok közé tévedt, s elfáradt attól, amit közöttük hallott.

(m. s.)

Csinszka élete

Boncza Berta, Boncza Miklós Tiszapárti politikus és többszöri országgyülési képviselő leánya 1915-ben lett *Ady* Endre felesége. Hosszu levélváltás előzte meg személyes megismerkedásüket és egybekelésüket. Egy sorozatnyi szebbnél-szebb versben énekelte meg Ady a fiatal leánykát s a *Csinszka-dalok* el nem muló darabjai Ady költői müvének. Nagyrészt ismeretesek az irodalomban Csinszkának Adyhoz irt levelei is: a levélnek, mint müvészeti formának bájos és üde alkotásai. Már azok is elárulták a fiatal leánynak nem mindennapos irói tehetségét.

A nyilvánosság számára Adyval való házasságkötése után kezdődik Csinszka életének története. Addig részint Csucsán nevelkedett apjának testvérnénje társaságában, részint svájci nevelőintézetekben. Onnan is irta első leveleit Adynak, akit a levelek tiszta és nemes hangja rögtön megkapott. A házasság megkötése azonban nem volt egyszerü dolog. Az apa sokáig nyakasan ellenezte, hogy Berta leánya a rosszhirü bohém Adynak legyen a hitvese. Csinszka álhatatossága végül is győzedelmeskedett.

Az ifju pár a csucsai Boncza-kastélyban telepedett meg, de a háboru izgalmai miatt nem volt nyugodt az élete. Ady egészségét már nagyon kikezdte a mértéktelen élet s a fiatal asszonynak sokat kellett mellette türnie. De Csinszka fölényes okossággal és csodálatos türelemmel tartott ki a költő mellett. A háboru vége felé Pestre költöztek s Csin-

országos nagygyűlést hívnak össze.

ót a meggyilkolttól. Ezt a matrózt, aki
ón utazott Dél-Afrikából, személyesen is-
lott.
erről részletesen fognak önök értesülni
omásából, amelyekből kiderül az is, hogy
a gyilkosság rugói és céljai; továbbá,
fondorlatos módon igyekezett a vádlott
rtással, félrevezetni a hatóságot, hogy
etartóztatást és a büntetést.. .
rth szokatlan hévvel, szinte gyülölködő
lt, — de Granger nyugodtan, mosolyogva
szemüvegét.
Selby! — harsant fel a jegyző szava.
by nehézkesen, fáradtan lépett a biró
észrevette, hogy reszket a keze, amint
bliát, amelyre esküt tett. Talpig gyász-
ekete ruhája még jobban kiemelte arcá-
gát. Szemhéjai vörösek voltak a sok si-
élyi adatainak elmondása után a biró

küdtek felé fordulva tessék válaszolni.
-e, hogy mikor érkezett meg váratlanul
tóber 5-én? — kezdte Stanniforth a

kérem, csak akkor tudtam meg, mikor
k kijött a szobájából. Ahogy kijött, lát-
velet dob le a hall kis asztalára.
s. Erre majd később térünk rá .., Volt
ki is aznap este a házban?
s, sir: Miss Sonia Neil.
r érkezett ez a hölgy?
mnegyed hétkor. De Mr. Coote előtte
neghagyta, hogy hozzam rendbe neki az
Mr. Coote azt remélte, hogy éjszakára
a hölgy, de a hölgynek, ugy látszott,
a szándéka, mert amikor megérkezett,
ogy a nagy poggyászát tegyék le a hall-
a kisebbik táskát vitette fel a szobájába.
bédre csak ottmaradt Miss Neil?
s, sir. Sőt még azután is ottmaradt. A
lt Mr. Coote-tal.
ol volt ön?
a lakásunkban, egészen fél kilencig.
tem a hallba, mert mindig fél kilenckor
kaput. De éppen akkor jött a posta. Ki-
a levelek megáztak. Mindössze négy le-
ő Mr. Coote-nak és kettő Mr. Chalmers-
külön tettem...
n csak, Mrs. Selby! — szólt most közbe
— Ön azt mondja, hogy Mr. Coote csak
apott. Nem téved? ..
r azt hittem, hogy csak kettő szól neki...

(Folytatása következik.)

1021

Z LILI:

FECSKÉK A VERANDÁN

— LEVELEK APÁMHOZ — III.

NEGYEDIK LEVÉL

Leányfalu

Egy japán dalt hallottam. Eszembe jutott erre ez a dallamos név: *Imaoka Dzsiudzsiro.* Alacsony, zömök, sárga arcú bácsi volt. Vastag szemhéja táskásan borult feketén csillogó, keskeny szemére, mely olyan ívben hajlott, mint az új hold legvékonyabb szarva. Mindig nevetett. Hatalmas fogai voltak, és ragyogtak, mint az elefántcsont. Kis keze tömzsin pihent két térdén. Ült a fővámtéri lakásban a díványodon, keresztbetett lábbal, törökülésben. Hallatlanul barátságos volt. Áhítattal néztem az idegen bácsit, bár lehet, hogy csak húszéves volt. Az európai szem nemigen tudja megállapítani egy japáni ember korát. Lestem a szavát, a mozdulatát, mintha maga Buddha jött volna hozzánk látogatóba. Egyáltalán nem értettem, mit beszél, pedig az volt a legfurcsább, hogy magyarul beszélt. Nem tudom, mért jött Hozzád. Író volt, vagy tudós. Körülültük, mint egy csodát. Egyáltalán nem látszott észrevenni bámészkodásunkat. Talán zavarta, de udvariasan tűrte. Jól szabott zakóban volt, bár én jobb szerettem volna, ha japáni ruhában lett volna. Mikor elment, kipukkadt belőlünk a nevetés. Bosszantott téged, hogy kinevettük. Megleckéztettél.

— Micsoda dolog kinevetni valakit, aki annyi energiát használ fel arra, hogy tanuljon. Legalább 5—6 nyelvet tanult meg az otthoni sok dolga mellett. Ez a látogatás nagyon megtisztelő volt számomra. Ahelyett, hogy példát vennétek tőle, kinevetitek.

Magyaráztam, hogy nem kinevettem, csak nevettem rajta. Olyan mulatságosan mondta a magyar szavakat.

— Biztosan japánul beszéli, azért nem értem — mondtam.

Elnevetted magad.

— Mert szótárból tanult. Vasakarattal, japán—angol, angol—magyar szótárból, és ezért tud olyan szavakat, amik csak a nagy Ballagiban vannak. Se ragozni nem tud, se semmiféle grammatikát. Ez még külön érdekes volt.

Pár évvel ezelőtt újra itt járt Imaoka Dzsiudzsiro Magyarországon. Akkoriban láttam fényképét képeslapokban. Pontosan annyi idősnek látszott, mint régen.

És az az észt író. Hogy is hívták? *Murakin.* Ants Murakin. Itt volt kint, pár napig, vendégnek. Könyveidet akarta kiadni észtül, ki is adta tán. Úgy hívtuk: Észtike. Ezen is roppant jókat lehetett nevetni, hogy lánynéven hívjuk, pedig csinos fiatalember volt.

Jártak itt angolok is. Csinszka hozott egy angol társaságot. Csinszka már nem volt fiatal. Olyan volt, mint *Márffy* Ödön képein. Kicsit elfolyó szőkesége, kidülledő szeme, kecses szája és mindent elsöprő kacagása, rendkívül vonzóvá tették. Ha rágondolok, elmosódó pasztell színeket látok. Határozott szín, vagy vonal nem volt rajta. Szinte még körvonala sem volt. Ha a hangja nem lett volna olyan elragadó, talán észre sem veszi az ember. Ezt a szót, hogy „bűbájos", az ő jellemzéséért találták fel.

Halász Gyula bács világ-szép lánya volt vele angol férjével, meg egy barátjukkal. Nem emlékszem pontosan, hogy is történt. Hatan, heten lehettek. Fontos emlékem ez, mert egyetlen eset volt, mikor te emlékkönyvbe írtad a nevedet. Soha nem adtál másként aláírást, csak könyvnapon, saját könyvedbe. Idegen író könyvébe is csak akkor írtál, ha ajándékba kaptuk tőled. (S milyen aranyos dedikációkat írtál! Soha meg nem bocsátom magamnak, hogy odaadtam annak a pécsi újságírónőnek, aki elkönyörögte tőlem egy dedikációdat, amit Krúdy Gyula Álmoskönyvébe adtál nekem. Azt ígérte, lefényképezteti és visszaadja. Azóta sem láttam, sem a dedikációt, sem az újságírónőt.) Vajon megvan-e még ama könyv és az angol gazdája? Bizonyára nem sejti, milyen ritkasághoz jutott egy színtelen, szőke, pesti nő kedvéért. Mert az egészet Csinszka — elveid és szokásaid ellenére — bájolta ki belőled. Addig csacsogott, mórikálta magát, míg beadtad a derekad. Szeretted Csinszkát. Ő volt az egyetlen nő, akit tegeztél. Úgy szeretted, mint a szerelmetes barát, Ady — megmaradt kis cicáját. Ez az övé volt. Csinszkán kerested a nagy barát nyomát.

Ady hamar itthagyott. Nem tudok róla, valaha is lett volna olyan barátod, mint ő volt. Különös barátság lehetett. Nem sokat beszéltél róla. A férfi-barátság szemérme nem engedte. Legenda, hogy Ady kedvéért még éjszakázni is hajlandó voltál. Ady éjszakai ember volt. Anyu, hogy távol tartson rosszhírű kocsmáktól, vett egy zongorát, mert Ady és Reinitz Béla meg nem éltek muzsika nélkül. Ez a híres fekete zongora, melyről Adynak az a sokat magyarázott és meg nem értett verse szól. Ma is megvan. Gyöngyi szokott rajta Beethovent játszani.

Volt még egy barátod. Közel sem olyan lángoló, de mély és őszinte. *Medgyessy* Feri bácsi. Ő is sokat megfordult idekint. Mulatságos kis emberke volt. Döcögve kacagott, rövid, kis ujjait szája előtt összeütögette. Olyan rövid ujjakban, hogy lehetett ily mérhetetlen sok csoda! Titokban úgy csúfoltuk Kisanyával, hogy behajlítottuk két felső ízét az ujjunknak, a tenyerünk felé görbítve. Hetekig lakott itt és szoborta az arcodat. Csak nem akart sikerülni. Egyre rémesebb lett. Évről évre itt telelt a féligkész szobor a sufniban, a következő nyárig. Igaz, te nem voltál türelmes modell, és Feri bácsi nem volt türelmes művész. Így aztán évekig eltürelmetlenkedtétek a szobrot. Drága, aranyos Feri bácsi. Komikus fehér kis szakálla volt, és kedvesen vakkantó hangja. Hogy nagyon szeretted, abból tudom, hogy ő volt az egyetlen ember, akit megtűrtél írás közben a szobádban. Míg te hadakoztál alakjaiddal, ő hadakozott mozgó, szenvedélyes arcoddal, mely írás közben minden volt, csak nyugalmas modell nem.

Micsoda pompás mulatság volt, mikor Feri bácsi mesélte a házvezetőnőjével való harcait. Agglegény létére valóságos martaléka lett. Cápának hívta és utálta... Olyan élvezettel mesélte civakodásaikat, hogy gurultunk a nevetéstől. Egyik kalandjára ma is emlékszem. Megint nem volt pénz odahaza. Cápa kiadta az ukázt, pénzt kell csinálni, hogy éhen ne vesszenek. Feri bácsi nekiült mintázni. Hetekig tartott, de kész lett. Cápája türelmetlenül, naponta mizerálta a fülébe a nyomort. A rendelő elégedett volt a szoborral, de nem volt készpénze. Megígérte hát, hogy természetben fizeti a honoráriumot. Meg is érkezett hamarosan — 70 kiló sajt. Sajtgyáros volt az illető.

— No — mondta Feri bácsi —, akkor utáltam meg egy életre a sajtot. Két hónapig rohadt sajton tartott a Cápa. Itt a bére, egye! mondta még ráadásul.

Hogy kacagtunk ennek a nagy művésznek a nyomorán! Nem tudom, hogyan sikerült a Cápa hatszáz foga közül megszabadulnia. Nemsokára megnősült. Megtalálta Marusját, aki tökéletes ellentéte volt annak a Cápának. Szőke, kövér, mosolygós. Mit mosolygós, hahotázó! Csupa humor, csupa élet.

Utoljára barna kordbársony kabátban láttam Feri bácsit. Most már így marad meg bennem örökké. Nagy művész volt. A szobor is elkészült. Éppen időre...

ÖTÖDIK LEVÉL

Pár napig bent kellett lennem Pesten, de már nagyon türelmetlen voltam, hogy újra veled le-

Márffy Ödön Csinszka-portréja

hessek. Hiányzott, hogy nem írhatok neked. Siettem vissza, hogy veled — egyedül ünnepeljem Péterpált.

Fecskéink befejezték az építkezést. Fent ülnek a magasban, a gerenda alatt, a lila akác behajló gyenge ágán. Egymás mellett férj, feleség. Hintáztatják magukat. A mellettem levő széken Cima cicám dorombol.

Péterpál.

Tegnap délben meglátogattalak a borostyánok közt. Alig voltak a temetőben, az erős főnszerű szélben. Vittem neked fehér viloját — így mondtam gyermekkoromban — és sárga margarétát. Szeretted a sárga színű virágot. A napszínűt.

Mennyi ismerős van a Kerepesi úton. Ahányszor belépek oda, mindig végigjátszom magamban a régi, Halottak napja-i sétákat. Szertartás volt ez. Leányfaluban kezdődött. Kijöttünk és nagy ruháskosarakba szedtük a krizantémot. Hajóval vittük be. A hajó az Eskü téren kötött ki, nem messze a lakástól. Otthon még kerülgettük a virágos kosarakat egy-két napig, míg eljött a napja, hogy kivigyük a temetőbe. Ez a mi dolgunk volt. Néha mind a hárman kimentünk, de többnyire csak Viraggal, ketten. Mennyi baj volt a kosarakkal a villamoson. A Baross utcán mentünk a 16-ossal, az Orczy téren átszálltunk a

SZÁZ ÉVE NYILT MEG A PESTI VIGARDA

Éppen száz éve készült el, hat évi munkával, az akkori Pest legdíszesebb palotája, a Redoute. Kemény Zsigmond lapja, a Pesti Napló 1865. január 1-i számában a következő hirdetést közölte:

> Az újonnan épült Pest városi Redoute termek bérlőinek van szerencséjük a t. cz. közönséget értesíteni, hogy
>
> A DISZ ÉS FÉNYBEN PÁRATLAN
>
> REDOUTE-TERMEK
>
> vasárnap, 1865. évi január 15-én
>
> NAGY FÉNYES ÉS NYILVÁNOS
>
> TÁNCVIGALOMMAL
>
> fognak megnyittatni.

Az egymillió forint költséggel épült palota nagy látványosság volt. Egykorú leírás szerint *„a mór, bizánci és román elemek vegyítése által létrejött kevert stílű épület hatalmas homlokzata óriási árkádokon nyugszik, a két szárny szögletpilléreit Alexy Károly domborművei környezik, a lépcsőházak freskói Than Mórtól és Lotz Károlytól valók, a nagy terem — Pest legnagyobb báli és hangversenyterme — mezőkre felosztott sík tetőzetén a négy folyó allegórikus képe, a csemegeteremben Than, Wagner és Lotz freskói vannak."* A csodapalota Fészl Frigyes pesti műépítész tervei szerint épült. A Duna-parton, melynek kőfalát akkor építették, hatalmas tömeg bámulta Pest új büszkeségét, a mai olvasó pedig bizonyára azon bámul el, miért kellett ilyen nagy táncpalota az akkor alig 200 000 lakosú Pestnek?

A polgárság táncolni akar!

A XVII. század közepétől kezdve az európai városok polgárainak legjelesebb szórakozása — a tánc volt. Különösen kedvelték az álarcos bálokat. Mivel pedig ezeken gyakran támadtak verekedések és más, nem kívánatos jelenetek, a hatóságok igyekeztek a táncolás szenvedélyét „rendeltetésszerű báltermek" létesítésével szabályozni. Pozsonynak már 1740-ben, Budának már 1760-ban volt bálterme, Pest lemaradt. Az illetékesek előbb öt, később csak két kocsmában engedélyezték a táncolást, az egyikben a közönségesebb „civil", a másikban a finomabb „noble" bálokat rendezték, évente vagy harmincat. II. József, aki mindent szabályozott, elrendelte, hogy egy városban csak egy helyen szabad álarcos bált rendezni. A két báltermes kocsma között árlejtés döntött. *Häusler* kocsmáros, hogy örökre megszerezze magának a bálrendezés jogát, engedélyt kért, hogy bálházat építhessen. A Helytartó Tanács elutasította kérését, mondván, hogy ez a városi tanács feladata. *Schilson* János pesti adminisztrátor azt tervezte, hogy a színházzal együtt építteti fel a bálpalotát, de míg a Hild-féle színház 1812-re elkészült, a táncosok háza csak 1832-re épült fel, önállóan, a mai Vigadó helyén. *Pollack* Mihály tervezte az empire stílusú épületet, amely azután 1849-ben, Buda ostromának idején leégett. Az új Redoute-ot 1859-ben kezdték építeni.

Vigarda vagy gondilla?

A közvélemény ekkor magyar nevet követelt az új épületnek. *Pách* Albert hetilapja, a Vasárnapi Újság a megnyitás napján a következőképpen foglalt állást:

(A redoute névmagyarosításáról) *„sok szó volt közelebbről napjainkban. Új szócsintanárok sok képtelen szót javasoltak már, minők például: vigarda, üdülde, rajonda, gondilla, mint oly hely, honnan a gond távozik stb. De egyiket sem tartjuk czélszerűnek, kár bíz ezekkel rontani szép nyelvünket."*

A megnyitó bál után a lap így írt:

„A jóízű vigadó szót, mint legmagyarabbat, hihetőleg elfogadják, s a bérlők által használatba vett vigardát el fogják hagyni."

Mint tudjuk, a *Vigadó* győzött.

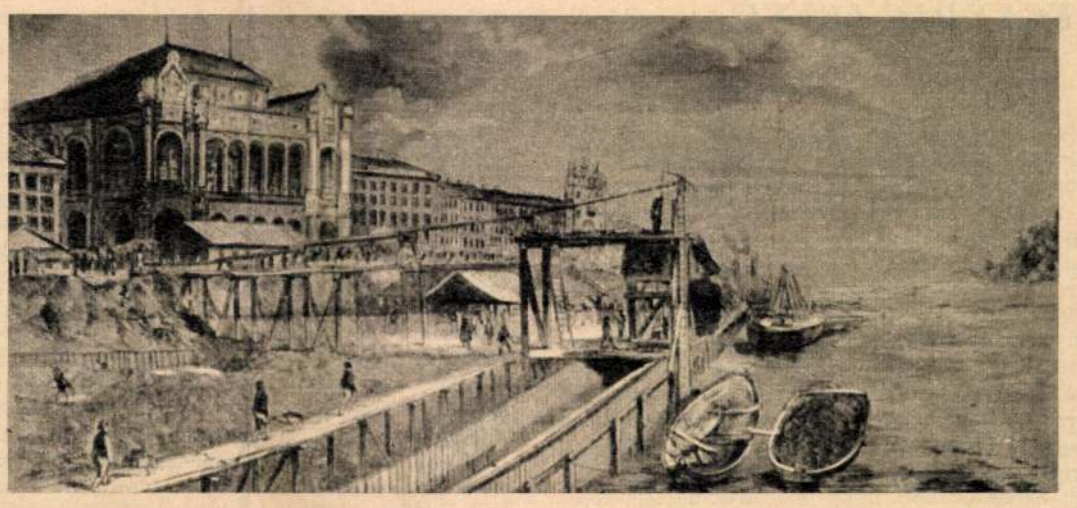

1865. Kész a Vigarda, de még épül a Duna-part

Félrevágott kalapú szittyafiak!

A Vasárnapi Újság részletesen foglalkozik az első bál balsikerével:

„Képünk ugyan egy jól látogatott bál rajzát adja, olyanét, amilyennek lennie kellett volna, azonban az első megnyitásnál a termek üresek voltak! Hihetetlen, de így van. Ez oly tény, mely megérdemli, hogy társadalmi viszonyaink figyelmes vizsgálóját fölötte foglalkoztassa... Egyik fél a szomorú pénzviszonyokat okolá, mely ellenvetést azonban teljesen meghazudtolák a zsúfolt színházak és lovarkörök. A 2 Ft-os belépti díjat sem mondhatjuk kelletén túl nagynak... Talán legvalószínűbb azon föltevés, miszerint a bált azért látogatták meg oly kevesen, mivel mindenki attól tartott, hogy fölötte nagy lesz a tolongás."

A lap szerint Buda lakóit is meg kellett volna hívni a bálra, majd így folytatja:

„A Vigarda külső alakja s belső fölosztása a legkülönbözőbb hibáztatások tárgya: valljuk be őszintén azon igazán nagyszerű benyomást, mit e fényesen világított, óriási arányok a megdöbbenő szemlélőre gyakorolnak. Nincs fejedelem, kinek szégyenére válnának e termek... A hölgyek toilette szobája ízléssel van kiállítva, hogy azt ne mondjuk, kicsípve, a nagy buffet (kredencz) hasonlólag kellemes benyomást szül, aminthogy sok részlet csinossága kibékít az épület hiányaival. A páholyok például oly magasan vannak, hogy azokból igazán csak nagyító üveggel lehet letekinteni, mégpedig nem is minden irányban."

A Vasárnapi Újság elégedetlen a mindössze 600 főnyi, nagyrészt főrangú bálozóval is. *„Történt persze sok kihágás, mely bálban*

A demokrata Pákh (Petőfi barátja volt s tagja a Tizek Társaságának) így fejezte ki elégedetlenségét, hogy a polgárság pénzén épített palotát elfoglalta a „szittyafi" szellem. A második Vigadó nyolcvan évi fennállása alatt mindig is az uralkodó osztályok parádéinak színhelye maradt. Itt rendezték az úri társaság „szigorúan zártkörű" báljait, jótékonycélú, páváskodó ünnepségeit. S bár a terem akusztikája nem volt a legjobb, itt rendezték a legnagyobb koncerteket is, megfelelő hangversenypalota híján. A Vigadó márvány díszterme hallotta *Liszt* Ferenc, *Brahms, Hubermann, Gigli, Casals, Debussy, Heifetz, Kreisler, Cortot* és még sok világhírű művész hangversenyét.

A harmadik Vigadó

Fészl palotája, akárcsak elődje, Pollack bálháza — ostromban pusztult el. Az épületet olyan súlyos kár érte, hogy egy ideig lebontására gondoltak. 1956-ban mégis pályázatot írtak ki a Vigadó újjáépítésére, hozzákapcsolva a mellette álló, a Vörösmarty térre néző, ugyancsak romos Haas-palota szanálását is. A kettő egyesítésével 3000 személyes hangversenytermet akartak létesíteni. A pályázaton hetven műépítész vett részt, s nyomában heves vita indult stíluskérdésekről: Fészl épületének stílusát megtartsák-e, modern vagy felemás épületet létesítsenek-e, stb. stb. Nem hoztak döntést, csak azt határozták el az illetékesek, hogy a Haas-palotát lebontják, a Vigadót — az állag megóvása céljából — ideiglenesen befedik. Ez a munka 1961 végéig be is fejeződött, majd megindult — kőfaragó munkások hiányában kissé vontatottan — a Fészl-épület helyreállítása.

Közben újabb és újabb tervek merültek fel, hogy milyen célt szolgáljon az épület? De mindeddig csak nemleges döntések születtek.

KŐSZEGI IMRE

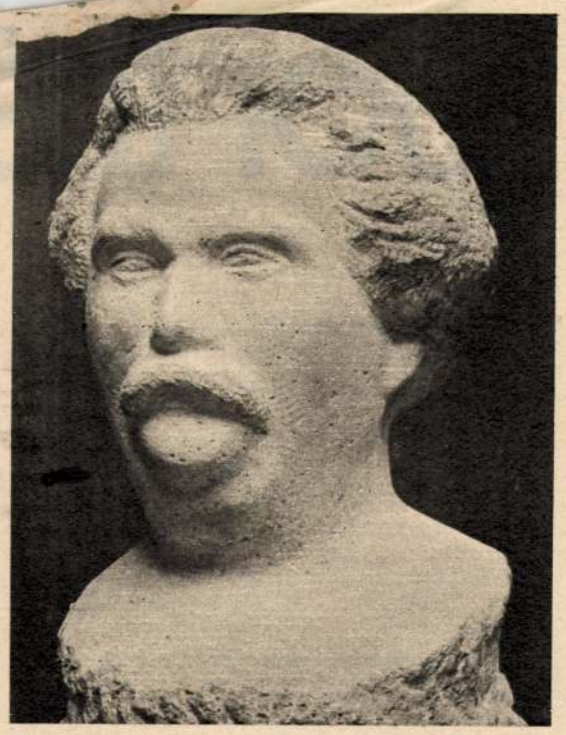

Medgyessy Ferenc szobra Móricz Zsigmondról

Salgótarjáni úti kapu felé. Ott kezdődött a körútunk. Először Móricz nagyapához mentünk, ő feküdt a legközelebb a kapuhoz. Anyuka kicsit távolabb. Egyenként szurkáltuk a virágokat a földbe, szépen rendezve szín és saját ízlésünk szerint. Aztán Holics nagymama következett. Ma már meg se találnám, hiába keresném. Aztán tovább. Elég messze volt Bandika sírja. Kis gyerekparcellában fekszik, apró dombocska alatt. Úgy befutotta a borostyán, alig találtuk meg a törött oszlopocskát. Rajta a versed:

Éjjel fölrezzenek:
nem sír?
Nappal várok, lesek:
nincs hír?

Mellettem édesem
csak sír.
Gyászujjal csöndre int
a sír...

Emlékszem, sose találtuk meg azonnal. Elfelejtettük hányadik sorban kell keresnünk. Két fiad közül volt az egyik. Bevallom, nem tudom,

Marci bácsinál

melyik. A másik fiú Felvidéken van eltemetve. Jó pár évvel ezelőtt kaptam levelet egy ottani kislánytól. Megírta, hogy az iskola tartja rendben, gondozza a sírocskát. Mindig van virág Móricz Zsigmond kisfiának a sírhantján.

Az utolsó sír, mely virágdíszre várt, Marci bácsi sírja. Marci bácsi anyu unokatestvére volt.

Fogytak a virágok, egyre kevesebb jutott a következőkre.

A főkapun mentünk ki, üres kosarakkal.

Milyen hidegek voltak a régi novemberek. Volt olyan Halottak napja, mikor bokáig taposztunk a hóban, és nehéz volt a fagyott földbe szúrni a virágokat. Vittünk magunkkal rossz konyhakést, azzal lazítottuk a rögöket.

Másnap, másodikán, ebéd után együtt mentünk ki újra. Te és mi hárman. Kisanya sose jött velünk. Ez a temető a mienk volt. Ő a Farkasrétibe járt, nélkülünk. Az övéi ott nyugodtak. Ma már ő is ott van. Azóta oda is járok.

Milyen terhesnek éreztem akkor a kétszeri körsétát. Fáztam. Délután korán sötétedett. A lobogó gyertyafények, a sok fehér virág, s a sok vágott virág elmúlás-szaga, a rengeteg ember — fárasztott. Temetőben lenni félelmes dolog volt számomra.

Másodnap ugyanazt az utat tettük meg újra, a Salgótarjáni kaputól a főkapuig. Minden sírra új virágokat tettünk, és te meséltél azokról, akik a virágok alatt pihennek. Hányszor hallottam nagyapa halálát, akit élete delén, teljes erejében, építkezésnél egy lesodródó gerenda csapott halálra. 66 éves volt. Meséltél róluk, és mindig így köszöntél: Kezicsókolom. Derűs történetek merültek fel benned. Úgy beszéltél róluk, mintha élnének.

Anyuka sírjánál szomorú voltál. Nem is szomorú. Komor. Fáradt lett az arcod, és nem adomáztál. Megkérdezted tőlünk, emlékszünk-e rá? Eleinte bizonyára emlékeztem is, s később, mikor már elmosódott arca a lelkemben, nem mertem mondani, hogy nem emlékezem már. Beszéltél róla ezt-azt, de ez sosem volt olyan felszabadult, vidám emlék, mint a többieknél. Mintha valamiért adósa lennél. Komoran hajoltál a sírra, és segítettél beszúrni a lányfalui krizantémot, és kék csillagvirágot. Zárt, magányos aszszonyalak áll a síron, ezzel az egy szóval: Janka. Feri bácsi faragta. Egyenesen áll, nyújtott karjának kezefeje puhán, lazán összezárva ölében, amire hosszú fekete csíkot festett az eső. Végtelenül magányos. Ma, egyedül őrzi már a régi, kihantolt parcellát. Kőleplébe takarja minden emlékemet.

Holics nagymamánál már megint derűs voltál, és ömlött belőled a sok nevetnivaló emlék. Aztán Bandikához mentünk. A tragikus történét. Első Bandika másfél éves korában beteg lett. Agyhártyagyulladás vitte el. Ez volt a felvidéki kisfiú. Éjjel lett rosszul, rohantál orvosért. Nagysokára találtál, de az orvos nem akart felkelni. Azt mondta, ilyen semmiségért nem kel ki az ágyból, adjatok neki hashajtót, majd reggel eljön megnézni a gyereket. Meg is nézte — a halott kisfiút. Rövid idő múlva megérkezett a második fiú. Adyról őt is Bandinak keresztelték, a család babonás nénijeinek rémületére. És második Bandika is másfél éves korában, ugyancsak agyhártyagyulladásban halt meg.

Te mindig határozottan léptél a sírhoz. Nem kellett keresgélned a kis oszlopot. Elmormoltad a verset, mi veled, ahogy tudtuk. Meghatottan álltál. Nem esett jól neked, hogy bennünk nem támadt fel ugyanaz az érzés. Egyikünk sem ismerte. Különös, de számunkra idegen volt. Ne haragudj érte. Nem tehettünk róla.

A főkapu felé haladva, a tömegben bukdácsolva, elmentünk Ady sírja mellett. Akkor még csak a régi kopjafa állott. A Csorba emlékszobrot nehezen szoktuk meg. Szerettük a kopjafát. Ott is letettél mindig pár szál virágot, és így köszöntél: Szervusz Bandi. — Szemben fekszik *Blaha* Lujza, aki Gyöngyinek volt keresztanyja. Hogy sajnáltuk szegényt, hogy kitörik a nyaka azokon a kőrózsákkal és kőangyalokkal hímzett félelmetes kőpárnákon. Szecessziós baldachin, szalagok, bojtok és mindenféle borzalom. Egy öreg, nagyszakállas, lantos bácsi is ül az ágy előtt. Minden alkalommal elmondtad, hogy Blaha kinevetné ezt a színpadi díszletet. Úgy tetted le a virágokat, olyan félszeg hódolattal, mint mikor fiatal, kezdő íróként találkoztál a Nemzet Csalogányával, aki a Sári bírót diadalra vitte. Neki is mindig köszöntél: Kezicsókolom Blaha Lujza.

Jókai impozáns kőpalotáját is minden alkalommal körbejártuk, és feltekert nyakkal, hangosan olvastuk a rávésett szépséges mondatot. Aztán lassan egyre többb lett az ismerős. *Nagy* Endre. Felejthetetlen nyekergő, szaggatott hangját most is hallom. Látom Prutyit, a fiát, akinek a homloka közepén akkora mélyedés volt, hogy egy kisebb dió belefért volna. Csodaszép lánya, Kató, ma egy ÁPISZ-boltban dolgozik. Hogy tetszett nekem! Hogy irigyeltem, mert ő gyönyörű nagy lány volt. — *Miklós* Andor olyan kőkockában fekszik, amilyenben Radames énekelte halálba magát. Tetején, széllobogtatta lepelben, ugrásra készen egy fáklyatartó alak. Egyszer azt mondtam rá, olyan mint egy cigarettanyomó. Elmosolyodtál. Milyen bűvöletesen nagystílű volt a gyermek szemében, hogy Halottak napján a kis rácsos ajtó nyitva volt, és az illatos rózsákkal terhes, feldíszített kriptaszobában, egy feketefátylas hölgy, *Gombaszögi* Frida, fogadta a látogatókat. Te is tisztelegtél előtte.

Mire végigjártuk a temetői körutat, este lett. Egyre több lett a kertben az ember, megjelentek az elegáns, sisakos lovasrendőrök és az emberfolyó kisodort a Fiumei útra.

Minden évben így zajlott le ez a délután. Amióta te nem jössz velünk, rendszerint egyedül járok ki. Én is leteszem Adynak a pár szál virágot. Aztán felcsavarom a nyakam, és ha nincs senki a közelben, hangosan olvasom Jókai mondatát. Menet a baloldalát, jövet a jobbat. Aztán megyek tovább az úton, és sok olyan síremléket súrol a tekintetem, amit veled is láttunk már. *Gerbeaud.* Kőrózsás nagy karima, mint egy óriási mignon, Krisztus-szoborral. Ezen is mosolyogtál, micsoda kacifántos csoda. *Mahunka* bútorgyáros. Egyik sarkon egy már elhanyagolt, zöld folyondárral benőtt romantikus kőszekrény. A következő sarok már a te utcád. A sarkon, a halál után is érvényes hierarchia szabálya szerint, feketére ázott, pálmát tartó bronzleples nőalak, *Sipőcz* Jenő polgármester. Mellette *Liber* Endre alpolgármester, szerényebb emlékkel. Aztán jöhetnek az alattvalók. Negyediknek soroltak téged ebbe a birodalomba. *Tóth* Tihamér óriási keresztjének árnyékába. De haragudnál érte! Nem szeretted a bálványokat. Keresztet, madonnát, tömjént, Krisztus átszúrt, csepegő szívét, gyertyát, baldachint. A kereszt másik oldalán *Babits* és *Török* Sophie. Hogy dédelgették egyetlen, édes, fogadott lányukat, Ildikót. Milyen magányos lehet egy olyan árva, aki dédelgető, édes — nevelőszüleit veszti el. Sokáig kalauzno volt az esztergomi buszon, aztán kirepítette az országból 56 vihara... Közeledben a másik jó barát, *Szabó* Lőrinc. Odább *Hunyadi* Sándor. Nevezetes az egész utca. Mennyit meséltél róluk, mikor Bandika felé ezen az úton ballagtunk. *Ballagi* Mór, *Izsó* Miklós, *Semmelweis*, *Laborfalvy* Róza, *Ybl* Miklós, *Paulay* Ede, mélyebben *Lendvay* Márton hatalmas kőurnája. Azóta ezen az úton pihen *Medgyessy* Feri bácsi is. *Nagy* Lajos. És az utolsó a sorban, a legfrissebb, *Weiner* Leó.

Ma már nem félek a temetőtől. Megbarátkoztam a gondolattal. Élvezem a szép napos sétát, a sok csinos, ápolt dombot.

Így lett Péterpálból — Halottak napja. »Az élett mellett ott van a halál...«

És ettől teljes, ettől igaz, ettől élet.

(Következő számunkban
a hatodik levél)

Szabálytalan portré

A szabálytalan Jean Paul Belmondo szabályos arcképe

A párisi Saint Martin utcai színházban ez alkalommal nem nézők, hanem színészek ültek a széksorokban. Hosszú ideje várakoztak már, amikor Jean Paul Belmondo, a neves francia színész, kilépett az üres színpadra és a következőt jelentette be: »A bizottság egyhangúan elfogadta a sztrájkhatározatot.« Az egybegyűltek lelkesen tapsoltak és azon az estén nem volt előadás sem a Saint Martin utcai, sem más párisi színházban. A sztrájk fizetésemelésért és a jobb munkakörülményekért folyt. Aki a harcot vezette: Jean Paul Belmondo, a CGT keretében működő francia színészszakszervezet elnöke.

Bezúzott, szétlapított orrán, fanyar mosolyra torzuló kifordult száján lehet talán a legpontosabban lemérni, mennyit változott és módosult a férfiideál a némafilmtől a szélesvászonig.

Belmondo arca ellentmond minden szabálynak. Olyan, mintha előbb széttörték s azután jól-rosszul összeillesztették volna, megkoronázva sűrű, zabolázhatatlan üstökkel.

Amikor szerencsecsillaga felragyogott, a képes magazinok a „majomember" divatjáról írtak. Később új becenevet kapott: „Bête", azaz állatka. Utóbbi, úgy látszik, véglegesen rajta is ragadt, legalábbis szülőhazájában.

Nevet rajta. Ennek a teljesen szabálytalan fiatalembernek állítólag tetszik, hogy állatkának becézik; ebben nem lebecsülést, hanem szeretetet lát.

A nimbusz

Amilyen szabálytalan az arca, olyan szabálytalan a nimbusza is.

A kor legtöbb filmhősétől eltérően nincsenek szerelmi botrányai.

Viszont nem is olyan régen híre járt, hogy egy rendőr leütötte. Rajongóinak még ez is tetszik. Pedig kitűnő ökölvívó hírében áll. Ennek egyik alapja: széttört, bezúzott orra.

De ő maga oszlatja el a dicsfényt, amely az orrát övezi. Nem a ringben kapta a nevezetes ütést, hanem a Pascal kollégiumban, ahol barátját megtámadta egyik diáktársuk. Ő is a védelmére kelt. A verekedés során orrbaverték.

Belmondo szereti a fiatalokat, és igyekszik őket megérteni. „Valóban szertelenek — mondja róluk —, szabadon élik világukat, de a lányok mégis jó feleségek lesznek, a fiúk meg derék férjek."

A család

Mintha csak saját szavait akarná illusztrálni családi életével. Amelyben éppen a szabályosság, a rendezettség szabálytalan.

Boldog férj. És boldog családapa.

Szabadideje alig van, hiszen nem ritkán két filmet is forgat egyszerre. De a fáradalmakat, az izgalmakat odahaza piheni ki.

Három nő van az életében — állapították meg róla. A felesége: *Elodie*, és a két kislánya: *Patricia* és *Florence*.

Felesége táncosnő volt. „Intelligensebb mint én" — vallja róla. Intelligenciájának egyik bizonyítéka, hogy sohase féltékenykedik, ha férje Sophia Lorennal vagy Claudia Cardinaleval intim jeleneteket forgat. Legfeljebb megkérdi: „Jól sikerült a felvétel?"

„Én viszont féltékeny vagyok — mondja —, bár erre semmi okom sincs. Nem lennék képes elviselni azt a tudatot, hogy Elodie más karjában van. Persze a színjátszás, az más . . ."

Rendhagyó módon neveli gyermekeit is. Harminc éves születésnapján jelent meg önéletrajza. Abban írja leányairól: „Ne legyenek úgynevezett starlettek (csillagocskák), akik a színfalak mögött nyüzsögnek. Ha tizenhét éves korukban unatkozni fognak, elküldöm őket vidékre, falusi munkára, hogy megtanulják, mi az élet és mi a munka."

Legkisebb gyermekét, *Pault*, bátor, erős emberré akarja nevelni, aki harcolni tud, s ha kell, nem csak önmagáért, hanem másokért is. „Legyen az igazság védelmezője. S bátorsága ne csupán a szívében lakjon, hanem az öklében is."

A három nő: a 11 éves Patricia; a felesége: Elodie, ölében az egyéves kis Jean Paul-lal; az ötéves Florence

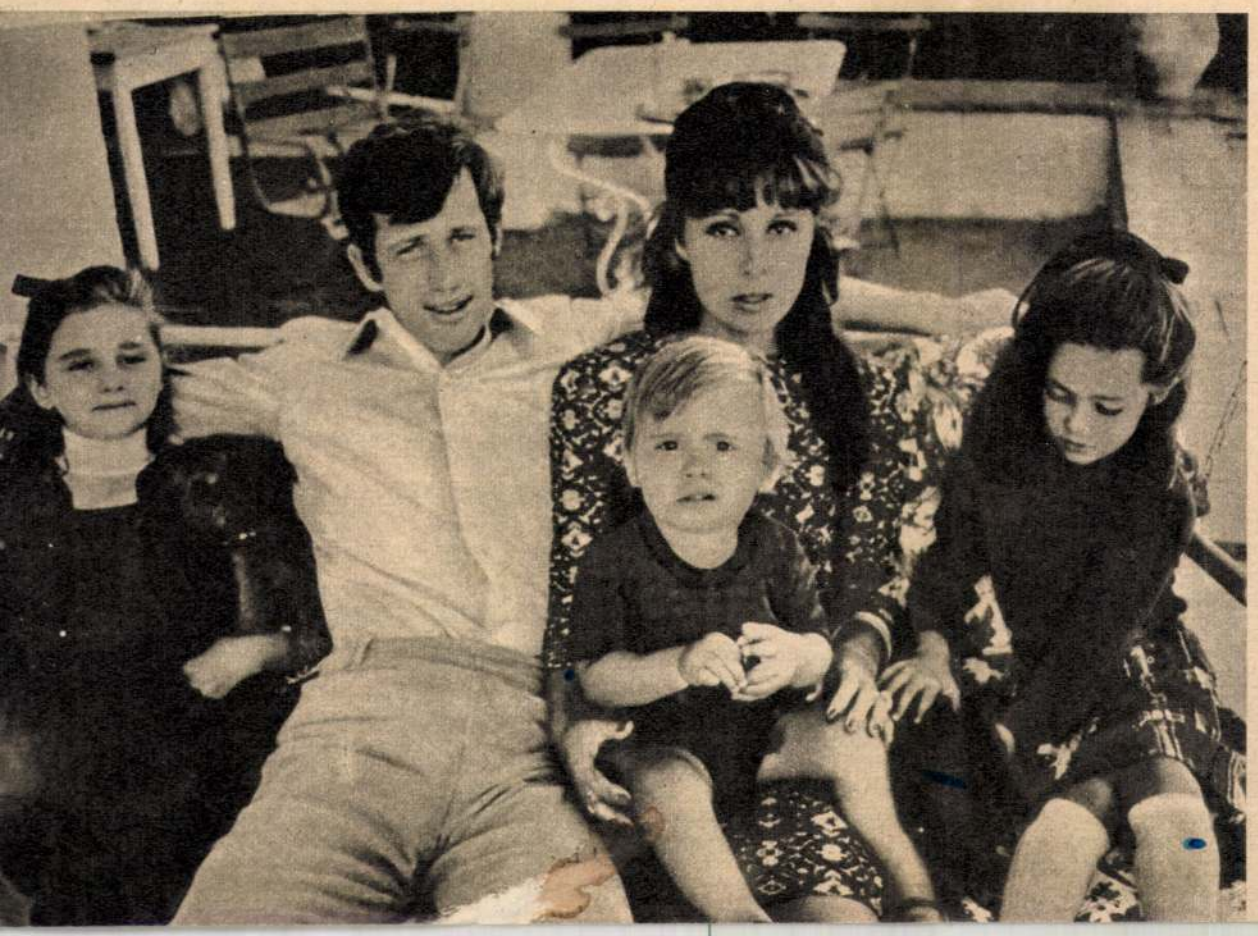

Az ifjúkor

A szabálytalan jelent rendhagyó múlt előzte meg. Nem nyomorgott. Nem volt küzdelmes gyermekkora.

1933. április 9-én született. Apja kiváló szobrászművész. A nyurga, nyughatatlan, nem valami dicsőségesen tanuló kis Belmondo apja szobrai alatt játszott Párizs terein.

Képzeletét először a kalandos regények gyújtották fel. Amikor egy nyáron vidékre került, lemondott a kalandor-életpályáról, s elhatározta, hogy paraszt lesz, vagy pedig erdész. Végül olyan hivatást választott, amely magába foglalja a kalandorságot, az erdészséget, amelyben parasztlegény vagy tanító egyaránt lehet.

Amikor bejelentette, hogy színész lesz, apja

SZÍNHÁZ·ÉS·MŰVÉSZET

Márffy Ödön festőművész „a munka himnuszát" festi az Alkotmány Kiállításra

Márffy Ödön is nagy kedvvel, nagy lelkesedéssel készül az augusztus 20-án megnyíló Alkotmány Kiállításra, amely a magyar népi demokrácia új utakon haladó művészetének nagyszerű seregszemléje lesz.

A Szamóca-utca 12-es házban lévő műteremben már befejezéshez közeledik a „Gyümölcsszedők" című, 12 négyzetméter kiterjedésű hatalmas kompozíció, amelyet túlzás nélkül „a munka himnuszának" nevezhetünk.

Ez a festmény egyesíti magában Márffy Ödön régi, nagy kvalitásait, de ugyanakkor arról tanúskodik, hogy ez a kitűnő művész, ha nem is tartozik a korban fiatalok közé, lelkileg még ma is fiatal és teljesen áthatódott az új idők új szellemével. A

„GYÜMÖLCSSZEDŐK",

amelynek egyik rész-vázlatát e cikk keretében közöljük, monumentális alkotás, amely egyfelől a festészet legnemesebb haladó hagyományainak gondos tanulmányozására és felhasználására, másfelől pedig a művészet legújabb forradalmi úttörésének és a szocialista realizmus lényegének helyes megértésére mutat.

Márffy Ödön nagy utat járt meg — a „Nyolcak" mozgolódásain és a Kút kemény harcain keresztül — a «Gyümölcsszedők»-ig, amelyben valósággal összefoglalja egy hosszú és eredményes művészélet tapasztalatait.

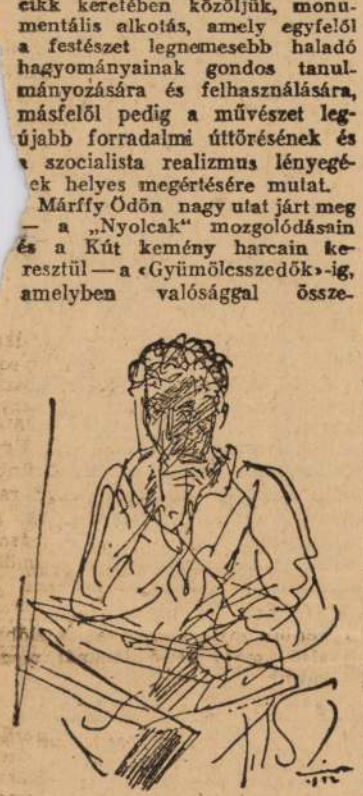

Márffy Ödön önarcképe 1932-ből

Márffy Ödön, aki 1947-ben Állami Nagyaranyérmet kapott a magyar népi demokráciától büszke arra, hogy voltaképp mindig a realitás ábrázolására törekedett és — mert látta a valóságot — sohasem hajtott fejet a régi rendszer népelnyomó hatalmasságai előtt.

★

Először is a „Gyümölcsszedők"-ről beszélgetünk.

— Művészeink között — mondja Márffy Ödön — máris nagy előkészületek történnek az augusztus 20-i Alkotmány Kiállításra. Amint láthatja, jómagam is már hónapok óta dolgozom az Alkotmány Kiállításra szánt festményen, amely gyümölcsszedést ábrázol. A képen az alakokat teljes részletességgel megfestettem, számítva azonban a kép távolhatására, egyes részletek megjelenítését alá kellett rendelnem a kép összhatásának. Egy ilyen nagyméretű kép kompozíciójának törvényei vannak, amelyek szerint a természetben a

MAGUK VALÓSÁGÁBAN

meglátott és megfestett alakokat az együtthatás kedvéért át kell rendezni, egyes részleteket kihagyni, vagy látszólag jelentéktelen részleteket kihangsúlyozni. Nagy könnyebbségemre volt munkámban az a körülmény, hogy itt egy kis gyümölcsöskert közepén élek és dolgozom, magam is kertészkedem és így képeim alakjai állandóan szemem előtt vannak.

Megkérdezzük a művészt, hogy milyen feladatokat lát napjaink festői előtt?

— Abból a páratlan erőfeszítésből — válaszolja —, amellyel munkásaink a fővárost újjáépítették és amely még ma is szemünk láttára zajlik le, mi művészek is ki akarjuk venni részünket a reánk háruló feladatok elvégzésében. Nagyvonalú építkezéseket látunk az országban. Ezek művészi díszítésre várnak. Az ilyen lehetőségek olyan feladatok elé állítják művészeinket, amelyek művészetünket

MONUMENTÁLIS IRÁNYBA

fogják terelni. Remélhető és kívánatos, hogy ezzel elinduljon a monumentális festészet olyan korszaka, amelyben — a klasszikus hagyományok megőrzésével — a való életből merítve, új, szociális tartalommal telített művészet szülessen.

Márffy Ödön 1950-es tanulmánya a készülő «Gyümölcsszedők» című falfestményhez.

Következő kérdésünk úgy hangzott, hogy milyen változásokat idéztek elő Márffy Ödön festészetében a megváltozott társadalmi viszonyok?

— Egész életem munkája, már közel ötven év termése, mindig a természeti és emberi valóság megfigyelésén és ábrázolásán alapult. Kisebb kerülőktől eltekintve, szervesen összefüggő és állandóan fejlődő, egyenes vonalban halad.

— Ha visszatekintek húsz-harminc év előtti képeimre, lényegileg és szellemben ugyanazok, mint a maiak, legfeljebb annyiban változtak, hogy ma jobban megérleltek és megmunkáltak, főkép azonban mélyebben belenyulnak a mai

SZOCIÁLIS PROBLÉMÁK

feltárásába.

— A különböző izmusok, ha az idő el is szállt felettük, nem voltak hiábavalók. Sok probléma tisztázásához vezettek. Ha a ma távlatából visszatekintünk az elmult évtizedek művészeti forradalmaira, azok megítélésénél az akkori társadalmi és művészeti ideológiákból adódó tényezőket szükségszerűen figyelembe kell vennünk. De ne feledjük, hogyha a közelmult művészetéről általánosságban beszélünk, nem hivatkozhatunk egyes művészekre, vagy művészcsoportokra, hiszen a mult művészetében sokrétűen gazdag változatát ismerjük a különböző művészeti felfogásoknak. Voltak a realizmusnak olyan nagymesterei is, akiknek műveit izzó szociális érzés fűtötte és akik bizonyos tekintetben lelki rokonságot mutatnak a szovjet művészet példát adó szociális tartalmával.

— A szocialista realizmus már tematikájánál fogva is társadalmi és erkölcsi állásfoglalást jelent a művész részéről. Közelebb hozza a művészetet a néphez és szorosabbra fűzi a kapcsolatot

MŰVÉSZ ÉS NÉP

között.

— Én úgy látom, hogy a nép érdeklődését könnyű felébreszteni a festészet iránt, csak alkalmat kell adni, hogy minél gyakrabban kerüljenek jó képek a szeme elé. A megértés dolgában pedig azt tapasztaltam, hogy a munkás könnyebben érti meg a kifejezésben erőteljes művészetet, különösen akkor, ha a festő a képet részleteiben is megmunkálta.

— Mindent el kell követnünk, hogy a művészt és a népet minél közelebb hozzuk egymáshoz. Ami ennek érdekében történik, azt két kézzel kell a művésznek támogatnia. Nagy lépés lesz ebben az irányban az augusztus 20-án megnyíló Alkotmány Kiállítás.

★

Márffy Ödön, aki sohasem tekintette öncélnak a művészetet és képeivel mindig az emberi haladás ügyét szolgálta, a nép festője akar lenni. A dolgozó népnek készíti «a munka himnuszát» is.

Sós Endre

Iván Vá

A testvéri bolgár nép
lius 9-én országos ü
keretében emlékezik na
nak, Iván Vázovnak
századik évfordulójár
Vázov, a bolgár irodalo
tatlan klaszikusa, ma m
gyar olvasók előtt sem
len: az idei könyvnap
mából kiadott „Iga ala
könyve, amely a török
ellen harcoló bolgár
küzdelmeinek történetét
s amelyet az elmúlt nap
mertetett a Magyar Nem
ven közelségbe hozta a
sóinkhoz is. Nemcsak e
realista írót ismertek meg
aki éles megfigyeléseivel,
jezés gazdagságával, al
remek ábrázolásával ke
zel az emberekhez, de m
tek benne egy mélységes
szeretettől áthatott, fo
harcos embert, aki a ma
minden eszközzel
felvilágosításáért és fels
tásáért harcolt. Vazov ne
szocialista még, de éles
val fordult szembe az
polgári társadalom mind
kölcsi eltorzulásával s eg
gaskultúrájú, bölcs és jó
igaz humanizmusával ál
minden írásában a nép
mellé, a nép elnyomói és
rablói ellen. Műveiben lele
az angol imperializmust, a
ket leigázó imperilaista gy
politikát, éles kritikával m
rá a nyugati civilizáció bű
Írásaiban a nép nyelvének
dag kincsei tárulnak fel;
érdemei vannak a bolgá
dalmi nyelv fejlesztésében.
tésének századik évford
„Vázov-hónap" keretében ü
az ország; nemcsak a
hivatalos területe, de az ü
és a falvak dolgozói és if
is, szülővárosában, Szop
külön kiállítást rendeznek
tásaiból, leveleiből, fényké
A testvéri népi demokráciá
pei igaz tisztelettel és alko
ból nyert termékenyítő ta
gok iránti hálával hajtják
fejüket Bulgária nagy író
emléke előtt.

A „Páris lángjai"-val fejezte be évadját az Operaház

Az Állami Operaház péntek
tartotta évadzáró előadását.
alkalommal a szezon kimagas
sikere, a «Páris lángjai» kerü
színre, méltó befejezéséül anna
a fokozottabb ütemű, nagyle
dületű munkának, amely a szi
házi év alatt Operaházunk szi
padán döntő eredményeket h
zott létre a realista művész
felé vezető úton. Még egysze
külön felhívta az évzáró a nag
nyilvánosság figyelmét a balet
karra, s annak kitűnő, menny
ségi és minőségi teljesítményér
A «Diótörő» meg a „Páris lán
jai" mindent felülmúló érdekl
dést mozgatott meg, valóban t
megek özönlöttek be az Oper
ház kapuján, hogy megcsodá
ják a balett káprázatos pr
dukcióját, Vajnonnen meste
remeklését. A közönség kielégí
tésére sorozatosan rendezett elő
adásokat fáradhatatlanul, példá
munkaverseny-szellemben telje
sítette a tánckar. Nem szaba
megfeledkeznünk a két hata
mas balett-siker karmesterérő
Kenessey Jenőről sem, aki
szokatlanul nagy igénybevéte
során mindvégig ruganyosan
lelkes munkával, teljes művész
odaadással végezte feladatát. sz.

A Zeneművészek Szövetségének hathónapos működése

Hat hónapja működik a Z
neművészek Szövetsége. A sz
vetség öt szakosztálya ez a
az idő alatt eredményesen vi
te előbbre az új magyar zen
kultúra ügyét. Az előadói szak
osztály tagjai több ankétet ren
deztek, amelyek a Szovjetúni
Bolsevik Pártja Központi B
zottságának a zenével kapcsola
tos határozata szellemében foly
tak le. Meghallgattak és megv
tattak sok új magyar zenemű
vet, azonkívül Sosztakovic
„Dal az erdőkről" című Sztálin
díjjal kitüntetett kantátáját
Megvitatták a zenekritika ké
dését is. A tömegzenei szakos
tály megbeszéléseket tartott k
rusok, fúvószenekarok és né
zenekarok ügyében, vita keret
ben bírálta meg az új tömeg
dalokat. A könnyűzenei szak
osztály az operett kérdését t
totta nyilván. Farkas Fere
„Csinom Palkó" c. rádióoperet
már az elvi viták eredmény
ként született meg.

Színház és zenekultúra Koreában

Az egész világ dolgozói nagy együttérzéssel figyelik azt a hősi szabadságharcot, amelyet a koreai nép az angol-amerikai imperialisták ellen folytat. Amióta a szovjet hadsereg Észak-Koreát felszabadította a japán elnyomás alól, mind politikai, mind gazdasági és kulturális téren hatalmas lépteket indult meg a fejlődés. Egymásután létesültek a kitűnően felszerelt iskolák, kollégiumok, hogy mindenkelőtt a tanulás lehetőségét biztosítsák az addig elnyomatásban sínylődő népnek.

A koreai prózai színház mindössze négyéves multra tekinthet vissza. Ma Föngjangban három állandó színház működik és hat színház van vidéken is. A színházak műsorán a koreai színműírók darabjai mellett orosz és más klasszikusok, valamint a szovjet írók legkiválóbb alkotásai szerepelnek. A koreai szerzők darabjaikban népük felszabadításáért vívott harcaival, az új népi állam építésének első eredményeivel, valamint a család és a társadalom kérdéseivel foglalkoznak. A koreai Nemzeti Színház megszervezése felé is hatalmas lépéseket tettek az elmult négy esztendő alatt. A színházművészet irányelveit a moszkvai Művész Színház mélyreható tanulmányozásával, Sztaniszlavszkij nyomdokain szabják meg s az ő munkái koreai nyelvre lefordítva a köztársaság művészeinek kézikönyvévé lettek.

Hatalmas fejlődést mutat a koreai táncművészet is: a balettegyüttesek repertoárjában olyan táncok szerepelnek, amelyek az ország mai életét tükrözik, a koreai és a szovjet nép barátságáról szólnak. Nagy figyelmet szentelnek a népi táncoknak. A koreai balett sajátossága, hogy a férfiszerepeket is gyakran nők játsszák.

A zeneművészet terén a legismertebb nevet Tyen-Jur-Szen, a partizánháború részvevője vívta ki, akinek «Vesszen Japán!» című szvitje a köztársaság leghíresebb zeneműveinek egyike. Az utóbbi években széleskörű fejlődésnek indult a különböző kultúrcsoportok tevékenysége. Iskolák énekkarai, üzemek táncegyüttesei, szimfónikus zenekarai terjesztik a kultúrát és nyujtanak magasrendű szórakozást a koreai népnek.

...sok

...TETT

...Jobb későn, mint soha! ...nem akarsz tanulni? ...Ki beszél a tanulásról? ...valami? Én sokka, komo... ...n teljesítem majd a kö...ségemet! ...i csak ámult. Jutka meg ...gült mosollyal folytatta: ...munkás leszek. Igen, igen, ...ágj ilyen hitellenkedő ké... Képzeld csak el, az újsá... majd hosszú, e ismerő cik... ...írnak rólam, közlik a ...képemet is: „Alt Judit, ...natéves élmunkás, a Buda... Textilgyár büszkesége" s ...lenki engem fog majd cso... ...il ...tka olyan ábrázatot vágott, ...ha már fényképeznék. Kati tudta, bosszankodjék-e in... vagy nevessen: — Ugratsz! ...sz? Hát hogyan leszel te két ...alatt élmunkás? — Á, egyszerű az egész, — le...ntett. — Multkoriban egy tex...yárban jártam. Te, ha azokat ...gépeket láttad volna! Mond...om, remekek. Nekem elhihe... S micsoda izgalmas munka ... Sokkal érdekesebb, mint az ...zetett hármasszabály. S ami ...fő, minden méter anyaggal ... országot gyarapítom! Milyen ...a is az, aki továbbtanul! Hát ... haszna van abból a népköz...saságnak? De én tudom. ...gy mi a kötelességem. Másfél ...n belül felszabadulok, szak...nkás leszek, s hamarosan az ...sz ország tudni fogja, hogy ... Judit, a tizenhatéves él...nkás milyen derekasan szol...ja hazáját. Még ti is büszkék ...tek rám. ...Kati határtalanul dühös lett ... Hát te se tanulsz tovább? ... megállj csak, — gondolta és ...telen tetőtől-talpig végigmérte ...kát:

(Folytatjuk)

KÖNYVESPOLC

Baktai Ferenc: Fiatalok csil...ga. Miként nőtt Szablár Peti ... esztendő alatt falujabélijei ...ül a legtöbbet emberségben, ...hogyan segítették a többiek ...ől szól az Ifjú Gárda Könyv... ...olcsó, mégis jó kis könyve ...thenaeum, 1.50.)

Fehér Klára: A Vas-brigád. A ...s-brigád jó brigád. Csupa ifi ...tagja. De vajjon mi történhe... ... velük, hogy egyszercsak ...ejtet termelnek? Vajjon mi ...et a baj? Érdemes elolvasni. ...thenaeum, Ifjú Gárda könyv...)

ÜZENJÜK

...eskúdt Mária (13) Rejtvényed már ...gjelent. Küldjél másikat. **Surányi ...mán (24)** Írd meg, miként szóra... ...ol nagyanyádnál. **Kelecsényi Márta ...)** Százkét pontod van. **Kőhegyi ...ella (74)** Az úttörők nyári foglal...tásáról szóló beszámolódat ragyon ...juk. **Lengyel Jutka (22)** Hamaro... ...jutalmat kapsz. **Rimóczi János ...)** Képrejtvényeidet tussal vagy ...ával rajzold, mert csak így tudjuk ...ölni. Nyolcvanhat pontod van. Kb. ...—150 ponttal nyerhetsz. **Rausz Szil...zter (7)** Asztali teniszütő és ku... ...s jutalmakat újabban nem adunk. ...tvanegy pontod van. **Binét Miklós ...)** Esküdt Mária üzenete neked is ...l. Irjál

Rejtvények

KUTYÁK

...gy szoba négy sarkában ül egy... ...kutya. Minden kutya farkán ül ... kutya és minden kutyával szem... ül még egy kutya. Hány kutya ... a szobában. (Megfejtése 6 pont) ...eküldte: Szirányi Miklós (28) ...gycsécs.

CSALAFINTA KÉRDÉSEK

Minek van a hátán a füle?

Mi az, ami jóllakottan megy ...legelőre és éhesen jön vissza?

...Beküldte: Szigligeti Paula (13)

Melyik megyéből lesz erős ...szer, ha egyik betűjét meg...ltoztatjuk?

...eküldte: Garai László (3) és ...assy Ica (30)

(Megfejtése négy-négy pont)

BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ: JÚLIUS 13.

Multheti rejtvényeink meg...tése: toll, apróka, pufóka. Legmagasabb pontszámot ér... el és jutalomban részesül...k.

...egy hangfelvételi utalvány. Kapja: Bertók Évira (64) és Szőke Iván (33)

...fényképutalvány. Kapja: Kis Beáta (28) Kerepes.

...egy könyv. Kapja: Salgó Judit (2) és Garai László.

REJTVÉNYSZELVÉNY

...AGYAR NEMZET ...IS PAJTÁSOK 28

A DÉFOSZ távirata a koreai Földmunkás Szövetségnek

A DÉFOSZ táviratában többek között ez áll:

«A magyar dolgozó parasztság felháborodással értesült az amerikai háborús gyujtogatóknak és láncos kutyáiknak: a délkoreai zsarnokoknak gyalázatos támadásáról a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság békeszerető népe ellen.

Minden békeszerető magyar ember testvéri együttérzéssel és lelkesedéssel fogadta azt, hogy Korea hős népe a háborús gyujtogatók ütéseire ütéssel válaszol és súlyos harcokban egymás után zúzza szét a becstelen támadók haderejét, fényes győzelmekkel nap mint nap újabb falvakban és városokban tűzi ki a szabadság, a demokrácia, a béke zászlaját.

A színházak és mozik békebizottságainak értekezlete

A színházak és mozik békebizottságainak tagjai értekezleten beszélték meg eddigi munkájukat és jövő feladataikat.

Róth Imre (Ujlaki filmszínház) bejelentette, hogy az északi és déibudai körzet békebizottságai demonstrációs békegyűlést rendeznek a „Május 1" filmszínházban.

Romhányi József a Fővárosi Népszórakoztató NV békebizottságának tagja hangoztatta, hogy a színházak műsorainak is ki kell fejezni a békeharc gondolatát.

Szombathelyi Mihályné, a Fővárosi Operettszínház békebizottságának tagja elmondotta hogy a Fővárosi Operettszínház mult évben is a béke gondolatával foglalkozó darabokat tűzött elsősorban műsorára és ezt a jövő évben még fokozni fogja.

Az értekezlet Meiter Erzsébet a «Megvédjük a békét» országos mozgalom titkára záró-szavaival ért véget.

A DISZ távirata a koreai Ifjúsági Szövetséghez

A Dolgozó Ifjúság Szövetsége az alábbi táviratot küldte a Koreai Ifjúsági Szövetségnek:

«A dolgozó és tanuló magyar ifjúság határtalan felháborodással tiltakozik az ellen a gyalázatos orvtámadás ellen, amelyet az amerikai imperialisták és bábjaik az Északkoreai Népköztársaság és a koreai nép ellen intéztek. Forró testvéri üdvözletünket küldjük és teljes győzelmet kívánunk nektek abban a hősies felszabadító harcban, amit hazátok függetlenségéért, egységéért és felvirágoztatásáért vívtok. Hősi harcaitokat és győzelmeiteket sajátunknak tekintjük és testvéri szolidaritásunkról biztosítunk Benneteket a fasiszta módszereket alkalmazó tömeggyilkos rablók elleni harcokban. Követeljük az imperialista csapatok azonnali kivonását és a Korea szabadsága és függetlensége ellen irányuló agressziv rablótámadás haladéktalan beszüntetését.

Éljen az egységes, szabad, független Koreai Népköztársaság és vezére, Kim Ir Szen elvtárs!

Táviratot intéztek a DIVSZ-hez és az NDSZ-hez is.

Truman katonasággal akarja letörni a vasúti váltókezelők sztrájkmozgalmát

Truman elnök szombaton parancsot adott, hogy katonaság vegye át a Chicago—Pacific vasúttársaság vonalainak üzembentartását. A társaság szolgálatában álló vasúti váltókezelők bérkövetelések miatt 14 nap óta sztrájkban állnak.

Francia-magyar estély Párizsban

Párizsból jelentik: Az Union Nationale des Intellectuels, az egyik legnagyobb haladó francia értelmiségi szervezet és a párizsi Magyar Intézet közös rendezésében nagysikerű francia-magyar estélyt tartottak a párizsi 19. kerületi elöljáróság nagytermében. Az estélyen a francia haladó értelmiség számos kiváló képviselője jelent meg. Claude Morgan neves francia iró elnöki megnyitójában ismertette a magyar népi demokrácia eredményeit és a békemozgalom nagy sikerét. François Crémieux újságiró, aki a közelmultban hosszabb időt töltött Magyarországon, személyes élményeiről számolt be. Az est során magyar költők verseit adták elő neves francia művészek, befejezésül a párizsi magyar zenekar játszott magyar zeneszámokat.

A dorogi szénbányák dolgozóinak értékes újításai

Dorogról jelentik: A dorogi szénbányák újítási bizottsága kétnapos ülésén kilencvenegy újítási javaslatot tárgyalt le. A kilencvenegy javaslatból harmincegyet elfogadtak. Ezek évi előkalkulált gazdasági eredménye 127.093, az újítók részére megállapított részesedés 10.973 forint.

Felvétel az Iparművészeti Főiskolára

Az Iparművészeti Főiskola felvételi vizsgája a budapesti jelentkezők részére július 10-én, a vidékiek részére július 17-én kezdődik és öt napig tart. A felvételi korhatár: 18-tól 30. évig.

Azok, akik a felvételi vizsgára már jelentkeztek vagy ezután jelentkeznek, postán kapják meg a tudnivalókat a főiskola igazgatóságától. Ennek kézhezvétele után minden jelentkező közölje postafordultával (Budapest IX, Kinizsi-utca 39.), hogy a felvételi vizsgán megjelenik-e.

Kis- és aprohirdetések

Hirdetések felvétele

Kiadóhivatalunkban: V. Bajcsy-Zsilinszky-út 34. **fiókkiadóhivatalainkban:** V. Bajcsy-Zsilinszky-út 78. József-körút 14. Kossuth Lajos-utca 4. Szervita-tér 10. Bartók Béla út 32. Endrész György-tér 2., Krisztina-körút 135. és a hirdetőirodákban. Vidékiek a hirdetési díjat a 936 510. számú csekkbefizetési lapon, vagy postautalvány felhasználásával küldhetik be.

ADÁS—VÉTEL

BERENDEZÉS

Bútor

Remek komplett biedermeyer hálószoba hármasszekrénnyel, garnituráival, kisméretű ebédlő, garnitura rekamiéval, csillárok, komplett csonthéjú hármasszekrénnyel megbízásból eladó. Berényi, Hunyady János-út három. 19082

Hálószoba, stylmübútor és rekamié eladó. Haris-köz 6. IV. 2.

Gyönyörű garnitúrák fizetési kedvezménnyel is. **Klein** bútorüzlet. Nagymező-utca 36.

EGY JÓ CIM
SZÉKELY és TÁRSA
BÚTOR
Bajcsy-Zs.-út 43.
felemelet

Rekamiék, különféle jó ipari munka olcsón. Lichy Jenő-utca harminc-három kárpitosnál.

Kétszemélyes epedás patent rekamié szövethuzattal 2000. Podmaniczky-utca 67. Kádár.

VESZEK magas áron mindent, használt bútort, romosat is, rekamiét, felosztatott háztartást. **PETRILYÁK.** Kálvária-tér 18. **142-337.**

Veszek használt, kombinált bútort, stylgarnitúrát, rekamiét, magas áron. 143—791.

Rekamiék egy-kétszemélyesek, fotelok, székek legolcsóbban Práter-u. tizenhat. Kárpitos.

Bútori, üzletberendezést galériát deszkaanyagot mindent veszek Tel 143—463 9—4-ig.

Különleges kétszemélyes rekamiék olcsón eladók Wesselényi-utca harminchat. 227—162

Szép 3 ajtós biedermeier szekrény eladó VII. Dembinski-utca 47. Asztalos.

Kétszemélyes patent rekamié 2 fotellel, két székkel nagyon szép állapotban eladó. Wahrmann-utca 36. II. 3. Pozsonyi-út sarok. 16901

Alig használt gyönyörű kétszemélyes rekamié, két fotel, két székkel eladó. Rákóczi-út hetvennégy. II. négy.

Biedermeier sublód és smizett. barokk asztal. Lingel könyvszekrény rekeszek, dús faragású, reprezentatív ebédlő privátnak olcsón eladó. Alkotmány-utca tizenkettő. I. öt. 16931

Négyfiókos intarziás sublód, óra. 3x2 shirasz. Tiztől Izabella hetvenhat, második tizenhét.

Kárpitos házakhoz, házonkívül ajánlkozik. Várady. Király-utca harminckettő. Udvarban

Szabó László Vácutca 41. helyiség felmondás miatt olcsón elad. recamiereket, fotelokat, barokk szobát.

Magas árat fizetek használt bútorért. Telefon 424—521.

Kombinált vagy hálószobát keresek privát től. Tel.: 124—612.

HÁLÓSZOBÁT
vagy kombinált bútort privától **vennék!** Telefon 427—516.

Belvárosi üzletberendezés toloajtós szekrényekkel olcsón eladó. Klausz Rezsin, Városház-utca 10.

Bútorért szőnyegért felosztott háztartásért **LEGMAGASABB ÁRAT** fizet. Telefon: 110—886.
FUCHS Szent István-krt 27, üzlet

Rekamié egy- és kétszemélyes olcsón. Kárpitosnál. Lovag-utca hat.

MAGAS ÁRON
VESZEK BÚTORT, RUHÁT
és felosztatott háztartást
VARGA Dobozi utca 23. T. 343—605.

1 drb 2 személyes epedás garnitura olcsón eladó. IX. Soroksári-út 12. II. 3. (Boráros-térről egy megálló.) 20451

Nagyméretű új dió kombinált szekrény olcsón eladó. Ujpest. Mónus Illés-u. harmincegy.

Használt háló modernre átalakítva, asztalosnál, Landler Jenő u. 14. (István-út). 29

Bútorok, hálók kombinált szobák úriszobák, egyes bútorok jó minőségben fizetési kedvezménnyel is kaphatók Akácfa-utca hét. szuterén. Gerstl

Schöberl fotelágyak elsőrendű minőségben ismét kaphatók Schöberlnél Haris-közben

HÁLÓ és KOMB.
SZOBÁK,
GARNITÚRÁK
nagy választékban, jutányos áron
kaphatók
VÁMOSNÁL,
IX., MESTER U. 13.

Jóminőségű garnitura, rekamié fotelek, egyéb kárpitosmunkák, kárpitosmesternél. Landler Jenő-utca 14 (István-út) udvarban. 29

Gyönyörű konyhabutorok olcsón. Szabolcs, asztalosnál. VIII. Futó-utca 1. 16509

Használt és új háló olcsón **Klein** bútorüzlet. Nagymező-utca 36.

Gyönyörű háromajtós biedermeier szekrény eladó. Asztalos, Szövetség-utca 28/b

Kombinált szoba, rádió rendkívül olcsón eladó. Rákóczi-út 27/a. I. 4.

Vásárolnék hálószobát, kombináltat és egyéb bútort. Tel.: 188—767.

Egyszemélyes rekamié 2 fotel, 2 szék prima kivitelben olcsón eladó. Kiss József-utca 21. Kárpitosműhely.

Saiátkészítésű garnitúrák, rekamiék, fizetési kedvezménnyel Farkas kárpitosnál. Wesselényi-u. huszonhat.

Ülők kombinált szobák, rekamiék legolcsóbban. készítőnél: Landler Jenő-utca 14. (István-út) Asztalosmunkát vállalok

60 FILLÉRJÉBE KERÜL
ha felhív, mert megveszem szőnyegét, elefántcsontfaragásait, porcellánfiguráit, komolyabb lakásberendezé i műtárgyait. T.: 319—65.

Kétszemélyes epedás rekamié, fotelok, szék, asztalok eladók. Damianich 35, fszt 3. Szabóné. 16921

Kétszemélyes modern garnitúra, műbútor kivitelben, prima kisipari munka, alkalmi áron. Conti-utca 3. — Kárpitos (Népszínház-utca sarok.)

Használt és új egy- és kétszemélyes rekamiék heverők, garnitúrák, fotelágyak szelonok Rendelésre elsőosztályú kisipari munkák, minőségi garanciával. Időállással, fizetési könnyítéssel Vida kárpitosmesternél. Király utca százkettő.

Ülő és kombinált szobák epedás rekamiék garnitúrák egyes darabok nagy választékban sürgősen eladók fizetési kedvezménnyel is Rákóczi-út 51 udvarban.

Kombinált szekrény különlegességek kaphatók fizetési kedvezménnyel is. Rákóczi-út 51

Különleges kétszemélyes epedás rekamiék ezerhatszáztól. Kárpitosnál, Király-utca 93

Bútorszövetet jutányosan termelőnél vásárolion Szövőműhely Lázár Károly-utca 12.

Ebédlőbútor, diófából, eladó. Szent István-park 10. III. Bodor.

Modern kétszemélyes garnitúra eladó. Podmaniczky-utca 11. Kárpitos.

Jóminőségű, kétszemélyes rekamié, két fotel, négy szék, asztal eladó! József-utca hét. Pincében, hétfőtől!

Egy- és kétszemélyes rekamié olcsó árban! Wesselényi, negyvenkilenc. Kárpitos.

Gyönyörű faragott edényszekrény hallba. Biedermeier könyvszekrény megbízásból olcsón eladó. Kárpitosnál. Piarista-utca nyolc.

Gyönyörű Biedermeier háromajtós szekrény teleajtókkal eladó. Asztalosnál. Hársfa-utca 11. Tel.: 423—652.

Fehér lakkecsiszolt hálószoba eladó. «Akalom» Szervita fiókkiadóba. Telefon 296-756.

Barokk kombináltszoba, eseresznye, modern hálószoba, faragott úriszoba, barokk íróasztal, sublód stb. megbízásból sürgősen olcsón eladó. Brüll, Wesselényi-utca harminckettő.

Lakáskiosztás. Bútorok, szőnyegek, képek stb. eladók. Reggel 8—10-ig Kossuth Lajos-utca 14/16. IV. 16. 2489

Különlegesen szép XVI. Lajos korabeli rózsafa intarziás hálószoba bútor, szőnyegek, függönyök, képek, rádió eladók. Tel. 124—155.

Gyönyörű barokk, biedermeier jó állapotban, rekamié, fotelekkel, komplet barokk szoba eladó. Váci-utca 7. felemelet 2. Iparművészet.

Modern kombináltszoba kétrészes szekrénnyel és háló jutányosan eladó. Hársfa-utca huszonhét, földszint tiz. Ker. Hétfőtől.

Kifogástalan háló és kombináltszoba eladó. Bajcsy Zsilinszky-út huszonkettő, félemelet egy Ker. Hétfőtől.

Modern (használt) konyha és 1 palisander hálószoba ágybetétekkel eladó I. ker. Corvin tér 1. asztalos.

Rendelésből visszamaradt egy-kétszemélyes rekamiék eladó. Dohány-utca 43. Mészáros kárpitos. 17678

Konyhák, színesbútorok részletre is speciálistánál Nagymező-u. 53 (Podmaniczky sarok).

Marhabőrgarnitura, szövetgarnitura, fotelok kifogástalanok Kendi kárpitosnál. Semmelweis-utca hét

Alig használt prima műbútor hálószoba, könyvszekrény, kombinált szekrény, epedamatracok, fotelok, valódi tizenkétszemélyes Rosenthal étkészlet, ezüstfélék, szőnyegek eladók. Vasárnap 9—1-ig, hétköznap este 6—8-ig. Király-u. 42. I. 2.

Műbútor faragott lakkecsiszolt komplet hálószoba olcsón eladó. Érdeklődés: VII. Akácfa-u. 16. Cipészműhely.

Egy vitrin, asztal, kredenc, konyhabútor, csillár és egyéb bútorok olcsón eladók. József-krt 69. fszt 18.

Eladó lókarban lévő teliháló ágybetéttel, matracokkal, asztal és székekkel, csak privátnak. Futó-utca 45. fszt 17.

ÚRISZOBÁT,
esetleg garnitúrával,
VENNÉK,
csak magánkézből
Telefon: 427—516.

Olcsón eladó egy háromajtós modern diófa szekrény, műbútor, egy kisebbszerű konyhaberendezés, egy nagy csillár, 4+2 lámpás rádió, vitrin, fehér szekrény, kis asztal. Rákóczi-út 24. III. 3. 20426

Alig használt kombinált szobabútor eladó. Megtekinthető hétfőn, kedden. Kálmán-utca huszonkettő. III. hét.

Ebédlő intarziás remekmű, nagy és kis tálaló, vitrin, asztal székekkel, kitűnő állapotban, alkalmi áron eladó. Megtekinthető egész nap Szent István-körút harminc, negyedik emelet, ajtó egy.

film | színház | mű

márffy

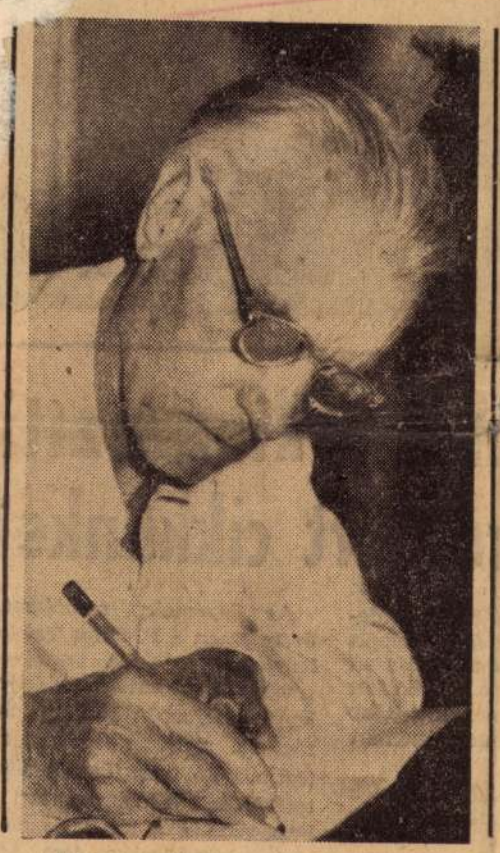

MÁRFFY ÖDÖN FESTŐMŰVÉSZ

Az előtűnő látomások, elektron töltésű hangulatok, intim sóhajok és csorgó színek között él képeiben, ezer finom árnyalatban és választékos eleganciával, a Modern Művész: vall önmagáról és a világról, érzéssel, szenvedéllyel, gondolatokkal. Aztán kilép festményeiből és grafikáiból; magányosan üldögél hatalmas kertjének árnyas fái alatt, vagy műtermének tompán megszűrt fényeiben és alighanem gyakorta azt gondolja: e két élet örökre egybeolvadt már benne. Ezért tud hinni művészetében és az életben, a megálmodott színekben és a valóság harmóniáiban.

— Hogyan hangzanék hitvallása a művészetéről?

— *(Lehajtott fejét felemeli és elmosolyodik, pillanatra.)* Ez az, amit nehéz körülírni. *(Komolyan.)* Különösen a modern művészet értéséhez kell szem és érzék. Valaki egyszer megjegyezte: a festőművész alkotását a szemlélő a saját fantáziájával fejezi be. *(Szünet.)* Kell, hogy kontaktus legyen az alkotó és a műélvező között, a mű és az ember között: a művészéhez hasonló intuitív megérzés.

— Szavakban lehetetlen megfogalmazni ennek a művészetnek a lényegét?

— *(Mosoly megint, röviden.)* Meg lehet dönteni az effajta definíciókat. Egy szellemes ember például azonnyomban éppen az ellenkezőjét tudja róla állítani. *(Töprengés.)* A legfontosabb: a művész önmagát adja. A látott dolgok csak kiindulásul szolgálnak, a látványt át kell költeni. Itt a modern művészetben a nagy szerepe az egyéni érzésnek. S itt van a különbség a modern és a régi művészet között.

— Kiket vall rokonainak?

— A régiek közül? *(Hirtelen.)* Tiziánt szeretem a legjobban, mert ő is, mint én, kolorista. A modernek közül? Miután Franciaországban éltem és tanultam négy esztendőn keresztül, nagy hatással voltak rám a francia modernek.

— Milyen tényezők alakították művészetét és életét?

— Már maga az indulás. *(Elgondolkozva.)* Ötvenhat évvel ezelőtt, 1902-ben külföldre mentem: látni akartam az európai művészetet. Határozottabb célom nem is volt. Első utam Münchenbe vezetett s ez nem is lehetett másként akkoriban. München azonban, minden híre és nagysága ellenére, számomra semmit nem jelentett, hidegen hagyott teljesen. *(Melegen.)* Párizsba hajtott a vágyam s ott megtaláltam, amit keresnem kellett. Ezért mondhattam az imént, hogy nagy hatással voltak rám a francia modernek. *(Később.)* Elmentem Olaszországba is. Ott ismertem meg Tiziánt. S mivel mindig szerettem bandukolni magányosan, bejártam egész Itáliát: Velencét, Firenzét, Rómát, Nápolyt. Dolgoztam az olasz tengerparton, sokat festettem a Liguriai-öbölben.

— Kapcsolatot talált a klasszikus és a modern művészet között?

— *(Bólint.)* Szerelmese lettem a reneszánsz festészetnek. Kiváltképpen megfogtak az olasz primitívek. Fra Angelico például, akinek képei oly világosak és színesek, hogy rokoni szálak fűzik hozzá a francia moderneket. Ennél a kettős bölcsőnél cseperedett fel művészetem.

— S hogyan folytatódik?

— *(Nagyon csendesen.)* Terveket szőni nekem nagyon nehéz. *(Futó sóhaj.)* Nyolcvan éves vagyok és a szememet is operálták. *(Meggyőzéssel hangjában.)* De látok ismét! Még eldolgozgatok, amíg tudok. A munkában mindig megfiatalodik az ember..:

A magányos és ősz Modern Művész ekkor feláll és, elindul, akárha visszalépne képeibe, ahol ifjú szíve örökké dobog, az előtűnő látomások, elektron töltésű hangulatok, intim sóhajok és csorgó színek között.

Simon Gy. Ferenc

Márffy Ödön rajza a Magyar Ifjúságnak

Több mint tízezer órát

dolgoztak eddig társadalmi munkában a Kilián György autóbuszgarázs építésében részvevő budapesti fiatalok. A KISZ budapesti bizottságának felhívására áprilisban indult meg a hétvégi — szombati, vasárnapi — munka. Különösen a VIII., IX., X., XI. XIX. kerület kiszistái végeztek dicséretes munkát. Eddig majdnem ezer fiatal segítette a garázs építését.

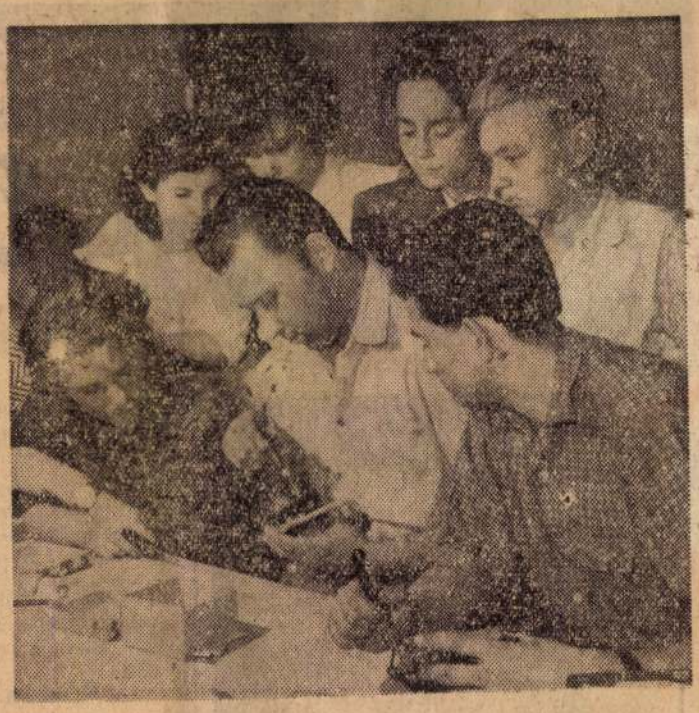

Ifjúsági műhely létsült a Telefongyárban. A tanulók a táskarádió adapterének szerelését tanulják.

Amivel a közvélemény kiegészíti a „lakásüzletelőkről" írt cikkünket

Két hete, lapunkban szóvátettük: helyes lenne mielőbb megváltoztatni az MT 35-ös rendeletét, mert a korábbi hónapok gyakorlata e rendelet néhány paragrafusának hiányosságára hívta fel a figyelmet.

Cikkünk megjelenése után fiatal házasok napokig szinte egymásnak adták szerkesztőségünkben a kilincset. Nem, nem azért jöttek, hogy közbenjárásunkra maholnap lakást kapjanak — pedig egyikükmásikuk bizony megérdemelné — hanem, hogy elmondják: *mélységesen sérti igazságérzetüket az a sok visszaélés, amit a lakásfronton tapasztalhato.*

S most, egy darabka közvéleményt is tolmácsolva, a már korábban elmondottakhoz hozzátesszük: *itt az ideje, hogy végérvényesen kedvét szegjék a spekulánsoknak, az albérleti uzsorásoknak.* Mert ki nem lázadozik, ha azt hallja: egy négyszoba összkomfortos lakás főbérlője az albérlők és ágyrajárók háromezer forintjából él. Mi ez, ha nem élősködés?

Alexin Andor most végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. Augusztus 1-ig kell elhagynia a képzőművészeti diákszállót. Már hetek óta keres olyan albérletet, csak egy piciny helyiséget is, ahol dolgozni tudna.

— Hosszas csavargás után egy barátom javaslatára a Guszev utca 9-ben, a II. emeleten 500 forintért igértek egy kis szobát, azzal a kikötéssel, hogy csak délután 4—7-ig használhatom. A főbérlő szerint — ugyancsak ötszáz forintért — délelőtt egy fogorvos bérli a szobát. Tehát végső fokon senki sem lakik a szobában — ez a nagy üzlet! — s mégis ezer forint üti a főbérlő markát. Felháborító ez!

Igen, felháborító! Azt várjuk az új, átdolgozott rendelettől, hogy az ilyen túlkapásokat, kijátszásokat is eleve megszüntetj majd.

LEGUTÓBB már szóvátettük nevetséges dolog, hogy az állami tulajdonban levő lakásokkal nem a tanács rendelkezik, hanem azé lesz, akinek pénze van azt megfizetni.

A Rökk Szilárd utca 25-ben a III. emelet 4. alatt levő két szoba összkomfortos lakás a jelek szerint rövidesen így cserél majd gazdát: (Reméljük, talán mégsem sikerül.)

Hazafi Ödön, a lakás főbérlője az ellenforradalom után lakásában rendezte be csengődi borforgalmi „lerakatát". Magyarul: suba alatti borkimérést. Talán ebből tollasodott meg annyira, hogy rövidesen Budára, immár felépült villájába költözhet? Hazafi felesége már el is dicsekedett a házban, hogy a lakást több mint harmincezer forintért „adiák át".

Vannak bonyolultabb esetek is, bár megoldásuk igen egyszerű lenne.

A Lipótvárosi kaszinó egykori „dolgozója", *Sztrikó Géza* nyolc évvel ezelőtt gondolt egyet és az V. Szent István tér 11., I. 6. szám alatti kétszoba összkomfortos lakásához önkényesen, hatósági engedély nélkül hozzácsatolt még egy szobát, előszobát, mosdófülkével. *Ennek a lakrésznek a hátsó lépcsőházi bejáratát befalaztatta, az egyik szobán ajtót tört, s kevés fáradozással négyszobás lakásra tett szert.* Ezt az utóbbi lakrészt, amit már nyolc éve lakott önkényesen, a kerületi tanács ez év áprilisában *Giltán Tivadarnak* és feleségének utalta ki.

A tanács döntését Sztrikó megfellebbezte, de a Fővárosi Tanács szintén helybenhagyta a korábbi döntést.

Az ügyészség nemrégiben óvást emelt a Fővárosi Tanács helybenhagyó határozata ellen, s ugyanakkor emberünk feljelentést tett az V. kerületi bíróságon, melyben sérelmesnek tartja a Fővárosi Tanács döntését. Már hónapok óta tart a huza-vona s a tárgyalás még csak szeptemberben lesz. Addig is Sztrikó ül a nyeregben.

S MENNYI ilyen fonák helyzet van, melyben halmozódnak az akták, tárgyalgatnak ahelyett, hogy az ilyen napnál is világosabb ügyekben, mint ez, inkább Sztrikó urat és hasonszörű társait vonják felelősségre, mert *becsapták a tanácsot, a hatóságokat.*

Nem kétséges, *a lakás-fronton elburjánzott visszaélések a fentemlített rendelet mielőbbi módosításával, a kerületi tanácsoknak adott nagyobb hatáskör révén nagyrészt gyorsan megszüntethetők!*

Zele Ferenc

Megkezdődött az úttörő Szpartakiád Csillebércen. A melegben nagy becsülete van egy kulacs víznek.

y, mint ez a boldog, És talán még a nyár túlfűtött, mint az a nap, hogy az emis érzi a forróságot.

sze Ferkó szájában a keserű nyál. — No, megállj!" Teljesen keresztbefordította a kaszát, hogy a penge egész hosszában fogott, s minden vágása egy lépés volt. Olyan gyorsan ha-

másikat. A hólyagok lassan elfakadtak, és a véres, nyers húst kezdte dörzsölni a cipő bőre. Juci még akkor sem szólt, tűrt összeszorított fogakkal és dolgozott.

Márffy Ödön
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1958 JUN 7.

4

Márffy Ödön gyűjteményes kiállítása

A hét művészeti eseményei között kétségtelenül a legkiemelkedőbb Márffy Ödön gyűjteményes kiállítása. Az Ernst Múzeumban. A kiállítást a 80 éves mester képei, egy változatosságában is egységes művészi pálya bensőséges, örömteli ünnepévé avatják. A rendezés éppen ezt az egységet akarja kihangsúlyozni, amikor nem ragaszkodik a művek keletkezésének kronológiájához, és a különböző korszakokból származó művek egymásba fonódó harmóniájával érzékelteti a művész életútját.

Márffy az 1902—1906-os években *Cormon* növendéke volt a párizsi École des Beaux Arts-on. A konzervatív mester kulturált iskoláját dicséri *Márffynak* Gulácsy Lajosról, a romantikus álmok zilált életű lovagjáról festett szép, a barátság nemes érzelmeivel átlelkesített portréja. De a párizsi évekre mégsem ez a jellemző. Abban az időben a fiatal művészek az impresszionisták új színlátásának és a cézanne-i formakonstrukciónak indítékait követve, merész és szabad kísérletezésbe kezdtek. Nehéz, vajúdó harcokban, a lélek mélyén lezajló formaromboló és formaépítő forradalmakban, egy gyökeresen új, művészeti esztétika alapjait kezdték lerakni. E törekvések két ellentétes pólusán *Picasso* és *Matisse* áll: az előbbit a konstruktív forma, az utóbbit a játékos, könnyed, az élénk és tiszta színen alapuló dekorativitás jellemzi. *Márffy* élénken részt vesz ezekben a harcokban.

Hazatérése után, első itthoni kiállítását barátjával, *Gulácsy Lajossal* együtt rendezi meg, s neve gyorsan ismertté válik nemcsak a művészek, hanem a közönség körében is. Később a „Nyolcak" csoportjában, az új magyar művészet konstruktív törekvéseinek egyik kiváló képviselőjévé válik. A kiállításon egy önarckép, egy fekvő akt és néhány hazai táj emlékezteti a nézőt erre a korszakra.

Márffy művészete ezután éles kanyart vesz, s néhány év alatt sajátságosan egyéni piktúrát teremt, amelyben nem nehéz felfedeznünk az együtt élő kortársak kikerülhetetlen hatását, sőt azon túl, a nagybányai iskola immár túlhaladottnak vélt, de még mindig nagy erővel ható, magyar földben gyökerezett atmoszférikus természetszemléletét. *Márffy* festészete sajátos szárnyaló líra. Az élő természet jelenségeinek lényeges vonásait ragadja meg, s könnyed ecsettel, elevülhetetlen frisseséggel emeli azokat magasabb régiókba. Képein a budai táj és az abban élő emberek, a Csinszkák és Zdenkák finom költészetet sugárzó alakjai és arcvonásai láthatók. S mindezen túl — a kiállítás nagy záróakkordjaként — egy hatalmas gyümölcsszüretet ábrázoló pannó mutatja *Márffy* megkapó és tiszteletre méltó törekvését, hogy *a polgári humanizmus eszmevilágában megalkotott, szükségszerűen intim jellegű életművét egy, a mai korban fogant, az emberi munka kollektív szépségeinek jegyeit viselő művel koronázza.* A monumentális feladat természetesen erős próbára tette a kis- és középméretű felületeken beidegződött művész erejét. Helyenként kemény a rajz, az arányok esetlegesek. De mindezekért kárpótol a színeknek és a fényeknek zengő és világító ereje, a kompozíció szép hullámzása, amely a természet betakarító emberi munkának ritmusát jeleníti meg. Ez a szép kompozíció egyike az idősebb művészeink által újabban alkotott nagyobb szabású műveknek, amelyek a magyar művészet múltbeli értékeit adják tovább, örökségül a mai fiataloknak. Tőlük függ, hogyan élnek vele és mennyire tudják fölhasználni a bennük rejlő tanulságokat az eljövendő korok újabb és újabb mondanivalójának kifejezésére.

Péter Imre

ak félteni, hanem véd[illegible] is kell!

Írta: Péter János

emberi győzelmei közé az a tény, hogy a népek szívében évezredek óta élő békevágy a mi nemzedékünk életében tudott először olyan hatalommal *szervezett formát önteni*, amellyel elérheti célját: *száműzheti a háborúk rémét az emberiség sorsából*. Egymással mély összefüggésben és kölcsönhatásban, szinte szemünk láttára bontakozott ki mindez a mai nemzedék életében. *A szocializmus nagyarányú győzelme nélkül elképzelhetetlen lenne a békemozgalom eddigi sok sikere.*

Azért hívta egybe Stockholmba a Béke-Világtanács Irodája a leszerelési és együttműködési világkonferenciát, mert el kell mozdítani a nemzetközi életet arról a holtpontról, ahová a leszerelési tárgyalások megakadásával jutott. A világkongresszus, a népek közvéleményét tolmácsolva, feltárja majd a leszerelésre vonatkozó megegyezés útján tornyosuló akadályokat, s megmutatja majd, milyen nemzetközi együttműködés tudja ezeket az akadályokat elhárítani.

Az V. magyar békekongresszus azért ül össze, hogy a magyar nép nevében szóljon a népek békeharcosainak nagy világtalálkozójához. Az a tény, hogy másfél évvel a magyarországi ellenforradalom után a magyar nép ilyen intenzíven kapcsolódik be a nemzetközi élet áradásába, gazdag tanulságot fejez ki. Azt érzékelteti, hogy *a magyar nép valóban szívvel-lélekkel hozzáforrt azokhoz, akik a szocializmussal és minden haladó erővel együtt a népek békés jövőjéért küzdenek.* Másfél évvel ezelőtt a nemzetközi és a hazai reakció — Nagy Imréékkel együtt — megkísérelte, hogy a magyar nép sorsát az emberi történelem gyalázatához, a reakciós erők összeesküvéséhez kösse. Azokhoz akartál kötni a magyar nép sor-

telik azokat. Ha volt korábban bárkiben olyan feltételezés, hogy a szocializmus országai, elsősorban a Szovjetunió — minden békeszerető és haladó erővel együtt — valamiféle gyengeség okából javasolja a csúcstalálkozó létrehozását, ma már az ilyen tévedések rabjainak is látniok kell, hogy *mi a csúcstalálkozót nem a szocialista országok valamilyen sajátságos érdekéből, hanem az egész emberiség érdekéből szorgalmazzuk.* Ha valakiben korábban volt olyan feltételezés, hogy a szocialista országok, elsősorban a Szovjetunió, a leszerelést valamilyen sajátságos belső probléma miatt javasolják az ilyen tévedések rabjai is már felismerhetik, hogy *mi a leszerelést nem egyszerűen csak saját érdekeinkből, hanem az egész emberiség érdekéből szorgalmazzuk.* A szocialista országok nemcsak kibírták a világfeszültség éles időszakait, hanem közben meg is erősödtek, s a feszültség ránkerőltetett időszakában a Szovjetunió a tudomány, a technika s a haditechnika sok területén fejlődésben utolérte vagy már megelőzte a vezető nyugati hatalmakat. A szocializmus országai a feszültség további időszaka elé sem néznének félelemmel, mégis küzdenek a feszültség ellen, hogy nemcsak saját népeiket, hanem a világ minden népét megszabadítsák a háborús veszély árnyékától s a világfeszültség okozta gondoktól.

A szocialista országok példamutatása, elsősorban a Szovjetunió történelmi jelentőségű határozata az atom- és hidrogénfegyverekkel folytatott kísérletezések egyoldalú felfüggesztésére, a béke hívei előtt új lehetőségeket nyitott a küzdelemre, szerte az egész világon. Ez is lényegesen hozzájárul ahhoz, hogy a leszerelési és együttműködési világkonferenciára valóban az erő optimizmusával jöjjenek össze

[illegible] helyzet-

Az Ernst-muzeum csoportos kiállitása

Hét festőt és két szobrászt gyüjtött össze erre a változatos kiállitására az Ernst-muzeum.

Márffy Ödön szerepel benne legnagyobb gyüjteménnyel. Amióta utoljára láttuk, a müvész megjárta Olaszországot és tele marokkal hozta haza belőle a friss impressziókat. Száguldó ecsettel készült vizfestményekben rögzitette meg futó benyomásait, s ezek a munkái motivumukkal is, még inkább azonban előadásuk ziháló tempójával Vaszary János nemrég látott hasonló tárgyu vizfestményeire emlékeztetnek. Csak nem olyan virtuóziak. Olajfestményei sem többek gyors kézzel megállitott impresszióknál. Alapjában vázlatok, amelyeket nem követ a fejlesztés és a képpé érlelés folyamata. Egy-egy képe mégis teljesebb hatásu, például fehér tónusba merült szép téli tájképe és a felejthetetlen Csinszkának egy finom szinösszhangzatu arcképe.

Egry József mai müvészete sokban rokonnak látszik Márffyéval. Szintén elhanyagolja a természet formai motivumait és az alig megfogható szinhangulat megállitására törekszik. A két müvész egyénisége között persze nagy a különbözőség. Márffy keményebb kötésü festő, hidegebb szemmel néz körül a világban és csak a valóság érdekli benne. Egry lirai költője a Balatonnak, főként a Balaton egének és levegőjének. Mostani munkái között a „Badacsonyi táj" (66.) a legszebb.

Kmetty Jánossal jól esik a találkozás. Immár évek hosszu sora óta nem rendezett munkáiból gyüjteményes kiállitást. Itt-ott elvétve feltünt egy-egy képe, de azokhoz nehéz volt következtetéssel közeledni. Festőbarátai ujabban stilusának érdekes alakulásáról terjesztettek hireket. Remélhetőleg hamarosan terjedelmesebb gyüjteményen is megmutatja ujabb eredményeit. Uj stilusa — ha szabad a mostani kiállitás kevés darabjából következtetni — a tónusos festés. Csendéletein, szobainterieurjein a formákat és a szineket finom szinfátyol alá rejti. Mindenesetre érdekes munkák.

Hincz Gyula nagy szinkavaró. Abban az általános elbágyadásban, amely festésünk hajdani szinörömére következett a fiatalabb nemzedékben, Hincz kavargó szinessége jólesik a szemnek. Határozott szinfantázia van képeiben és szinkavargató merészségeit egyensulyos szinérzék fékezi. Zajló szineiben ugyan elvész a forma, vagyis csaknem felismerhetetlenné válik a kép tárgya, de ettől a tulzástól nem lesz nehéz szabadulnia. Aki annyira tud rajzolni, mint Hincz, az nem szorult arra, hogy a rajzot feláldozza a szinnek.

Barcsay Jenőnek rajzai is vannak a kiállitáson, festményei is. Nekünk rajzai tetszenek jobban. A szemhatárt kitágitó, nagy mélységü redutái éppoly megragadók mai rusztikus előadásukban, mint voltak valamikor hajszálfinom rézkarc-alakjukban.

Barcsaynak is, *Farkas* Istvánnak is nemrég volt ugyanitt gyüjteményes kiállitása. Szép termékenységre vall, hogy azóta ennyi uj munkával tudták meggyarapitani oeuvrejüket. Farkas István müvészete örvendetesen fejlődik. A motivumot kezdi jobban megragadni és láthatóbbá kialakitani. A szinérzéke is egyre jobban fejlődik. Madame D. G. arcképe, francia tengerpartja (89.), szigligeti tája (91.), de különösen szigligeti hegyei (95.) finom alkotások. Az utóbbi kép zsenge zöld szineivel elragadó.

Czóbel Béla három képpel szerepel a kiállitáson.

A kiállitás két szobrásza *Medgyessy* Ferenc és *Vilt* Tibor. Medgyessynek női aktja (109.) a müvész formaerejének jóleső növekedését mutatja. Tetszetős kis szobor „Pihenő nő"-je. Vilt Tibornak „Gondolkodó" cimü álló alakja a legérdekesebb munkája ezen a kiállitáson. Szépek női fejei.

(e. a.)

Márffy Ödön

Ujság 937 III-21

rendel vagy vásárol

Egy finom öregur

Irta: DÉRY TIBOR

A rácsos konyhaablakon, melynek alsó, pókhálós fele a talaj alá volt süllyesztve, behullt az alkonyat korállvörös szine. A pázsit egészen a rácsig futott, ha az ember kinézett az ablakon, alulról láthatta a hajladozó füszálakat s a margaréta és farkastej finom művü kelyheit. Szük, fehérre meszelt helyiség volt a konyha, de ilyenkor estefelé, a pázsit és a naplemente dupla, zöld és vörös fényében ugy ragyogott, mint egy ékszerdoboz.

Az ékszerdoboz belsejében egy kis, vöröskendős parasztlány guggolt a tüzhely előtt s teli szájjal fujta a tüzet. Csend volt, csak a száraz ágak pattogtak, messziről olykor behallatszott a zugligeti végállomásról a villamos csengetése.

— Áldott jó ember az én uram — mondta Anna néni, aki a konyha sarkában ült s a tüzre figyelt. — Azt vedd fiam, hogy már három éve kávét vacsorázik, kenyérrel, nap mint nap. Öregembernek kávé való vacsorára, mondtam neki három éve, tavasszal, amikor legutoljára elrontotta a gyomrát. Azóta ...

A kis parasztlánynak csillogott a szeme, ahogy nézte a fellobogó tüzet, pillái alatt ragyogó könnycsepp gyült össze a füsttől. A meszelt falakon a tüz tündérisárga hullámokat vetett, melyek majd felemelték a konyhát.

Anna néni maga vitte át a kávét a kertészlakba, a kis, dohos és földszagu szobába, ahol május eleje óta kettesben laktak az urával. Vacsora után Mikó bácsi felkelt és egy kis emésztési sétára indult. Az esti szél, amely az imént a margarétákat ringatta a pókhálós konyhaablak előtt s Mariska ragyogó, fekete szemébe fujta a füstöt, most

A KUT MŰVÉSZEI AZ ERNST MUZEUMBAN

Vasárnap délelőtt csoportkiállitás nyilik meg az Ernst Muzeumban, amely szinvonalának emelkedettségével, gazdag változatosságával, szineinek, fényhatásainak megkapó erejével talán még érdekesebb és vonzóbb, mint az Ernst Muzeum mindig gonddal összeválogatott csoportkiállitásai. Nem tudjuk, véletlen müve-e, de a kiállitáson résztvevő festőművészek mind a *Kut* egyesület tagjai és abban is a legjobb klasszisok.

Márffy Ödön szerepel a legnagyobb és legváltozatosabb kollekcióval. Az egyik teremben vizfestményeket, a másikban olajfestményeket állitott ki. Sok uj képet hozott haza olaszországi utjából. A tenger, a napfényben fürdő partok derüje, a délszaki táj sugárözönben fürdő ragyogása még könnyedébbé tették nála a szinek és fények egymásba villodzó játékát. Képeit a szokottnál is nagyobb világosság, a szinnek a rajta tündöklő fényből pasztellmelegségüvé mosott gyöngédsége jellemzi. Akad vásznai közt egyetlen egy, amely kiválik a többi közül tonusainak sötétebb árnyalatával s a tenger mozgalmasságát romantikus páthoszba oldó erőteljes lirájával. Talán egy uj ut kezdete *Márffy* művészetében.

Egry József még egyetlen kiállitásán sem tetszett ennyire, mint most. Szinei szikrázóbbá váltak, a fény tündöklő bőséggel árad el rajtuk. Formái határozottabbakká, kifejezettebbekké tömörültek. Tájait, különösen parti álmatag viztükrökben megkétszerezett tájait tündéri fényfátylakba burkolja.

Az ellentét kedvéért talán *Barcsay* Ilust kellene mellé állitani, akinek komor, sötét, robusztus tájszemléletében van valami calibani, mig a calibani alakokról *Czóbel* Béla gondoskodik zsiros szineivel, mélyrehangolt tónusaival.

Kmetty János lehányta kemény részletező tárgyiasságát. Uj csendéleteinek tömör formáit és szineit szintén letompitó párafátylon csillantja át. Szinte lehelik magukból ezt a halk, szines ködöt, amely vonzón ragad bele a szembe és kellemes pihenővel nyugtatja meg.

Hincz Gyula szinte elkápráztat koloritja gazdagságával és melegségével. Ezek a képek megelevenitik a falat, amelyre kerülnek, tüz lobog bennük és szineik gazdag változatossága sohasem válik rikitó, nyugtalan tarkasággá. Ez a gyüjtemény egy erős, nagyrahivatott egyéniséget revelál, akinek fejlődése elé élénk várakozással nézünk.

A nagy termet *Farkas* István uj képei foglalják el. Orvendetes ez a találkozás, mert egy megujhodott s a biztos fejlődés utján most már hatalmas léptekkel haladó uj művészt látunk viszont. Uj az anyag is, amellyel dolgozik. A temperát felváltotta nála az olaj és talán ez is hozzájárult ahhoz, hogy formái zártabbak, határozottabb körvonalai nyugodtabbak, tónusai finomak, árnyalatgazdagok. *Farkas* István tehát közelebbi kontaktusba került a természettel. Balaton-tájai nyugodt, álmatag szépségükkel, letompitott szineik vibráló tónusjátékával ragadnak meg. Különösen szép a *Naplemente*, a *Kertben* cimü és a *Szigligeti hegyek*.

Mindenben méltó a kiállitó festőművészekhez a két szobrász. Legerősebb plasztikai tehetségeink közül való ugy *Medgyessy* Ferenc, mint *Vilt* Tibor. Medgyessynek egy erőteljes formákat mutató női aktja tünik fel. Vilt finoman mintázott kisebb plasztikával szerepel.

Kállay Miklós.

N.Ú. 937. III. 21.

erintük ma nem „*ember*“, vagy csak yan *másodrendü, mert „az ember az ettségivel* kezdődik.“.

— Ha pedig az az apa ezt keserüen tasztalta magán, nincs abban semmi különös, ha ugy gondolkozik, hogyha ő már yen sorban van is, fiából-leányából *mbert*“ neveljen. Azoknak ne kelljen legérniök, hogy csak ugy lóhátról beéljenek velük s ne legyenek egyebek, sak per „*maga*“.

— Nem az egyes társadalmi rétegeket választó tényezőkről, hanem a *rétegek összehangolásáról* szeretnék valami épütes cikket olvasni.

— De menjünk tovább. Azok az emlitt fináncok, utmesterek, kismesteremrek. kovácsok, bognárok, béresgazdák, b. *katonák is voltak.* Háborut jártak, kat láttak és saját bőrükön tapasztalk, hogy mi volt a különbség a *legényg kosztja és a tisztek kosztja között.* zt szeretnék, hogyha egyszer megint iboru lesz, az ő fiuk *is tiszt lehessen. a nekem tiz gyermekem volna s mamnak csak száraz kenyér jutna, mind tizet tanittatnám,* mert az Uristen nem yen differenciákra teremtette az emrt. Égbekiáltó bünt követ el az a szülő, ülönösen ha tehetsége is van gyermeinek és nem tanittatja, *ha mindjárt béresgazda is az illető.* Ilyen tapasztala-

A KUT JUBILÁRIS KIÁLLITÁSA

A Nemzeti Szalon termeit a Képzőmüvészek Uj Társaságának képei és plasztikai müvei töltik meg. Szép kiállitás, sok nemes törekvés, érdekes kisérlet, igazán számottevő eseménye az idei müvészeti évadnak. Meglátszik a kiállitáson a gondos, szigoru mértéket alkalmazó válogatás és a szakavatott, finom izléssel dolgozó rendezés.

Modern művészek kiállitása ez, de nem a szertelen és minden áron eredetiséget hajszoló tulzóké, hanem azoké a művészeké, akik nem elégszenek meg azzal, hogy egyszerüen ábrázoljanak a képpel, hanem egyben stilust is ki akarnak fejezni vele, a lelkükből is beleöntenek valamit. Náluk a kép egyben költemény is, sokszor egyenesen látomás, amelyen a fények mindent átsugárzó játékának jut igen élénk szerep.

A kiállitás legkiválóbb művészei mind a fény rajongói. *Márffy* Ödön tengerparti tájai csak ugy világitanak. *Kioszkban* cimü gyönyörü kompozicióján az alakokat valóságos fényudvar veszi körül. *Egry* József képei szinte tündökölnek. A *Párás fények* és az *Őszi nap* a legszebbek közül való. Van egy kis pasztellje *(Műteremablakból)*, ezen annyi egymásoń áttetsző, leheletfinomságu részlet van, hogy hosszan el lehet gyönyörködni részletszépségeiben. *Szőnyi* István két szép képe itt is méltán reprezentálja az utóbbi időben két kiállitáson is, nagy sikerrel szereplő művészt. *Bernáth* Aurél *Mosónő*-je a tipusnak szinte heroikus karakterét adja, a szürkés tónusok is jól tükrözik a hangulatot, de egészben a kép szinei tomnábbak, mint a művész más alkotásain. Nagyon finom, bársonyos tónusokat kapunk *Berény* Róbert képein. *Czóbel* Béla szinei is sokkal melegebbek, vonzóbbak, mint előző képein, nagyon jó fejlődésvonalba lendült. Szép, párás lombhangulatokat adnak *Szobotka* Imre képei. Megtört fényreflexek tündöklő kék ruháiba öltözött *Patkó* Károly *Spesiai öböl* cimü nagytávlatu tengerparti tája. *Paizsgőbel* Jenő élénk, tiszta szinekkel kezd kibontakozni fátylasra tompitott réveteg tónusaiból. Nyugodt erő sugárzik *Klie* Zoltán *Vértes hegység* cimü hegyi tájából. *Bor* Pál sokszor kulisszaszerü és szereti a giccses szineket. *Czigány* Dezső markáns önarcképe és ragyogó derüjü francia tájai igen szépek. Igen finom *Deli* Antal két krétarajza, *Novotny* Emil Róbertnek *Kis leányfeje*. Kitünően adja a komor hegyvidék atmoszféráját *Vörös* Géza tájképe. *Gadányi* Jenő kissé késetten tér át a teljesen absztrakt festéstől a kubizmusra. Könnyed kézzel készült, igen tetszetős *Pollacsek* Lilynek egy leányportréja. *Barcsay* Jenő tájvetületeiben nem tudom a festőiséget felfedezni. Érdekes *Borzó* Endre éles, kontrasztos fényelosztása. *Bene* Géza, *Beck* Judit, *Dési Huber* István, *Diener-Dénes* Rudolf, *Farkas* Istvánné, *Hollós Mattioni* Eszter, *Illosvay Varga* István, *Jándi* Dávid, *Korniss* Dezső, *Pap* Géza, *Pálffy* Péter, *Rozgonyi* László mind igen jó alkotásokkal vesznek részt a kiállitáson.

Nagyon jó és változatos a kiállitás plasztikai része is. *Beck* Andrásnak van két erőteljes, kifejező, technikailag is kitünő szoborportréja. *Ferenczy* Béni remek plakettek egész sorával szerepel. *Csorba* Gézának Ady emléktáblája nagyon artisztikus relief. Igen jók és jellegzetesek *Medgyessy* Ferenc portréi. *Varga* Oszkárnak két női feje rendkivül finom. *Vildt* Tibort nem is kell külön dicsérni. *Vedres* Márknak programmodernsége ezuttal nem sikerült. Igen erőteljes *Andrássy Kurta* János kőtanulmánya.

Kállay Miklós.

dapesten" elnöke és dr. *Fáykiss* István bálelnök vezetésével első rendezői összejövetelét, melyen dr. *Kissgyörgy* István és *Kerékgyártó* László ügyvezető elnökök beszámoltak a rendezés előkészületeiről. Az előjelekből már most megállapitható, hogy a január 15-én, a Hungária-szálló termeiben tartandó Szepesi Bál az idén is méltó reprezentativ estélye lesz a Szepesség barátainak és a budapesti szepesi társaságnak. (A rendezőbizottság cime: Horthy Miklós-ut 53.)

A Mátra corp. november 27-én tartja hagyományos Mikulás estjét a Tisztviselő Kaszinó (VIII., Eszterházy-u. 4.) emeleti helyiségében. (Meghivóigénylés: Bács Ferenc, IX., Üllői-ut 51.)

Budapesti ügetőversenyek

Vasárnap, november 21

Sport szempontjából nivós versenyekkel zsufolt programot nyujt a vasárnapi ügetőnap, melynek több eseményéről kell külön megemlékeznünk. Az *Őszi kisérleti versenyben Nyénye* ráduplázhat legutóbbi győzelmére, annál is inkább, mert legerősebb ellenfele, *Csákó* 60 méterrel indul mögötte, ami tulságos handicapnek látszik. A 3000 méteres *Fóti-handicap Törzsfőnök* és *Oda* egyenlő esélyek, de puha pályán *Minor* is számba vehető. Az *Ezerjó-dij* a megbizható *Bájos* győzelmét hozhatja a papiresélyü *Kundry* előtt. *Ulica* az *Amatőrversenyben* jó vidéki esélyével legyőzheti papiron számottévő ellenfeleit, *Dundy*-t és *Revisio*-t.

Jelöltjeink a következők:

I. *Urpéter—Bübájos*
II. *Orgona—Oculi*
III. *Nyénye—Csákó*
IV. *Ulica—Dundy*
V. *Spilka—Beki*
VI. *Bájos—Kundry*
VII. *Margit—Zsazsa*
VIII. *Oda—Törzsfőnök*
IX. *Sa-mers—Magvas*
X. *Léha—Ildikó*

** **Márffy Ödön.** Márffy Ödön termékenységétől évről-évre telik uj kiállitásra. Most is kisebb gyüjteményre menő uj anyagot mutat be a Tamás Galériában. A művész mostanában igen szerencsés korszakába érkezett el. Művészete évről-évre finomodik és egyre kevésbé érzik benne a programmszerü önkényesség, amely a tőle különbözőkkel szemben kihivás és „forradalmiság"-ának megannyi ujabb bizonysága kivánt lenni. A természethez, mégpedig mind a formai, mind a szines mivoltához egyre nagyobb tisztelettel közeledik. Művészete mai fokán, temperamentumos impresszionizmus. Temperamentuma számára, amelynek lényeges ismertetőjele a heves lendület, különösen szerencsés motivumra talált. A cirkusz mutatványos életéből ragad meg gyors impressziókat legujabb képein. Lebegő hintákon lobogó emberi alakokat, vágtató és ugró lovakat, mozdulatuknak legnagyobb lendületében. A gyors mozdulatváltogatódásnak logikus ábrázoló módja a gyors előadás, a lényeg megállapitására szoritkozó vázolás. Márffynak nagy technikai felkészültsége ezen a területen neki való tárgyakra talált. Régebben, a lendület hevében, eltorzitotta az emberi motivumokat. Most, ha még annyira csak jelez is, konkrétum az, amit ábrázol, megismerhető valami, tehát megnyugtató hatásu. A mozdulatábrázoláson tul a cirkuszi világ szin- és fényjelenségeit is megérzékiteni törekszik képein Márffy. Ehhez a törekvéséhez azonban még nem találta meg a meggyőző eredményhez segitő előadásmódot. Cirkuszi képei mellett épp olyan kvalitásos munkák kevésbé mozgalmas tárgyu képei, sőt éppen azokon látszik művészetének megfinomodása és kellemes harmóniába simulása. Egészben véve örvendetes jele ez a kiállitás is a művész szerencsés evolúciójának. *(c. a.)*

Ujság. 931. I. 4

s izlése. Lenvászon anyaga, azsurozott, Indanthrenfestésü rózsaszin szegélye, előrajzolt diszei, amikből szinhangulattal telik meg az uzsonnázó-asztal. A karzati nézők csodálkozó morajа nem kiséri, de egy hatszemélyes társaság belső megelégedése veszi körül.

— **Neumann Berta** női ruhaszalon (V., Dorottya-utca 3) nagyszámu modeljeinek olcsó áron való kiárusitása folyamatban van.

— **A titokzatos telefonáló — halált okozott.** A *Frankfurter Zeitung* egyik olvasójának levelét közli, amelyben a lap segitségét kéri egy titokzatos telefonhivás hátterének leleplezése ügyében, amely misztikus összefüggésben áll felesége halálával. Több héttel ezelőtt telefonon jelentkezett a hibabejelentő hivatal és közölte vele, hogy az 55—938. számu állomásról nem tudják felesengetni őt, tehát hivja ő ezt a számot. Nagy meglepetésére a felhivott szám alatt a krematórium jelentkezett és közölte vele, hogy a halottaskocsi jelentkezni fog nála, mert egy holttestet kell a lakásáról elszállitania. Másodszor és harmadszor is felhivta ezt a számot, ekkor azonban már az L. cég jelentkezett, ahol semmit sem tudtak a titokzatos telefonálgatásokról. Hat nappal később felesége váratlanul meghalt, szivszélhüdés következtében. A rejtélyes ügyben a rendőrség is nyomozást indított.

— **Az ajándékkutya...** *Debrecenből* jelentik: A debreceni klinikára beszállitották Papp Ilonka 14 éves debreceni leányt, aki a klinikán veszettség következtében borzalmas kinok között meghalt. A kisleány karácsonyra kutyát kapott ajándékba, ez megharapta a kezét, de a leány titkolta, hogy mi történt vele. Igy nem tudták korábban megállapitani a veszettséget. A kisleány egyik ápolónőjét összekarmolta. Ezt az ápolónőt egy másikkal együtt, aki a kisleányt ápolta, a budapesti Pasteur-intézetbe szállitják. Ezenkivül a városi tiszti főorvos intézkedésére ugyancsak felszállitják a Pasteur-intézetbe a kisleány családjának öt tagját.

Márffy Ödön

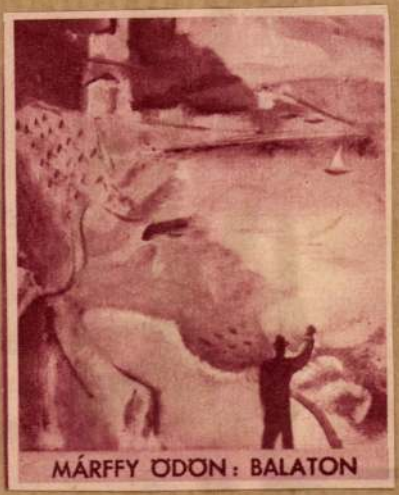

MÁRFFY ÖDÖN: BALATON

A velencei Képzőművészeti Kiállítás magyar anyaga

Pesti Napló képes mell.

1934. máj. 13.

MÁRFFY ÖDÖN: LEÁNY KOTTÁVAL. Olajf.
Az Ernst-múzeum kiállításából

MÁRFFY ÖDÖN: CSINSZKA. Olajfestmény
Az Ernst-múzeum kiállításából

MÁRFFY ÖDÖN: PÁRÁS REGGEL. Olajfestmény
Budapest székesfőváros tulajdona. Az Ernst-múzeum kiállításából

BERNÁTH AURÉL: TERRASZON. Olajfestmény
Az Ernst-múzeum kiállításából

MAGYAR MŰVÉSZET
1930.

egy könnyű rondójában, egy Mozart-fioriturában, egy székely nóta analizálhatatlan tökélyében, nem is beszélve egy Verdi-finálé féktelen és mégis fékezett lendületéről, egy Beethoven-tétel vaslogikájú és mégis a szférákig szublimált bensőségű építményéről. Igen, a vonal ritmusa, a proporció ritmusa, az örökké változó és örökre változhatatlan esztétikum ritmusa. Hol tart még mindettől a megvesztegető technikai „fitt"-ségében is kezdetleges, hangulati változatosságot, moduláció-ökonómiát, „Steigerung"-ot nem ismerő, útszéli forma-sablonok járóiskolájában ficánkoló negro-amerikai zenebona?!

Bármily szembeszökő különbségek is ezek a kultúrált fül számára, nem árt hangsúlyozottan disztingválni akkor, amikor a divat, az üzlet és a technika óceánjáróin közlekedő amerikánizmus barbár „Rattenfängerei" csábítják infernális utakra a lelki műveltséggel nem eléggé vértezett európai tömegizlést.

Lányi Viktor

KÉPZŐMŰVÉSZETI FIGYELŐ

CSÁNKY DÉNES KIÁLLÍTÁSA

a Nemzeti Szalonban

Sok művész van ma, akinél az elzárkóznitudás erény volna. Sok művész, aki ösztöne, természete, tudása ellenére magára erőszakol oly törekvéseket, melyek lényétől távol állanak. A festői naturalisták nemzedéke sem a barbizoniak páneurópai iskolájával, sem a későbbi világos valőrfestőkkel nem halt ki. Ma is számos művész akkor érezné jól magát, ha álmélkodó szeretettel csüngene a fűvön, a vizen, a rögön játszó fények és színek kicsiny csodáin; ha nem kellene szerkezetet kényszerítenie a jelenségre, hanem szabad odaadással olvadhatna fel a természetadta képben. És sok, sok művésznek nincs meg a kellő bátorsága ahhoz, hogy őszintén tisztába jöjjön önmagával és visszautasítsa az intellektus csábító kísértését. Az intellektus csábít; jelszavakkal, melyek másnemű lelkekben fogamzottak és nyertek eleven életet, jelszavakkal, melyek ki nem tölthetők tartalommal olyanok által, akik e tartalmakra meg nem érettek. Konkréten: jaj annak, aki belső, érzésbeli kényszer híján kísérletezik expresszionizmussal, aki erőszakot követ el természetes hajlamán; jaj annak, aki „modern" és aktív akar lenni, mikor szíve minden rostjával a passzív odaadás csendes és apróörömös világában él. Ha egyéb nem, a meggyőződésnélkülieknek ez az uszályhada is elég lett volna az expresszionizmus megingatásához.

Csánky Dénes igen tehetséges festőnek megadatott, hogy bekötött szemmel tudjon elhaladni a modern lelkek minden lázongása és kínlódása mellett. Mig a mai nemzedék elégületlenségtől és olthatatlan élményszomjtól hajtva küzködik az új formáért, ő hálás elégedettséggel fogadja, amit az ősapák — Rousseau és Corot — és azok követői reá hagyományoztak. Csánky művészetében nincs utánzás: újraélés van. Szerény, csendes, szeretettől meleg lelkével mélyed el a jelenségek változó életébe. Gyakran tárgyilagos és derűsen krónikás tud lenni. Ilyenkor a vízfestékhez nyúl. Úgy látja az olasz várost, mint a vakációzó turista, aki pihenő idegekkel vonultatja el maga előtt a sok üdítő látnivalót. A biedermeyer prospektusfestők hűsége, odaadása és ízlése szól ebből az apró-művészetből felénk. Olajfestményei közül csak azok hatnak előnytelenül, melyeknél a színek kilépnek rezervált tompítottságukból. Csánky a pianók művésze és már a mezzoforte megzavarja harmóniáját. A legjobb ott, ahol csak egy sáv ugart, egy pár kopár házfalat, egy darab borús eget fest. Már a figurák, melyeket előszeretettel helyez képei közepébe, megzavarják az áhitatos csendéletet. Van aztán egy pár képe, mely a páraburok mögött

összefoglalja, foltba zárja a fák, a talajtestek sziluetjeit, és ilyenkor egy egész kevés aktivitás tolúl a festménybe: nem kompozició, de már nem véletlenszerűség. Ilyenkor a régi nagybányaiak területén mozog. Regisztere tehát a vigyázatos, részlethű valóságmegfigyeléstől az atmoszféra- és valőrfestésen át az egyszerű összefoglalásig vezet.

Nota bene: bekötött szemmel járni önmagában még se nem erény, se nem előny; csak akkor válik azzá, ha egyrészt produktivitást eredményez és ha másrészt az ellenkező esetben a megzavarodás elkerülhetetlenné válna.

Rabinovszky Márius

MÁRFFY ÖDÖN KÉPEI

Az Ernst-múzeum csoportkiállításán egy tágas termet Márffy Ödön új képei töltenek meg. Úgy éreztük, hogy ebben a teremben egy olyan ösztönös, de ösztöneiben már önmagára ismert, öntudatlanul rátaláló, de rátalálásait csalhatatlan tudatossággal ellenőrző művésszel találkoztunk, akiről illő külön megemlékeznünk.

Márffy Ödön gyökeresen festői temperamentum. Elsősorban színeket és fényeket lát s nem formákat és vonalakat: a világ jelenségei színekben és fényekben áradnak belé s vetítődnek vissza vásznára. De az ő színlátomásai nem impressziók: nem a dolgok fölött lebegő oszló-foszló fátyol pillanatnyi elkapása, — a dolgok lényege és mélye szólal meg harsány, komoly és testes színeiben. Nem mulandó fények játszanak ezeken a széles ecsettel odavetett csöndes vizeken, s nem fölszáradó borulatok vetődnek ezekre a bizonytalan tömbű hegyekre: a hegy, a víz, a fa, a levegő, a tér s a megállott idő örök színei Márffy Ödön kékjei, pirosai, zöldesbarna és erős sárga foltjai. Márffy nem választja le a színt a formáról, hanem képzeletben lerombolja az egész világdarabkát, amelyet képére szorít, s újra fölépíti az önmagában őrzött háborgó, életretörő szín-káoszból.

Bizonyosan ez adja tájképeinek, s különösen nagyszerűen összefogott, tömör vízfestményeinek szuggesztivitását: e tájak egytől-egyig túl vannak a pillanatnyiságon, sőt túl a valóságon; abban a vadonat frisseségben ragyogtak előttünk, ahogy a teremtés egykor elősodorta a hegyeket és vizeket a semmiségből, vagy ahogy a művészi teremtés kibontotta e világokat a valóság zavarából. Közvetlen élményként születtek e tájak a festő lelkében s közvetlen élményként hatnak a képek szemlélőjére.

S még csodálatosabb, ahogyan a művész emberi lelkeket tud megragadni a színen át. „V. M. kisasszony arcképe" éppoly kevéssé portré szoros értelemben, mint az „Almaszedő leány" képe: ösztönös és lényegi átélések ezek is, mint tájai. V. M. kisasszony arca nem legfontosabb a képen: bár elmerült távolbarévedése a nézőt is túlvezeti a kép keretén egy tágabb és messzebb világba, amint viszont az almaszedő lány tekintete primitívebb és egyszerűbb igénnyel a szeme előtt csüngő zöld almán tapad meg, s a föléje hajló ággal záródik körül. V. M. képén fontos a test határozott és hangsúlyozott körülzárása a kék ruha szövetével, mintegy ellentéteként a szellemi hatású fejnek, melyet a háttér kavargó lombszíneinek nyugtalansága húz alá: egy differenciált lélek kaleidoszkópjának kivetítődése. S az almaszedő parasztlány képén, ahol a test és ruha inkább csak jelezve van, legfontosabb a három harsányzöld alma színfoltja, melynek egyszerű valósága és naivsága a keresetlen arc igazi lelki körülfoglalása.

A „Nyár" című nagy kompozició, melynek lényege a vonalas fölépítés lenne, nem ennyire végleges, s kivált a fekvő alak bizonytalan helyzete egységbontó: különös, hogy a kép egyik sarkába vetett csendélet, s három égő pipacs pirossága, (a tiszta színesség) mennyit lendít a kép egységén. A színben és a színeket úsztató fényben van Márffy Ödön legmélyebb erőssége, amint azt megragadó hatású fényvázlata, a „Lakoma" is bizonyítja.

Sárközi György

Egry József: Keresztelő Szt. János (Tamás Galéria)

Márffy Ödön: Séta a fasorban (fotó Pécsi)

HASZNOS MULATSÁGOK

Márffy Ödön müvészete

Irta KÁRPÁTI AURÉL

Huszegynéhány esztendő előtt, amikor a legtermőbb forrongások tavaszát élte az uj magyar müvészet és irodalom, két fiatal piktor tünt fel közösen rendezett kiállitásával az Urániában. A fiatalságon és az ujatkeresésen kivül más, bensőbb müvészi kapcsolat nem igen volt köztük. Inkább ugy hatottak, mint egymás ellentétei. Az egyik csupa melancholia, csupa költői érzékenység, fájdalmasan csüggedt vonal, lirai emlékeken merengő szin és borongó lágyság. A másik csupa bizó optimizmus, csupa jövőt sürgető izgalom, lázasan lendülő vonal, harsogó szin és feszülő erő. De mert együtt, egyszerre jelentkeztek: kritikában és köztudatban nevük egy időre szorosan összekapcsolódott. Egyik a másikat idézte, kisérte, szinte kiegészitette, ahogy tagadás és állitás, igen és nem mindig együttjár. Pár év tellett bele, amig nemcsak utaik váltak el véglegesen, hanem nevük is egymással szöges ellentétbe kerülő, egyéni, zárt programmá különült.

Egyikük — a tragikus sorsu *Gulácsy* Lajos — álmodozón fordult vissza a *multba*, ahol a primitiv és a grotteszk sajátságos, némi irodalommal szaturált keverékében találta meg és élte ki a jelen valóságától félénken idegenkedő, dekadens müvészi vágyait. Álomvilágot teremtett magának, amely végzetesen megbabonázta s végül örök foglyául ejtette. *Na Conxypan* szines országa az elmebetegek gyógyintézetének rideg cellájává zsugorodott szegény Gulácsy törékeny alakja körül... Másikuk — *Márffy* Ödön — viszont egyre határozottabb, egyre biztosabb és türelmetlenebb léptekkel sietett a *jövő* felé, pillanatra sem kapcsolódott ki az éltető realitások müvészi kontaktusából. Pedig látszólagos hüvössége, józan objektivitása mögött, indulásától máig, mindenkor forró hevülések, tulfütött szenvedélyek izzottak, beleágyazva egy olaszosan nyugtalan és nyugtalanitó, akadályokat kedvelő, mohó életvágytól kicsattanó, mosolygón viharos temperamentumba. Menni, csak továbbmenni, *előre* és az akadályozó tegnap koloncait, ha kell, hát kiméletlenül is lerázni, — ez lett ösztönös-tudatos müvészi programja, amelynek következetes kiépitését egy hatalmas és változatos, ám változatosságában is *egységes*, szervesen fejlődött és kiérett festői *oeuvre* dokumentálja. A *Miénken*, majd a *Nyolcakon*, végül a *KUT* legmodernebb gárdáján keresztül, két évtized alatt, — amely nemcsak munkában, hanem eredményekben is gazdag volt, — igy őrizte meg magában a rugalmas, örök-forradalmár fiatalságot. Az igazi müvésznek azt a kivételes adományát, amely mindig ujra-kezdésre sarkallja valami áldott elégedetlenséggel, az állandó hiányérzetnek és tökéletesedési vágynak csábitó ingerével.

Igy érthető és természetes, hogy az *ötvenéves* Márffy Ödön ma sem szigetelődött el az utána következő generációtól, sőt annak hivatott vezére lett. A *KUT* fiatal müvészcsoportjának deresedő fejjel is fiatal vezére. Igaz: ebben a vállalt fiatalságban, a benső karakter-strukturán kivül, van némi külső kényszerüség is, ami korunk sajátos müvészetpolitikai adottságainak következménye. Az a generáció, amelyhez Márffy tartozik, bizonyos mértékig »feláldozott nemzedék«. A háboru éppen a beérkezés előestéjén csapott le rá s akasztotta meg, ha nem is a müvészi kialakulás, de mindenesetre a müvészi *érvényesülés* tekintetében. A háborut és forradalmakat követő reakció hamarosan éreztette hatását a müvészetek terén is s a »hivatalos« piktura — kivált nálunk — *anyagilag* megerősödve, politikai jelszavaktól támogatva és a boldogitó középszerüséget propagálva, sürgősen hozzálátott részben megingott, részben elvesztett poziciói visszaszerzéséhez, főkép a laikus közönség rétegeiben igyekezvén ujra hitelt szerezni az *epigonizmusnak*. Az önmagát tulélt naturalista-impresszionista irány, amely pedig már teljesen kimeritette formanyelvét, az elmeszesedett öregség merevségével és intolerranciájával feszült az uj és friss müvészi tö-

Literatura 1929. okt. (10. szám)

kezett, valami különös, hegyes föveggel a fején és fekete köntösben. Kártyából jövendölt.

Akkor lépett be D'Annunzio (és hogy öltözött? Valóságos ördög volt ebben is!)

D'Annunzio képtelenül babonás és vakon hisz a jóslatokban. Most valami egészen különöset jósolt a kártya a költő jövendő életére.

— Ön száguldani fog a levegőégben és osztogatni fogja a rettenetes halált. Közben lezuhan a halál kapuja elé. De legyőzi magát a halált is, roppant dicsőségben fog tovább élni.

Majd nekem jósolt:

— Ön elindul, hogy nemzeteket ébresszen fel egy uj vallás követésére és óriási templomok alapját rakja le köröskörül a földgolyón. Valami csudálatos megóvója van önnek és ha a szerencsétlenség közelit, ott terem tüstént az őrangyala. Nagy kort fog érni. Örökké fog élni.

Amikor szállásunkra tértünk, D'Annunzio szuggesztiven rám szólt:

— Minden éjfélen meg fogok jelenni a szobájában. Minden asszonyt legyőztem széles e világon, csak még Isadorát nem!

És csakugyan, minden éjjel tizenkét órakor ott volt!

Azt mondtam magamban: hát én kivétel leszek, én megmutatom, hogy ellen fogok állni, amire pedig eddig egy asszony se volt képes.

Csudálatos dolgokat tudott mesélni csudálatos módon az életéről, az ifjuságáról, a munkáiról.

— *Isadore, je n'en peux plus! Prends moi, prends moi!*

Annyira megzavart, megejtett a zsenialitása, hogy pillanatnyilag azt se tudtam mit tegyek; mégis volt annyi erőm, hogy gyöngéden elvezessem az ő lakosztályának ajtajáig. Igy ment ez teljes három hétig. Végül megcselekedtem azt a bolondot, hogy kirohantam a vasuthoz és az első alkalmatossággal elutaztam.

Mindig azt kérdé:

— *Pourquoi ne peux-tu pas m'aimer?*

— *A cause d'Eleonore!*

Trianon-hotelbeli lakásán egy aranyhala volt, azt nagyon szerette. Meseszép kristályedényben tartotta, maga etette és elbeszélgetett vele. A halacska, amikor a száját mozgatta, ugy hatott, mintha felelne gazdájának.

Egyszer megkérdeztem a portást, mi van a kis aranyhallal?

— Oh, asszonyom, szomoru eset. D'Annunzio ur elment Itáliába és az én gondjaimra bizta. »Ez a kis jószág«, — mondotta — »nagyon közel áll a szivemhez, ez az én boldogságom szimboluma!« — Naponta jött a telegráf: »hogy van az én drága Adolphusom?« Egy szép napon Adolphus igen nehezen, elgyöngülten uszta körül kristálybörtönét és megszünt »kérdezősködni« D'Annunzio felől. Kihalásztam és kidobtam az ablakon. Nemsokára távirat jött: »Az az érzésem, hogy Adolphust valami baj érte!« Ment a drótválasz: »Megdöglött!« Sürgönyrendelkezés parancsolta: »Eltemetendő a kertbe, sirját szépen diszitse«. Vettem egy szardiniát, becsomagoltam ezüst papirosba és eltemettem, még fejfát is csináltattam a sirjára s ráirattam: »Itt nyugszik Adolphus«.

Rögtön megérkezte után arról érdeklődött az uraság, hogy hol pihen Adolphus?

Megmutattam neki a csöpp sirhantot. D'Annunzio garmadával hordta rá a virágot, órákat álldogált ott és sürü könnyekkel siratta kedvencét.« *y. n.*

A LITERATURA ALMANACHJÁBAN megemlékeztünk többek között a modern kinai szellemi életről is. Összefoglalónk kiegészitéséül szolgálhat most néhány adat, amelyet egy külföldi ujságban olvasunk a kinai irás érdekesebb sajátságairól. Eszerint a mai napság is használt képirás a következő jellemzőbb jelekkel dolgozik: A veszekedést ugy ábrázolja, hogy a nő jelét kétszer egymásmellé helyezi; ugyanez a jel háromszor megismételve rágalmazást jelent. Ha valaki hallgatódzik, ezt a fül mellé rajzolt ajtó ábrázolja. A tető alatt pihenő disznó háziasságot jelent, ha azonban a disznó mellett még nőt is ábrázolnak, az — a házasság jelképe. Ezek szerint a kinai képirás nem tulzottan feminista felfogásu . . .

Paléologue, Maurice: A cár országa a nagy háboruban

(Forditották Fóti J. Lajos és Révay József. Harmadik Genius-kiadás. Három kötet, összesen 888 oldalon. Népszerü kiadás. Ára 3.90 P.) A 20. század memoir-irodalmának legnagyobb szenzációja Franciaország volt szentpétervári nagykövetének naplója, amely két oknál fogva is messze fölülmulja jelentőségében a háboru óta napvilágot látott összes memoárokat. Egyrészt, mert Paléologue kivételes helyzeténél fogva mindenki másnál közvetlenebb közelségből figyelhette meg minden nemzeti katasztrófák közt a legnagyobbnak, legizgalmasabbnak: a cári birodalom összeomlásának mozzanatait; másrészt, mert minden emlékiró kortársáénál káprázatosabb müvészettel tudja a látottakat elénk vetiteni. Egész világrész, egy nép, egy társadalom él és vivódik, egy mindenhatónak vélt rendszer omlik össze szinte a szemünk láttára ennek a regénynél lenyügözőbb naplónak lapjain, amelyben először tárulnak föl hiteles adatok alapján, teljes részletességgel a »szent Oroszországnak«, a cárok, Rasputinok országának egymásba bonyolódott titkai, udvari, diplomáciai stb. intimitásai. A rendkivüli erővel, csodálatos biztonsággal megirt müvet Fóti J. Lajos és Révay József pompás forditásában adta a Génius-kiadó a magyar olvasók kezébe. A könyv első két kiadásának átütő sikere nyujtott rá módot, hogy a kiadó most a szélesebb tömegek részére is hozzáférhetővé akarja tenni ezt a minden regénynél izgalmasabb, komoly históriai müvet s ezért népszerü kiadást rendezett belőle, amely teljesen az eredeti magyar kiadás tipografiájával és *Baja* Benedek megrendítő cimlapjával jelent meg.

rekvések érvényesülése elé s a fiatalokat valósággal rákényszeritette arra, hogy kiforrottan is megmaradjanak »fiataloknak«, az ötvenen, sőt a hatvanon tul is. Márffy természettől dacos egyénisége azonban csak megedződött az ellenállás harcos erőfeszitéseiben. Makacsul, szinte fanatikus hittel, imponáló müvészi becsületességgel és kitartással haladt tovább kitüzött céljai, rendületlenül vallott ideáljai felé. Müvészete elmélyült s egyre originálisabbá vált az ujabb és ujabb problémák merész kisérletei és sikeres megoldásai közben. Pillanatra sem állott meg, mindig lépést tartott a korszellem gyorsuló ritmusával: ime, töretlenül megőrzött fiatalságának titka. Innen van, hogy fejlődésének bármely periódusában ke-

Márffy Ödön: Fésülködő leány

letkezett müveit nézzük, azok üdén és frissen hatnak.

Müvészetének kezdő, forrongó korszaka egybeesik az *impresszionizmus* legbujább kivirágzásával s ennek a döntő élménynek nyomai mindvégig fölismerhetők pikturáján. Legbensőbb gyökerei *Cézanne* utolsó kompozicióiig nyulnak vissza, amelyek a *plein-air*-ben felbomlott formákat már valami dekorativ egységbe, a tónuson tulmenő, szerkezeti szintézisbe próbálják kötni, a müvészi kép önálló, immanens törvényszerüségeinek engedelmeskedve. A huszéves Márffynak Párizsban ugyan mások voltak a mesterei, a legmélyebb impulzust azonban Cézanne-tól, Van Gogh-tól és Gauguin-től kapta. Amikor pedig hazajött s

megrendezte bemutatkozó kiállitását, elsőnek Rippl-Rónai állott agitálva a fiatal müvész mellé, akinek tüzes pompáju, tiszta szinekben lángoló képei a sötét galéria-tónustól való megszabadulás gyönyörüségét hirdették, szinte vad rakoncátlansággal s azzal az ujjongó optimizmussal, amely Márffy müvészetének egyik legszembeötlőbb karaktervonása maradt máig is. Igen, a *szin* uralkodott első képein, a tiszta, töretlen, friss szinek zengő harmoniája, amely legtöbbször harsány, életvidám *dur*-ban csendül ki. S a *szin* a döntő eleme ma is vásznainak. Az izzó vörös, a harsanó kék, zöld, lila és sárga, hol felfokozva, hol beletompitva a szemérmesen titkolt, bensőséges férfi-lira meghiggadt skálájába. Mert Márffy par excellence *kolorista* müvész. Vásznain semmi sem olyan fontos és jelentős, mint a szin, amely nála nem pusztán *szinező*, hanem alakitó, *modelláló* szerepet játszik s éppen azért önálló életet él. Pátzay Pál plasztikusan tömör essayjének megállapitása szerint képein a szin, mint önmaga értelme, — a népi himzésekre emlékeztető »expressziv« szinesség, — egyuttal *stilust* jelent. Valóban igy van. S egészen

Márffy Ödön: Gyümölcsök

bizonyos, hogy végső soron ennek a nyugati kulturán nevelkedett, izig-vérig európéer festőnek sokkal közvetlenebbek a kapcsolatai az ornamentális *magyar népmüvészettel*, mint azoknak, akik tüntetően nép-nemzeti »témát« festenek — komor és sötét galéria-tónusban. Ahogy arra másutt, a Paál László halálának félszázados évfordulója alkalmával irott cikkemben már rámutattam: a *Munkácsy-Paál-Székely* piktura bitümös *drámaiságában* keresett, speciális magyar vonás egyáltalán *nem kizárólagos*, vagy egyetemes. Vele szemben ugyanigy megállapitható a *Szinnyei-Rippl-*

palettája. A rajz most belemerül a színekbe, a körvonalak elfoszlanak, minden a pillanatnyi látomány megrögzítését szolgálja. Szemlélete nem misztikus, hanem reális, mindegyik képe túlfinomodott, par excellence festői kifejezés szülötte. Márffy számára a világ még látszat, a keretes, függő képek lírája szól belőlük, a művész a francia színkultúra imádója. *Egry* József művészetében olyan erős, kozmikus szerepet játszik a fény, hogy a dolgok testisége, formái, színei elpárologson. Minden súlytalanná, éterikus látománynyá válik festményein. Technikája átmenet a színes rajzból a képírásba. Témái a balatoni színvillanások, fénykévék, de ha interieurt fest, akkor is ugyanazokkal a színakcentusokkal fejezi ki magát. Újabban, olaszországi tartózkodása óta, képei kissé megszínesedtek, palettáján a hideg kékek és a melegebb zöldek többször szerepelnek, mint régebben. Színei azért most is világosak és égőn tüzesek, a nagy fehér foltok a fény legnagyobb fokozatait fejezik ki. Lehet, hogy Egry folyton egy húron játszik, de éppen ebben rejlik sajátos ereje, egyéniségének határozottsága. *Berény* Róbert a külföldi festői törekvések útvesztőin keresztül jutott el a maga mostani stílusához. Előbb a plakátokban ért el kiváló eredményt, melyek nevét kitűnő csengésűvé tették. Formáit a végletekig sommázza bennük, mindent a síkba vetítve geometrizál, anélkül, hogy jellemző elevenségétől megfosztaná, sőt fokozza kifejezésüket. Az egyenletes színfelületek éppúgy szerves részei a leegyszerűsített, tökéletesen összefogott plakátkompozíciónak, mint a redukált formák. Kétségtelen, hogy Berény kifejlődött plakátstílusa eleinte hatással volt festészetére, de később a két művészet kifejezési módja teljesen elvált egymástól, csak a szigorú komponáltság azonos mind a kettőben. Úgy választja meg természetes motívumait, hogy megfeleljenek formarendszerének, hogy ne kelljen rajtuk erőszakosan változtatni. Eleinte meglátszott kompozícióin a kényszerű alakítás, újabban azonban már teljesen sikerült kiegyenlítenie a természetet egyéni formavilágával. Mindehhez a fényárnyékok tónusos sejtelmessége, a zöldeknek, a sárgáknak, a barnáknak és a lazacszíneknek megejtő harmóniája járul. *Szobotka* Imre régebben szintén a zsákutcába vivő modorosság vizein evezett, de természetszemlélete diadalmaskodott benne és megóvta a zátonyra való jutástól. Igazi magyar falusi motívumokat fest világos, napsütéses tónusokban. A falomb zöldje se melegíti fel vízfestékszerű símasággal, hígan felkent, levegős színeit. A régebbi tanulságok megakadályozzák azt, hogy kötetlenül ábrázolja a természetet, mindegyik képén meglátszik a komponáló hajlam és halványan kiütközik a kubista hagyomány.

Két szobrász vesz részt a kiállításon, *Medgyessy* Ferenc és *Pátzay* Pál; az előbbi ösztönösen, a másik tudatosan érzi művészetének sajátos kifejező nyelvét. Medgyessy minden egyes alkotása híven magán viseli az anyag tulajdonságát. Stílusa sohasem bőbeszédű, az egyszerűséget, az archaizmussal határos klaszszikus nyugalmat hangsúlyozza provinciális zamattal, meleg őszinteséggel. Kő- és bronzalakjai telve vannak a szunnyadó élet misztikumával, szobrai a holt anyagnak és az életábrázolásnak egymást átható egyesülését éreztetik. Még arcképeiből sem hiányzik a megkötött életnek szimbolikus varázsa. Egy vidéki város terét ékesítő, négy fekvő alakja bizonyítja, hogy Medgyessy a dekoratív feladatot is milyen eredeti ízzel valósítja meg. *Pátzay* Pál művészetét szintén eszközeinek szent komolysága jellemzi. Ő sem tesz engedményeket sohasem a tetszetősségnek, nagy szellemi kultúrája minden munkáján meglátszik. A természet igazságát, közvetlenségét, az el nem mondható érzések hangulatát akarja összeegyeztetni a tisztán, önmagukért való plasztikai formákkal. Kis bronzszobrocskáiban és arcképeiben megkapóan fejezi ki a mozdulat lényegét, az ábrázolt személynek a formán keresztül látott jellemét. Nagyméretű alkotásaiban viszont monumentális egyszerűségre, frontális nyugalomra törekszik. Pátzay a fiatalabb magyar szobrásznemzedék egyik legnagyobb képzettségű tagja, akinek tehetségét széles látókör és erős kritikai érzék támogatja.

Ezek a magyar kiállítás szereplői. Mindegyik igazi modern művész, akiknek alkotásaiban fajuk eredetisége és európaisága nyilvánul.

Ybl Ervin

CÍMLAPUNKON Márffy Ödön „Csinszka" című festményének reprodukcióját mutatjuk be.

Főszerkesztő: Dr. Majovszky Pál
Felelős szerkesztő: Dr. Oltványi-Ártinger Imre.
Főmunkatárs: Dr. Lázár Béla. Segédszerkesztő: Dr. Péter András. Kiadó: Ormos György. Magyar Művészet. 1935. 3. szám. Szerkesztőség: VII., Erzsébet-körút 7. I.

Nyomatott a Lorilleux Ch. és Tsa gyár festékével

Az Athenaeum r.-t. mély- és könyvnyomása

mák végleg elvesztik hangsúlyukat, ismét minden színjelenség, ember és táj, interieur sommásan ábrázolva keresi az egymással való kiegyenlítést. Az erőteljes színakcentusok helyett halvány, letompított tónusok uralkodnak és mint legutolsó jelenség, a színfoltok dekoratív elosztása egészíti ki a képek hatását. Évek során keresztül ide fejlődött Szőnyi festészete, így higgadt le robusztusan tüntető dinamikája finoman kiegyenlített, temperált színharmóniákká. Mindezt kizárólag önmagának köszönheti, festészetének egyes állomásai következetesen egymásból fejlődtek, idegen hatás nem befolyásolta, ezért őrizte meg leghatározottabban egyéniségét és festői stílusának magyarságát.

Bernáth Aurélról írta néhány év előtt Meier-Graefe, berlini kiállítása alkalmából, hogy a legnagyobb magyar festő. Csodálatos, mondja Meier-Graefe, hogy ez a rendkívül finom, szinte légies festő abból az országból való, ahol a robusztus kifejezést és tarkaságot kedvelik. Pedig Bernáth is a nagybányai hagyományok erős színakcentusaiból indult ki, de a hosszú külföldi tartózkodás átalakította kifejezését. Mikor újra hazajött, eszményi tónusfestőt ismertünk meg benne. Ekkor már minden párizsi tanulságot megemésztett, túljutott az elvont formakifejezés útvesztőin és már közvetlenül a természetből merítő, érett egyéniség állt előttünk.

Finom színei, sárgásbarna, zöldesszürke tónusai mintha nagy titkokat rejtegetnének, misztikusan, tele lelkiséggel beszélnek a valóságról. Még a legprózaibb dolgokat is rejtelmesen látja, egy nyitott hegedűtokból megmagyarázhatatlan sejtések szállnak elő, szinte megdöbbenünk az ablak előtt elszálló varjú fekete foltjától. Minden átszellemült nála, az áttetsző tónusok csak álmodnak a valóságról. Néhol fehér körvonalak jelzik a lényeket, mint tűnő emlékeket, másutt saját, helyi színeik tükörképei. A tükör különösen sokat szerepel Bernáthnál, mert a tárgyak súlytalan visszfényét adja, a valóságot kissé tompítva. Az olajfestéket Bernáth most már épolyan áttetszően, hígan használja, mintha pasztell lenne. A közelmultban a figurálisban még kisebb modorosságokkal találkoztunk, melyeket másoktól vett át, de újabban tőlük is — az arcok nyujtott orrú deformálásától — megszabadult. Tájképei tökéletesek, szinte anyagtalanul hozzák látományait. Zenei harmóniák képesek kifejezni ezt az atmoszférikus hatásokat megjelenítő lírai stílust, mely mint egyéni vallomás szakadt ki a művész lelkéből.

Aba-Novák Vilmos annak idején Szőnyi István befolyása alatt indult el, a fénytől körülvett erőteljes testiséget hangsúlyozta, később azonban megjárta Itáliát, ahol ösztöndíjas tagja volt a római Collegium Hungaricumnak és itt új korszaka kezdődik művészetének. Korai stílusának erőteljes formái ugyan már itthon is kezdtek feloldódni, de az olaszországi tartózkodás hozta meg ennek a törekvésnek izgató kiteljesedését. Új művészi látományaihoz új technikát is teremtett. Szakított a vászonnal és a régi meleg színskálájú olajfestéssel, helyettük most temperával fest síma falemezre. Bármennyire lazák is néha formái, a biztos rajz mindenütt kiütközik munkáiból. Szigorú következetesség és szabad fantázia vegyüléke minden munkája. Határozott formák mellett szinte anyagtalan körvonalak, tömör, fedő, helyi színfoltok mellett téveteg, áttetsző tónusok. A kékek és vörösek mint harsonák rikoltanak ki a szürke-fekete alapharmóniákból. Ábrázolásában a szín és forma egyszer összeesik egymással, másszor a könnyed színfoltok egymásba áradnak. Érdekes megfigyelni Aba-Novák raffinált technikáját a széles színfelrakástól az ecsettel való rajzolásig. Egyformán erős a figurálisban és a tájképben, impressziói expressziókká mélyülnek el. Ez összefügg a groteszk iránt való hajlamával; egy időben előszeretettel kereste a cirkusz világát, sokszor festette a liszteskép vagy bemázolt arcú bohócok fintorát, az akrobatanők túlfejlett idomait. Vaskos humora és számító értelme kormányozza a legmodernebb művészi kiszólások káprázatos handabandáját.

Stílusa először olaszországi vedutákon, fig. Alis kompozíciókon fejlődött ki, de a szigorúbb architektúra később fellazult a magyar Alföld messzi távlataiban. Itt sem mond le azonban a mozgalmas terepről, az önkényes dombokról. Festői törekvései Aba-Novákot szükségképpen a monumentális falképekhez vezették, bennük fejezhette ki magát maradéktalanul. Vallásos tárgyú freskóiban nincs szerepe az egyenletes tónusoknak, a fontos színfoltok merészen harsogják túl a többieket. Markáns, sokszor félelmetesen groteszk rajza szinte hipnotizálja a szemlélőt, Krisztusa fenyeget tágranyíló tekintetével, mintha a középkor sötét démonai szabadultak volna fel képzeletvilágában. Egy alföldi templomának freskói szenvedélyes vitát támasztottak papi és művészi körökben, de a legfelsőbb egyházi körök neki adtak igazat, mint ahogyan a művészet barátainak messzi országokból jövő búcsújárása is az ő kivételes tehetségét igazolja. Aba-Novák festői egyénisége egyik legnagyobb tőkéje a modern magyar művészetnek.

Márffy Ödön képei valóságos színrapszódiák. Minden forma feloldódik, minden vibráló színlátománnyá válik képein. Eleinte szerette a szenvedélyes, kissé rikító kifejezést, a markáns kontúrozást, szinte tüntetett határozott, indulatos modernségével, később párizsi hatás alatt egyenletessé, ízlésessé vált

hetetlen könyv, amelyet nem sok választ el attól, hogy művészi irodalmunk legnagyobb tettei közé számíthassuk.

Oltványi-Ártinger Imre

A MAGYAR FESTŐMŰVÉSZET FIATAL MESTEREI.[1]

Ha mérlegre tesszük a kárt, amelyet festészetünk a világháború és az azt követő évek elzárkózottsága miatt szenvedett és a vele járó előnyöket, úgy elfogulatlan ítélettel ki kell jelentenünk, hogy a szomorú idők hasznosak voltak képírásunk stílusalakulására nézve. Eltekintve festőink gazdasági helyzetének azóta ismét elveszett javulásától, az elszigetelés évei szellemileg, a vizuális szemlélet szempontjából ismét közelebb hozták őket a nemzeti miliőhöz. A postimpresszionizmust követő, sokféle irány intellektualizmusa meglazította a festők kapcsolatát a természettel és valóságszemlélet helyett spekulatív alapokra helyezte a modern festészet alapjait. Nem az egyéni érzésből fakadó stilizálás módosította az ábrázolást, hanem elméleti adottságok, praemissák. A festészet eltávolodott ősi hivatásától, hogy mindenki által élvezhető művészet legyen és csak az egyes beavatottak számára tartogatta kétes értékeit, mint valami titkos szekta. Akinek nem volt meg elméleti kulcsa a képeknek megfejtéséhez, azok előtt örökké értelmetlenek maradtak az alkotások. Vizuális kép hatását akarták kelteni, holott nem voltak egyebek intellektuális jelek összessé génél.

Ezek az irányok Párizsban születtek meg, ott voltak legtipikusabb képviselőik, de Németországban találtak igazi talajra. A germán faj a latinnál sokkal hajlamosabb az elvonatkoztatásokra, az érzés és a gondolat sokkal inkább vezeti ecsetjét, ironját, mint a valóságszemlélet. A szenvedélyig felkorbácsolt érzésvilág a figurálisnak görcsösen groteszk, szinte brutális stilizálásába, vagy a fantasztikus víziók végleteibe hajtja ábrázolásait, vagy pedig ridegen spekulatív lesz, minden valóságszemlélet, érzés kizárásával.

Ez a túlzott érzésbeli vagy elméleti elvonatkozás nem felelt meg a magyar faj lelkületének, sohasem tudott igazában szakítani a természettel. A kubizmus finomabb, ízlésesebb fajtája aránylag közelebb állt hozzá, mint a brutálisabb német expresszionizmus, de igazi gyökeret egyik irány sem vert nálunk. A háború alatti és az ezt követő elzárkózottság éppen akkor tartotta fenn festészetünknek a természettel és fajunkkal való további kapcsolatát, midőn az általános fejlődés ezektől leginkább eltávolította volna. Az École de Parishoz háború után is csak kevés magyar festő tartozott és mihelyt visszajöttek hazánkba, valóságszemléletük ismét megerősödött. A magyar faj egészséges, reális érzéke festészetét sem adja oda a spekuláció martalékául. Most, hogy Párizs legmodernebb mesterei ismét visszatértek a természethez, a magyar képírás igazolva láthatja eredeti álláspontját. A modern magyar festészet, bár szemmel kísérte a külföldi irányokat és bár kétségtelenül itt-ott fölvett francia vagy olasz hatásokat, mégis megőrizte fajtája és országa sajátos jellegével való közvetlen kapcsolatát. Erről tanuskodik legtehetségesebb fiataljaink művészete is, akiknek válogatott alkotásait a hágai kiállítás mutatja be. Egyik sem kereső már közülük, hanem mindegyik kialakult egyéniség.

A legpregnánsabb közülük kétségtelenül *Szőnyi* István, *Bernáth* Aurél és *Aba-Novák* Vilmos, ők hárman a legújabb magyar festészet vezető mesterei, hatásuk a fiatalabb nemzedékre is a legjelentősebb. Szőnyi István stílusa teljesen a magyar hagyományokból nőtt ki, pikturája szerves folytatása a nagybányai iskola érett impresszionizmusának. Csakhogy ő már kezdetben is az impresszionizmus fényittas és levegős színjelenségeivel szemben az ábrázolt személyek, dolgok testiségét hangsúlyozza és ezekre a tömegekre irányítja kozmikus eredetű fénysugarait. Robusztus erő él embereiben, rendkívüli feszültség jellemzi kompozicióit, semmi sincs bennük az impresszionizmus kötetlenségéből, könnyűségéből, ellenkezőleg a fény is megfoghatóvá válik, hogy a testek hangsúlyozott tömegével harcbaszálljon. Fénynek és testeknek ez a színekben kirobbanó küzdelme később veszít intenzitásából, a fény legyőzi a testek plasztikáját és a sárgászöld színeknek tüze is alábbhagy. Most már a szabad természet is éppúgy érdekli Szőnyit, mint a kompozicióba foglalt emberi testek. Összefügg ez Zebegényben, a Duna melleti községben való gyakori tartózkodásával, ahol a hatalmas folyó könyököt alkotva változtatja meg hirtelen irányát. Csodálatos fényjelenségeket figyelt meg itt Szőnyi; a napfény naponkint megujuló, folyton változó harca a folyam tükrével, egyik főtémája lett festészetének. Embereit is sokszor állítja a Duna partjára, mögöttük a víz szürkészöld, szürkéskék párás felülete alkotja a levegős hátteret. Vége a feszültségnek, csak a tájképi fényjelenségekben tér még néha vissza, eltűnt a robusztus erő, az ábrázolt személyek súlyukat veszítve beleolvadnak az őket körülölelő atmoszférába. A levegőnek színekkel való éreztetése, a távlatnak finom valeurökkel való lemérése fejezi ki most kompozícióiban a dolgok térbeliségét, nem a vaskos testek rajza, rövidülése. A for-

[1] Felolvasta a szerző Hágában a kilenc művész által rendezett kiállításon, a magyar művészet fejlődését ismertető előadás második része gyanánt.

festészet története így nem egy érzékeny művészlélek megindultságán és berzenkedésén át szűrődik hozzánk, hanem a rendszerező, tudós elme fellebbezhetetlen megállapításainak hangján. Genthon óvakodik a vallomástól, tudósi szigora nem enged lelkesedést is szóhoz, módszere objektív. Közvetlen élményei és az élménykifejezés közé tudományának rendszeressége furakodik, a történeti szempont, az állandó összevetés és az időszerűség kíméletlen érvényesítésével. Módszere kétségtelenül megteremti művészetünknek és az európai szándékokkal való összefüggésének kristályos áttekintését, de rendteremtő elhatározása kiöli azt a feszültséget, azt az örök izgalmát a csodavárásnak azt a lehetőségét, amelyet a magyar festészet heroikus vergődésének nyujtania kellene, amikor a történetét olvassuk. Ez azonban a mi szubjektív szempontunk, amely talán nem is egyeztethető össze az exakt tudomány kialakult módszerével. Mi a szellemtörténeti háttérben egységes anyaggá gyúrtuk volna az egész kavargó magyar szellemi életet, bízván abban, hogy a különböző szellemi területeken küzdő törekvések egymást keresztül-kasul ható birkózásából még élesebben világlott volna ki festészetünk nagy jelentősége.

Mondottuk, Genthon könyvéből elsősorban a tudós szól hozzánk. Hangja azonban nem színtelen katédra-hang. Van benne szenvedély is: a felismert vagy föltett igazság határozott kimondásának szenvedélye. Stílusa szerencsésen egyenetlen, lendületeivel és eséseivel ringat, szabatos a definíciók értelmében, majd zsurnalisztikusan pongyola, tömör és szétesö, vakmerően színes és szürkén meghúzódó. Kétségtelenül egyéni stílus, amely sodró áramlásával sokszor a közvetlen beszéd illúzióját kelti. Gyakorta retorikus, de akkor is érzékletes. Eleven irama könnyebb képzavarokon is merészen száguld keresztül s hasonlatainak kellemes eleganciája a francia írásmód természetté kerekedett választékosságát éri el. E hasonlatokban nagy szerepük van a szemléltető természeti képeknek, de a modern technika és a gazdasági élet kifejezéseit is bőven értékesíti bennük. Amikor Genthon egy-egy festmény látványértékét zabolázza fogalmi nyelvre, ezek a hasonlatok telítik meg érzékletes tartalommal az elemző szaknyelv szükségszerű homályát.

A stílusnak életteljes egyenetlenségével szemben a tartalom zökkenő nélkül következetes. Az író azonos magaslatról, az európai, főleg a vezető francia művészet ormáról nézi a mi festészetünk fejlődési eredményeit s csak itt-ott enyhít a történeti szempont kíméletlenségén. A meggyőződés és a bizonyítás kettős fegyverével rontja le azokat az elburjánzott és csak provinciális önáltatásra alkalmas tévhiteket, amelyek egyes mestereink tehetségét szinte földöntúlivá magasztosították (*Zichy, Székely, Benczúr, Lotz*). Máskor viszont (*Molnár* József, *Brocky, Madarász*), az eddigi rangsorozásnál méltóbb helyre állít arra érdemes művészeket. A XIX. század festészetének taglalásakor azonban nagyrészt mégis járt utakon jár. Távolról sem akarjuk ezzel lebecsülni azokat a minduntalan felbukkanó egyéni szempontokat, elfogulatlan megállapításokat és elemző fínomságokat, amelyek révén Genthon művészetszemlélete, ha részleteiben nem is, de egészében mégis új képet ad a XIX. századi festészetünk alakulásáról, — mindössze arra szándékozunk utalni, hogy ezen korra vonatkozólag eléggé bő irodalom állt rendelkezésére. Más a helyzet a XX. században, Nagybányát kivéve. Nagybányát *Réti* István klasszikus tanulmányaiból úgy adatott megismernünk, hogy a nyert képen aligha változtathat az idő. E korszaknak és festőinek méltatásában tehát Genthon sem nyujthatott újat, *Ferenczy* Károly emberi és művészeti portréja azonban gyöngyszeme a könyvnek s — *Petrovics* pompás esszéje mellett is — új szempontjainak gazdagságával hat.

A Nagybányát követő irányokat Genthon, szerintünk nem egészen kifejező szóval, „stílustörekvések" címen foglalja össze. A gyér monográfiákon, elszórt cikkeken és *Kállai* már említett könyvén kívül e rész megírásakor kimerítőbb irodalom nem igen segíthette. Javarészt magának kellett az összefüggéseket kihámoznia s igazodást csak stíluselemző készsége és ösztönös minőségérzéke tett lehetővé. Úgy érezzük, hogy az izmusok sok dudvával telt erdejében derék, megalkuvástalan kíméletlenséggel választotta szét a haszontalant a hasznos növényektől. Ítélkezései az élő művészetről helytállóságuk folytán kiválóan alkalmasak arra, hogy a legújabb magyar művészet iránt érdeklődőket egészséges mértéktartással tájékoztassa. Művészportréi legnagyobbrészt elfogulatlanul igazságosak, — csak mintha Rippl-Rónai alakja és jelentősége halványodnék el a neki szentelt bágyadtabb oldalakon.

Az tehát, hogy Genthon kikről írt és hogy ezekről mit írt, alig kifogásolható s ez a legnagyobb dícséret, amellyel egy tárgyilagosságra törekvő és élő művészekkel is foglalkozó műtörténetet illethetünk. Érdemetlen művészekre nyilvánvalóan nem pazarolta erejét. Más kérdés azonban az, hogy az érdemesek közül nem ért e jónéhányat méltatlan mellőzés? Alighanem igenlően kell felelnünk. Véleményünk szerint nemcsak az élő művészek közül maradtak ki olyanok, akiknek értékes munkássága mellett nem lett volna szabad szótlanul elsiklani, hanem a XIX. század ismertetésében is látunk hiányokat.

Genthon műve azonban így is megbecsül-

Magyar Művészet
1935.

EGRY JÓZSEF: VIHAR UTÁN. Olaj-pasztell

Elek Artur: A Szépművészeti Múzeum
uj szerzemenyei. Magyar Művészet
1926. 553 l.
K
P

MÁRFFY ÖDÖN: AZ ANYA. Olajfestmény

Márffy Ödön

MÁRFFY ÖDÖN:
ABLAKNÁL ÜLŐ NŐ

Pesti Napló képes mell.
1934. márc. 4.

DANTE KÖNYVKIADÓ
KÖNYVTERMÉS KÖNYVTERJESZTŐ
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 27.

Postatakarékpénztári csekkszámla 22.275.
TELEFON: 16-1-16 és 16-9-76.

Kérjük mindenkor e számra hivatkozni:
R 1/486.

Méltóságos Dr Szentiv
Nagyságos

Könyveink átvizsgálása alkalmá
láján, kétszeri figyelmeztetésünk ell
3.90 P-t befizetni elmulasz
Felhivjuk szives figyelmét arr
már egy havi részlet elmaradása a tel
kessé. Ezuttal eltekintünk ettől, de k
leteket haladéktalanul beküldeni szi
Tisztelettel kérjük ezt annál
kimélni a további eljárás kellemetler

1 befizetési lap.

Márffy Ödön

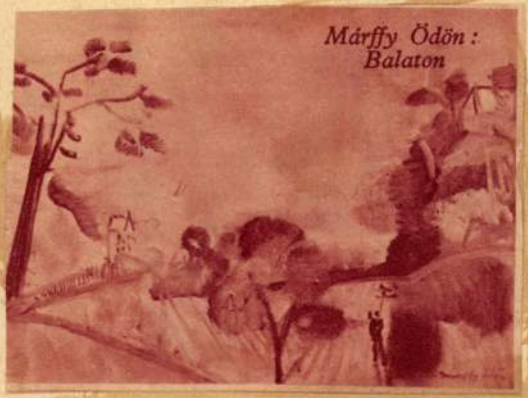

Pesti Napló képes mell.
1936. máj. 10.

zsidó egyházi énekeket mutat be

Chumek Henry

varsói hegedűművész
klasszikus kompozíciókat mutat be

Dr. Erdős Árpád

hősbariton
operaáriákat ad elő

A „SOMÉR" ÉS „TRUMP

szentföldi népdalokat és

Zongorán kisér: KENÉZ LILI zongoraművésznő

Gordonkán: RE

UTALVÁNY

2 darab kedvezmény
Mult és Jövő kiadó
út 34. Kiadóhivatal
délután 3—6-ig, pén

2180.32. Hungária

Márffy Ödön

Pesti Napló képes mell.
1935 márc. 31.

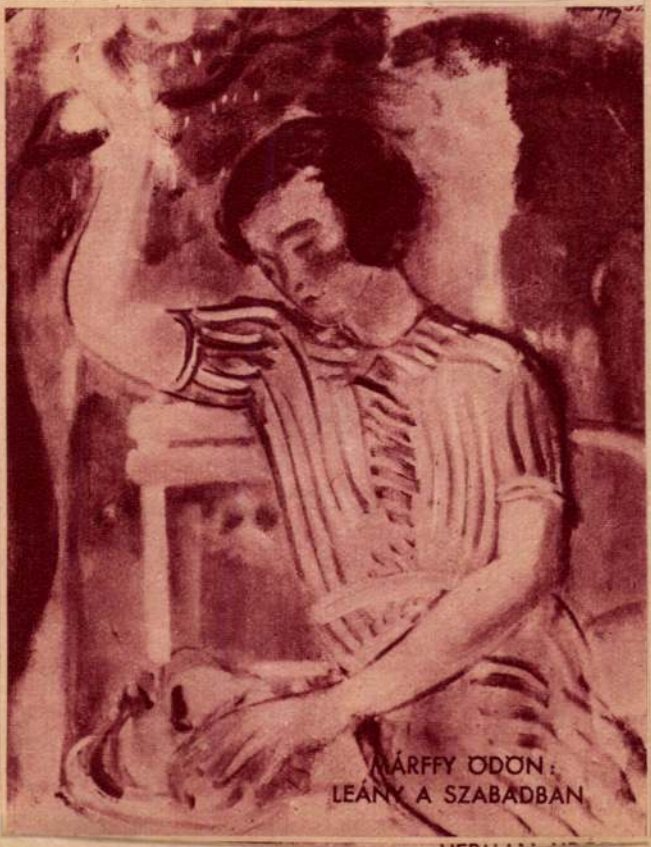

MÁRFFY ÖDÖN:
LEÁNY A SZABADBAN

Márffy Ödön: Kettős arckép

Márffy Ödön
Ünnep 1936. 44, 24.

BOTTYÁN JÁNOS-UTCA 9 Ház, földszintes, 4-1-4 ablakkal, oroszlános frízzel felül, átalakítva, empire.

BOTTYÁN JÁNOS-UTCA 13 Ház földszintes, négynyílásos, jobboldalt érdekes ív fog közre két ablakot. Empire.

a Vajdahunyad vára udvarán, a közönség soraiban ott láttuk a MAC. egész fiatal gárdáját, továbbá Makay Dezsőt, Pilissy Gézát, Ádám Gézát, Szász Sándornét, Heidelberg Vilmosékat, Heltai Jenőt, Wertheimer Eleméréket stb., stb. Az esküvőn tanuk voltak báró Bohus Zsigmond és Mátyás Sándor altábornagy, koszoruslányok és vőfélyek: Vasváry Éva és Pilissy Emil, Babarczy Zsófi és Tóth Bertalan. A násznép sorában ott volt természetesen Pilissyné, Makay Gabriella és Márton Miksáné Makay Margit, akiknél esküvő után lakoma volt az ifju pár tiszteletére. A fiatalok ezután Hévizre utaztak s onnan Magyaróvárra, uj rezidenciájukba. Rengeteg virág, szerencsekivánat és nászajándék kiséri el őket otthonukba.

— Egyéb hymen-hir?

— Vay Zoltán és felesége, Simák Margit leányát, Gabriellát eljegyezte szovátai és taborfalvi Bende Ákos Kistarcsán. Azután rövidesen esedékes egy nagyon érdekes eljegyzés, ami már a nyár eredménye, sőt szenzációs ereménye, de majd csak az ősszel szabad komolyan beszélni róla. Addig tehát csönd legyen, nehogy szétrebbenjenek a fiatalok.

— Isten ments, de különben sem kell félteni őket. Láttam, amint az istvánnapi tüzijátékot nézték az egyik dunai sétahajóról, kéz a kézben s az anyai áldás közvetlenül fölöttük lebegett már, amit pedig nem szoktak szivesen átnyujtani a kilencágu koronások az ötágúaknak. No most már tudod, angyalom?

— Hát persze, hogy tudom, de szavamat adtam s igy hallgatok. Nem hallgathatom el azonban az alábbi történetet, amit egy Párizsból jött ismerősöm mesélt nemrégen Károlyi Mihályné grófnéről. Az illető egy cukrászdában találkozott a grófnéval, ahol izgatottan várakozott. — Mire vár grófné? — kérdezte a párizsi magyar. — Egy jóbarátunknak odaadtam a gyöngysoromat, hogy értékesitse, őt várom itt már két óra óta — hangzott a válasz. — Nem fél, hogy elvész a gyöngysor? — kérdezte a magyar. — Dehogy is — válaszolta a grófné — régi ismerősöm, nagyon régi jóbarátunk az illető, aki vállalkozott az eladásra. — Hogy hivják? — Ezt az egyet nem tudom — sóhajtotta a grófné, aki talán még most is ott ül a kis cukrászdában.

— Hihetetlen történet s valószinüleg nem is igaz.

— Kezességet nem vállalok, csak felelősséget.

Márffy Ödön festőművész és felesége Csinszka svábhegyi villájukban

(Alexander felv.)

— *Hogy sikerült a miskolci polo-hét?*

— *Kitünően. A miskolci publikum, no és a Palota-szálló közönsége szivesen gyönyörködött a csapatok bravuros játékában s olyan élénkség volt, jövés-menés, táncestélyek, kirándulások, flirtek és lumpolások, hogy senkinek eszébe sem jutott a szezónvég. Pedig, sajnos, már ez is itt van, hüvösek az alkonyok, hidegek az esték.*

— *No, egyelőre még nincs hiba, zsufolt a repülőgép mindennap, ami pontosan két óra alatt viszi Pestről az embert a hámori tó partjára. Ebben már bennefoglaltatik az autóut is Miskolcról Lillafüredre. Hát ennél gyorsabban aztán még a sztratoszférában sem közlekedhetik az ember.*

— *A sztratoszféra kifejezés általánosan divatbajött. A multkor egy pesti szépaszszonyról volt szó a nevezetes nyári klub terraszán, arról a hölgyről, akiről senki sem tudja, hány éves, pedig rossz nyelvek szerint már egy kis időbe kerülne végigszámlálni az éveit. Nos, valaki a társaságban áradozni kezdett arról, hogy illető hölgy milyen csinos és kivánatos, mire egy maliciózus barátnő lenézően legyintett s azt mondta: — Ugyan, hagyja Katát békében, barátom, hisz neki már sztratoszfiai vannak.*

— *Szóval igy fejezte ki röviden, hogy Kata fiai már olyan nagyok, hogy ...*

— *Hogy már el sem férnek a troposzférában.*

— *Ejnye de maliciózus kis történet. Mindenesetre terjeszteni fogjuk s azt hiszem, sztratoszfiukból egészen szép kis gyüjteményt lehetne összeállitani Pesten az őket gondosan titkoló mamák jóvoltából.*

— *Hm... Hm... no még valami kis hirt, ami örömöt szerezhet.*

— *Például azt, hogy Sváb Lőrinc, aki eddig négyezer holdon gazdálkodott, mint bérlő, ezután ötszáz holdra tér át, mint boldog tulajdonos. Vagyis röviden: birtokot vásárolt Orosháza mellett, ami mindenesetre örömhir ebben a bus világban, mikor mindenki csak elad.*

— *No és most befejezésül, mielőtt elválnánk, egy röpke felvilágositást!*

— *Parancsolj!*

— *Igaz, hogy az ismert arisztokrata hölgytől elkoboztak a határon egy gyanus borotvaszappant, amely tulságosan könnyü volt s épp ezért tünt fel a határrendőröknek?*

— *Ugy van. A hengeralaku borotvaszappanba belül ügyes kézzel és késsel kis barlangot vájt a báróné, csak épp akkorát, hogy öt darab százdolláros összecsomagolva elférjen benne. Miután a szörnyü titkot leleplezték, megszünt a büntetlen előélet és a külföldi nyaralás lehetősége. Adieu!*

„Minden külön értesítés helyett"
Szarvas Klári és Pollatsek László házasságot kötöttek

Márffy Ödön kiállítása a Tamás Galériában

A cirkuszsorozat

Az Akadémia utcai modern galériában ma este megnyíló Márffy-kiállítás középpontjában rendkívül érdekes képsorozat áll. Közös témájuk: a cirkusz, foglalja egységbe ezeket a képeket, amelyeken a cirkusz jól ismert figurái és motívumai jelennek meg olajban és akvarellben: lovasmutatvány, műlovar, bohócok, magasiskola, légtornászok, galopp, műlovarnő, ugratás – és így tovább a képek címei.

Izgatóan festői, kiválóan modern festőnek való ez az örök téma, és ha valaki olyan mély művészi izgalommal nyúl hozzá, mint Márffy Ödön, nem maradhat el a nagyszerű eredmény. Márffy nem szimbolista festő s nem is a cirkusz kétségtelenül mély szimbólumai keltették fel érdeklődését, hanem a cirkusz festői megnyilvánulásai, a vonalak, formák, színek és fények vibráló nyugtalansága, szemnek szinte megfoghatatlan villanások, kavargó mozdulatok, amelyeknek nem megörökítéséhez, hanem éreztetéséhez rendkívüli bravúr kell.

De mégsem ez a bravúr a legnagyobb érték ezekben a képekben, hanem Márffy művészetének ereje ott mutatkozik meg igazán, hogy erre a festői síkra, a vonalak, formák, színek és fények síkjára tudta tiszta festői eszközeivel vetíteni a lényeget, a leggondtalanabb vidámság vágyát és mindnyájunk tragikus bohóckodásainak örök szimbólumát – a cirkuszt.

Ez a képsorozat emlékezetes marad. De Márffy skáláját nem meríti ki. A cirkuszképek mellett új tájképek, egy új Csinszka-portré, néhány csendélet – közöttük a kiállítás egyik legszebb képe, a 17-es számú szőlőcsendélet, nemes, halk harmóniába fogott és mégis ragyogóan világító zöld-sárga színeivel –, gyors ecsetű akvarellek és két briliáns tollrajz mutatják újra Márffy művészetének egyre dúsabb értékeit.

Egy festő és egy kerámikus

új munkáiból rendeztek kiállítást a Bank utcai szalonban.

A festő, *Bene* Géza, szimpatikus tehetségű résztvevője volt eddig a fiatalok csoportkiállításainak. A maga erejéből jut el új és új fejlődési fokokra. Témáiban még kissé francia hatásokat mutat, de előkelően ízléses színei, jó komponáló érzéke biztosítják a további önálló fejlődést és az önálló eredményeket.

A keramikus, *Radnay* Margit, akinek munkáját évek óta örömmel figyeljük, most kizárólag kis agyagszobrokat állított ki, finoman mintázott női figurákat és fejeket, amelyek már nemcsak a kulturált és jó technikájú keramikust, hanem a tehetséges szobrászt is megmutatják.

Magyarország, 1931. január 4.

Márffy Ödön: Művészet, Gondolat
Corvina Kp. 1977.

Vannak, akik már így dolgoznak, például Bortnyik, Molnár Farkas, Moholy Nagy László, de például akármilyen ötletesek és hatásosak is Kassák fotomontázsai, magukban hordják még a fenti hibákat.

Arra, sajnos, nincs hely, hogy minden kiállítóval érdeme szerint részletesen foglalkozzunk. Nem is lehet feladatunk ez. Pécsi fotói tökéletesebben számolnak be a legjobb munkákról. A különböző reklámgrafikák, könyvillusztrációk, szignettek, címlapok, rajzok, plakátok, fametszetek, rézmetszetek, csomagolások, ex librisek, kőrajzok, propagandanyomtatványok, karikatúrák, újságrajzok, bélyegek, reklámnyomtatványok olyan tömege szerepel a kiállításon (amelynek talán a zsúfoltság az egyetlen hibája), hogy szóban nem tehetünk mást, mint hogy felsoroljuk a kiállítók nevét: *Conrád* Gyula, *Csabai Ékes* Lajos, *Divéky* József, *Fáy* Dezső, *Fiora* Margit, *Gáspár* Antal, *Gedő* Lipót, *Gróf* József, *Jeges* Ernő, *Jaschik* Álmos, *Kaesz* Gyula, *Kolozsváry* Sándor, *Kreiszl* Béla, *Molnár C.* Pál, *Reiter* László, *Végh* Gusztáv.

De talán mindennél nagyobb öröm volt ezen a kiállításon látni, hogy milyen lelkes, tehetséges gárdát nevelnek maguk köré az úttörő művészek. Külön csoportokban mutatkoztak be a tanítványok. Bámulatos eredményt mutat az alig egy éve dolgozó Bortnyik-iskola, pompás plakátok, ügyesen rendezett, miniatűr utcában felállított kis reklámoszlopok sorakoznak az iskola anyagában. A legjobb plakátok készítői: *Vásárhelyi* Győző, *Kandó* Gyula, *Nemes* György, *Pollacsek* Gabi, *Kálmán* Klára, *Radó* György, *Spinner* Klári, *Dobó* Jenő.

Kaesz Gyula növendékei közül K. Lukács Kató kitűnő folyóiratcímlapot, Weisz Pál és Weisz Antal nagyon ötletes reklámpavilonokat állított ki. (A Nemzetközi Vásár egészen másképp festett volna, ha néhány ilyen pavilont megvalósítanak a kiállítók.) Nemes Eric és Kozma Zsuzsa szerepelt még ebben a csoportban. Berény tanítványa Lányi József, Kassáké Lengyel Lajos, Kner Alberté Kepes, utóbbiaknak fotomontázsaikat kell kiemelni a fiatalok munkái közül. Nagyszerű eredményeket mutattak a Pécsi tanítványok, Pintér Zsuzsa, Besnyő Éva, Budai Panni. Jaschik tanítványai közül kiemelkednek Csillag Vera munkái, ő tudta legjobban függetleníteni magát Jaschik sajátos művészetének sokszor túlságosan erős hatásától.

Vajon az iparművészeti iskola növendékei és tanárai látták-e ezt a kiállítást?

Ennél azonban talán fontosabb, hogy a kiállítást látták, jól megnézték a „rendelők", ott voltak a gyárosok, kereskedők, akik láthatták, hogy művészeink teljes felkészültséggel, korszerű tudással állnak rendelkezésére a magyar iparnak és kereskedelemnek. Semmi akadálya, hogy véglegesen eltűnjenek a rossz, hatástalan plakátok, az ízléstelen, eredménytelen reklámnyomtatványok.

Magyar Grafika, 1930.

Márffy Ödön

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 DEC 28

ÉRDEKES UJSÁG

610 **Kiállítás az Ernst Múzeumban**

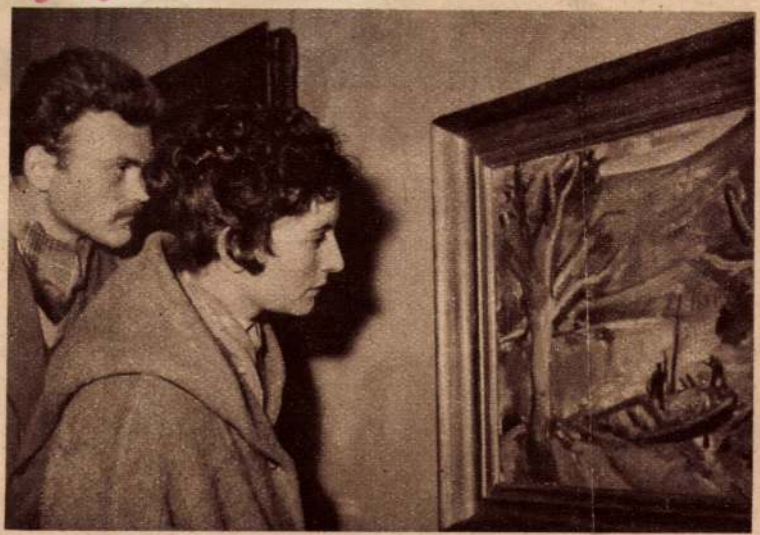

Karácsony előtt nyílt meg az újjáalakított Ernst Múzeumban hetven művész kiállítása. Képünkön: Kovács Aladár öttusázó és felesége Márffy Ödön »Vitorlás az öbölben« című képe előtt

(MTI Foto — Molnár Edit felv.)

A messze északon, a sarkvidéki Spitzbergával [illegible]gyel t
portja. Képünkön a terepjáró autóból kirakják a kutatáshoz szükséges

Indulás a fehér sziget belsejébe. A kutatók az örökös faggyal dacolva végzik ne
hogy felderítsék: milyen kincseket rejt a rideg föld mélye

NEGYEDIK TEREM.

41. Babona 2000
42. Zsuzsanna 10000
43. Magyar interieur. Br. Kohner Adolfé.
44. Kaktusz 2000
45. Tamaryx 2000
46. Virágcsendélet 2200
47. Tanulmány 2000
48. Magdolna. Mauthner Zoltáné.
49. Züzü a szigeten. Mauthner Zoltáné.
50. Fekvő akt 8000
51. Sokác leányok 1500
52. Csendélet 1200

MÁRFFY ÖDÖN KÉPEI.

ÖTÖDIK TEREM.

Vizfestmények.

53.	Hidnál	150
54.	Interieurben	250
55.	Női fej (Pasztell)	500
56.	Városrészlet reggel	300
57.	Havas háztetők	500
58.	Sétálók az alkonyban	300
59.	Leányfej	500
60.	Gobelin-terv	200
61.	Női akt I.	150
62.	Tengerpart	200
63.	Tanulmányfej	500
64.	Női akt II.	150
65.	Női akt III.	150
66.	Felhős táj	200
67.	Szinezett lithografia	15
68.	Ülő nő	15

Ernst Múzeum kiállításai.
XCV. (1928.)

NAGY TEREMBEN.

Olajfestmények.

93. Zöldben 600
94. Fésülködő leány 1200
95. Hegyi ut 500
96. Leányakt 600
97. Csinszka. Dr. Pollacsek Eleméré.
98. Jázminos csendélet 1500
99. Leány kutyával 1400
100. Vörösruhás nő 1000
101. Körték 800
102. Esti felhők 1400
103. Fürdő nő 1600
104. Csillagos éj. Magántulajdon.
105. Reggeli fények 1200
106. Virágok 1000
107. Svábhegyi ut 1000
108. Női akt 800
109. R. D. urnő arcképe. Magántulajdon.
110. Anya. Szépművészeti Muzeumé.
111. Ülő nő 1500
112. Budai táj 1000
113. Gyümölcs-csendélet 1500
114. Kilátás a terraszon 1400
115. Interieur 1500
116. Gyümölcsszedő leány. Magántulajdon.
117. Nyáresti társaság 3500
118. Leány kakassal 2000
119. Verandán 1500
120. Csinszka 1200
121. Fekete váza 1500
122. Festő és modell. (Pasztell.) Ártinger Imréé.
123. Vizen 800
124. Fehér szoba. Magántulajdon.
125. Naplemente. Magántulajdon.
126. Hegyi táj. Dr. Bartha Ferencé.

HATODIK TEREM.

Vizfestmények.

69. Parkban 250
70. Külváros hó alatt 500
71. Szinezett lithografia 15
72. Heverő akt I. 300
73. Szines lithografia 15
74. Heverő akt II. Magántulajdon.
75. Szines lithografia 15
76. Országut 300
77. Akt vizpartján 300
78. Beszélgetők 250
79. Villa 200
80. Heverő akt III. Magántulajdon.
81. Két nő 200
82. Szines lithografia 150
83. Kilátás a Dunára 300
84. Heverő akt IV. 300
85. Dunai táj 250
86. Önarckép 1200
87. Tehenek 150
88. Dáliák. (Olajfestmény) 1000
89. Szines lithografia 15
90. Zebegényi táj 250
91. Ülő kisleány 250
92. Távirópóznák. (Pasztell) 300

Márffy Ödön

koll. Kiáll. az Ernstben
1928. január

smeretlen festő.

századból.

rafordultan áll, de szembe
hermelines brokátpalástjá-

baljával pedig olyan mozdu-
ıe. Vértje felett az arany-
seli nyaklánczon. Haja és
bajusza és szakálla barna.
ér, hasított ujjú piros kabát,
lő, térdig érő kék nadrág
ú fehér csizma piros sarkak-
val. Derekát szolgálati jel-
ıes kard lóg. Mögötte balról
íg jobbról, a babérfüzérrel
asztalra helyezett párnán,
ı magyar szent korona köti

cm. — Lelt. sz. 1035. — Értéke
iki felterjesztés (306–906) és az
lügymin. eln. sz. leirat (253–907)
rium letéte, átvétetett 1907
908 január 31-én (41–908).
1911 november 23-iki 7445 sz.
tatásügyi minister 1911 deczem-
pján (2102–911) 1912 márczius
deiglenes állami letétképen ada-
z 1912 április 23-iki 44206 sz.
-912). — Az átvételt a belügy-
ismerte el (985–912).

Maitfy Ödön

l.

Révai XXI. 587. 1.

KÉPEK JEGYZÉKE

1. Utcafal	(39×49)	400 P
2. Csendélet vörös pipával	(32×42)	350 P
3. Cserépcsendélet	($41^1/_2$×55)	Magánt.
4. Csendélet kagylóval	(45×55)	400 P
5. Műteremfal	(73×54)	550 P
6. Tenger Cagnes-nál	(73×60)	600 P
7. Délfrancia utca	(73×60)	600 P
8. Domboldal vörös háztetővel	(73×60)	600 P
9. Utcasarok	(73×60)	600 P
10. Fekvő nő	(73×60)	600 P

Márffy Ödön

c.

Ki-kisoda?

533. c

alakok ülnek, repülnek, az architectura nem fegyelmezett kerete a képeknek és szobroknak, hanem egyenrangú szerepet juttat nekik. Soha architectura, festészet és szobrászat olyan egyenértékű harmoniában nem állottak az építészet szolgálatában, mint a barokk idejében. A vezérlő szellemet az építészetben is a festői elgondolás képviseli, az építész maga is inkább festőművész, mint architectus. A paloták lépcsőkarjait emberi alakok hordozzák a görög kariatidák módjára, de a figurák realisztikusan, mozgalmas pózokban görnyedeznek a vállukra nehezedő teher alatt. A drezdai Zwinger tipikus példája a szobrászi eszközökkel dolgozó építészeti homlokzatkompozicióknak.

A barokk építőművészettel tulajdonképen lezárultak az építőművészet fejlődéstörténetének lényeget tartalmazó fejezetei.

a kiállításokon alku nincs, a műgyüjtők 20% engedményre jogosultak. A tiszta haszonból műtárgyakat vásárolnak és kisorsolják a műgyüjtők között. Sőt a kiállításain vásárolt művek későbbi eladását vagy elcserélését is lehetővé fogja tenni. A céh öregek-tanácsa Márk Lajos elnöklete alatt a következő művészekből áll: Csók István, Deák-Ébner Lajos, Fényes Adolf, Glatz Oszkár, Iványi-Grünwald Béla, Karlovszky Bertalan, Kernstok Károly, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Perlmutter Izsák, Rudnay Gyula, Réti István, Thorma János és Vaszary János. A céhnek eddig hatvannál több tagja van, de kiállításait mindenki előtt megnyitja, aki érdemes művel jelentkezik. Az első kiállítás november 11-én nyílik meg a Nemzeti Szalonban.

Budapest in Bildern. Mit einer Einleitung von Alexius Petrovics, und 64 Bildern von Bruno Reiffenstein. Verlag Dr. Hans Eppstein. Wien—Leipzig. 1928. 10 oldal szöveggel.

Régóta nélkülözött képeskönyvet adott kezünkbe a német könyvkiadói rátermettség! Hányszor kalauzoltunk idegeneket Pesten, akik szívesen vittek volna magukkal egy *jól illusztrált* kötetet, hogy hazatérve fölelevenítsék emlékeiket, barátaikat meggyőzzék arról, hogy érdemes eljönni Európa egyik legszebb nagyvárosába! A magyar idegen forgalom örömmel fogadhatja ezt az első fecskét, amely hisszük, igen jó szolgálatokat fog tenni.

A tetszetős külsejű, karcsú kötet bevezetését, mint pedig a képek rövid magyarázatát Petrovics Elek írta, a magyar esztetikai próza kitünő mestere, — a fordítás dr. Hoffmann Edith munkája. Petrovics Elek egy mondatát szeretnők mindenkinek szívébe vésni. „A város mindig újjáteremtődött — s amely város erre képes, az *halhatatlan.*" S amilyen találó ez a mondat, éppolyan kiváló az egész, alig négy oldal terjedelmű tanulmány. A Magyarországon átsiető idegennek rövid képet ad hazánk történetéről s a főváros szerepéről, történelmi tragikumáról. Amit benne elmond a szerző, az olyan, hogy a legszórakozottabb idegent is megkapja s a legröpkébb globetrotter is bizonyára megtartja emlékezetében. E kis essay írója lenne hivatott egy nagyobb, Magyarország egészét az idegennek közvetítő képeskönyv bevezetésének megírására is, — az Orbis terrarum magyar kötetének szerkesztésére.

Amilyen értékes a bevezetés, amilyen szerencsés a 64 kép kiválasztása, oly kevéssé szerencsések a könyv egyes fényképfelvételei. Igazán jó képek mellett néhány teljesen hibás képet találunk: így a Lánchíd (3), Vigadó, a Dunaparti korzó képei, amelyeken meglátszik az, hogy idegen vette fel azokat. Viszont a legnagyobb elismeréssel kell a régi Pest-Buda képeiről szólani, amelyek Bruno Reiffenstein hangulatfestő művészetét dícsérik.

Dr. Bierbauer Virgil.

MÁRFFY ÖDÖN MŰVÉSZETE. Pátzay Pál bevezetésével. Berlin, Paul Gordon. Tiszteletreméltó az a kitartás, amellyel Márffy az általa helyesnek, jónak vélt ösvényen halad tovább, nem törődve a becsmérlőkkel, gáncsoskodókkal, küzdve az anyagi érvényesülés akadályaival. Van ebben valami imponáló. Hányan váltogatják ideáljukat, kölcsönkérik látásukat, meggyőződésüket, ma ettől, holnap amattól! Márffy hű maradt önmagához. Közönségünk még idegenkedik tőle, alig érti meg, mert ízlését a jól szervezett műkereskedelem átlagáruja rontja. Ezzel szemben meg lehet állapítani, hogy kevés művészünk munkáiban van annyi lendület, frisseség, közvetlen érzés, mint Márffy Ödön festményeiben. Amit ad, az ösztönös, primér megérzés, azon nyerseségében fölszolgálva. E nyerseségben szépség és érték van: meg kell becsülnünk.

Helyesnek tartjuk, hogy a Képzőművészek Új Társasága kiadványsorozattal akarja művészeit propagálni és ezzel rálép a szervezettség mezejére, hogy megvívja harcát a közömbösséggel, a félreértéssel. A Márffy-kötet csinos, ízléses kiállítású. Pátzay tömörre fogott, jól megírt bevezető szavai nem kalandoznak elméleti fejtegetések útvesztőibe. A vállalkozás mindenképpen alkalmas arra, hogy szolgálja az ügyet, melynek érdekében megindult. *(Rffy).*

E. FARKAS: ARCHITEKTUR, INNENRÄUME, FILM. Akadem. Verl. Dr. Fr. Wedekind & Co., Stuttgart, 1927. — 38 terv, Durach Felix előszavával.

Abból a gazdag könyvtermésből, mellyel a német kiadóvállalatok az építőművészet kérdései iránt újraéledő közfigyelem rendelkezésére sietnek, időnként fel-fel bukkan egy-egy magyar név. Az ember itthon örömmel vegyes szomorúsággal nézi ezeket a könyveket: örömmel, mert egy hazánkfia sikerét szemléli, szomorúsággal, mert arra gondol, hogy vajjon az itthoni építészek mikor lesznek abban a helyzetben, hogy gondolataikat s munkásságukat a sajtó fegyvereivel is a szellemi küzdelem harcvonalába vezethessék.

Farkas Endrének, a jelenleg Bonatznál, Stuttgartban dolgozó építőművésznek könyve annál élénkebb bizonysága ennek a kiadói gavallériának, mert a 48 oldalas füzet csupa tervet, jórészt kivitelre nem kerülő terveket, tartalmaz. A „Dresdener Anzeiger" pályatervei, egy érdekes irodaház terve, egy kurszála, egy kölni irodaház pályaterve, a népszövetségi palota s a *birminghami városrendezési pályázat* tervei tanuskodnak arról, hogy a szerző lankadatlan buzgalommal tárta gondolatait az előkelőbbnél előkelőbb, sok munkát és fáradságot igénylő nagy pályázatok döntőbírái elé. Az interieurök tervei a művésznek Budapesten élő fiatal, iparművész öccsével való közös munkái. Végül a filmépítészet teréről bemutatott néhány vázlat tanuskodik a szerző sokoldalúságáról.

Magyar Művészet
1928. 7 sz.

Ami a tervek érdemét illeti, Farkas Endre tökéletesen hatalmába került a mai német építészeti irány lenyügöző erejének. Ezzel korántsem becsültük le szerző képességeit. Németország építészete ma nagyon erős, talán legerősebb a világon, ennek a bámulatos produkciónak hatása alól még sokkal távolabb eső országokban sem vonhatják ki magukat az új szépségekre vágyó építészek. Csak természetes, hogy Farkas, aki ott él, velük dolgozik s közelről figyelheti olyan szellemek, mint Breuhaus, Straumer, Paul Bonatz munkásságát, teljesen átadja magát ennek az iránynak. De viszont az is természetes, hogy mi, akik a dolgokat távolabbról szemléljük, egyéb igényekkel is fellépünk, s magyar építésztől minden körülmények közt az eredetiség, az originalitás jelei után kutatunk. A dolog úgy áll, hogy Farkas tervei itthoni viszonylatban a meglepetés erejével hathatnak, németországi viszonylatban azonban nem emelkednek túl azon a tiszteletreméltó, szolid átlagon, amely ma ottan jellemző s bizonyos mértékig építészi standardot jelent. Az is igaz, hogy a szerző aránylag fiatal ember, aki az utolsó szót valószínűleg később mondja még ki: iskolának ez a német iskola az elképzelhetően legkitünőbb.

Mindenesetre érdekes, mennyire nem birnak az emberek felkapott modorosságoktól szabadulni. A tervek rajztechnikája a Németországban ma untig ismételt rajzmodor, melynek megvan az a nagy hátránya, hogy könnyen elcsábítja a tervezőt olyan fogások alkalmazására, melyek a papiros síkján túl igen kevés biztosítékot nyujtanak a térbeli hatást illetőleg. Különösen érezhető ez a filmépítészeti terveken, melyek néhol erősen megközelítik a semmitmondás határait. Az előszó gyönyörű gyöngybetűi is közelebb állanak ízlésünkhöz, mint a címlap, mely nehezen olvasható, merőlegesen állított betűsorával — már inkább a tegnapé, mint a máé.

Végeredményben azonban hálásak vagyunk a szerzőnek. Akik fülledt levegőjű, füstös szobában ülnek, melynek törött ablakai az építőművészettörténet kitépett, elsárgult lapjaival vannak beragasztgatva, — azok hálásak egy belélegzésnyi friss levegőért s egy tenyérnyi napfoltért is, mely messzi, haladó országok művészetének szabad, napfényes tájairól érkezik feléjök. *Padányi Gulyás Jenő.*

KIÁLLÍTÁSOK:

Szeptember 8-án nyílt meg a Nemzeti Szalonnak *Győrfy K. József, Lenhard Alice, dr. Nagyné Szentgericzei Jakab Piroska, Réty Zsuzska* festőművészek, valamint *G. Lázár Ilona* szobrászművésznő gyüjteményeiből álló LXII. csoportkiállítása;

másnap, szeptember 9-én az Ernst-Múzeumnak *Basilides Barna, Basilides Sándor, Bernáth Aurél, Réti-Kády János, Péter Mária, Gy. Szabó Kálmán, Vaszkó Ödön* festőművészek műveiből álló XCVIII. csoportkiállítása;

ugyanezen hó 23-án a Nemzeti Szalon őszi tárlata és ezzel kapcsolatosan *Lenhard Alice* festőművésznő folytatólagos gyüjteményes kiállítása;

ugyanezen hó 30-án az Ernst-Múzeumnak XCIX/a. csoportkiállítása, melyen *Bernáth Aurél* folytatólagosan, továbbá *Bertalan Albert, Feszty Masa, Nagy Sándor, Rózsaffy Dezső, Simon György János és Zilzer Gyula* festőművészek vettek részt.

Október hó 7-én nyílt meg a Nemzeti Szalonban a *Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének* XIV. kiállítása;

14-én az Orsz. M. Képzőművészeti Társulatnak *Gimes Lajos, Kézdi-Kovács László, Merész Gyula, Nádler Róbert* és *Udvary Pál* festőművészek, *Gách István* szobrászművész, továbbá négy elhúnyt művész, *Csuk Jenő, Krutsay Ferenc, Tardos-Krenner Viktor* és *Ujváry Ignác* műveiből álló őszi kiállítása a városligeti Műcsarnokban;

21-én az Ernst-Múzeumnak XCIX/b. csoportkiállítása, melyen *Hubay Andor* festőművész és *Telcs Ede* szobrászművész vettek részt s amelyen *Fadrusz János* halálának 25. évfordulója alkalmából néhány kisebb alkotása is bemutatásra került.

Felelős szerkesztő: Dr. Majovszky Pál.

Főmunkatárs: Dr. Lázár Béla.

Kiadó: Ormos György.

Szerkesztőség: VII., Erzsébet-körút 7. II.

Magyar Művészet. 1928. 7. szám.

Nyomatott a Lorilleux Ch. és Tsa gyár festékével.

Az Athenaeum r.-t. mély- és könyvnyomása.

LITERATURA

BESZÁMOLÓ A SZELLEMI ÉLETRŐL

A LITERATURA évente tizenkétszer, havonta jelenik meg. Minden egyes száma bőségesen számol be a magyar és a külföldi irodalom, tudomány és művészet legfrisebb jelenségeiről, mindenkor érdekes, eredeti formában. Megszólaltatja magukat a szellemi élet vezetőit. Eleven riportázs formájában, nagyképű, de unalmas „tanulmányok" mellőzésével mondja el az olvasónak, hogy mi történik itthon és a külföldön a könyv kulturája körül. Közelebb hozza az irót és az olvasót, akiket eddig a könyvkiadás különböző adminisztrativ külsőségei távol tartottak egymástól.

A LITERATURA az olvasónak vezetője is akar lenni abban, hogy minő könyvek azok — idehaza és a külföldön —, amelyeket olvasnia érdemes és kell; bőséges bibliográfiai rovatában pedig egyúttal áttekintést nyujt arról is, hogy egy-egy kérdésről mi a legujabb szakirodalom.

Külön értéke továbbá a LITERATURÁ-nak a „Tudományos gyüjtemény" rovata, amelynek keretében hónapról-hónapra, közérthetően ismerteti a különböző tudományágak legfrissebb eredményeit.

A LITERATURA tehát nem kritikai, nem szépirodalmi, nem esztétizáló és nem tudományos folyóirat, hanem bőségesen illusztrált, érdekes riportujság a szellemi életről.

Az 1927 márciusi szám tartalma:

A boriték első oldalán levő CSINSZKA-kép MÁRFFY ÖDÖN festőművész alkotása, s egy, tiz kőnyomatú, a művész által kézzel szinezett lapból álló album egyik litográfiája után készült. A művészi album ára 10 pengő, megrendelhető a LITERATURA kiadóhivatalában.

Somlyó Zoltán: A könyvkereskedő, meg a költő	109
Kállay Miklós: A második bohémvilág Párizsban	109—116
Hazai 's külföldi tudósitások	117—119
A lira, a regény és a dráma	117
Érdekes vita	117
Négyszem közt	120—124
A „másik" Karinthy	121—123
Kassák Lajos, a konstruktiv forradalmár	123—124
Irók arcképcsarnoka	125 - 129
Ignotus Pál: Hatvany Lajos	125—126
Kállay Miklós: Rainer Maria Rilke	127—129
Hasznos mulatságok	130—138
Keresem Nagy Ignácot	130—131
Barbusse evangéliuma	132
Krippel Mari emlékei	133—134
Furcsaságok az első magyar klub házikönyvéből	134—135
Szépen enni, szépen teriteni	135—138
Ezeket a könyveket illik elolvasnia	138—140
Versek	138
Külföldi szépirodalom	138 - 139
A szinház	139
Irodalomtörténelem	139—140
Életrajzok, Memoárok	140
Tudományos gyüjtemény	141—143
A tudományos irodalom válsága	141—142
A vallás	142
Az ember	142
Történelem	142
Életrajzok	143
A gyermek	143
Muzsika	144—148
A Népszövetség és a zene	144 - 145
Kettős bemutató a berlini Staatsoperben	145—146
Bécsi zenei levél	146—147
A jazz Svájcban	147
Zenei élet itthon	147
Magyar művészek külföldön	147—148
Zenei élet külföldön	148

Az évi 12 szám előfizetési ára évi 4 pengő 80 fillér, amelyet több részletben is elfogad a kiadóhivatal (Budapest, IV., Muzeum-körút 3)

A „Muzsika" melléklettel együtt egy szám ára 48 fillér

LITERATURA

BESZÁMOLÓ A SZELLEMI ÉLETRŐL

Márffy Ödön színes litografiája

CSINSZKA

II. évfolyam, 4. szám Budapest, 1927 április

A „Muzsika" melléklettel együtt ára 48 fillér

Márffy Ödön

MODERNEK AKVARELL KIÁLLITÁSA

A *Tamás Galéria* ismét jó kiállitással mutatja be a haladó szellemü magyar pikturának egyik területét, ezuttal az akvarellistákat. Nemzetközi viszonylatban is kitünő alkotásokat találtunk a kitünően rendezett kiállitáson, amelynek legszebb darabjait *Márffy* Ödön, *Farkas* István, *Bornemisza* Géza, *Czóbel*, *Halápy* János, *Ferenczy* Noémi, *Huic* Gyula, *Gadányi* Jenő, *Dési* Huber, *Frank* Frigyes, *Pajzs* Goebel, *Nowotny*, *Reiter* László, *Vörös* Géza, *Kádár*, *Klie*, *Molnár* C. Pál, *Szennay* Anna és *Modok* Mária szolgáltatják. (m.)

N.U. 935 X.8

MŰVÉSZET
Budapest

Márffy Ödön: Csinszka – Чинска

MÁRFFY ÖDÖN LEVELE A NYOLCAK TÖREKVÉSEIRŐL

Tíz évvel ezelőtt: 1959-ben húnyt el Márffy Ödön festőművész — emlékezetes önarcképek, remek portrék (Csinszkáról, Gulácsyról, Tango Egisto karmesterről, Kosztolányi Dezsőnéről, Gegesi Kiss Pál orvosporfesszorról), dinamikus lovas kompozíciók, vízparti tájképek, női aktok, virág- és gyümölcsös csendéletek hosszú sorának alkotója.

Márffy — aki pályája elején a MIÉNK-csoporthoz, majd a „Nyolcak"-hoz csatlakozott, a két világháború között pedig a KÚT elnöke volt — a felszabadulás után az „Európai Iskola" körével vállalt közösséget; művészetének iránya és arculata azonban lényegében nem változott: a magas életkort megért mester mindvégig megmaradt Cézanne tanítványának, az „École de Paris" művészei szellemi rokonának, az újabb magyar festészet franciás igazodású szárnya nagyszerű koloristájának, akinek oeuvrejéből derű és életöröm sugárzik.

A mester, aki 1959. decemberében mint a Magyar Népköztársaság érdemes művésze és az állami nagy aranyérem tulajdonosa fejezte be életét, — barátjának, Gadányi Jenő festőművésznek szép és hű jellemzése szerint „ízig-vérig magyar temperamentum volt, és latin szellem. . . Képen és rajzai a festői izgalom feszültségében élnek, és fölényes belső rend uralkodik rajtuk."

*

A következőkben közreadjuk Márffy Ödönnek e sorok írója kérdéseire adott, írásba foglalt válaszait. 1955-ben megbízást kaptam egy, Kernstok Károlyról szóló cikk megírására (ez az írás azután „A Tanácsköztársaság napjai Esztergomban" című kötetben látott napvilágot). A kis tanulmányhoz anyagot gyűjtve — részben levélben, részben személyesen — felkerestem Kernstok több barátját, jó ismerősét és tanítványát (Vedres Márk, Lyka, Czóbel, Kassák, Pór Bertalan, Kun Béláné, Szilágyi Jolán, Novotny E. Róbert, Nyergesi János stb.), — közöttük Márffyt is.

A mester 1956. január 7-én kelt levelében szívélyesen, részletesen és tartalmasan felelt a feltett kérdésekre. Sorai éles fényt vetnek nemcsak Kernstok és Márffy életének egyes mozzanataira és az ő kettejük művészetszemléletére, de az egész századeleji magyar avantgarde festészet törekvéseire és szellemi orientációjára is.

Dévényi Iván

A levél szövege a következő:

Kedves Uram!

Feltett kérdéseire az alábbiakat közölhetem:

1. kérdés: Mikor és milyen körülmények között ismerte meg Kernstokot?

Kernstok Károllyal 1906-ban ismerkedtem meg. Párizsból hazajövet kollektív kiállítást rendeztem Gulácsy Lajossal az Uránia műkereskedésben.* Kernstok eljött a kiállításomra, megtetszettek neki a dolgaim s attól fogva hosszú, meghitt barátság fejlődött ki közöttünk.

2. kérdés: Mikor, mely években tartózkodott Nyergesújfalun Kernstoknál?

Az évszámokra pontosan nem emlékszem, hiszen olyan régen volt. Kb. 1908-ban vagy 1909-ben kerültem először Nyergesújfalura, ahol több nyarat töltöttem el. Utoljára 1921-ben jártam ott; ekkor Csinszka is velem volt.

3. kérdés: Kikkel találkozott Nyergesen, Kernstok környezetében?

Czóbel előttem járt Nyergesújfalun. Azalatt, amíg ott tartózkodtam, kevés művész fordult meg Nyergesen, vagy az emlékeim fakultak meg. Vaszary, Szőnyi és Bor Pál voltak ott egyízben, de ők nem kapcsolódtak szorosabban körünkhöz.

4. kérdés: Van-e személyes emléke vagy értesülése Ady nyergesi tartózkodásáról?

Ady Endre egy alkalommal járt Nyergesen; egy napot töltött ott. Én akkor nem voltam jelen. Hallomásból tudom, hogy Kernstok egy nyergesi gazda borpincéjébe vitte Adyt, akinek hamar megártott a sok ital.

5. kérdés: Önt, mint festőt, vonzotta-e a nyergesi táj?

Nyergesújfalun a vidék nem volt rám különös hatással. Abban az időben nem annyira a táj, mint a par excellence festői problémák foglalkoztattak, forma-, szín- és fényproblémák, figurális motívumok. Ilyen elmélyült munkára Kernstok kertje különösen alkalmas volt. Ha ez a lehetőség és a Kernstokkal való szellemi kapcsolatom nem lett volna, talán nem időztem volna oly gyakran Nyergesen.

6. kérdés: Kernstok nyergesi körének tagjait bizonyára nem csupán a személyes rokonszenv fűzte össze. Mi volt az őket összetartó erő?

A Nyergesen megfordult festők között volt egy bizonyos szellemi kapcsolat. Nem annyira a táji adottságok, mint inkább a művészetszemléleti rokonfelfogás volt a vonzerő, mely a művészeket ott marasztalta. Ezt a rokon művészetszemléletet kevés szóval talán úgy lehetne jellemezni, hogy ez a művészcsoport hátat fordított a magyar festészetben ez időben dívó hangulatfestészetnek és áhítozott egy, az örök művészi törvényeknek alárendelt festészet után. Talán úgy lehetne megfogalmazni e művészek közös vagy rokon törekvéseit, hogy szigorú elvek szerint igyekeztek felépíteni képeiket, a kompozíció, a konstrukció, a formák, a rajz, a lényeg kihangsúlyozásával.

7. kérdés: Egyetért avval a közkeletű megállapítással, hogy a századforduló és a századelő francia piktúrája gyakorolta Önre és barátaira (Czóbel, Czigány, Berény, Tihanyi stb.) a legdöntőbb befolyást?

Igen. Valóban elsősorban a francia festők voltak rám és a „Nyolcak" festőire a legnagyobb hatással. Jól értendő: egyikünk sem követte őket, ellenben felfigyeltünk a francia festők géniuszára, amely utat mutatott a festészet új útjainak követésére. Cézanne, Van Gogh, Matisse, Braque, Picasso, Rouault voltak az új festészet kezdeményezői.

8. kérdés: A „Nyolcak" tekinthetők-e úgy, mint a nagybányai művészet folytatói, vagy Nagybánya opponensei voltak inkább? Hogyan látja Rippl-Rónai helyét a kor magyar festészetében? Rippl útegyengetője volt a „Nyolcak"-nak?

A „Nyolcak" és Nagybánya kapcsolatairól nem vagyok hivatott beszélni. Én Nagybányán nem voltam, s bár kétségtelen, hogy a nagybányai festők jelentősége lebecsülhetetlen a magyar piktúrában, — engem Nagybánya nem vonzott. Sokkal közelebb állt a „Nyolcak" művészete Rippl-Rónaiéhoz. Bár Rippl még a francia impresszionisták nyomdokain haladt, mégis: az ő művészete már egy összekötő láncszem volt az újabb művészeti törekvésekhez.

9. kérdés: Kernstokhoz visszakanyarodva: mint embert és mint művészt hogyan lehetne röviden jellemezni őt?

Jónéhány nyarat töltöttem Nyergesújfalun és így sok időt töltöttem el Kernstok társaságában. Ő nemcsak mint művész volt jelentékeny, — rendkívüli intelligenciájú ember is volt, széleskörű, a művészeten kívüli tudással. Napközben ritkán láttuk egymást, külön-külön másfelé dolgoztunk, alkonyatkor azután sokat beszélgettünk, nagy sétákat téve a Duna partján. Élvezetes órák voltak ezek, mert rendkívül sokoldalú érdeklődés volt benne az élet minden megnyilvánulásával szemben. Festők között ritka az ilyen egyetemes, nagyműveltségű ember. Talán csak zenei érdeklődése nem volt. Viszont a társadalmi problémákkal és a politikával való foglalkozás annyira igénybe vette, hogy ez sok figyelmét és energiáját vonta el a művészettől.

Nagyjából válaszoltam csak kérdéseire. Az anyag, amelyet Ön fel kíván dolgozni, sokkal gazdagabb, semhogy egy hevenyészett válasszal ki lehetne meríteni. Mostanában nem tudok bővebben foglalkozni ezekkel a kérdésekkel, mert sajnos baj van a szememmel. Hályog képződik rajtuk, dolgozni, írni is alig látok . . .

Szívélyes üdvözlettel
Márffy Ödön

* A Márffy—Gulácsy kiállítás valójában egy évvel később: 1907-ben volt. E tárlat hozta meg a 4000 koronás Ferenc József díjat Márffynak.

négyfelé tépés, máglyahalál — mindez nagyszerű látnivaló a téren nyüzsgő rengeteg ember számára.

Callot hangja a legkegyetlenebb jelenetek ábrázolásánál is nyugodt marad, de nem közömbös. Állásfoglalása, mondanivalója világos. Hangsúlyozza a háború esztelen, értelmetlen voltát, fölsorolva mindazt, amit a lakosságnak, katonaságnak egyaránt szenvednie kell a háború alatt. Callot lapjain nem folyik igazi küzdelem. A zsoldosok garázdálkodásával nem szegül szembe ellentétes erő egy lapon belül, nincs aktív ellenállás. Védtelen, félő, menekülő, könyörgő férfiakat, asszonyokat fosztanak ki, mészárolnak le. A művész éppen ezzel fejezi ki a háború, az öldöklések esztelenségét, jogtalan voltát, és ezzel teszi fel a kérdést, hogy miért kell elpusztulni, meghalni azoknak, akik senkinek sem vétettek: az ártatlan, békés lakosságnak.

A sorozat másik részében a korábbi támadók kerülnek alulra, ők lesznek az elesettek, a sajnálatra méltók, akik ellenállás nélkül vonulnak a vesztőhelyre. Callot nem vádolja őket. Az esztelen háború áldozatai ezek is, éppen úgy, mint az általuk halálba küldött emberek, és azok a nyomorult, sebesült, beteg katonák, a háború élő-halott áldozatai, akiket a sorozat harmadik részében vonultat föl.

A most általánosan jelzett művekkel szemben a sorozat két lapján valódi harc folyik. Ez a sorozat második lapja, a szépen megrajzolt, mozgalmas, de eléggé szokványos lovascsata jelenet, amelyen Callot némileg hódol a vitézségnek, a bátorságnak. A másik pedig az utolsó előtti lap — a két lap elhelyezése a sorozat nagyon szimmetrikus felépítését mutatja —, melyen a parasztok cséphadarókkal, kaszákkal támadnak a zsákmányolásból hazatérő zsoldosokra.

Callot az előbbi képekből is kiviláglóan a parasztokkal érez együtt, akik — bár semmivel sem szolgáltak rá — a legtöbbet szenvedték a háborútól. A zsoldosok megérdemlik, amit most a parasztoktól kapnak. Mégis, az igazságszolgáltatásnak ettől a jogos és elemi erővel megnyilvánult formájától bűnhődő zsoldosok is — szánandóak. A parasztok itt éppen olyan kegyetlenek, mint korábban a zsoldosok. Ez a lap is, mint az egész sorozat, az öldöklés esztelenségét fejezi ki. A sorozat befejező lapja egy uralkodót ábrázol, aki megjutalmazza a jókat és megbünteti a rosszat, akit a katonái szeretnek és tisztelnek. Talán kötelező hódolat volt ez az uralkodó iránt, talán mintaképet akart rajzolni, mindenesetre ezzel is a nyugodalmasabb, biztonságosabb élet utáni vágyat fejezi ki, mint ahogy az egész sorozat a hosszú idő óta folyó háborúktól, a vállásháborúktól, a harmincéves háború dúlásától fokozottan megnyomorított nép béke kívánásának nagyszerű kifejezése.

A Háború borzalmai nemcsak a legnépszerűbb, legjelentősebb műve Callot-nak, hanem mintegy fordulópontot is jelent fejlődésében. A változás természetesen nem hozott valami gyökeresen újat, mást, mint az ismertetett sorozat előtti művei. Fő vonásaiban ugyanaz maradt. A viharos, háborús idők ellenére sem veszti el humorát, derűjét. Ennek megnyilvánulásait itt-ott még a háborús sorozatában is megtalálhatjuk, de végigvonul későbbi műveiben is. A változást lapjainak kisebb formátuma, a témakör bizonyos módosulása is mutatja, leglényegesebb azonban, hogy egyszerűbbé, kevés eszközzel sokatmondóbbakká válnak lapjai. Egy-két apró alakkal, kifejező mozdulattal, gondosan megrajzolt ruházattal, de a környezet teljes mellőzésével nagyon sok érzést, hangulatot tud kifejezni. Ilyen a Katonai gyakorlatok és az Ábrándok című sorozata. Ebben az időben gyakrabban foglalkozik vallásos témákkal. Nagyjában és egészében itáliai tanultsága, mintaképek érződnek rajtuk. Nem sorolható közéjük a Tékozló fiú című sorozat, amelyben Callot saját korából vett jeleneteket mutat be. A téma egyébként kínálkozik erre, és Callot élt a lehetőségekkel.

Callot nevével kapcsolatban nem túlságosan találóan használják a bizarr jelzőt. Ha egyáltalán elfogadható ez, leginkább elfogadható egyik utolsó művének jelzőjeként. Ez a Szent Antal megkísértése című képe. Valóságos elemekből összerakott különös szörnyetegek, torz figurák légiója népesíti be a színteret. Nyüzsgő, kavargó forgatag az egész. Callot korábbi műveinek eltorzult alakjait is föllelhetjük rajta: a táncosok groteszk mozdulatait, a katonákat. Az előtérben álló ágyúszörnyeteg gyilkoló szerszámokat lövell a torkából, a levegőben különös lovagjáték folyik. Nyilvánvaló utalások a kor eseményeire, jelképesen kifejezett konkrét mondanivaló van ebben a képben, melyet tökéletesen megérteni azonban csak Callot-nak és korának igen alapos ismeretével lehetséges.

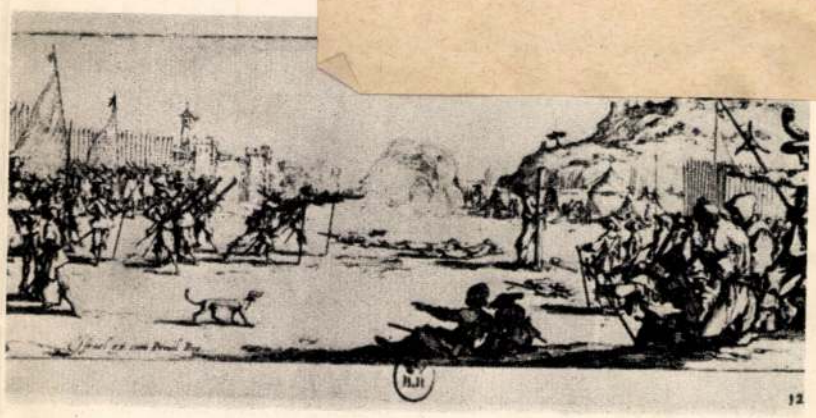

12

14

Callot nem kalandoz el más területre, csak a grafikát műveli. A témaválasztás azonban — mint láttuk — igen sokoldalú. Az említetteken kívül készít könyv címlapokat, rajzol színpadi jeleneteket, arcképeket. Van néhány karikatúraszerű rajza is.

Érdekes, hogy önarcképe nincs. Legismertebb arcképe az, amelyet brüsszeli útján Van Dyck készített róla. Ez fiatal, gazdagon öltözött, szabályos arcú, hegyke bajszú és kis hegyes szakállú fiatalemberként ábrázolja, a mesterségét jelző szerszámok társaságában.

K. S.

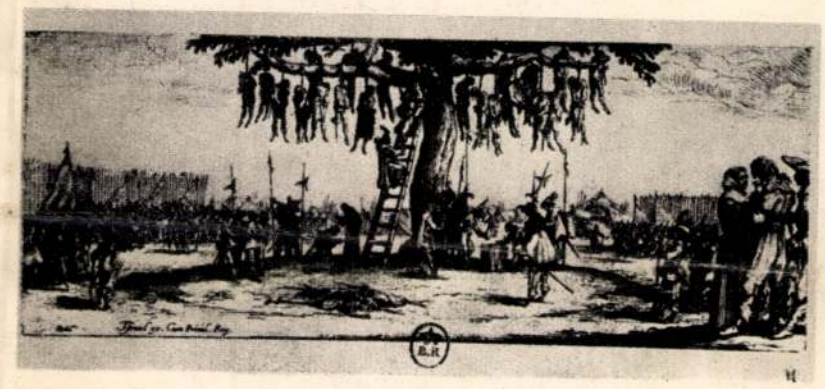

15

KÉPEK

1. Impruneta, 2. Szent Antal megkísértése, 3—6. Balli di Sfessania, 7—12. Gobbi (Púposok), 13. Le pont neuf („Nagy párizsi látképek" sorozatból), 14—16. „A háború borzalmai".

ILLUSTRATIONS

1. Impruneta, 2. Tentation de saint Antoine, 3-6. Balli di Sfessania, 7-12. Gobbi, 13. Le Pont-Neuf (des grandes « Vues de Paris »), 14-16. Misères de la guerre

ИЛЛЮСТРАЦИИ

1. Impruneta 2. Искушение св. Антония, 3—6. Balli di Sfessania, 7—12. Гобби (Горбуны), 13. Le pont neuf (Из серии «Большие парижские ландшафты»), 14—16. «Ужасы войны»

16

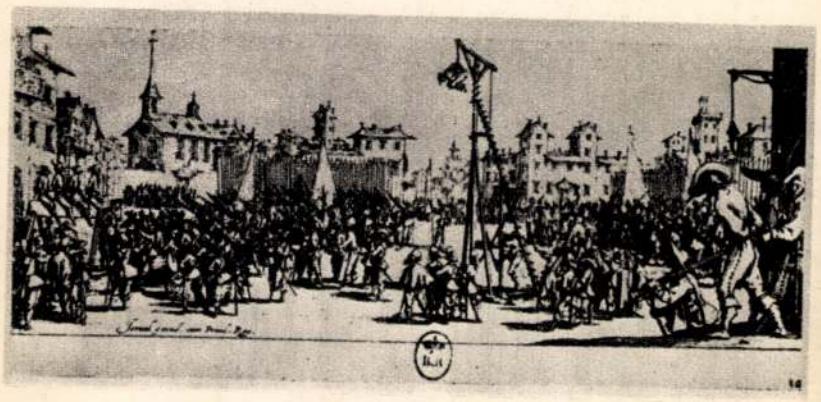

Márffy Ödön

KÉPZŐMŰVÉSZET

Az Ernst-Múzeum csoportkiállítása

Az Ernst-Múzeum vasárnap megnyíló csoportkiállításának főérdekessége *Márffy* Ödön újabb festményeinek sorozata. Ezzel a gyűjteménnyel Márffy legkiválóbb mai festőink sorába lépett. Mostani stílusa beteljesedését jelenti az utóbbi évek fejlődésének. Francia hatások következtében finomult ki színérzéke, a tőle különben idegen klasszicizálásnak köszönheti, hogy festői előadása nyugodtabb, egyszerűbb lett. Bár mindent színnel, kevés eszközzel fejez ki és a vonalakat teljesen kiküszöböli, képei most tömörebbek, formái összefogottabbak, mint azelőtt. Benyomásait lehetőleg világos színekkel érzékelteti, semleges árnyékokat nem ismer, mindent derűs, kellemes színlátománnyá ír át. A vékonyan felrakott, temperaszerű színfoltok, a színes, könnyed reflexek dekoratív összhangban olvadnak össze anélkül, hogy hatásuk tolakodó lenne A háttérben, különösen figurális képein tárgytól független, önálló színképletek terülnek el, melyek azonban nem érthetetlenek és amelyek nem zavarják meg az egész képviziónak a valósággal való közvetlen kapcsolatát. Néhány szellemes nőiarcképe mellett halvány tónusú, de tartalmas kis városképei és raffinált csendéletei érdemelnek legnagyobb dicséretet.

Még elvonatkoztatottabb, látományszerűbb *Bernáth* Aurél festészete. Itt azonban a mosolygós napfény helyett a rejtelmes félhomály, sőt a feketébe boruló sötétség veszi át legtöbbször a szót. Nem a valóságot látjuk Bernáth képein, hanem annak árnyképeit. A formák csak itt-ott jelentkeznek észrevehetőbben, hogy másik felük annál jobban belevesszen a misztikus nemlétbe. Minden meg van fosztva testiségétől, a színfoltok és a vonalak szinte csak szellemi létét jelzik az ábrázolt lényeknek, dolgoknak. Még legreálisabb tájképei is inkább csak melankólikus viziói a motivumoknak. Ezeket az éterikus hatásokat Bernáth a könnyed pasztellel érzékelteti tökéletesen, azonban a zsiros, csillogó olajfestékkel is képes a reális valóságon felülemelkedő színlátományokat kifejezni. Bernáth stílusának kialakulására kétségtelenül lényeges hatása volt egynéhány mai párizsi festőnek, de a kapott ösztönzést egyénien fejlesztette tovább. Bizonyára nem átvett modorosság nála ez a hoffmanni misztikum, hanem lelkéből folyó művészi kifejezés. *Éjszaka* című, két spirituális interieur-csendélete, — különösen az első változat — a legtökéletesebb bizonyítéka ennek.

Mintha egyszerre a reális valóságba lépnénk, úgy hatnak reánk *Cserepes* Istvánnak impresszionista olajfestményei és grafikái. Egységes képnek lát mindent, mint a vérbeli impresszionisták, akiknek műveiben semmiféle motivum sem emelkedik ki a többi rovására. Cserepes igazi grafikustehetség, mindent a fekete-fehér skálája fejez ki, csak itt-ott fokozza képeinek hatását egy-egy halvány színfolttal. A nagyobb méretű olajfestmények kevésbbé illenek tehetségekhez, mint a kisebb pasztellek; az előbbiekben is ugyanazt mondja el, mint amit a fekete-fehér grafikákban stílusuknak megfelelően oly frissen rögzít le. Cserepes igazi témái a külvárosi részletek, a ködös, füstös rakodópartok, a külső indóházi motivumok. A figurális képeiben, csendéleteiben mesterének, Csók Istvánnak hatása alatt, ujabb stílustörekvés jelentkezik.

Kemény László pasztelljei érdekes törekvésekről tanuskodnak. Egyfelől a népies naivitást, másfelől a raffinált egyszerűsítést, a plakátszerű színfoltokba való sűrítést keresi. Még nem érett meg a művész stílusa, de máris igen stílusos színkompozíciókat alkot. Készültségéről különösen naturalisztikusabb előadású képmásai beszélnek. *Belányi* Viktor művészete most szintén forrásban van. Kis, színes rajzaiban megőrizte régi munkáinak artisztikus eredetiségét, viszont nagyobb tervei megvalósulásukban koncencionálissá lesznek.

Igazi szobrásztehetség *Kaszás* Miklós. Kőből faragott szobrai nemcsak mesterségbeli készültséget árulnak el, hanem kifejező erőt is. Nem felületes képmásokat mintáz, hanem lelki állapotokat állít elibénk szimbolikus erővel. Iphigéniája a művész ízlését és komponáló erejét bizonyítja. Reméljük, hogy a talentumos fiatal szobrásszal a jövőben gyakran fogunk találkozni a kiállításokon.

Ybl Ervin

fel Szeghő Sándort és átnyujtotta az ezred ajándékát, egy ezüstlevelű babérkoszorút. Utána a királydíjas *Pécsi Dalárda* és az *Acél-*

GRAND HOTEL

kerül először színre. *Fodor* László pompás

Seherezade

— *Balettbemutató az Operaházban.* —

Seherazáde alakja, e bűvös főalak az ezeregyéjszaka mesebirodalmában nem szorul arra, hogy bekonferáljuk. Tudvalevően ő az a mesemondó, aki addig tartja a szó varázsával

orosz balettnél a zseniális *Bakst* szerepe volt s ami általában a balletteknél a művészi hatáskeltés rendkívül fontos tényezője: a díszletek és kosztümök fantasztikus pompájának megteremtése ifjú *Oláh* Gusztáv műve.

•

Mi történik a színpadon, az egymásba omló jelenet és képsorozatban, miről szól a *Seherezáde,* ez a „tánccal játszott dráma"? Röviden elmondjuk, bár hosszan nem is lehetne, miután az egész játék tartama mindössze negyvenöt perc. A lényege persze nem új, motívumával a modern polgári drámákban is bőven lehet találkozni, de a történet mégis érdekes s bár mese, a fátyola mögött az élet, a valóság villan elő.

Gyönyörű virágszál a szultáni udvarban: az ő neve Seherezáde. Lépése, testének ringása a párducé, szívének titkos rekesze azonban nem a szultáné. Hiába fizet minden mosolyáért drágakővel a félelmetes padisah: alig várja, hogy ura és parancsolója hadbainduljon és ő egyedül maradhasson, egyedül az ifjú mórral. Az alkalom csakhamar bekövetkezik, mert a szultánt csatába szólítják. Nagy jelenet alakul most Seherezade és az ifjú mór között a palota egyik, igazán orientális kényelmet és gazdagságot sugárzó termében, amelyet apró szerecsengyerekek udvari kara kísér helyeslő fejbólintással. De baj van: a szultán csak úgy tett, mintha elment volna a csatába. A szultán okos. Gyanut fogott, tehát helyben marad! és el-

Modern magyar vizfestmények

A Tamás-Galéria (Akadémia-utca 8.) több sorozatban a mai magyar akvarellfestészetet akarja bemutatni legjellemzőbb és legkvalitásosabb alkotásaiban, de olyan műveket is szerepeltet, amelyek más technikával készültek. Az első kiállítás központjában *Márffy* Ödön vízfestményei függnek, egy akkordban való gyors lerögzítései egy-egy uralkodó színhatásúak. *Bornemisza* Géza képei, különösen a *Kora tavasz,* izlést, finom kultúrát árulnak el. *Frank* Frigyes művei dekoratíven értékelt színfoltjaival meglepően bátrak és frissek. *Farkas* István vízfestményei a híg, folyós technikához való őszinte ragaszkodásról tanuskodnak, egyes motivumok megfestésénél szinte visszajutott a már klasszikusnak nevezhető stílushoz.

Czóbel Béla három képe között legtöbbet mond a *Párizsi utca. Czumpf* Imre tempera tájképe a természetábrázolás hűségét a képszerkesztés erősebb hangsúlyozásával kapcsolja össze. Bársonyosan lágy tónusai erőteljes formakiemeléssel szövetkeznek. *Hincz* Gyula tájképe a művész érdekes, de naturalisztikusabb fejlődésére enged következtetni. *Derkovits* Gyula vízfestményei a néhai zseniális művész korábbi éveiből valók, ezért keveset mondanak a festő jellemző, utolsó modoráról. *Kohner* Ida bárónő művei az összefoglaló körvonalak stílusképző erején épülnek fel, *Gadányi* Imre két képe pedig a fekete árnyékokat használja ki e célra az ősi sziklabarlangok ábrázolásainak mintájára. *Molnár* C. Pál két hegyes tájat mutat be az ő ismert naiv, temperastílusában, *Schossberger* Nandine bárónő pedig egy színben előkelő és közvetlen velencei impresszióval szerepel. *Halápy* János, *Klie* Zoltán, *Kádár* Béla, *Borbereki* K. Zoltán, *Batthyány* Gyula gróf, *Vörös* Géza, *Biai Föglein* István, *Ferenczy* Noémi, *Reiter* László és *Lesznai* Anna művei válnak ki még az érdekes sorozatból.

Y. E.

Márffy Ödön

BH. 1935. XI. 8.

ősi csiksomlyói róm. kat. főgimnáziumnak hosszú időn át volt tanára és igazgatója, az erdélyi róm. kat. Status volt igazgatótanácsosa Csiksomlyón 84 éves korában meghalt. *Pál* Gábor egész generációit nevelte fel a székely ifjúságnak, melynek kiváló egyéniségénél fogva is valóságos példaképe volt. A régi Csik vármegye törvényhatóságában és közéletében évtizedeken át vezető és irányító szerepet vitt. Kezdeményezésére alapították annakidején a csiksomlyói árvaházat. Elhunytát özvegye, szül. csikcsekefalvi *Fodor* Ludovika, fiai, *Pál* Gábor dr., csikvármegyei magyarpárti képviselő, *Pál* Andor ny. huszárőrnagy és kiterjedt rokonság, valamint Magyarországon nagyszámmal lévő volt tanítványai gyászolják.

Vasárnap temették el nagy részvét mellett

Márffy Ödön

Az Ernst-múzeum új csoportkiállítása

Öt festő és egy szobrász állít ki vasárnaptól kezdve az *Ernst* múzeumban. Fiatalok és még fiatalabbak, köztük az új magyar piktura legelső értékei. Azt bizonyítja ez a kiállítás is, amit ma a legtöbb jelentős kiállítás hirdet, hogy századunk átjutott a Sturm und Drang korán, a forrongó negyedszázad sokszor tragikus feladatra kötelezett fiataljai férfiakká értek, akik vívódásuk nagyszerű lendületével eddig soha fel nem fedett titkokhoz jutottak, amiket most hiánytalanul megmutathatnak nekünk.

Ahány terembe lépünk, annyi öröm és jó meglepetés ér. *Márffy* Ödön — hivatalosan is vezére generációjának — két teremnyi képének bizonysága szerint felért a csúcsra és most a beteljesülés tiszta, nyugodt derűjével tekint onnan szét. Túl van a kisérletezéseken, túl a harcokon, — győzött — nincsenek többé tört indulatok, nyugtalan nekilendülések, nincs többé küzdelem anyaggal, formával, felengedett a pátosz, jóságos meleg mosolygás árad szét a képeken és a képekről.

Márffynak gyönyörüség a látás és ezért gyönyörüség nekünk látni a képeket, amelyeken azt mutatja: így látom a világot, az ezüstös párában úszó várost, a leheletfinom színekben élő kertet, a virágokat, az emberek arcát, a nők testét és mindenekfölött az atmoszférát, amelynek

még ha olajjal dolgozik is. Néhány virágcsendélete, akttanulmánya színesebb, de itt még érezni rajta mesterének, Csók Istvánnak hatását. De fejlődése elé egyre nagyobb reménységgel nézhetünk.

Belányi Viktor kompozicióin klasszikus érzések keverednek friss, dekoratív színhatásokkal, képei gyakran freskótervek-nek hatnak.

Kaszás Miklós, a kiállítás szobrásza néhány lélekkel mintázott portrétanulmányt állított ki. *(m—i)*

Y FELE
LÉR AZ

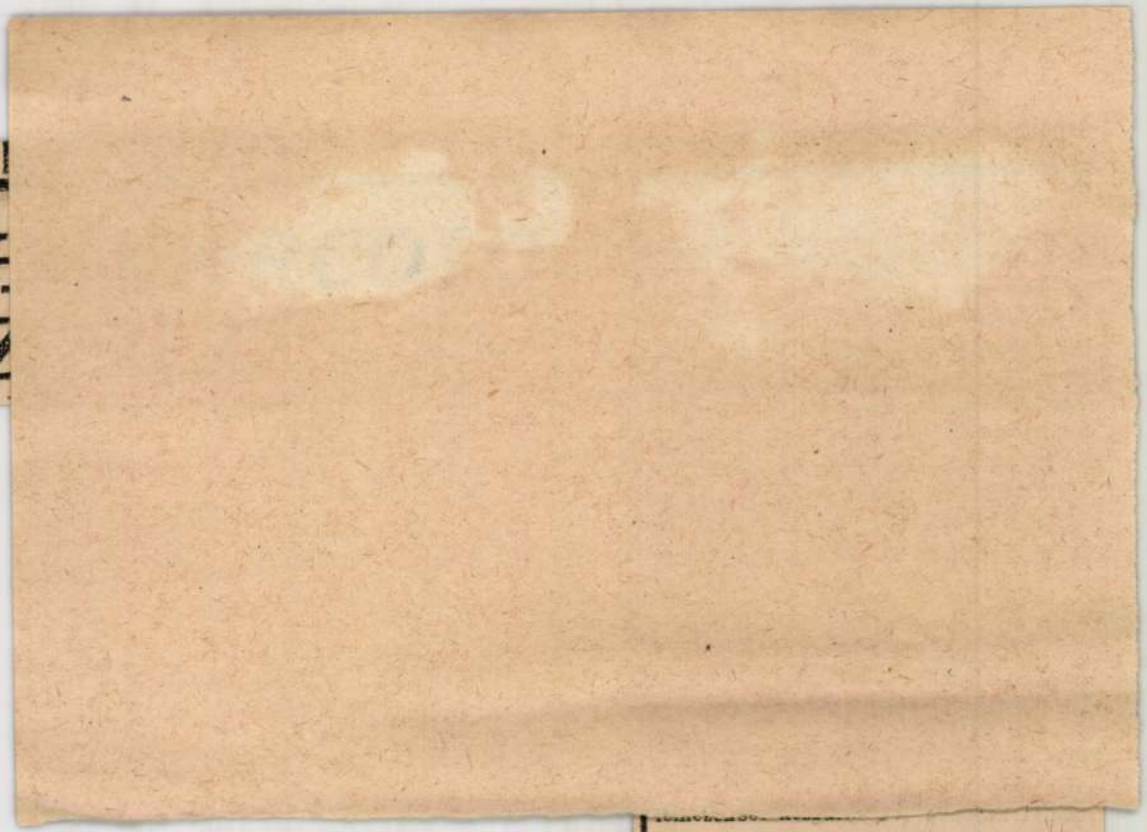

A 65 emelet megtelik emberekkel

Amikor a vasszerkezet teljesen el
készült, *kitűzik a lobogót, a győzelen*
májusfáját és három-négy hónappa
később már megjelenik a »*partáj*
az első lakó. Az amerikai technika

violas, sargas, ezüstös és gyöngyszínű ra-
tyola ráborul mindenre és egységes tónus-
ba foglalja az expresszív erejű, frissen
villanó színeket.

A legnemesebb férfilíra zeng a képeken,
a kritikus szeretne egyszerű néző lenni
és csak ezt mondani: *gyere, nézd, gyö-*
nyörű.

Márffy Ödön

PV 1930 III.

Csoportkiállítás az Ernst-Múzeumban

Szombaton nyílik meg az *Ernst-Múzeum* új csoportkiállítása, amelyen *Márffy* Ödön, *Bernáth* Aurél, *Kemény* László, *Cserepes* István, *Belányi* Viktor és *Kaszás* Miklós vesznek részt.

A második és harmadik terem *Márffyé*. A sötét falakon csupa friss, derűs, világos színpompában ragyogó kép. Gyümölcs-csendéletek, portrék, tájak, aktok, dús lombokkal keretezett figurálisok, mind a nyár buja, tüzes fényzáporában tobzódnak. A harsány kacagású életöröm, a tiszta színek harmóniájában kicsattanó, gondtalan *optimizmus* elragadó vallomásai. Ezüstöskékek, meleglilák és vörösek, érett aranysárgák, könnyű, smaragd-csillámlású zöldek szélesen és biztosan odavetett foltjai, amelyeket leheletfinom, álomszerű gyöngyszürke átmenetek kötnek egységbe. Tér-, forma- és fény-problémák tökéletes megoldása a legnemesebb *egyszerűség* jegyében. Szűkszavú gazdagság. Tömör érték. A sok heroikus küzdelem, merészen elkalandozó kísérlet után: *mesteri eredmény*. A kifejezésért folytatott birkózásnak semmi bántó nyoma. A raffinált mesterkedésnek, amelyet minden igazi művész átszenved a *természetességért*, sehol egy árulkodó vonása. Szinte magától értetődő ez az egész. Nagyszerű és diadalmas piktura, amelynek kimagasló csúcsait a *Nyitott ablak*, a *Pihenő nő*, a *Napraforgó üvegvázában*, két *Csinszka*-portré, a *Vörös csendélet*, *Zdenka*, a *Páros reggel*, a *Terraszról*, néhány hamvas gyümölcs-csendélet és egy komorabb tónusokba hangolt monumentális hatású *Önarckép* jelzi.

A kiállítás másik eseménye Bernáth Aurél súlyos kollekciója a nagyteremben. Egy vizionárius művész hallatlanul szuggesztív megnyilatkozása, a festői kultúráltságnak és gazdagságnak sajátos, egyéni kifejezőeszközeivel. Bernáth valóság-szemlélete *spirituális* jellegű, tele van lelkiséggel. Művészetében a maga álomképeivé szublimálódnak az életjelenségek. S ebben a tárgyiasságot mégis megőrző, szinte titokzatos *átköltésben* egyforma szerepe van nála az élő és halott dolgoknak. Nemcsak figurái »élnek«, hanem az éjszaka feketeségéből előcsillámló, vagy a beáradó fény rezgésében felszivárványló függönyök is, a pamlagon heverő hegedű, a hotelszoba bútorai, az erkélyre dobott vörös szőnyeg, vagy az őszi táj fái. Mély, komor, a csendes melancholiából a kirobbanó drámaiságig terjedő érzelmi skála *lirikus* közvetlenséggel festi alá elomló színfoltokba tagolt, bensőleg komponált műveit, amelyek a tiszta színekhez való fokozatos közeledésről tanuskodnak. Újabb képein *(Riviéra, Balkonon)* a kivilágosodó kékek, vörösek és sárgák már érezhető elevenséggel hullámzanak. Két *Éjszaka* variációja, a *Nő kagylóval*, a *Csendélet*, a *Festő*, a *Park*, az *Alpesi táj*, de különösen egy fátyolos atmoszférából kibontakozó, rőtes tónusban tartott, klasszikus nyugalmú *Önarcképe* csupa kiforrott kvalitás s egyben előzetes híradás azokról a dús érték-rétegekről, amelyek a fiatal mester jövő erő-tartalékai.

Kemény László mint a most befutó fiatalok egyik legtehetségesebb reprezentánsa jelenik meg pasztelljeivel ezen a kiállításon. Falusi utca-részletei, kisvárosi motívumai a végsőkig redukált, architektonikus formák plaszticitását, térhatását és dekorativségét néha szinte *díszletszerűen* foglalják szerencsés, zárt egységbe. Máskor egysíkban rendezett, tiszta, kellemes színfoltjaikkal szemet pihentető szőnyeghatást keltenek. Ha alkalmas feladatok elé állítanák: pompás *színpadi tervező* válna belőle. Minden dolga finom és artisztikus. *Szomory* Dezsőről és *Mikes* Lajosról festett karakteres portréja pedig arra vall, hogy nagyobb feladatokkal is sikeresen birkózik meg. *Cserepes* István — a nemrég felfedezett, kiváló grafikus — tovább fejlődéséről számol be egész termet megtöltő rajzaival. Iránya ugyanaz, amelyen *Csók* mester elindította, de formalátása azóta sokat gazdagodott és egységesebb lett. Vásznain azonban a szín alig jut szerephez, az ecsettel is rajzol, feketét feketére halmozva. Cserepes vérbeli grafikus s mint ilyen, új rajzkollekciójában hozza ki igazi értékeit.

Belányi Viktor színes grafikai és *Kaszás* Miklós szobrai teszik teljessé a kiállítást.

Carpaccio

athengeres
UPERSIX
asználjon
zérképviselője:
GYULA
örösmarty tér 3.
838—16

Miért hogy csak én maradtam a teremben, magamban, néhány ténfergő társammal, aki nem tudta mit csináljon, aki bámult ki az ablakon az udvarra, vagy végigdőlt a padban. Nyilván szegénysorsú fiúk, akiknek nem tellett tízórai uzsonnára s akik különválva a többiektől, már megkezdték a maguk útját az életben azzal a korai lemondással, nélkülözéssel és öntudatossággal, ami oly tragikus fiataloknál. Megvallom, nem is nagyon érdekeltek. Megvallom, hogy azt a karéj vajaskenyeret amit hazulról hoztam magammal mint a Juliska készítményét, annál kevésbé kívántam megosztani velök, hogy egyrészt nem is közeledtek felém, nem is barátkoztak velem, nem is sejtették bennem a haszonnal járó lehetőségeket, előnyöket vagy segítséget. Másrészt elunva magam és közösség nélkül a többiekkel, magam sem kívántam falatozni, holott a pad alatt, óvatosan, sőt némi körültekintéssel is, kibontottam egy ujságpapír rétegéből a Juliska készítményét és megszemléltem kegyelettel. Két ujjnyi vastag rozskenyér volt, keménymagos kitüzdeléssel egy olyan dús és darabos vajmozaik között, mely kenetlenül és töredezve feküdte meg a kenyérbelet, folytonosság nélkül s egy kicsit nyomdafestékesen is. Kemény vaj puha kenyéren, kemény vaj feketésen, — istenem, eszembe jutottak azok a tökéletes, azok a csillogó vajaskenyerek, az írósvaj felületével s a sószemek szikráival, amiket Szamosligeten ettem, a nyári napfényben, megvilágítva, vajaskenyér megvilágítva a napban! A reggeli harangszó zúgott a fülembe messze a Szamos felől s Mariskát láttam jönni a kertben, a kék szemével a szilvafák alatt. A kék szemével a kék szilvák között a lombban.

Kárpáthy Ödön: Önarckép

(Pécsi Modern Magyar Képtár)

1138

Zalaegerszeg, 1986 december

is. Ennek az utóda a helyén álló hatalmas ház, illetőleg a ház előtt a Kékgolyó-vendéglő. Azt mondják, hogy a házcsoport még műszaki műemlék is volt, hogy állítólag a Ganznak az első telepe működött benne. Örültem volna, ha ez kiderül róla, akkor talán, mint ipari műemléket megtartják ezt a kicsi foltot, a volt Városmajornak ezt az utolsó mesteremberes darabját.

KL: – Én sajnos már nem láttam. Ahogy maga leírta, kedvem támadt megnézni, és akkor kiderült, hogy nincs.

NNÁ: – Sajnos, nincs már. Említettem, hogy a lakás tágas volt. Ebből lett a baj. Mikor anyám meghalt, húgom férjhezment, elvesztettük a lakásra való jogosultságunkat. Emlékszik, volt egy olyan szabályrendelet, amely szerint bizonyos mennyiségű embernek kellett laknia bizonyos lakásterületen. Ekkor albérlőket szereztünk be.

KL: – Horváth Elemér volt akkor az albérlőjük.

NNÁ: – Nem, Horváth Elemér nem. Különféle albérlőink voltak. Volt egy bakelitpréselő, volt egy tornatanár, mind a kettőről jó emlékeket őrzök. És volt Bakucz József.

KL: – Ja, Bakucz. Tudtam, hogy valamelyik Amerikában élő költő.

NNÁ: – Bakucz Jóska igen tehetséges költőként indult, később 56 után kiment és ma is New Yorkban él. Egyébként a mi lakásunkban, albérlőként költötte halhatatlan gyermekversét: *„Milyen állat a csibe? Mint a tyúk, csak kicsibe."*

KL: – Ezt ő írta?

NNÁ: – Bizony, bizony. Gondolom, azóta már a nép ajkán forog közkincsként, de én tudom, hogy ez az ő szellemi terméke.

Az albérlő-korszak egyébként a vég kezdete volt. Elvégre ezt a hajóorr-lakást, amely maga volt a veszélyeztetett idill, állandóan körbecsapkodták az ötvenes évek hullámai, és el is borították végül, sőt fel is borították. Ez a lakás is heves történelmi hullámzásban, dörgésben-villámlásban merült bele az időbe. 1956-ban tankcsata tört ki a Krisztina körúton. Épp nálunk voltak Mészölyék. Mészöly Miklós, Alaine, Balázs és én, négyen füleltünk kifelé a lakásból, este 11 óra volt, leoltottuk a lámpát és próbáltuk kilesve megállapítani, mi is folyik az utcán. Miklós éppen az ablak mellett térdelt vagy guggolt,

Márffy Ödön

*** Az Ernst-muzeum csoportkiállitása.** Öt festő és egy szobrász. A festők közt első helyen: *Márffy* Ödön. Derüs, világitó szinek, léleküditő egyszerüség, a tudás pontos, csak a legszükségesebb és a legegyénibb kifejezése. A nehéz, küzdelmes uton, mintha messze kilátóra, napsütéses, nyugodt és bölcs emberi csucsra érkezett volna fel, ahol tágult szemmel ragyogónak és tisztának látja a világot. Csendéletei és tájképei a legszebbek. Leszürt, kiegyensulyozott művészet. A legjavából. Aztán utána *Bernáth* Aurél. Harsogó kék tájai után, két év előtt, most finom, szinte odalehelt arcképek és igen szép tájai. Pikturájában sok még az elképzelés, a fantasztikum is, de a festő ereje le fogja gyürni ezt a szellemi sallangot. *Kemény* László merész kolorista. Gyors fejlődése legjobb utján van. *Belányi* Viktornak különösen kisebb szines rajzai megkapóan szépek és egyszerüek. Áhitatos elmélyedéssel, szilárd borongással a vonal és szinfolt lirikusa. *Cserepes* István ujabb meglepetés. Rálátásos téli tájképei és pályaudvarai a fehér-fekete szin igen szép, festői keverése. *Kaszás* Miklós szobrász portrétanulmányai eredeti tehetséget és mély tanulmányt mutatnak. *(m. j.)*

m. 1930. III. 15.

Márffy Ödön

MK. 1930. III. 15

Csoportkiállítás az Ernst-Muzeumban

Néhány fiatal között a legmodernebb magyar piktúrának két kivételes értéke áll most az *Ernst Múzeum* csoportkiállításának központjában. Mind a kettő különlegesen jellemző érték, mert mai fejlődési állomásukon is igazolják azt a programmot, amelyet annyi ízben hangoztattunk s amely a természettől való harcos elszakadás kísérleteitől a természethez való visszatérés útjára vezetett. Márffy Ödön az új törekvéseknek talán legrégibb harcosai közül való nálunk és komoly művészegyénisége és értékei ebben a fiatal táborban vezetőhelyet biztosítottak neki. Ő is már a legutóbbi kiállításon megkezdte ezt a fejlődési utat, amely visszavezet az empirikus valóságba, az elvontságokból a konkrétumhoz és új szeretettel és új lelkesedéssel találja meg a maga mondanivalóit a természet gazdag szépségeiben. Ami érték és szépség volt művészetében eddig, az most e leszűrt formában még sokkalta jobban érvényesül. A szín az, amely elsősorban érdekli, mégpedig legszebb és fantáziásabb játékában. Szivárványosan játszanak és futnak át egymásba a színek, fénylőn és szuggesztíven, amint egy nyitott ablakon át, vagy a terraszról szemléli a reggel szépségét, egy lányfej finom szinjátékát, vagy egy női akt intimus szépségét. Mindez új állomást jelent nála, de új teljességet is.

A másik ilyen művész *Bernáth* Aurél. Valamikor az expresszionizmus legszélsőbb útján kezdte, hogy aztán ugyanilyen fölismeréssel jusson vissza oda, ahol a mostanit megelőző kiállításán találkoztunk vele, amikor néhány nagyméretű és komolyveretű tájképével egyszeriben a legelől állók sorába akceptáltatott. Most is ezt az utat folytatja. A reális valóságból indult ki, de útja komoly szellemiséggel emeli színben és formában a dolgokat a realitás fölé a fantázia lebegő területére. Izgalmas és megragadó, amit „Raguza tájképe", egy alpesi tó önarcképének emberi figurája vagy egy csendélet látomásában adni tud. Vizionális, ahogy egymásba folyón színben és vonalban pillanatnyi hatásokban maradandóságot kelt. Érdekes és értékes művész, minden teremtő harcában.

Nehéz ipari munkából jött alig pár esztendeje *Cserepes* István és ma nagyon gazdag technikájú grafikus. Egyelőre még a festményein is erősen az. Finom és jóllátó. Mozgalmas és eszközökben bő fantáziájú. Fehér alapon hozott színes rajzai és festményei jó tájkép-látással nemcsak tetszetősek, hanem becsületes értékek is. Különösen két téli tájképe jelent piktúrájában is fejlődést, sőt eredményt.

Régebbi név *Belangi* Viktoré. Ő is grafikus, akinek igazi területe a színes rajz. Figurális stúdiumai erősen illusztratív jelleggel, sok szépséggel telítettek. Szereti a romantikus emlékeket, nemcsak témában, hanem stiláris formájában is. Új ember *Kemény* László és kétségkívül komoly igéret. Plakátos, egyszerű foltos tisztaságával ad jó tájképeket s egy világos, nyugodt elgondolású portrét.

A tárlat szobrász-kiállítója *Kaszás* Miklós, nyugodt formaszerűséggel s meglepő technikai kultúrával mintázza Merengő női fej-ét és szép Tékozló fiú-ját. *(b. l.)*

kiadását megismertem, s azóta soha nem tudom eléggé becsülni.

Három világrész van a *Balázs* Ferencke lábaiban s derekában harmad- és negyedosztályú vasuti kocsik fapadjainak, fedélközök deszkapadló-ágyának minden kínja és gyötrelme. De a szemeiben ott mosolyog, immár feltisztultan három világrész minden tarkasága. A londoni munkásnegyedek ijesztő nyomora, a köd és szén országának sűrű, terhes atmoszférája. Angol dombok nyírt pázsitjának szemetvidító zöldje. Newyork és Sanfrancisco irdatlan kőerdeje. Indián kunyhók, ôspanyol zárdák, néger és kínai negyedek. Niagara és Yellowston-park, földrengésdúlta japán és polgárháborúdúlta Kína. Csodálatos India, pagodáival, Ghandijával, Tágore-jával és Palesztina, ahol kétezer év ad egymásnak találkozót Betlehem és Tel-Aviv között. Mindez együtt van, együtt fénylik és együtt mosolyog ebben a barna szempárban, melyből csak úgy sugárzik a bizalom. És ott ragyog egy kőoszlop emléke is, ama dardzsillingi kőoszlopé, melynek tövében elődjének, az utolsó nagy erdélyi peregrinus diáknak, *Kőrösi Csoma Sándornak* nyugvóhelyét meglátta.

*

Balázs Ferenc unitárius teológus, akit angol stipendium juttatott el Oxfordig, onnan amerikai stipendium a kaliforniai Berkeley-ig s azontúl és azonkívül még sok mindenféle a maga igénytelensége és élelmessége: mindezt könyvbe foglalta, mióta erdélyi polgárrá visszavedlett. *Bejárom a kerek világot*, ez a címe a könyvének, de benne sokat, többet kapsz egyszerű útleírásnál. A lélek utazik, a

Márffy Ödön

P.R. 1930

Csoportkiállitás az Ernst-Muzeumban.

Uj emberek — uj szinek! Ezt a jelszót gyakran konstatálhatjuk az Ernst-Muzeum tárlatain. Bár e jelszó ugyancsak sokszor jelszó marad és kár hangoztatni.

De uj emberekké alakulnak át régi emberek is. Ilyen mindjárt *Márffy Ödön* is, akit egy csöppet se nevezhetünk aggastyánnak, ha mindjárt régebbi kiállító is. Sőt az ultra-művészetek egyik ős-bajnoka, sokféleképen viharzott ujművészeti kisérletekkel. De ezuttal *uj állomásra* érkezett be. Már több éve jelezhettük, hogy palettája átfinomodik és ujitási lázálmaiból megérthető, gyöngéd alkotások szüródnek le. Mostani kollekciója két teremben mutatja be ezt az ujjászületést. Még ugyan néhol tulsok baracksárga szint látunk női aktjain, de ez is mutatja, hogy meleg tónus uralja palettáját. Sőt, szent borzalom az uj művészet berkeiben! Márffy egy gyönyörü párás reggeli hangulatot festett meg! Ő — és a hangulat! Nagyon finom a „Lány kottával" c. művének leányfeje is. És egy harmonikusan fölcsendülő vörös csendélet. És a „Pihenő nő", — olyan akttal, melynek már megvan mindkét keze-lába, minden ficamodás nélkül... Mivé lett ez az ember?

De van a csoportnak egy másik ilyen erupciókban vajudó alakja is: *Bernáth Aurél*. Érdekes, fantasztikus, bizarr finomságokba mélyedő egyéniség. Néhol roppant érdekes (különösen egyes tájhangulatain), másuti egészen szertelen. Alakokat, fejeket fest, koponya és csontozat nélkül, finom női alakokat olyan odavetett mancsokkal, amilyent még egy jozlésü medve se vállal ei. A „Tragikus táj" c. hangulatából árad a dus poézis, és mélyen misztikus a „Titi-See" c. alpesi törészlete. Fantasztikus álom a „Riviera" bizarr kékségeiben vajudó, ülő női alak. bus költemény az „Éjszaka" két finom változata. De látjuk az önarcképeit, majdnem arcok nélkül, néhány vonás téglavörös szinekben, lecsurgó olajjal. Látunk egy zöldelő parkrészletet, benne sétáló orvosságos-üvegekkel. Hiába, no! Nincs érdekes modern művészet affekciók nélkül.

Tehetséges alakja a csoportnak *Cserepes István*. Erősen grafikus tehetség, aki festményein is, fehér olajalapra irja rá festői gondolatait. Szereti a sok feketét és a mozgalmasságot. Pályaudvarokat, hajókkal benépesitett kikötőket, rakodópartot, városi tereket, füstös, hatásos egekkel. Jól rajzol és tömören beszél. És mert főleg a fekete-fehéret kultiválja, a téli, havas képek festője. Ha virágcsendéletet fest, ott is kihagyja a fehéret, mint a falusi himzőasszony, aki „ráirja" a himzést vásznaira.

Belányi Viktor szines rajzaiban klasszikus vizeken evez. Komoly, higgadt költői lélek, jól megrajzolt, szépen szinezett művekkel. Ilyenek a „Halál és a nő", — a „Szerelem", — az „Akt gyümölccsel", — a „Lovas és a nő" c. nagyobb rajzai és egész sorozata kisebb poémáinak.

Kemény László pasztelljeit az jellemzi, hogy szineit minden árnyalat nélkül, átlátszó tisztaságban rakja le. A falurészletei és falusi motivumai ilyenformán ugy hatnak, mint a szines papirokból kivágott képek. Szines-tarkák minden mélység nélkül. De a mester megmutatja, hogy ő másképen is tud Lefestette Szomory Dezső kitünően karakterizált képmását és egy „Hármas gyermekarckép"-et pozitiven. normális látással.

Egy fiatal szobrász: *Kaszás Miklós* néhány nagyon finom női fejet állitott ki. Ez is azt demonstrálja, hogy a normális művészi látásnak mégis csak több értelme van és sokkal őszintébb hatása.

Mindenki ahhoz van szokva, hogy az emberek feltartott fejjel, két lábon járnak, nem négykézláb, vagy a földre lógó fejjel.

(Kézdi.)

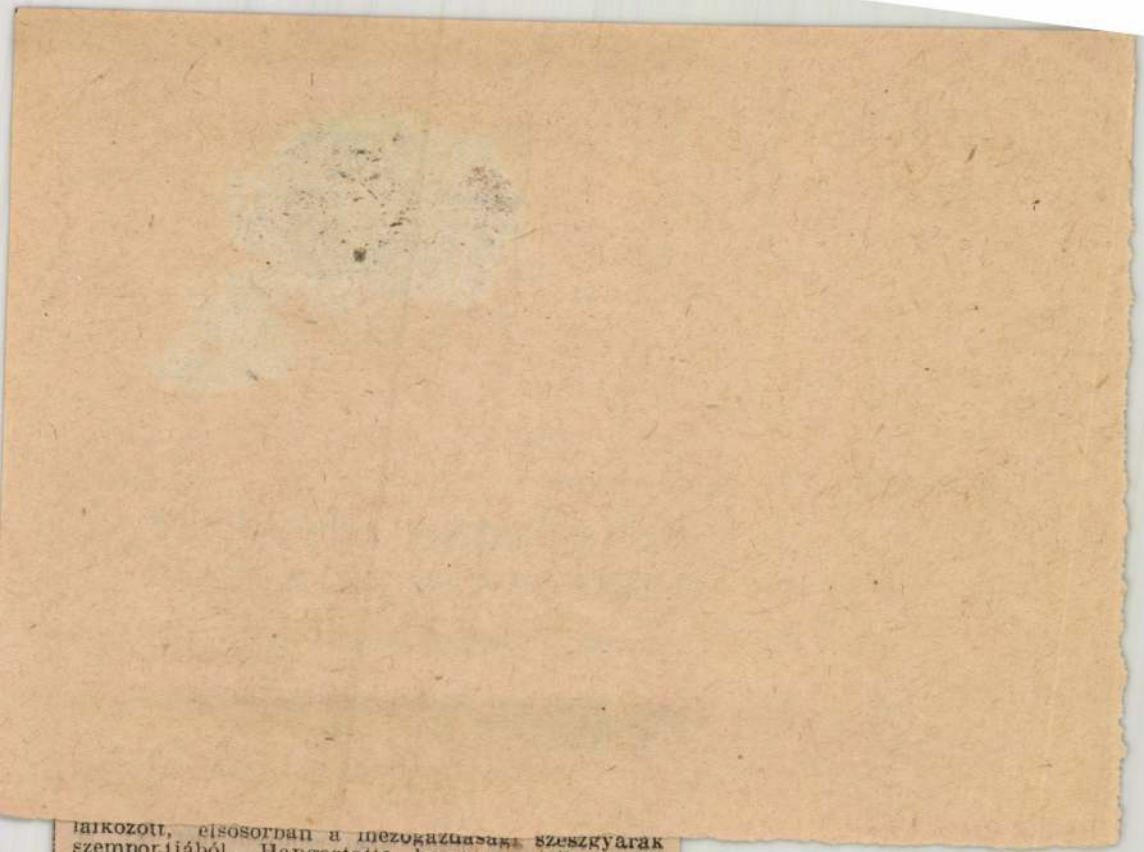

lalkozott, elsősorban a mezőgazdasági szeszgyárak szempontjából. Hangoztatta, hogy ma, mikor értékesítési válság van a mezőgazdasági cikkekben és harmincezer vagón burgonyának nem tudunk piacot találni, *a szesztermelés átszervezésével kell megpróbálni a válság enyhítését* és a burgonya iránti kereslet megélénkítését. A szesztermelésnek mai monopóliumszerű megorganizálásával elsősorban azt a célt akarták elérni, hogy a mezőgazdaságon segítsenek, és hogy a szesztermelésből mezőgazdasági ipar legyen. A szesztörvényeknek az volt a céljuk, hogy az ipari szeszgyárak kontingensének a lassu visszafejlesztését lehetővé tegyék és a mezőgazdasági szeszgyártást erősítsék. Ezzel szemben a helyzet az, hogy az ipari szeszgyárak a pótkontingenseik révén ujabb előnyökhöz jutottak. Éles birálat tárgyává tette azt a tényt, hogy *az ipari szeszgyárak melaszt használnak a gyártás céljaira* és ezt a nyersanyagot majdnem kizárólag külföldről hozzák. A hatalmas felhasználatlan burgonyakészletek mellett ezt nem volna szabad megengedni. A mezőgazdasági szeszgyártás összefügg az állattakarmányozás és az állathizlalás problémájával is, különösen a Nagy-Alföldön. A szeszfőző gazdákat különböző szabálytalanságokkal zaklatják és elveszik a kedvüket a szeszfőzéstől. Ez az oka, hogy a szesztermelés az utolsó hónapokban visszaesett. Végül kérte a pénzügyminisztert, hogy állitsa vissza a mezőgazdasági szeszgyárak bonifikációját, fejlessze vissza az idők folyamán az ipari szeszgyárakat és gondoskodjék róla, hogy a gazdák zaklatása megszünjék.

Csizmadia András a legujabb szeszforgalmi rendeletek végrehajtása körül tapasztalható visszásságokat tette szóvá, hangoztatván, hogy egyes hatósági közegek az italmérőket arra akarják rábirni, hogy a gazdáktól ne vásároljanak szeszt.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter kijelentette, hogy 1921-ben még senki sem remélte azt a föllendüdést, amely azóta bekövetkezett a szesztermelés terén. Akkor még az is kétséges volt, hogy a 240.000 hektoliterben megállapitott keret egyáltalán kitermelhető lesz-e. Az akkori szervezés teljes mértékben bevált. Altruista alapon, állami ellenőrzés mellett kényszertársulásos alapon szeszközpontot állitottak föl, amely a legszerencsésebb módon egyesiti a monopó-

Márffy Ödön

MŰVÉSZET

Az Ernst-múzeum csoportkiállítása

Márffy Ödön, *Bernát* Aurél és néhány fiatal művész keresi az új művészet útjait az Ernst-múzeum új kiállításán. Az új művészet, amelyről itt szó van, tulajdonképpen sokféle kísérletezés után leglényegesebb elementumaiban visszatérést jelent a természethez. *Márffy* Ödön, aki két termet foglal el, legkeményebb küzdője volt annak a periódusnak, amely a természettől kívánt elszakadni. Első hely illette meg nemcsak időben, hanem munkában is, ezt a pozicióját őrzi ezen a területen most, de új alapokon, érdekes közeledésben legalább is témabelileg a valósághoz. Kiderült csillogású színek changeantjátékában szinte életöröm és valóságszeretet szól hozzánk új képein sok nagyon érdekes megoldáson át. *Vörös* csendélete, *Kottás leányának* majdnem naturalisztikus ábrázolása mellett, két másik csendélete, *Terraszról* című képe és egy női aktja jelzik ennek az új állomásának legjobb értékeit.

Bernát Aurél már a legutóbbi kiállításon hasonlóan új formában jelentkezett és akkori nagy sikere bizonyította, hogy legszélsőségesebb kísérletektől való elszakadása egészséges eredményt jelentett, nagyon erős és nagyon jelentékeny talentuma számára. Ma még tovább fejlesztette ezt a minden kifejlődésében igazán érdekes pikturát, amely egyszerre van telve realitással és szinte misztikus lelkiséggel, részletgazdagsággal és a lényegeknek mozgalmas összefoglalásával, egyéni hangja van és egyéni ereje, mély és különös színek hol melleg, hol kristályos játékában, formák látomásszerű összehangolásában. Egy nagy önarcképe, két tengerparti tájképe, túlemelkednek egy ilyen kiállítás maradandóságán.

Cserepes István első jelentkezését általános elismerés fogadta és ez a fiatal művész, aki a kovácsműhelyből állt oda a festőpaletta elé, pasztelljeiben és érzék dolgaiban meglepően finom és gazdag készséggel és egyéni formanyelven látja a természetet néhány szép tájképen.

Belányi Viktor ismert név és most is romantikus témájú színes rajzok, finom, nobilis stílusába tölt meg egy kisebb termet. Komoly rajztudás formagazdagság és színbeli szépség igazolják e jó grafikai lapokat.

Uj név *Kemény* László, aki elsősorban mint tájképfestő mutatkozik most be, egyszerű formamegoldásokat keresve, majdnem plakátszerű, de mindig jó kultúrájú foltokban. Két szép tájképtanulmányon kívül egy férfi arcképe is van.

Végül egy fiatal szobrászt mutat be a kiállítás, *Kaszás* Miklóst, aki a kőanyagnak nyugodt és tiszta megmunkálásával néhány portréval fejez ki lelkes szépségeket.

gy. f.

csepp Wing-Oil benzinbe!
Javításokat és üzemanyagot takarít.

ten épül a fedettuszoda és hatalmas árbocok nemzetiszínű lobogói jelzik a helyet, amelyen *félév mulva már állani fog a uszoda.*

Az ünnepélyes megnyitáson megjelent *Klebelsberg* Kunó, gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter, továbbá *Andrássy* Géza gróf, vitéz *Mátyás* Sándor, *Karafiáth* Jenő dr., az OTT elnöke, *Tárczay-Felicides* Román dr. min. tanácsos, *Szukováthy* Imre dr. a testnevelési főiskola igazgatója, *Dinich* Vidor és úgyszólván teljes számmal a magyar úszósport vezérei, élükön *Homonnay* Tivadarral.

Karafiáth Jenő dr. beszédével kezdődött az ünnepélyes aktus, majd *Homonnay* Tivadar, a MUSz elnöke üdvözölte a kulutuszmi-

Márffy Ödön

Csoportkiállítás az Ernst Múzeumban

Szép és érdekes kiállítás. Minden teremben friss öröm és izgalom. Nagy meglepetés *Márffy* Ödön két terme. Ez a kitünő művész teljesen elvesztette idegesítő málnalé színeit s festési modorának hig lazaságát. Mosolygó, víg és bájos színessége a művészi kedély gyökeres átfordulásából fakad. Színessége és üdesége olyan, mint a nyári hajnalé, csakugyan, valami hajnali öröm árad a vásznairól, mosolyogva kell nézni ezeket a képeket, miközben várjuk, hogy a vászon valamelyik sarkában megszólaljanak a pihenten ébredt rigók. *Bernáth* Aurél, aki a nagytermet tölti meg, lázas, vizionáló lélek s nyugtalanító művész. Kísértetlátó szemeiben a tárgyak és emberek anyagtalan jelenésekké válnak, elvesztik súlyukat és tömörségüket s egyensúlyuknak törvényét. Dekadens látományainak élményét úgy kapja meg a lélek, mint valami betegséget, hogy lázasan vigye magával és töprengjen különös csodáján.

Cserepes István páratlan festői elegánciája és tökéletes ízlése egyre érettebb műveket terem. Két képe, a Tél a falun s a vasutas téli képe mesteri. *Belányi* Viktor színes rajzain nagy tudás szolgálja a gazdag képzelőerőt. Színessége sohasem támadó tarkaság, hanem kellemes és harmonikus, a legjobb színes grafika közül való. *Keményi* László új ember ebben az intézetben. Eredeti és rokonszenves tehetség. A komplikált világot egy gyermek naivitásával látja és olyan egyszerűnek tudja mutatni, hogy az már a legnagyobb rafinériával fölér. Mintha csupa kis színpadokat látna az életben, szép dekorációkká osztja fel a természetet. Mindent a szépművészet egyszerűségére és színességére költ át. Szomory Dezső és Mikes Lajos portréjával bizonyítja, hogy milyen jól ért az ember jellemzéséhez. *Kaszás* Miklós, a kiállítás szobrásza mély érzéssel faragja kőbe embereinek arcán az emberi lelket és művészete ezzel sokkal komolyabb érték, mint egyikmásik divatos mintázónk hideg bravúrja. *(—ny)*

Est 930 III 15.

2000 pengőt nyertek: 14089 19116 77507

1000 pengőt nyertek: 38297 39401 63526 66635 78566.

800 pengőt nyertek: 14447 28395 46071 57504

600 pengőt nyertek: 11004 40468 63381 68653 72144 75066

500 pengőt nyertek: 3542 15689 19816 21578 63275 77504.

Ezenkívül kihúztak még 400, 300 és 150 pengős nyereményeket. A húzás folytatása folyó hó 17-én.

— **A mindeneslány gázhalála.** Pénteken reggel a *Tégla* utca 3. számú ház egyik lakásában, a konyhában eszméletlen állapotban találták *Gyuri* Margit mindeneslányt. A konyhában gázszag terjengett. Nyomban értesítették a mentőket, akik megállapították, hogy a cselédlány gázmérgezés következtében *meghalt. A leány véletlenül nyitva felejtette a gázcsapot.*

— **Próbaszavazás a szesztilalom ügyében.** *Newyorkból* írják: A »*Literary Digest*« című folyóirat tíz ál

Kutatási engedély

Név: HORVÁTH ZSUZSANNA
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Állampolgárság:
Személyigazolvány /útlevél száma:
Állandó lakcím:
Telefon, e-mail:
Foglalkozás:

A kutatás tárgya:

A kutatás célja:

Szemináriumi dolgozat
Szakdolgozat

PhD disszertáció
Nagydoktori disszertáció

Tudományos publikáció (tanulmány, könyv)

Ismeretterjesztő írás
Aukciós katalógus
Kereskedelmi célú felhasználás

(A megfelelő rész aláhúzandó)

Kutatói nyilatkozat

Alulírott büntetőjogi felelőségem tudatában kijelentem, hogy a fenti adatok a valóságnak megfelelnek, egyben hozzájárulok ahhoz, hogy személyes adataimat az MTA MKI (Adattár, Fényképtár, Könyvtár, Levéltári Regesztagyűjtemény, Magyar Művészek Lexikona, Pecsétmásolat-gyűjtemény, Művészeti és Pszichiátriai Gyűjtemény) gyűjteménye nyilvántartásba vegye. Vállalom, hogy a kutatásra vonatkozó általános, valamint az adott gyűjtemény kutatási szabályzatát betartom. A megismert és kigyűjtött adatokat az adatvédelmi törvény 32. §-ban meghatározott módon kezelem és használom fel, valamint a számomra kiadott anyag rendjét és fizikai állapotát megőrzöm.
A gyűjtemények anyagainak felhasználásával készült publikációban (dolgozatban) a lelőhelyet és a forrást (pontos jelzet) megjelölöm. Az anyag felhasználásával készült munka bibliográfiai adatairól a megjelenést (beadást) követő egy hónapon belül értesítem az MTA MKI adott gyűjteményét és a publikációból két példányt átadok.
A gyűjteményi anyag képi formában való publikálására külön írásbeli engedélyt (Publikálási kérelem) kérek MTA MKI igazgatójától.

[redacted]
Dátum

[redacted]
A kutató aláírása

[redacted]
Engedélyezem
(Gyűjteményvezető)

Márffy Ödön

Gulácsy Lajos arc-
kepe fenntitol,
Ausrajz 1907.
Repr.-
Tér és Forma
1947. 159. l.

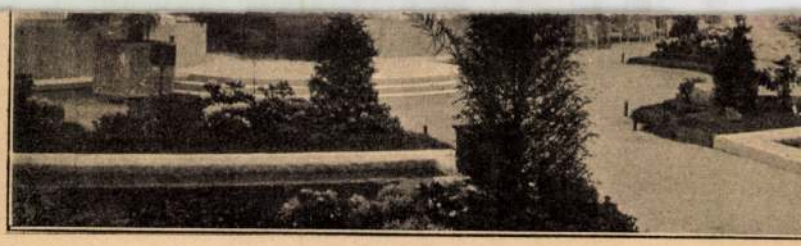

mlokzata, perspektivája és udvara.

De nem így történt.

Saroltát megijesztették és elriasztották. Egyik oldalon apja, a másik oldalon az anyja kiabálták tele, mély és magas hangokon, a fülét.

— Jól van, igazuk van, de mért kiabálnak úgy velem — gondolta Sarolta, mialatt elismételték előtte, hogy Zenó öt kis pörköltet eszik naponta, elmondták a női rabszolga s a nyolc gyermek históriáját, mind e méltatlan bolygókét, melyek a nap, Hajmási Zenó, pályáját úgy elektelenítették.

Sarolta maga is visszadöbbent vállalkozásának anyagi oldalától, de nem Zenóra haragudott, mert ez egyszer tisztán és alázatosan szeretett.

Férjhez menvén, sok baja és küzdelme közt, sokszor eszébe jutott:

— Most megkaptam mindazt a sok bajt, amivel fenyegettek, de nem kaptam meg Zenót magát.

A gondolkodás gyenge oldala lévén, Sarolta néni nem érezte túlságos szerencsétlennek magát, de halvány érzése volt arról, hogy megcsalták.

— Mért nem engedték, hogy vele menjek? Hogy szerencsétlen legyek? Ugyan, mi közük volt az én életemhez? Vajjon most olyan boldog vagyok-e?

Nem volt boldog, de *tisztességes* volt, ezzel vigasztalhatta és vigasztalta is magát. Tudva, hogy nehéz gyanúval terhelt, még ötvenéves korában is óvakodott olyasmit tenni, ami kifogásokra adhatna okot. De hiába volt minden. A világ — az ő családja — sohasem bocsátott meg neki. Csak úgy emlegették: Sarolta, a könnyelmü. És Sarolta szintén nem tudott önmagának megbocsátani. Szigoru lett, pedáns és bigott, mintha legalább is kicsapongó életet élt volna ifju korában. Pedig mondhatom, hogy nem, nem volt ezután egyetlen ballépés sem, — és ez az első is oly ártatlan volt, — melyet Horvatics Sarolta szemére lehetett volna vetni.

Özvegy volt, szegény és elhagyatott.

Igazán senki, de senki sem törődött már vele, volt-e Horvatics Sarolta életében egy csekély kis szeplő. Sarolta ötven éves régen elmúlt s ebben a korban már mindent meg lehet bocsájtani. Szerény és ügyetlen ballépésétől csaknem négy évtized választotta el. Könnyelmüsége elévült.

Az öregek, akik, megvetve őt, csak a könnyelmü Saroltának nevezték, jórészt a sírban pihennek. És Sarolta még most is, ha éjszakánkint Hajmási Zenóra gondolt (de hol is van már Hajmási Zenó azóta!), Sarolta még most is elpirult, Sarolta még most is szégyelte magát. Mint a bünös, el akarta kaparni bűnei nyomát, el akarta hantolni lelkében Hajmási Zenót. Mindhiába. Hajmási Zenó kisértete ama végzetes negyven év előtti éjszaka óta minden álmatlan éjjelen visszajár. Sarolta néni a párnába fúrja bűnös vén fejét és visszaparancsolja a kisértetet, és Hajmási Zenó, amint fölmerült az emlékezet végtelenségéből, vissza is merül oda.

— Rosszul volt az éjjel, Sarolta néni?

— Ne... em, az éjjel, kivételesen nem bántott ez a rettentő betegség.

— Mintha nyögni hallottam volna.

Sarolta néni zavarban van. Ez a gyermek tudna valamit? Lehetetlen, hogy az anyja *ilyeneket* beszélt volna neki. De hátha meghallotta másoktól? Nem lehet tudni, hogy' terjed a rossz hir!

Sarolta néni, aki nemrégen a fedélzetre merészkedett bolyhos sáljában, feltápászkodik a heverőszékből.

BÉLYEGVILÁG a legjobb szaklap
Előfizetési ára egy évre: 40 korona
Veszünk, cserélünk, eladunk mindenféle bélyegeket. Használt magyar bélyegeket sürgősen keresek. Legmagasabb árakat fizetem.
JÁSZAI bélyegüzlet BUDAPEST, IV. kerület, Kossuth Lajos-utca 6. sz.

— Nagyon rosszul vagyok, — motyogta, — a kabinban talán jobban leszek. Maradj, Mária, ne gyere velem.

Lapos, bő cipőiben kínosan vánszorog le a lépcsőn és Mária résztvevő szemmel néz utána.

— Maga nem is törődik Sarolta nénivel — pörölt szemrehányóan Dániellel.

— Kivel? — kérdi meglepetten Dániel. Aztán renyhén megmozdítja a vállát. — Igaza van, nem törődöm vele.

— Úgy tesz, mintha észre se venné, hogy a világon van szegény. Pedig ugyancsak kínlódik miattam. Ha hallaná éjjelenkint, hogy nyög. Nem tudok tőle aludni.

— Nem tud aludni? — és a Dániel szemében hirtelen nyugtalanság látszott. — Ezután törődöm Sarolta nénivel is. Ne féljen, nem nyög ezután éjjelenkint. Meggyógyítom Sarolta nénit.

Dániel ugyan nem adott orvosságot Sarolta néninek és ezután is hidegen siklott le szeme az özvegyről, — de félóra mulva Sarolta néni nyugodt egykedvűséggel jött fel a lépcsőn, nem volt semmi baja és éjjel a nyögésével nem háborgatta Máriát.

Mária odament a hajó végibe, nézni a fehér utat, mely kísérte a hajót. Igy kísérte ez a fehér uszály az ő anyjának zarándokútját is. Szomorúan mosolygott.

Horvatics Sarolta is ott ült a hajó végében s ez a hosszú, egyenes, fehér vizi út neki is eszébe juttatott valamit. Azt az utat, melyen sok-sok év előtt el akart indulni s melyről megrettenve visszalépett. A fehér út fodrai közül mintha a hűtelen és eltaszított Zenó nyujtaná feléje karjait s mikor ő, megbűvölve, félig felemelkedik a karosszékből, Hajmási Zenó a tenger kék leplébe burkolózva, eltűnik.

Sarolta néni alig hallhatóan sóhajtott s egy könyvet vett elő, hogy olvasást mimeljen, de nem tudott olvasni. Káprázó szemei a sorok fölött látták táncolni Hajmási Zenó alakját. Sarolta boldog volt. Rég volt ilyen eleven, szinte megtévesztő viziója.

— Valami baj van, — Sarolta néni?

— Nincs, fiam, csak ez a sós szellő úgy kimarta a szememet.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

Testvérek

Dániel nem szivesen gondolt hajóútjuk végére. Még sohasem volt ilyen boldog, mint most, hogy Máriát őrizhette. Jósága, Máriával szemben, érintette a határtalant. Mária érezte, hogy valami egyetemes jóság őrködik fölötte s oly biztonság tudata szállta meg, mintha nem is a tenger mélységei fölött jártak volna.

Önkéntelenül is meg kell állapitania:

— Dániel mindig az, aminek lennie kell. Mikor kis gyermek voltam, tréfált, játszott velem. Most, mikor árva vagyok, védelmez.

Nem folytatta a gondolatot, de tudta ő is, Dániel is, hogy valami eltéphetetlen kötelék van köztük.

Mária, aki senkihez sem tartozott és Dániel, aki senkit sem szeretett, érezték, hogy egyek és elválaszthatatlanok. Az élet Dániel nélkül elképzelhetetlen volt Máriára és lehetetlen Dánielre nézve.

— Elengedhetem-e az egyetlent, akit megszerettem?

— Mi lenne belőlem, ha ő nem védelmezne?

Tiszta és szent bizalmasság volt közöttük.

A hajón azt hitték, testvérek.

Horvatics Sarolta, akit egykori ballépése szemérmessé tett, mindenkit, aki szóba állt vele, meghagyott ebben a hitében.

Folytatjuk

Schratt Katalin Márkus Emiliánál

Az alsó sorban balról jobbra: Schmedesné Márkus Tessza, Schratt Katalin, a Burg-szinház örökös tagja, P. Márkus Emma, Polgár Gézáné

A felső sorban jobbról balra: Márffy Ödön, Herczeg Ferenc, Lászlóné Lenkei Hedwig, Reimers György, a Burg-szinház örökös tiszteletbeli tagja, Párdány Oszkár, Odry Árpád, László Ferenc Kallós Oszkár udv. fényképész felv.

kiadások megtérítésére — és Sarolta néni három napig a szobában maradt. A dolog nem szivárgott ki a legnagyobb nyilvánosság elé, de a családot Sarolta néni a legszigorubb élet mértékével sem tudta arra birni, hogy ezek után higyjenek neki.

Sarolta néni, miután Zeno, — ötven forintért, — elhagyta őt, soha más férfira nem nézett szerelemmel s példás életet élt. Hogy egyebet ne mondjak: férjhez ment szerelem nélkül, ami öreg nénik szemében a józanság, okosság és tisztesség legnagyobb foka e földön. Gyermekeket szült, nevelt és temetett el öröm és bánat nélkül. Végül özvegyen és szegénven maradt. És még igy is, egyre és szünet nélkül: Hajmási Zenót szerette. Vagy talán, lehet, már őt se szerette, de az bizonyos, hogy mást nem szeretett. Elvesztette azt a képességét, hogy szeressen valakit. Vannak anyagok, melyek csak egyszer lágyulnak meg tűzben, egyszer olvadnak föl vízben, aztán sohasem. Nem éppen a legnemesebb anyagok ezek, dehát: ilyenek.

Mivel érdemelte meg Hajmási Zenó, hogy egy lélek neki adja egész tüzét?

Hajmási Zenó álmait, — Sarolta nénivel való esete idején, — esztendők óta nem háborgatta a nő. Felesége, akit sokszor évekig nem látott, már csak annyit várt tőle, hogy adjon egy pár garast a gyerekek téli ruházatához és Zenó, akit becsületes polgári nevén Hovanecz Jánosnak neveztek, még ennek a kötelezettségnek is rendszertelenül tett eleget. Zenó ripacs volt és mestersége rá volt irva az arcára.

Ilyen volt a könnyelmü Sarolta hőse. Pedig Sarolta, ha fiatal volt is akkor, nem volt vak.

Mégis, megvan a magyarázata annak, hogy miért kérte Sarolta néni a Zenó és miért akarta Zenó elfogadni Sarolta néni szerelmi ajándékát.

Visszautasitani egy szerelmi ajánlatot egy színésznek annyi, mint lemondani a sikerről, a tapsról, az elismerésről. Míg egy szinész szerelmi ajánlatot kap, ha meg is szünt férfi, nem szünt meg művész lenni.

A művészetnek sajátságos vonzó ereje van.

Sarolta néni egy közkeletü csalódásnak volt az áldozata. Fiatal, érzékeny és tapasztalatlan lelkek különös heliotropizmussal fordulnak mindig a művészet fénye felé. Ez a jelenség az egész természettel közös. A virág a nap felé fordul, a lepke hajlandó magát megégetni a lángban, az éjjeli bogarak és madarak részegen hullanak a reflektor fényszóró tükre elé. Igy zuhant Sarolta néni lelke is, mintahogy a sas csapódik a világitótorony tükreihez, Hajmási Zenó elé. Nem Hajmási Zenót szerette, hanem a művészt, aki — esténkint kifestve és megvilágitva, — hamis hangon deklamált s akit jóizlésü ember szeretett volna hatóságilag beszüntetni. De Sarolta néni falusi ártatlanság volt — s a tapasztalatlanság a legnagyobb kisértő.

Sarolta néni minden idegszálával szerette Hajmási Zenót, e hitvány és görbe tükröt, melyben a művészet képe eltorzítva és megcsúfolva mutatkozott.

De mégis művészet volt az, ha bicebóca is. Épp abban látni a csodás erőt, az elpusztithatatlan kincset, hogy torzitott és megcsonkitott formájában is: a művészet művészet marad. Ha Sarolta néni a művészet tisztább formáival találkozik, a lelke talán szeráfi magasságokba emelkedik.

PÉCHY ERZSI SZÉPSÉGSZAPPAN
AZ ELŐKELŐ KÖZÖNSÉG IDEÁLJA

Uj Idők 1922. XXVIII. 6-7.

Márffy Ödön

l.

Elek Harom

145. ~~XXX~~ l.

1085. CUKORDOBOZ, ezüst, neobarokk a
1858. 490 gr.

boglárokkal diszitve. „Szlávy" mesterjeggyel. Nagyszeben,
Bockeln in Filigranarbeit. „Szlávy" Meisterzeichen. Nagy-

vésett körvonalu, kissé trébelt három állatalak, szarvas,
ndisz, emberi fejekkel. A A mesterjegy. (Almássy András
ıer, Silber, am Fuss drei Tierfiguren ein wenig getrieben,
öpfe. Brassó, XVII. Jh.

ört oldallal, középosztással. Orosz, 1851. — Viereckiger
h, 1851.

XVIII. és XIX. sz. — Vier Bockelnadeln. Siebenbürgen,

cdisszel és apró gyöngyökkel. Biedermeyer. — Armband,
erlen. Biedermeier.

ncos, gyöngyös és ékköves diszitésü aranyozott ezüst
nőalak, felületén beköszörült reneszánsz diszitéssel. Bécs,
tall, in vergoldeter Silberfassung mit Email, Perlen u.
figur eine Perle haltend, mit Renaissancedekor. Wien,

gü és egy kerek bogláros tagja öt sor lánccal van kap-
ar, XVIII. sz. — Gürtel, Silber, vergoldet, aus Bockeln
riebenem Dekor. Ungarisch, XVIII. Jh.

Márffy,
festőművész

A *Tamás Galéria Mai Magyar Festők* cimen egy érdekes sorozatot mutatott be azoktól a haladó szellemü művészektől, akiknek képeivel korábbi tárlatokon már találkoztunk a *Tamás Galeriában.* A sorozat nem teljes, nem is hű keresztmetszete a mai magyar festőművészetnek, de kitünő rendezésével megközelitő képet ad arról, amit a tárlat cime igér. Érdeme a kiállitásnak, hogy nemcsak gyenge képet, hanem még közömböset sem szerepeltet, kitünő művészek kiváló alkotásai és épen csak izelitőt adunk, ha *Márffy, Vaszary, Szőnyi, Aba-Novák, Berény, Egry, Kmetty, Bornemissza, Cselényi-Waleshausen, Perlrott-Csaba, Pekáry, Kádár, Berkovits, Szobotka, Vaszkó, Vörös* Géza, *Lehel* Mária, *Jaritz* Józsa, *Bor* Pál, *Bene* és *Barcsay* képeit, továbbá *Medgyessy, Csorba* és *Mészáros* László szobrait kiemeljük. *(m. v.)*

20 7
2 2

Nemzeti újság
1933 IV. 4.

ám..... Pénztári szám.....

talvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

tal .....

.....*ért*

[redacted]

[redacted]

[redacted]*fizetendő.*

....*bélyeg* .....*nyugta* .....*bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Bevétel | Kiadás

Márffy Ödön

— **Nyilatkozat.** Egy tegnap reggel Ady Endre hagyatékával foglalkozó nyilatkozatomban azt állítottam, hogy Márffy Ödön addig nem vette el Csinszkát, amíg Ady Endre összes művei kiadásának jogát rá nem ruházták. Miután időközben meggyőződtem róla, hogy a forrás, ahonnan ezt az állításomat vettem, téves, az összes többi állításaim fenntartása mellett ezt a kijelentésemet rektifikálom. Budapest, 1943 január 16. **Ady Lajosné.**

Esti Ujság
1943. jan. 16.

Márffy Ödön.

festőművész

* (Márffy Ödön newyorki kiállítása.) *Márffy* Ödön festőművész, a magyar festők haladó gárdájának egyik legérettebb stilusú tagja a newyorki Fifth-Avenue egyik előkelő szalonjában, a Schoengallériában gyüjteményes kiállítást rendezett. A kiállítás iránt igen nagy az érdeklődés. Máris több képet megvásároltak és a kritika is elismeréssel emlékezett meg Márffy művészetéről. Hasonló sikere volt Márffynak Washingtonban, ahol a gyüjtemény előbb volt látható.

Budapesti Hírlap, 1928. Máj. 14.

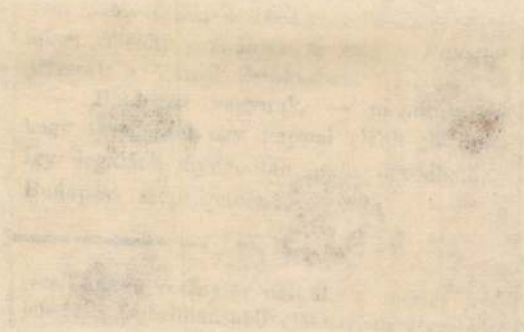

Márffy Ödön
festő.

Az Uránia mükereskedés termeiben két egészen fiatal piktor tartja debutjét. Márffy Ödön a legradikálisabb impresszionistáknak, Gauguinnek, Lautrecnek és kivált van Goghnak hatásán fejlödik Képeit merész foltokban oldja föl s ezek nyers, érdes szineket hordoznak. Összegezően elvont formákat ad, melyek csak a pillanatnyi benyomás hüségét célozzák. Müvészi fejlödésének azonban még nagyon kezdetén van. Szine többnyire csak festék, mely-

A művészi hét. Uttörő. II évf. 13. sz.

Ennek hitelére ezt a
dányban állítottuk ki az
vallás- és közoktatásügyi
letevőnek, egy a m. kir. ho
nóságának mint átvevőne
művészeti Múzeumnak m
Budapesten, 1916. szep

A m. kir. honvéd Ludovika
Akademia részéről:

Bartha Lajos tbk s. k.

mint átvevő.

Marffy Ödön

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Független Magyarország, Bp
1949 APR 25

Lap: .....

Megjelent: .....

MARFFY ÖDÖN, a 70 éves festő nagy freskóterveken dolgozik. Munkájának eddigi eredményeit a Fővárosi Népművelési Központ helyiségében mutatja be.

*

ERMAYER
NÁNDOR

KÖNYVKÖTŐI
MŰINTÉZETE

BUDAPEST
IV., KIRÁLYI PÁL-UTCZA 5.

Budapest, 1908 I/1.

Számla

emlékek Országos Bizottsága

Helsben

TÁRLATVEZETÉSEK

a kiállításon

Május 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Pogány Ö. Gábor

Május 15-én, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Rabinovszky Máriusz

★

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK

a kiállítóhelyiségben
vetített képekkel

Május 4-én, szerdán délután 6 órakor:

»MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM«
IV. A POLGÁRSÁG ÉS A HŰBÉRISÉG HARCA A MŰVÉSZETBEN

Előadó: **dr Végvári Lajos**

Május 11-én, szerdán délután 6 órakor:

»MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM«
V. A KAPITALIZMUS MŰVÉSZETE

Előadó: **Redő Ferenc**

Május 18-án, szerdán délután 6 órakor:

»MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM«
VI. AZ IMPERIALIZMUS MŰVÉSZETE

Előadó: **dr Pogány Ö. Gábor**

Belépés díjtalan

★

KÖVETKEZŐ KIÁLLÍTÁS

SIKUTA GUSZTÁV

festőművész
kiállítása

1949 május 19-től június 1-ig

A Fővárosi Népművelési Központ

irodalmi délutánjai

a Népművelési Központ kiállítóhelyiségében
(VII., Rákóczi-út 30, félemelet)

Május 6-án, pénteken délután 6 órakor

»A DOLGOZÓ MAGA VÁLASZTJA MŰVÉSZEIT«

(Fiatal zongoraművészek bemutatkozása, utána nyilvános bírálat)

Május 13-án, pénteken délután 6 órakor

»JÓZSEF ATTILA ÉS KORA«

(Irodalmi vita)

Részvevők: *Füsi József, Kuczka Péter.*
Közreműködnek: *Surányi Ibolya* előadóművésznő és *Gálosi Mária* énekesnő.

Felelős kiadó: dr Faludi János
Budapest nyomda NV., Közp. városháza — 123397
Felelős vezető: Koltai Ferenc igazgató

Márffy Ödön

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI

VII., Rákóczi-út 30, félemelet

XXX.

MÁRFFY ÖDÖN

festőművész
freskóterveinek kiállítása

1949 április 30-tól 1949 május 15-ig

✦

A katalógus díjtalan

MÁRFFY ÖDÖN

A tehetséges művészt az jellemzi, hogy egész pályája folyamán szüntelenül fejlődik. Nem áll meg bizonyos megszokott eredményeknél, tetszetős formuláknál, nem ismételgeti önmagát a siker bevált receptjei szerint, de minden értéket továbbfejleszt, életművének egyes fokozatai a következőhöz szolgáltatnak lépcsőt. Persze, ez a gazdagodás nem jelenthet szertelenséget, nem vezethez összevisszasághoz, egyenetlenséghez, rögtönzéshez. E legsokoldalúbb oeuvre-nek is szerves egységbe kell kapcsolódnia, egyes állomásai között folyamatosságot kell mutatnia. Viszont a kötelező egyenletesség nem követelhet mozdulatlan egyformaságot, a jellemző egyéni stílus nem fulladhat modorosságba. A legmegbízhatóbb képességek is akkor találtatnak elégteleneknek, amikor kiteljesedésre képtelenekké válnak.

Márffy Ödön művészete a biztos következetesség mellett is állandóan bővülőnek mondható. Munkássága kezdettől fogva szerteágazó és kutatójellegű. Attól az időtől kezdve, hogy a Nyolcakkal együtt megjelent kulturális életünkben, mindig a tökéletesedés útját járta. A kiállításokon való szereplése minden ízben egy-egy előrelépést tükrözött, bizonyítván a helyesirányú haladás szükségességét. Találóan egyesítette képein a festői elemeket a szerkesztő szilárdsággal, tónusaiban szinte légies fínomságokat ért el, ugyanakkor fokozni tudta a tagolás eszközeit. Természetes, hogy ez az egyensúly az ábrázolás módjában nem jött létre magától; rengeteg műgondot, fáradtságot és körültekintést igényelt az alakítás feltételeinek összeegyeztetése. A termékeny fejlődés főként a részletekben történik, nem a hirtelen és indokolatlan változások tanusítják valamely művész elmélyülését, hanem éppen az elkezdett eljárások kiérlelése, a reményteljes kezdeményezések befejezése.

Jelenlegi kiállításunk anyaga a fejlődésre készséges és pihenéstelen művész törekvéseiről számol be, arról a példás érdeklődésről és érzékenységről, amivel legjobbjaink hivatásuk ügyét mindig is kezelték. Nagyjaink sohase maradtak közömbösek az új erőfeszítésekkel és a változó történelmi jelenségekkel szemben. Működésük épp azáltal vált becsessé, elevenné és maradandóvá, hogy tárgyi hitelt, érvényes jelentést tudtak adni műveiknek. Márffy Ödön működéséből is dokumentumot szerezhetünk korunk szellemére és művészi helyzetére vonatkozóan. A szakadatlan munkában eltelt évtizedek valamennyi produkciója közvetlen válaszadás volt az időszerű kérdésekre, elsősorban a mesterségbeli problémákra, de hely és alkalom szerint az ideológiai zavarokra is. Nem kétséges, hogy a művészet és társadalom kapcsolatainak, ellentéteinek, eltorzulásainak közvetítésében a festészet belső törvényszerűségei is érzékeny műszereknek tekinthetők. A lilás rózsaszínek bonyadalma, a motívumok vissza-visszatérése, a táj és ember összeszerkesztésének nehézsége, a figuralitás elsorvadása, a kapitalista viszonyok jellemző vonásaiként foghatók fel. Még a kísérletezgető szorgalom is a szociális élmények tolmácsolója lett, szükségszerű összefüggést jelképezett a műalkotás és mostoha kora között.

Tanulságos kiegyenlítődést jeleznek a letűnt polgári korszak ellentmondásai után Márffy Ödön új művei. Nem mintha hirtelen elfordulást képviselnének a multtal szemben, hanem mert stílusának megnyugvását eredményezik. Gyanús és veszélyes lenne más hangon beszélni ma a művészet nyelvezetén, a történelmi változás következtében, átmenet nélkül, az eddigi gyakorlat földolgozása, átértelmezése, megtöltése helyett. Az első lépés az ember megjelenése a festményeken, önállóan és igényesen, munkája közben, derűs hangulatban. Utóbb majd ennek az embernek jelenléte humanizálni fogja a formákat is, megszünteti öncélú játékukat és a kifejezés eszközévé változtatja. Nem lehetne hinni a mesternek, ha pályája mostani periódusában nem érvényesülne továbbra is a folyamatosság, az a szerves következetesség, mely jelentőssé tette tenykedését, kibontakoztatta tehetségét és kiegyensúlyozta erőfeszítéseit.

Márffy Ödön nem most nyult először monumentális feladathoz; az első világháború előtt, a Nyolcak nagy vállalkozásai idején ő is dekorált már épületet. Itt látható tervei azonban egyéni fejlődésén túl a gyökeres társadalmi fordulatot is érzékeltetik, nemcsak a festő fejlett tudását olvashatni le róluk, de a készséges szolidaritást is a nép uralmával. Közösségi megnyilatkozást kereső szándéka példamutató lehet neveseknek és fiataloknak, ellenségnek és barátnak egyaránt.

Pogány Ö. Gábor

MÁRFFY ÖDÖN KÉPEI

1.	Olasz táj (olajfestmény)	....	4.500 Ft
2.	Út híddal	«	4.500 «
3.	Csendélet	«	5.000 «
4.	Önarckép	«	5.000 «
5.	Halászok	«	4.500 «
6.	Drámai táj	«	3.500 «
7.	Ablakból	«	3.000 «
8.	Havas táj	«	3.500 «
9.	Tópartján	«	3.000 «
10.	Kertrészlet	«	3.000 «
11.	Freskóterv I. részlet	....	«
12.	Freskóterv II. részlet	....	«
13.	Freskókompozíció	.....	3.000 «
14.	Freskótervrajz	.....	2.000 «
15.	Aquarellek	.....	1.500 «

TÁRLATVEZETÉSEK

a kiállításon

Május 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Pogány Ö. Gábor

Május 15-én, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Rabinovszky Máriusz

★

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK

a kiállítóhelyiségben
vetített képekkel

Május 4-én, szerdán délután 6 órakor:

»MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM«
IV. A POLGÁRSÁG ÉS A HŰBÉRISÉG HARCA A MŰVÉSZETBEN
Előadó: **dr Végvári Lajos**

Május 11-én, szerdán délután 6 órakor:

»MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM«
V. A KAPITALIZMUS MŰVÉSZETE
Előadó: **Redő Ferenc**

Május 18-án, szerdán délután 6 órakor:

»MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM«
VI. AZ IMPERIALIZMUS MŰVÉSZETE
Előadó: **dr Pogány Ö. Gábor**

Belépés díjtalan

★

KÖVETKEZŐ KIÁLLÍTÁS

SIKUTA GUSZTÁV

festőművész
kiállítása

1949 május 19-től június 1-ig

A Fővárosi Népművelési Központ

irodalmi délutánjai

a Népművelési Központ kiállítóhelyiségében
(VII., Rákóczi-út 30, félemelet)

Május 6-án, pénteken délután 6 órakor

»A DOLGOZÓ MAGA VÁLASZTJA MŰVÉSZEIT«

(Fiatal zongoraművészek bemutatkozása, utána nyilvános bírálat)

Május 13-án, pénteken délután 6 órakor

»JÓZSEF ATTILA ÉS KORA«

(Irodalmi vita)

Részvevők: *Füsi József, Kuczka Péter.*
Közreműködnek: *Surányi Ibolya* előadóművésznő és *Gálosi Mária* énekesnő.

Felelős kiadó: dr Faludi János
Budapest nyomda NV., Közp. városháza — 123397
Felelős vezető: Koltai Ferenc igazgató

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONI KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI

VII., Rákóczi-út 30, félemelet

XXX.

MÁRFFY ÖDÖN

festőművész
freskóterveinek kiállítása

1949 április 30-tól 1949 május 15-ig

✦

A katalógus díjtalan

MÁRFFY ÖDÖN

A tehetséges művészt az jellemzi, hogy egész pályája folyamán szüntelenül fejlődik. Nem áll meg bizonyos megszokott eredményeknél, tetszetős formuláknál, nem ismételgeti önmagát a siker bevált receptjei szerint, de minden értéket továbbfejleszt, életművének egyes fokozatai a következőhöz szolgáltatnak lépcsőt. Persze, ez a gazdagodás nem jelenthet szertelenséget, nem vezethez összevisszasághoz, egyenetlenséghez, rögtönzéshez. E legsokoldalúbb oeuvre-nek is szerves egységbe kell kapcsolódnia, egyes állomásai között folyamatosságot kell mutatnia. Viszont a kötelező egyenletesség nem követelhet mozdulatlan egyformaságot, a jellemző egyéni stílus nem fulladhat modorosságba. A legmegbízhatóbb képességek is akkor találtatnak elégteleneknek, amikor kiteljesedésre képtelenekké válnak.

Márffy Ödön művészete a biztos következetesség mellett s állandóan bővülőnek mondható. Munkássága kezdettől fogva szerteágazó és kutatójellegű. Attól az időtől kezdve, hogy a Nyolcakkal együtt megjelent kulturális életünkben, mindig a tökéletesedés útját járta. A kiállításokon való szereplése minden ízben egy-egy előrelépést tükrözött, bizonyítván a helyesirányú haladás szükségességét. Találóan egyesítette képein a festői elemeket a szerkesztő szilárdsággal, tónusaiban szinte légies finomságokat ért el, ugyanakkor fokozni tudta a tagolás eszközeit. Természetes, hogy ez az egyensúly az ábrázolás módjában nem jött létre magától; rengeteg műgondot, fáradtságot és körültekintést igényelt az alakítás feltételeinek összeegyeztetése. A termékeny fejlődés főként a részletekben történik, nem a hirtelen és indokolatlan változások tanusítják valamely művész elmélyülését, hanem éppen az elkezdett eljárások kiérlelése, a reményteljes kezdeményezések befejezése.

Jelenlegi kiállításunk anyaga a fejlődésre készséges és pihenéstelen művész törekvéseiről számol be, arról a példás érdeklődésről és érzékenységről, amivel legjobbjaink hivatásuk ügyét mindig is kezelték. Nagyjaink sohase maradtak közömbösek az új erőfeszítésekkel és a változó történelmi jelenségekkel szemben. Működésük épp azáltal vált becsessé, elevenné és maradandóvá, hogy tárgyi hitelt, érvényes jelentést tudtak adni műveiknek. Márffy Ödön működéséből is dokumentumot szerezhetünk korunk szellemére és művészi helyzetére vonatkozóan. A szakadatlan munkában eltelt évtizedek valamennyi produkciója közvetlen válaszadás volt az időszerű kérdésekre, elsősorban a mesterségbeli problémákra, de hely és alkalom szerint az ideológiai zavarokra is. Nem kétséges, hogy a művészet és társadalom kapcsolatainak, ellentéteinek, eltorzulásainak közvetítésében a festészet belső törvényszerűségei is érzékeny műszereknek tekinthetők. A lilás rózsaszínek bonyadalma, a motívumok vissza-visszatérése, a táj és ember összeszerkesztésének nehézsége, a figuralitás elsorvadása, a kapitalista viszonyok jellemző vonásaiként foghatók fel. Még a kísérletezgető szorgalom is a szociális élmények tolmácsolója lett, szükségszerű összefüggést jelképezett a műalkotás és mostoha kora között.

Tanulságos kiegyenlítődést jeleznek a letűnt polgári korszak ellentmondásai után Márffy Ödön új művei. Nem mintha hirtelen elfordulást képviselnének a multtal szemben, hanem mert stílusának megnyugvását eredményezik. Gyanús és veszélyes lenne más hangon beszélni ma a művészet nyelvezetén, a történelmi változás következtében, átmenet nélkül, az eddigi gyakorlat földolgozása, átértelmezése, megtöltése helyett. Az első lépés az ember megjelenése a festményeken, önállóan és igényesen, munkája közben, derűs hangulatban. Utóbb majd ennek az embernek jelenléte humanizálni fogja a formákat is, megszünteti öncélú játékukat és a kifejezés eszközévé változtatja. Nem lehetne hinni a mesternek, ha pályája mostani periódusában nem érvényesülne továbbra is a folyamatosság, az a szerves következetesség, mely jelentőssé tette ténykedését, kibontakoztatta tehetségét és kiegyensúlyozta erőfeszítéseit.

Márffy Ödön nem most nyult először monumentális feladathoz; az első világháború előtt, a Nyolcak nagy vállalkozásai idején ő is dekorált már épületet. Itt látható tervei azonban egyéni fejlődésén túl a gyökeres társadalmi fordulatot is érzékeltetik, nemcsak a festő fejlett tudását olvashatni le róluk, de a készséges szolidaritást is a nép uralmával. Közösségi megnyilatkozást kereső szándéka példamutató lehet neveseknek és fiataloknak, ellenségnek és barátnak egyaránt.

Pogány Ö. Gábor

MÁRFFY ÖDÖN KÉPEI

1.	Olasz táj (olajfestmény)	....	4.500 Ft
2.	Út híddal	«	4.500 «
3.	Csendélet	«	5.000 «
4.	Önarckép	«	5.000 «
5.	Halászok	«	4.500 «
6.	Drámai táj	«	3.500 «
7.	Ablakból	«	3.000 «
8.	Havas táj	«	3.500 «
9.	Tópartján	«	3.000 «
10.	Kertrészlet	«	3.000 «
11.	Freskóterv I. részlet	....	«
12.	Freskóterv II. részlet	....	«
13.	Freskókompozíció	.....	3.000 «
14.	Freskótervrajz	.....	2.000 «
15.	Aquarellek	.....	1.500 «

TÁRLATVEZETÉSEK

a kiállításon

Május 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Pogány Ö. Gábor

Május 15-én, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Rabinovszky Máriusz

★

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK

a kiállítóhelyiségben
vetített képekkel

Május 4-én, szerdán délután 6 órakor:

»MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM«
IV. A POLGÁRSÁG ÉS A HŰBÉRISÉG HARCA A MŰVÉSZETBEN

Előadó: **dr Végvári Lajos**

Május 11-én, szerdán délután 6 órakor:

»MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM«
V. A KAPITALIZMUS MŰVÉSZETE

Előadó: **Redő Ferenc**

Május 18-án, szerdán délután 6 órakor:

»MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM«
VI. AZ IMPERIALIZMUS MŰVÉSZETE

Előadó: **dr Pogány Ö. Gábor**

Belépés díjtalan

★

KÖVETKEZŐ KIÁLLÍTÁS

SIKUTA GUSZTÁV
festőművész
kiállítása

1949 május 19-től június 1-ig

A Fővárosi Népművelési Központ

irodalmi délutánjai

a Népművelési Központ kiállítóhelyiségében
(VII., Rákóczi-út 30, félemelet)

Május 6-án, pénteken délután 6 órakor

»A DOLGOZÓ MAGA VÁLASZTJA MŰVÉSZEIT«

(Fiatal zongoraművészek bemutatkozása, utána nyilvános bírálat)

Május 13-án, pénteken délután 6 órakor

»JÓZSEF ATTILA ÉS KORA«

(Irodalmi vita)

Részvevők: *Füsi József, Kuczka Péter.*
Közreműködnek: *Surányi Ibolya* előadóművésznő és *Gálosi Mária* énekesnő.

Felelős kiadó: dr Faludi János
Budapest nyomda NV., Közp. városháza — 123397
Felelős vezető: Koltai Ferenc igazgató

Márffy Ödön

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI

VII., Rákóczi-út 30, félemelet

XXX.

MÁRFFY ÖDÖN

festőművész
freskóterveinek kiállítása

1949 április 30-tól 1949 május 15-ig

✦

A katalógus díjtalan

MÁRFFY ÖDÖN

A tehetséges művészt az jellemzi, hogy egész pályája folyamán szüntelenül fejlődik. Nem áll meg bizonyos megszokott eredményeknél, tetszetős formuláknál, nem ismételgeti önmagát a siker bevált receptjei szerint, de minden értéket továbbfejleszt, életművének egyes fokozatai a következőhöz szolgáltatnak lépcsőt. Persze, ez a gazdagodás nem jelenthet szertelenséget, nem vezethez összevisszasághoz, egyenetlenséghez, rögtönzéshez. E legsokoldalúbb oeuvre-nek is szerves egységbe kell kapcsolódnia, egyes állomásai között folyamatosságot kell mutatnia. Viszont a kötelező egyenletesség nem követelhet mozdulatlan egyformaságot, a jellemző egyéni stílus nem fulladhat modorosságba. A legmegbízhatóbb képességek is akkor találtatnak elégteleneknek, amikor kiteljesedésre képtelenekké válnak.

Márffy Ödön művészete a biztos következetesség mellett is állandóan bővülőnek mondható. Munkássága kezdettől fogva szerteágazó és kutatójellegű. Attól az időtől kezdve, hogy a Nyolcakkal együtt megjelent kulturális életünkben, mindig a tökéletesedés útját járta. A kiállításokon való szereplése minden ízben egy-egy előrelépést tükrözött, bizonyítván a helyesirányú haladás szükségességét. Találóan egyesítette képein a festői elemeket a szerkesztő szilárdsággal, tónusaiban szinte légies finomságokat ért el, ugyanakkor fokozni tudta a tagolás eszközeit. Természetes, hogy ez az egyensúly az ábrázolás módjában nem jött létre magától; rengeteg műgondot, fáradtságot és körültekintést igényelt az alakítás feltételeinek összeegyeztetése. A termékeny fejlődés főként a részletekben történik, nem a hirtelen és indokolatlan változások tanusítják valamely művész elmélyülését, hanem éppen az elkezdett eljárások kiérlelése, a reményteljes kezdeményezések befejezése.

Jelenlegi kiállításunk anyaga a fejlődésre készséges és pihenéstelen művész törekvéseiről számol be, arról a példás érdeklődésről és érzékenységről, amivel legjobbjaink hivatásuk ügyét mindig is kezelték. Nagyjaink sohase maradtak közömbösek az új erőfeszítésekkel és a változó történelmi jelenségekkel szemben. Működésük épp azáltal vált becsessé, elevenné és maradandóvá, hogy tárgyi hitelt, érvényes jelentést tudtak adni műveiknek. Márffy Ödön működéséből is dokumentumot szerezhetünk korunk szellemére és művészi helyzetére vonatkozóan. A szakadatlan munkában eltelt évtizedek valamennyi produkciója közvetlen válaszadás volt az időszerű kérdésekre, elsősorban a mesterségbeli problémákra, de hely és alkalom szerint az ideológiai zavarokra is. Nem kétséges, hogy a művészet és társadalom kapcsolatainak, ellentéteinek, eltorzulásainak közvetítésében a festészet belső törvényszerűségei is érzékeny műszereknek tekinthetők. A lilás rózsaszínek bonyadalma, a motívumok vissza-visszatérése, a táj és ember összeszerkesztésének nehézsége, a figuralitás elsorvadása, a kapitalista viszonyok jellemző vonásaiként foghatók fel. Még a kísérletezgető szorgalom is a szociális élmények tolmácsolója lett, szükségszerű összefüggést jelképezett a műalkotás és mostoha kora között.

Tanulságos kiegyenlítődést jeleznek a letűnt polgári korszak ellentmondásai után Márffy Ödön új művei. Nem mintha hirtelen elfordulást képviselnének a multtal szemben, hanem mert stílusának megnyugvását eredményezik. Gyanús és veszélyes lenne más hangon beszélni ma a művészet nyelvezetén, a történelmi változás következtében, átmenet nélkül, az eddigi gyakorlat földolgozása, átértelmezése, megtöltése helyett. Az első lépés az ember megjelenése a festményeken, önállóan és igényesen, munkája közben, derűs hangulatban. Utóbb majd ennek az embernek jelenléte humanizálni fogja a formákat is, megszünteti öncélú játékukat és a kifejezés eszközévé változtatja. Nem lehetne hinni a mesternek, ha pályája mostani periódusában nem érvényesülne továbbra is a folyamatosság, az a szerves következetesség, mely jelentőssé tette tenykedését, kibontakoztatta tehetségét és kiegyensúlyozta erőfeszítéseit.

Márffy Ödön nem most nyult először monumentális feladathoz; az első világháború előtt, a Nyolcak nagy vállalkozásai idején ő is dekorált már épületet. Itt látható tervei azonban egyéni fejlődésén túl a gyökeres társadalmi fordulatot is érzékeltetik, nemcsak a festő fejlett tudását olvashatni le róluk, de a készséges szolidaritást is a nép uralmával. Közösségi megnyilatkozást kereső szándéka példamutató lehet neveseknek és fiataloknak, ellenségnek és barátnak egyaránt.

Pogány Ö. Gábor

MÁRFFY ÖDÖN KÉPEI

1.	Olasz táj (olajfestmény)	....	4.500 Ft
2.	Út híddal	«	4.500 «
3.	Csendélet	«	5.000 «
4.	Önarckép	«	5.000 «
5.	Halászok	«	4.500 «
6.	Drámai táj	«	3.500 «
7.	Ablakból	«	3.000 «
8.	Havas táj	«	3.500 «
9.	Tópartján	«	3.000 «
10.	Kertrészlet	«	3.000 «
11.	Freskóterv I. részlet	....	«
12.	Freskóterv II. részlet	....	«
13.	Freskókompozíció	.....	3.000 «
14.	Freskótervrajz	.....	2.000 «
15.	Aquarellek	.....	1.500 «

Szobrot állít Svájc egy amerikai filmszínésznőnek

A »Paris-Cinema« most ideérkezett utolsó száma feltűnő tudósítást közöl Gene Tierney filmszínésznővel kapcsolatban. A tudósítás megemlékezik arról, hogy M. Pilet-Golaz, a svájci államszövetség volt elnöke amerikai látogatása során megismerkedett Gene Tierney-vel, aki egyike a legpompásabb és legnagyobb amerikai drámai filmcsillagoknak. Gene Tierney-t »Valakit megöltek« című filmje tette híressé. Népszerűsége már Garbóéval vetekszik, benne látják Garbo utódját. Amikor Pilet-Golazról megtudta, hogy Svájc volt államelnöke, elragadtatott szavakkal fejezte ki köszönetét Svájc vendégbarátságáért, amellyel az üldözötteket befogada és mint mondta, személyes tapasztalatból beszél. Kiderült, hogy Gene Tierney mint menekült egy svájci intézet növendéke volt és kora ifjúsága felejthetetlen éveit töltötte ott.

Amikor Pilet-Golaz visszaérkezett Bernbe, a fiatal sztár több fotóját egy szobrásznak adta azzal a hivatalos megbízással, hogy készítse el Gene Tierney mellszobrát, amelyet a lausannei »Brillantmont Collegium« előcsarnokában fognak felállítani. A svájci államtanács a fiatal amerikai filmszínésznő szoborleleplezésénél hivatalosan képviseltetni magát.

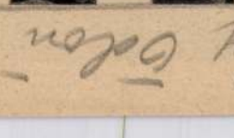

Az első hangosfilmsikerek közé tartozott a RIO-RITA című vidám revü, amelyet a hangosfim húszéves évfordulójára a Metro ismét leforgatott. Az egykori revüből burleszkoperett lett, főszerepeit Amerika két legnagyobb komikus sztárja ABBOT és COSTELLO játssza, a női sztár pedig az elragadóan bájos Kathryn GRAYSON, a Metro új Deanna Durbinja. A RIO-RITÁ-t, a VÁROSI SZINHÁZ legközelebbi műsoraként mutatja be. (Metro-foto)

STÓB ZOLTÁN: Moziőrjárat

Nagy nekibuzdulás után mintha ismét elakadt volna a magyar filmgyártás megindításának kérdése. A legnagyobb baj az, hogy maguk az érdekeltek sem tudnak megegyezni abban, vajjon *mi volna az egyedül* üdvözítő út, nem csoda tehát, ha az illetékes hatóságok haboznak és késlekednek. Az a százötvenezer forintnyi segély, amelyet minden film gyártójának juttatni óhajtanak, — visszafizetés terhe mellett — egymagában nem jelent túlsokat és semmiesetre sem biztosítaná a *folyamatos gyártást*. A kilátásba helyezett segély is különböző testületek és tanácsok véleményező szervén keresztül juthatna csak a gyártóhoz s nagy kérdés, vajjon egyedül azok a szempontok érvényesülnének, amelyek e rendkívül fontos művészeti iparág feltámasztása céljából szükségesek. Ismételten felvetjük a *szakértelem* és a *rátermettség* kérdését: régi törvény, amikor a függöny fellibben és elkezdődik a játék, *minden protekció megszűnik* ...

A minőségi és mennyiségi filmgyártás problémája, amely szorosan e tárgyhoz tartozik, nemcsak minket, hanem, úgylátszik. Amerikát is érdekli. Az amerikai lapok nagy polémiát folytatnak az úgynevezett *független filmgyártók* és a nyolc nagy amerikai gyárat képviselő tröszt gyártási elvei körül. Samuel *Goldwyn*, a Metro-gyár volt elnöke most *önálló producer* és mint ilyen, »*Életünk legszebb évei*« címen új filmet fejezett be. A sajtóbemutató után Samuel *Goldwyn*, akit az »*európai producer*« dicsérő jelzőjével illettek, egy nyilatkozatában *hadat üzent a filmgyárak tömegprodukciói ellen*, mondván, hogy Hollywoodban nem az a fő, hogy *milyen* filmet forgatnak, hanem hogy *minél többet* gyártsanak. Ezzel azt kockáztatják, hogy a közönség megcsömörlik a filmjeiktől. A nyilatkozat nagy port vert fel és az egyik nagy amerikai filmgyár szószólója válaszolt rá. »Ha csak olyan producerek volnának Amerikában, mint Samuel Goldwyn, az amerikai mozik *filmhiány miatt* rövidesen becsukhatnák kapuikat. *Gyártanunk kell, akár akarjuk, akár nem, mert különben külföldi filmeket kellene hoznunk.* Ebből pedig semmi hasznunk nem lenne. Csak hadd gyártson Mr. S. Goldwyn „remekműveket" mi megmaradunk gyártási programmunk mellett, amely hozzásegíti a közönséget ahhoz, hogy addig is látogathassa a mozikat, amíg Mr. S. Goldwyn újabb „remekműve" elkészül.«

Sok levelet kap a Moziőrjárat a *Mrs. Miniver* filmmel kapcsolatban. Legtöbbje Green *Garson*ról, a film felejthetetlen főszereplőjéről kérdez. Ime a nagy színésznő adatai: Irországban született és gyermekkorát Londonban töltötte. Tanárnőnek készült és később egy reklámvállalatnál dolgozott. Csak ezután került Londonban színpadra. Itt látta meg L. B. *Mayer*, aki 1939-ben a Metrohoz szerződtette Hollywoodba. A pesti közönség az *Isten vele tanár úr* és a *Talpig úriember* című filmekből ismerheti. Eddig elkészült kilenc filmje közül *nyolc* nyerte el a Művészeti Akadémia nagydíját. Nálunk még nem látott filmjei: A megtalált évek, Mrs. Parkington, Mme Curie, Blossoms in the Dust, Adventure, Sacred and Profane. Reméljük hogy ezeket is láthatjuk, egyszer.

Gáog Erzsébet
KOZMETIKAI TANÁCSA

A nőnek legszebb ékessége a tiszta arcbőr. Nincs visszataszítóbb a zsíros és fekete miteszerekkel telített arcbőrnél. A nők és férfiak ezen laikus módon úgy akarnak segíteni, hogy nyomkodják és púderrel takarják a miteszereket. Ezzel csak rosszabbodik a helyzet és az arcbőr teljesen elcsúful. Csak helyes és szakszerű kezeléssel segíthetünk az elrontott arcbőrön. A miteszerek szakszerű eltávolítására — válaszbélyeg beküldése esetén — levélben részletes választ adok.

SZÁRAZ, ZSÍROS ARCBŐR SZŐRSZÁLAK, SZEMÖLCSÖK VÉGLEGES ELTÁVOLÍTÁSA, ARCMASSZÁZS

GÁOG ERZSÉBET
KOZMETIKAI MŰTEREM
RÁKÓCZI-ÚT 6
TELEFON: 220-417

A Zeneművészeti Főiskola első nyilvános hangversenyén feltűnést keltett Márkus Éva — Zathureczky Edc tanítványa — Vitali Chaconnejának muzikális, a lírai részek bensőségesen átérzett előadásával

MÉGEGYSZER: „EGEREK ÉS EMBEREK"

Olyan siker van a Madách-színházban, amilyen Budapesten hosszú évek óta nem volt. Irodalmi, színházművészeti és kasszasiker. A kritika és a közönség, az igazgatók, a színészek és a rendező közösen ünneplik az előadást. Az újságok kivétel nélkül remekműnek és remek előadásnak minősítették *Steinbeck* darabját, — a közönség a premier óta zsúfolásig megtölti a színházat, a színészek, igazgató és a rendező boldogok, mert végre nem »ezért vagy »azért« hajolhatnak meg a vasfüggöny előtt, hanem mert *író* darabját játsszák *művészettel*.

Tehát: kell az író, kell az irodalom, kell a művészet, — itt a bizonyíték! Az »*Egerek és emberek*« százszoros bizonyíték, mert a meséje alapjában véve nyomasztó. Az írónak és az előadásnak azonban sikerül mindenkivel megértetni, a »mondanivalót.« És ezért a »mondanivalóért«, ezért az alapeszméért tódulnak az emberek a Madách-színházba, ez ma már, — ennyi előadás után nem vitás.

És mi ez a mondanivaló?

Steinbeck emberei bevallják a társtalanság, az egyedüllét kínzó fájdalmát. Nem szplines szalonfigurák ezek az emberek, hanem nincstelen vándorló munkások, akik tisztábban élik az érzelmeket, mint a kultúra vagy gazdagság kiválasztottjai. Magányosságukban, szegénységükben, reménytelen életükben egyetlen öröm, ha társra akadnak, akivel együtt festegethetik a nagyon várt jobb jövőt. A társakat, az élettársakat nem a szerelem, hanem a legönzetlenebb emberi érzés: a szeretet kapcsolja össze. Miért és kik szeretik egymást? Ez a nagy kérdés. *Akik legjobban rászorultak a szeretetre, és akik leginkább tudnak szeretni.* Ez a szeretet bibliai tisztaságában mindnyájunkat megejt, akik ott ülünk a nézőtéren.

Vastaps jár *Kárpáti* Aurélnak és *Hont* Ferencnek, mert meglátták, hogy a Steinbeck-regény dramatizált formájában előadható. Egy-két vezető színházunk igazgatója és dramaturgja tudniillik még csak el sem olvasta az »Egerek és emberek« színpadi változatát azzal az indokolással, hogy ilyesmit elképzelni sem lehet színpadra, nemhogy kiosztani és eljátszani. Ki tudja, hány forró színházi estet vetélnek el hasonló csalhatatlan érzékkel magyar, vagy nem magyar, ismert vagy ismeretlen író visszaadott művével...

Kárpáti Aurél és Hont Ferenc nem véletlenül fogták ki a sikert. A Madách-színház igazgatásuk egyéves ünnepi évfordulójához ért. Semmi sem biztosabb annál, hogy erre az alkalomra sikert akartak, irodalmi, színpadi és kasszasikert. Erre találták a legalkalmasabbnak a Steinbeck-darabot. Szóval biztosra mentek. Feljebb említett színigazgatók és dramaturgok most irígyek a Madách-színházra és egy kicsit meakulpáznak. Utóbbi nem is árt nekik.

Most néhány szót a színészekről, rendezőről és az előadásról.

Eddig négy hét alatt háromszor néztem meg az »Egerek és emberek«-et. Szakmabeli emberrel ritkán történik meg, hogy élő író darabját önszántából egymásután többször megnézi. Ezt a darabot nyilván azért néztem meg háromszor, mert szép volt, mert jó volt, ritka élvezet és gyönyörűség is volt.

De tanulságos is volt.

Kilestem, hogy a színészek egyre jobban eltérnek a hiteles szövegtől és rendezői utasításoktól. Ennek következtében a közönség más-más előadáson különböző benyomásokat kap. Nagyjából rögzített csak az előadás, árnyalatokban azonban eltérő. Viszont ezek az árnyalatok lendítik a játékot hol a tragédia, komédia, vígjáték, — hol a bohózat, kabaré, cirkusz kapujába.

Greguss Zoltánnak sikerült a lehetetlen: színpadra állította az imbecillis Lenniet, anélkül, hogy egyetlen pillanatra visszataszító vagy undorító lenne. Sőt ennél több is sikerült Gregussnak: szívünkbe, szeretetünkbe költözteti ezt a szerencsétlen, istenverte tehetetlen hülyét, akinek könnyein és mosolyán néha áttör a megváltatlanság kínja: valami ködös emlék a tudat, érzésvilág és erkölcsiség atavisztikusan öröklött összefüggéseiről.

Előfordul, hogy egy-egy este ez a Lennie többször ismétel egy szót, mint szerepében előfordul. Erre a közönség egyik része átmenet nélkül nevetni kezd. Mert attól a pillanattól fogva Lennie már nem infantilis pszichopata, hanem pojáca. Egyetlen felesleges szó, egyetlen kis improvizált gesztus elég ahhoz, hogy a közönség felületesebb rétege »rosszul kapcsoljon«, s akkor már hamis vágányon halad tovább a színpad és nézőtér együttese.

Ilyen szerep, mint Lennie, akár a legnagyobb színésznek is csak egyszer jut az életben. Greguss Zoltán megkapta ezt »a« szerepet. Megkapta *Ladányi* is, *Baló* Elemér is, *Alszegi* is, meg is csinálták. Jobban nem lehet játszani, mint ez az együttes. De vigyázzanak, el ne únják, el ne mókázzák! Legyenek most mértéktartók, szigorúak és kérlelhetetlenül memorizáljanak. Érdemes. A nézőtér háromnegyed részének áhitatát rontják meg, ha forszírozzák az avatatlanok olcsó nevettetését. Ha híven játszanak, beavatják a titkokba az értetleneket is.

És ha nem megy máskép, hetenként tisztogató-próbát kellene tartani. Amikor a rendező újra meg újra átfésüli a játékot, hogy valahol össze ne kócolódjanak a finom szálak.

Ám akár tartanak tisztogató próbát, akár nem, akár eltérnek a hiteles játéktól, akár nem, — én még sokszor megnézem az »Egerek és emberek«-et. Persze, hogy megnézem. Mániákusan fogok járni a Steinbeck-darabhoz. Kihasználom az alkalmat, gyönyörködöm benne, ahányszor tehetem. Ki tudja, mikor hallok megint egy szót a szeretetről, vagy mikorra remélhetek valami hasonló színházművészeti szenzációt.

Dr. Kóla Margit

Márffy Ödön kapta az 1947-es képzőművészeti nagy aranyérmet

Márffy Ödön

A fogaskerekű alsó állomása felett, a szamócautcai Márffy-villán már nem látszanak az ostrom nyomai.

Márffy Ödön most kapta meg az Állami Képzőművészeti Nagy Aranyérmet.

— Elterjedt az a hír, hogy utazni készül?

— Szeretnék. Hét-nyolc éve nem voltam kint a világban.

— Hogy látja fiatal művészeink jövőjét?

— Művészetünk tehetségekben oly gazdag, és a fiatal magyar művészek produkcióiban annyi feszítőerő van, hogy kikívánkoznak a szerény magyar lehetőségek keretéből. Minthogy se az állam, se a magánosok nem tudják megélhetésüket biztosítani, nagyon fontos lenne, hogy a külföld megismerje művészetünket. Zenei tehetségeink már majdnem mindenütt utat törtek maguknak, íróinkat is ismerik, képzőművészetünket alig, vagy csak rosszul...

— Hol a hiba?

— Az elmúlt évek rossz művészet-politikája. A multban elég tekintélyes összegeket fordítottak külföldi kiállítások rendezésére, de eredménytelenül, mert a képek összeválogatását hozzánemértő bürokratikus szervek végezték. Nem a tehetség, hanem a tekintélytisztelet és külső befolyás érvényesült. Fiatalabb és bátrabb tehetségek munkái így nem jutottak külföldre. Ezért nem ismerik a fiatal, modern magyar művészet igazi arcát. Remélhetőleg most pótolni fogjuk az elmulasztottakat.

— Készül valami új téma megoldására?

— A téma számomra nem olyan fontos, mint az, hogy hogyan látom meg. És ez a más meglátás, ez érleli bennem a vágyat a megfestéshez...

Márffy Ödön útlevele folyamatban van. Mire langyos szellők járnak a körutakon és ligetekben, Márffy Ödön is felül a vonatra és elindul a »más meglátások« új képei felé...

dr. k. m.

EIDUS

Különös játéka a sorsnak, hogy Arnold Eidus, akinek művészi hegedűjátékát eddig csak Amerika ismerte, mert sohasem lépte még át az Ujvilág határát, *éppen Budapesten talált második otthonra.* Nemcsak barátokra, hanem rokonokra is.

Egy Apponyi-téri, művészi ízléssel berendezett lakásban ülünk, barátságos, családi asztal mellett: Dr. *Eidus* Bentianné, a népszerű, művészetkedvelő szegedi főorvos özvegye és leánya, dr. *Kőszeg* Ferencné, *Eidus* Lili, fogorvosnő. Már az első találkozáskor könnyen megállapították a rokonságot: *a szülők testvérek voltak, a Keleti-tenger partjáról, Dünaburgból indultak világnak: egyik Newyorkba, másik Szegedre érkezett...*

Alig győznek betelni az ismerkedés furcsa perceivel. Különösen Dorris, a művész bájos, szőke felesége élvezi gyermekesen a helyzetet. Kiderül, hogy az ifjú asszonyka nemcsak kitűnő zongoraművésznő, hanem a »*filozófia tudora*« is. Filozófiája azonban csupa derű s különösen akkor sugárzik az arca, mikor férjéről mesél apróságokat. Megtudjuk például azt is, hogy Arnold Eidus, bármennyire is fiatal és bármennyire is amerikai — nem tud táncolni. Rábeszélésre megpróbálkozott ugyan egyszer a tanulással, de eltanácsolták a tánciskolából azzal, hogy — *nincs ritmusérzéke...*

Természetesen előkerül a Stradivári is és a rögtönzött »házi« hangverseny, amelyen a zongorakísérő szerepét Mrs. Eidus, azaz Dorris Dresher művésznő látta el, az örök művészet éteri hangjaival még közelebb hozta egymáshoz a kis családot, akik most találtak egymásra... **R. Gy. I.**

*

Arnold *Eidus*, a fiatal amerikai hegedűművész hétfő esti hangversenye a zenei szezón egyik legérdekesebb művészi eseménye volt. Míg a multheti Mendelsohn-koncert interpretálása után eltérő véleményeket hallottunk, szóló estjén az az általános vélemény alakult ki, hogy Eidusban az eljövendő évek legnagyobb hegedűvirtuozát ismertük meg.

A párizsi verseny első győztese előtt világkarrier áll. Paltini Ördögtrilláinak előadása mesteri teljesítmény volt. Meggyőződésünk, hogy a fiatal amerikai művész a nagy virtuóz képességein felül olyan adottságokkal is rendelkezik, melyek az idők folyamán az elmélyült muzsikusok között is első helyet fognak számára biztosítani. *Petri* Endre zongoraművész kitűnően kísért.

K. N.

Családi hangverseny. A zongoránál: Dorris Eidus, jobbra Dr. Eidus Lili és Dr. Eidus Bentianné

(Escher fotó)

A diplomáciai viszony megszakításának veszélye fenyeget Róma-Berlin és Moszkva között

A francia lapok feltűnő jelentései a Rómába küldött orosz jegyzék következményeiről

London, szeptember 7.

Moszkvában ma nyilvánosságra hozták azt a szovjet tiltakozó jegyzéket, amelyet a római szovjetnagykövet nyujtott át gróf Ciano olasz külügyminiszternek és amelynek állításait gróf Ciano visszautasította. A jegyzék Olaszországot vádolja a Timiriazeff és Blagoeff szovjetgőzösök elleni torpedótámadásért. Az eseteket »az olasz tengeri erőknek szovjetlobogó alatt hajózó kereskedelmi hajók ellen elkövetett támadó cselekményének« minősíti.

Még nem tudni, hogy a szovjetkormány milyen intézkedéseket vett tervbe arra az esetre, ha Olaszország visszautasítja a tiltakozást. A jelek arra mutatnak, hogy Moszkva London nal és Párizzsal való közös magatartásának módosítására készül.

Az angol sajtó a sajnálat és aggodalom hangján állapítja meg, hogy a tegnap Olaszországhoz intézett szovjetjegyzék valószínűtlenné teszi Olaszország részvételét a földközitengeri értekezleten és ez esetben nincs kizárva, hogy a német kormány is követi Olaszország példáját.

Párizsi jelentés szerint a francia fővárosban ma reggel kérdésesnek tartják, hogy a földközitengeri értekezlet egyáltalában összeül-e. A sajtó attól tart, hogy a szovjetgyzék igen súlyos nemzetközi következményeket vonhat maga után. A »Matin« római tudósítója szerint számolni kell azzal, hogy Róma és Moszkva között megszakadnak a diplomáciai kapcsolatok, bár a két ország között támadást kizáró és barátsági egyezmény áll fenn.

A Journal római tudósítója szerint valószínű, hogy Róma most már nem lesz hajlandó leülni Moszkvával a zöld asztal mellé. Ez azonban nem minden. Olasz hivatalos körökben nem titkolják, hogy Olaszország magatartását valószínűleg Németország, Bulgária és Albánia is követni fogja. Számolni lehet továbbá azzal is, hogy Olaszország és Németország egyaránt megszakítja a diplomáciai viszonyt Moszkvával és ezt az intézkedést valószínűleg Mussolini németországi látogatása alkalmával hozzák nyilvánosságra.

„Őszintén és sportszerű lovagiassággal bevalljuk nemzetközi kapcsolatainkat"

A német sportvezér nagy beszéde a külföldi németek előtt

A *Völkischer Beobachter* beszámol arról, hogy a külföldi németek stuttgarti kongresszusán *von Tschammer und Osten* birodalmi sportvezér is nagy beszédet tartott.

— Lassanként elnémul a világban *a veszedelmes politizáló nácisportról* szóló fecsegés — mondta — és egyre gyakrabban jönnek hozzánk szakértők a föld minden országából, hogy módszereinket megismerjék. Nektek azonban, *akik az egész világból idegyülekeztetek*, megmondhatom, hogy valójában nem a módszer és a technika állított bennünket a népek élére, hanem csupán a nemzeti szocialista eszme és Führerünk akarata. Mi, nemzeti szocialisták egyértelműen valljuk: *nincs testgyakorlás Németországban, amelyet ne hatna át a nemzeti szocializmus világnézete.*

— Ez az alaptétel nemcsak a birodalmi németségre érvényes, hanem megfelelő alkalmazásban éppannyira érvényes *a külföldi torna- és sportegyletekre is*, amelyek a német birodalomhoz tartozókból állanak. Már *több mint 100.000 tornászt és sportolót gyüjtöttünk össze a külföldön.* Fáradhatatlan gonddal fogok ügyelni arra, hogy *a nemzeti szocialista párt külföldi szervezeteivel egyetértésben megtörténjék a birodalmi német torna- és sportegyletek belső megszervezése.*

— Minthogy őszintén és sportszerű lovagiassággal *bevalljuk nemzetközi kapcsolatainkat*, annál inkább jogot tarthatunk arra, hogy megrendezzük a német testgyakorlás nagy ünnepélyét, amelyre *meghivunk mindenkit, aki német nyelven beszél, a német fajból és német vérből származik.*

1860 július 16-án, 17-én és 18-án tartották Coburgban az első német tornaünnepet. Az összes német törzsek hatalmas hitvallása volt ez, a még nem létező, de hőn óhajtott német birodalom iránt. 78 évvel később, 1938 július 23-tól 31-ig Boroszlóban, a német történelem sorsdöntő, régi városában ünnepeljük meg a 16. német torna- és sportünnepet.

Elsőízben lesz ez az ünnep *a német testgyakorlás tökéletes egységének ünnepe* és az egész világban élő németek összetartozásának lángoló élményét fogja jelenteni. Erre az ünnepre hivlak ma meg benneteket.

Ezután *Lutze*, az SA vezérkari főnöke tizenkét külföldön élő birodalmi németnek átadta az SA sportjelvényét.

— *A külföldi németeknek nemcsak hinniök kell a Führerben és a népben*, — mondotta — *hanem a hitnek olyan erősnek kell lennie, hogy továbbadhassák az összes néptársaknak.*

Gázbiztos pincék helyett állattenyésztésre költ 20.000 pengőt Pest megye

Pest vármegye kisgyűlésének mai ülésén *Staub* Elemér és *Kégly* János kifogásolta, hogy a vármegye kis összeget állított be az *állattenyésztés fejlesztésére* a jövőévi költségvetésbe.

Erdélyi Loránt alispán elmondotta, hogy *Pest* vármegye és általában az egész *Alföld* állattenyésztése azért *esett vissza és azért van rosszabb helyzetben, mint például a Dunántúl, mert a románok feldúltak mindent és az állatállomány nagyrészét elhajtották.*

— Hozzájárulok ahhoz, — folytatta az alispán — hogy a vármegyei *gázbiztos pincék építésére* előirányzott összegből 20.000 pengőt áttegyünk az állattenyésztés fejlesztésére, annál is inkább, *mert hiszen a gázmentes pincék létesítése még csak kísérleti stádiumban van. A spanyolországi háborúk során kiderült, hogy az eddigi gázpincék nem váltak be.*

Nyugdíjazások

Dr. *Papp* Ernő főjegyző ismertette a teljes szolgálati idejüket betöltött vármegyei tisztviselők *három hónapon belül való nyugdíjazásáról* szóló belügyminiszteri leiratot, amely szerint a diplomás ifjúság elhelyezkedésének elősegítésére szükséges a nyugdíjazások szorgalmazása. Ha a rendeletet még ebben az évben végrehajtja a vármegye, *akkor Pest vármegyének nyugdíjaznia kell Ney Géza főjegyzőt, Rexa Dezső főlevéltároost, Szánthó Pál főszolgabírót és Siba József altisztet.*

Dabasi Halász Móric szerint a törvény könyörtelen végrehajtása azt jelenti, hogy *a vármegye vezetőségét nyugdíjba kell küldeni akkor, amikor nincsen utánpótlás.*

— *Dehogy nincs! Itt a fiatal gárda!*

Kégl János: A közelmultban *kiváló tudósokat, orvosokat és művészeket küldtek nyugdíjba* mert lejárt a szolgálati idejük. Az élet hozza magával, hogy *utánunk mások következnek. A fiatal munkaerők majd pótolni fogják azokat, akik nyugdíjba mennek.*

A kisgyűlés végül úgy döntött, hogy a kényszernyugdíjazások ügyét *a vármegye törvényhatósági bizottsága elé* terjeszti.

A kolduskérdés ismét napirendre került

A főváros közjótékonysági és szociálpolitikai bizottsága *Schuler* alpolgármester elnöklésével ülést tartott. Az ülésnek egyetlen tárgya az eucharisztikus kongresszus előkészítésével kapcsolatos *1040 szükséglakás építése* volt. Az építési költség hárommillió pengő. Az eucharisztikus kongresszus tartama alatt a szükséglakásokban külföldi vendégeket helyeznek el.

Több felszólalás után elfogadták az előterjesztést.

Hegedüs Armand a kolduskérdést hozta szóba. Nem helyes, ha azt hirdetik, hogy csődbe jutott a koldusakció, mert hiszen az az 1,200.000 pengő, ami adakozásokból befolyik, mégis nagyon sokat jelent a szegények ellátása tekintetében. Meg kell adóztatni azokat, akik nem adakoznak. Igy legalább *még másfélmillió pengő önkéntes adakozáshoz lehetne jutni.*

Schuler alpolgármester válaszában bejelentette, hogy Pálfy tanácsnok maga fogja a szegények ellátását személyesen ellenőrizni.

September 10-én megnyilik Budapesten a Szociális Akadémia

Uj állami intézményt mutattak be ma délben a sajtónak: a »*Szociális Akadémiá*«-t. A Szentkirályi uccai *Erzsébet Népakadémiát* építtette át az Országos Szociálpolitikai Intézet a *szociális kiképzés iskolájává. Erődi-Harrach* Béla professzor, az Akadémia vezetője rövid előadás keretében ismertette a Szociális Akadémia célkitűzéseit.

A beiratások csak szeptember 10-én kezdődnek, de máris körülbelül *százötvenen jelentkeztek* a tanfolyamra.

A hallgatóság nagy tetszéssel fogadta *Erődi-Harrach* professzor érdekfeszítő előadását az új intézményről.

Egész ház bútor minden ízlésben. Szabott ár! Nagy Zsigmond Lázár ucca 3 Bazilikánál.

Ó, XX. század!

Késik a nácitánc

Teljes nemzeti szocialisták már régóta követelik, hogy Németországban tiltsák el az összes idegen táncokat és gyökeresen német tánccal helyettesítsék azokat. A tánc gleichschaltolásának túlzó híveit egy nyilatkozatban leinti Rolf Cunz, a propagandaminisztérium táncügyi referense.

— Még nem rendelkezünk társasági célra alkalmas modern német táncformákkal — mondja. — Ezzel a tánctanítók is tisztában vannak. Eddig sem szándékoztak általánosan kötelező új német táncot mesterségesen életrehívni. Már az idegenforgalomra való tekintettel is okosabbnak tartották, ha a világszerte elterjedt egyszerű és könnyű táncokat kellemes és egészséges formában megtartják. Ezért csak olyan vaskalaposak tehettek szemrehányást a német tánctanítóknak, akik régen nem mozdultak ki az országból. A tánctanítók eddigi passzív állásfoglalása a várakozás érzésén alapult.

A filozófus a vásárban

Az idei párizsi világkiállítás »Descartes jegyében áll«. Most van ugyanis 300 éve, hogy az újkori gondolkodás nagy úttörőjének korszakalkotó műve, a Discours de la Méthode megjelent. A legnagyobb élő francia filozófus, Henri Bergson, ezeket mondta a filozófus és a vásár viszonyáról:

— Akik nem olvasták Descartes-ot, hajlandók azt hinni, hogy ezt a tiszta szellemet nem nagyon érdekelte volna egy ilyen világkiállítás. De én meg vagyok győződve arról, hogy nagy elragadtatással sétált volna benne!

Szivverés a rádióban

Az angol rádió ma fonosztetográf segítségével közvetíti Jack Lovelock olimpiai futóbajnok szívdobogását. Lovelock szívét szakorvosok százszázalékosan egészséges szívnek tartják. Először a nyugodt, pihenő bajnok szívdobogását sugározza szét a rádió, azután pedig azt mutatja be, hogyan működik Lovelock szíve, miután az olimpiai futó harmincszor fel és alá rohant egy lépcsősoron. A szívdobogást olyan hangosra erősítik, mint a kalapácsütést.

Félliter verejték

Legalább ennyit izzad egy bokszoló egy mérkőzés alatt. Dr. Schenk német sportszakértő orvos állapította ezt meg.

Szegény Napoleon!

Marseillei ujságirók megfigyelték, hogy a városban felállított Napoleon-szobor előtt elhaladó 100.000 járókelő közül mindössze hat méltatja annyira a nagy császár emlékművét, hogy egy futó pillantást vessen rá.

MARINA di RAVENNA — Albergo Miramare
Magyarok által kedvelt családi ház. Minden modern komfort. A tengerparton. Penzió 22.— lirától feljebb. (Fürdőkabin és ½ l. bor beleértve.) Tulajdonos: Angelo Zama.

A villamosok már treniroznak a Horthy Miklós hidon

Szeptember 12-én nyilik meg a Boráros téri *Horthy Miklós híd*. A főkapitányságról ma délben szállt ki a rendőri bizottság az új híd budai hídfőjéhez, hogy intézkedjék a *hídavatás közlekedési rendjéről*.

A hídavatási ünnepség 12-én, pontban ½11-kor kezdődik. Tízkor lezárják a forgalmat. A hidat, illetőleg a budai hídfőnél elhelyezett három dísztribünt *csak Budáról* lehet megközelíteni, a hídon át nem. A megnyitó ünnepség alatt a híd tervező mérnökei és a munkások *a híd két járdáján* foglalnak helyet, majd bemutatják őket a miniszterelnöknek. Ezután vágják el a hidat elzáró *fehér vászonszalagot*, majd a megnyitón megjelent előkelőségek *átvonulnak a hídon Pestre és ezzel átadták Budapest új hídját a forgalomnak*.

A híd teljesen készen várja a megnyitót. A középütt elhelyezett síneken *ma délben kezdtek el járni a Beszkárvillamosok, hogy a kalauzok és vezetők megismerjék a vonalat*. A budai parton épített új sínpárok zöld gyepmezők és piros virágágyak közt futnak a széles új úton, amely egyrészt a Szent Imre herceg útjára, másrészt a Horthy Miklós körtérbe kapcsolja be Pest forgalmát.

A dunakékre festett híd munkálatai befejeződtek, már csak a *tengerészeti emlék* befejezésén dolgoznak. Az óriási tengerészalak két lába már ott áll a budai hídfőn elhelyezett világítótorony aljában. A világítótorony bejárata fölött ez a horatiusi mondat áll: »*Non omnis moriar*«. A torony Pestre néző oldalán a következő felirat van: »*A cs. és kir. haditengerészet és magyar hősi halottai emlékének*«.

A Horthy Miklós-hídról új kilátással gazdagodott Budapest. Gyönyörű szögből látni a Gellérthegyet, Várat, a Halászbástya csúcsait, a távolban a Rózsadomb színes házkockáit és messzi a háttérben a távoli budai hegyek halvány körvonalait.

Két alapítvánnyal ünnepli Heves megye Szmrecsányi érsek jubileumát

Eger, szeptember 7.

Ünnepélyes közgyűlést tartott ma *Heves megye* törvényhatósági bizottsága *Hedry* Lőrinc főispán elnöklésével. *Okolicsányi* Imre alispán a közgyűlési meghivó mellé még külön *figyelmeztető irást is küldött* a törvényhatósági bizottság tagjainak, mert *Szmrecsányi* Lajos *egri* érsek, örökös bizottsági tag 25 éves érseki jubileuma alakalmából *fontos bejelentést kíván tenni*.

Ünnepi feketében jelentek meg a bizottsági tagok. *Hedry* Lőrinc főispán meleg hangon emlékezett meg az érsek jubileumáról. *Okolicsányi* Imre alispán javasolta, hogy *jegyzőkönyvben örökítsék meg* az érsek érdemeit, egyben maradandó emlék gyanánt *egy-egy alapítványt tesz a Szmrecsányi egri érsek nevéről elnevezett érseki tanítóképző intézetben, továbbá az angolkisasszonyok tanítónőképző intézetében*. Az alapítvány jövedelméből minden évben fedezik egy-egy növendék teljes tanulmányi költségeit.

Majzik Viktor nyugalmazott közigazgatási bírósági tanácselnök, *Heves megye* törvényhatósági bizottságának örökös tagja, hosszabb beszédben méltatta *Szmrecsányi* Lajos 25 éves érseki tevékenységét.

Hedry Lőrinc főispán vezetésével 28 tagú küldöttség ment át az érseki palotába, a főispán beszéd kíséretében átnyujtotta *Szmrecsányi* érseknek *az ülés és az alapítvány jegyzőkönyvét*. *Szmrecsányi* érsek meghatódva vette át a jegyzőkönyvet és válaszában többek között a következőket mondotta:

— Én abban a felfogásban élek, hogy *a hivatali körben eltöltött idő nem szolgálhat annak kiemelésére, aki eltöltötte ezt az időt*. Eddig minden mozgalomtól visszavonultam, de most kivételes helyzettel állok szemben, el kell fogadnom a mély hálára kötelező üdvözlést, mert a mélyen tisztelt törvényhatósági bizottság a magyar kultúra előmozditása érdekében olyan áldozatot hozott, amely előtt mindenkinek meg kell hajtania fejét. Hogy ezt az én érseki emléknapommal hozzák kapcsolatba, az csak a hálának iránt am való különös megnyilvánulása. Köszönetet mondok érte, mert önök példát szolgáltattak arra, hogy miképpen jutalmazzák a becsületes törekvéseket.

Az érsek ezután szivélyesen elbeszélgetett a küldöttség tagjaival.

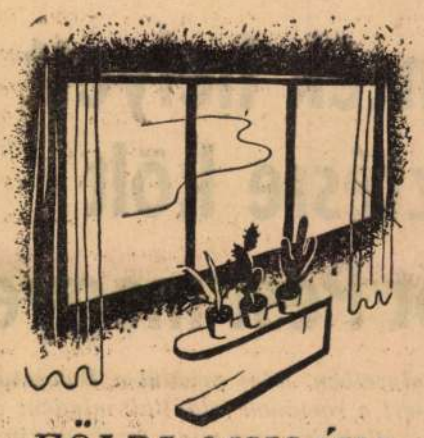

FÖLDI MIHÁLY:
A SZÁZAD ASSZONYA

Athenaeum
ára kötve 4·80 pengő

Heves bőrviszketésnél és csalánkiütésnél a gyomor és a béltraktus reggel felkeléskor egy pohár természetes Ferenc József keserűvízzel feltétlenül kitisztítandó! Az orvosok ajánlják

Fetter bácsi meghalt

Igazi neve *Höflinger* Antal volt, de *mindenki Fetter bácsinak ismerte*, aki *Márffy* Ödönék szamócaucai vendégszerető házában megfordult. Ő nyitotta ki a kert rácsos kapuját és a családhoz tartozó hű cseléd mosolyával fogadta a vendéget. Ő *gondozta Márffyék gyönyörű gyümölcsösét, virágoskertjét, ő nevelte Csinszka híres komondorait, ő ápolta szorgalmas kezeivel a konyhakert növényeit*. Ezekre különösen büszke volt. A zöldségek közé kaligrafikus betükkel beírt fatáblácskákat szúrt a földbe s mert sohsem tudott tökéletesen megtanulni magyarul, a zöldbabra felírta: *pab*, a tökre: *dög*, a petrezselyemre: *petrezél* stb.

Fetter bácsit *Márffy* mester még a szüleitől örökölte és *Csinszkáéknál 17 évig dolgozott hűséggel, szorgalommal. Csinszka* sokszor tréfásan azt mondta, hogy *Fetter bácsi az ő nevelője*.

Néhány évvel ezelőtt egy havas Szilveszter napján *Csinszka* elvitte *Fetter* bácsit a *Budai Apollóba*. Az öreg szépen megborotválva, kicsinosítva ment Csinszkával, *először egy kis cukrászdában habos kávét ittak*, aztán következett a nagy élmény: *Fetter bácsi életében először ment moziba*. Többször felsóhajtott előadás közben: »*Ja die Technik!*« S mikor Greta *Garbo* jelent meg a vásznon: »*Eine saubere Person*«. Bizonyára Eta jutott eszébe, *Eta*, akiről sokszor mesélt esténként Vojnicának és Bogyónak a kiskonyha szemetesládájára támaszkodva.

Az *Új Szent János* kórház környékén mindenki ismerte *Fetter* bácsit és ismerte sok mindenki, aki a *Márffy*-villában megfordult. Gazdája többször le is festette. Hűséges, szorgalmas munkás volt, mikor kedves úrnője, Csinszka meghalt, *hetekig búskomor volt* az öreg s többször láttuk kis *budai* kocsmákból kijönni.

Szerette magát *ezermesternek* beállítani, mindenhez értett s mikor egyszer valaki tréfából megkérdezte: *hát búvár volt-e Fetter bácsi?* — rögtön elmesélte, hogy *dolgozott ő az óbudai hajógyárban*, ahol egyszer *bebujtatták egy búvárruhába és leengedték a Dunába*.

Mult vasárnap reggel *holtan találták kis kertészháza előtt*. Az *óbudai* temetőben temették el. A halottasházban előzőleg díszes temetés volt, nem volt már idő a díszeket leszedni s *Fetter bácsi 73 éves korában úgy feküdt a koporsóban, olyan díszben és pompában*, melyet csak legtitkosabb álmaiban remélhetett.

Az Est–IBUSz különvonata
OLASZORSZÁG-ba
1937. szeptember 18–29. (M. N. B. 809. sz. eng. alapján)

A. utazás: **Firenze–Perugia–Assisi–Róma–Venezia**
B. utazás: **Róma–Napoli–Firenze**
C. utazás: **10 nap Rómában**
D. utazás: **Üdülés Abbaziában**
(Budapesti lakosok igazolójeggyel is utazhatnak.)

Részvételi díjak **129.–** pengőtől.

Fenti társasutazásainkkal kapcsolatban csak menettértí jegyeket is kibocsátunk

Budapest–Firenze és vissza..... 55.– P
Budapest–Róma és vissza.....60.– P
Budapest–Napoli és vissza.....65.– P

Jelentkezési határidő: szeptember 9.
Jelentkezés és felvilágositás:
Az Est Utazási és Menetjegyirodájában és IBUSz-MAV Hiv. Menetjegyirodában
VII., Erzsébet körút 18–20. V., Vigadó ter 2.

Márffy Ödön
festőművész

— **Márffy Ödön kiállítása Münchenben.** *Münchenből* jelentik: Az előkelő Heinemann Galeriában kiállítást rendezett *Márffy* Ödön magyar festőművész. A lapok mind nagy elismeréssel írnak a művészről. A »Münchener Zeitung« így végzi kritikáját: »Márffy színlátása a legjobb ami lehetséges. Delikát, mozgalmas, érdekes, gazdag és változatos palettája van.«

Est

1933 II 17

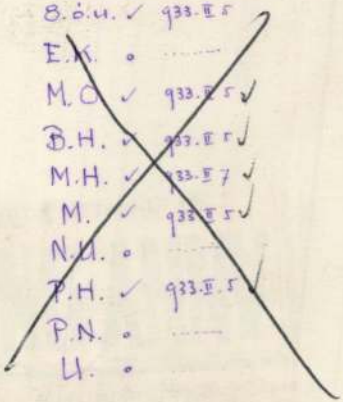

U.N.	∘	.....
S.ó.u.	✓	933.II.5
E.K.	∘	.....
M.O.	✓	933.II.5 ✓
B.H.	✓	933.II.5 ✓
M.H.	✓	933.II.7 ✓
M.	✓	933.II.5 ✓
N.U.	∘	.....
P.H.	✓	933.II.5 ✓
P.N.	∘	.....
U.	∘	

Márffy Ödön
festőművész

Nemzeti Újság
1933 II 17

Márffy Ödön müncheni kiállításának hatalmas sikere

Nagy érdeklődés előzte meg *Márffy* Ödön müncheni kiállitását. A kiváló festőművészt a *Galerie Heinemann* mutatta be a müncheni közönségnek és a bemutató nemcsak művészi, hanem társadalmi eseményt is jelentett. A kiállitáson megjelentek többek között *Goldenberger* dr. bajor kultuszminiszter, *Scharnagl* dr., München főpolgármestere, *Zimmermann* dr., a Glaspalast elnöke, *Bucheit* dr., a National Muzeum igazgatója, *d'Ormesson* francia, *Pittalia* olasz, *Zetter* dr., svájci, v. *Filseck* würtembergi követek, a müncheni társadalmi élet és a német művészvilág sok kitünősége.

A müncheni sajtó a legnagyobb elismerés hangján ir a kiállitásról és *Márffyt* mint a modern európai művészet egyik legreprezentativabb jelenségét kezeli és ez ennél a nagy képzőművészeti kulturán nevelkedett és jogosan nagyigényü közönségnél különösen külföldi művésszel kapcsolatban igen nagy szó. A *Münchener Zeitung*, a *Münchener Telegram Zeitung*, a *Bayerische Staatszeitung*, a *München-Augsburger Tageblatt* egyenesen a lelkesedés hangján ir *Márffyról* és megállapitja, hogy személyében egy olyan lenyügöző erejü művészt ismertek meg, akinek hatása alól művészkortársai aligha vonhatják ki magukat. *Márffy* elérte azt, amit eddig kevés hasonló szándéku művész érhetett el: egyéni meglátásait fegyelmezettséggel, doktriner befolyásoktól felszabadultan tárja elő, mindig festői eszközöket juttat érvényre és a modern akadémia zsákutcájából kijutva, ujra a szabad és örökké fiatal festészet felé tereli a pikturát. Előadásában egyéni, van benne valami könnyed graciozitás, tobzódó szineiben varázslatos faji jelleg, szinkulturája a legmagasabb, ami csak lehetséges, palettája mozgalmas, érdekes változatokban gazdag és a kiállitása mindenesetre a Galerie egyik legérdekesebb eseménye.

A müncheni kiállitásnak erős visszhangja van. *Márffy* már több meghivást is kapott, amelyek közül alighanem az olasz meghivást fogadja el, ahol bizonyára hasonló sikereket ér el nemcsak a maga és a magyar képzőművészet, hanem az egész magyar kultura számára.

Tételszám	Irattári szám

Újra be kell mutatni: ..... n .....

Magyar királyi államva

Iktató-szám ..... 19 .....

..... osztály.

A beadvány { száma ..... kelte ..... beérkezése .....

Tárgy:

szulfát 15¾—16¼.

ZDASÁG

tt, de értékben csökkent elünk

továbbra is fenntartják, ez jóvátehetetlen kárt fog okozni a melegvérü ló tenyésztésének. A melegvérü lovak eladását a *tenyésztő nem tudja közvetlenül lebonyolitani,* hanem csak közvetve és igy történhetik meg azután az, hogy a tenyésztő *egy-két száz pengővel kap kevesebbet, mint amennyit a külföld fizet* a magyar lóért. Ujabban ezt még azzal is tetézték, hogy a tenyésztőnek juttatott árból *levonják a közvetitői költséget.* Az ankéten az a kivánság merült fel, hogy ezt a nagy és semmivel sem indokolható *spannungot el kell tüntetni,* mert ez lényegesen hozzájárul a melegvérü ló jövedelmezőbb tenyésztéséhez.

Az elmult esztendőben lókivitelünk

Márffy Ödön
festőművész

A müncheni „Heynemann", amely jelentős tényezője a képzőművészet nemzetközi életének, most készülődik uj kiállitására, amelyet müvészkörökben nagy és feszült érdeklődés előz meg. *Ez az érdeklődés Márffy Ödönnek, a kiváló magyar piktor személyének szól,* aki a hires müncheni kiállitási csarnokban rendezi legközelebb kollektiv kiállitását. *Márffy* Ödön egyszerre nem kevesebb, mint *negyven képből álló anyagát mutatja be* a német müértő közönség előtt.

Nemzeti Újság
1933 I. 26

Ki kell adni:	
Ma.	
2 nap alatt.	
3 nap alatt.	

....osztálynak.

sutak igazgatósága.

Tisztázta: .....

Összeolvasta: .....

Kiadta: .....

Előirat száma: .....

Utótirat száma: .....

Összefüggésben .....számmal.

Egyuttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

... gyrdulékény munkája. (Dorombý Károly)

KÉPZŐMŰVÉSZET. *A székesfehérvári „Nyolcak"-kiállítás.* Az 1965-ös év egyik legszebb kiállítására került sor a közelmúltban a székesfehérvári képtárban, ahol *Passuth* Krisztina és *Kovalovszky Márta* kitűnő rendezésében a „Nyolcak" és az „aktivisták" művészeinek fellelhető legjava munkáit mutatták be.

A „Nyolcak" csoportja 1910 körül alakult meg, olyan fiatal magyar festőkből, akik — túl kívánva lépni az impresszionizmuson és a nagybányai plein-air piktúrán — szenvedélyes érdeklődéssel fordultak Cézanne művészetének építményessége, valamint a „Fauve"-ok és a kubisták munkássága felé. Hogy ez a nyolc művész mire törekedett, ezt a csoport egyik kiváló tagja, *Márffy* Ödön 1956. január 7-én kelt, e sorok írójához küldött levelében így világította meg: „Ez a művészcsoport hátatfordított a magyar festészetben ebben az időben dívó hangulatfestészetnek; az örök művészi törvényeknek alárendelt festészet után áhítoztunk. Talán úgy lehetne megfogalmazni e művészek közös (vagy rokon) törekvéseit, hogy szigorú elvek szerint igyekeztek felépíteni képeiket, — a kompozíció, a konstrukció, a formák, a rajz, a lényeg kihangsúlyozásával... A francia festők voltak ránk a legnagyobb hatással. Egyikünk sem követte őket, ellenben felfigyeltünk a francia művészek — Cézanne, Van Gogh, Matisse, Picasso, Braque, Rouault — géniuszára, amely utat mutatott nekünk."

A „Nyolcak"-csoport rövid fennállás után felbomlott; az első világháború utolsó éveiben azután a „Ma" című folyóirat és szerkesztője: *Kassák* Lajos körül jegecesedett ki egy másik tömörülés, a „Nyolcak" szellemi örököseinek tekinthető „aktivisták"-é. Az ő munkásságukra a konstruktivista és expresszionista törekvések hatottak döntően.

Mind a „Nyolcak", mind az „aktivisták" politikailag a baloldalon állottak, s majdnem kivétel nélkül résztvettek az 1918/19-es forradalmi eseményekben. Így azután a Horthy-korszak művészetpolitikája „destruktív" és „nemzetietlen" művészekként kezelte őket. Sajnálatos módon az 1950 körüli esztendőkben sem kapott igazságos értékelést e két művészcsoport; az esztétikai szimplifikálásnak ebben az időszakában a „burzsoá formalizmus", a „dekadencia" és a „művészi öncélúság" bélyegét ütötték rájuk. Az előítéletek sokáig szívósan tartották magukat; *Pataky* Dénes művészettörténész még 1960-ban is így írt a „Nyolcak" és az „aktivisták" alkotóiról: „útjuk üres modorosságba vezetett..."

A székesfehérvári kiállítás mintegy rehabilitálása a „Nyolcak" és az „aktivisták" művészetének. Az összegyűjtött anyag legnagyobb része élő, fakulatlan, erőt és dinamizmust sugárzó, ma is izgalmat kiváltó műalkotás. „Minden, amit valaha csináltam, a jelennek szólt, és remélem, mindig is a jelenben fog maradni" — mondotta *Picasso.* A „Nyolcak" és az „aktivisták" konvencióktól és finomkodástól mentes, korunk egyetemes művészetével lépést tartó,

is adták nálunk és lapunkban részletesen foglalkoztunk is a filmmel. A [illegible] mélység és művészi minőség tekintetében egyaránt elmarad a Madách színpadán már két éve futó „Vágy villamosa" mögött, ami ugyanennek a szerzőnek alkotása. Az emberi lélekről és egy erőszakos, eldurvult társaság egyformán hitelesen vall ott Tennessee Williams, nem úgy, mint ebben a giccsé ízű darabban. Ott egyéniségeket, élő alakokat, küszködő, valódi embereket láttunk, itt inkább típusok vonulnak fel, akik még a tetejébe nem is különösebben érdekesek.

Az öregedő színésznőt annyian és annyiszor megírták már, hogy nehéz ezen a téren újat teremteni. A főhős, ez a jellegtelen és jellemtelen fiatalember, aki a fonnyadó diva mellett a selyemfiú szerepét tölti be, aligha alkalmas arra, hogy fölkeltse érdeklődésünket, akár egyéninek, akár tipikusnak fogjuk föl sorsát. Még legtöbbet (a nyilván jelképesnek szánt) neve mond, úgy hívják, hogy: Chance. Ami a szótár szerint esélyt, lehetőséget jelent, Amerikában azonban jóval többet. Bűvszó, varázsige ez ott, vagy ha úgy tetszik, a marsallbot, amit mindenki a zsebében hord. „Chance"-e mindenkinek van, és akinek sikerül nyakon ragadnia, az egyik napról a másikra a Fordok és Rockefellerek nyomába léphet. Ha az író ezt a társadalmi törvényt (amely mögött a sok valódi lehetőség mellett, sok társadalmi igazságtalanság és a kevésbé élelmesek iránti szeretetlen közöny is megbúvik) veszi célba, érdeklődéssel figyelnénk, hogyan leplezi le fonákságait, esetleges tragikus következményeit. A darabbeli Chance azonban nem valami társadalmi szuggesztió vagy téves közfelfogás áldozata, hanem egyszerűen lusta, cinikus és hiú. Azonkívül akaratgyenge és enervált is a tetejében. Valóban aligha alkalmas a jelenleginél különb foglalkozásra. Filmszínész is az öregedő sztár pénzén és protekciójával szeretne lenni, és nem azért, mert valóban művészi hivatást érez, hanem azért, hogy fölébe kerekedjék azoknak, akik vitték valamire és most lenézik. Főleg szerelmének családja, Finlay szenátorék. Chance-t az sem teszi rokonszenvesebbé, hogy azok, akik szemben állnak vele, az öregebb és ifjabb Finlay, és az utóbbinak barátai, a legellenszenvesebb erőszak, fajgyűlölet és korrupció megtestesítői.

Chance gyermekkora óta szereti Finlay szenátor lányát és a sikeresebb életről szőtt irreális álmaiba őt is bekapcsolja. A lány neve, Heavenly, szintén jelképes, azt jelenti: mennyei. Ez a darabban csak passzív szerepet játszó tünemény, kissé Grimm-mese szerűen született bele ebbe a csupa aljasság, csupa gonoszság családba. Alig szólal meg, inkább csak hallunk róla. És Tennessee Williams még csak meg sem kísérli, hogy legalább az ő személyében fölvillantson valami tisztább, nemesebb alternatívát. Még a legtisztább hangot pársavas szerepében az a szektás fiatalember üti meg, aki vállalva a félholtra veretés kockázatát, a gyűléseken újra meg újra Finlay szemébe vágja aljasságát. Ez a fiú azonban az író szerint (és a rendező szerint is) gyagyás.

Márffy Ödön

MÁRFFY ÖDÖN

40.	Hegyorom	200 „
41.	Tenger	200 „
42.	Kikötő	200 „
43.	Vitorlás	200 „
44.	Velence	200 „

Fränkel vásp. kiad.
1936. sept.

Kállai Ernő

fordulatainak, legjátékosabb kedvének is készségesen szegődik nyomába. Valami bizsergő elevenség lappang benne, amelyet könnyű táncba vinni. Nem utolsó sorban márcsak azért is mai esztétikai kedvünkre való, mert a többi festőanyaghoz képest aránylag sokat hágy a véletlenre. Éppen a rutinos akvarellista keze alatt mindig ott settenkedik egy kis festői hazárdjáték, egy kis „dupla vagy semmi", egy kis kalandorkodás. A mesteri vízfestő legszédítőbb, legbiztosabb szemű és kezű technikai „treffer"-jeit esztétikailag éppen az teszi olyan érdekessé, sőt izgalmassá, hogy szándékolt hatásukba bizonyos mértékig a véletlen is „bele van kalkulálva". A vérbeli akvarellista, igaz: tudatos és jól megszabott határokon belül, a színenergiák és technikai fogások kilengésének is szabad teret enged. Mennyi szeszélyes festői mozzanat támad márcsak a színfoltok nedves egymásbaömléséből is. Mennyi finom átsugárzás és markáns sűrűsödés.

Márffy Ödön

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPAKARAT

1958 APR 23
610

MÁRFFY ÖDÖN festőművész gyűjteményes kiállítása májusban nyílik meg. Az idős mester az idén tölti be 80. életévét

(MTI Foto — Molnár Edit felvétele)

...joknak meg kell ... egymással
...talatukat, segíteniük kell egymáson

...oszkvai lengyel nagykövetség fogadásán

...unk, *a szocializmus és a kommunizmus építése.* Barátságunk különösképpen azért szép, mert nem veszélyeztet senkit. Magasztos célt szolgál: a világbéke biztosítását. *A béke és a szocializmus egy és ugyanaz.* Valamennyi szocialista országról beszélek. *Ha egy ország szocialista, akkor békeszerető is.*

— Mi a békés együttélésért, a két rendszer: a szocialista és a kapitalista rendszer békés versenyéért szállunk síkra. *S meg vagyunk róla győződve, hogy a mi rendszerünk győz, mint ahogyan meg vagyunk győződve arról, hogy a Nap holnap felkel, s megvilágítja Földünket.*

— S Lengyelország is, a többi szocialista ország is elő... halad

hogy ezek az országok segítenek egymásnak. Ha közülük az egyik nagy eredményeket ért el, akkor testvéri kötelességének tekinti, hogy segítse a többi szocialista ország fejlődését is.

— Valamennyi szocialista ország a kommunizmus felé halad. Ez azt jelenti, hogy *meg kell osztaniuk egymással tapasztalataikat, tudásukat, segíteniük kell egymáson.* Csak ezen az alapon haladhatunk sikeresen előre, csak ezen az alapon lehet barátságunk önzetlen, testvéri.

— A szocialista országok természetüknél fogva nem követhetik más országok kizsákmányolásának útját. Amikor mi, mint erősebb szocialista állam, segítséget adunk

Màrffy Ödön

Márffy Ödön: Ablaknál ülő nő

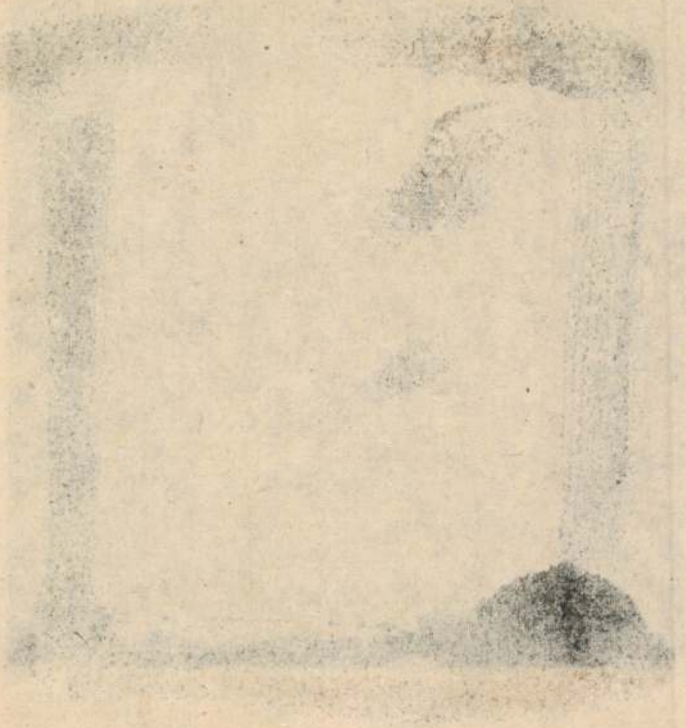

Márffy Ödön: Tájkép

MFI. Petrás felv.

MAGYAR MŰVÉSZET
1937

most megnyílott kiállítás az elmondottakból következően két részre tagozódik. Az egyik — a kisebbik rész — régi gyüjteményünk hézagaiba illeszkedik be jellegzetes, bár többnyire kisebb méretű darabokkal, a másik — a túlnyomó rész — mai művészetünk főirányait szemlélteti, hűen kísérve annak hullámzását. Ismertetésünkben előbb a régi gyüjtemény legjellegzetesebb darabjait, majd pedig a vezető mesterek alkotásaiban újabb művészetünk alakulását óhajtjuk bemutatni.

A multra vonatkozó gyüjtésünk legrégibb darabja *Bogdán* Jakabnak *Csendélet szajkóval* című olajfestménye. Ez a műve jellegzetesen szemlélteti irányát, amely a holland művészetből kiindulva a részletszépségek visszaadásában, az anyagszerűség tökéletességében és színezésbeli finomságokban élte ki magát. A *Marastoni* Jakab által készített, Szapáry grófnét három gyermekével ábrázoló olajfestmény egykorú másolata egy, ugyanebben az évben készült nagyméretű képnek, amelyről a Spiegel című folyóirat elragadtatott hangú cikkben emlékezik meg. A tulajdonunkba került, 1837-ben készült kis kép, főleg színezésbeli kiválóságával tűnik ki és az olasz származású művész hazai, velencei iskolázottságáról beszél. Egyébként tipikus példája a nálunk olyannyira elterjedt, biedermeierbe hajló klasszicisztikus, századeleji portréábrázolásunk egyik értékes emlékévé. A francia klasszicizmus erős hatását tükrözteti *Alconiere* Tivadarnak 1831-ből származó lovas képmása, amely a Magyar Történeti Arcképcsarnokban lévő, *Ender* Johanntól származó kép alapján, minden bizonnyal gróf Károlyi Györgyöt, a Magyar Tudományos Akadémia első négy alapítójának egyikét ábrázolja. Jacques Louis *David* lovasportréinak kompozícióját idézi emlékezetünkbe. *Brocky* Károlyt, az angol portréfestők java alkotásaival vetekedő, elmélyült férfiarcképén kívül, egy, a művész gondosságáról, előtanulmányainak alaposságáról bizonyosságot tevő finom kéztanulmánya képviseli. A biedermeierből a naturalizmusba áthajló előkelően konzervatív iránynak egyik kevéssé ismert, de értékes alakja *Hora* Alajos, akit egy párizsi tartózkodása alatt, 1840-ben festett előkelő tónusú női arcképe képvisel. A század elején olyannyira divatos, az irodalomból táplálkozó történeti festészetet *Kiss* Bálintnak *Dobó Katica* című műve szemlélteti. A száraz, Bécsből importált akadémizmus elkésett, de fejlődéstörténetileg érdekes emléke. Magasabb fokon képviseli ugyanezt a történetieskedő irányt *Weber* Henrik *Salamon király a börtönben* című, 1847-ben készült olajfestménye. *Székely* Bertalant, akit Képtárunk már eddig is nevé-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Márffy Ödön, festő- és grafikusművész (1878-1959).

HALÁSZAT

1984 AUG

1027

Hazatérő halászok (1930-as évek)

Halászok (1947)

Csónakos halászok (1947)

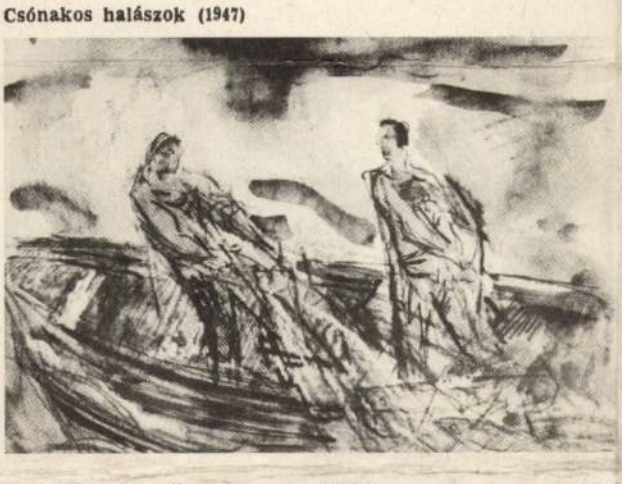

Csónakos (1930-as évek vége)

Márffy Ödön HALÁSZAI

Márffy Ödön a századfordulón induló festőnemzedék egyik klasszikus alakja, a „Nyolcak" megbecsült tagja. Maradandó értéket jelent munkássága: új forrást és mértéket az őt követő nemzedéknek, s egyúttal külön szigetet is. 1878-ban született Budapesten; Münchenben és Párizsban végezte festői tanulmányait.

Első képét a Nemzeti Szalonban állították ki 1901-ben Budapesten, de műveit bemutatják itthon, az USA-ban és Bécsben is. 1920-ban házasságot köt Ady Endre özvegyével, Csinszkával. 1959-ben bekövetkezett haláláig folyamatosan növeli képei művészi színvonalát: műveit bemutatják Varsóban, Firenzében, Poznanban, Krakkóban, Belgrádban, Münchenben; s 1928-ban, továbbá 1948-ban a Velencei Biennálén. 1946-ban az Állami Nagy Aranyéremmel tüntetik ki.

Életművének egyik nagy élménye a víz — a folyó, tó, tenger. Olykor egymagában idézi a nagy víz háborgását, csöndjét, máskor emberi motívumokkal övezve. Számba vette a Keleti-tenger, az olasz és a liguriai tengerpart vízfodrozódását; képpé alakított tengerparti lovasokat, vihart az óceánon, sziklás partot, vitorlás csónakot, evezősöket; megjelenik festményein a Duna, a Balaton és a Como-i tó, a Lago Maggiore, a tihanyi Belső-tó és Zebegény — de vízi témáinak főszereplője a halászat.

Legalább tíz olajkép, akvarell és krétarajz jelzi, hogy milyen fontos szerepet töltött be Márffy Ödön munkásságában a halászat. Természetesen elsősorban téma számára, de nemcsak az: sokkal inkább az emberi helytállás, a győztes küzdés terepe. Formában Egry József balatoni halászaival tart rokonságot a csónakos halászok szakszerű erőfeszítése — az eszmét illetően Hemingway öreg halászával.

1938 körül festette a „Csónakos"-t (amikor Babits Jónás látomását sugározta a világnak), hogy minden pusztulás előtt, minden pusztulás ellenére is van, marad remény. Márffy csónakosa nem úrevezős, hanem izmos férfi, aki egyedül veszi fel a harcot az elemekkel... Látjuk, amikor megfeszíti izmainak erejét, minden tartalékot bevet a küzdelembe. Márffy valamivel előbb festette a „Hazatérő halászok"-at: bőséget idéző harmonikus jelenet, háttérben a Balaton szelíd síksága, elől három halász hozza a zsákmányt, két nő már várja. A derű, az egészség gazdagságával érkeznek a férfiak. A „Csónakos halászok" című festményét és a „Halászok"-at egyaránt 1947-ben festette. A csónakban két férfi oly erővel húzza a hálót, hogy szinte dől a csónak: az esztétikum az erő irányába fokozódik.

Érdemes lenne — és fontos is —, hogy antológia gyűjtse egybe a magyar képzőművészet azon alkotásait, melyek a halászat ősi és megmaradt eszközeit, módszereit a mestermű színvonalán örökítik meg. E festői breviárium egyik fontos része lenne mindenkor Márffy Ödön vallomása a halászatról.

Losonci Miklós

HALÁSZAT

4

XXX. (77.)

ÉVFOLYAM

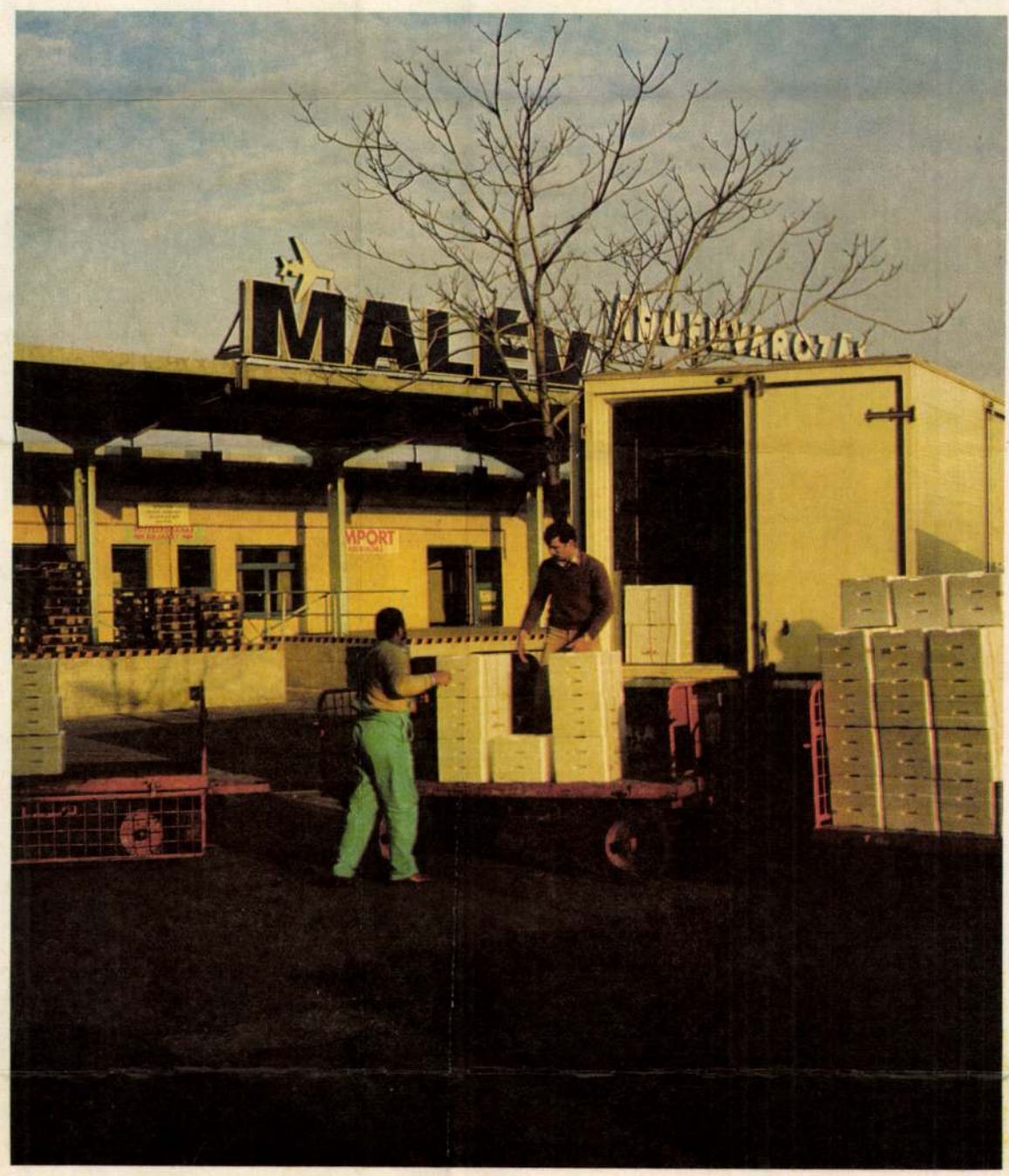

KUT

MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT
SZERKESZTI: RÓZSA MIKLÓS
II. ÉVFOLYAM :-: 2. SZÁM :-: 1927
ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGÉSZ ÉVRE 16 PENGŐ
FÉLÉVRE 8 PENGŐ :-: EGYES SZÁM ÁRA 1 P 60 F

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ UCCA 3. TELEFON: TERÉZ 222-21.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: NŐI ARCKÉP

A KUT tavaszi kiállításából

A KUT tavaszi kiállitása

E kiállitás tanusága szerint a KUT művészeit nem stilusprogramm tömöritette csoportba, hanem a művészi szabadság elismerésének elve. A progresszivitás szempontjából legföljebb hátrafelé szab határt körülbelül az impresszionizmus. „Aktivizmus" jelszóval próbálták összefoglalni az impresszionizmust követő különféle és oly ellentétes törekvéseket, és ha ugy akarjuk, a KUT kiállitása „aktivista" kiállitás. Ám a név, a cimke lényegtelen. Távol vagyunk még attól, hogy egységes tendenciákat vessen fel a kor és a művészet is csak az akarások gyakran homlokegyenest ellenkező eredményeit tükrözi. Európaszerte fel-felhullámzik a különféle uj törekvések tömege és bizonyos, rövid idő mulva nagyobbrészt átcsap Magyarországba is; sajátos magyar törekvések is nyernek alakot, melyek ismét a külföldi áramlatokba torkollanak. A nagy különneműségben a napi kritikának csak kétféle feladata lehet: egyrészt tárgyilagosan *tájékoztatni*, másrészt a *kvalitás* szempontjából *birálni;* pártállást ma a kritika nem foglalhat el, nem törhet lándzsát kizárólagosan egy törekvés mellett, amikor az egy törekvéssel egyidejűleg tiz-husz más rokon vagy idegen törekvés is az ösztönös alkotás talajából táplálkozik.

Ami a kvalitást illeti, ugy a KUT kiállitása — mely programmszerüleg felölel fiatal és még forrongó művészeket is — magasan felette áll a nálunk hasonló tárlatokon megszokott nivónak. Mindazonáltal a következőkben nem a kvalitás birálata, hanem a tájékoztatás szempontjából szeretnők megvilágitani a KUT kiállitását.

Ha végig tekintünk a kiállitók gazdag névsorán, alig akad kettő-kettő, vagy három-három,

MÁRFFY ÖDÖN: CSENDÉLET

A KUT tavaszi kiállitásából

Kut 1927. II. év. 2 sz.

MÁRFFY ÖDÖN: AZ ANYA. Olajfestmény

EGRY JÓZSEF: VIHAR UTÁN. Olaj-pasztell

Medgyessy Ferenc: Arcképszobor A Szépművészeti Muzeum tulajdona

Márffy Ödön: Hegyi táj

Dr. Bartha Ferenc tulajdona

Nemzeti Szalon 1929. jan.

A másik létjogosultsággal biró kiállitási forma a *kollektiv kiállitás*. Hivatása áttekintést nyujtani egy-egy művész vagy legföljebb egy-egy homogén művészcsoport egész addigi, vagy pedig egy-egy lezárt korszakának produkciója felett. Az igazi kollektiv kiállitás *hosszmetszetet* nyujt, és az, hogy egyes művészek évenként, vagy kétévenként rendeznek gyüjteményes bemutatót, ép oly téves felfogás, mint amily helytelen különnemű művészek egyesitése egy és ugyanazon csoportkiállitás keretében. Meggyőződésünk, hogy az itt vázolt alternativ módszert idővel a gyakorlati szükségesség fogja kikényszeriteni. A mai kiállitási üzem tulgyors produkcióra, elhamarkodott irányváltoztatásokra ingerli a művészt.

*

A *Műcsarnok* ma már nem egy egyesületé, hanem a művészek összességéé. Ennek az elvnek megfelelőleg az idei őszi kiállitásra meghivták az összes művésztestületeket. Nagy kár, hogy a Szinnyei-Társaság és még egy-két művészegyesület a tárlaton nem vehetett részt. A *Kut* tagjai közül is sokat kirekesztett a rövid beküldési határidő s igy a progressziv fiatalság távolról sem volt kellő számban képviselve, távolról sem mind azokkal az irányokkal, mely irányokban folyik a munka — mégis, a *Kut* impozánsan vonult fel.

Igy a Műcsarnok őszi tárlatát inkább *elvben* üdvözöljük őszinte lelkesedéssel, abban a reményben, hogy legközelebb már egy társaság, egy irány, de egy jelentős művészegyéniség sem fog hiányozni a pompás helyiség falain belül.

*

Felmerült az a kérdés, helyesen cselekedett-e a *Kut*, amikor a műcsarnoki tárlatra kivonult. Véleményünk szerint *nem csak hogy helyesen cseledekett, de nem is szabadott volna másképen cselekednie.* Kötelessége volt kilépni a *nagyközönség* elé, mely csak ily módon ismerkedhetik meg a progressziv irányokkal, de kötelessége volt ön magával szemben is, mert hisz nincs nagyobb blamázs, mint amikor valaki félrevonul s a „forradalmiság" jelmezében tetszeleg, ha alkalma nyilik arra, hogy követelményei közül akár egy is teljesedésbe menjen.

A mai körülmények között minden művésznek ott a helye a Műcsarnokban, és ott a helye mindaddig, amig *művészetével szemben tett engedmények nélkül* oda beengedik.

Rabinovszky Márius.

MÁRFFY ÖDÖN: FÉSÜLKÖDŐ LEÁNY

A KUT műcsarnoki kiállitásából

SZEMLE

PROGRESSZIVEK A SZALÓNBAN

Egy nagy értékeket igérő művészpálya első, szép indulását jelzi a Nemzeti Szalon mostani kiállítása. Tudom, nagyon felelőtlen minden ilyen messzi jövőbe való jövendölés, legtöbbször frázis csak, amit a „kritikus" odacsap a cikke végébe; ép ezért ne tünjék annak, ha *Novotny Emil Róbert* képei ezt a majdnem bizonyosságnak ható érzést váltották ki belőlem. Komoly, nagyon komoly tehetséggel van itt dolgunk, nagy neveket mondhatnék, akiknek sulyos erejét, kiszámithatatlan ivelő lendületét érzem az ő képeiben. Fiataljaink között szinte ő az egyetlen tisztára festői tehetség, akinél a kép önönmagáért beszél, formáival és szineivel s nem a kompozició mögül kiütköző irodalmas hatásokkal; festői látása elkerülteti vele azt, hogy a grafika mondanivalóit próbálja átmenteni az olajkép más strukturáju területére — olyan veszély ez, ami a mai fiatal nemzedéknek ép legjavánál válik hibává — és elkerülte azt is, hogy megakadjon az izmusok formalizmusában. Erős, bőségében szinte kirobbanó tehetség s a legrokonszenvesebb benne az, hogy nem adja magát arra a zseniáliskodó vázlatossággal erőtmutogató játékra, amely nálunk ma annyira divik, hogy szinte iskolát csinál, — hanem nehéz küzködéssel verekedik valósággal önmaga ereje ellen

Gráber Margit eddig jó grafikus hirében állott; kiállitásának pár szép darabja amellett bizonyit, hogy festőnek még jobb. Kivált figurális képei, amelyeken függetlenül adja magát. Sötétségükben is dekorativan ható s melegségükkel megkapó szinek azok, amelyekkel a maga hangját találja meg s amelyeken át egy mély érzésével képeit megelkesitő, mindig őszinte asszony-festőt ismerünk meg.

Bor Pál képeiben a festő két attitüdje verekszik egymással: formaalakitásában absztrahál s a szineiben naturalista. Egy-két akvarelljében ez a két ellentétes törekvés, vagy látás, vagy életérzés kiegyenlitődik, de nagyobb vásznain a kettősség kettőség marad. Nem tudnak végkép meggyőzni s ma csak komolyságuk elégit ki. Hogy teoretikusan merev vonalai fognak-e engedékenyebbé puhulni, vagy szinei alkalmazkodnak-e majd az absztrakt formaadáshoz, azt Bor Pál következő kiállitása dönti el.

Kolozsvári Sándor első bemutatkozásával a festőnek azt az állapotát mutatja, amikor először jut el a természettől való elvonatkozáshoz. Ma, ép ezért, legkisebb merészségének is örül, látszik, ahogy kissé „schöngeist"-szerüen széppé akarja formálni vonalait s a stilizálás kecsességeit érzi szépnek. Talán ez is vitte Fuzsitához, akinek lágyan erotikus, s elég gyakran modoros vonaljátéka ott érzik grafikáin, de ugyanakkor, a hatás mellett, aktjainak ritmikus képzésében, tájháttereinek hangulatában kicsenditi tehetségének finom hangjait.

Scheiber Hugó, a legszélsőbb-beli festő, ugy mondják s tényleg, Scheiber soha megnemnyugvó, megnemhiggadó vitalitása egyik legszimpatikusabb jelensége mai pikturánknak. Csak azt nem tudom, hogy ez a fajta szélsőbaliság-e az, ami ma kell, mint ahogy nem tudom, tudnám-e vállalni, ha valaki ma a Dada irodalmával jelentkezne nálunk. Ne legyen hát egyébről szó, mint Scheiber tehetségéről, amely a majdnem-brutális és a majdnemleheletnyi-finom között száz hangot szólaltat meg, ötletességgel, a szinek festői szellemességével, a formák groteszk s találó eltologatásával. A „kollektiv-festőt" nem érzem s nem is keresem benne, de örülni tudok karakterisztikus fejtanulmányainak s tájainak, melyek a dekorativitás uj lehetőségeit adják.

K. A.

GRÁBER MARGIT: TÁJKÉP

A KUT műcsarnoki kiállításából

Kut. 1926 I. évf. 5 sz.

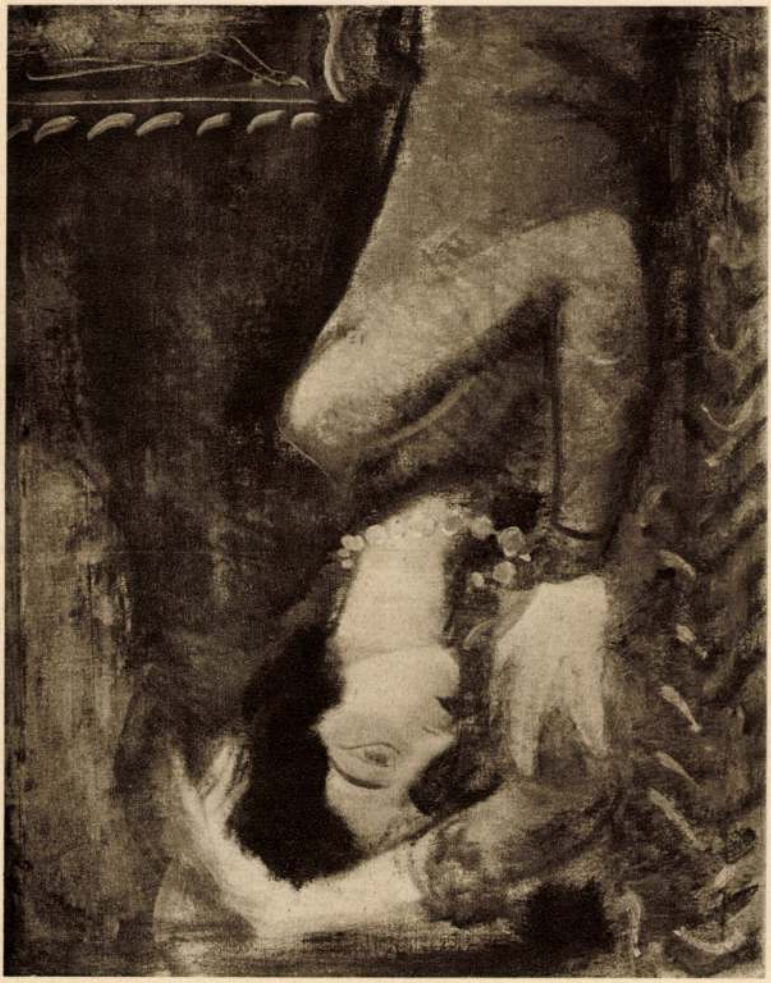

MÁRFFY ÖDÖN: FEKVŐ NŐ

Nemzeti képzm. kiáll. 1933.

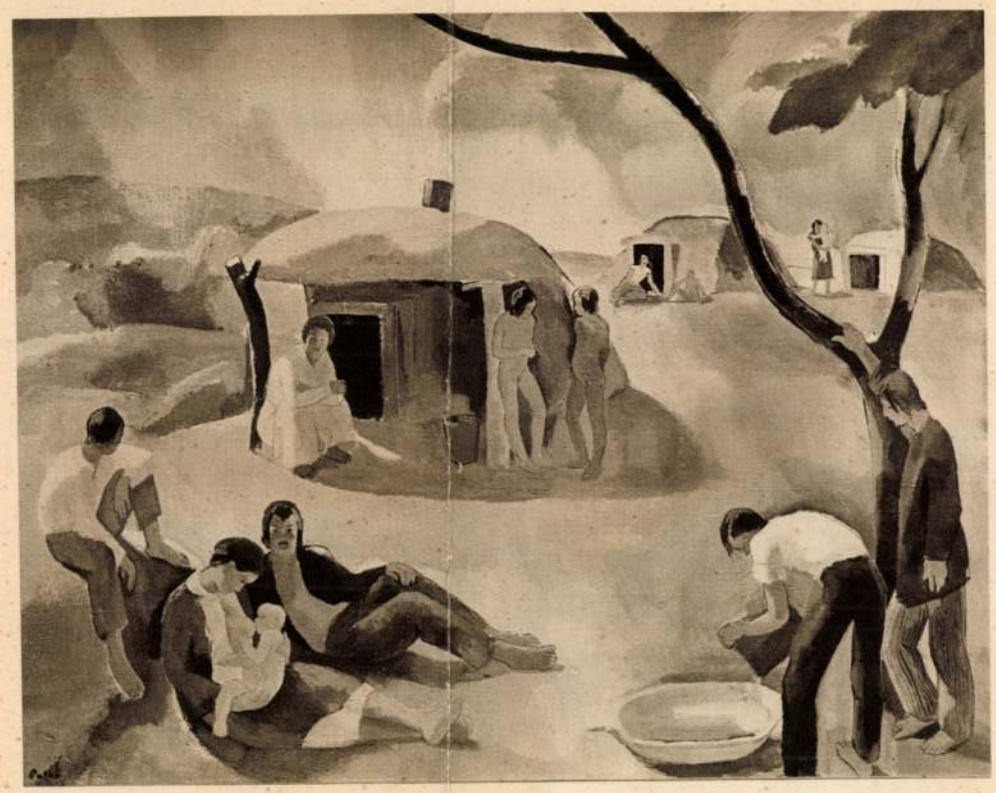

PATKÓ KÁROLY: CIGÁNYTÁBOR

Márffy Ödön

Ferenc József koronázó-alapítványnak négyezer koronás festő-díját a bizottság Márffy Ödönnek ítélte oda.

Művészet 1907. 198. l.

/610

MÁRFFY ÖDÖN KIÁLLÍTÁS

Az Ernst Múzeumban rendezett tárlat anyagából: Gyümölcsbordó

Elsüllyedt irodalom?

(Folytatás a 7. oldalról.)

havasok népének költőjét, favá- és fűrésztelepek poétáját, a nem- égi béke tróhárcosát meg fogják ni és szeretni mindazok, ha eddig ismerték, akik együtt látják a né- és a szépet, a munkást és az igaz- t, akikben van képesség arra, hogy rezzék a görgeteges sorok, fejsze- os strófák, hegyilevegős versek s tiszta esztétikumát. S vannak, ben vannak ebben az ország- felfigyelnek majd Lukács seiben a kommunista költő vágyára, a mives, formai gond- ló forradalmi tartalomra, gyön- és erély, osztályhűség és asz- zeretet, játékosság és drámaiság apó lírai ötvözetére. Kommunis- nagyar irodalom ez; gyökerei a rmincas évek életébe nyúlnak, milliók és milliók életébe.

Ha majd alapos elemzéseken nyug- vó, végleges helye lesz ezeknek a költőknek és íróknak a magyar irodalom történetében, a tudomány bizonyára rá fog mutatni nagy többségüknek egy közös írói-szemléleti sajátosságára. Ezeknek a költőknek verseit olvasva az élet teljes levegője csap meg, a nemzet, a nép életének eleven ritmusa ragad magával. Gondjaik és gondolataik nem az elzárkózók és befelé fordulók torzult világából, nem a magány lombikjaiból illannak versbe, hanem népet, országot és Európát látó, széles írói szemléletből sarjadnak föl, vagy a felsorolt többiek forma-művészete a *szocialista* irodalmon belül elérte a *formai* tökélynek és gazdagságnak azt a rangját, amit Babits vagy Kosztolányi kiküzdött a *polgári* irodalmon belül. És senki sem kívánja az irodalomtörténetnek olyanértelmű revízióját, aminek következtében elsikkadna – például – Babits sokágú tevékenységének szerepe az irodalmi életben vagy partvonalra szorulna a népies írók tévelygésekben és erényekben jelentős munkálkodása. Történelemhamisító revízió lenne ez, amely a többi között elmosná a különbséget a teljes legalitás lehetőségeit kihasználó polgári és kispolgári irodalom és a kommunista írók helyzete között, akiknek gyakran a legalitásért, a megjelenhetésért kellett öncsonkító, olykor még művészi értelemben is öncsonkító engedményeket tenni. Még József Attila központi helyéről a harmincas évek magyar irodalmában is csak abban az értelemben beszélhetünk, hogy művészete és szelleme azokban az években a legegyetemesebben és a legigényesebben fogta át a magyar valóságot, a legtöbbet mondva ki a költészet nyelvén a maga koráról. De ő is a tragikus hősök népes magyar csoportjához tartozik; az ő szavából is többet ért meg az utókor, mint amennyit saját kora megértett.

De irodalomtörténeti revízióra mégis szükség van, mégpedig olyanra ... irodalo...

Ehhez járult a laicizmus ráfekvése a művészetre; a birálatok — előkészület nélkül, miután a kezdetleges festői kulturában hiányzott az ellenőrzés — irodalmiak; a kiállitások utalás nélkül a festő zártabb és szükebb területére, telve novellákkal, anekdotákkal és apró hizelkedésekkel a tájékozatlan közönség fejletlen ízléséhez képest.

Aki csak tehette, ösztönszerüen menekült külföldre. München ez időben kezdte elveszitени presztizsét Párissal szemben: azonban nekünk — dacára fényképszerü naturalizmusának — európai levegőt jelentett. A Glaspalast hatalmas nemzetközi kiállitásai, a műkereskedők kirakatai, a nagy művészi élet, rengeteg elökelő név — képesek voltak az érdeklődést erősen lekötni. Ez volt különben a tekintélyek aranykora; a Propileumok és Gliptoteka görög utánzatával épp ugy, mint a templomok ókeresztény bazilikájukkal, valamint a régi mesterek hajszálhü lemásolásával bizton számithattak a teljes művészi elismerésre. A történelmi álepika és álpátosz, a galériaszósz, a bitümöl, fekete, mocskos palettával, a Pilotiakkal, Defreggerekkel, Grützne-

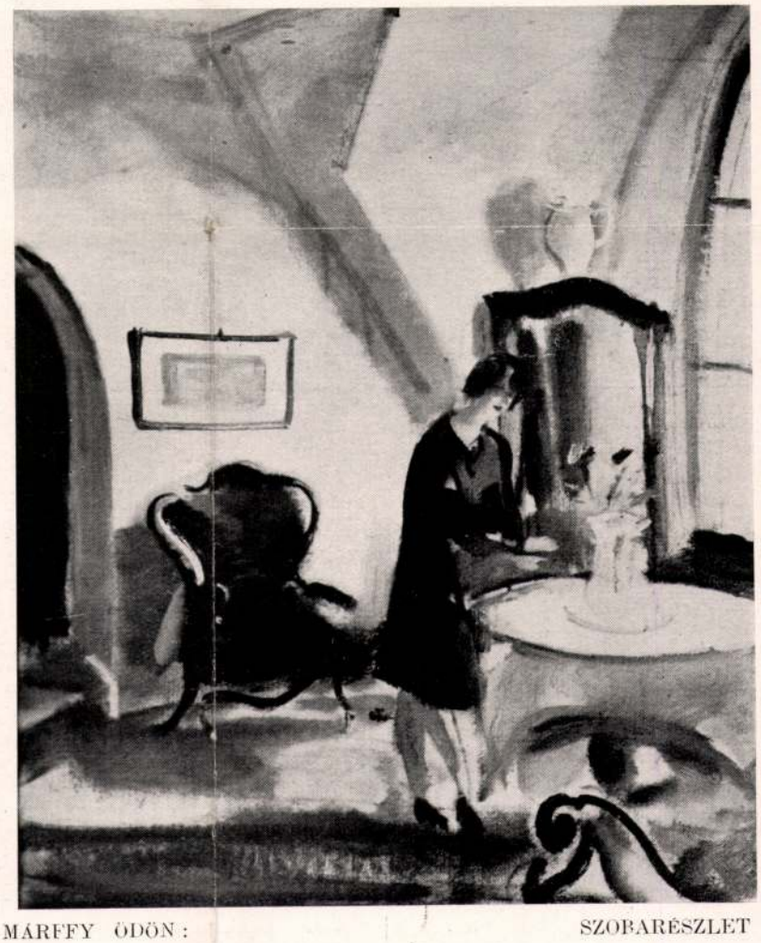

MÁRFFY ÖDÖN: SZOBARÉSZLET

rekkel meghozták sulyos tévedéseiknek következményeit. A francia, szines, világos, élő életet ábrázoló képek mellett erős gyanut keltettek. Lassanként mindenki átszivárgott Párisba. München utóbb csak aféle feltételes megállóhely lett az európai művészetek országutján.

Hogy mit értettek akkor „kép" alatt, ugyancsak nehéz volt elfeledni. Dacára a folyton erősbödő interpretált naturalizmusnak, mely a franciákon keresztül utat tört — a müncheni a kép és a természet közé mindig evocált egy-egy galériamestert és — szószt. Ma senki el nem hiszi azt a küzdelmet, melyet az ilyen öreg paletta ellen kellett reménytelenül folytatni évtizedeken keresztül. Még ma is él.

Páris kétféle módon, de mindenkép megrázó hatást gyakorolt: el kellett majdnem mindent feledni, amit eddig tanultunk — de emellett olyan szabadságot biztositott, mely közel jár a fejvesztettséghez.

Már Münchenben láttuk Bastien Lepage-t és Dagnan Bouveret-t; ugy beszéltek róluk, mint akik uj perspektivát nyitottak. Nem volt meg ugyanis a műtermekben a tisztánlátás itélőképessége, ami okvetlen szükséges az irányokat jelentő nevek értékeléséhez. Bastien Lepagenak volt ebben az időben kétségtelenül a legnagyobb átütőképessége; az ő aprólékosan fogyatékos naturalizmusa — noha éppen ezért nem lehetett termékeny — rövid ideig fascinálóan hatott. De amily hirtelen jött, oly gyorsan tünt el. Bámulatot keltettek Puvis de Chavannes monumentális panneaui — Manet-t még nem értékeltük tulságosan. Döntő fontosságunak azonban a francia kulturát ismertem fel; a nagy iramban, izlésváltozásokban csodálatot keltett, hogy a francia géniusz mindig tudott elsőrangu mesterekre mutatni, akik az élen jártak. Az egyéni szimpátia és temperamentum a hatásoknál természetesen erősen közbejátszott. Az előadás könnyüsége és közvetlensége, a festő területének határozott felimerése, a világos paletta, az eredeti tehetségek szünetnélküli felvonulása s a folytonosan lüktető, forrongó művészi élet, az Independents-ok megalakulása — hozzá a nagyszerű művészi mult, mely a jelenben is eleven erőként tudott hatni: mindez összhatásában oly hatalmas szuggesztiónak bizonyult, mely egy egész életre szól. A műtermeknek a Julienban, az Académián, az esti kurzusokon át-

Kut. 1926, 7-8. sz.

VASZARY JÁNOS: TÁVOLBALÁTÓ

formáló hatása elenyésző csekély volt: Párisban akkor is épp ugy, mint ma, az utcának, kirakatoknak, műkereskedéseknek, kiállításoknak stb. volt művészi nevelő befolyása.

A hatalmas távoli bolygók itt egész közel keringtek. Jött a pleinair, az impresszionisták — közvetlen természetszemléletre utaltak; a fekete galériatónus kezd eltünni, a paletta megszinesedik, felfrissül. Itt kapja a másodkézből vett közvetett természetlátás a halálos döfést.

Ám a közvetlen természet elé állitott festészet sem állhatott soká helyt, miután a világos palettának oly sok mondanivalója akadt: szin-, fény-, atmoszféra-problémák. Szinte kimerithetetlen munka, tevékenység, gazdagság mutatkozik. Megismétlődik a szellem örökös küzdelme az anyaggal: posztimpresszionizmus, Césanne, a forma ujra felvetett problémája. Az a munka és tevékenység, melyben itt résztvettem, már nemcsak ösztönös, de tudatos is. A mesterség elsajátitása, az önálló kritika és izlés fejlődése meghozták az időt, midőn az ember következetesen, objektive számot adhat a megjárt és eljövendő utakról, a benyomások értékéről, a benső fejlődésről. A majdnem évenkénti visszatérés Párisba, utazások Olaszországban, Spanyolországban — bolyongás az impresszionizmus és postimpresszionizmus és saját érzéseim körül, harc az idegen befolyások ellen s az ösztönösség és benső élet igazi értékelése, a művészi kultura kiszélesitése: mind határozottabban arra utaltak, hogy munkaközösséget vállaljak azokkal, akik saját korukat akarják kifejezni. München — Páris — Madrid — Firenze — Siena — Róma — Perugia fényszórók, melyeknek sugárkévéi mellett épp ugy a lemért, mint a kibontakozó értékek tisztán mutatkoztak.

*

Ma sem szünt meg még teljesen a múzeális mesterek kikölcsönzése; nem szünt meg a természet fényképszerü megügyelése; túlsokat találkozunk a mesélőkkel és allegórikus képletekkel: de mindennek dacára megállapithatjuk, hogy a művészi differenciálás és a monumentális szintézisek korát éljük. A megtapintható kubizmus, a szinte asztráltestekig merészkedő absztrakciók, lelkek spiritiszta emanációja mindennél elvitathatatlanabbul bizonyitja, hogy az eddigi művészetek feltétlenül lezáródtak és egy olyan formavilág kezd kibontakozni, mely a multból mennél kevesebbet akar átmenteni. Mi ment és megy folyvást végbe a modern ember lelkében és — világnézetében! A kino — Strawinszky — Reinhardt — jazzband — szikratáviró — repülőgép — rádió stb. Nem egyszer előkészitett légüres terek a jövő befogadására.

Minden meghatározás, mely a mult szépségeiből indul ki, revizió alá került: a múzeumok helyett is a műkereskedők és az életből kinőtt esztéták állnak helyt.

Meg fogjuk lelni az uj formát, mert szükség van reá.

A kialakuló művészethez több köze van egy lokomotivnak, mint Rafaelnek.

Vaszary János.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Márffy Ödön
1984 FEB 2 21
BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021

Ödön Márffy: Stehender Akt, 1930

pest zu s
einen, we
Natur de
lückenhaf
Lebenswe

Als ju
lehrling f
Kreise der
bánya" a
ger des u
sionismus,
lerei" vere
zeigte er V
sehenerreg
nen Skal
Ausstellun
Acht". Die Acht vertraten keine einheitliche Schule im herkömmlichen Sinne des Wortes, noch weniger eine einheitliche Stilrichtung. Ihre Bestrebungen hatten ihren Ursprung im großen geistigen Gären und im revolutionären Elan vom Anfang des 20. Jahrhunderts, sie bildeten gleichsam eine Parallele zu den „Neuen Gedichten" von Endre Ady, die damals einer lyrischen Revelation gleichkamen, und zum literarischen Radikalismus der Zeitschrift „Nyugat" (Westen).

Márffy verschrieb sich voll und ganz dieser radikalen Suche nach dem Neuen, der ungarischen Erneuerung. Das Bestreben, sich vorbehaltlos mit dem europäischen Fortschritt zu identifizieren, sich mit dessen neuesten Tendenzen zu verbünden, den Anschluß an Europa zu finden, den Rückstand aufzuholen, war bei ihm vielleicht noch stärker als bei anderen Mitgliedern der Gruppe der Acht. Absage an künstlerische Stimmungen. Vordringen zum Wesen der Dinge, ein ungarisch instrumentiertes, jedoch jeden Provinzialismus tief verachtendes Europäertum — diese Züge haben die damalige ungarische Malerei und insbesondere

auf nichts, bzw. nur auf die Inhalte meines Lebens, die ein Teil der wirklichen Welt sind. Ich glaube Malen heißt soviel, wie in der Sprache der Darstellung neue Zusammenhänge auszudrücken."

Nach der Befreiung, also Mitte bis Ende der vierziger Jahre, verteidigte Márffy als Mitglied der Gruppe „Europäische Schule" gegenüber der mit dem Anspruch des sozialistischen Realismus auftretenden naturalistisch-direkten Verzerrung der Kunst Qualität und Europäertum. Als Mensch und radikal progressiver Künstler ertrug er nur schwer die sein Schöpfertum einschränkende Geschmacksdiktatur, doch er beugte sich ihr nicht, machte keinerlei künstlerische Zugeständnisse. Von Mitte der fünfziger Jahre an ermöglichten ihm die günstigen Veränderungen in einigen kleineren Tableaus wieder seinen ganzen malerischen Zauber zu entfalten und somit Einfluß auf den Aufschwung der ungarischen Malerei zu nehmen. Für mehr blieb ihm leider keine Zeit. Doch auch so umgaben ihn als einen Vater der modernen ungarischen bildenden Kunst nicht nur seine Jünger und die ganze Zunft mit Achtung und Liebe, sondern auch die Kunstpolitik des Landes. János Nemes

MÁRK LAJOS: PERÉNYI ISTVÁNNÉ

MÁRFFY ÖDÖN: EVEZŐSÖK

IV. Nemz. Képzőm. kiáll.
1937

MÁRK LAJOS: PERÉNYI ISTVÁNNÉ

MÁRFFY ÖDÖN: EVEZŐSÖK

Nemzeti képzőm. kiáll. tárgyai.
1937.

Márkus L.

Kettős gyüjteményes kiállitás.

Az «Uránia» mükereskedés eskü-uti helyiségeiben holnap egy igazán érdekes képkiállitás nyilik meg. A nálunk már ismert *Gulácsy* Lajos és az eddig Párisban élő *Márffy* Ödön pikturájának a bemutatása lesz ez a tárlat, amely — Beck Ö. Fülöp néhány apró szobormüvével és Kürthy György rajzaival bővitve — igazán intimus módon hozza a budapesti publikum elé néhány erősen müvészi érzékü ifju ember törekvéseit és talán részben: eredményeit is. A száznyolcvan kép a helyiség minden részét betölti. Az anyagi eredménynek pedig egy igen jelentékeny hányada jótékonycélra, az egyetemi hallgatók segélyegyletének jut.

És most átadjuk a szót a jeles esztétikusnak: Márkus Lászlónak, aki a katalógus előszavában ir Gulácsy és Márffy müvészetéről és képeiről.

*

Két merőben különböző festői törekvés bontakozik ki ezen a kiállitáson. Két müvész mutatkozik itt be, akik merőben különböző látszögből nézik a dolgokat s a maguk igazát egészen különböző utakon keresik. Szinte azt lehetne mondani, hogy két szélsőség találkozott itt össze, a festői jelenségek világának két szemközti határán tanyázó müvészlélek került itt egy fedél alá s érdekes ez az összetalálkozás, mert perspektivákat nyit meg az egymásra torlódó festői szemlélődések mélységeibe, mert képet ad arról a nagy gazdagságról, amihez az irodalomtól, az anekdotától, mesélő témától differen-

HORNYÁNSZKY
VIKTOR
BUDAPEST

tént s most már a brassói törvényszék elé került az ügy, ahol a vádlott azzal védekezett, hogy a hivatalos *Geschäftsordnung Kronstadt* szerint neki kötelessége volt a fölebbezés. A törvényszék dr. Manoin Miklóst rágalmazásért százötven korona pénzbüntetésre ítélte s ezt az ítéletet a marosvásárhelyi tábla, ma pedig a Kuria helybenhagyta.

KÖZGAZDASÁG.

Ujabb pánik a budapesti börzén. Ma egy nagy fizetésképtelenség folytán ujabb börzepánik ütött ki a budapesti tőzsdén. Ezuttal a fedezetlen határidő-üzletbeli papiros-buza boszulta meg magát a spekuláción. Hogy mennyire elfajult ez a garázda fosztogató üzlet a budapesti börzén, eléggé jellemző, hogy a fizetésképtelenné vált *Gelb* ügynök, aki egy szem buzát sem termel, a mai buza árdifferenciák folytán, több mint negyedmillió métermázsa buzával maradt adós. Annyi erejéig vállalt nem létező buzaszállitás iránt kötelezettséget, melyből természetesen nem képes egy szemet sem szállitani. Hogy ez a bukás nem rántotta maga után a Gelbtől kötelezettséget vállalt kisebb spekulánsokat, csak annak köszönhető, hogy a nagyobb bankok és a börzevédőliga akcióba lépett.

Az izgalom a gabonabörzén, amely ma érte el tetőfokát, már a mult héten kezdődött, amikor *Kubics* Vilmos gabonaügynök az értékbörzén és a gabonabörzén szenvedett veszteségei miatt agyonlőtte magát. Kubics öngyilkossága után több kisebb gabonaügynök jelentett fizetésképtelenséget. Amikor ezeknek kötelezettségeit rendezték, a buza ára tovább emelkedett, mert vissza kellett venni, amit a fizetésképtelenné lett ügynökök a papiroson eladtak. Ehhez hozzájárult, hogy a rossz időjárás miatt a gazdák is panaszkodni kezdtek, hogy a vetést baj érte, aminek következtében kisebb mennyiségben kinálták a gabonát. A malmok pedig vásároltak, amennyit csak lehetett, mert a lisztüzlet igen kedvezően alakult s ezenkivül a külföldön is keresik a magyar gabonát. Mindezek az okok a gabona árának további emelkedését vonták maguk után, ami természetesen egyre ujabb áldozatokat követelt az a la baisse spekuláló ügynökök köréből. Az izgalmat, amelylyel az érdekeltek a börze mai megnyitását várták, még fokozta az a hir, hogy vasárnap éjjel ismét öngyilkosságot követett el egy tönkrement börzeügynök,

---

Találtak is eleget. Legujabban azt hangoztatják, hogy ha nem szabad bort, sört és pálinkát inni, mert méregtartalmuak, akkor se ne theázzanak, se ne kávézzanak az emberek, mert ezek is mérgesek. Igaz, hogy a theának és kávénak is van méreg tartalma, de ez viszonyitva a szeszes italokban lévő alkoholmennyiséghez, elenyéző csekélység. No meg a kávé nem is csuszik olyan könnyen, mint a bor; jó kedve nem igen támad tőle az embernek, tehát ne féltsük az emberiséget a theától és a kávétól, ezek még nem pusztitottak ki egész néptörzseket, mint az alkohol.

A varrógép feltalálója. Párisban mozgalom indult meg, hogy emléket állitsanak a varrógép feltalálójának. Thimonnier Bertalannak. Thimonnier egy lyoni festőnek a fia volt, aki még gondolni sem mert volna azon nagy haladásra, melyet az ő varrógépjével értek el. Nem Thimonnier volt az első, aki a géppel való varrásra gondolt. Már 1790-ben Saint Tamás Angolországban pátenst kapott az ő nagyon is tökéletlen varrógépjére. 1804-ben Stone Tamás és Handerson János — szintén angolok — egy második varrógépet szerkesztettek. Őket a bécsi Madersperger József követte. De ezeknek találmányai nem voltak befolyással a jelenlegi varrógép iparra. Az első valóban használható gépet 1829-ben szerkesztette meg Thimonnier. Az ő gépe méltán nevezhető a jelenlegi varrógépek ősapjának. Sok bajon és keserüségen ment azonban keresztül, mig sikert ért el találmányával. Midőn sok fáradság után végre elkészült a gép, Thimonnier helyzete tarthatatlanná kezdett válni. Egyszer, midőn a gyárból kilépett, a zugolodó szabómunkások valóságos közáporral fogadták. A tehetséges feltaláló 1857-ben halt meg, anélkül, hogy sikerét élvezhette volna.

emeletén lakott s lakásaikat csak egy keskeny folyosó választotta el egymástól. Alig két hónapig laktak egymásmellett, a két hivatalnok felesége egy cseléd miatt összeveszett s ettől kezdve a két asszony folytonosan torzsalkodott egymással. Lányi Ede végre megunta ezt a kellemetlen helyzetet s a pénzügyigazgatósághoz beadott panaszában a tarthatatlan állapotok orvoslását kérte. Kérelme azonban eredménytelen maradt. Ilyen előzmények után a két asszony a mult év január 31-én este hét óra tájban ismét összeveszett. A civódásba beleszólt Lányi Ede is s nagynehezen sikerült neki lecsillapitani a két asszonyt. Néhány óra mulva Lányi és felesége gyanutlanul mentek fel a hivatali helyiségből emeleti lakásukba. Mikor Kissék lakása elé értek,

ciálódott festés eljutott és föltárja a fejlődés miszteriumait, azt a titokzatos processzust, amelynek folyamán a természeti megnyilatkozás szenzációi egészen sajátos világszemléletté, egyre markánsabbul kifejeződő egyéni stilussá szűrődnek le fiatal és egészséges művészek lelkében.

Ez a két fiatal művész nem hisz többé abban az avatag dogmában, amely a művészetet a természet hűséges utánzójának minősiti, de nem hisznek ők Wilde Oszkárnak abban az aforizmájában sem, hogy a természet utánozza a művészetet. Ők nem a dolgok objektiv valóságát keresik, de szubjektiv világképüket ebből a valóságból vonják el: nem keresik a természet fotografikus hűségü ábrázolását, de benső kontaktusban vannak a természettel, mely eleven viziókban nyilatkozik meg lelkünknek a látás izzó pillanatai alatt. Hogy igazán művészek, azt megállapithatjuk a festői megilletődés kétségbevonhatatlan jeleiből, abból az objektive konstatálható tényből, hogy az ő vonalaik nem a részletekből összehalmozott valóságos formák vonalai, hanem az elragadtatás pillanatában döntő fontosságunak és az érzéseik rithmusával összecsengő rithmusunak megismert vonalak s szineik nem a dolgok tudott lokális szinei, hanem kiválasztott, értékelt és a levegő millió reflexe között módosult szinek, amelyek ugy hatnak egymásra, ugy tartják egymást egyensulyban, ugy hevitik és hütik egymást, hogy ensemblejök hiven kifejezi azt a képet, amely a látás pillanatában a festő lelkének megnyilatkozott. Lirikusok ők, akik megérzik a vibráló lombok, a sugárzuhatagok, a gyöngéd vonalak, a hatalmas szinek, a csöndes szobák és az emberi arc miszteriumának poézisét, lirikusok ők, akik egy futó pillanat érzéseit éneklik meg őszintén, becsületesen és egészségesen, egy futó pillanat érzéseit rögzitik meg a mi gyönyörüségünkre, egy futó pillanat érzéseit, amelyek szertefoszlanak, mint a tavaszi ködök s nem marad utánok más, mint az elröppent érzés fájdalma.

A két művész közül Márffy Ödön a hevesebb temperamentum; ő nyitott szemmel jár a szinek forgatagában és vakmerően néz bele a lezuhanó sugárfergetegbe: ő az öröm himnuszát énekli és a tempera tiszta tüzében égő szineket keres magának kifejező eszközül. Van Gogh és Gauguin. Ez a két név van felirva a festői jelenségek világának ama határjelzőjére, amely a Márffy utjába esik. Mozgalmas lombok között megfülledő forró levegő, elkábitó kontrasztok az eleven zöld és a halott fehérség között, egy pillanat alatt kiválasztott szinek, amelyek valőrbe helyezve egy lelkes emberfej képét öltik fel: semmi a dolgok tudott és objektiven megismert formáiból, csupán rithmikus vonalak, amelyek átkigyóztak a kép felületén, körülfutják a lüktető szinek foltjait és belevesznek a sugarak mámoros boszorkánytáncába; semmi részlet, csupán a nagy összefoglalás percében szükségesnek látott vonalak, olyan vonalak, amelyek a mozgás lendületét viszik be a szinek közé egyetlen villanással; semmi plasztikus felület, csupán szinegységek, amelyek önálló és külön való életet élnek . . . körülbelül ezek azok a motivumok, amelyekből leszüri magának az ő sajátos stilusát. A vonal, amely kifejező erejében helyenkint a japánok titokzatos hatásával hat, a vonal, amely nem plasztikai kontur többé, hanem a mozdulat, a perspektiva, a plasztika leglényegesebb elemeit kifejező valami, ez a vonal van meg Márffy Ödön rajzában, amely az őt megillető helyre vonul vissza a diadalmasan előretörő, egy pillanat alatt összefogott szinek mögé. Impresszionizmus, ha ugy tetszik, de célszerübb egyszerüen művészetnek nevezni.

Gulácsy Lajos a halk szomoruság elégiáját énekli. Botticelli látta igy egy könnycsepp fátyolán át a dolgokat s ama legnagyobb, a bánatos Giorgione, aki az élet egész rejtelmes finom fájdalmát bele tudta festeni a Concerto csodálatos muzsikusának arcába. Az izzó olasz ég dominans szinei között, Fiorenza virágzó szintengerében a vigasztalanul bizonyos hervadás melancholiája kisért s a könnyfátyolon át szomoru, gyöngéd gyöngyszinü tónusba tompulnak a szinek és a liliomszár törékeny vonalai élemednek meg a fiatal leányfejek formái között. Valami gótikus busongás, valami a festett üvegeken át elbággyadó napsugár szelid panaszából, valami misztikus áhitat, valami gyöngéd extázis lelkesiti át a fiatal piktor karcsu vonalait s amint az uralkodó, élesen meghuzott vonaltól stilus kereső utjában a festői rajz és a szinek viziója felé halad, egyre ott van szemében az a könnycsepp, amelyen át az elégia szineivé tompulnak az öröm himnuszának szinei.

Két festői törekvés bontakozik ki ezen a kiállításon. *Törekvések*, ezen van itt a hangsuly, nem nyugodt, kész megállapodottság, hanem kutatás és fejlődés. Nemcsak a multba, főképpen a jövőbe nyilnak itt perspektivák s itt forrong az a szent nyugtalanság, amely nem enged pihenést a kutatások tövises utján s ha egyéb erényük nem volna ezeknek a fiataloknak, mint hogy valóban, artisztikusan fiatalok, maga ez a ritka jelenség is érdemessé teszi őket a publikum szeretetére.

Márkus László.

1929 (?)

Márffy Ödön : Csipkekendős nő

Márffy Ödön : Kertész kutyával

Márffy Ödön : Tegernsee

Márffy Ödön

Márffy Ödön: Önarckép

Márffy Ödön: Öregasszony olvasóval

Márffy Ödön : Park

- Márffy Ödön

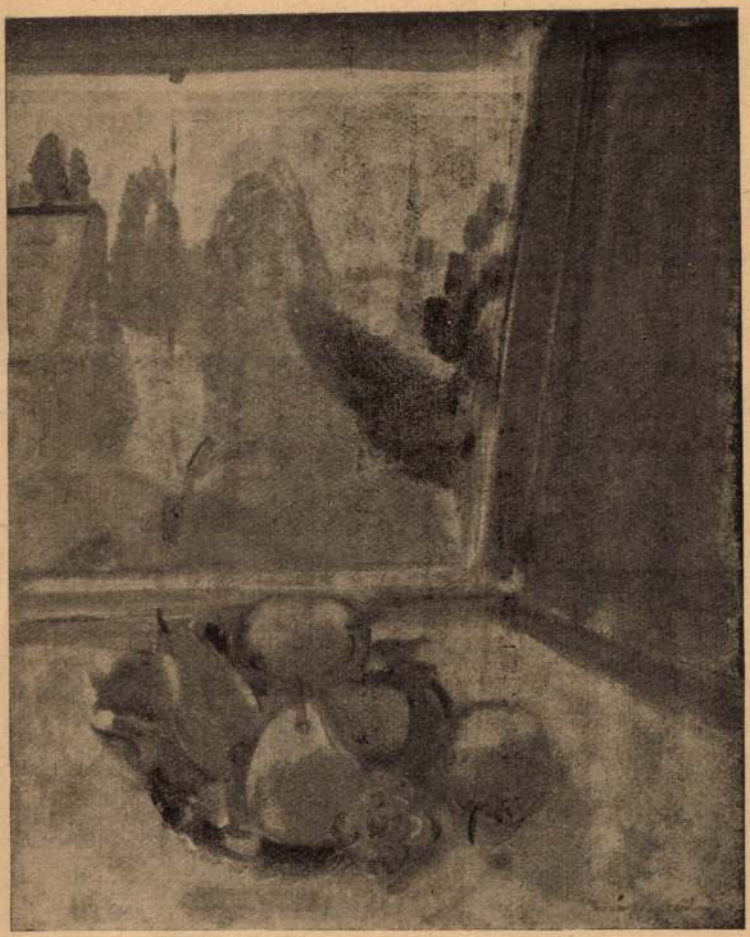

Márffy Ödön: *GYÜMÖLCSÖK.* Olajfestmény. A festmény híven tükrözi vissza a mester egyéni szinérzékét és sajátos formavilágát. *(„A magyar művészetért" c. kiállításon.)*

Magyar Kulturszemle
1942. 3. szám 77 l.

ERDÉSZETI LAPOK

2. SZ. *Obermayer Ernő:* A hazai *Győrfi János:* A fadarazsak és kártételük. *Szederjei Ákos:* Kormeghatározás: a farkasnál és a rókánál

KERTÉSZET

2. SZ. *Dobos Lajos:* Kapálás = jó eső. *Mühle József:* Rózsaalanyok nevelése a kertben. *Dr. L' Eplatteiner Imre:* Miért fonnyad a gyümölcs?

A MAGYAR GYÜMÖLCS

2. SZ. *A.:* Lesz-e fagykár a gyümölcsösben? *B. S.:* Gyümölcsfák koronaalakítása. — A rézgálic gazdaságos felhasználása a gyümölcsösben.

MEZŐGAZDASÁG

2. SZ. *Odermayer Ernő:* A hazai „bongyórhízók" és kesesüldők Mekkája. *Westsik Vilmos:* Milyen talajra melyik csillagfürt való? *Molnár Lajos:* A hó gyors eltakarító eszköze: a hóeke.

MEZŐGAZDASÁGI KÖZLÖNY

2. SZ. *Obedmayer Ernő:* A hazai rizstermesztés kilátásai a legújabb kísérletek és tapasztalatok alapján. *Csukás Zoltán dr.:* A Kárpátalja szarvasmarhatenyésztése (II.). *Szabados Mihály dr.:* Vitás kérdések az alföldi cukorrépamunkások szerződéseiben. *Pallaghy Kálmán dr.:* Tanácsadások talajvizsgálatok alapján Németországban.

NÖVÉNYVÉDELEM

2. SZ. *Dr. Kosinszky Viktor:* Szőlő feketebélűsége. *Dobos Lajos:* Növényvédelmi óra. *Vásárhelyi István:* Vadgalambok, gerlék. *Dr. Vertse Albert:* Ve-

GYÓGYÁSZAT

6. SZ. *Dzsinich Antal dr.:* C enteralis serumkezelése. *Majoros dr.:* Charlinsyndroma. *Kopits Im* A rheumatizmus fogalma. 7. *SZ pody István dr.:* Sárgafolti látó szakadás és leválás három operá te. *Németh Jenő dr.:* A hepa 8. SZ. *Hainiss Elemér dr.:* Place általános miliaris tuberculosis új tön. *Erdély Gyula dr.:* A rákos ség. *Váradi János dr.* és *Takács dr.:* Elektrokardiographiás vizsg szénmonoxyd-mérgezésben. 9. *S vas Lajos dr, Ernst Zoltán dr.* é geti *Károly dr.:* Röntgenvizsgálat mutatott epekő a gyomorban. *Gá za dr.:* Egy elfelejtett évforduló tuberculosis-törvényjavaslat. FO TÁSOS CIKKEK: *Ebergényi dr.:* A köldökzsinórér-repedése kább okai és klinikai jelentősége *Somogyi Zsigmond dr.:* A nemi ségek elleni küzdelem a gyakorl szempontjából (7, 8). *Mansfeld Ot dr.:* Az adnexitisek kezelésének irányelveiről (9). *vitéz Szecsődy dr.* Az elmeorvos szerepe a bü végrehajtásában (9).

MAGYAR KÓRHÁZ

2. SZ *Bugyi István dr.:* Végle másodorvosokat a közkórházak tív osztályaira. *Joó Béla dr.:* A orvoshiány kérdéséről. *vitéz K Lajos:* Még egyszer a betegfelv *Seidel Mihály:* Beteg-foglalkozt kórház kertészetében. *Evva Pál:* kórházak egységes rendszer élelmezése. *Jäger Gyula dr.:* A vármegyei Erzsébet közkórház forgalmi jelentése.

NÉPEGÉSZSÉGÜGY

4. SZ. *Dr. Kun Lajos:* A já

468. Kallós Ede : Dávid.

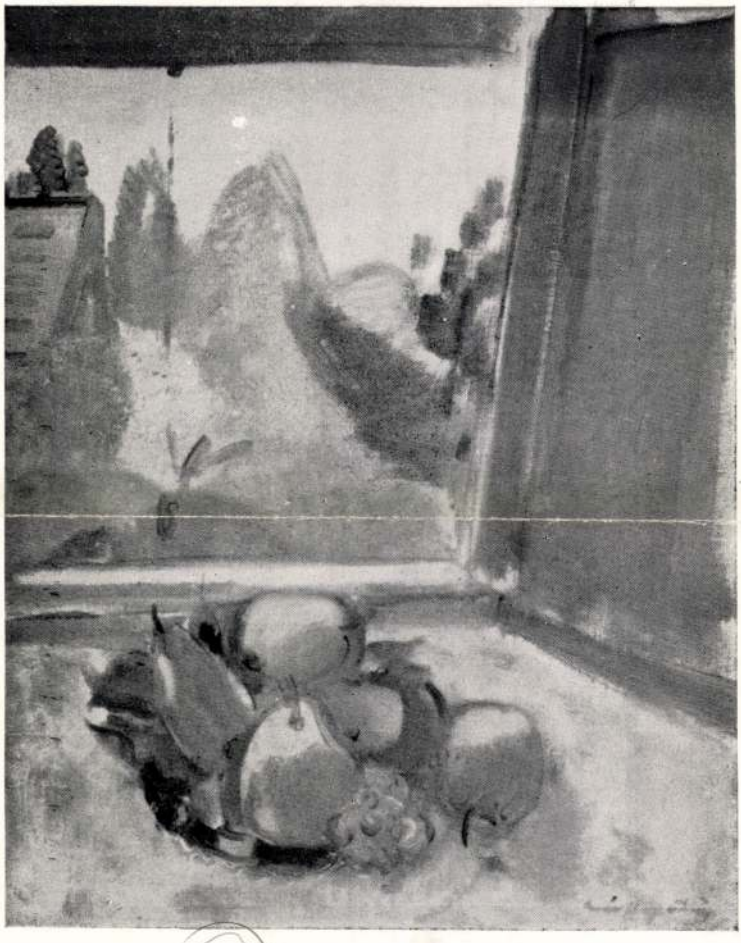

11. Márffy Ödön : Gyümölcsök.

Magyar művészet
1940 febr.

Márffy Ödön

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 FEB 6

BUDAPESTER RUNDSCHAU
Budapest

1021

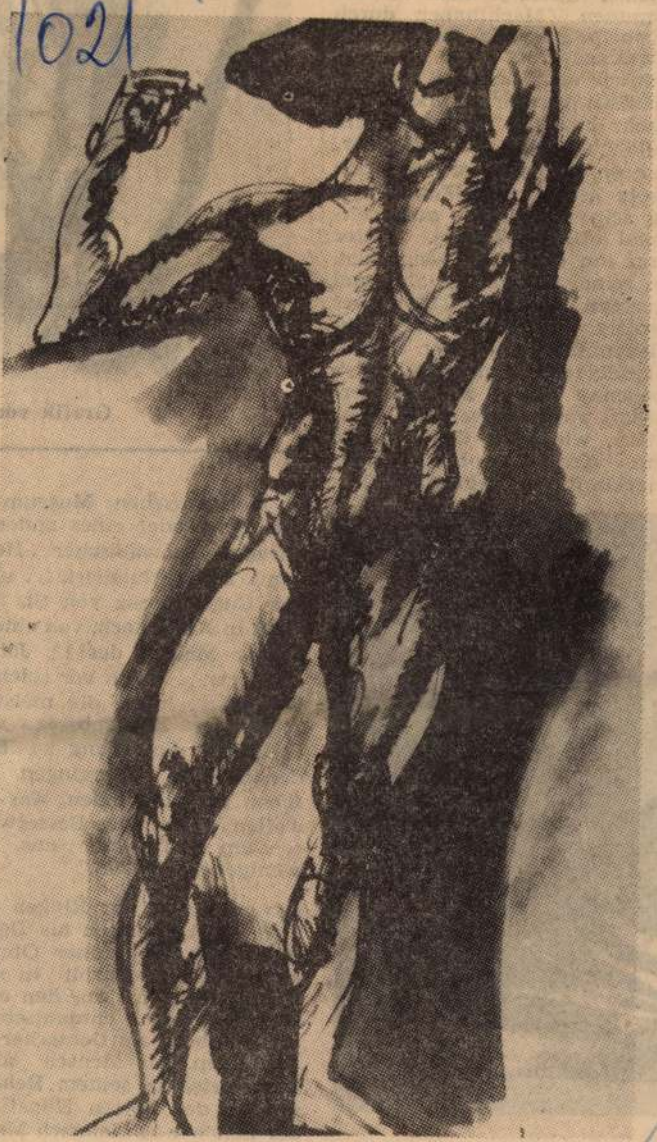

Grafik von Ödön Márffy

woher u
(1926), wa
braunen
Lispelprop
stellungsv
ostisch, nic
deutsch ve
mehr bew
bildhaueris
fahren, zu
trotz Zensu
In seinen
rend offen
traf ihn eb
in seiner H
verfemt zu sein (1938), aber trotzig verwies er auf sein Bekenntnis „Lob der Bodenständigkeit" (um 1934): „Ich bekenne mich zur Schülerschaft von unbekannten Meistern, wie etwa des Christus am Kreuz ... oberdeutscher Herkunft, 13. Jahrhundert, ...

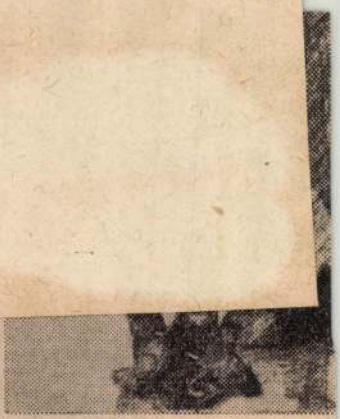

Grafik von G

im Germanischen Museum in Nürnberg, oder eines anderen Christus schwäbischer Herkunft, 12. Jahrhundert, ... und das Ungarnkreuz von St. Severin in Andernach, von einem Kölner Meister des 13. Jahrhunderts ... Wenn vor solchen Werken ... heute die meisten gebildeten Zeitgenossen aus artechter Empörung zu Bilderstümerei übergingen — schon gut, die finden, was sie wollen ... über das Besserwissen um so fleißiger aus, je weniger sie wissen."

Gewiß war das Ringen des Ernst Barlach als Deutscher mit NS-brauner Obrigkeit widerspruchsvoll in seiner Illusion, sich vor den entmenschten und entdeutschten Machthabern als Deutscher zu bestätigen. Als Mensch aber hat er sich in seinem Bekennen zu den besten Künstlern der Zeit wie zu Heinrich Mann und Käthe Kollwitz und vie-

MÁRFFY Ödön

Hegyvidék, 1973.1.sz.

JELES ÉPÜLETEK KERÜLETÜNKBEN

Gyakran tapasztalni, hogy az idősebbek és fiatalabbak olykor mily keveset ismernek szűkebb környezetük emlékeiből. Kevesen tudják például, hogy a *Városmajor utca 42. sz.* házban, az úgynevezett „Pék-házban" alakult meg 1918. november 24-én egy vasárnapi délután a Kommunisták Magyarországi Pártja. Egy fiatal fővárosi eletkromérnök, Kelen József lakásán jött össze — az illegalitás szabályainak megfelelően a lakástulajdonosok távollétében — az a 40 ember, aki körülállta a magyar kommunista mozgalom bölcsőjét. Az épület átlagos bérház. Kelen József özvegye pedig ma is a XII. kerületben él. A történelmi esemény fontosságára emléktábla hívja fel a figyelmet. De jogosan merül fel a kérdés: miért nem tudunk többet a magyar történelem e kiemelkedő eseményéről?

Az *Istenhegyi út 16. szám* alatt található az a ház, ahol a KMP illegális központi bizottsága több mint két éven keresztül, 1941. és 1943. között működött. Két nemzedék is felnőtt 1941. óta, és máig sem eléggé él a köztudatban a történelmi tények alapján a magyar kommunista mozgalom ezen éveinek történelmi emléke. Úgy gondoljuk, szükséges volna pl. egy emlékszobával rádöbbenteni a felnövekvő nemzedéket, hogy a magyar munkásmozgalom útja nem is olyan egyszerű, és nem is olyan könnyű volt.

A Zugliget elején, a Virányos útról nyíló kis zsákutca néhány évvel ezelőtt *Márffy Ödön* festő nevét kapta. A művész a *Szamóca utca 14-es* számú házban lakott hosszú éveken keresztül feleségével, Ady Endre özvegyével, Csinszkával. Márffy Ödön a XX. századi magyar festészet egyik jelentős képviselője. Amikor Párizsból visszatért és megjárta Olaszországot is, 1911-ben egyik alapítója lett a „Nyolcak"-nak. Annak a művészcsoportnak, amelynek tagjai festői elképzeléseikben és társadalmi törekvéseikben egyaránt újat akartak hozni. Berényi Róbert, Czóbel Béla, Czigány Dezső, Kernstock Károly, Márffy Ödön, Orbán Dezső, Poór Bertalan és Tihanyi Lajos alakították ki azt a kört, amely nem kisebb célt tűzött maga elé, mint megújítani a modern magyar festészetet. Miután a „Nyolcak" döntő többsége „kompromittálta magát" a Tanácsköztársaság idején, néhány évvel később Márffy Ödön egy új művésztársaság gondolatával lépett fel. 1924-ben megalapította a „KUT"-at (Képzőművészek Új Társasága). Rippl Rónai József, Vaszary János, a még itthon tartózkodó Czóbel Béla, Kernstock Károly, később pedig Berényi Róbert, Bernáth Aurél, Pátzay Pál és Szőnyi István is tagja volt ennek a társaságnak. Ami a XX. század harmadik és negyedik évtizedében újszerűt jelentett, az csaknem teljesen a KUT-csoportra vezethető vissza. Egy olyan légkörben — a Horthy-Magyarország kurzus-politikájának művészeti vetületében — képviselik az újatmondani törekvést, ahol „megfagyott a szó és elveszett a hang". Ismét csak azt lehet kérdeznünk, miért nem mondunk és emlékeztetünk többet azokra az alkotókra, akik akkor merészeltek többet és szebbet mondani?

Bizonyára kevesen tudják, hogy a kerületünk egyik vincellérházában, a *Diana út 15/b-ben* a magyar irodalom olyan alakjai fordultak meg, mint Jókai Mór, mint az itt nyaraló Radnóti Miklós, és az ifjú költőt itt meglátogató József Attila. E vincellérházat körülvevő csendben, az istenhegyi kertben született 1936. július 20-án az ifjú Radnóti költői alkotása, az „Istenhegyi kert". A híres kötetben, a „Járkálj csak, halálraítélt"-ben található vers nemcsak a természetleírás nagyszerű példája, hanem a fiatal férfi gondolataiban a pusztulás víziójának megjelenése is. Magam abban a szerencsés helyzetben voltam 1944 késő tavaszán, hogy együtt lehettem néhány hétig azzal a Radnóti Miklóssal, aki akkor már nem csak sejtette, hanem szinte tudta is, hogy számára a halál el nem kerülhető. A Diana úti vincellérház csendjében a költő megérezte a szörnyű novemberi jövőt.

E néhány mozaik csupán elgondolkoztatni szeretne arról, mi mindent lehetne és kellene észrevennünk és megismernünk saját kerületünkben is.

DR. TIMÁR LÁSZLÓ

XVI. Lajos korabeli francia bronz óra

Faragott és festett díszű francia szekrény 1723.

BESZÉLGETÉS DR. KESZLER PÁLLA

a Hazafias Népfront

Dr. Keszler Pált, a János Kórház sebész főorvosát a XII. kerületben jól ismerik: úgy is mint gyógyító orvost, úgy is mint a kerületi Hazafias Népfront elnökét. Én azonban — nem lévén XII. kerületi — csak a napokban találkoztam vele először, mégis mondhatom: maradandó benyomásokat őrzök róla magamban.

A Hegyvidék szerkesztőségének megbízásából kerestem fel. A Hazafias Népfront kerületi irodájában beszélgettünk. Az első kérdésem vagy inkább megjegyzésem ez volt:

— Ha jól értesültem, Ön amellett, hogy egy nagy kórház osztályvezető főorvosa, még a tudományos munkára is sok időt, energiát fordít. Hogyan jut mindemellett még a Népfrontra is ideje?

— Elöljáróban meg kell mondanom, hogy szenvedélyesen szeretem a szakmámat, és nem tudom elválasztani egymástól a betegágy és műtőasztal mellett végzett gyógyító munkát az ún. tudományos munkától. A klinikus orvos számára a tudományos munka rendszerint azt jelenti, hogy lépést tart a szakirodalommal, és időnként mérleget csinál: összegezi saját tapasztalatait, és ha úgy találja, hogy érdemes rá, le is közli. Korszerű gyógyító munkát enélkül nem végezhetünk, mert az orvostudomány olyan rohamosan fejlődik, hogy aki ezt nem teszi, lemarad, és munkája korszerűtlenné válik. Emellett szinte minden nap meg kell vívni a harcot azért, hogy a betegellátás személyi és tárgyi feltételei biztosítottak legyenek, mert baj van a középkáder ellátottsággal, elavultak kórházépületeink, és kiöregszenek, kikopnak műszereink, készülékeink.

Tagadhatatlan, hogy egészségügyünk is rengeteget fejlődött, de sajnos, ott még nem tartunk, hogy az egészségügyi ellátással szemben megnyilvánuló igényeknek maradéktalanul és főleg olyan korszerű színvonalon tudnánk eleget tenni, ahogyan azt szeretnénk.

— Talán különösnek találja, miért beszélek annyit az orvosok és az egészségügy problémájáról, amikor Ön arra kíváncsi, hogyan jut időm a Népfrontban végzett munkához?

— A két dolog között elég szoros az összefüggés. A XII. kerület fővárosunk legnagyobb egészségügyi kerülete. Itt van az ország és a főváros legnagyobb kórháza, itt van a tüdőgyógyintézeti ágyak túlnyomó többsége, itt van két nagy országos intézetünk stb. Amikor e megtisztelő társadalmi funkcióra jelöltek, úgy éreztem, kerületünk vezetői és kerületünk orvosai, egészségügyi dolgozói elvárják tőlem, hogy kellő súllyal reprezentáljam a Népfrontban az egészségügy problémáit, és tegyek meg mindent a gyorsabb előrehaladás érdekében.

Ettől eltekintve alig emlékszem olyan időszakra, hogy valamilyen társadalmi munkát ne végeztem volna. Mindig úgy hozzátartozott az életemhez, mint a szakmai munka. Talán azért, mert én ennek a társadalomnak vagyok a neveltje, hiszen egyetemre is a felszabadulás után kerültem. Számomra spontán módon alakult ki az az út, amit ma szólam-

SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1959 AUG 8

610

Magyar műalkotások, fotókiállítások külföldön

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének szervezésében a következő hetekben és hónapokban számos országban rendeznek magyar képzőművészeti, illetve fotókiállítást. A XIX. század magyar mestereinek festményeiről készült másolatokat küldtek el Kínába, ugyancsak ott mutatják be a magyar grafikusok és a kisplasztikával foglalkozó művészek kiállítását. Mindkét tárlat anyaga eljut majd Vietnamba és Koreába is. A magyar forradalmi képzőművészet kiállításának anyagát Tallinból Bukarestbe viszik, ahol szeptemberben mutatják be.

Argentínában a közeljövőben művészi fotókból rendezünk tárlatot, amelyet Buenos Airesen kívül több más nagyobb argentin városban is bemutatnak. Ez a kiállítás a múlt év decembere óta már csaknem 20 országban aratott igen nagy sikert. Előkészítenek egy másik fotókiállítást is. — »Így él Budapest« címmel — s ezt a tervek szerint legalább tíz országba küldik el.

Kisfaludi Strobl Zsigmond szobraiból Prágában rendeznek majd kamarakiállítást, s egy nagyobb képzőművészeti tárlat anyagát juttatják el Berlinbe. Albániában magyar festőművészek és grafikusok munkáiból, s kisplasztikákból álló képzőművészeti kiállítás nyílik. A tervek szerint Varsóban bemutatják *Márffy Ödön* festőművész alkotásait. Tárgyalnak arról is, hogy a Szépművészeti Múzeum kincseiről készült reprodukciókat eljuttatják különböző országokba.

— Az idei [illegible]

Tapolca között
— TÍZ FON
ítélik csütö
mindazokat, a
papírdaraboka
rettavégeket
utcán.

— Nincs n
kalauzhiány a
mosvasútnál. Augusztus első napjaiban a tervezett létszámból mindössze 8—10 hiányzott.

— **Bíró Andor**, a munkásmozgalom régi harcosa, a XVI. kerületi pártvégrehajtó bizottság, a Magyar Partizán Szövetség tagja, a KPVDSZ alapító tagja, tanácstag elhunyt. A XVI. kerületi pártbizottság, a Magyar Partizán Szövetség és a KPVDSZ saját halottjának tekinti. Hamvait augusztus 9-én, szombat délben 1 órakor helyezik nyugovóra a Farkasréti temető halottasházából.

— **HALÁLOZÁS. Ruchti Jánosné** f. hó 5-én rövid szenvedés után meghalt. Temetése f. hó 9-én, az óbudai temetőben fél 3-kor. ×

[illegible]ról *Sinka József*, a Magyar [illegible]hajózási Bizottság titkára a következő tájékoztatást adta:

— *1951-ben Londonban a szövetség második kongresszusán jelentették be először K. W. Gatland, A. M. Kunesch és A. E. Dixon angol tudósok a nevük kezdőbetűi után GKD-nek nevezett minimál mesterséges hold tervet.* A hold súlya 5 kilogramm lett volna, de a terv nem valósult meg. Ezt követően született meg a Mouse-terv, amely Singer amerikai fizika-professzornak volt az elgondolása. Ennek a mesterséges holdnak a súlya 20—50 kilogramm lett volna, keringési magassága pedig 300 kilométer. Ez a terv sem sikerült. Ezt követően 1954-ben egy 2,5 kilogramm súlyú holdacska felbocsátását vették tervbe. Ez a terv kapta a »Vanguard« elnevezést.

1955-ben Szedov szovjet

Márffy Ödön

l.

Elek Harom

145. ~~XXX~~ l.

1085. CUKORDOBOZ, ezüst, neobarokk a
1858. 490 gr.

boglárokkal diszitve. „Szlávy" mesterjeggyel. Nagyszeben,
Bockeln in Filigranarbeit. „Szlávy" Meisterzeichen. Nagy-

vésett körvonalu, kissé trébelt három állatalak, szarvas,
ndisz, emberi fejekkel. A A mesterjegy. (Almássy András
ıer, Silber, am Fuss drei Tierfiguren ein wenig getrieben,
öpfe. Brassó, XVII. Jh.

ört oldallal, középosztással. Orosz, 1851. — Viereckiger
:h, 1851.

XVIII. és XIX. sz. — Vier Bockelnadeln. Siebenbürgen,

cdisszel és apró gyöngyökkel. Biedermeyer. — Armband,
erlen. Biedermeier.

ncos, gyöngyös és ékköves diszitésü aranyozott ezüst
nőalak, felületén beköszörült reneszánsz diszitéssel. Bécs,
tall, in vergoldeter Silberfassung mit Email, Perlen u.
figur eine Perle haltend, mit Renaissancedekor. Wien,

ögü és egy kerek bogláros tagja öt sor lánccal van kap-
ar, XVIII. sz. — Gürtel, Silber, vergoldet, aus Bockeln
riebenem Dekor. Ungarisch, XVIII. Jh.

Schratt Katalin Márkus Emiliánál

Az alsó sorban balról jobbra: Schmedesné Márkus Tessza, Schratt Katalin, a Burg-szinház örökös tagja, P. Márkus Emma, Polgár Gézáné

A felső sorban jobbról balra: Márffy Ödön, Herczeg Ferenc, Lászlóné Lenkei Hedwig, Reimers György, a Burg-szinház örökös tiszteletbeli tagja, Párdány Oszkár, Ódry Árpád, László Ferenc Kallós Oszkár udv. fényképész felv.

kiadások megtérítésére — és Sarolta néni három napig a szobában maradt. A dolog nem szivárgott ki a legnagyobb nyilvánosság elé, de a családot Sarolta néni a legszigorubb élet mértékével sem tudta arra birni, hogy ezek után higyjenek neki.

Sarolta néni, miután Zeno, — ötven forintért, — elhagyta őt, soha más férfira nem nézett szerelemmel s példás életet élt. Hogy egyebet ne mondjak: férjhez ment szerelem nélkül, ami öreg nénik szemében a józanság, okosság és tisztesség legnagyobb foka e földön. Gyermekeket szült, nevelt és temetett el öröm és bánat nélkül. Végül özvegyen és szegényen maradt. És még igy is, egyre és szünet nélkül: Hajmási Zenót szerette. Vagy talán, lehet, már őt se szerette, de az bizonyos, hogy mást nem szeretett. Elvesztette azt a képességét, hogy szeressen valakit. Vannak anyagok, melyek csak egyszer lágyulnak meg tűzben, egyszer olvadnak föl vízben, aztán sohasem. Nem éppen a legnemesebb anyagok ezek, dehát: ilyenek.

Mivel érdemelte meg Hajmási Zenó, hogy egy lélek neki adja egész tüzét?

Hajmási Zenó álmait, — Sarolta nénivel való esete idején, — esztendők óta nem háborgatta a nő. Felesége, akit sokszor évekig nem látott, már csak annyit várt tőle, hogy adjon egy pár garast a gyerekek téli ruházatához és Zenó, akit becsületes polgári nevén Hovanecz Jánosnak neveztek, még ennek a kötelezettségnek is rendszertelenül tett eleget. Zenó ripacs volt és mestersége rá volt irva az arcára.

Ilyen volt a könnyelmű Sarolta hőse. Pedig Sarolta, ha fiatal volt is akkor, nem volt vak.

Mégis, megvan a magyarázata annak, hogy miért kérte Sarolta néni a Zenó és miért akarta Zenó elfogadni Sarolta néni szerelmi ajándékát.

Visszautasitani egy szerelmi ajánlatot egy színésznek annyi, mint lemondani a sikerről, a tapsról, az elismerésről. Míg egy szinész szerelmi ajánlatot kap, ha meg is szünt férfi, nem szűnt meg művész lenni.

A művészetnek sajátságos vonzó ereje van.

Sarolta néni egy közkeletü csalódásnak volt az áldozata. Fiatal, érzékeny és tapasztalatlan lelkek különös heliotropizmussal fordulnak mindig a művészet fénye felé. Ez a jelenség az egész természettel közös. A virág a nap felé fordul, a lepke hajiandó magát megégetni a lángban, az éjjeli bogarak és madarak részegen hullanak a reflektor fényszóró tükre elé. Igy zuhant Sarolta néni lelke is, mintahogy a sas csapódik a világítótorony tükreihez, Hajmási Zenó elé. Nem Hajmási Zenót szerette, hanem a művészt, aki — esténkint kifestve és megvilágítva, — hamis hangon deklamált s akit jóizlésü ember szeretett volna hatóságilag beszüntetni. De Sarolta néni falusi ártatlanság volt — s a tapasztalatlanság a legnagyobb kisértő.

Sarolta néni minden idegszálával szerette Hajmási Zenót, e hitvány és görbe tükröt, melyben a művészet képe eltorzitva és megcsúfolva mutatkozott.

De mégis művészet volt az, ha bicebóca is. Épp abban látni a csodás erőt, az elpusztíthatatlan kincset, hogy torzított és megcsonkított formájában is: a művészet művészet marad. Ha Sarolta néni a művészet tisztább formáival találkozik, a lelke talán szeráfi magasságokba emelkedik.

PÉCHY ERZSI SZÉPSÉGSZAPPAN
AZ ELŐKELŐ KÖZÖNSÉG IDEÁLJA

Uj Idők 1922. XXVIII. 6-7.

De nem így történt.

Saroltát megijesztették és elriasztották. Egyik oldalon apja, a másik oldalon az anyja kiabálták tele, mély és magas hangokon, a fülét.

— Jól van, igazuk van, de mért kiabálnak úgy velem — gondolta Sarolta, mialatt elismételték előtte, hogy Zenó öt kis pörköltet eszik naponta, elmondták a női rabszolga s a nyolc gyermek históriáját, mind e méltatlan bolygókét, melyek a nap, Hajmási Zenó, pályáját úgy elektelenítették.

Sarolta maga is visszadöbbent vállalkozásának anyagi oldalától, de nem Zenóra haragudott, mert ez egyszer tisztán és alázatosan szeretett.

Férjhez menvén, sok baja és küzdelme közt, sokszor eszébe jutott:

— Most megkaptam mindazt a sok bajt, amivel fenyegettek, de nem kaptam meg Zenót magát.

A gondolkodás gyenge oldala lévén, Sarolta néni nem érezte túlságos szerencsétlennek magát, de halvány érzése volt arról, hogy megcsalták.

— Mért nem engedték, hogy vele menjek? Hogy szerencsétlen legyek? Ugyan, mi közük volt az én életemhez? Vajjon most olyan boldog vagyok-e?

Nem volt boldog, de *tisztességes* volt, ezzel vigasztalhatta és vigasztalta is magát. Tudva, hogy nehéz gyanúval terhelt, még ötvenéves korában is óvakodott olyasmit tenni, ami kifogásokra adhatna okot. De hiába volt minden. A világ — az ő családja — sohasem bocsátott meg neki. Csak úgy emlegették: Sarolta, a könnyelmü. És Sarolta szintén nem tudott önmagának megbocsátani. Szigoru lett, pedáns és bigott, mintha legalább is kicsapongó életet élt volna ifju korában. Pedig mondhatom, hogy nem, nem volt ezután egyetlen ballépés sem, — és ez az első is oly ártatlan volt, — melyet Horvatics Sarolta szemére lehetett volna vetni.

Özvegy volt, szegény és elhagyatott.

Igazán senki, de senki sem törődött már vele, volt-e Horvatics Sarolta életében egy csekély kis szeplő. Sarolta ötven éves régen elmúlt s ebben a korban már mindent meg lehet bocsájtani. Szerény és ügyetlen ballépésétől csaknem négy évtized választotta el. Könnyelmüsége elévült.

Az öregek, akik, megvetve őt, csak a könnyelmü Saroltának nevezték, jórészt a sírban pihennek. És Sarolta még most is, ha éjszakánkint Hajmási Zenóra gondolt (de hol is van már Hajmási Zenó azóta!), Sarolta még most is elpirult, Sarolta még most is szégyelte magát. Mint a bünös, el akarta kaparni bűnei nyomát, el akarta hantolni lelkében Hajmási Zenót. Mindhiába. Hajmási Zenó kisértete ama végzetes negyven év előtti éjszaka óta minden álmatlan éjjelen visszajár. Sarolta néni a párnába fúrja bünös vén fejét és visszaparancsolja a kisértetet, és Hajmási Zenó, amint fölmerült az emlékezet végtelenségéből, vissza is merül oda.

— Rosszul volt az éjjel, Sarolta néni?

— Ne... em, az éjjel, kivételesen nem bántott ez a rettentő betegség.

— Mintha nyögni hallottam volna.

Sarolta néni zavarban van. Ez a gyermek tudna valamit? Lehetetlen, hogy az anyja *ilyeneket* beszélt volna neki. De hátha meghallotta másoktól? Nem lehet tudni, hogy' terjed a rossz hír!

Sarolta néni, aki nemrégen a fedélzetre merészkedett bolyhos sáljában, feltápászkodik a heverőszékből.

BÉLYEGVILÁG a legjobb szaklap
Előfizetési ára egy évre: 40 korona
Veszünk, cserélünk, eladunk mindenféle bélyegeket. Használt magyar bélyegeket sürgősen keresek. Legmagasabb árakat fizetem.
JÁSZAI bélyegüzlet BUDAPEST, IV. kerület, Kossuth Lajos-utca 6. sz.

— Nagyon rosszul vagyok, — motyogta, — a kabinban talán jobban leszek. Maradj, Mária, ne gyere velem.

Lapos, bő cipőiben kínosan vánszorog le a lépcsőn és Mária résztvevő szemmel néz utána.

— Maga nem is törődik Sarolta nénivel — pörölt szemrehányóan Dánielle.

— Kivel? — kérdi meglepetten Dániel. Aztán renyhén megmozdítja a vállát. — Igaza van, nem törődöm vele.

— Úgy tesz, mintha észre se venné, hogy a világon van szegény. Pedig ugyancsak kínlódik miattam. Ha hallaná éjjelenkint, hogy nyög. Nem tudok tőle aludni.

— Nem tud aludni? — és a Dániel szemében hirtelen nyugtalanság látszott. — Ezután törődöm Sarolta nénivel is. Ne féljen, nem nyög ezután éjjelenkint. Meggyógyítom Sarolta nénit.

Dániel ugyan nem adott orvosságot Sarolta néninek és ezután is hidegen siklott le szeme az özvegyről, — de félóra mulva Sarolta néni nyugodt egykedvűséggel jött fel a lépcsőn, nem volt semmi baja és éjjel a nyögésével nem háborgatta Máriát.

Mária odament a hajó végibe, nézni a fehér utat, mely kísérte a hajót. Igy kísérte ez a fehér uszály az ő anyjának zarándokútját is. Szomorúan mosolygott.

Horvatics Sarolta is ott ült a hajó végében s ez a hosszú, egyenes, fehér vízi út neki is eszébe juttatott valamit. Azt az utat, melyen sok-sok év előtt el akart indulni s melyről megrettenve visszalépett. A fehér út fodrai közül mintha a hűtelen és eltaszított Zenó nyujtaná feléje karjait s mikor ő, megbüvölve, félig felemelkedik a karosszékből, Hajmási Zenó a tenger kék leplébe burkolózva, eltünik.

Sarolta néni alig hallhatóan sóhajtott s egy könyvet vett elő, hogy olvasást mimeljen, de nem tudott olvasni. Káprázó szemei a sorok fölött látták táncolni Hajmási Zenó alakját. Sarolta boldog volt. Rég volt ilyen eleven, szinte megtévesztő viziója.

— Valami baj van, — Sarolta néni?

— Nincs, fiam, csak ez a sós szellő úgy kimarta a szememet.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

Testvérek

Dániel nem szivesen gondolt hajóútjuk végére. Még sohasem volt ilyen boldog, mint most, hogy Máriát őrizhette. Jósága, Máriával szemben, érintette a határtalant. Mária érezte, hogy valami egyetemes jóság őrködik fölötte s oly biztonság tudata szállta meg, mintha nem is a tenger mélységei fölött jártak volna.

Önkéntelenül is meg kell állapítania:

— Dániel mindig az, aminek lennie kell. Mikor kis gyermek voltam, tréfált, játszott velem. Most, mikor árva vagyok, védelmez.

Nem folytatta a gondolatot, de tudta ő is, Dániel is, hogy valami eltéphetetlen kötelék van köztük.

Mária, aki senkihez sem tartozott és Dániel, aki senkit sem szeretett, érezték, hogy egyek és elválaszthatatlanok. Az élet Dániel nélkül elképzelhetetlen volt Máriára és lehetetlen Dánielre nézve.

— Elengedhetem-e az egyetlent, akit megszerettem?

— Mi lenne belőlem, ha ő nem védelmezne?

Tiszta és szent bizalmasság volt közöttük.

A hajón azt hitték, testvérek.

Horvatics Sarolta, akit egykori ballépése szemérmessé tett, mindenkit, aki szóba állt vele, meghagyott ebben a hitében.

Folytatjuk

Márffy Ödön

Gulácsy Lajos arc-
képe fentitől,
tusrajz 1907.
Repr.-
Tér és Forma
1947. 159. l.

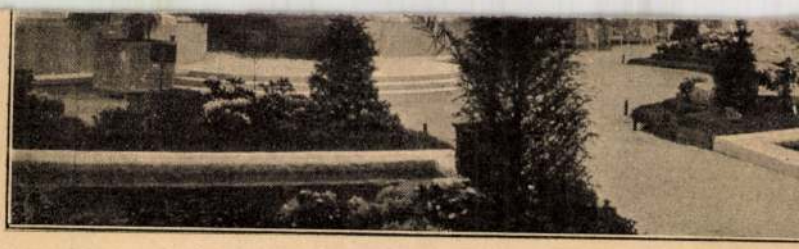

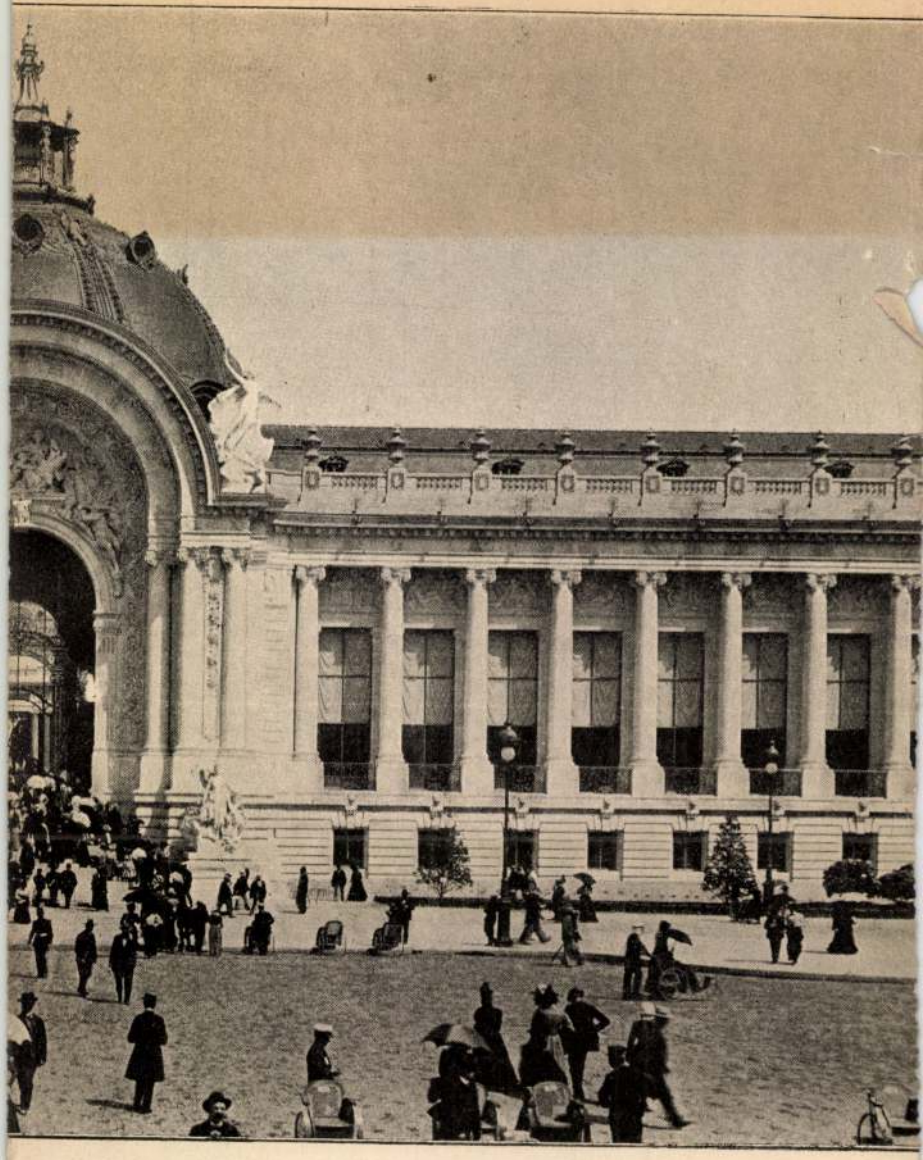

mlokzata, perspektivája és udvara.

Kutatási engedély

Név: HORVÁTH ZSUZSANNA
Születési hely, idő:
Anyja neve:
Állampolgárság:
Személyigazolvány /útlevél száma:
Állandó lakcím:
Telefon, e-mail:
Foglalkozás:

A kutatás tárgya:

A kutatás célja:

Szemináriumi dolgozat
Szakdolgozat

PhD disszertáció
Nagydoktori disszertáció

Tudományos publikáció (tanulmány, könyv)

Ismeretterjesztő írás
Aukciós katalógus
Kereskedelmi célú felhasználás

(A megfelelő rész aláhúzandó)

Kutatói nyilatkozat

Alulírott büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a fenti adatok a valóságnak megfelelnek, egyben hozzájárulok ahhoz, hogy személyes adataimat az MTA MKI (Adattár, Fényképtár, Könyvtár, Levéltári Regesztagyűjtemény, Magyar Művészek Lexikona, Pecsétmásolat-gyűjtemény, Művészeti és Pszichiátriai Gyűjtemény) gyűjteménye nyilvántartásba vegye. Vállalom, hogy a kutatásra vonatkozó általános, valamint az adott gyűjtemény kutatási szabályzatát betartom. A megismert és kigyűjtött adatokat az adatvédelmi törvény 32. §-ban meghatározott módon kezelem és használom fel, valamint a számomra kiadott anyag rendjét és fizikai állapotát megőrzöm.
A gyűjtemények anyagainak felhasználásával készült publikációban (dolgozatban) a lelőhelyet és a forrást (pontos jelzet) megjelölöm. Az anyag felhasználásával készült munka bibliográfiai adatairól a megjelenést (beadást) követő egy hónapon belül értesítem az MTA MKI adott gyűjteményét és a publikációból két példányt átadok.
A gyűjteményi anyag képi formában való publikálására külön írásbeli engedélyt (Publikálási kérelem) kérek MTA MKI igazgatójától.

[redacted]
Dátum

[redacted]
A kutató aláírása

[redacted]
Engedélyezem
(Gyűjteményvezető)

Márffy Ödön

Csoportkiállítás az Ernst Múzeumban

Szép és érdekes kiállítás. Minden teremben friss öröm és izgalom. Nagy meglepetés *Márffy* Ödön két terme. Ez a kitünő művész teljesen elvesztette idegesítő málnalé színeit s festési modorának hig lazaságát. Mosolygó, víg és bájos színessége a művészi kedély gyökeres átfordulásából fakad. Színessége és üdesége olyan, mint a nyári hajnalé, csakugyan, valami hajnali öröm árad a vásznairól, mosolyogva kell nézni ezeket a képeket, miközben várjuk, hogy a vászon valamelyik sarkában megszólaljanak a pihenten ébredt rigók. *Bernáth* Aurél, aki a nagytermet tölti meg, lázas, vizionáló lélek s nyugtalanító művész. Kísértetlátó szemeiben a tárgyak és emberek anyagtalan jelenésekké válnak, elvesztik súlyukat és tömörségüket s egyensúlyunknak törvényét. Dekadens látományainak élményét úgy kapja meg a lélek, mint valami betegséget, hogy lázasan vigye magával és töprengjen különös csodáján.

Cserepes István páratlan festői elegánciája és tökéletes ízlése egyre érettebb műveket terem. Két képe, a Tél a falun s a vasutas téli képe mesteri. *Belányi* Viktor színes rajzain nagy tudás szolgálja a gazdag képzelőerőt. Színessége sohasem támadó tarkaság, hanem kellemes és harmonikus, a legjobb színes grafika közül való. *Keményi* László új ember ebben az intézetben. Eredeti és rokonszenves tehetség. A komplikált világot egy gyermek naivitásával látja és olyan egyszerűnek tudja mutatni, hogy az már a legnagyobb rafinériával fölér. Mintha csupa kis színpadokat látna az életben, szép dekorációkká osztja fel a természetet. Mindent a szépművészet egyszerűségére és színességére költ át. Szomory Dezső és Mikes Lajos portréjával bizonyítja, hogy milyen jól ért az ember jellemzéséhez. *Kaszás* Miklós, a kiállítás szobrásza mély érzéssel faragja kőbe emberejnek arcán az emberi lelket és művészete ezzel sokkal komolyabb érték, mint egyikmásik divatos mintázónk hideg bravúrja. *(—ny)*

Est 930 III 15.

15.

2000 pengőt nyertek: 14089 19170 77507

1000 pengőt nyertek: 38297 39401 63520 66635 78566.

800 pengőt nyertek: 14447 28395 46077 57504

600 pengőt nyertek: 11004 40468 63387 68653 72144 75066

500 pengőt nyertek: 3542 15689 19810 21578 63275 77504.

Ezenkívül kihúztak még 400, 300 és 150 pengős nyereményeket. A húzás folytatása folyó hó 17-én.

— **A mindeneslány gázhalála.** Pénteken reggel a *Tégla* ucca 3. számú ház egyik lakásában, a konyhában eszméletlen állapotban találták *Gyuri* Margit mindeneslányt. A konyhában gázszag terjengett. Nyomban értesítették a mentőket, akik megállapították, hogy a cselédlány gázmérgezés következtében *meghalt. A leány véletlenül nyitva felejtette a gázcsapot.*

— **Próbaszavazás a szesztilalom ügyében.** *Newyorkból* írják: A »*Literary Digest*« című folyóirat tíz ál

Márffy Ödön

MŰVÉSZET

Az Ernst-múzeum csoportkiállitása

Márffy Ödön, *Bernát* Aurél és néhány fiatal művész keresi az új művészet útjait az Ernst-múzeum új kiállításán. Az új művészet, amelyről itt szó van, tulajdonképpen sokféle kisérletezés után leglényegesebb elementumaiban visszatérést jelent a természethez. *Márffy* Ödön, aki két termet foglal el, legkeményebb küzdője volt annak a periódusnak, amely a természettől kívánt elszakadni. Első hely illette meg nemcsak időben, hanem munkában is, ezt a pozicióját őrzi ezen a területen most, de új alapokon, érdekes közeledésben legalább is témabelileg a valósághoz. Kiderült csillogású színek changeantjátékában szinte életöröm és valóságszeretet szól hozzánk új képein sok nagyon érdekes megoldáson át. *Vörös csendélete*, *Kottás leányának* majdnem naturalisztikus ábrázolása mellett, két másik csendélete, *Terraszról* című képe és egy női aktja jelzik ennek az új állomásának legjobb értékeit.

Bernát Aurél már a legutóbbi kiállításon hasonlóan új formában jelentkezett és akkori nagy sikere bizonyította, hogy legszélsőségesebb kísérletektől való elszakadása egészséges eredményt jelentett, nagyon erős és nagyon jelentékeny talentuma számára. Ma még tovább fejlesztette ezt a minden kifejlődésében igazán érdekes pikturát, amely egyszerre van telve realitással és szinte misztikus lelkiséggel, részletgazdagsággal és a lényegeknek mozgalmas összefoglalásával, egyéni hangja van és egyéni ereje, mély és különös színek hol meleg, hol kristályos játékában, formák látomásszerű összehangolásában. Egy nagy önarcképe, két tengerparti tájképe, túlemelkednek egy ilyen kiállítás maradandóságán.

Cserepes István első jelentkezését általános elismerés fogadta és ez a fiatal művész, aki a kovácsműhelyből állt oda a festőpaletta elé, pasztelljeiben és érzék dolgaiban meglepően finom és gazdag készséggel és egyéni formanyelven látja a természetet néhány szép tájképen.

Belányi Viktor ismert név és most is romantikus témájú színes rajzok, finom, nobilis stílusába tölt meg egy kisebb termet. Komoly rajztudás formagazdagság és színbeli szépség igazolják e jó grafikai lapokat.

Uj név *Kemény* László, aki elsősorban mint tájképfestő mutatkozik most be, egyszerű formamegoldásokat keresve, majdnem plakátszerű, de mindig jó kultúrájú foltokban. Két szép tájképtanulmányon kívül egy férfi arcképe is van.

Végül egy fiatal szobrászt mutat be a kiállítás, *Kaszás* Miklóst, aki a kőanyagnak nyugodt és tiszta megmunkálásával néhány portréval fejez ki lelkes szépségeket.

gy. t.

csepp Wing-Oil benzinbe!
Javításokat és üzemanyagot takarít.

ten épül a fedettuszoda és hatalmas árbocok nemzetiszínű lobogói jelzik a helyet, amelyen *félév mulva már állani fog a uszoda.*

Az ünnepélyes megnyitáson megjelent *Klebelsberg* Kunó, gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter, továbbá *Andrássy* Géza gróf, vitéz *Mátyás* Sándor, *Karafiáth* Jenő dr., az OTT elnöke, *Tárczay-Felicides* Román dr. min. tanácsos, *Szukováthy* Imre dr. a testnevelési főiskola igazgatója, *Dinich* Vidor és úgyszólván teljes számmal a magyar úszósport vezérei, élükön *Homonnay* Tivadarral.

Karafiáth Jenő dr. beszédével kezdődött az ünnepélyes aktus, majd *Homonnay* Tivadar, a MUSz elnöke üdvözölte a kulutuszmi-

Márffy Ödön

Csoportkiállitás az Ernst-Muzeumban.

Uj emberek — uj szinek! Ezt a jelszót gyakran konstatálhatjuk az Ernst-Muzeum tárlatain. Bár e jelszó ugyancsak sokszor jelszó marad és kár hangoztatni.

De uj emberekké alakulnak át régi emberek is. Ilyen mindjárt *Márffy Ödön* is, akit egy csöppet se nevezhetünk aggastyánnak, ha mindjárt régebbi kiállító is. Sőt az ultra-művészetek egyik ős-bajnoka, sokféleképen viharzott ujművészeti kisérletekkel. De ezuttal *uj állomásra* érkezett be. Már több éve jelezhettük, hogy palettája átfinomodik és ujitási lázálmaiból megérthető, gyöngéd alkotások szüródnek le. Mostani kollekciója két teremben mutatja be ezt az ujjászületést. Még ugyan néhol tulsok baracksárga szint látunk női aktjain, de ez is mutatja, hogy meleg tónus uralja palettáját. Sőt, szent borzalom az uj művészet berkeiben! Márffy egy gyönyörü párás reggeli hangulatot festett meg! Ő — és a hangulat! Nagyon finom a „Lány kottával" c. művének leányfeje is. És egy harmonikusan fölcsendülő vörös csendélet. És a „Pihenő nő", — olyan akttal, melynek már megvan mindkét keze-lába, minden ficamodás nélkül... Mivé lett ez az ember?

Márffy Ödön PK 1930

De van a csoportnak egy másik ilyen erupciókban vajudó alakja is: *Bernáth Aurél.* Érdekes, fantasztikus, bizarr finomságokba mélyedő egyéniség. Néhol roppant érdekes (különösen egyes tájhangulatain), másutt egészen szertelen. Alakokat, fejeket fest, koponya és csontozat nélkül, finom női alakokat olyan odavetett mancsokkal, amilyent még egy jóizlésü medve se vállal el. A „Tragikus táj" c. hangulatából árad a dus poézis, és mélyen misztikus a „Titi-See" c. alpesi tórészlete. Fantasztikus álom a „Riviera" bizarr kékségeiben vajudó, ülő női alak. bus költemény az „Éjszaka" két finom változata. De látjuk az önarcképeit, majdnem arcok nélkül, néhány vonás téglavörös színekben, lecsurgó olajjal. Látunk egy zöldelő parkrészletet, benne sétáló orvosságos-üvegekkel. Hiába, no! Nincs érdekes modern művészet affekciók nélkül.

Tehetséges alakja a csoportnak *Cserepes István.* Erősen grafikus tehetség, aki festményein is, fehér olajalapra irja rá festői gondolatait. Szereti a sok feketét és a mozgalmasságot. Pályaudvarokat, hajókkal benépesitett kikötőket, rakodópartot, városi tereket, füstös, hatásos egekkel. Jól rajzol és tömören beszél. És mert főleg a fekete-fehéret kultiválja, a téli, havas képek festője. Ha virágcsendéletet fest, ott is kihagyja a fehéret, mint a falusi himzőasszony, aki „ráirja" a himzést vásznaira.

Belányi Viktor szines rajzaiban klasszikus vizeken evez. Komoly, higgadt költői lélek, jót megrajzolt, szépen szinezett művekkel. Ilyenek a „Halál és a nő", — a „Szerelem", — az „Akt gyümölccsel", — a „Lovas és a nő" c. nagyobb rajzai és egész sorozata kisebb poémáinak.

Kemény László pasztelljeit az jellemzi, hogy szineit minden árnyalat nélkül, átlátszó tisztaságban rakja le. A falurészletei és falusi motivumai ilyenformán ugy hatnak, mint a szines papirokból kivágott képek. Szines-tarkák minden mélység nélkül. De a mester megmutatja, hogy ő másképen is tud. Lefestette Szomory Dezső kitünően karakterizált képmását és egy „Hármas gyermekarckép"-et pozitiven, normális látással.

Egy fiatal szobrász: *Kaszás Miklós* néhány nagyon finom női fejet állitott ki. Ez is azt demonstrálja, hogy a normális művészi látásnak mégis csak több értelme van és sokkal őszintébb hatása.

Mindenki ahhoz van szokva, hogy az emberek feltartott fejjel, két lábon járnak, nem négykézláb, vagy a földre lógó fejjel.

(Kézdi.)

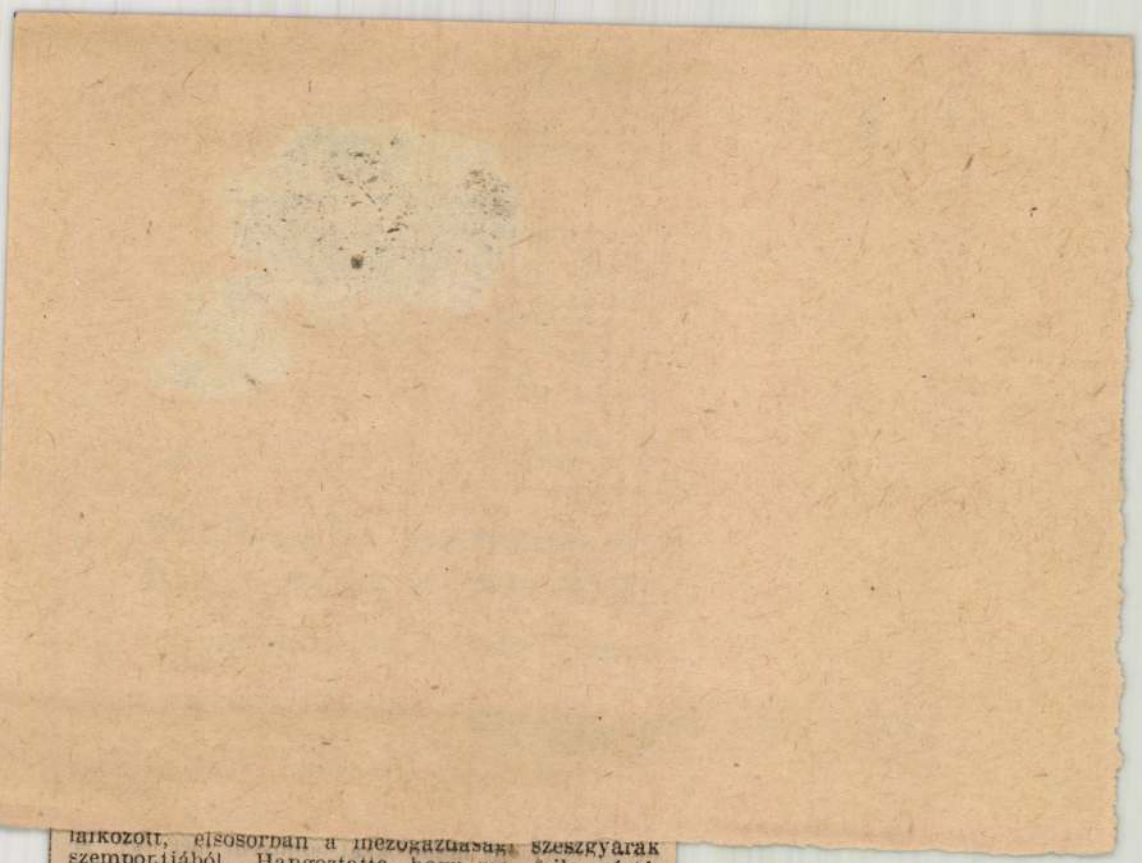

lalkozott, elsősorban a mezőgazdasági szeszgyárak szempontjából. Hangoztatta, hogy ma, mikor értékesítési válság van a mezőgazdasági cikkekben és harmincezer vagón burgonyának nem tudunk piacot találni, *a szesztermelés átszervezésével kell megpróbálni a válság enyhítését* és a burgonya iránti kereslet megélénkítését. A szesztermelésnek mai monopóliumszerű megorganizálásával elsősorban azt a célt akarták elérni, hogy a mezőgazdaságon segitsenek, és hogy a szesztermelésből mezőgazdasági ipar legyen. A szesztörvényeknek az volt a céljuk, hogy az ipari szeszgyárak kontingensének a lassu visszafejlesztését lehetővé tegyék és a mezőgazdasági szeszgyártást erősitsék. Ezzel szemben a helyzet az, hogy az ipari szeszgyárak a pótkontingenseik révén ujabb előnyökhöz jutottak. Éles birálat tárgyává tette azt a tényt, hogy *az ipari szeszgyárak melaszt használnak a gyártás céljaira* és ezt a nyersanyagot majdnem kizárólag külföldről hozzák. A hatalmas felhasználatlan burgonyakészletek mellett ezt nem volna szabad megengedni. A mezőgazdasági szeszgyártás összefügg az állattakarmányozás és az állathizlalás problémájával is, különösen a Nagy-Alföldön. A szeszfőző gazdákat különböző szabálytalanságokkal zaklatják és elveszik a kedvüket a szeszfőzéstől. Ez az oka, hogy a szesztermelés az utolsó hónapokban visszaesett. Végül kérte a pénzügyminisztert, hogy állitsa vissza a mezőgazdasági szeszgyárak bonifikációját, fejlessze vissza az idők folyamán az ipari szeszgyárakat és gondoskodjék róla, hogy a gazdák zaklatása megszünjék.

Csizmadia András a legujabb szeszforgalmi rendeletek végrehajtása körül tapasztalható visszásságokat tette szóvá, hangoztatván, hogy egyes hatósági közegek az italmérőket arra akarják rábirni, hogy a gazdáktól ne vásároljanak szeszt.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter kijelentette, hogy 1921-ben még senki sem remélte azt a föllendüdést, amely azóta bekövetkezett a szesztermelés terén. Akkor még az is kétséges volt, hogy a 240.000 hektoliterben megállapitott keret egyáltalán kitermelhető lesz-e. Az akkori szervezés teljes mértékben bevált. Altruista alapon, állami ellenőrzés mellett kényszertársulásos alapon szeszközpontot állitottak föl, amely a legszerencsésebb módon egyesiti a monopó-

Márffy Ödön

MK. 1930. III. 15

Csoportkiállítás az Ernst-Muzeumban

Néhány fiatal között a legmodernebb magyar piktúrának két kivételes értéke áll most az *Ernst Múzeum* csoportkiállításának központjában. Mind a kettő különlegesen jellemző érték, mert mai fejlődési állomásukon is igazolják azt a programmot, amelyet annyi ízben hangoztattunk s amely a természettől való harcos elszakadás kísérleteitől a természethez való visszatérés útjára vezetett. Márffy Ödön az új törekvéseknek talán legrégibb harcosai közül való nálunk és komoly művészegyénisége és értékei ebben a fiatal táborban vezetőhelyet biztosítottak neki. Ő is már a legutóbbi kiállításon megkezdte ezt a fejlődési utat, amely visszavezet az empírikus valóságba, az elvontságokból a konkrétumhoz és új szeretettel és új lelkesedéssel találja meg a maga mondanivalóit a természet gazdag szépségeiben. Ami érték és szépség volt művészetében eddig, az most e leszűrt formában még sokkalta jobban érvényesül. A szín az, amely elsősorban érdekli, mégpedig legszebb és fantáziásabb játékában. Szivárványosan játszanak és futnak át egymásba a színek, fénylőn és szuggesztíven, amint egy nyitott ablakon át, vagy a terraszról szemléli a reggel szépségét, egy lányfej finom színjátékát, vagy egy női akt intimus szépségét. Mindez új állomást jelent nála, de új teljességet is.

A másik ilyen művész *Bernáth* Aurél. Valamikor az expresszionizmus legszélsőbb útján kezdte, hogy aztán ugyanilyen fölismeréssel jusson vissza oda, ahol a mostanit megelőző kiállításán találkoztunk vele, amikor néhány nagyméretű és komolyveretű tájképével egyszeriben a legelől állók sorába akceptáltatott. Most is ezt az utat folytatja. A reális valóságból indult ki, de útja komoly szellemiséggel emeli színben és formában a dolgokat a realitás fölé a fantázia lebegő területére. Izgalmas és megragadó, amit „Raguza tájképe", egy alpesi tó önarcképének emberi figurája vagy egy csendélet látomásában adni tud. Vizionális, ahogy egymásba folyón színben és vonalban pillanatnyi hatásokban maradandóságot kelt. Érdekes és értékes művész, minden teremtő harcában.

Nehéz ipari munkából jött alig pár esztendeje *Cserepes* István és ma nagyon gazdag technikájú grafikus. Egyelőre még a festményein is erősen az. Finom és jólátó. Mozgalmas és eszközökben bő fantáziájú. Fehér alapon hozott színes rajzai és festményei jó tájkép-látással nemcsak tetszetősek, hanem becsületes értékek is. Különösen két téli tájképe jelent piktúrájában is fejlődést, sőt eredményt.

Régebbi név *Belangi* Viktoré. Ő is grafikus, akinek igazi területe a színes rajz. Figurális stúdiumai erősen illusztratív jelleggel, sok szépséggel telítettek. Szereti a romantikus emlékeket, nemcsak témában, hanem stiláris formájában is. Új ember *Kemény* László és kétségkívül komoly igéret. Plakátos, egyszerű foltos tisztaságával ad jó tájképeket s egy világos, nyugodt elgondolású portrét.

A tárlat szobrász-kiállítója *Kaszás* Miklós, nyugodt formaszerűséggel s meglepő technikai kultúrával mintázza Merengő női fej-ét és szép Tékozló fiú-ját. *(b. l.)*

kiadását megismertem, s azóta soha nem tudom eléggé becsülni.

Három világrész van a *Balázs* Ferencke lábaiban s derekában harmad- és negyedosztályú vasuti kocsik fapadjainak, fedélközök deszkapadló-ágyának minden kínja és gyötrelme. De a szemeiben ott mosolyog, immár feltisztultan három világrész minden tarkasága. A londoni munkásnegyedek ijesztő nyomora, a köd és szén országának sűrű, terhes atmoszférája. Angol dombok nyírt pázsitjának szemetvidítő zöldje. Newyork és Sanfrancisco irdatlan kőerdeje. Indián kunyhók, őspanyol zárdák, néger és kínai negyedek. Niagara és Yellowston-park, földrengésdúlta Japán és polgárháborúdúlta Kína. Csodálatos India, pagodáival, Ghandijával, Tágore-jával és Palesztina, ahol kétezer év ad egymásnak találkozót Betlehem és Tel-Aviv között. Mindez együtt van, együtt fénylik és együtt mosolyog ebben a barna szempárban, melyből csak úgy sugárzik a bizalom. És ott ragyog egy kőoszlop emléke is, ama dardzsillingi kőoszlopé, melynek tövében elődjének, az utolsó nagy erdélyi peregrinus diáknak, *Kőrösi Csoma Sándornak* nyugvóhelyét meglátta.

*

Balázs Ferenc unitárius teológus, akit angol stipendium juttatott el Oxfordig, onnan amerikai stipendium a kaliforniai Berkeley-ig s azontúl és azonkívül még sok mindenféle a maga igénytelensége és élelmessége: mindezt könyvbe foglalta, mióta erdélyi polgárrá visszavedlett. *Bejárom a kerek világot*, ez a címe a könyvének, de benne sokat, többet kapsz egyszerű útleírásnál. A lélek utazik a

Márffy Ödön

M. 1930. III. 15.

*** Az Ernst-muzeum csoportkiállitása.** Öt festő és egy szobrász. A festők közt első helyen: *Márffy* Ödön. Derüs, világitó szinek, léleküditő egyszerüség, a tudás pontos, csak a legszükségesebb és a legegyénibb kifejezése. A nehéz, küzdelmes uton, mintha messze kilátóra, napsütéses, nyugodt és bölcs emberi csucsra érkezett volna fel, ahol tágult szemmel ragyogónak és tisztának látja a világot. Csendéletei és tájképei a legszebbek. Leszürt, kiegyensulyozott művészet. A legjavából. Aztán utána *Bernáth* Aurél. Harsogó kék tájai után, két év előtt, most finom, szinte odalehelt arcképek és igen szép tájai. Pikturájában sok még az elképzelés, a fantasztikum is, de a festő ereje le fogja gyürni ezt a szellemi sallangot. *Kemény* László merész kolorista. Gyors fejlődése legjobb utján van. *Belángi* Viktornak különösen kisebb szines rajzai megkapóan szépek és egyszerüek. Áhitatos elmélyedéssel, szilárd borongással a vonal és szinfolt lirikusa. *Cserepes* István ujabb meglepetés. Rálátásos téli tájképei és pályaudvarai a fehér-fekete szin igen szép, festői keverése. *Kaszás* Miklós szobrász portrétanulmányai eredeti tehetséget és mély tanulmányt mutatnak. *(m. j.)*

Marffy Ödön: Önarckép

(Pécsi Modern Magyar Képtár)

1138

Zelenkor, 1986 december

is. Ennek az utóda a helyén álló hatalmas ház, illetőleg a ház előtt a Kékgolyó-vendéglő. Azt mondják, hogy a házcsoport még műszaki műemlék is volt, hogy állítólag a Ganznak az első telepe működött benne. Örültem volna, ha ez kiderül róla, akkor talán, mint ipari műemléket megtartják ezt a kicsi foltot, a volt Városmajornak ezt az utolsó mesteremberes darabját.

KL: – Én sajnos már nem láttam. Ahogy maga leírta, kedvem támadt megnézni, és akkor kiderült, hogy nincs.

NNÁ: – Sajnos, nincs már. Említettem, hogy a lakás tágas volt. Ebből lett a baj. Mikor anyám meghalt, húgom férjhezment, elvesztettük a lakásra való jogosultságunkat. Emlékszik, volt egy olyan szabályrendelet, amely szerint bizonyos mennyiségű embernek kellett laknia bizonyos lakásterületen. Ekkor albérlőket szereztünk be.

KL: – Horváth Elemér volt akkor az albérlőjük.

NNÁ: – Nem, Horváth Elemér nem. Különféle albérlőink voltak. Volt egy bakelitpréselő, volt egy tornatanár, mind a kettőről jó emlékeket őrzök. És volt Bakucz József.

KL: – Ja, Bakucz. Tudtam, hogy valamelyik Amerikában élő költő.

NNÁ: – Bakucz Jóska igen tehetséges költőként indult, később 56 után kiment és ma is New Yorkban él. Egyébként a mi lakásunkban, albérlőként költötte halhatatlan gyermekversét: *„Milyen állat a csibe? Mint a tyúk, csak kicsibe."*

KL: – Ezt ő írta?

NNÁ: – Bizony, bizony. Gondolom, azóta már a nép ajkán forog közkincsként, de én tudom, hogy ez az ő szellemi terméke.

Az albérlő-korszak egyébként a vég kezdete volt. Elvégre ezt a hajóorr-lakást, amely maga volt a veszélyeztetett idill, állandóan körbecsapkodták az ötvenes évek hullámai, és el is borították végül, sőt fel is borították. Ez a lakás is heves történelmi hullámzásban, dörgésben-villámlásban merült bele az időbe. 1956-ban tankcsata tört ki a Krisztina körúton. Épp nálunk voltak Mészölyék. Mészöly Miklós, Alaine, Balázs és én, négyen fületlünk kifelé a lakásból, este 11 óra volt, leoltottuk a lámpát és próbáltuk kilesve megállapítani, mi is folyik az utcán. Miklós éppen az ablak mellett térdelt vagy guggolt,

Márffy Ödön

PV 1930 III.

Csoportkiállítás az Ernst-Múzeumban

Szombaton nyílik meg az *Ernst-Múzeum* új csoportkiállítása, amelyen *Márffy* Ödön, *Bernáth* Aurél, *Keménу* László, *Cserepes* István, *Belányi* Viktor és *Kaszás* Miklós vesznek részt.

A második és harmadik terem *Márffyé*. A sötét falakon csupa friss, derüs, világos színpompában ragyogó kép. Gyümölcs-csendéletek, portrék, tájak, aktok, dús lombokkal keretezett figurálisok, mind a nyár buja, tüzes fényzáporában tobzódnak. A harsány kacagású életöröm, a tiszta színek harmóniájában kicsattanó, gondtalan *optimizmus* elragadó vallomásai. Ezüstöskékek, meleglilák és vörösek, érett aranysárgák, könnyű, smaragd-csillámlású zöldek szélesen és biztosan odavetett foltjai, amelyeket leheletfinom, álomszerű gyöngyszürke átmenetek kötnek egységbe. Tér-, forma- és fény-problémák tökéletes megoldása a legnemesebb *egyszerűség* jegyében. Szűkszavú gazdagság. Tömör érték. A sok heroikus küzdelem, merészen elkalandozó kisérlet után: *mesteri eredmény*. A kifejezésért folytatott birkózásnak semmi bántó nyoma. A raffinált mesterkedésnek, amelyet minden igazi művész átszenved a *természetességért*, sehol egy árulkodó vonása. Szinte magától értetődő ez az egész. Nagyszerű és diadalmas piktura, amelynek kimagasló csúcsait a *Nyitott ablak*, a *Pihenő nő*, a *Napraforgó üvegvázában*, két *Csinszka*-portré, a *Vörös csendélet*, *Zdenka*, a *Páros reggel*, a *Terraszról*, néhány hamvas gyümölcs-csendélet és egy komorabb tónusokba hangolt monumentális hatású *Önarckép* jelzi.

A kiállítás másik eseménye Bernáth Aurél súlyos kollekciója a nagyteremben. Egy vizionárius művész hallatlanul szuggesztív megnyilatkozása, a festői kulturáltságnak és gazdagságnak sajátos, egyéni kifejezőeszközeivel. Bernáth valóság-szemlélete *spirituális* jellegű, tele van lelkiséggel. Művészetében a maga álomképeivé szublimálódnak az életjelenségek. S ebben a tárgyiasságot mégis megőrző, szinte titokzatos *átköltésben* egyforma szerepe van nála az élő és halott dolgoknak. Nemcsak figurái »élnek«, hanem az éjszaka feketeségéből előcsillámló, vagy a beáradó fény rezgésében felszivárványló függönyök is, a pamlagon heverő hegedü, a hotelszoba bútorai, az erkélyre dobott vörös szőnyeg, vagy az őszi táj fái. Mély, komor, a csendes melancholiából a kirobbanó drámaiságig terjedő érzelmi skála *lirikus* közvetlenséggel festi alá elomló színfoltokba tagolt, bensőleg komponált müveit, amelyek a tiszta színekhez való fokozatos közeledésről tanuskodnak. Újabb képein *(Riviéra, Balkonon)* a kivilágosodó kékek, vörösek és sárgák már érezhető elevenséggel hullámzanak. Két *Éjszaka* variációja, a *Nő kagylóval*, a *Csendélet*, a *Festő*, a *Park*, az *Alpesi táj*, de különösen egy fátyolos atmoszférából kibontakozó, rőtes tónusban tartott, klasszikus nyugalmú *Önarcképe* csupa kiforrott kvalitás s egyben előzetes híradás azokról a dús érték-rétegekről, amelyek a fiatal mester jövő erő-tartalékai.

Keménу László mint a most befutó fiatalok egyik legtehetségesebb reprezentánsa jelenik meg pasztelljeivel ezen a kiállításon. Falusi utca-részletei, kisvárosi motivumai a végsőkig redukált, architektonikus formák plaszticitását, térhatását és dekorativségét néha szinte *díszletszerűen* foglalják szerencsés, zárt egységbe. Máskor egysikban rendezett, tiszta, kellemes színfoltjaikkal szemet pihentető szőnyeghatást keltenek. Ha alkalmas feladatok elé állitanák: pompás *színpadi tervező* válna belőle. Minden dolga finom és artisztikus. *Szomory* Dezsőről és *Mikes* Lajosról festett karakteres portréja pedig arra vall, hogy nagyobb feladatokkal is sikeresen birkózik meg. *Cserepes* István — a nemrég felfedezett, kiváló grafikus — tovább fejlődéséről számol be egész termet megtöltő rajzaival. Iránya ugyanaz, amelyen *Csók* mester elindította, de formalátása azóta sokat gazdagodott és egységesebb lett. Vásznain azonban a szín alig jut szerephez, az ecsettel is rajzol, feketét feketére halmozva. Cserepes vérbeli grafikus s mint ilyen, új rajzkollekciójában hozza ki igazi értékeit.

Belányi Viktor színes grafikai és *Kaszás* Miklós szobrai teszik teljessé a kiállítást.

Carpaccio

athengeres
UPERSIX
használjon
zérképviselője:
GYULA
örösmarty tér 3.
838—16

Miért hogy csak én maradtam a teremben, magamban, néhány ténfergő társammal, aki nem tudta mit csináljon, aki bámult ki az ablakon az udvarra, vagy végigdőlt a padban. Nyilván szegénysorsú fiúk, akiknek nem tellett tízórai uzsonnára s akik különválva a többiektől, már megkezdték a maguk útját az életben azzal a korai lemondással, nélkülözéssel és öntudatossággal, ami oly tragikus fiataloknál. Megvallom, nem is nagyon érdekeltek. Megvallom, hogy azt a karéj vajaskenyeret amit hazulról hoztam magammal mint a Juliska készítményét, annál kevésbé kívántam megosztani velök, hogy egyrészt nem is közeledtek felém, nem is barátkoztak velem, nem is sejtették bennem a haszonnal járó lehetőségeket, előnyöket vagy segítséget. Másrészt elunva magam és közösség nélkül a többiekkel, magam sem kívántam falatozni, holott a pad alatt, óvatosan, sőt némi körültekintéssel is, kibontottam egy ujságpapír rétegéből a Juliska készítményét és megszemléltem kegyelettel. Két ujjnyi vastag rozskenyér volt, keménymagos kitüzdeléssel egy olyan dús és darabos vajmozaik között, mely kenetlenül és töredezve feküdte meg a kenyérbelet, folytonosság nélkül s egy kicsit nyomdafestékesen is. Kemény vaj puha kenyéren, kemény vaj feketésen, — istenem, eszembe jutottak azok a tökéletes, azok a csillogó vajaskenyerek, az írósvaj felületével s a sószemek szikráival, amiket Szamosligeten ettem, a nyári napfényben, megvilágítva, vajaskenyér megvilágítva a napban! A reggeli harangszó zúgott a fülembe messze a Szamos felől s Mariskát láttam jönni a kertben, a kék szemével a szilvafák alatt. A kék szemével a kék szilvák között a lombban.

Márffy Ödön

Az Ernst-múzeum új csoportkiállítása

Öt festő és egy szobrász állít ki vasárnaptól kezdve az *Ernst* múzeumban. Fiatalok és még fiatalabbak, köztük az új magyar piktura legelső értékei. Azt bizonyítja ez a kiállítás is, amit ma a legtöbb jelentős kiállítás hirdet, hogy századunk átjutott a Sturm und Drang korán, a forrongó negyedszázad sokszor tragikus feladatra kötelezett fiataljai férfiakká értek, akik vívódásuk nagyszerű lendületével eddig soha fel nem fedett titkokhoz jutottak, amiket most hiánytalanul megmutathatnak nekünk.

Ahány terembe lépünk, annyi öröm és jó meglepetés ér. *Márffy* Ödön — hivatalosan is vezére generációjának — két teremnyi képének bizonysága szerint felért a csúcsra és most a beteljesülés tiszta, nyugodt derüjével tekint onnan szét. Túl van a kisérletezéseken, túl a harcokon, — győzött — nincsenek többé tört indulatok, nyugtalan nekilendülések, nincs többé küzdelem anyaggal, formával, felengedett a pátosz, jóságos meleg mosolygás árad szét a képeken és a képekről.

Márffynak gyönyörüség a látás és ezért gyönyörűség nekünk látni a képeket, amelyeken azt mutatja: így látom a világot, az ezüstös párában úszó várost, a leheletfinom színekben élő kertet, a virágokat, az emberek arcát, a nők testét és mindenekfölött az atmoszférát, amelynek violás, sárgás, ezüstös és gyöngyszínű fátyola ráborul mindenre és egységes tónusba foglalja az expresszív erejü, frissen villanó színeket.

A legnemesebb férfilíra zeng a képeken, a kritikus szeretne egyszerü néző lenni és csak ezt mondani: *gyere, nézd, gyönyörü.*

még ha olajjal dolgozik is. Néhány virágcsendélete, akttanulmánya színesebb, de itt még érezni rajta mesterének, Csók Istvánnak hatását. De fejlődése elé egyre nagyobb reménységgel nézhetünk.

Belányi Viktor kompozicióin klasszikus érzések keverednek friss, dekoratív színhatásokkal, képei gyakran freskótervekre hatnak.

Kaszás Miklós, a kiállítás szobrásza néhány lélekkel mintázott portrétanulmányt állított ki.

(m—i)

Y FELE
LÉR AZ

A 65 emelet megtelik emberekkel

Amikor a vasszerkezet teljesen el készült, *kitűzik a lobogót, a győzelen májusfáját* és három-négy hónappa később már megjelenik a »*partja*« *az első lakó*. Az amerikai technika kereskedői szellem, vállalkozó kedv és tempó egy »újabb diadala« elké szült. Amíg a diadalt elérték *15—1 millió kilogram acélt, 7—8 milli téglát, 3—4 hektárnyi üveget*, ugyan annyi vagy több cement padozato ötven kilométernyi csövet, ötszá kilométernyi villanydrótot és *10—1 millió dollárt* használtak fel.

A hatvanöt emelet megtelik embe rekkel, munkával, ambicióval, ter vekkel, pénzzel, élettel. A hatalma márvánnyal borított kapu minde reggel a munkások és hivatalnoko ezreit nyeli el és este újra kibocsátj őket. *A liftek pihenés nélkül roha nak az emeletek között*, ügyfelel ügynökök, vevők és eladók, a postá

Modern magyar vizfestmények

A Tamás-Galéria (Akadémia-utca 8.) több sorozatban a mai magyar akvarellfestészetet akarja bemutatni legjellemzőbb és legkvalitásosabb alkotásaiban, de olyan műveket is szerepeltet, amelyek más technikával készültek. Az első kiállítás központjában *Márffy* Ödön vízfestményei függnek, egy akkordban való gyors lerögzítései egy-egy uralkodó színhatásúak. *Bornemisza* Géza képei, különösen a *Kora tavasz,* izlést, finom kultúrát árulnak el. *Frank* Frigyes művei dekoratíven értékelt színfoltjaival meglepően bátrak és frissek. *Farkas* István vízfestményei a híg, folyós technikához való őszinte ragaszkodásról tanuskodnak, egyes motivumok megfestésénél szinte visszajutott a már klasszikusnak nevezhető stílushoz.

Czóbel Béla három képe között legtöbbet mond a *Párizsi utca. Czumpf* Imre tempera tájképe a természetábrázolás hűségét a képszerkesztés erősebb hangsúlyozásával kapcsolja össze. Bársonyosan lágy tónusai erőteljes formakiemeléssel szövetkeznek. *Hincz* Gyula tájképe a művész érdekes, de naturalisztikusabb fejlődésére enged következtetni. *Derkovits* Gyula vízfestményei a néhai zseniális művész korábbi éveiből valók, ezért keveset mondanak a festő jellemző, utolsó modoráról. *Kohner* Ida bárónő művei az összefoglaló körvonalak stílusképző erején épülnek fel, *Gadányi* Imre két képe pedig a fekete árnyékokat használja ki e célra az ősi sziklabarlangok ábrázolásainak mintájára. *Molnár* C. Pál két hegyes tájat mutat be az ő ismert naiv, temperastílusában, *Schossberger* Nandine bárónő pedig egy színben előkelő és közvetlen velencei impresszióval szerepel. *Halápy* János, *Klie* Zoltán, *Kádár* Béla, *Borbereki* K. Zoltán, *Batthyány* Gyula gróf, *Vörös* Géza, *Biai Föglein* István, *Ferenczy* Noémi, *Reiter* László és *Lesznai* Anna művei válnak ki még az érdekes sorozatból.

Y. E.

Márffy Ödön

BH. 1935. XI. 8.

ősi csiksomlyói róm. kat. főgimnáziumnak hosszú időn át volt tanára és igazgatója, az erdélyi róm. kat. Status volt igazgatótanácsosa Csiksomlyón 84 éves korában meghalt. *Pál* Gábor egész generációit nevelte fel a székely ifjúságnak, melynek kiváló egyéniségénél fogva is valóságos példaképe volt. A régi Csik vármegye törvényhatóságában és közéletében évtizedeken át vezető és irányító szerepet vitt. Kezdeményezésére alapították annakidején a csiksomlyói árvaházat. Elhunytát özvegye, szül. csikcsekefalvi *Fodor* Ludovika, fiai, *Pál* Gábor dr., csikvármegyei magyarpárti képviselő, *Pál* Andor ny. huszárőrnagy és kiterjedt rokonság, valamint Magyarországon nagyszámmal lévő volt tanítványai gyászolják.

Vasárnap temették el nagy részvét mellett

Márffy Ödön

KÉPZŐMŰVÉSZET

Az Ernst-Múzeum csoportkiállítása

Az Ernst-Múzeum vasárnap megnyíló csoportkiállításának főérdekessége *Márffy* Ödön újabb festményeinek sorozata. Ezzel a gyűjteménnyel Márffy legkiválóbb mai festőink sorába lépett. Mostani stílusa beteljesedését jelenti az utóbbi évek fejlődésének. Francia hatások következtében finomult ki színérzéke, a tőle különben idegen klasszicizálásnak köszönheti, hogy festői előadása nyugodtabb, egyszerűbb lett. Bár mindent színnel, kevés eszközzel fejez ki és a vonalakat teljesen kiküszöböli, képei most tömörebbek, formái összefogottabbak, mint azelőtt. Benyomásait lehetőleg világos színekkel érzékelteti, semlegesárnyékokat nem ismer, mindent derűs, kellemes színlátománnyá ír át. A vékonyan felrakott, temperaszerű színfoltok, a színes, könnyed reflexek dekoratív összhangban olvadnak össze anélkül, hogy hatásuk tolakodó lenne A háttérben, különösen figurális képein tárgytól független, önálló színképletek terülnek el, melyek azonban nem érthetetlenek és amelyek nem zavarják meg az egész képvíziónak a valósággal való közvetlen kapcsolatát. Néhány szellemes nőiarcképe mellett halvány tónusú, de tartalmas kis városképei és raffinált csendéletei érdemelnek legnagyobb dícséretet.

Még elvonatkoztatottabb, látományszerűbb *Bernáth* Aurél festészete. Itt azonban a mosolygós napfény helyett a rejtelmes félhomály, sőt a feketébe boruló sötétség veszi át legtöbbször a szót. Nem a valóságot látjuk Bernáth képein, hanem annak árnyképeit. A formák csak itt-ott jelentkeznek észrevehetőbben, hogy másik felük annál jobban belevesszen a misztikus nemlétbe. Minden meg van fosztva testiségétől, a színfoltok és a vonalak szinte csak szellemi létét jelzik az ábrázolt lényeknek, dolgoknak. Még legreálisabb tájképei is inkább csak melankólikus viziói a motivumoknak. Ezeket az éterikus hatásokat Bernáth a könnyed pasztellel érzékelteti tökéletesen, azonban a zsiros, csillogó olajfestékkel is képes a reális valóságon felülemelkedő színlátományokat kifejezni. Bernáth stílusának kialakulására kétségtelenül lényeges hatása volt egynéhány mai párizsi festőnek, de a kapott ösztönzést egyénien fejlesztette tovább. Bizonyára nem átvett modorosság nála ez a hoffmanni misztikum, hanem lelkéből folyó művészi kifejezés. *Éjszaka* című, két spirituális interieur-csendélete, — különösen az első változat — a legtökéletesebb bizonyítéka ennek.

Mintha egyszerre a reális valóságba lépnénk, úgy hatnak reánk *Cserepes* Istvánnak impresszionista olajfestményei és grafikái. Egységes képnek lát mindent, mint a vérbeli impresszionisták, akiknek műveiben semmiféle motivum sem emelkedik ki a többi rovására. Cserepes igazi grafikustehetség, mindent a fekete-fehér skálája fejez ki, csak itt-ott fokozza képeinek hatását egy-egy halvány színfolttal. A nagyobb méretű olajfestmények kevésbbé illenek tehetségekhez, mint a kisebb pasztellek; az előbbiekben is ugyanazt mondja el, mint amit a fekete-fehér grafikákban stílusuknak megfelelően oly frissen rögzít le. Cserepes igazi témái a külvárosi részletek, a ködös, füstös rakodópartok, a külső indóházi motivumok. A figurális képeiben, csendéleteiben mesterének, Csók Istvánnak hatása alatt, ujabb stilustörekvés jelentkezik.

Keményy László pasztelljei érdekes törekvésekről tanuskodnak. Egyfelől a népies naivitást, másfelől a raffinált egyszerűsítést, a plakátszerű színfoltokba való sűrítést keresi. Még nem érett meg a művész stílusa, de máris igen stílusos színkompozicióakat alkot. Készültségéről különösen naturalisztikusabb előadású képmásai beszélnek. *Belányi* Viktor művészete most szintén forrásban van. Kis, színes rajzaiban megőrizte régi munkáinak artisztikus eredetiségét, viszont nagyobb terveí megvalósulásukban koncencionálissá lesznek.

Igazi szobrásztehetség *Kaszás* Miklós. Kőből faragott szobrai nemcsak mesterségbeli készültséget árulnak el, hanem kifejező erőt is. Nem felületes képmásokat mintáz, hanem lelki állapotokat állít elibénk szimbolikus erővel. Iphigéniája a művész ízlését és komponáló erejét bizonyítja. Reméljük, hogy a talentumos fiatal szobrásszal a jövőben gyakran fogunk találkozni a kiállításokon.

Ybl Ervin

fel Szeghő Sándort és átnyujtotta az ezred ajándékát, egy ezüstlevelű babérkoszorút. Utána a királydíjas *Pécsi Dalárda* és az *Acél-*

GRAND HOTEL
kerül először színre, *Fodor* László pompás

Seherezade

— *Balettbemutató az Operaházban.* —

Seherazáde alakja, e bűvös főalak az ezeregyéjszaka mesebirodalmában nem szorul arra, hogy bekonferáljuk. Tudvalevően ő az a mesemondó, aki addig tartja a szó varázsával

orosz balettnél a zseniális *Bakst* szerepe volt s ami általában a balettéknél a művészi hatáskeltés rendkívül fontos tényezője: a díszletek és kosztümök fantasztikus pompájának megteremtése ifjú *Oláh* Gusztáv műve.

•

Mi történik a színpadon, az egymásba omló jelenet és képsorozatban, miről szól a *Seherezáde*, ez a „tánccal játszott dráma"? Röviden elmondjuk, bár hosszan nem is lehetne, miután az egész játék tartama mindössze negyvenöt perc. A lényege persze nem új, motívumával a modern polgári drámákban is bőven lehet találkozni, de a történet mégis érdekes s bár mese, a fátyola mögött az élet, a valóság villan elő.

Gyönyörű virágszál a szultáni udvarban: az ő neve Seherezáde. Lépése, testének ringása a párducé, szívének titkos rekesze azonban nem a szultáné. Hiába fizet minden mosolyáért drágakővel a félelmetes padisah: alig várja, hogy ura és parancsolója hadbainduljon és ő egyedül maradhasson, egyedül az ifjú mórral. Az alkalom csakhamar bekövetkezik, mert a szultánt csatába szólítják. Nagy jelenet alakul most Seherezade és az ifjú mór között a palota egyik, igazán orientális kényelmet és gazdagságot sugárzó termében, amelyet apró szerecsengyerekek udvari kara kísér helyeslő fejbólintással. De baj van: a szultán csak úgy tett, mintha elment volna a csatába. A szultán okos. Gyanut fogott, tehát helyben maradt és el-

MŰVÉSZET
Budapest

Márffy Ödön: Csinszka – Чинска

MÁRFFY ÖDÖN LEVELE A NYOLCAK TÖREKVÉSEIRŐL

Tíz évvel ezelőtt: 1959-ben húnyt el Márffy Ödön festőművész — emlékezetes önarcképek, remek portrék (Csinszkáról, Gulácsyról, Tango Egisto karmesterről, Kosztolányi Dezsőnéről, Gegesi Kiss Pál orvosporfesszorról), dinamikus lovas kompozíciók, vízparti tájképek, női aktok, virág- és gyümölcsös csendéletek hosszú sorának alkotója.

Márffy — aki pályája elején a MIÉNK-csoporthoz, majd a „Nyolcak"-hoz csatlakozott, a két világháború között pedig a KÚT elnöke volt — a felszabadulás után az „Európai Iskola" körével vállalt közösséget; művészetének iránya és arculata azonban lényegében nem változott: a magas életkort megért mester mindvégig megmaradt Cézanne tanítványának, az „École de Paris" művészei szellemi rokonának, az újabb magyar festészet franciás igazodású szárnya nagyszerű koloristájának, akinek oeuvrejéből derű és életöröm sugárzik.

A mester, aki 1959. decemberében mint a Magyar Népköztársaság érdemes művésze és az állami nagy aranyérem tulajdonosa fejezte be életét, — barátjának, Gadányi Jenő festőművésznek szép és hű jellemzése szerint „ízig-vérig magyar temperamentum volt, és latin szellem. . . Képen és rajzai a festői izgalom feszültségében élnek, és fölényes belső rend uralkodik rajtuk."

*

A következőkben közreadjuk Márffy Ödönnek e sorok írója kérdéseire adott, írásba foglalt válaszait. 1955-ben megbízást kaptam egy, Kernstok Károlyról szóló cikk megírására (ez az írás azután „A Tanácsköztársaság napjai Esztergomban" című kötetben látott napvilágot). A kis tanulmányhoz anyagot gyűjtve — részben levélben, részben személyesen — felkerestem Kernstok több barátját, jó ismerősét és tanítványát (Vedres Márk, Lyka, Czóbel, Kassák, Pór Bertalan, Kun Béláné, Szilágyi Jolán, Novotny E. Róbert, Nyergesi János stb.), — közöttük Márffyt is.

A mester 1956. január 7-én kelt levelében szívélyesen, részletesen és tartalmasan felelt a feltett kérdésekre. Sorai éles fényt vetnek nemcsak Kernstok és Márffy életének egyes mozzanataira és az ő kettejük művészetszemléletére, de az egész századeleji magyar avantgarde festészet törekvéseire és szellemi orientációjára is.

Dévényi Iván

A levél szövege a következő:

Kedves Uram!

Feltett kérdéseire az alábbiakat közölhetem:

1. kérdés: Mikor és milyen körülmények között ismerte meg Kernstokot?

Kernstok Károllyal 1906-ban ismerkedtem meg. Párizsból hazajövet kollektív kiállítást rendeztem Gulácsy Lajossal az Uránia műkereskedésben.* Kernstok eljött a kiállításomra, megtetszettek neki a dolgaim s attól fogva hosszú, meghitt barátság fejlődött ki közöttünk.

2. kérdés: Mikor, mely években tartózkodott Nyergesújfalun Kernstoknál?

Az évszámokra pontosan nem emlékszem, hiszen olyan régen volt. Kb. 1908-ban vagy 1909-ben kerültem először Nyergesújfalura, ahol több nyarat töltöttem el. Utoljára 1921-ben jártam ott; ekkor Csinszka is velem volt.

3. kérdés: Kikkel találkozott Nyergesen, Kernstok környezetében?

Czóbel előttem járt Nyergesújfalun. Azalatt, amíg ott tartózkodtam, kevés művész fordult meg Nyergesen, vagy az emlékeim fakultak meg. Vaszary, Szőnyi és Bor Pál voltak ott egyízben, de ők nem kapcsolódtak szorosabban körünkhöz.

4. kérdés: Van-e személyes emléke vagy értesülése Ady nyergesi tartózkodásáról?

Ady Endre egy alkalommal járt Nyergesen; egy napot töltött ott. Én akkor nem voltam jelen. Hallomásból tudom, hogy Kernstok egy nyergesi gazda borpincéjébe vitte Adyt, akinek hamar megártott a sok ital.

5. kérdés: Önt, mint festőt, vonzotta-e a nyergesi táj?

Nyergesújfalun a vidék nem volt rám különös hatással. Abban az időben nem annyira a táj, mint a par excellence festői problémák foglalkoztattak, forma-, szín- és fényproblémák, figurális motívumok. Ilyen elmélyült munkára Kernstok kertje különösen alkalmas volt. Ha ez a lehetőség és a Kernstokkal való szellemi kapcsolatom nem lett volna, talán nem időztem volna oly gyakran Nyergesen.

6. kérdés: Kernstok nyergesi körének tagjait bizonyára nem csupán a személyes rokonszenv fűzte össze. Mi volt az őket összetartó erő?

A Nyergesen megfordult festők között volt egy bizonyos szellemi kapcsolat. Nem annyira a táji adottságok, mint inkább a művészetszemléleti rokonfelfogás volt a vonzerő, mely a művészeket ott marasztalta. Ezt a rokon művészetszemléletet kevés szóval talán úgy lehetne jellemezni, hogy ez a művészcsoport hátat fordított a magyar festészetben ez időben dívó hangulatfestészetnek és áhítozott egy, az örök művészi törvényeknek alárendelt festészet után. Talán úgy lehetne megfogalmazni e művészek közös vagy rokon törekvéseit, hogy szigorú elvek szerint igyekeztek felépíteni képeiket, a kompozíció, a konstrukció, a formák, a rajz, a lényeg kihangsúlyozásával.

7. kérdés: Egyetért avval a közkeletű megállapítással, hogy a századforduló és a századelő francia piktúrája gyakorolta Önre és barátaira (Czóbel, Czigány, Berény, Tihanyi stb.) a legdöntőbb befolyást?

Igen. Valóban elsősorban a francia festők voltak rám és a „Nyolcak" festőire a legnagyobb hatással. Jól értendő: egyikünk sem követte őket, ellenben felfigyeltünk a francia festők géniuszára, amely utat mutatott a festészet új útjainak követésére. Cézanne, Van Gogh, Matisse, Braque, Picasso, Rouault voltak az új festészet kezdeményezői.

8. kérdés: A „Nyolcak" tekinthetők-e úgy, mint a nagybányai művészet folytatói, vagy Nagybánya opponensei voltak inkább? Hogyan látja Rippl-Rónai helyét a kor magyar festészetében? Rippl útegyengetője volt a „Nyolcak"-nak?

A „Nyolcak" és Nagybánya kapcsolatairól nem vagyok hivatott beszélni. Én Nagybányán nem voltam, s bár kétségtelen, hogy a nagybányai festők jelentősége lebecsülhetetlen a magyar piktúrában, — engem Nagybánya nem vonzott. Sokkal közelebb állt a „Nyolcak" művészete Rippl-Rónaiéhoz. Bár Rippl még a francia impresszionisták nyomdokain haladt, mégis: az ő művészete már egy összekötő láncszem volt az újabb művészeti törekvésekhez.

9. kérdés: Kernstokhoz visszakanyarodva: mint embert és mint művészt hogyan lehetne röviden jellemezni őt?

Jónéhány nyarat töltöttem Nyergesújfalun és így sok időt töltöttem el Kernstok társaságában. Ő nemcsak mint művész volt jelentékeny, — rendkívüli intelligenciájú ember is volt, széleskörű, a művészeten kívüli tudással. Napközben ritkán láttuk egymást, külön-külön másfelé dolgoztunk, alkonyatkor azután sokat beszélgettünk, nagy sétákat téve a Duna partján. Élvezetes órák voltak ezek, mert rendkívül sokoldalú érdeklődés volt benne az élet minden megnyilvánulásával szemben. Festők között ritka az ilyen egyetemes, nagyműveltségű ember. Talán csak zenei érdeklődése nem volt. Viszont a társadalmi problémákkal és a politikával való foglalkozás annyira igénybe vette, hogy ez sok figyelmét és energiáját vonta el a művészettől.

Nagyjából válaszoltam csak kérdéseire. Az anyag, amelyet Ön fel kíván dolgozni, sokkal gazdagabb, semhogy egy hevenyészett válasszal ki lehetne meríteni. Mostanában nem tudok bővebben foglalkozni ezekkel a kérdésekkel, mert sajnos baj van a szememmel. Hályog képződik rajtuk, dolgozni, írni is alig látok . . .

Szívélyes üdvözlettel
Márffy Ödön

* A Márffy—Gulácsy kiállítás valójában egy évvel később: 1907-ben volt. E tárlat hozta meg a 4000 koronás Ferenc József díjat Márffynak.

négyfelé tépés, máglyahalál — mindez nagyszerű látnivaló a téren nyüzsgő rengeteg ember számára.

Callot hangja a legkegyetlenebb jelenetek ábrázolásánál is nyugodt marad, de nem közömbös. Állásfoglalása, mondanivalója világos. Hangsúlyozza a háború esztelen, értelmetlen voltát, fölsorolva mindazt, amit a lakosságnak, katonaságnak egyaránt szenvednie kell a háború alatt. Callot lapjain nem folyik igazi küzdelem. A zsoldosok garázdálkodásával nem szegül szembe ellentétes erő egy-egy lapon belül, nincs aktív ellenállás. Védtelen, félő, menekülő, könyörgő férfiakat, asszonyokat fosztanak ki, mészárolnak le. A művész éppen ezzel fejezi ki a háború, az öldöklések esztelenségét, jogtalan voltát, és ezzel teszi fel a kérdést, hogy miért kell elpusztulni, meghalni azoknak, akik senkinek sem vétettek: az ártatlan, békés lakosságnak.

A sorozat másik részében a korábbi támadók kerülnek alulra, ők lesznek az elesettek, a sajnálatra méltók, akik ellenállás nélkül vonulnak a vesztőhelyre. Callot nem vádolja őket. Az esztelen háború áldozatai ezek is, éppen úgy, mint az általuk halálba küldött emberek, és azok a nyomorult, sebesült, beteg katonák, a háború élő-halott áldozatai, akiket a sorozat harmadik részében vonultat föl.

A most általánosan jelzett művekkel szemben a sorozat két lapján valódi harc folyik. Ez a sorozat második lapja, a szépen megrajzolt, mozgalmas, de eléggé szokványos lovascsata jelenet, amelyen Callot némileg hódol a vitézségnek, a bátorságnak. A másik pedig az utolsó előtti lap — a két lap elhelyezése a sorozat nagyon szimmetrikus felépítését mutatja —, melyen a parasztok cséphadarókkal, kaszákkal támadnak a zsákmányolásból hazatérő zsoldosokra.

Callot az előbbi képekből is kiviláglóan a parasztokkal érez együtt, akik — bár semmivel sem szolgáltak rá — a legtöbbet szenvedték a háborútól. A zsoldosok megérdemlik, amit most a parasztoktól kapnak. Mégis, az igazságszolgáltatásnak ettől a jogos és elemi erővel megnyilvánult formájától bűnhődő zsoldosok is — szánandóak. A parasztok itt éppen olyan kegyetlenek, mint korábban a zsoldosok. Ez a lap is, mint az egész sorozat, az öldöklés esztelenségét fejezi ki. A sorozat befejező lapja egy uralkodót ábrázol, aki megjutalmazza a jókat és megbünteti a rosszat, akit a katonái szeretnek és tisztelnek. Talán kötelező hódolat volt ez az uralkodó iránt, talán mintaképet akart rajzolni, mindenesetre ezzel is a nyugodalmasabb, biztonságosabb élet utáni vágyat fejezi ki, mint ahogy az egész sorozat a hosszú idő óta folyó háborúktól, a vállásháborúktól, a harmincéves háború dúlásától fokozottan megnyomorított nép béke kívánásának nagyszerű kifejezése.

A Háború borzalmai nemcsak a legnépszerűbb, legjelentősebb műve Callot-nak, hanem mintegy fordulópontot is jelent fejlődésében. A változás természetesen nem hozott valami gyökeresen újat, mást, mint az ismertetett sorozat előtti művei. Fő vonásaiban ugyanaz maradt. A viharos, háborús idők ellenére sem veszti el humorát, derűjét. Ennek megnyilvánulásait itt-ott még a háborús sorozatában is megtalálhatjuk, de végigvonul későbbi műveiben is. A változást lapjainak kisebb formátuma, a témakör bizonyos módosulása is mutatja, leglényegesebb azonban, hogy egyszerűbbé, kevés eszközzel sokatmondóbbakká válnak lapjai. Egy-két apró alakkal, kifejező mozdulattal, gondosan megrajzolt ruházattal, de a környezet teljes mellőzésével nagyon sok érzést, hangulatot tud kifejezni. Ilyen a Katonai gyakorlatok és az Ábrándok című sorozata. Ebben az időben gyakrabban foglalkozik vallásos témákkal. Nagyjában és egészében itáliai tanultsága, mintaképek érződnek rajtuk. Nem sorolható közéjük a Tékozló fiú című sorozat, amelyben Callot saját korából vett jeleneteket mutat be. A téma egyébként kínálkozik erre, és Callot élt a lehetőségekkel.

Callot nevével kapcsolatban nem túlságosan találóan használják a bizarr jelzőt. Ha egyáltalán elfogadható ez, leginkább elfogadható egyik utolsó művének jelzőjeként. Ez a Szent Antal megkísértése című képe. Valóságos elemekből összerakott különös szörnyetegek, torz figurák légiója népesíti be a színteret. Nyüzsgő, kavargó forgatag az egész. Callot korábbi műveinek eltorzult alakjait is föllelhetjük rajta: a táncosok groteszk mozdulatait, a katonákat. Az előtérben álló ágyúszörnyeteg gyilkoló szerszámokat lövell a torkából, a levegőben különös lovagjáték folyik. Nyilvánvaló utalások a kor eseményeire, jelképesen kifejezett konkrét mondanivaló van ebben a képben, melyet tökéletesen megérteni azonban csak Callot-nak és korának igen alapos ismeretével lehetséges.

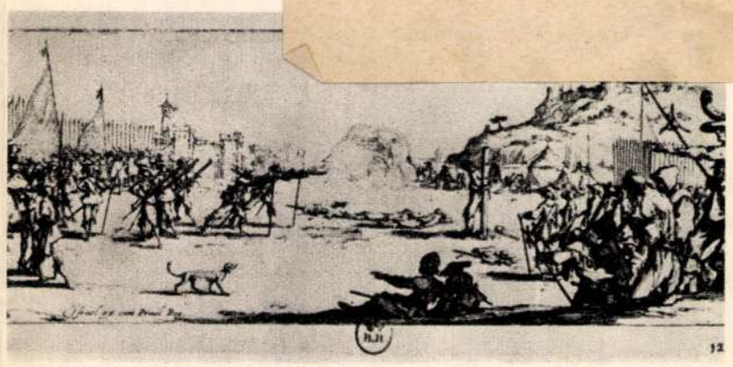

14

Callot nem kalandoz el más területre, csak a grafikát műveli. A témaválasztás azonban — mint láttuk — igen sokoldalú. Az említetteken kívül készít könyv címlapokat, rajzol színpadi jeleneteket, arcképeket. Van néhány karikatúraszerű rajza is.

Érdekes, hogy önarcképe nincs. Legismertebb arcképe az, amelyet brüsszeli útján Van Dyck készített róla. Ez fiatal, gazdagon öltözött, szabályos arcú, hegyke bajszú és kis hegyes szakállú fiatalemberként ábrázolja, a mesterségét jelző szerszámok társaságában.

K. S.

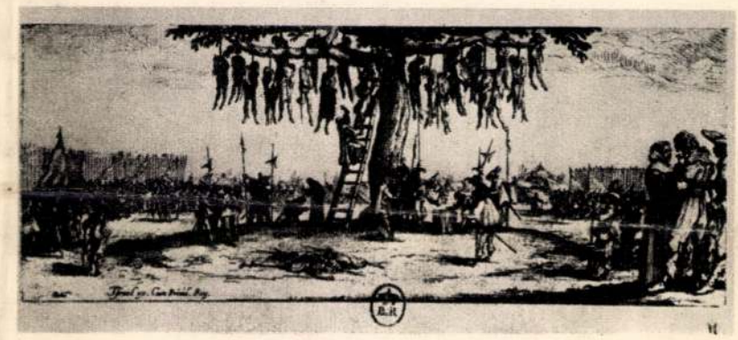

15

KÉPEK

1. Impruneta, 2. Szent Antal megkísértése, 3—6. Balli di Sfessania, 7—12. Gobbi (Púposok), 13. Le pont neuf („Nagy párizsi látképek" sorozatból), 14—16. „A háború borzalmai".

ILLUSTRATIONS

1. Impruneta, 2. Tentation de saint Antoine, 3-6. Balli di Sfessania, 7-12. Gobbi, 13. Le Pont-Neuf (des grandes « Vues de Paris »), 14-16. Misères de la guerre

ИЛЛЮСТРАЦИИ

1. Impruneta 2. Искушение св. Антония, 3—6. Balli di Sfessania, 7—12. Гобби (Горбуны), 13. Le pont neuf (Из серии «Большие парижские ландшафты»), 14—16. «Ужасы войны»

16

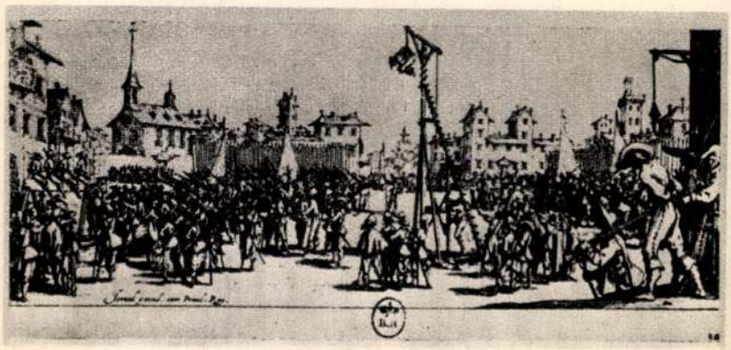

Márffy Ödön

MODERNEK AKVARELL KIÁLLITÁSA

A *Tamás Galéria* ismét jó kiállitással mutatja be a haladó szellemü magyar pikturának egyik területét, ezuttal az akvarellistákat. Nemzetközi viszonylatban is kitünő alkotásokat találtunk a kitünően rendezett kiállitáson, amelynek legszebb darabjait *Márffy* Ödön, *Farkas* István, *Bornemisza* Géza, *Czóbel*, *Halápy* János, *Ferenczy* Noémi, *Huic* Gyula, *Gadányi* Jenő, *Dési* Huber, *Frank* Frigyes, *Pajzs* Goebel, *Nowotny*, *Reiter* László, *Vörös* Géza, *Kádár*, *Klie*, *Molnár* C. Pál, *Szennay* Anna és *Modok* Mária szolgáltatják. (m.)

N.U. 935 X.8

LITERATURA

BESZÁMOLÓ A SZELLEMI ÉLETRŐL

Márffy Ödön szines litografiája

CSINSZKA

II. évfolyam, 4. szám

Budapest, 1927 április

A „Muzsika" melléklettel együtt ára 48 fillér

LITERATURA

BESZÁMOLÓ A SZELLEMI ÉLETRŐL

A LITERATURA évente tizenkétszer, havonta jelenik meg. Minden egyes száma bőségesen számol be a magyar és a külföldi irodalom, tudomány és művészet legfrisebb jelenségeiről, mindenkor érdekes, eredeti formában. Megszólaltatja magukat a szellemi élet vezetőit. Eleven riportázs formájában, nagyképű, de unalmas „tanulmányok" mellőzésével mondja el az olvasónak, hogy mi történik itthon és a külföldön a könyv kulturája körül. Közelebb hozza az irót és az olvasót, akiket eddig a könyvkiadás különböző adminisztrativ külsőségei távol tartottak egymástól.

A LITERATURA az olvasónak vezetője is akar lenni abban, hogy minő könyvek azok — idehaza és a külföldön —, amelyeket olvasnia érdemes és kell; bőséges bibliográfiai rovatában pedig egyúttal áttekintést nyujt arról is, hogy egy-egy kérdésről mi a legujabb szakirodalom.

Külön értéke továbbá a LITERATURÁ-nak a „Tudományos gyüjtemény" rovata, amelynek keretében hónapról-hónapra, közérthetően ismerteti a különböző tudományágak legfrissebb eredményeit.

A LITERATURA tehát nem kritikai, nem szépirodalmi, nem esztétizáló és nem tudományos folyóirat, hanem bőségesen illusztrált, érdekes riportujság a szellemi életről.

Az 1927 márciusi szám tartalma:

A boriték első oldalán levő CSINSZKA-kép MÁRFFY ÖDÖN festőművész alkotása, s egy, tiz kőnyomatú, a művész által kézzel szinezett lapból álló album egyik litográfiája után készült. A művészi album ára 10 pengő, megrendelhető a LITERATURA kiadóhivatalában.

Somlyó Zoltán: A könyvkereskedő, meg a költő	109
Kállay Miklós: A második bohémvilág Párizsban	109—116
Hazai 's külföldi tudósitások	117—119
A lira, a regény és a dráma	117
Érdekes vita	117
Négyszem közt	120—124
A „másik" Karinthy	121—123
Kassák Lajos, a konstruktiv forradalmár	123—124
Irók arcképcsarnoka	125 - 129
Ignotus Pál: Hatvany Lajos	125—126
Kállay Miklós: Rainer Maria Rilke	127—129
Hasznos mulatságok	130—138
Keresem Nagy Ignácot	130—131
Barbusse evangéliuma	132
Krippel Mari emlékei	133—134
Furcsaságok az első magyar klub házikönyvéből	134—135
Szépen enni, szépen teriteni	135—138
Ezeket a könyveket illik elolvasnia	138—140
Versek	138
Külföldi szépirodalom	138 - 139
A szinház	139
Irodalomtörténelem	139—140
Életrajzok, Memoárok	140
Tudományos gyüjtemény	141—143
A tudományos irodalom válsága	141—142
A vallás	142
Az ember	142
Történelem	142
Életrajzok	143
A gyermek	143
Muzsika	144—148
A Népszövetség és a zene	144 - 145
Kettős bemutató a berlini Staatsoperben	145—146
Bécsi zenei levél	146—147
A jazz Svájcban	147
Zenei élet itthon	147
Magyar művészek külföldön	147—148
Zenei élet külföldön	148

Az évi 12 szám előfizetési ára évi 4 pengő 80 fillér, amelyet több részletben is elfogad a kiadóhivatal (Budapest, IV., Muzeum-körút 3)

A „Muzsika" melléklettel együtt egy szám ára 48 fillér

a kiállításokon alku nincs, a műgyüjtők 20% engedményre jogosultak. A tiszta haszonból műtárgyakat vásárolnak és kisorsolják a műgyüjtők között. Sőt a kiállításain vásárolt művek későbbi eladását vagy elcserélését is lehetővé fogja tenni. A céh öregek-tanácsa Márk Lajos elnöklete alatt a következő művészekből áll: Csók István, Deák-Ébner Lajos, Fényes Adolf, Glatz Oszkár, Iványi-Grünwald Béla, Karlovszky Bertalan, Kernstok Károly, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Perlmutter Izsák, Rudnay Gyula, Réti István, Thorma János és Vaszary János. A céhnek eddig hatvannál több tagja van, de kiállításait mindenki előtt megnyitja, aki érdemes művel jelentkezik. Az első kiállítás november 11-én nyílik meg a Nemzeti Szalonban.

Budapest in Bildern. Mit einer Einleitung von Alexius Petrovics, und 64 Bildern von Bruno Reiffenstein. Verlag Dr. Hans Eppstein. Wien—Leipzig. 1928. 10 oldal szöveggel.

Régóta nélkülözött képeskönyvet adott kezünkbe a német könyvkiadói rátermettség! Hányszor kalauzoltunk idegeneket Pesten, akik szívesen vittek volna magukkal egy *jól illusztrált* kötetet, hogy hazatérve fölelevenítsék emlékeiket, barátaikat meggyőzzék arról, hogy érdemes eljönni Európa egyik legszebb nagyvárosába! A magyar idegen forgalom örömmel fogadhatja ezt az első fecskét, amely hisszük, igen jó szolgálatokat fog tenni.

A tetszetős külsejű, karcsú kötet bevezetését, mint pedig a képek rövid magyarázatát Petrovics Elek írta, a magyar esztetikai próza kitünő mestere, — a fordítás dr. Hoffmann Edith munkája. Petrovics Elek egy mondatát szeretnők mindenkinek szívébe vésni. „A város mindig újjáteremtődött — s amely város erre képes, az *halhatatlan.*" S amilyen találó ez a mondat, éppolyan kiváló az egész, alig négy oldal terjedelmű tanulmány. A Magyarországon átsiető idegennek rövid képet ad hazánk történetéről s a főváros szerepéről, történelmi tragikumáról. Amit benne elmond a szerző, az olyan, hogy a legszórakozottabb idegent is megkapja s a legröpkébb globetrotter is bizonyára megtartja emlékezetében. E kis essay írója lenne hivatott egy nagyobb, Magyarország egészét az idegennek közvetítő képeskönyv bevezetésének megírására is, — az Orbis terrarum magyar kötetének szerkesztésére.

Amilyen értékes a bevezetés, amilyen szerencsés a 64 kép kiválasztása, oly kevéssé szerencsések a könyv egyes fényképfelvételei. Igazán jó képek mellett néhány teljesen hibás képet találunk: így a Lánchíd (3), Vigadó, a Dunaparti korzó képei, amelyeken meglátszik az, hogy idegen vette fel azokat. Viszont a legnagyobb elismeréssel kell a régi Pest-Buda képeiről szólani, amelyek Bruno Reiffenstein hangulatfestő művészetét dícsérik.

Dr. Bierbauer Virgil.

MÁRFFY ÖDÖN MŰVÉSZETE. Pátzay Pál bevezetésével. Berlin, Paul Gordon. Tiszteletreméltó az a kitartás, amellyel Márffy az általa helyesnek, jónak vélt ösvényen halad tovább, nem törődve a becsmérlőkkel, gáncsoskodókkal, küzdve az anyagi érvényesülés akadályaival. Van ebben valami imponáló. Hányan váltogatják ideáljukat, kölcsönkérik látásukat, meggyőződésüket, ma ettől, holnap amattól! Márffy hű maradt önmagához. Közönségünk még idegenkedik tőle, alig érti meg, mert ízlését a jól szervezett műkereskedelem átlagáruja rontja. Ezzel szemben meg lehet állapítani, hogy kevés művészünk munkáiban van annyi lendület, frisseség, közvetlen érzés, mint Márffy Ödön festményeiben. Amit ad, az ösztönös, primér megérzés, azon nyerseségében fölszolgálva. E nyerseségben szépség és érték van: meg kell becsülnünk.

Helyesnek tartjuk, hogy a Képzőművészek Új Társasága kiadványsorozattal akarja művészeit propagálni és ezzel rálép a szervezettség mezejére, hogy megvívja harcát a közömbösséggel, a félreértéssel. A Márffy-kötet csinos, ízléses kiállítású. Pátzay tömörre fogott, jól megírt bevezető szavai nem kalandoznak elméleti fejtegetések útvesztőibe. A vállalkozás mindenképpen alkalmas arra, hogy szolgálja az ügyet, melynek érdekében megindult. *(Rffy).*

E. FARKAS: ARCHITEKTUR, INNENRÄUME, FILM. Akadem. Verl. Dr. Fr. Wedekind & Co., Stuttgart, 1927. — 38 terv, Durach Felix előszavával.

Abból a gazdag könyvtermésből, mellyel a német kiadóvállalatok az építőművészet kérdései iránt újraéledő közfigyelem rendelkezésére sietnek, időnként fel-fel bukkan egy-egy magyar név. Az ember itthon örömmel vegyes szomorúsággal nézi ezeket a könyveket: örömmel, mert egy hazánkfia sikerét szemléli, szomorúsággal, mert arra gondol, hogy vajjon az itthoni építészek mikor lesznek abban a helyzetben, hogy gondolataikat s munkásságukat a sajtó fegyvereivel is a szellemi küzdelem harcvonalába vezethessék.

Farkas Endrének, a jelenleg Bonatznál, Stuttgartban dolgozó építőművésznek könyve annál élénkebb bizonysága ennek a kiadói gavallériának, mert a 48 oldalas füzet csupa tervet, jórészt kivitelre nem kerülő terveket, tartalmaz. A „Dresdener Anzeiger" pályatervei, egy érdekes irodaház terve, egy kurszála, egy kölni irodaház pályaterve, a népszövetségi palota s a *birminghami városrendezési pályázat* tervei tanuskodnak arról, hogy a szerző lankadatlan buzgalommal tárta gondolatait az előkelőbbnél előkelőbb, sok munkát és fáradságot igénylő nagy pályázatok döntőbírái elé. Az interieurök tervei a művésznek Budapesten élő fiatal, iparművész öccsével való közös munkái. Végül a filmépítészet teréről bemutatott néhány vázlat tanuskodik a szerző sokoldalúságáról.

Magyar Művészet
1928. 7 sz.

Ami a tervek érdemét illeti, Farkas Endre tökéletesen hatalmába került a mai német építészeti irány lenyügöző erejének. Ezzel korántsem becsültük le szerző képességeit. Németország építészete ma nagyon erős, talán legerősebb a világon, ennek a bámulatos produkciónak hatása alól még sokkal távolabb eső országokban sem vonhatják ki magukat az új szépségekre vágyó építészek. Csak természetes, hogy Farkas, aki ott él, velük dolgozik s közelről figyelheti olyan szellemek, mint Breuhaus, Straumer, Paul Bonatz munkásságát, teljesen átadja magát ennek az iránynak. De viszont az is természetes, hogy mi, akik a dolgokat távolabbról szemléljük, egyéb igényekkel is fellépünk, s magyar építésztől minden körülmények közt az eredetiség, az originalitás jelei után kutatunk. A dolog úgy áll, hogy Farkas tervei itthoni viszonylatban a meglepetés erejével hathatnak, németországi viszonylatban azonban nem emelkednek túl azon a tiszteletreméltó, szolid átlagon, amely ma ottan jellemző s bizonyos mértékig építészi standardot jelent. Az is igaz, hogy a szerző aránylag fiatal ember, aki az utolsó szót valószínűleg később mondja még ki: iskolának ez a német iskola az elképzelhetően legkitünőbb.

Mindenesetre érdekes, mennyire nem birnak az emberek felkapott modorosságoktól szabadulni. A tervek rajztechnikája a Németországban ma untig ismételt rajzmodor, melynek megvan az a nagy hátránya, hogy könnyen elcsábítja a tervezőt olyan fogások alkalmazására, melyek a papiros síkján túl igen kevés biztosítékot nyujtanak a térbeli hatást illetőleg. Különösen érezhető ez a filmépítészeti terveken, melyek néhol erősen megközelítik a semmitmondás határait. Az előszó gyönyörű gyöngybetűi is közelebb állanak ízlésünkhöz, mint a címlap, mely nehezen olvasható, merőlegesen állított betűsorával — már inkább a tegnapé, mint a máé.

Végeredményben azonban hálásak vagyunk a szerzőnek. Akik fülledt levegőjű, füstös szobában ülnek, melynek törött ablakai az építőművészettörténet kitépett, elsárgult lapjaival vannak beragasztgatva, — azok hálásak egy belélegzésnyi friss levegőért s egy tenyérnyi napfoltért is, mely messzi, haladó országok művészetének szabad, napfényes tájairól érkezik feléjök. *Padányi Gulyás Jenő.*

KIÁLLÍTÁSOK:

Szeptember 8-án nyílt meg a Nemzeti Szalonnak *Győrfy K. József, Lenhard Alice, dr. Nagyné Szentgericzei Jakab Piroska, Réty Zsuzska* festőművészek, valamint *G. Lázár Ilona* szobrászművésznő gyüjteményeiből álló LXII. csoportkiállítása;

másnap, szeptember 9-én az Ernst-Múzeumnak *Basilides Barna, Basilides Sándor, Bernáth Aurél, Réti-Kády János, Péter Mária, Gy. Szabó Kálmán, Vaszkó Ödön* festőművészek műveiből álló XCVIII. csoportkiállítása;

ugyanezen hó 23-án a Nemzeti Szalon őszi tárlata és ezzel kapcsolatosan *Lenhard Alice* festőművésznő folytatólagos gyüjteményes kiállítása;

ugyanezen hó 30-án az Ernst-Múzeumnak XCIX/a. csoportkiállítása, melyen *Bernáth Aurél* folytatólagosan, továbbá *Bertalan Albert, Feszty Masa, Nagy Sándor, Rózsaffy Dezső, Simon György János és Zilzer Gyula* festőművészek vettek részt.

Október hó 7-én nyílt meg a Nemzeti Szalonban a *Magyar Akvarell* és *Pasztellfestők Egyesületének* XIV. kiállítása;

14-én az Orsz. M. Képzőművészeti Társulatnak *Gimes Lajos, Kézdi-Kovács László, Merész Gyula, Nádler Róbert* és *Udvary Pál* festőművészek, *Gách István* szobrászművész, továbbá négy elhúnyt művész, *Csuk Jenő, Krutsay Ferenc, Tardos-Krenner Viktor* és *Ujváry Ignác* műveiből álló őszi kiállítása a városligeti Műcsarnokban;

21-én az Ernst-Múzeumnak XCIX/b. csoportkiállítása, melyen *Hubay Andor* festőművész és *Telcs Ede* szobrászművész vettek részt s amelyen *Fadrusz János* halálának 25. évfordulója alkalmából néhány kisebb alkotása is bemutatásra került.

Felelős szerkesztő: Dr. Majovszky Pál.

Főmunkatárs: Dr. Lázár Béla.

Kiadó: Ormos György.

Szerkesztőség: VII., Erzsébet-körút 7. II.

Magyar Művészet. 1928. 7. szám.

Nyomatott a Lorilleux Ch. és Tsa gyár festékével.

Az Athenaeum r.-t. mély- és könyvnyomása.

Márffy Ödön

l.

Ki-Kicsoda?

533. l

alakok ülnek, repülnek, az architectura nem fegyelmezett kerete a képeknek és szobroknak, hanem egyenrangú szerepet juttat nekik. Soha architectura, festészet és szobrászat olyan egyenértékű harmoniában nem állottak az építészet szolgálatában, mint a barokk idejében. A vezérlő szellemet az építészetben is a festői elgondolás képviseli, az építész maga is inkább festőművész, mint architectus. A paloták lépcsőkarjait emberi alakok hordozzák a görög kariatidák módjára, de a figurák realisztikusan, mozgalmas pózokban görnyedeznek a vállukra nehezedő teher alatt. A drezdai Zwinger tipikus példája a szobrászi eszközökkel dolgozó építészeti homlokzatkompozicióknak.

A barokk építőművészettel tulajdonképen lezárultak az építőművészet fejlődéstörténetének lényeget tartalmazó fejezetei.

Maiffy Ödön

l.

Révai XXI. 587. 1.

KÉPEK JEGYZÉKE

1. Utcafal	(39 × 49)	400 P
2. Csendélet vörös pipával	(32 × 42)	350 P
3. Cserépcsendélet	($41^1/_2$ × 55)	Magánt.
4. Csendélet kagylóval	(45 × 55)	400 P
5. Műteremfal	(73 × 54)	550 P
6. Tenger Cagnes-nál	(73 × 60)	600 P
7. Délfrancia utca	(73 × 60)	600 P
8. Domboldal vörös háztetővel	(73 × 60)	600 P
9. Utcasarok	(73 × 60)	600 P
10. Fekvő nő	(73 × 60)	600 P

Márffy Ödön

koll. Kiáll. az Ernstben

1928. január

smeretlen festő.

századból.

rafordultan áll, de szembe
hermelines brokátpalástjá-

baljával pedig olyan mozdu-
ne. Vértje felett az arany-
seli nyaklánczon. Haja és
bajusza és szakálla barna.
ér, hasított ujjú piros kabát,
lő, térdig érő kék nadrág
ú fehér csizma piros sarkak-
val. Derekát szolgálati jel-
nes kard lóg. Mögötte balról
ig jobbról, a babérfüzérrel
asztalra helyezett párnán,
a magyar szent korona köti

cm. — Lelt. sz. 1035. — Értéke
iki felterjesztés (306–906) és az
lügymin. eln. sz. leirat (253–907)
erium letéte, átvétetett 1907
908 január 31-én (41–908).
1911 november 23-iki 7445 sz.
ttatásügyi minister 1911 deczem-
pján (2102–911) 1912 márczius
deiglenes állami letétképen ada-
z 1912 április 23-iki 44206 sz.
-912). — Az átvételt a belügy-
ismerte el (985–912).

HATODIK TEREM.

Vizfestmények.

69. Parkban 250
70. Külváros hó alatt 500
71. Szinezett lithografia 15
72. Heverő akt I. 300
73. Szines lithografia 15
74. Heverő akt II. Magántulajdon.
75. Szines lithografia 15
76. Országut 300
77. Akt vizpartján 300
78. Beszélgetők 250
79. Villa 200
80. Heverő akt III. Magántulajdon.
81. Két nő 200
82. Szines lithografia 150
83. Kilátás a Dunára 300
84. Heverő akt IV. 300
85. Dunai táj 250
86. Önarckép 1200
87. Tehenek 150
88. Dáliák. (Olajfestmény) 1000
89. Szines lithografia 15
90. Zebegényi táj 250
91. Ülő kisleány 250
92. Távirópóznák. (Pasztell) 300

NAGY TEREMBEN.

Olajfestmények.

93. Zöldben 600
94. Fésülködő leány 1200
95. Hegyi ut 500
96. Leányakt 600
97. Csinszka. Dr. Pollacsek Eleméré.
98. Jázminos csendélet 1500
99. Leány kutyával 1400
100. Vörösruhás nő 1000
101. Körték 800
102. Esti felhők 1400
103. Fürdő nő 1600
104. Csillagos éj. Magántulajdon.
105. Reggeli fények 1200
106. Virágok 1000
107. Svábhegyi ut 1000
108. Női akt 800
109. R. D. urnő arcképe. Magántulajdon.
110. Anya. Szépművészeti Muzeumé.
111. Ülő nő 1500
112. Budai táj 1000
113. Gyümölcs-csendélet 1500
114. Kilátás a terraszon 1400
115. Interieur 1500
116. Gyümölcsszedő leány. Magántulajdon.
117. Nyáresti társaság 3500
118. Leány kakassal 2000
119. Verandán 1500
120. Csinszka 1200
121. Fekete váza 1500
122. Festő és modell. (Pasztell.) Ártinger Imréé.
123. Vizen 800
124. Fehér szoba. Magántulajdon.
125. Naplemente. Magántulajdon.
126. Hegyi táj. Dr. Bartha Ferencé.

MÁRFFY ÖDÖN KÉPEI.

ÖTÖDIK TEREM.

Vizfestmények.

53.	Hidnál	150
54.	Interieurben	250
55.	Női fej (Pasztell)	500
56.	Városrészlet reggel	300
57.	Havas háztetők	500
58.	Sétálók az alkonyban	300
59.	Leányfej	500
60.	Gobelin-terv	200
61.	Női akt I.	150
62.	Tengerpart	200
63.	Tanulmányfej	500
64.	Női akt II.	150
65.	Női akt III.	150
66.	Felhős táj	200
67.	Szinezett lithografia	15
68.	Ülő nő	15

Ernst Múzeum kiállításai.
XCV. (1928.)

NEGYEDIK TEREM.

41. Babona 2000
42. Zsuzsanna 10000
43. Magyar interieur. Br. Kohner Adolfé.
44. Kaktusz 2000
45. Tamaryx 2000
46. Virágcsendélet 2200
47. Tanulmány 2000
48. Magdolna. Mauthner Zoltáné.
49. Züzü a szigeten. Mauthner Zoltáné.
50. Fekvő akt 8000
51. Sokác leányok 1500
52. Csendélet 1200

Márffy Ödön

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 DEC 28

ÉRDEKES UJSÁG

610 **Kiállítás az Ernst Múzeumban**

Karácsony előtt nyílt meg az újjáalakított Ernst Múzeumban hetven művész kiállítása. Képünkön: Kovács Aladár öttusázó és felesége Márffy Ödön »Vitorlás az öbölben« című képe előtt

(MTI Foto — Molnár Edit felv.)

A messze északon, a sarkvidéki Spitzbergának [illegible]gyel t
portja. Képünkön a terepjáró autóból kirakják a kutatáshoz szükséges

Indulás a fehér sziget belsejébe. A kutatók az örökös faggyal dacolva végzik ne
hogy felderítsék: milyen kincseket rejt a rideg föld mélye

Vannak, akik már így dolgoznak, például Bortnyik, Molnár Farkas, Moholy Nagy László, de például akármilyen ötletesek és hatásosak is Kassák fotomontázsai, magukban hordják még a fenti hibákat.

Arra, sajnos, nincs hely, hogy minden kiállítóval érdeme szerint részletesen foglalkozzunk. Nem is lehet feladatunk ez. Pécsi fotói tökéletesebben számolnak be a legjobb munkákról. A különböző reklámgrafikák, könyvillusztrációk, szignettek, címlapok, rajzok, plakátok, fametszetek, rézmetszetek, csomagolások, ex librisek, kőrajzok, propagandanyomtatványok, karikatúrák, újságrajzok, bélyegek, reklámnyomtatványok olyan tömege szerepel a kiállításon (amelynek talán a zsúfoltság az egyetlen hibája), hogy szóban nem tehetünk mást, mint hogy felsoroljuk a kiállítók nevét: *Conrád* Gyula, *Csabai Ékes* Lajos, *Divéky* József, *Fáy* Dezső, *Fiora* Margit, *Gáspár* Antal, *Gedő* Lipót, *Gróf* József, *Jeges* Ernő, *Jaschik* Álmos, *Kaesz* Gyula, *Kolozsváry* Sándor, *Kreiszl* Béla, *Molnár C.* Pál, *Reiter* László, *Végh* Gusztáv.

De talán mindennél nagyobb öröm volt ezen a kiállításon látni, hogy milyen lelkes, tehetséges gárdát nevelnek maguk köré az úttörő művészek. Külön csoportokban mutatkoztak be a tanítványok. Bámulatos eredményt mutat az alig egy éve dolgozó Bortnyik-iskola, pompás plakátok, ügyesen rendezett, miniatűr utcában felállított kis reklámoszlopok sorakoznak az iskola anyagában. A legjobb plakátok készítői: *Vásárhelyi* Győző, *Kandó* Gyula, *Nemes* György, *Pollacsek* Gabi, *Kálmán* Klára, *Radó* György, *Spinner* Klári, *Dobó* Jenő.

Kaesz Gyula növendékei közül K. Lukács Kató kitűnő folyóiratcímlapot, Weisz Pál és Weisz Antal nagyon ötletes reklámpavilonokat állított ki. (A Nemzetközi Vásár egészen másképp festett volna, ha néhány ilyen pavilont megvalósítanak a kiállítók.) Nemes Eric és Kozma Zsuzsa szerepelt még ebben a csoportban. Berény tanítványa Lányi József, Kassáké Lengyel Lajos, Kner Alberté Kepes, utóbbiaknak fotomontázsaikat kell kiemelni a fiatalok munkái közül. Nagyszerű eredményeket mutattak a Pécsi tanítványok, Pintér Zsuzsa, Besnyő Éva, Budai Panni. Jaschik tanítványai közül kiemelkednek Csillag Vera munkái, ő tudta legjobban függetleníteni magát Jaschik sajátos művészetének sokszor túlságosan erős hatásától.

Vajon az iparművészeti iskola növendékei és tanárai látták-e ezt a kiállítást?

Ennél azonban talán fontosabb, hogy a kiállítást látták, jól megnézték a „rendelők", ott voltak a gyárosok, kereskedők, akik láthatták, hogy művészeink teljes felkészültséggel, korszerű tudással állnak rendelkezésére a magyar iparnak és kereskedelemnek. Semmi akadálya, hogy véglegesen eltűnjenek a rossz, hatástalan plakátok, az ízléstelen, eredménytelen reklámnyomtatványok.

Magyar Grafika, 1930.

70

Márffy Ödön kiállítása a Tamás Galériában

A cirkuszsorozat

Az Akadémia utcai modern galériában ma este megnyíló Márffy-kiállítás középpontjában rendkívül érdekes képsorozat áll. Közös témájuk: a cirkusz, foglalja egységbe ezeket a képeket, amelyeken a cirkusz jól ismert figurái és motívumai jelennek meg olajban és akvarellben: lovasmutatvány, műlovar, bohócok, magasiskola, légtornászok, galopp, műlovarnő, ugratás – és így tovább a képek címei.

Izgatóan festői, kiválóan modern festőnek való ez az örök téma, és ha valaki olyan mély művészi izgalommal nyúl hozzá, mint Márffy Ödön, nem maradhat el a nagyszerű eredmény. Márffy nem szimbolista festő s nem is a cirkusz kétségtelenül mély szimbólumai keltették fel érdeklődését, hanem a cirkusz festői megnyilvánulásai, a vonalak, formák, színek és fények vibráló nyugtalansága, szemnek szinte megfoghatatlan villanások, kavargó mozdulatok, amelyeknek nem megörökítéséhez, hanem éreztetéséhez rendkívüli bravúr kell.

De mégsem ez a bravúr a legnagyobb érték ezekben a képekben, hanem Márffy művészetének ereje ott mutatkozik meg igazán, hogy erre a festői síkra, a vonalak, formák, színek és fények síkjára tudta tiszta festői eszközeivel vetíteni a lényeget, a leggondtalanabb vidámság vágyát és mindnyájunk tragikus bohóckodásainak örök szimbólumát – a cirkuszt.

Ez a képsorozat emlékezetes marad. De Márffy skáláját nem meríti ki. A cirkuszképek mellett új tájképek, egy új Csinszka-portré, néhány csendélet – közöttük a kiállítás egyik legszebb képe, a 17-es számú szőlőcsendélet, nemes, halk harmóniába fogott és mégis ragyogóan világító zöld-sárga színeivel –, gyors ecsetű akvarellek és két briliáns tollrajz mutatják újra Márffy művészetének egyre dúsabb értékeit.

Egy festő és egy kerámikus

új munkáiból rendeztek kiállítást a Bank utcai szalonban.

A festő, *Bene* Géza, szimpatikus tehetségű résztvevője volt eddig a fiatalok csoportkiállításainak. A maga erejéből jut el új és új fejlődési fokokra. Témáiban még kissé francia hatásokat mutat, de előkelően ízléses színei, jó komponáló érzéke biztosítják a további önálló fejlődést és az önálló eredményeket.

A keramikus, *Radnay* Margit, akinek munkáját évek óta örömmel figyeljük, most kizárólag kis agyagszobrokat állított ki, finoman mintázott női figurákat és fejeket, amelyek már nemcsak a kulturált és jó technikájú keramikust, hanem a tehetséges szobrászt is megmutatják.

Magyarország, 1931. január 4.

Mihályfy Ernő: Művészet, Gazdaság
Corvina Bp. 1977.

a Vajdahunyad vára udvarán, a közönség soraiban ott láttuk a MAC. egész fiatal gárdáját, továbbá Makay Dezsőt, Pilissy Gézát, Ádám Gézát, Szász Sándornét, Heidelberg Vilmosékat, Heltai Jenőt, Wertheimer Eleméréket stb., stb. Az esküvőn tanuk voltak báró Bohus Zsigmond és Mátyás Sándor altábornagy, koszoruslányok és vőfélyek: Vasváry Éva és Pilissy Emil, Babarczy Zsófi és Tóth Bertalan. A násznép sorában ott volt természetesen Pilissyné, Makay Gabriella és Márton Miksáné Makay Margit, akiknél esküvő után lakoma volt az ifju pár tiszteletére. A fiatalok ezután Hévizre utaztak s onnan Magyaróvárra, uj rezidenciájukba. Rengeteg virág, szerencsekivánat és nászajándék kiséri el őket otthonukba.

— Egyéb hymen-hir?

— Vay Zoltán és felesége, Simák Margit leányát, Gabriellát eljegyezte szovátai és laborfalvi Bende Ákos Kistarcsán. Azután rövidesen esedékes egy nagyon érdekes eljegyzés, ami már a nyár eredménye, sőt szenzációs ereménye, de majd csak az ősszel szabad komolyan beszélni róla. Addig tehát csönd legyen, nehogy szétrebbenjenek a fiatalok.

— Isten ments, de különben sem kell félteni őket. Láttam, amint az istvánnapi tüzijátékot nézték az egyik dunai sétahajóról, kéz a kézben s az anyai áldás közvetlenül fölöttük lebegett már, amit pedig nem szoktak szivesen átnyujtani a kilencágu koronások az ötáguaknak. No most már tudod, angyalom?

— Hát persze, hogy tudom, de szavamat adtam s igy hallgatok. Nem hallgathatom el azonban az alábbi történetet, amit egy Párizsból jött ismerősöm mesélt nemrégen Károlyi Mihályné grófnéról. Az illető egy cukrászdában találkozott a grófnéval, ahol izgatottan várakozott. — Mire vár grófné? — kérdezte a párizsi magyar. — Egy jóbarátunknak odaadtam a gyöngysoromat, hogy értékesitse, őt várom itt már két óra óta — hangzott a válasz. — Nem fél, hogy elvész a gyöngysor? — kérdezte a magyar. — Dehogy is — válaszolta a grófné — régi ismerősöm, nagyon régi jóbarátunk az illető, aki vállalkozott az eladásra. — Hogy hívják? — Ezt az egyet nem tudom — sóhajtotta a grófné, aki talán még most is ott ül a kis cukrászdában.

— Hihetetlen történet s valószinüleg nem is igaz.

— Kezességet nem vállalok, csak felelősséget.

Márffy Ödön festőművész és felesége Csinszka svábhegyi villájukban

(Alexander felv.)

Szinházi Élet 1932. aug.

— *Hogy sikerült a miskolci polo-hét?*

— *Kitünően. A miskolci publikum, no és a Palota-szálló közönsége szivesen gyönyörködött a csapatok bravuros játékában s olyan élénkség volt, jövés-menés, táncestélyek, kirándulások, flirtek és lumpolások, hogy senkinek eszébe sem jutott a szezónvég. Pedig, sajnos, már ez is itt van, hüvösek az alkonyok, hidegek az esték.*

— *No, egyelőre még nincs hiba, zsufolt a repülőgép mindennap, ami pontosan két óra alatt viszi Pestről az embert a hámori tó partjára. Ebben már bennefoglaltatik az autóut is Miskolcról Lillafüredre. Hát ennél gyorsabban aztán még a sztratoszférában sem közlekedhetik az ember.*

— *A sztratoszféra kifejezés általánosan divatbajött. A multkor egy pesti szépaszszonyról volt szó a nevezetes nyári klub terraszán, arról a hölgyről, akiről senki sem tudja, hány éves, pedig rossz nyelvek szerint már egy kis időbe kerülne végigszámlálni az éveit. Nos, valaki a társaságban áradozni kezdett arról, hogy illető hölgy milyen csinos és kivánatos, mire egy maliciózus barátnő lenézőn legyintett s azt mondta: — Ugyan, hagyja Katát békében, barátom, hisz neki már sztratoszfiai vannak.*

— *Szóval igy fejezte ki röviden, hogy Kata fiai már olyan nagyok, hogy...*

— *Hogy már el sem férnek a troposzférában.*

— *Ejnye de maliciózus kis történet. Mindenesetre terjeszteni fogjuk s azt hiszem, sztratoszfiukból egészen szép kis gyüjteményt lehetne összeállitani Pesten az őket gondosan titkoló mamák jóvoltából.*

— *Hm... Hm... no még valami kis hirt, ami örömöt szerezhet.*

— *Például azt, hogy Sváb Lőrinc, aki eddig négyezer holdon gazdálkodott, mint bérlő, ezután ötszáz holdra tér át, mint boldog tulajdonos. Vagyis röviden: birtokot vásárolt Orosháza mellett, ami mindenesetre örömhir ebben a bus világban, mikor mindenki csak elad.*

— *No és most befejezésül, mielőtt elválnánk, egy röpke felvilágositást!*

— *Parancsolj!*

— *Igaz, hogy az ismert arisztokrata hölgytől elkoboztak a határon egy gyanus borotvaszappant, amely tulságosan könnyü volt s épp ezért tünt fel a határrendőröknek?*

— *Ugy van. A hengeralaku borotvaszappanba belül ügyes kézzel és késsel kis barlangot vájt a báróné, csak épp akkorát, hogy öt darab százdolláros összecsomagolva elférjen benne. Miután a szörnyü titkot leleplezték, megszünt a büntetlen előélet és a külföldi nyaralás lehetősége. Adieu!*

„Minden külön értesítés helyett"
Szarvas Klári és Pollatsek László házasságot kötöttek

Máffy Ödön

Ünnep 1936. 44. sz.

BOTTYÁN JÁNOS-UTCA 9 Ház, földszintes, 4-1-4 ablakkal, oroszlános frízzel felül, átalakítva, empire.

BOTTYÁN JÁNOS-UTCA 13 Ház, földszintes, négynyílásos, jobboldalt érdekes ív fog közre két ablakot. Empire.

Márffy Ödön

Pesti Napló képes melléklete.

1935 márc. 31.

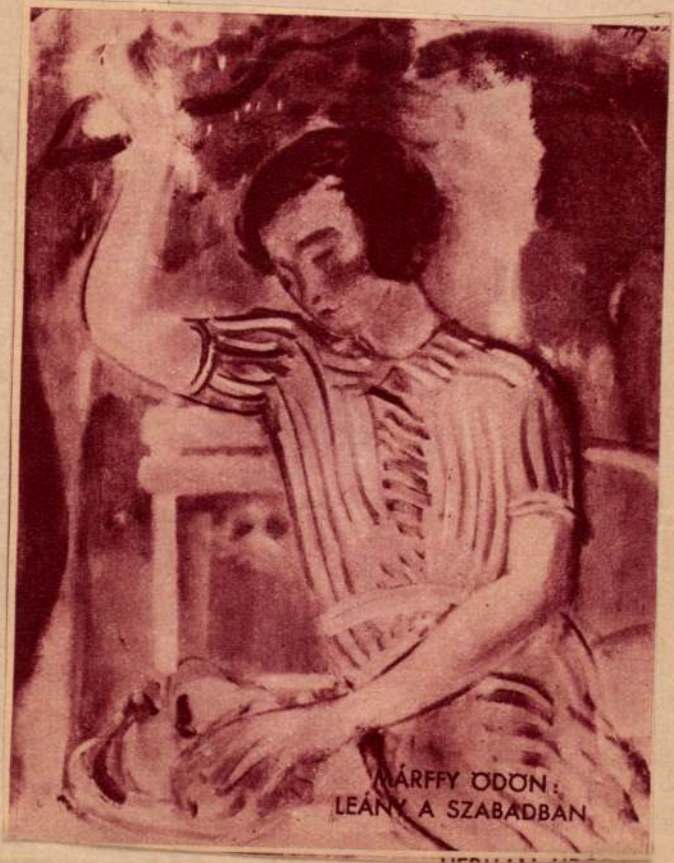

MÁRFFY ÖDÖN:
LEÁNY A SZABADBAN

Márffy Ödön

MÁRFFY ÖDÖN:
ABLAKNÁL ÜLŐ NŐ

Pesti Napló képes melléklete
1934. márc. 4.

DANTE KÖNYVKIADÓ
KÖNYVTERMÉS KÖNYVTERJESZTŐ
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 27.

Postatakarékpénztári csekkszámla 22.275.
TELEFON: 16-1-16 és 16-9-76.

Kérjük mindenkor e számra hivatkozni:
R 1/486.

Méltóságos Dr Szentiv
Nagyságos

Könyveink átvizsgálása alkalmá
láján, kétszeri figyelmeztetésünk ell
3.90 P-t befizetni elmulasz
Felhivjuk szives figyelmét arr
már egy havi részlet elmaradása a tel
kessé. Ezuttal eltekintünk ettől, de l
leteket haladéktalanul beküldeni szi
Tisztelettel kérjük ezt annál
kimélni a további eljárás kellemetler

1 befizetési lap.

Márffy Ödön

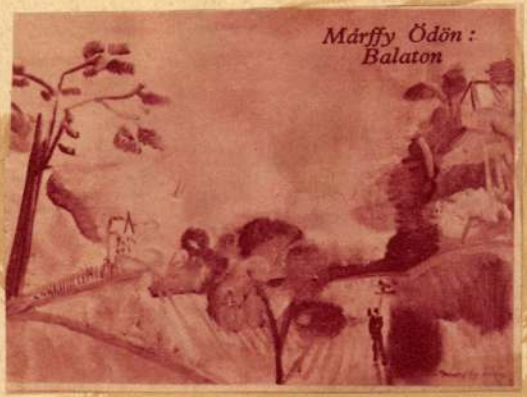

Pesti Napló képes mell.
1936. máj. 10.

zsidó egyházi énekeket mutat be

Chumek Henry
varsói hegedűművész
klasszikus kompoziciókat mutat be

Dr. Erdős Árpád
hősbariton
operaáriákat ad elő

A „SOMÉR" ÉS „TRUMP

szentföldi népdalokat és

Zongorán kisér: KENÉZ LILI zongoraművésznő

Gordonkán: RE

UTALVÁNY

2 darab kedvezmény
Mult és Jövő kiadó
út 34. Kiadóhivatal
délután 3—6-ig, pén

2180.32. Hungária

TÁN. Olaj-pasztell

2 553

Elek Artur: A Szépművészeti Muzeum
uj szerzeményei. Magyar Művészet
1926. 553 l.

K

P

Mai ffy Gézi

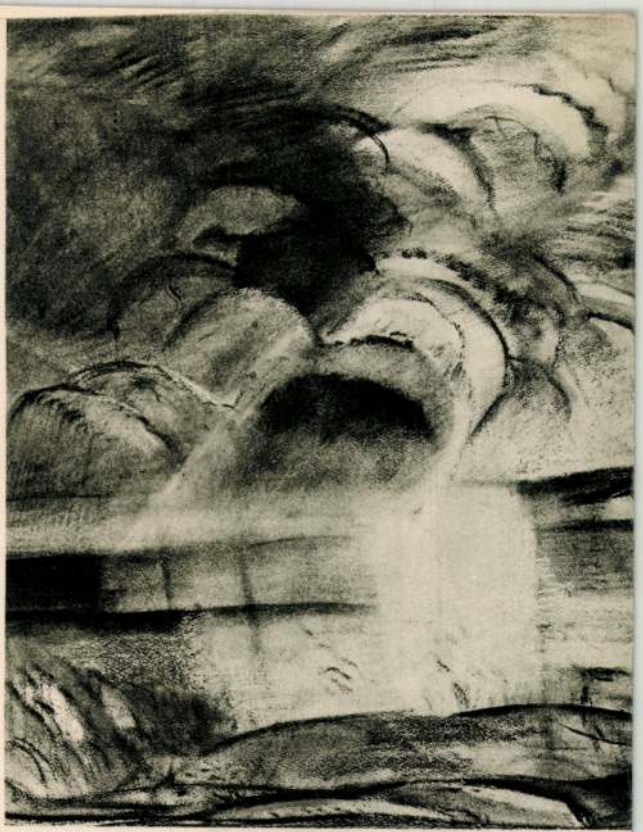

EGRY JÓZSEF: VIHAR U

festészet története így nem egy érzékeny művészlélek megindultságán és berzenkedésén át szűrődik hozzánk, hanem a rendszerező, tudós elme fellebbezhetetlen megállapításainak hangján. Genthon óvakodik a vallomástól, tudósi szigora nem enged lelkesedést is szóhoz, módszere objektív. Közvetlen élményei és az élménykifejezés közé tudományának rendszeressége furakodik, a történeti szempont, az állandó összevetés és az időszerűség kíméletlen érvényesítésével. Módszere kétségtelenül megteremti művészetünknek és az európai szándékokkal való összefüggésének kristályos áttekintését, de rendteremtő elhatározása kiöli azt a feszültséget, azt az örök izgalmát a csodavárásnak azt a lehetőségét, amelyet a magyar festészet heroikus vergődésének nyujtania kellene, amikor a történetét olvassuk. Ez azonban a mi szubjektív szempontunk, amely talán nem is egyeztethető össze az exakt tudomány kialakult módszerével. Mi a szellemtörténeti háttérben egységes anyaggá gyúrtuk volna az egész kavargó magyar szellemi életet, bízván abban, hogy a különböző szellemi területeken küzdő törekvések egymást keresztül-kasul ható birkózásából még élesebben világlott volna ki festészetünk nagy jelentősége.

Mondottuk, Genthon könyvéből elsősorban a tudós szól hozzánk. Hangja azonban nem színtelen katédra-hang. Van benne szenvedély is: a felismert vagy föltett igazság határozott kimondásának szenvedélye. Stílusa szerencsésen egyenetlen, lendületeivel és eséseivel ringat, szabatos a definíciók értelmében, majd zsurnalisztikusan pongyola, tömör és szétesö, vakmerően színes és szürkén meghúzódó. Kétségtelenül egyéni stílus, amely sodró áramlásával sokszor a közvetlen beszéd illúzióját kelti. Gyakorta retorikus, de akkor is érzékletes. Eleven irama könnyebb képzavarokon is merészen száguld keresztül s hasonlatainak kellemes eleganciája a francia írásmód természetté kerekedett választékosságát éri el. E hasonlatokban nagy szerepük van a szemléltető természeti képeknek, de a modern technika és a gazdasági élet kifejezéseit is bőven értékesíti bennük. Amikor Genthon egy-egy festmény látványértékét zabolázza fogalmi nyelvre, ezek a hasonlatok telítik meg érzékletes tartalommal az elemző szaknyelv szükségszerű homályát.

A stílusnak életteljes egyenetlenségével szemben a tartalom zökkenő nélkül következetes. Az író azonos magaslatról, az európai, főleg a vezető francia művészet ormáról nézi a mi festészetünk fejlődési eredményeit s csak itt-ott enyhít a történeti szempont kíméletlenségén. A meggyőződés és a bizonyítás kettős fegyverével rontja le azokat az elburjánzott és csak provinciális önáltatásra alkalmas tévhiteket, amelyek egyes mestereink tehetségét szinte földöntúlivá magasztosították *(Zichy, Székely, Benczúr, Lotz)*. Máskor viszont *(Molnár* József, *Brocky, Madarász)*, az eddigi rangsorozásnál méltóbb helyre állít arra érdemes művészeket. A XIX. század festészetének taglalásakor azonban nagyrészt mégis járt utakon jár. Távolról sem akarjuk ezzel lebecsülni azokat a minduntalan felbukkanó egyéni szempontokat, elfogulatlan megállapításokat és elemző fínomságokat, amelyek révén Genthon művészetszemlélete, ha részleteiben nem is, de egészében mégis új képet ad a XIX. századi festészetünk alakulásáról, — mindössze arra szándékozunk utalni, hogy ezen korra vonatkozólag eléggé bő irodalom állt rendelkezésére. Más a helyzet a XX. században, Nagybányát kivéve. Nagybányát *Réti* István klasszikus tanulmányaiból úgy adatott megismernünk, hogy a nyert képen aligha változtathat az idő. E korszaknak és festőinek méltatásában tehát Genthon sem nyujthatott újat, *Ferenczy* Károly emberi és művészeti portréja azonban gyöngyszeme a könyvnek s — *Petrovics* pompás esszéje mellett is — új szempontjainak gazdagságával hat.

A Nagybányát követő irányokat Genthon, szerintünk nem egészen kifejező szóval, „stílustörekvések" címen foglalja össze. A gyér monográfiákon, elszórt cikkeken és *Kállai* már említett könyvén kívül e rész megírásakor kimerítőbb irodalom nem igen segíthette. Javarészt magának kellett az összefüggéseket kihámoznia s igazodást csak stíluselemző készsége és ösztönös minőségérzéke tett lehetővé. Úgy érezzük, hogy az izmusok sok dudvával telt erdejében derék, megalkuvástalan kíméletlenséggel választotta szét a haszontalant a hasznos növényektől. Ítélkezései az élő művészetről helytállóságuk folytán kiválóan alkalmasak arra, hogy a legújabb magyar művészet iránt érdeklődőket egészséges mértéktartással tájékoztassa. Művészportréi legnagyobbrészt elfogulatlanul igazságosak, — csak mintha Rippl-Rónai alakja és jelentősége halványodnék el a neki szentelt bágyadtabb oldalakon.

Az tehát, hogy Genthon kikről írt és hogy ezekről mit írt, alig kifogásolható s ez a legnagyobb dícséret, amellyel egy tárgyilagosságra törekvő és élő művészekkel is foglalkozó műtörténetet illethetünk. Érdemetlen művészekre nyilvánvalóan nem pazarolta erejét. Más kérdés azonban az, hogy az érdemesek közül nem ért e jónéhányat méltatlan mellőzés? Alighanem igenlően kell felelnünk. Véleményünk szerint nemcsak az élő művészek közül maradtak ki olyanok, akiknek értékes munkássága mellett nem lett volna szabad szótlanul elsiklani, hanem a XIX. század ismertetésében is látunk hiányokat.

Genthon műve azonban így is megbecsül-

Magyar Művészet
1935.

hetetlen könyv, amelyet nem sok választ el attól, hogy művészi irodalmunk legnagyobb tettei közé számíthassuk.

Oltványi-Ártinger Imre

A MAGYAR FESTŐMŰVÉSZET FIATAL MESTEREI.[1]

Ha mérlegre tesszük a kárt, amelyet festészetünk a világháború és az azt követő évek elzárkózottsága miatt szenvedett és a vele járó előnyöket, úgy elfogulatlan ítélettel ki kell jelentenünk, hogy a szomorú idők hasznosak voltak képírásunk stílusalakulására nézve. Eltekintve festőink gazdasági helyzetének azóta ismét elveszett javulásától, az elszigetelés évei szellemileg, a vizuális szemlélet szempontjából ismét közelebb hozták őket a nemzeti miliőhöz. A postimpresszionizmust követő, sokféle irány intellektualizmusa meglazította a festők kapcsolatát a természettel és valóságszemlélet helyett spekulatív alapokra helyezte a modern festészet alapjait. Nem az egyéni érzésből fakadó stilizálás módosította az ábrázolást, hanem elméleti adottságok, praemissák. A festészet eltávolodott ősi hivatásától, hogy mindenki által élvezhető művészet legyen és csak az egyes beavatottak számára tartogatta kétes értékeit, mint valami titkos szekta. Akinek nem volt meg elméleti kulcsa a képeknek megfejtéséhez, azok előtt örökké értelmetlenek maradtak az alkotások. Vizuális kép hatását akarták kelteni, holott nem voltak egyebek intellektuális jelek összegénél.

Ezek az irányok Párizsban születtek meg, ott voltak legtipikusabb képviselőik, de Németországban találtak igazi talajra. A germán faj a latinnál sokkal hajlamosabb az elvonatkoztatásokra, az érzés és a gondolat sokkal inkább vezeti ecsetjét, ironját, mint a valóságszemlélet. A szenvedélyig felkorbácsolt érzésvilág a figurálisnak görcsösen groteszk, szinte brutális stilizálásába, vagy a fantasztikus víziók végleteibe hajtja ábrázolásait, vagy pedig ridegen spekulatív lesz, minden valóságszemlélet, érzés kizárásával.

Ez a túlzott érzésbeli vagy elméleti elvonatkozás nem felelt meg a magyar faj lelkületének, sohasem tudott igazában szakítani a természettel. A kubizmus finomabb, ízlésesebb fajtája aránylag közelebb állt hozzá, mint a brutálisabb német expresszionizmus, de igazi gyökeret egyik irány sem vert nálunk. A háború alatti és az ezt követő elzárkózottság éppen akkor tartotta fenn festészetünknek a természettel és fajunkkal való további kapcsolatát, midőn az általános fejlődés ezektől leginkább eltávolította volna. Az École de Parishoz háború után is csak kevés magyar festő tartozott és mihelyt visszajöttek hazánkba, valóságszemléletük ismét megerősödött. A magyar faj egészséges, reális érzéke festészetét sem adja oda a spekuláció martalékául. Most, hogy Párizs legmodernebb mesterei ismét visszatértek a természethez, a magyar képírás igazolva láthatja eredeti álláspontját. A modern magyar festészet, bár szemmel kísérte a külföldi irányokat és bár kétségtelenül itt-ott fölvett francia vagy olasz hatásokat, mégis megőrizte fajtája és országa sajátos jellegével való közvetlen kapcsolatát. Erről tanuskodik legtehetségesebb fiataljaink művészete is, akiknek válogatott alkotásait a hágai kiállítás mutatja be. Egyik sem kereső már közülük, hanem mindegyik kialakult egyéniség.

A legpregnánsabb közülük kétségtelenül *Szőnyi* István, *Bernáth* Aurél és *Aba-Novák* Vilmos, ők hárman a legújabb magyar festészet vezető mesterei, hatásuk a fiatalabb nemzedékre is a legjelentősebb. Szőnyi István stílusa teljesen a magyar hagyományokból nőtt ki, pikturája szerves folytatása a nagybányai iskola érett impresszionizmusának. Csakhogy ő már kezdetben is az impresszionizmus fényittas és levegős színjelenségeivel szemben az ábrázolt személyek, dolgok testiségét hangsúlyozza és ezekre a tömegekre irányítja kozmikus eredetű fénysugarait. Robusztus erő él embereiben, rendkívüli feszültség jellemzi kompozicióit, semmi sincs bennük az impresszionizmus kötetlenségéből, könnyűségéből, ellenkezőleg a fény is megfoghatóvá válik, hogy a testek hangsúlyozott tömegével harcbaszálljon. Fénynek és testeknek ez a színekben kirobbanó küzdelme később veszít intenzitásából, a fény legyőzi a testek plasztikáját és a sárgászöld színeknek tüze is alábbhagy. Most már a szabad természet is éppúgy érdekli Szőnyit, mint a kompozicióba foglalt emberi testek. Összefügg ez Zebegényben, a Duna melleti községben való gyakori tartózkodásával, ahol a hatalmas folyó könyököt alkotva változtatja meg hirtelen irányát. Csodálatos fényjelenségeket figyelt meg itt Szőnyi; a napfény naponkint megujuló, folyton változó harca a folyam tükrével, egyik főtémája lett festészetének. Embereit is sokszor állítja a Duna partjára, mögöttük a víz szürkészöld, szürkéskék párás felülete alkotja a levegős hátteret. Vége a feszültségnek, csak a tájképi fényjelenségekben tér még néha vissza, eltűnt a robusztus erő, az ábrázolt személyek súlyukat veszítve beleolvadnak az őket körülölelő atmoszférába. A levegőnek színekkel való éreztetése, a távlatnak finom valeurökkel való lemérése fejezi ki most kompozícióiban a dolgok térbeliségét, nem a vaskos testek rajza, rövidülése. A for-

[1] Felolvasta a szerző Hágában a kilenc művész által rendezett kiállításon, a magyar művészet fejlődését ismertető előadás második része gyanánt.

mák végleg elvesztik hangsúlyukat, ismét minden színjelenség, ember és táj, interieur sommásan ábrázolva keresi az egymással való kiegyenlítést. Az erőteljes színakcentusok helyett halvány, letompított tónusok uralkodnak és mint legutolsó jelenség, a színfoltok dekoratív elosztása egészíti ki a képek hatását. Évek során keresztül ide fejlődött Szőnyi festészete, így higgadt le robusztusan tüntető dinamikája finoman kiegyenlített, temperált színharmóniákká. Mindezt kizárólag önmagának köszönheti, festészetének egyes állomásai következetesen egymásból fejlődtek, idegen hatás nem befolyásolta, ezért őrizte meg leghatározottabban egyéniségét és festői stílusának magyarságát.

Bernáth Aurélról írta néhány év előtt Meier-Graefe, berlini kiállítása alkalmából, hogy a legnagyobb magyar festő. Csodálatos, mondja Meier-Graefe, hogy ez a rendkívül finom, szinte légies festő abból az országból való, ahol a robusztus kifejezést és tarkaságot kedvelik. Pedig Bernáth is a nagybányai hagyományok erős színakcentusaiból indult ki, de a hosszú külföldi tartózkodás átalakította kifejezését. Mikor újra hazajött, eszményi tónusfestőt ismertünk meg benne. Ekkor már minden párizsi tanulságot megemésztett, túljutott az elvont formakifejezés útvesztőin és már közvetlenül a természetből merítő, érett egyéniség állt előttünk.

Finom színei, sárgásbarna, zöldesszürke tónusai mintha nagy titkokat rejtegetnének, misztikusan, tele lelkiséggel beszélnek a valóságról. Még a legprózaibb dolgokat is rejtelmesen látja, egy nyitott hegedűtokból megmagyarázhatatlan sejtések szállnak elő, szinte megdöbbenünk az ablak előtt elszálló varjú fekete foltjától. Minden átszellemült nála, az áttetsző tónusok csak álmodnak a valóságról. Néhol fehér körvonalak jelzik a lényeket, mint tűnő emlékeket, másutt saját, helyi színeik tükörképei. A tükör különösen sokat szerepel Bernáthnál, mert a tárgyak súlytalan visszfényét adja, a valóságot kissé tompítva. Az olajfestéket Bernáth most már épolyan áttetszően, hígan használja, mintha pasztell lenne. A közelmultban a figurálisban még kisebb modorosságokkal találkoztunk, melyeket másoktól vett át, de újabban tőlük is — az arcok nyujtott orrú deformálásától — megszabadult. Tájképei tökéletesek, szinte anyagtalanul hozzák látományait. Zenei harmóniák képesek kifejezni ezt az atmoszférikus hatásokat megjelenítő lírai stílust, mely mint egyéni vallomás szakadt ki a művész lelkéből.

Aba-Novák Vilmos annak idején Szőnyi István befolyása alatt indult el, a fénytől körülvett erőteljes testiséget hangsúlyozta, később azonban megjárta Itáliát, ahol ösztöndíjas tagja volt a római Collegium Hungaricumnak és itt új korszaka kezdődik művészetének. Korai stílusának erőteljes formái ugyan már itthon is kezdtek feloldódni, de az olaszországi tartózkodás hozta meg ennek a törekvésnek izgató kiteljesedését. Új művészi látományaihoz új technikát is teremtett. Szakított a vászonnal és a régi meleg színskálájú olajfestéssel, helyettük most temperával fest síma falemezre. Bármennyire lazák is néha formái, a biztos rajz mindenütt kiütközik munkáiból. Szigorú következetesség és szabad fantázia vegyüléke minden munkája. Határozott formák mellett szinte anyagtalan körvonalak, tömör, fedő, helyi színfoltok mellett téveteg, áttetsző tónusok. A kékek és vörösek mint harsonák rikoltanak ki a szürke-fekete alapharmóniákból. Ábrázolásában a szín és forma egyszer összeesik egymással, másszor a könnyed színfoltok egymásba áradnak. Érdekes megfigyelni Aba-Novák raffinált technikáját a széles színfelrakástól az ecsettel való rajzolásig. Egyformán erős a figurálisban és a tájképben, impressziói expressziókká mélyülnek el. Ez összefügg a groteszk iránt való hajlamával; egy időben előszeretettel kereste a cirkusz világát, sokszor festette a liszteskép vagy bemázolt arcú bohócok fintorát, az akrobatanők túlfejlett idomait. Vaskos humora és számító értelme kormányozza a legmodernebb művészi kiszólások káprázatos handabandáját.

Stílusa először olaszországi vedutákon, [illegible]lis kompoziciókon fejlődött ki, de a szigorúbb architektúra később fellazult a magyar Alföld messzi távlataiban. Itt sem mond le azonban a mozgalmas terepről, az önkényes dombokról. Festői törekvései Aba-Novákot szükségképpen a monumentális falképekhez vezették, bennük fejezhette ki magát maradéktalanul. Vallásos tárgyú freskóiban nincs szerepe az egyenletes tónusoknak, a fontos színfoltok merészen harsogják túl a többieket. Markáns, sokszor félelmetesen groteszk rajza szinte hipnotizálja a szemlélőt, Krisztusa fenyeget tágranyíló tekintetével, mintha a középkor sötét démonai szabadultak volna fel képzeletvilágában. Egy alföldi templomának freskói szenvedélyes vitát támasztottak papi és művészi körökben, de a legfelsőbb egyházi körök neki adtak igazat, mint ahogyan a művészet barátainak messzi országokból jövő búcsújárása is az ő kivételes tehetségét igazolja. Aba-Novák festői egyénisége egyik legnagyobb tőkéje a modern magyar művészetnek.

Márffy Ödön képei valóságos színrapszódiák. Minden forma feloldódik, minden vibráló színlátománnyá válik képein. Eleinte szerette a szenvedélyes, kissé rikító kifejezést, a markáns kontúrozást, szinte tüntetett határozott, indulatos modernségével, később párizsi hatás alatt egyenletessé, ízlésessé vált

palettája. A rajz most belemerül a színekbe, a körvonalak elfoszlanak, minden a pillanatnyi látomány megrögzítését szolgálja. Szemlélete nem misztikus, hanem reális, mindegyik képe túlfinomodott, par excellence festői kifejezés szülötte. Márffy számára a világ még látszat, a keretes, függő képek lírája szól belőlük, a művész a francia színkultúra imádója. *Egry* József művészetében olyan erős, kozmikus szerepet játszik a fény, hogy a dolgok testisége, formái, színei elpárologtak. Minden súlytalanná, éterikus látománynyá válik festményein. Technikája átmenet a színes rajzból a képírásba. Témái a balatoni színvillanások, fénykévék, de ha interieurt fest, akkor is ugyanazokkal a színakcentusokkal fejezi ki magát. Újabban, olaszországi tartózkodása óta, képei kissé megszínesedtek, palettáján a hideg kékek és a melegebb zöldek többször szerepelnek, mint régebben. Színei azért most is világosak és égőn tüzesek, a nagy fehér foltok a fény legnagyobb fokozatait fejezik ki. Lehet, hogy Egry folyton egy húron játszik, de éppen ebben rejlik sajátos ereje, egyéniségének határozottsága. *Berény* Róbert a külföldi festői törekvések útvesztőin keresztül jutott el a maga mostani stílusához. Előbb a plakátokban ért el kiváló eredményt, melyek nevét kitűnő csengésűvé tették. Formáit a végletekig sommázza bennük, mindent a síkba vetítve geometrizál, anélkül, hogy jellemző elevenségétől megfosztaná, sőt fokozza kifejezésüket. Az egyenletes színfelületek éppúgy szerves részei a leegyszerűsített, tökéletesen összefogott plakátkompozíciónak, mint a redukált formák. Kétségtelen, hogy Berény kifejlődött plakátstílusa eleinte hatással volt festészetére, de később a két művészet kifejezési módja teljesen elvált egymástól, csak a szigorú komponáltság azonos mind a kettőben. Úgy választja meg természetes motívumait, hogy megfeleljenek formarendszerének, hogy ne kelljen rajtuk erőszakosan változtatni. Eleinte meglátszott kompozícióin a kényszerű alakítás, újabban azonban már teljesen sikerült kiegyenlítenie a természetet egyéni formavilágával. Mindehhez a fényárnyékok tónusos sejtelmessége, a zöldeknek, a sárgáknak, a barnáknak és a lazacszíneknek megejtő harmóniája járul. *Szobotka* Imre régebben szintén a zsákutcába vivő modorosság vizein evezett, de természetszemlélete diadalmaskodott benne és megóvta a zátonyra való jutástól. Igazi magyar falusi motívumokat fest világos, napsütéses tónusokban. A falomb zöldje se melegíti fel vízfestékszerű símasággal, hígan felkent, levegős színeit. A régebbi tanulságok megakadályozzák azt, hogy kötetlenül ábrázolja a természetet, mindegyik képén meglátszik a komponáló hajlam és halványan kiütközik a kubista hagyomány.

Két szobrász vesz részt a kiállításon, *Medgyessy* Ferenc és *Pátzay* Pál; az előbbi ösztönösen, a másik tudatosan érzi művészetének sajátos kifejező nyelvét. Medgyessy minden egyes alkotása híven magán viseli az anyag tulajdonságát. Stílusa sohasem bőbeszédű, az egyszerűséget, az archaizmussal határos klaszszikus nyugalmat hangsúlyozza provinciális zamattal, meleg őszinteséggel. Kő- és bronzalakjai telve vannak a szunnyadó élet misztikumával, szobrai a holt anyagnak és az életábrázolásnak egymást átható egyesülését éreztetik. Még arcképeiből sem hiányzik a megkötött életnek szimbolikus varázsa. Egy vidéki város terét ékesítő, négy fekvő alakja bizonyítja, hogy Medgyessy a dekoratív feladatot is milyen eredeti ízzel valósítja meg. *Pátzay* Pál művészetét szintén eszközeinek szent komolysága jellemzi. Ő sem tesz engedményeket sohasem a tetszetősségnek, nagy szellemi kultúrája minden munkáján meglátszik. A természet igazságát, közvetlenségét, az el nem mondható érzések hangulatát akarja összeegyeztetni a tisztán, önmagukért való plasztikai formákkal. Kis bronzszobrocskáiban és arcképeiben megkapóan fejezi ki a mozdulat lényegét, az ábrázolt személynek a formán keresztül látott jellemét. Nagyméretű alkotásaiban viszont monumentális egyszerűségre, frontális nyugalomra törekszik. Pátzay a fiatalabb magyar szobrásznemzedék egyik legnagyobb képzettségű tagja, akinek tehetségét széles látókör és erős kritikai érzék támogatja.

Ezek a magyar kiállítás szereplői. Mindegyik igazi modern művész, akiknek alkotásaiban fajuk eredetisége és európaisága nyilvánul.

Ybl Ervin

CÍMLAPUNKON Márffy Ödön „Csinszka" című festményének reprodukcióját mutatjuk be.

Főszerkesztő: Dr. Majovszky Pál
Felelős szerkesztő: Dr. Oltványi-Ártinger Imre.
Főmunkatárs: Dr. Lázár Béla. Segédszerkesztő: Dr. Péter András. Kiadó: Ormos György. Magyar Művészet. 1935. 3. szám. Szerkesztőség: VII., Erzsébet-körút 7. I.

Nyomatott a Lorilleux Ch. és Tsa gyár festékével

Az Athenaeum r.-t. mély- és könyvnyomása

HASZNOS MULATSÁGOK

Márffy Ödön művészete

Irta KÁRPÁTI AURÉL

Huszegynéhány esztendő előtt, amikor a legtermőbb forrongások tavaszát élte az uj magyar művészet és irodalom, két fiatal piktor tünt fel közösen rendezett kiállitásával az Urániában. A fiatalságon és az ujatkeresésen kivül más, bensőbb művészi kapcsolat nem igen volt köztük. Inkább ugy hatottak, mint egymás ellentétei. Az egyik csupa melancholia, csupa költői érzékenység, fájdalmasan csüggedt vonal, lirai emlékeken merengő szin és borongó lágyság. A másik csupa bizó optimizmus, csupa jövőt sürgető izgalom, lázasan lendülő vonal, harsogó szin és feszülő erő. De mert együtt, egyszerre jelentkeztek: kritikában és köztudatban nevük egy időre szorosan összekapcsolódott. Egyik a másikat idézte, kisérte, szinte kiegészitette, ahogy tagadás és állitás, igen és nem mindig együttjár. Pár év tellett bele, amig nemcsak utaik váltak el véglegesen, hanem nevük is egymással szöges ellentétbe kerülő, egyéni, zárt programmá különült.

Egyikük — a tragikus sorsu *Gulácsy* Lajos — álmodozón fordult vissza a *multba*, ahol a primitiv és a grotteszk sajátságos, némi irodalommal szaturált keverékében találta meg és élte ki a jelen valóságától félénken idegenkedő, dekadens művészi vágyait. Álomvilágot teremtett magának, amely végzetesen megbabonázta s végül örök foglyául ejtette. *Na Conxypan* szines országa az elmebetegek gyógyintézetének rideg cellájává zsugorodott szegény Gulácsy törékeny alakja körül... Másikuk — *Márffy* Ödön — viszont egyre határozottabb, egyre biztosabb és türelmetlenebb léptekkel sietett a *jövő* felé, pillanatra sem kapcsolódott ki az éltető realitások művészi kontaktusából. Pedig látszólagos hüvössége, józan objektivitása mögött, indulásától máig, mindenkor forró hevülések, tulfütött szenvedélyek izzottak, beleágyazva egy olaszosan nyugtalan és nyugtalanitó, akadályokat kedvelő, mohó életvágytól kicsattanó, mosolygón viharos temperamentumba. Menni, csak továbbmenni, *előre* és az akadályozó tegnap koloncait, ha kell, hát kiméletlenül is lerázni, — ez lett ösztönös-tudatos művészi programja, amelynek következetes kiépitését egy hatalmas és változatos, ám változatosságában is *egységes*, szervesen fejlődött és kiérett festői *oeuvre* dokumentálja. A *Miénken*, majd a *Nyolcakon*, végül a *KUT* legmodernebb gárdáján keresztül, két évtized alatt, — amely nemcsak munkában, hanem eredményekben is gazdag volt, — igy őrizte meg magában a rugalmas, örök-forradalmár fiatalságot. Az igazi művésznek azt a kivételes adományát, amely mindig ujra-kezdésre sarkallja valami áldott elégedetlenséggel, az állandó hiányérzetnek és tökéletesedési vágynak csábitó ingerével.

Igy érthető és természetes, hogy az *ötvenéves* Márffy Ödön ma sem szigetelődött el az utána következő generációtól, sőt annak hivatott vezére lett. A *KUT* fiatal művészcsoportjának deresedő fejjel is fiatal vezére. Igaz: ebben a vállalt fiatalságban, a benső karakter-strukturán kivül, van némi külső kényszerüség is, ami korunk sajátos művészetpolitikai adottságainak következménye. Az a generáció, amelyhez Márffy tartozik, bizonyos mértékig »feláldozott nemzedék«. A háboru éppen a beérkezés előestéjén csapott le rá s akasztotta meg, ha nem is a művészi kialakulás, de mindenesetre a művészi *érvényesülés* tekintetében. A háborut és forradalmakat követő reakció hamarosan éreztette hatását a művészetek terén is s a »hivatalos« piktura — kivált nálunk — *anyagilag* megerősödve, politikai jelszavaktól támogatva és a boldogitó középszerüséget propagálva, sürgősen hozzálátott részben megingott, részben elvesztett pozicióí visszaszerzéséhez, főkép a laikus közönség rétegeiben igyekezvén ujra hitelt szerezni az *epigonizmusnak*. Az önmagát tulélt naturalista-impresszionista irány, amely pedig már teljesen kimeritette formanyelvét, az elmeszesedett öregség merevségével és intolerranciájával feszült az uj és friss művészi tö-

Literatura 1929. okt. (10. szám)

kezett, valami különös, hegyes föveggel a fején és fekete köntösben. Kártyából jövendölt.

Akkor lépett be D'Annunzio (és hogy öltözött? Valóságos ördög volt ebben is!)

D'Annunzio képtelenül babonás és vakon hisz a jóslatokban. Most valami egészen különöset jósolt a kártya a költő jövendő életére.

— Ön száguldani fog a levegőégben és osztogatni fogja a rettenetes halált. Közben lezuhan a halál kapuja elé. De legyőzi magát a halált is, roppant dicsőségben fog tovább élni.

Majd nekem jósolt:

— Ön elindul, hogy nemzeteket ébresszen fel egy uj vallás követésére és óriási templomok alapját rakja le köröskörül a földgolyón. Valami csudálatos megóvója van önnek és ha a szerencsétlenség közelit, ott terem tüstént az örangyala. Nagy kort fog érni. Örökké fog élni.

Amikor szállásunkra tértünk, D'Annunzio szuggesztiven rám szólt:

— Minden éjfélen meg fogok jelenni a szobájában. Minden asszonyt legyőztem széles e világon, csak még Isadorát nem!

És csakugyan, minden éjjel tizenkét órakor ott volt!

Azt mondtam magamban: hát én kivétel leszek, én megmutatom, hogy ellen fogok állni, amire pedig eddig egy asszony se volt képes.

Csudálatos dolgokat tudott mesélni csudálatos módon az életéről, az ifjuságáról, a munkáiról.

— *Isadore, je n'en peux plus! Prends moi, prends moi!*

Annyira megzavart, megejtett a zsenialitása, hogy pillanatnyilag azt se tudtam mit tegyek; mégis volt annyi erőm, hogy gyöngéden elvezessem az ő lakosztályának ajtajáig. Igy ment ez teljes három hétig. Végül megcselekedtem azt a bolondot, hogy kirohantam a vasuthoz és az első alkalmatossággal elutaztam.

Mindig azt kérdé:

— *Pourquoi ne peux-tu pas m'aimer?*

— *A cause d'Eleonore!*

Trianon-hotelbeli lakásán egy aranyhala volt, azt nagyon szerette. Meseszép kristályedényben tartotta, maga etette és elbeszélgetett vele. A halacska, amikor a száját mozgatta, ugy hatott, mintha felelne gazdájának.

Egyszer megkérdeztem a portást, mi van a kis aranyhallal?

— Oh, asszonyom, szomoru eset. D'Annunzio ur elment Itáliába és az én gondjaimra bizta. »Ez a kis jószág«, — mondotta — »nagyon közel áll a szivemhez, ez az én boldogságom szimboluma!« — Naponta jött a telegráf: »hogy van az én drága Adolphusom?« Egy szép napon Adolphus igen nehezen, elgyöngülten uszta körül kristálybörtönét és megszünt »kérdezősködni« D'Annunzio felöl. Kihalásztam és kidobtam az ablakon. Nemsokára távirat jött: »Az az érzésem, hogy Adolphust valami baj érte!« Ment a drótválasz: »Megdöglött!« Sürgönyrendelkezés parancsolta: »Eltemetendő a kertbe, sirját szépen diszitse«. Vettem egy szardiniát, becsomagoltam ezüst papirosba és eltemettem, még fejfát is csináltattam a sirjára s ráirattam: »Itt nyugszik Adolphus«.

Rögtön megérkezte után arról érdeklődött az uraság, hogy hol pihen Adolphus?

Megmutattam neki a csöpp sirhantot. D'Annunzio garmadával hordta rá a virágot, órákat álldogált ott és sürü könnyekkel siratta kedvencét.« *y. n.*

A LITERATURA ALMANACHJÁBAN megemlékeztünk többek között a modern kinai szellemi életről is. Összefoglalónk kiegészitéséül szolgálhat most néhány adat, amelyet egy külföldi ujságban olvasunk a kinai irás érdekesebb sajátságairól. Eszerint a mai napság is használt képirás a következő jellemzőbb jelekkel dolgozik: A veszekedést ugy ábrázolja, hogy a nő jelét kétszer egymásmellé helyezi; ugyanez a jel háromszor megismételve rágalmazást jelent. Ha valaki hallgatódzik, ezt a fül mellé rajzolt ajtó ábrázolja. A tető alatt pihenő disznó háziasságot jelent, ha azonban a disznó mellett még nőt is ábrázolnak, az — a házasság jelképe. Ezek szerint a kinai képirás nem tulzottan feminista felfogásu...

Paléologue, Maurice: A cár országa a nagy háboruban

(Forditották Fóti J. Lajos és Révay József. Harmadik Genius-kiadás. Három kötet, összesen 888 oldalon. Népszerü kiadás. Ára 3.90 P.) A 20. század memoir-irodalmának legnagyobb szenzációja Franciaország volt szentpétervári nagykövetének naplója, amely két oknál fogva is messze fölülmulja jelentőségében a háboru óta napvilágot látott összes memoárokat. Egyrészt, mert Paléologue kivételes helyzeténél fogva mindenki másnál közvetlenebb közelségből figyelhette meg minden nemzeti katasztrófák közt a legnagyobbnak, legizgalmasabbnak: a cári birodalom összeomlásának mozzanatait; másrészt, mert minden emlékiró kortársáénál káprázatosabb müvészettel tudja a látottakat elénk vetiteni. Egész világrész, egy nép, egy társadalom él és vivódik, egy mindenhatónak vélt rendszer omlik össze szinte a szemünk láttára ennek a regénynél lenyügözőbb naplónak lapjain, amelyben először tárulnak föl hiteles adatok alapján, teljes részletességgel a »szent Oroszországnak«, a cárok, Rasputinok országának egymásba bonyolódott titkai, udvari, diplomáciai stb. intimitásai. A rendkivüli erővel, csodálatos biztonsággal megirt müvet Fóti J. Lajos és Révay József pompás forditásában adta a Génius-kiadó a magyar olvasók kezébe. A könyv első két kiadásának átütő sikere nyujtott rá módot, hogy a kiadó most a szélesebb tömegek részére is hozzáférhetővé akarja tenni ezt a minden regénynél izgalmasabb, komoly históriai müvet s ezért népszerü kiadást rendezett belőle, amely teljesen az eredeti magyar kiadás tipografiájával és *Baja* Benedek megrendítő cimlapjával jelent meg.

rekvések érvényesülése elé s a fiatalokat valósággal rákényszeritette arra, hogy kiforrottan is megmaradjanak »fiataloknak«, az ötvenen, sőt a hatvanon tul is. Márffy természettől dacos egyénisége azonban csak megedződött az ellenállás harcos erőfeszitéseiben. Makacsul, szinte fanatikus hittel, imponáló müvészi becsületességgel és kitartással haladt tovább kitüzött céljai, rendületlenül vallott ideáljai felé. Müvészete elmélyült s egyre originálisabbá vált az ujabb és ujabb problémák merész kisérletei és sikeres megoldásai közben. Pillanatra sem állott meg, mindig lépést tartott a korszellem gyorsuló ritmusával: ime, töretlenül megőrzött fiatalságának titka. Innen van, hogy fejlődésének bármely periódusában ke-

letkezett müveit nézzük, azok üdén és frissen hatnak.

Müvészetének kezdő, forrongó korszaka egybeesik az *impresszionizmus* legbujább kivirágzásával s ennek a döntő élménynek nyomai mindvégig fölismerhetők pikturáján. Legbensőbb gyökerei *Cézanne* utolsó kompozicióiig nyulnak vissza, amelyek a *plein-air*-ben felbomlott formákat már valami dekorativ egységbe, a tónuson tulmenő, szerkezeti szintézisbe próbálják kötni, a müvészi kép önálló, immanens törvényszerüségeinek engedelmeskedve. A huszéves Márffynak Párizsban ugyan mások voltak a mesterei, a legmélyebb impulzust azonban Cézanne-tól, Van Gogh-tól és Gauguin-től kapta. Amikor pedig hazajött s

Márffy Ödön: Fésülködő leány

megrendezte bemutatkozó kiállitását, elsőnek Rippl-Rónai állott agitálva a fiatal müvész mellé, akinek tüzes pompáju, tiszta szinekben lángoló képei a sötét galéria-tónustól való megszabadulás gyönyörüségét hirdették, szinte vad rakoncátlansággal s azzal az ujjongó optimizmussal, amely Márffy müvészetének egyik legszembeötlőbb karaktervonása maradt máig is. Igen, a *szin* uralkodott első képein, a tiszta, töretlen, friss szinek zengő harmoniája, amely legtöbbször harsány, életvidám *dur*-ban csendül ki. S a *szin* a döntő eleme ma is vásznainak. Az izzó vörös, a harsanó kék, zöld, lila és sárga, hol felfokozva, hol beletompitva a szemérmesen titkolt, bensőséges férfi-lira meghiggadt skálájába. Mert Márffy par excellence *kolorista* müvész. Vásznain semmi sem olyan fontos és jelentős, mint a szin, amely nála nem pusztán *szinező*, hanem alakitó, *modelláló* szerepet játszik s éppen azért önálló életet él. Pátzay Pál plasztikusan tömör essayjének megállapitása szerint képein a szin, mint önmaga értelme, — a népi himzésekre emlékeztető »expressziv« szinesség, — egyuttal *stilust* jelent. Valóban igy van. S egészen

Márffy Ödön: Gyümölcsök

bizonyos, hogy végső soron ennek a nyugati kulturán nevelkedett, izig-vérig európéer festőnek sokkal közvetlenebbek a kapcsolatai az ornamentális *magyar népmüvészettel*, mint azoknak, akik tüntetően nép-nemzeti »témát« festenek — komor és sötét galéria-tónusban. Ahogy arra másutt, a Paál László halálának félszázados évfordulója alkalmával irott cikkemben már rámutattam: a *Munkácsy-Paál-Székely* piktura bitümös *drámaiságában* keresett, speciális magyar vonás egyáltalán *nem kizárólagos*, vagy egyetemes. Vele szemben ugyanigy megállapitható a *Szinnyei-Rippl-*

Márffy Ödön: Séta a fasorban (fotó Pécsi)

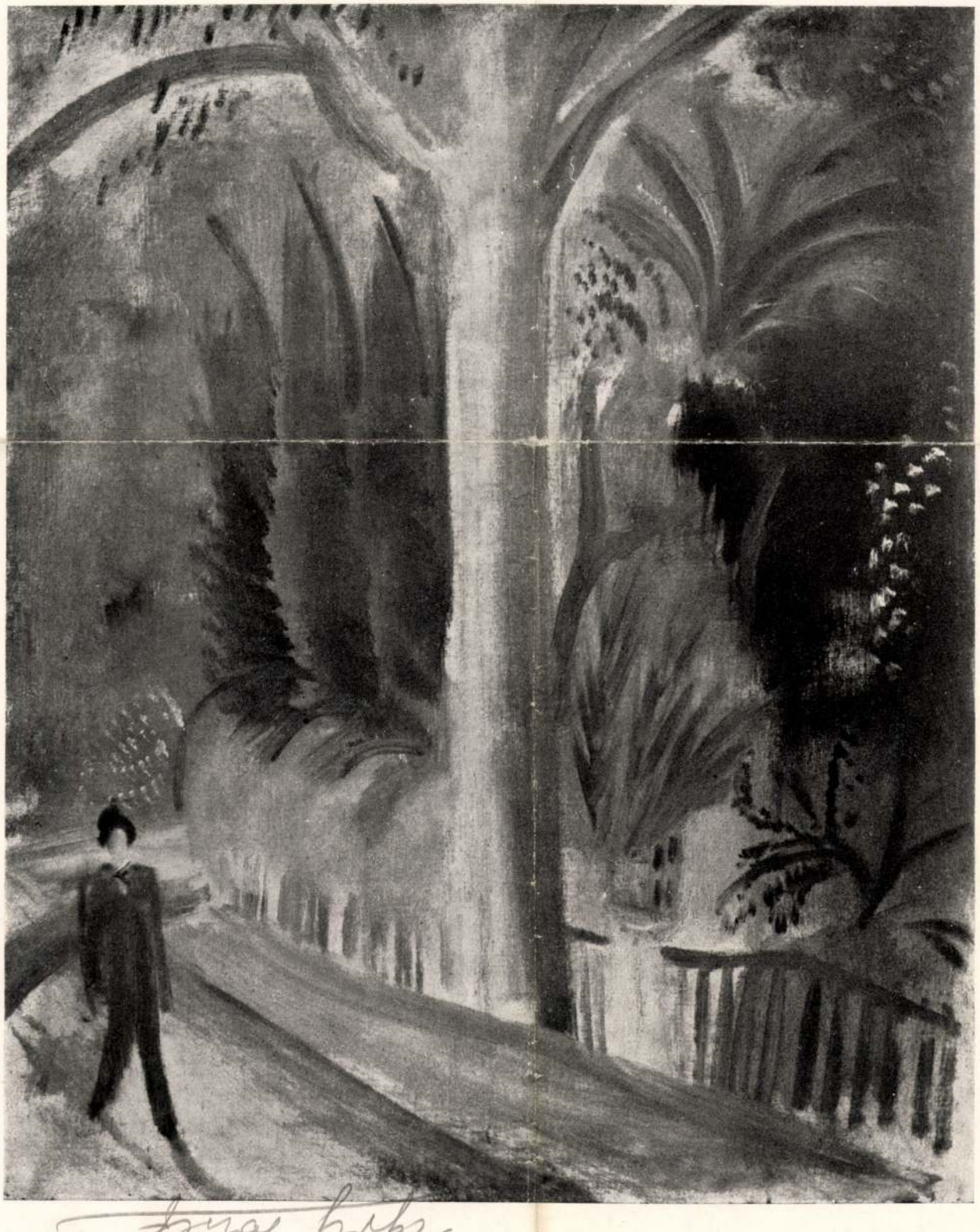

Egry József: Keresztelő Szt. János (Tamás Galéria)

egy könnyű rondójában, egy Mozart-fiorriturában, egy székely nóta analizálhatatlan tökélyében, nem is beszélve egy Verdi-finálé féktelen és mégis fékezett lendületéről, egy Beethoven-tétel vaslogikájú és mégis a szférákig szublimált bensőségű építményéről. Igen, a vonal ritmusa, a proporció ritmusa, az örökké változó és örökre változhatatlan esztétikum ritmusa. Hol tart még mindettől a megvesztegető technikai „fitt"-ségében is kezdetleges, hangulati változatosságot, moduláció-ökonómiát, „Steigerung"-ot nem ismerő, útszéli forma-sablonok járóiskolájában ficánkoló negro-amerikai zenebona?!

Bármily szembeszökő különbségek is ezek a kultúrált fül számára, nem árt hangsúlyozottan disztingválni akkor, amikor a divat, az üzlet és a technika óceánjáróin közlekedő amerikánizmus barbár „Rattenfängerei" csábítják infernális utakra a lelki műveltséggel nem eléggé vértezett európai tömegizlést.

Lányi Viktor

KÉPZŐMŰVÉSZETI FIGYELŐ

CSÁNKY DÉNES KIÁLLÍTÁSA

a Nemzeti Szalonban

Sok művész van ma, akinél az elzárkóznitudás erény volna. Sok művész, aki ösztöne, természete, tudása ellenére magára erőszakol oly törekvéseket, melyek lényétől távol állanak. A festői naturalisták nemzedéke sem a barbizoniak páneurópai iskolájával, sem a későbbi világos valőrfestőkkel nem halt ki. Ma is számos művész akkor érezné jól magát, ha álmélkodó szeretettel csüngene a fűvön, a vizen, a rögön játszó fények és színek kicsiny csodáin; ha nem kellene szerkezetet kényszerítenie a jelenségre, hanem szabad odaadással olvadhatna fel a természetadta képben. És sok, sok művésznek nincs meg a kellő bátorsága ahhoz, hogy őszintén tisztába jöjjön önmagával és visszautasítsa az intellektus csábító kísértését. Az intellektus csábít; jelszavakkal, melyek másnemű lelkekben fogamzottak és nyertek eleven életet, jelszavakkal, melyek ki nem tölthetők tartalommal olyanok által, akik e tartalmakra meg nem értek. Konkréten: jaj annak, aki belső, érzésbeli kényszer híján kísérletezik expresszionizmussal, aki erőszakot követ el természetes hajlamán; jaj annak, aki „modern" és aktív akar lenni, mikor szíve minden rostjával a passzív odaadás csendes és apróörömös világában él. Ha egyéb nem, a meggyőződésnélkülieknek ez az uszályhada is elég lett volna az expresszionizmus megingatásához.

Csánky Dénes igen tehetséges festőnek megadatott, hogy bekötött szemmel tudjon elhaladni a modern lelkek minden lázongása és kínlódása mellett. Mig a mai nemzedék elégületlenségtől és olthatatlan élményszomjtól hajtva küzködik az új formáért, ő hálás elégedettséggel fogadja, amit az ősapák — Rousseau és Corot — és azok követői reá hagyományoztak. Csánky művészetében nincs utánzás: újraélés van. Szerény, csendes, szeretettől meleg lelkével mélyed el a jelenségek változó életébe. Gyakran tárgyilagos és derűsen krónikás tud lenni. Ilyenkor a vízfestékhez nyúl. Úgy látja az olasz várost, mint a vakációzó turista, aki pihenő idegekkel vonultatja el maga előtt a sok üdítő látnivalót. A biedermeyer prospektusfestők hűsége, odaadása és ízlése szól ebből az apró-művészetből felénk. Olajfestményei közül csak azok hatnak előnytelenül, melyeknél a színek kilépnek rezervált tompítottságukból. Csánky a pianók művésze és már a mezzoforte megzavarja harmóniáját. A legjobb ott, ahol csak egy sáv ugart, egy pár kopár házfalat, egy darab borús eget fest. Már a figurák, melyeket előszeretettel helyez képei közepébe, megzavarják az áhitatos csendéletet. Van aztán egy pár képe, mely a páraburok mögött

összefoglalja, foltba zárja a fák, a talajtestek sziluetjeit, és ilyenkor egy egész kevés aktivitás tolúl a festménybe: nem kompozició, de már nem véletlenszerűség. Ilyenkor a régi nagybányaiak területén mozog. Regisztere tehát a vigyázatos, részlethű valóságmegfigyeléstől az atmoszféra- és valőrfestésen át az egyszerű összefoglalásig vezet.

Nota bene: bekötött szemmel járni önmagában még se nem erény, se nem előny; csak akkor válik azzá, ha egyrészt produktivitást eredményez és ha másrészt az ellenkező esetben a megzavarodás elkerülhetetlenné válna.

Rabinovszky Márius

MÁRFFY ÖDÖN KÉPEI

Az Ernst-múzeum csoportkiállításán egy tágas termet Márffy Ödön új képei töltenek meg. Úgy éreztük, hogy ebben a teremben egy olyan ösztönös, de ösztöneiben már önmagára ismert, öntudatlanul rátaláló, de rátalálásait csalhatatlan tudatossággal ellenőrző művésszel találkoztunk, akiről illő külön megemlékeznünk.

Márffy Ödön gyökeresen festői temperamentum. Elsősorban színeket és fényeket lát s nem formákat és vonalakat: a világ jelenségei színekben és fényekben áradnak belé s vetítődnek vissza vásznára. De az ő színlátomásai nem impressziók: nem a dolgok fölött lebegő oszló-foszló fátyol pillanatnyi elkapása, — a dolgok lényege és mélye szólal meg harsány, komoly és testes színeiben. Nem mulandó fények játszanak ezeken a széles ecsettel odavetett csöndes vizeken, s nem fölszáradó borulatok vetődnek ezekre a bizonytalan tömbű hegyekre: a hegy, a víz, a fa, a levegő, a tér s a megállott idő örök színei Márffy Ödön kékjei, pirosai, zöldesbarna és erős sárga foltjai. Márffy nem választja le a színt a formáról, hanem képzeletben lerombolja az egész világdarabkát, amelyet képére szorít, s újra fölépíti az önmagában őrzött háborgó, életretörő szín-káoszból.

Bizonyosan ez adja tájképeinek, s különösen nagyszerűen összefogott, tömör vízfestményeinek szuggesztivitását: e tájak egytől-egyig túl vannak a pillanatnyiságon, sőt túl a valóságon; abban a vadonat frisseségben ragyogtak előttünk, ahogy a teremtés egykor elősodorta a hegyeket és vizeket a semmiségből, vagy ahogy a művészi teremtés kibontotta e világokat a valóság zavarából. Közvetlen élményként születtek e tájak a festő lelkében s közvetlen élményként hatnak a képek szemlélőjére.

S még csodálatosabb, ahogyan a művész emberi lelkeket tud megragadni a színen át. „V. M. kisasszony arcképe" éppoly kevéssé portré szoros értelemben, mint az „Almaszedő leány" képe: ösztönös és lényegi átélések ezek is, mint tájai. V. M. kisasszony arca nem legfontosabb a képen: bár elmerült távolbarévedése a nézőt is túlvezeti a kép keretén egy tágabb és messzebb világba, amint viszont az almaszedő lány tekintete primitívebb és egyszerűbb igénnyel a szeme előtt csüngő zöld almán tapad meg, s a föléje hajló ággal záródik körül. V. M. képén fontos a test határozott és hangsúlyozott körülzárása a kék ruha szövetével, mintegy ellentéteként a szellemi hatású fejnek, melyet a háttér kavargó lombszíneinek nyugtalansága húz alá: egy differenciált lélek kaleidoszkópjának kivetítődése. S az almaszedő parasztlány képén, ahol a test és ruha inkább csak jelezve van, legfontosabb a három harsányzöld alma színfoltja, melynek egyszerű valósága és naivsága a keresetlen arc igazi lelki körülfoglalása.

A „Nyár" című nagy kompozició, melynek lényege a vonalas fölépítés lenne, nem ennyire végleges, s kivált a fekvő alak bizonytalan helyzete egységbontó: különös, hogy a kép egyik sarkába vetett csendélet, s három égő pipacs pirossága, (a tiszta színesség) mennyit lendít a kép egységén. A színben és a színeket úsztató fényben van Márffy Ödön legmélyebb erőssége, amint azt megragadó hatású fényvázlata, a „Lakoma" is bizonyítja.

Sárközi György

Márffy Ödön

Márffy Ödön: Iriszek

Népművelés 1963 dec

gos-maszatos ég baljós boltozata alá helyezi; pirosa, sárgája világít, szinte süt, mintha nem is a nyári dél komor naptüzétől kapná fényét, hanem valami belső atomrobbanástól.

A csendélet csak néhány száz éve vált önálló témává az európai festészetben, sokáig az aprólékosan pontos természetábrázolás elvét követte, a modern művészet viszont szívesen és sűrűn választotta formai kísérletezései próbamezejéül. A pécsi múzeumban néhány nagyon szép csendéletet láthatunk, s jól megfigyelhetjük, hogy az igénytelen és gyakran szinte azonos tárgy: egy csokor virág, egy váza, egy asztalterítő — milyen kimeríthetetlen lehetőséget tartogat a művészet számára, s hányféle változatot ölt az alkotók eltérő felfogása, egyénisége szerint. *Márffy Ödön* (1878—1959) „Íriszek" című képén a törékeny szépségű virágok súlytalanul helyezkednek el a kék váza fölött, tarka szirmaik leheletszerűen finom és mozgékony színpárák káprázatát varázsolják elénk, japános virágtáncot, a virágok lelkének tündérmuzsikáját. *Kmetty János* (sz. 1889) mértani látásmódja a virágokat is szögletes ábrákba kényszeríti, a csokrot piros gúlákra bontja, melyeknek éles háromszögei a terítő szigorú mintázatát ismétlik; ez a művész nem a virágok lírai költészetének titkos dallamára figyel, hanem besorolja őket a maga konokul megszerkesztett, kemény harmóniáinak világképébe. *Ámos Imre* (1908—1944) szorongó életérzését vetíti a csendéletbe: zsúfolt, szűk szobát fest ájult zöldes derengésben, csokrának tompa sárga foltja ernyedten olvad bele a lemondó szín-egyhangúságba, melyből csak egy fekete kancsó vá-

c/1

BÁBJÁTÉK É
BESZÉDTECH

RENDEZÉS, SZÉP BESZÉD: ez vol
a Népművelési Intézet Központi bábj
zésének. Tavaly *Szegeden* kezdtük el
mozgalom vezetőivel, hogy a szép n
engedhetetlen követelmény. A gyerm
velése szempontjából nem mindegy,
szavakat, hogyan hangsúlyozunk, be
lejtés törvényeit. Mindenki megért
azonban be is vallotta, hogy munkás
tönös volt, nem törekedett tudatosan
lag helyes tolmácsolására.

Ez évben *Pécs*ett megalapozottabb,
zusra került sor. Az elméleti előadás
alapvető problémáira igyekezett rám
széd kialakulása, a beszédszervek, h
lyozás, hanglejtés, írásjelek, beszédhib
Sok gyakorlati példával igyekeztünk a
teni, illusztrálni.

Utána magnópróbát tartottunk. Jóné
lediktáltuk *Tóth Árpád Láng* című kö
instrukcióval, hogy többször olvassá
gyakorolják szép, értelmes elmondás
nem színészi produkciót várunk, mégc
dalmi színpadok színvonalához mérjük
mondásuk alap arra, hogy szövegért
technikai hibákra, továbbá hangsúly
tempó-ritmusbeli erényekre és fogyat
tassunk.

A MAGNÓPRÓBA fölöttébb sikeres
Hogy megdöbbent az a hallgató, ami
hatta szalagról versmondását, — aki
„th"-t mondott; „gyufát" helyett „*gy*
„vígat" helyett „*vigath*" és így tovább
A szöveget nyugodtan, állva mondt
még így is igen sok beszédtechnikai h

Dalmady Géza a Szőke Ciklon című színd
ter figurájával

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 NOV 26
HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
Márffy Ödön festőművész

1021

Márffy Ödön emlékezete

PIPACSOK

Száz éve, 1878. november 30-án született Márffy Ödön, a magyar művészeti élet kiemelkedő egyénisége. Pályája elején tökéletesen beilleszkedett abba a forrongó, eleven szellemi légkörbe, amely Budapesten az első világháború előtt kialakult. A Nyolcak festőcsoport tagjaként konstruktív szemléletű, erőteljes színvilágú, robbanékony dinamikájú képeket festett. A századforduló reformnemzedékének tagja, 1913-ban másokkal együtt tiltakozik a Népszava szerkesztőinek letartóztatása ellen, s 1919-ben aktívan részt vesz a Tanácsköztársaság művészeti életének megszervezésében.

Belső békéjét és képeinek stiláris kiegyensúlyozottságát szinte zökkenőmentesen tudja összeegyeztetni a 10-es évek társadalmi küzdelmeivel, a hamvas színeket szilárd kompozícióra való törekvéssel. A 20-as évektől művészete „konszolidálódott", s a további négy évtized során kialakult az a jellegzetes életút, amely Márffyt a harmónia és az életöröm festőjévé avatta.

ÖNARCKÉP A KERTBEN

Festészete a vizuális öröm és gyönyörködés kimeríthetetlen forrása. Olyan természetű képi világ, amely a látvány igézetével ejt rabul, a színek villódzásával, a festékből szőtt fátyolszerű felületek vibráló, lüktető érzékiségével. A szépség iránti kivételes fogékonyságáról egyszerű témájú képek vallanak: elmélázó szép nők, rezgő lombú fák, hamvas gyümölcscsendéletek, fodrozódó kék víztükrök és futkározó lovak. Páratlan könnyedséggel és virtuozitással megjelenített „ábrájuk" belső feszültséget, visszafogott erőt sugároz.

Mozdonyfűtő apa hetedik gyermeke... Öt nőtt föl közülük. Négyen a pártnak is tagjai. S ha már úgy hozta a sors, hogy a téglaskerti munkáscsalád legkisebb gyermekeként — s ráadásul egyedüli — leányként cseperedett fel, tegyük hozzá: ma Nagy Károlyné titkár a BIOGAL Gyógyszergyár MSZMP-bizottságának élén.

Tipikus életút?

Talán. Mindenesetre van abban valami törvényszerű, hogy a sok esemény révén munkásmozgalmi nevezetességű téglaskerti környezetben nőtt fel, s lett hivatásos pártmunkássá.

A pártban végzett munkáról általában mint társadalmi munkáról szoktunk beszélni. Az is. A magyar kommunisták több százezres tábora kohász, mozdonyvezető, bányász, traktoros, növénytermesztő, orvos vagy tanár, és emellett dolgozik a pártban, a mozgalomban. Ugyanakkor az is tudott, hogy a politika, amint Lenin nevezte: „művészet, tudomány". A politikai életet csak hozzáértéssel, gyakorlattal, sok tapasztalattal lehet irányítani; szükség van hivatásos pártmunkásokra is.

Ezek egyike Nagy Károlyné. Még jóformán gyerek volt, amikor a felszabadulást követően a népi demokratikus forradalom eseményei közepette bekapcsolódott az ifjúsági mozgalomba. Az iskolapadból kilépve küldték egyhónapos ifjúkommunista pártiskolára, mint a Téglaskert MADISZ-titkárát. A pártiskoláról kikerülve lett a MINSZnek, a Magyar Ifjúság Népi Szövetségének munkatársa. Tizenhét éves ekkor. Aztán a SZIT városi titkára lett.

Az ifjúsági mozgalomból természetes út vezet a párthoz. 1950-től már a megyei pártbizottságon dolgozott, mint az ifjúsági mozgalom és a nőmozgalom felelőse. Közben férjhez ment, tanult, gyerekeket szült, és rövid berettyóújfalui időszak után ismét pártmunkás a Debrecen városi pártbizottságon, 1974-től pedig titkárrá választják a BIOGAL Gyógyszergyár pártbizottságának élére.

Látszólag sima életút, de sok mindenről nem szóltunk. Az élet nem kímélte a megpróbáltatásoktól. Férjével a kor küzdelmei, a mozgalmi élet követelményei folytán csak néhány évet tudott együtt tölteni. Katonai szolgálat, pártiskola, majd szovjetunióbeli tanulmányok miatt tizennégy évi házasságból férjének hét évet távol kellett töltenie. Amikor pedig már végre együtt lett volna a család, kislányaival egyedül maradt. Férje halála után tanulásba, mozgalmi munkába temetkezett. Minderről azonban csak kevesen tudnak. Nem az a fajta asszony, aki panaszkodik, siránkozik. Pedig életében jócskán voltak nehézségek, tragédiák.

— Mindig azt mondtam, hogy az ember ne hagyja el magát. Ha az ember életútjának voltak is nehéz időszakai, ennek azt kell eredményeznie, hogy jobban megértse mások gondjait. Aki emberekkel foglalkozik, annak az ilyesmit érzékelnie kell.

— A mozgalomban, a gyárban is mindenki úgy ismeri, mint fegyelmezett, szerény, halk szavú asszonyt. Hogy tudott tekintélyt szerezni?

— A halkszavúság nem jelenthet bizonytalanságot. Egyébként az ember tekintélyt csak magatartásával, munkájával szerezhet és persze azzal, hogy magára is érvényesnek tekintse mindazt, amit másoktól elvár.

— Nehéz a pártbizottsági titkár munkája?

— Azt hiszem, igen. Csak egy példát hadd mondjak. Határozat van rá, hogy a mozgalmi rendezvényeket, a pártmunkát is munkaidőn kívülre ütemezzük. Ez még több áldozatot követel a kommunistáktól, hisz a munka után is mindenki rohan. Az embereknek ezer-

Számtalan kis hegedű telepszik a szívekre

KRÚDY-FANTÁZIA

A viaszlemez mint az óra körbejár. Álmodom... Az álmok ilyen dús pompával hangzó képzetek? Vajon boldog lesz az ébredés, a cso-

meg ezer szín, illat, muzsika lopja a férfi szívét tovább, a ki tudja hányadik megcsalatás felé. Rezeda és Árnyék,

egy pohár sör mellett! Van valami titok a ser körül is, „mintha a komló virágozna ki benne". Ilyenkor szánni-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PETŐFI NÉPE

Márffy Ödön, festőművész

1021

Márffy Ödön emlékezete

Száz éve, 1878. november 30-án született Márffy Ödön, a magyar művészeti élet kiemelkedő egyénisége. Pályája elején tökéletesen beilleszkedett abba a forrongó, eleven szellemi légkörbe, amely Budapesten az első világháború előtt kialakult. A Nyolcak festőcsoport tagjaként konstruktív szemléletű, erőteljes színvilágú, robbanékony dinamikájú képeket festett. A századforduló reform nemzedékének tagja, 1913-ban másokkal együtt tiltakozik a Népszava szerkesztőinek letartóztatása ellen, s 1919-ben aktívan részt vesz a Tanácsköztársaság művészeti életének megszervezésében.

● Pipacsok.

Festészete a vizuális öröm és gyönyörködés kimeríthetetlen forrása. Olyan természetű képi világ, amely a látvány igézetével ejt rabul, a színek villódzásával, a festékből szőtt fátyolszerű felületek vibráló, lüktető érzékiségével. A szépség iránti kivételes fogékonyságáról egyszerű témájú képek vallanak: elmélázó szép nők, rezgő lombú fák, hamvas gyümölcscsendéletek, fodrozódó kék víztükrök és futkározó lovak. Páratlan könnyedséggel és virtuozitással megjelenített „ábrájuk" belső feszültséget, visszafogott erőt sugároz.

● Önarckép a kertben. (MTI Reprodukció — KS.)

talános isko
kaerőt, aki
elsajátításáh
megszerzésé
hetes nehéz
tanfolyam e
országos érvényű nehézgépkezelői jogosítványt kapnak. A hivatásos gépjárművezetői tanfolyamra (B+C—E+kezelő) jelentkezés a már ismertetett feltételeken kívül az alábbiakkal egészül ki: katonai szolgálat letöltése, büntetlen előélet. A tanfolyamot elvégzett hallgatókat 2 éves gyakorlat megszerzése után „D" kategóriás (buszvezetői) tanfolyamra is beiskolázzuk. A tanfolyamra jelentkezőknek szállást, kedvezményes étkeztetést és hazautazást, munkaruhát stb. biztosítunk. Felvételre jelentkezni lehet: Földgép Vállalat 400-as Főépítésvezetősége, Kecskemét, Korhánközi út 7.

1442

Magánosok, közületek, figyelem!

A Szék- és Kárpitosipari Vállalat Kecskeméti Gyárának bemutatótermében,

KECSKEMÉT, TÖRÖKFAI 159.

MEGVÁSÁROLHATÓK A VÁLLALAT TERMÉKEI:

székek, kárpitosgarnitúrák

OTP-ügyintézés — udvarias kiszolgálás.

Jubileumi hetek

300 ÉVES CENTRUM ÁRUHÁZAK

Nylon, K
minden
Szabadidő
Gyermek
Mintás ha

Márffy Ödön

Vas. Ujs. az Ujmagyarság képes mell. 1937 máj. 2.

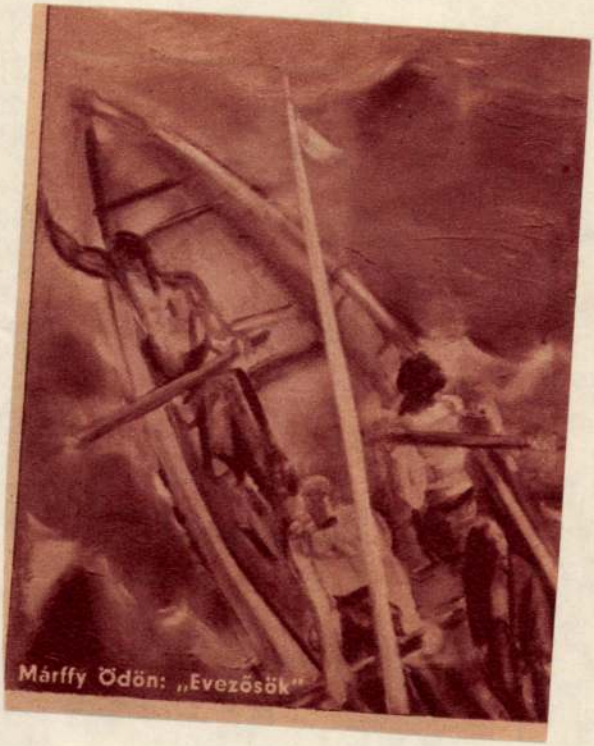

Márffy Ödön: „Evezősök"

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Márffy Ödön

NÉPMŰVELÉS

1963 — 10

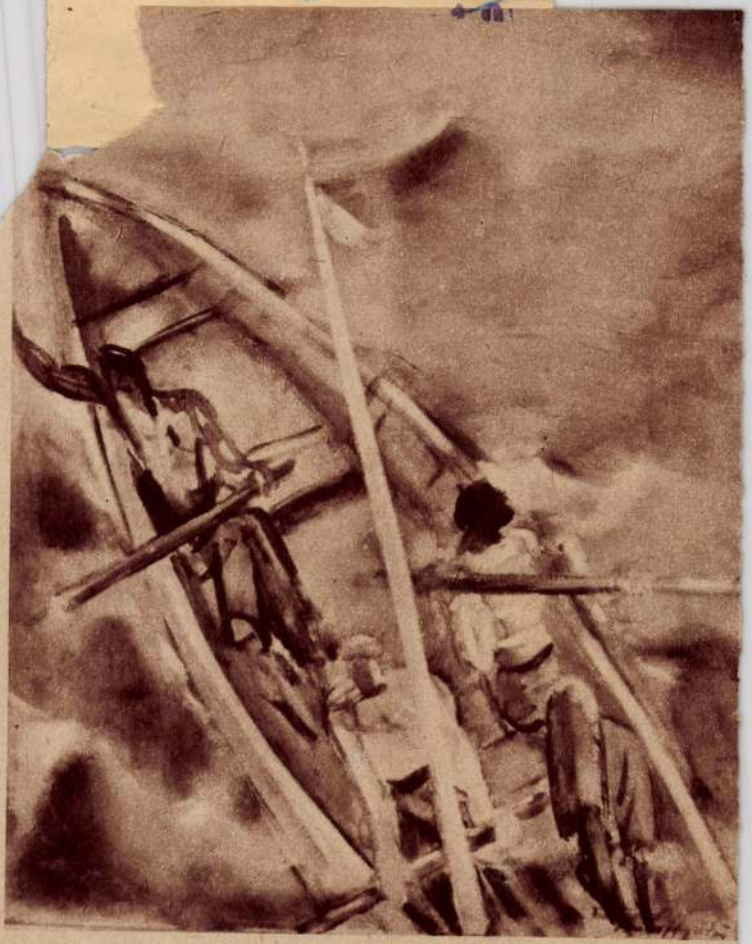

Márffy Ödön: Evezősök

Egry József: Aranykapu

(1894—1934). Szegényembereket festett már Munkácsy, Mednyánszky, Fényes Adolf, újabban *Nagy Balogh János* (1874—1919), a kubikosok világának komor hírmondója, és a barázdás paraszti arcok és tragikus fák festője, *Nagy István* (1873—1937). Derkovits Gyula képeivel az osztályharc témája vonult be a művészetbe. A látványt, melyet fölényes tehetséggel tartott hatalmában, jelképpé, indulatszóvá formálta. Halárusának késsel gyűrkőző, félelmetes alakja a kapitalizmus hentes-arcát villantja felénk, fázlódó anyókái, kivégzőoszlophoz kötözött elítéltje, szomorú önarcképei a proletársors kemény igéi, bánatot, dacot és lázat sűrítenek. Merész mondanivalóit merész és újszerű formában közölte. Színeinek ezüstös csillogása, mely mint késpengén megcikkanó fényé, József Attila költészetének modern sugártörésére emlékeztet. Szerette — és bizonyára a film technikájától kölcsönözte — a merész kivágásokat, melyek csak a lényeget mutatják, szokatlan látószögből. Így örökítette meg 1930-ban a nagy szeptemberi munkástüntetés emlékét *Kenyérért* című képe: halottsápadt kövezeten, melyre embervér és lótrágya hullt, darab kenyér hever, mellette megyilkolt munkás elterült félalakja, olomszín, megkövült arc, a halál lila

átványt; minden,
ngó, ékesíti. Né-
valat kivételével
orakozik, s egye-
hítatban, a való
i, de mily külö-
a kék nem a víz
mint várnók, ha-
partkaréj szélén
árnyékában, a
gás tetőpontján,
ybe simuló kari-
a zöldek, a pír

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-126

Markfy Ödön festő- és grafikusművész

MŰVÉSZET
1984 JUN

Helmut Middendorf: A vörös éjek városa,
olaj, műgyanta, vászon, 220x348 cm, 1981 (fotó Somfai)

Helmut Middendorf (1953) a modern éjszakai nagyváros igazi festője. Szinte minden képén a város éjszakai színtereit mutatja be, a diszkókban vonagló, a pályaudvarokon, hidak alatt őgyelgő emberek kiszolgáltatott világát. Ezeken a képeken az emberek szembekerülnek a modern városi építészet anonim brutalitásával. A központi teremben látott *A vörös éjek városa* című képe egy diszkóklub furcsa éjszakai életét mutatja be, a szpotlámpák fényébe kerülő figurák szinte berobbannak a képbe, míg a sötétségbe burkolódzó, elomló alakok – a rockénekesek, az éjszaka bennszülöttjei, a lebegő narkósok – feloldódnak a környezet hideg kékjében.

(Sinkovits Péter: Képéhség)

25 Ft

Márffy Ödön

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Független Néplap
Megjelent: Pécs
1948 DEC. - 2

93

oOo

Márffy Ödön, a modern magyar festészet egyik úttörője most töltötte be hetvenedik évét. Alkotóereje teljében érte meg magas korát s a magyar képzőművészeti élet szeretettel fordul a kiváló festő felé születésnapja alkalmával.

Márffy Párisban kezdte pályáját s a „művészetek bölcsőjében" szerzett élményei mindvégig döntőek maradtak működésében. Festői látása, ragyogó színei Páris jegyét hordják magukon. Egyéni művész alkatának mindig volt bátorsága arra, hogy iskoláktól és csoportoktól független vigye véghez saját elképzeléseit s alakítsa ki a maga külön festői világát.

oOo

429/1927. M.O.B. szám al

85883/927

Bei Reklamationen und Zahlungen bitten stets

Form. 40

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1989 DEC 3

Márffy Ödön

NÉPSZAVA
Budapest

A MARÓT-CSOPORT,
a KMP által vezetett fegyveres ellenállás során 25 esztendeje hősiesen meg robbantással a nyilasok nagygyűlését a Városi Színházban.

BARBAY FERENC,
az ellenállási mozgalom részvevője halálának 25. évfordulója.

KREYBIG LAJOS
talajkutató, agrokémikus, kétszeres Kossuth-díjas, akadémikus 90 esztendeje született.

MÁRFFY ÖDÖN
festőművész, a XX. századi modern magyar festőművészet egyik úttörő mestere halálának 10. évfordulója.

LACZKÓ GÉZA
író, a Nyugat első nemzedékének jeles elbeszélője 85 esztendeje született.

ELIN PELIN
kiváló bolgár regényíró, elbeszélő halálának 20. évfordulója.

CARL ZEISS
német mechanikus, az optikai ipar kiváló mestere 85 esztendeje halt meg.

JÓZSEF ATTILA
forradalmi költő, a magyar lírának Petőfi és Ady mellett legnagyobb alakja 32 éve halt meg.

feltűnés nélkül, kabátzsebben vihető három darab lapos, kecses kis pokolgépet.

Ebben már nagy jártassága volt. Hiszen a párt megbízásából nem sokkal azelőtt a Marót-csoport robbantotta fel a Gömbös-szobrot, a Kossuth Lajos utcai nyilas könyvesboltot, a bánhidai erőmű magasfeszültségű vezetékének két fontos szakaszát, majd több katonai jelentőségű vasútvonalat is. Most úgy beszélték meg, hogy csak párman vesznek részt az akcióban, negyedik társuk fedezi őket.

Másnap, december 3-án

KÖSZÖNTJÜK MINDAZOKAT,

akik érdeklődnek szándékaink iránt. A „*Kút*" lapjain azt a kapcsolatot akarjuk megerősíteni, melyet kiállításaink útján kezdtünk meg a magyar közönséggel. Fontosnak tartjuk ugyanis, hogy folytonos tájékoztatással szolgálhassunk. Terveinkről, fejlődő művészeti irányunk mozgásáról és általában arról a szellemi életről, mely közel áll mihozzánk. Hiszszük, hogy rövidesen a művészetet szerető közönség táborából kapunk bátorítást, mely elengedhetetlen feltétele minden művészi sikernek.

Nem kell talán külön hangsúlyoznunk, hogy minden félreértés nélkül csakis a magyar progresszsiv művészetet szolgáljuk.

E pillanatban nem tudnék fontosabb kérdésről szólni, mely minket érdekelhetne, mint a mai magyar művészet helyzetéről; azokról a mozzanatokról, eltolódásokról, melyek a közelmultban történtek és élénken jellemzik festői kulturánkat.

Az egyik, a köztudomásulag alapjában megrendült Műcsarnok válsága, mely állandóvá vált és jórészt magával rántotta az akadémikus ó-konzervativ irányzatot. A tömegizlés, mely ott azelőtt hatalmasan alátámasztott védelemben részesült, a merőben ötletszerű kiállitások miatt csak hézagosan van kiszolgálva. Festőink megfelelő és végleg legyengült eszközeik hiányában képtelenek az általános figyelmet magukra irányítani. Mind hosszabb és hosszabb ideig vagyunk kénytelenek nélkülözni: a vörös naplementéket, a szabadalmazott nyirfacsoportokat, mocsárban állongáló gólyákat, konyha- és szalon-sarkokat és más efféle agyonüldözött és megszámozott motivumokat, nem felejtve el a műtermekben kieszelt élményeket sem. Közöttük szerepeltek az anzikszkártyáknak azok a javíthatatlan poétái, kiknek művészi becsvágya alig haladta túl a derék tüzoltók, ambiciózus kirakatrendezők és érzékeny füszeresek elismerését. Ezek a szellemi hátvédek rendszeres működésükben beláthatatlan időkig akadályozva vannak.

MÁRFFY ÖDÖN ÖNARCKÉP.

Sokkal figyelemreméltóbb és jelentősebb az a művészi esemény, mely most zajlik le.

Sorozatos és súlyos jelek azt mutatják, hogy a konzervativok és naturalisták, összes rokonszármazékaikkal együtt — a kiéltség terméketlen tájai felé sülyednek és talán már a legmélyebb holtponthoz jutottak: a *mozdulatlansághoz*. Az agonia már régen tart, de mivel rendkívül kiterjedt birtokállományuk van — a bénulásnak sokféle fázisán mentek keresztül.

A kiállítások tömegei, melyekben szinte hétről-hétre kikövetelték a figyelmet, majdnem kivétel nélkül e két irány körébe tartoztak. A naturalizmus rugalmasságát erősen kihasználva, külön-külön tömörültek művésztársaságok hangsúlyozott címei alatt, melyekkel szuggesztiv módon belső, újszerű tartalomra akartak rámutatni. Sajnos, ezekben a kieszelt szimbolikus címekben teljesen kimerül a legtöbb társaság mondanivalója, mert mögöttük nem lappang semmiféle új szellemi irány, — mint ismét csak a jól ismert naturalizmus és konzervativizmus, mely csak a szociális együttműködéssel bővült ki.

Miután ezek a külső tömörülések nem jelentenek semmiféle stilus-különbséget — nem a mi feladatunk jellemzésük.

Kétségtelen, hogy ezekben az egyesülésekben bőven vannak kiváló tehetségek, sőt az impresszionisták nem csekély számban, akik mihozzánk oly közel állanak.

I. ÉVFOLYAM * BUDAPEST, 1926 MÁRCIUS 28 * 1. SZÁM

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST
V, SZIGET-UTCA 40. SZÁM

KUT

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGY ÉVRE 100.000 K
FÉLÉVRE 50.000 K
EGYES SZÁM ÁRA 15.000 K

MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT — KIADJA A KÉPZŐMŰVÉSZEK UJ TÁRSASÁGA

SZERKESZTI: DÉNES LAJOS

A KUT HATHETENKINT JELENIK MEG, EGY ÉVBEN NYOLCSZOR

VASZARY JÁNOS: MADONNA A GYERMEKKEL

XVI. 129.

A NÉPSZABADSÁG KULTURÁLIS MELLÉKLETE

1958. június 1.

CANNES UTÁN

Egy olyanfajta összegezés, amely a mai filmművészet helyzetét akarná általános érvénnyel jellemezni, az idei cannes-i találkozó után különösen kockázatos. Igaz, láttunk egy sereg filmet – jóval kevesebbet, mint amennyit egy-egy régebbi fesztiválon bemutattak –, volna mire hivatkozni. De a fesztivál műsorának az összeállításában az idén különösen sok volt az esetlegesség. A rendezőség alig válogatott, majdnem minden esetben azt a filmet fogadta el, amelyet elsőnek felkínáltak neki. Hogy aztán melyek voltak a kiemelkedőbb, „jellemzőbb" filmek, azok-e, amelyeket Cannes-ba küldtek vagy pedig azok, amelyeket a többi fesztiválra tartogatnak, igen nehéz volna megállapítani.

Annyi azonban bizonyos, hogy nem annyira a találkozóval, mint inkább magával a filmmel van baj. Mindenekelőtt a nagy hagyományokkal rendelkező nyugati filmgyártással, amelynek válsága az idén különösen szembetűnő volt. A mi közönségünkben még él egy kis illúzió a nyugati filmeket illetően. Rendszerint a kiemelkedőbb nyugati filmeket vásároljuk meg és mutatjuk be. Ez helyes is, a baj ott van, hogy nem eléggé tudatosítjuk a közönségben – és sokszor magunkban sem –, hogy ezek az értékesebb alkotások csak kis töredeket képezik annak, amit egy-egy ország filmgyártása évente produkál, hogy azok – még a hozzánk eljutó gyengébbek is – csak ritka foltok a nyíltan üzleti szellemű, sekélyes filmek áradatában. Így volt ez már régebben is. De három-négy évvel ezelőtt még sok nyugati országban volt egy-egy csoport, amely, ha nehézségekkel küszködve is, de ki tudta állítani a maga három-négy, sokszor jóval több, filmjét évente. Amely szilárd bázisa tudott lenni a haladó filmművészetnek. S mi több, ezek a művészek akkor még el tudták érni, hogy hivatalosan is képviselhessék országukat egy-egy nemzetközi találkozón, hogy ők nyomják rá bélyegüket egy-egy nagyobbszabású művészi demonstrációra. Ez valóban szép eredmény, figyelemre méltó erőfeszítés volt. Ma már azonban világos, hogy jelentőségét annak idején nagyon is túlbecsültük. A következtetéseket, amelyeket levontunk e csoportok működéséből, nem igazolta az idő.

Kezdjük mindjárt azzal a gyakran hangoztatott megállapítással, hogy a „realizmus tért hódít a nyugati filmművészetben". Hát bizony, sajnos, ennek – 1958-ra – majdnem az ellenkezője lett igaz. A realizmusból, amelyen mindenekelőtt a társadalom valóságos és jelentékeny, művészi megjelenítésre érdemes problémáinak igaz ábrázolását értjük, afféle jámbor naturalizmus lett, az *eszközök* valósághűsége és nem az *eszméké*, a *tartalomé*. Kiderült, hogy óhajainkat jócskán összekevertük a valósággal. A kép, amely elibénk tárult ezen a fesztiválon, a visszavonulás képe, az eddig haladónak, bátornak ismert nyugati irányzatok megtorpanásáé. Azon, hogy az amerikaiak – a „*Karamazov-testvérek*"-en kívül, amely a klasszikus irodalomhoz nyúl vissza – kipróbált recept szerint alakuló történetekkel, sablonos álbonyodalmakkal szerepeltek s hogy az angolok hihetetlenül ellaposítottak és meghamisítottak egy izgalmas, igényes témát, mindezen különösképpen senki sem lepődött meg. De például az, hogy az olaszok mélyebbre zuhantak sokat bírált tavalyi, tavalyelőtti szereplésüknél is – igen nagy csalódást keltett.

Csalódást, mert bár az utóbbi időben sokat beszéltek az olasz neorealizmus válságáról, mégiscsak ott élt bennünk a remény, hogy ez az annak idején merész és erőteljes művészet kilábol a krízisből. De hát, úgy látszik, nem ilyen egyszerű a dolog. Amint nem egy jelből – többek között az olasz filmművészet kiemelkedő egyéniségeinek terveiből – látszik, nem azért, mintha az olasz művészeknek nem volna meg ma is az az igényük, hogy a társadalom eleven, izgalmas kérdéseire keressenek választ. Mindez – Zavattini szavai szerint – sokkal inkább „az ország politikai helyzetével, az utóbbi időben tapasztalható megmerevedéssel függ össze, amely kihat a művészek munkájára, lelkiállapotára." Más szóval: demokrácia ide, demokrácia oda, a burzsoá rendszer hatalmi emberei csak addig tűrik el, hogy fejükre olvassák bűneiket, amíg nem látnak ebben különösebb veszélyt. A *Róma 11 óra*, a *Tető*, a *Biciklitolvajok*, a *Hűtlen asszonyok* és a többi nagyszerű realista film azonban úgy látszik túlságosan is bőséges sorozat volt, túlságosan is nagy adag a leleplezésből, az igazságból. Mint ahogy a többi nyugati ország művészeinek többsége, a kitűnő olasz rendezők serege is a művészet mellékösvényeire szorul. Tartani akarja a neorealizmus művészi színvonalát, tovább akarja tökéletesíteni azokat az eszközöket, amelyeket régebbi erőfeszítéseiben kialakított. Ezek az eszközök meg is maradtak, itt-ott meg is csodáljuk finom, biztos kezelésüket, de az, ami méltóságot és értelmet adna nekik, sajnos rendszerint nagyon is hiányzik.

Az olasz rendezők, írók maguk is érzik ezt. Keresik, kutatják azt a *„társadalmi üzemanyagot"* (Zavattini), azokat a témákat, amelyeken át – ha jóval közvetettebben, áttételesebben is mint régen – kifejezhetik cselekvő demokratizmusukat. Sajnos – amint ezt Germi példája mutatta – a „végzet" (illetve a cenzúra sugalmazása) itt is utoléri őket.

Volt idő, amikor inkább csak az olcsó és biztos sikerre törő producer züllesztheti a művészetet, amikor még viszonylag semleges volt a tőkés állam. Azóta, az ideológiai harc fokozódásával, a burzsoá állam is mindinkább beleszól a művészet dolgába, tiltakozik, tábeszél, rászorítja a művészeket az öncenzúrára.

Keveseknek adatik meg, hogy e két súlyos nehezék közül legalább az egyiktől megszabaduljanak. De ha sikerül, rendszerint van eredménye. Példaképpen a [illegible] említhetjük, aki nemcsak maga írta és rendezte *A Szép Serge* című filmjét, hanem ő fedezte az előállítás költségeit is. Függetlenítette magát a tőkéstől s így teljesen szabadon választhatta meg a színészeket (alig ismert, de igen tehetséges művészeket), akiket aztán levitt a szülőfalujába, amelynek életéből a film élményanyagát merítette. Egyébként a film jóval olcsóbb is lett így, háromszor olcsóbb, mintha tőkés adta volna hozzá a pénzt. (A filmet Cannes-ban a fesztivál keretén kívül vetítették. Igen becsületes, jószándékú alkotás a falu többre, nagyobbra hivatott, de szellemi és erkölcsi fertőbe süllyedő emberciről. van benne egy jó adag „cserkészi" buzgalom, de sok erőteljes hit is, a társadalmi bajok mély, reális átérzése.)

Az előbbiek alól csak Spanyolország látszik kivételnek. A spanyolok – Bardem *Bosszú* című filmjével – a társadalombírálat és a valósághűség legbátrabb igényét képviselték a fesztiválon. (Egyébként a francia kritikusok erősen ócsárolták, de az újságírók „zsürije" végül is Bardemnek ítélte oda a „kritikusok díját".) Sok jel arra mutat, hogy éppen a Franco-rezsim válsága játszik közre ebben.

Pár szót még a szocialista országok szerepléséről. Nem ez volt az első cannes-i fesztivál, ahol a nyugati szellemi élet jelentős egyéniségei elismerték, hogy Keleten újabb lendületre kapott a művészet. A „konformizmus" megbélyegző jelzőjét, amellyel négy-öt évvel ezelőtt még oly könnyen elintézték a mi filmjeinket, most már szinte kizárólag csak a nyugati filmekre alkalmazták. A „Darvak", mint ahogyan röviden emlegették a díjnyertes szovjet filmet a fesztiválon, nemcsak a művészi humánum aranypálmáját vitték magukkal, hanem a mesterségbeli tudás, a virtuóz tökéletesség aranyágát is.

Körülbelül így fest a kép, amely kialakult bennünk a fesztiválon. Persze a nyugati filmekben is láttunk sok olyat – rendezésben, színészi játékban stb. –, amiből tanulnunk lehet. Mindezek azonban inkább csak másodlagos dolgok. Ami a lényeget illeti, a fesztivál legfontosabb tanulsága éppen az, hogy a nyugati filmművészet eredményeit is – a *Szállnak a darvak* jellemző példa volt erre – a szocialista eszmeiségű művészet olvasztja magába, őrzi meg és alakítja, a további fejlődés fontos, hatékony elemeként. A szocialista filmművészet, amelynek előretörése különösen szembetűnő volt a polgári film csüggesztő hanyatlása közepette.

HÉRA ZOLTÁN

MÁRFFY ÖDÖN KIÁLLÍTÁSA

Az Ernst Múzeumban rendezett tárlat anyagából: Gyümölcsbordó

ELSÜLLYEDT IRODALOM?

Vidéki vasútállomás restijében akadtam össze B. I. tanítóval. Járási székhelyen tanít, 6–10. esztendős gyermekeket. Most végzi az egyetem levelező tagozatát magyar-történelem szakon. Könnyen indult a beszélgetés, az átszállás közti kétórás várakozás hamar összetsmerteti az ismeretleneket, nagy barátkoztató az ilyen rövid sorsközösség! B. I. világosfejű, érdeklődő fiatalember, abból a fajtából, amely mindent olvas, amihez hozzájut – ha hozzájut. (Elolvasná a Kortársat és a Nagyvilágot is, de az egyiknek már féléve, a másiknak három hónapja nem jutott a birtokába.) De József Attilát ismeri és szereti, idézi és magyarázza, néhány éve, hogy versei befészkelődtek a lelkébe, meg az ízlésébe.

Amikor már belemelegedtünk a beszélgetésbe, akkor mondta ki az én frissen szerzett tanító-barátom azt a bizonyos mondatot, ami cikkem megírására késztet, valahogy úgy, hogy „az a József Attila olyan egyszál egyedül volt a magyar irodalomban". Értve ezen azt, hogy polgárok, népiesek tucatjával rajzottak az irodalom berkeiben, lapjuk, csoportjuk, irányzatuk, sőt egy-táboron belül nézeteltérésük is volt jócskán a harmincas-negyvenes években. De József Attila?! Egyedül, csak egyszál egyedül volt költőként kommunista az időben. Kérdem tőle, hallotta-e már Salamon Ernő nevét? Nem. Lukács Lászlóét? Nem. Gelléri Andor Endréét? Bizonytalan válasz, valahol ... mintha ... Karikás Frigyesét? Nem. Bálint Györgyét? Nem. Komját Aladárét? Az egyik tankönyvben olvasta versét, de kötete még nem volt kezében. Forgách? Zsigmond? Berkó? Nem, nem, nem. De ismer néhány Radnóti-verset, olvasta Illés Béla Kárpáti rapszódiáját, s tudja, hogy a két világháború között több magyar író élt emigrációban a Szovjetunióban.

Ez a beszélgetés csak tudatossá kalapálta bennem azt a sejtelmet, ami régóta lappang már gondolataim között. Van a XX. század magyar irodalmának egy elsüllyedt pástja, amelyet csak barátok, harcostársak, irodalmi szakemberek szűkebb köre ismer, de amely többé-kevésbé belehullott a feledésbe, legfeljebb egy-egy antológiába került vers jelzi létét, mint elmerült hajóét a víz színén kibukó kémény. De nem túlzóan sötét ez a kép? Nem vagyunk-e igaztalanok több mint tíz esztendő irodalmi hagyomány-ápolásával szemben? Hiszen a fent említett írók és költők közül többeknek megjelentettük gyűjteményes munkáit, emléküket nemcsak az újabb kiadásra már megérett Magyar Mártír Írók antológiája őrzi, hanem néhány azóta megjelent reprezentatív versgyűjtemény is! Voltak és vannak alkalmai az emlékezésnek, s vannak barátok és elvtársak, akik őrzik az elhulltak-elmúltak emlékét. Van irodalmi színpadunk, amelynek pódiumáról felhangzanak olykor a kevesek által ismert, múltat-kavaró sorok, s vannak intézmények, amelyeknek államtól kapott feladata a mozgalom és az irodalom emlékeinek számbavétele. Igen, mindez igaz, s mégsem nyugodt a lelkiismeretünk.

Ennek az „elsüllyedt irodalomnak" felszínre búvárlása nemcsak kegyeleti kötelesség, nem is az elvbaráti hűség és az ünnepi emlékezés feladata csupán. Több, sokkal több ennél. A magyar szocialista szellemi élet tartozása, mondhatnánk: önmagának – de pontosabb így: a magyar népnek. Sajtónak, népművelésnek, iskolai oktatásnak és egyetemi képzésnek lenne feladata, hogy tudatosítsa a magyar közvéleményben: voltak itt írók, kommunista írók, József Attila mellett, tanítványai és harcostársai vagy egyszerűen csak szellemi rokonai az „utca és a föld" halhatatlan fiának. S ezeknek az íróknak nemcsak a magyar kommunista mozgalom történetében van szilárd helyük, hanem a XX. század magyar irodalmának történetében is. És ez a két hely, a két történelmi hely elválaszthatatlan egymástól; írói tollukkal is bevésték nevüket a forradalmi munkásmozgalomba, s művészetté ért kommunista hitük jelöli ki helyüket a magyar irodalom történetében.

Nézem az évszámokat: József Attila 32 éves korában halt meg. Radnóti 36, Lukács László 38, Salamon Ernő 36, Gelléri Andor Endre 36 éves korában. Meghalt? Nem pontos ez a kifejezés. Elpusztult, éhenhalt, agyonveretett, öngyilkos lett: a forradalmi magyar szellemiség e ragyogó képviselőit alkotó életük dél-előttjén kaszálta le a fasizmus. Zsigmond Ede 28, Vető Miklós 25, Berkó Sándor 26, Salamon Ferenc alig 24 éves volt, amikor elpusztították. Jeltelen sírjuk nagy lehetőségek temetője lett ...

Hatalmas veszteség-listája ez a csak példákkal illusztrált névsor a magyar munkásmozgalomnak, de a magyar irodalomnak is. És tíz-tizenöt esztendő alig elég ahhoz, hogy egy kis nép kiheverjen ekkora veszteséget. Az olyan hagyomány-ápolás pedig, amely csakis vagy főleg az emlékező kegyelet alkalmi igényeit érvényesíti, inkább csak arra jó, hogy a veszteség fájdalmát élesztgesse bennünk, s nem arra, hogy az alkotókat tulélő értékeket belesugározza a nemzeti köztudatba. Elemző kritikának, rendszerező tudománynak, a kallódó műveket előbányászó kutató munkának kell ezt az „elsüllyedt irodalmat" felszínre emelni, azzal a szellemi kedvvel és munkalendülettel, amit a nemzeti értékek feltárása megkövetel. Mert nemzeti értékekről van itt szó.

A kényeskedők majd elhúzzák orrukat. A ködlovagok előítéletekből gyúrt sárral dobálnak majd ezt az irodalmat. Nacionalisták és irredenták fognak berzenkedni s könyvmáglyákat gyújtogatni – álmaikban. Sebaj! Nem az ókonzervatívokat, burzsoákat és vad-nacionalistákat akarjuk mi meggyőzni valódi nemzeti értékeinktől, hanem mindazokat, akik közül József Attila, Salamon Ernő, Lukács László és a többiek jöttek, akik közt éltek, s akikért haltak. Salamon Ernőt, a gyer-

(Folytatás a 4. oldalon.)

Várnai Zseni:

NEM!

A bécsi nőkongresszushoz

Világ asszonya, emeld föl szavad,
mutasd föl Bécsben tiszta harcodat,
onnan kiáltsd világgá, hogy soha
nem jöhet már a gyilkosok kora!

Nem, nem jöhet már vissza, ami volt,
az Ember képén az a leprafolt,
az ember szívén az a szörnyű seb,
mely a tengernél mélyebb, szélesebb.

Világ anyja, te nagy és végtelen,
már nemcsak szív, de fény és értelem
lobog benned, és karod messzi ér,
öled a föld és minden földi tér.

Hát úgy emeld föl lángoló szavad,
hogy éreztesd erőd, s hatalmadat,
mert jól tudod, mi készül ellened:
halálos vészben minden gyermeked!

Uj méreg forr az üstben, így igaz,
te sem lehetsz már többé lágy viasz,
kit ön kényére gyúr a sors keze,
ha fáj, ne sírj, de lázadj ellene!

Ha nem kérdeznek, akkor is ítélj,
a szíved vulkán, szavad hegyi szél,
a háborúra mondj és mondj NEMET!
Te nem akarhatsz mást, mint életet!

Ítélj, mint aki érzi erejét,
mint, aki védi szíve kedvesét,
a NEM! az minden nyelven egytagú,
s mind azt jelenti: – Nem kell háború!

Hát nem és nem! Többé már nem lehet
Világ anyja, megölni gyermeked,
mert haragod, ha gerjed messzi ér ...
szíved a föld, s termő öled a tér!

Elsüllyedt irodalom?

(Folytatás a 7. oldalról.)

gyói havasok népének költőjét, favágók és fűrésztelepek poétáját, a nemzetiségi béke íróharcosát meg fogják érteni és szeretni mindazok, ha eddig nem ismerték, akik együtt látják a népet és a szépet, a munkást és az igazságot, akikben van képesség arra, hogy megérezzék a görgeteges sorok, fejszecsapásos strófák, hegyilevegős versek súlyos és tiszta esztétikumát. S vannak, egyre többen vannak ebben az országban, akik felfigyelnek majd Lukács László verseiben a kommunista költő teljesség-vágyára, a mives, formai gonddal társuló forradalmi tartalomra, gyöngédség és erély, osztályhűség és asszonyszeretet, játékosság és drámaiság megkapó lírai ötvözetére. Kommunista magyar irodalom ez; gyökerei a harmincas évek életébe nyúlnak, milliók és milliók életébe.

Ha majd alapos elemzéseken nyugvó, végleges helye lesz ezeknek a költőknek és íróknak a magyar irodalom történetében, a tudomány bizonyára rá fog mutatni nagy többségüknek egy közös írói-szemléleti sajátosságára. Ezeknek a költőknek verseit olvasva az élet teljes levegője csap meg, a nemzet, a nép életének eleven ritmusa ragad magával. Gondjaik és gondolataik nem az elzárkózók és befelé fordulók torzult világából, nem a magány lombikjaiból illannak versbe, hanem népet, országot és Európát látó, széles írói szemléletből sarjadnak föl. Az illegális mozgalom munkáját akadályozta és bénította a súlyos ellenforradalmi körülmények között fel-felerősödő szektásság. Az is igaz, hogy a Horthy-rendszer viszonyai között az illegális párt nem lehetett tömegpárt, hogy viszonylag szűk keretekben, szigorú konspirációs szabályok által kötve végezhette csak munkáját. De a mozgalom lirikusainak ez az itt idézett kitűnő csapata a kényszerű korlátok ellenében, s a mozgalom időnkénti szubjektív önkorlátozásával is dacolva, azt bírálva, nemzeti érvényű, szellemi értelemben is magasra szárnyaló szocialista lírát adott. Nem az elnyomottság nyomor-költészetét, hanem az elnyomott és felszabadulásra váró nép és nemzet komoly, súlyos, de bizakodó líráját. A József Attila-i költészet és magatartás igénye él Salamon Ernő és Lukács László verseiben, s már több is az igénynél: biztató, mert eredeti kísérlet a megvalósításra.

Ha irodalomtörténetről beszéltünk, lássuk, hol is a helye ezeknek az íróknak? József Attila mellett, a felszabadulást közvetlenül megelőző évek szocialista és realista irodalmában, a magyar antifasiszta irodalom széles táborának elvekben következetes baloldalán. Két gondolatot kell, hogy szétsugározzon a kommunista íróknak ez a lényegében még csak elkövetkező irodalomtörténeti helyfoglalása. Az egyik: József Attila nem pusztaságból hirtelen kiemelkedő hegyóriás, hanem hegyvonulatból magasba nyúló csúcs, felső pontja egy politikai mozgalom irodalmának, egy mozgalomnak, amelynek előzményei vannak és folytatása van, jelentős írói életművekben is. A másik: ez a felszabadulás előtti kommunista irodalom irodalmon túlmutató érvénynyel jelzi, milyen szélesen hatottak a szocializmus eszméi már 1945 előtt is, hogy a magyar szellemi életben milyen erős gyökerei voltak már viszonylag ekkor, a példátlanul kedvezőtlen körülmények között is, a kommunista gondolatnak.

Túl vagyunk már azon a gyermekbetegséges korszakon, amikor pusztán eszmei vagy éppen csak terminológiai értékek vagy érdekességek miatt irodalmi jelentőségűvé avattunk dilettáns versezeteket, elsőrendűvé harmadrendű alkotásokat. Szocialista irodalmon nem szocialista gondolatok *bármilyen* megformálását értjük, hanem a művészetté élt, a kifejezés által hatékonnyá tett, tehát a művészi értelemben is ható szocialista irodalmat. S anélkül, hogy a formai igényt elválasztanók a tartalmitól, hogy forma és tartalom összefüggésének vizsgálatát elszakítanók a műalkotás korban adott feltételeinek vizsgálatától, ezt a tisztultabb és rangosabb igényt a szocialista irodalom iránt az irodalomtörténeti rendszerezésben is, a rendező elvek között is érvényesítenünk kell. Tisztában vagyunk azzal, hogy az „elsüllyedt irodalom" derékbatört alkotóegyéniségei többnyire nem valósíthatták meg teljes formájukat, hogy életművük torzó, amelyből azonban következtetni lehet az elmaradt *egész* impozáns körvonalaira. Senki sem állíthatja, hogy Lukács László vagy Salamon Ernő, vagy a felsorolt többiek forma-művészete a *szocialista* irodalmon belül elérte a *formai* tökélynek és gazdagságnak azt a rangját, amit Babits vagy Kosztolányi kiküzdött a *polgári* irodalmon belül. És senki sem kívánja az irodalomtörténetnek olyanértelmű revízióját, aminek következtében elsikkadna – például – Babits sokágú tevékenységének szerepe az irodalmi életben vagy partvonalra szorulna a népies írók tévelygésekben és erényekben jelentős munkálkodása. Történelemhamisító revízió lenne ez, amely a többi között elmosná a különbséget a teljes legalitás lehetőségeit kihasználó polgári és kispolgári irodalom és a kommunista írók helyzete között, akiknek gyakran a legalitásért, a megjelenhetésért kellett öncsonkító, olykor még művészi értelemben is öncsonkító engedményeket tenni. Még József Attila központi helyéről a harmincas évek magyar irodalmában is csak abban az értelemben beszélhetünk, hogy művészete és szelleme azokban az években a legegyetemesebben és a legigényesebben fogta át a magyar valóságot, a legtöbbet mondva ki a költészet nyelvén a maga koráról. De ő is a tragikus hősök népes magyar csoportjához tartozik; az ő szavából is többet ért meg az utókor, mint amennyit saját kora megértett.

De irodalomtörténeti revízióra mégis szükség van, mégpedig olyanra, amely beilleszkedik a magyar irodalom térképébe, a harmincas-negyvenes évek mezsgyéjén azt a megerősödő kommunista írói áramlatot, amely József Attila lángját lobogtatta tovább, amely írói eszközökkel készítette elő a felszabadulást. Készülő író-egyéniségek egész sorát találjuk itt, kisebb és nagyobb s néhány valóban jelentős igéretét, sőt értékét a magyar irodalomnak. S talán összességében még jelentősebb is ez az áramlat, mint egyedeiben. Mint áramlat: ez a régi világ méhében születő új, moccanása a szocialista holnapnak, biztatása az elkövetkező szabadságnak. Mint áramlat: előbbre mutat, mint a nagymúltú Nyugat és gárdája, mint a népiesek heterogén csoportja, mint a Szép Szó harmadikutas, kispolgári radikalizmusa – előbbre mutat, *mert* kommunista.

Végezetül: mi az oka annak, hogy ez az értékes irodalom ma „elsüllyedt irodalom" a szélesebb közvélemény számára? Oka ennek kétségtelenül a számos hivatásos irodalmi hagyományápolóban továbbélő polgári előítélet, az ízlés és irodalomkedvelés polgári beidegződöttsége, a polgári irodalomtörténet-írás bizonyos ítéleteinek tudatos vagy öntudatlan átvétele és továbbadása. Része van ennek az irodalomnak az elsüllyedésében annak is, hogy a régi pártvezetés hibája miatt néhány esztendeig homály borult a mozgalomnak éppen arra a szakaszára, amelyben felerősödött ez a kommunista költészet.

A homály eloszlott, de a polgári előítéletek még élnek. Tehát ezek ellenében, a XX. század magyar irodalomtörténetének az eddiginél igazabb megrajzolására kell összefogni marxista kritikusoknak és irodalomtudósoknak. S ami nem kevésbé fontos: közismertté kell tenni Magyarországon, meg kell menteni az elsüllyedéstől Magyarországon a Lukács Lászlók, Salamon Ernők kommunista irodalmát.

PÁNDI PÁL

Közoktatásunk fejlődése – számokban

Tíz éve, hogy államosítottuk az egyházi iskolákat. Ebből az alkalomból közöljük az alábbi ismertetést, amely számok, adatok tükrében képet ad a magyar iskolaügy fejlődéséről.

1945-ben kormányrendelettel bevezették az ingyenes, minden 6–14 éves gyermek számára kötelező általános iskolát. A középiskolába kerülők száma is egyre emelkedett, s az utóbbi években már az általános iskolát végzettek csaknem negyven százaléka középiskolába iratkozik. A munkásszármazású tanulók 1937–38-ban a középiskolai diákoknak mindössze 3,4 százalékát tették ki, 1957–58-ra viszont ez az arány már elérte a 33,2 százalékot.

Óvodák

Óvodáink száma – ha az 1938-as adatot száz százaléknak vesszük – 1949-re 27 százalékkal, 1957. júniusáig pedig 125,1 százalékkal növekedett. Az óvónők száma ugyanezen idő alatt 100 százalékról 416,2 százalékra emelkedett. Ezt a fejlődést szemléltetj az alábbi grafikon is.

Az óvónők és az óvodai intézmények számának alakulása

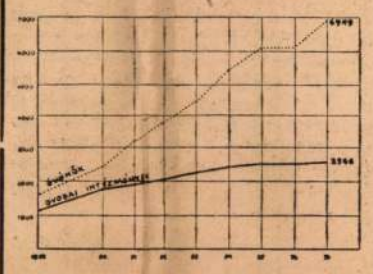

Óvodáink mindinkább nevelő intézmények is. Csak természetes, hogy például 1938-ban, amikor 72 óvodásra jutott egy óvónő, nem lehetett olyan nevelési eredményeket elérni, mint most, amikor minden 23 gyerekre jut egy szakképzett óvónő.

Általános iskolák

Az elemi, illetve általános iskolákba beírt tanulók száma a következőképp alakult:

	A tanulók száma	Százalék
1937—38	1 096 048	100
1948—49	1 188 056	108,4
1957—58	1 259 114	114,9

Hogyan állunk a nevelők, az osztott és osztatlan iskolák és a tantermek számával?

1937–38-ban 26 017 nevelő tanított az elemi iskolákban. 1948–49-ben ez a szám 35 203-ra, 1957–58-ra pedig 53 667-re emelkedett. A növekedés tehát az 1937–38-as adatot 100 százaléknak véve, 206,3 százalékos. Ez azt is jelenti, hogy míg 1937–38-ban egy nevelőre országos átlagban 42,1 tanuló jutott, 1948-ban már csak 33,7, 1957–58-ra pedig 23,5. Ma már mind kevesebb iskolában kell egy osztályterembe 3–4, esetleg 6 évfolyamot zsúfolni. Ezt bizonyítja az alábbi táblázat is.

Teljesen osztott és teljesen osztatlan iskolák száma

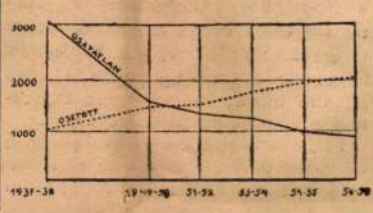

Az osztatlan iskolákba járó tanulók száma tehát 1957–58-ra, az 1937–38-as, az összes tanulók százalékában kifejezett 14,1 százalékról 1,7 százalékra csökkent.

Most nézzük meg a sokat – és más vonatkozásban jogosan – hangoztatott tanteremhiányt. 1945–46-ban 17 442 általános iskolai osztályterem volt. 1957–58-ra helyreállítással, átalakítással, valamint új tantermek építésével ez a szám 28 054-re emelkedett! A javulást akkor tudjuk igazán értékelni, ha figyelembe vesszük, hogy 1945–46-ban egy osztálytanteremre országos átlagban 62,9 tanuló jutott, viszont 1957–58-ra már 44,9-re csökkent az egy tanteremre jutó tanulók száma. Ez persze nem azt jelenti, hogy átlagosan ennyi gyerek jár egy osztályba, hiszen az iskolák jó részében a tanítás két váltásban folyik. Az egy tanulócsoportra (tehát egy osztályra) jutó tanulók száma 1945–46-ban 53,1 volt, ma pedig 30,7.

Középiskolák

A felszabadulás után egyre szélesedett a szak-középiskolák hálózata. A gimnáziumok száma is emelkedett, de az összes középiskolák számához viszonyítva arányszámuk csökken. Középiskoláink fejlődésének legfontosabb adatait mutatják az alábbi grafikonok.

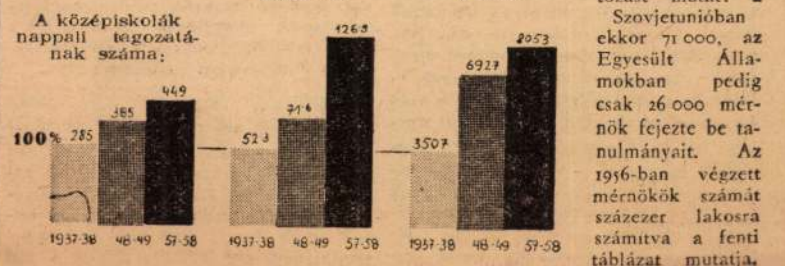

A középiskolás tanulók számát növeli még a 32 900 esti és levelezőtanuló is. A felszabadulás után a középiskolákban gyorsan emelkedett a leánytanulók száma. Az 1937–38-as tanévben mindössze 18 000 leány járt középiskolába, 1957–58-ban pedig már 66 000! Százalékarányuk 1937–38-ban 34,4 százalék volt, ma pedig 52,2 százalék – több, mint a fiúk arányszáma.

Felsőfokú oktatás

A felsőoktatási intézmények száma a következőképp alakult:

	Önálló felsőoktatási intézmények száma	Karok, főiskolák, akadémiák száma
1937—38	16	37
1957—58	30	51

A felsőoktatási intézmények számának növekedésével párhuzamosan emelkedett az egyetemi és főiskolai hallgatók száma is. 1937–38-ban 11 747 hallgató járt egyetemekre és főiskolákra, 1957–58-ban pedig 32 944 az esti és a levelező tanfolyamok hallgatóival együtt.

Felsőoktatásunk demokratizmusát mutatja a munkás és a dolgozó paraszt származású hallgatók számának növekedése. 1937–38-ban az egyetemi hallgatóknak mindössze 2,7 százaléka volt munkás és 0,8 százaléka dolgozó paraszt származású. Ezzel szemben 1957–58-ban a munkásszármazású hallgatók aránya 32 százalékra, a dolgozó paraszt származású hallgatók aránya pedig 21,2 százalékra növekedett.

Érdemes megemlíteni, hogy a nőhallgatók száma az egyetemen is rohamosan emelkedett. Az 1937–38. évi 1669 nőhallgatóval szemben ma már 7363-an járnak egyetemre vagy főiskolára.

A mérnökképzés

Az 1956-ban végzett mérnökök száma 100 000 lakosra számítva

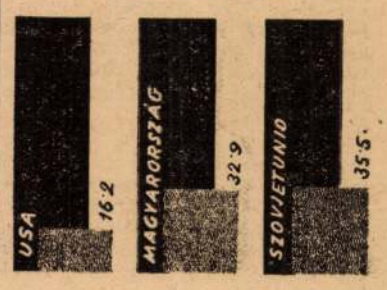

A felsőoktatásban különösképpen szembetűnő a szocialista országok fölénye. Amíg az Egyesült Államokban például a mérnökök száma csökken, a Szovjetunióban egyre emelkedik. A Szovjetunióban 1950-ben 36 000, az Egyesült Államokban pedig 53 000 mérnököt képeztek ki. 1956-ra ez a kép jelentős változást mutat: a Szovjetunióban ekkor 71 000, az Egyesült Államokban pedig csak 26 000 mérnök fejezte be tanulmányait. Az 1956-ban végzett mérnökök számát százezer lakosra számítva a fenti táblázat mutatja.

Anyagi támogatás, tantárgyak

Az amerikai iskolák fejlődését nagymértékben akadályozza, hogy jó részük magánkézben van. De az állami iskolák helyzete is nehéz. A központi kormány az összes közoktatásügyi kiadások mintegy három százalékát viseli csak, s az egyes szövetségi államok is a terheknek átlagban negyven százalékát vállalják csupán. A hiányzó pénzről a helyi bizottságok gondoskodnak, részben iskolafenntartási adó kivetésével, részben kölcsönökkel.

A szocialista országokban az oktatásügy anyagi terheit az állam viseli. Egységes elvek szerint, tervszerűen osztják el az iskolák továbbfejlesztésére és fenntartására fordított összegeket. A Szovjetunió 1957-ben 188,4 milliárd rubelt költött a közoktatásügy fejlesztésére, s ez 1956-hoz képest 15 százalékos, azaz 24,4 milliárd rubel emelkedést jelent.

Nincs szégyenkeznivalónk, ha a legfejlettebb tőkés állammal, az Egyesült Államokkal vetjük össze iskolarendszerünk színvonalát. Az Egyesült Államok iskolarendszerének hatékonyságát csökkenti, hogy rendkívül keveset foglalkoznak a természettudományi tantárgyakkal. Arthur Bestonnak, az illinoisi egyetem professzorának adatai szerint az amerikai középiskoláknak mintegy 50 százalékában nem tanítanak fizikát, 25 százalékában sem fizikát, sem kémiát, 23 százalékában pedig nem tanítanak geometriát. Ezzel szemben nálunk a természettudományi tantárgyak az iskolai tananyagnak általában több mint ötven százalékát teszik ki.

✲

Ezek az adatok azt mutatják, hogy a magyar iskolahálózat egészségesen fejlődik. Igaz, kevés még a tanterem, de nem a múlthoz viszonyítva, hanem a jelen követelményeihez képest. S hogy a legsürgősebb tennivalók közül megemlítsünk néhányat: tovább kell növelnünk a szakközépiskolai hallgatók arányát és számát, hiszen ezt fejlődő iparunk sürgetően követeli. Egyetemeinken több gondot kell fordítani a gyakorlati oktatásra. S még sorolhatnók a feladatokat, a gondokat, amelyekre büszkék vagyunk, hiszen közoktatásunk fejlődése már olyan szintet ért el, hogy biztos számíthatunk ezek sikeres megoldására is.

TÓTH LÁSZLÓ

Márffy Ödön: Almaszüret (Részlet)

Martyn Ödön

TORNYAI JÁNOS: ÉDESANYÁM A SZOBÁJÁBAN

MÁRFFY ÖDÖN: NŐI KÉPMÁS

Petrovics MM

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Heves megyei Népújság

1968. JUN 14

1021

Árverés — 1968-ban

Mohó alkuszok, s közönyös kíváncsiak képét idézi fel a szó, s a lecsapó kalapács emlékekből feltámasztott zajába többnyire gyereksírás is vegyül...

Itt ezen az árverésen az apja kezét rángigáló kisgyerek magyarázatot követel: miért, hova hozták őt? S az ajtón beleskelődő egyetemisták is figyelő tekintettel hallgatják egy tudálékos társuk magyarázatát a szabályokról.

Sötétruhás férfiak csoportosulnak a színpad előtt, a Bizományi Áruház tisztviselői.

Nyolcszáz széket számoltam meg a nagy teremben, s alig akadt közöttük gazdátlan. Minden széken egy kis jelzőtárcsa, s a színpad közepén magas emelvény, mikrofonnal — ez a kikiáltó helye — s mindjárt előtte nagybetűs tábla jelzi, hogy ott a pénztár. Fiókjai még üresek.

— Milyen bevételt várnak? — kérdezem az egyik feketeruhást.

— Több mint egymilliót — mondja magabiztosan.

Öltönye rendes de cipője egészen kopott, így csepp kétségem sincs afelől, hogy nem az ő zsebébe vándorol ez a fél-öttalálatosra való.

Nézze meg ezt a társaságot — mutat a zsúfolásig telt széksorokra. — Legalább hárommillió forint lapul a zsebekben.

Jólöltözött férfiakat, és nőket látok, no de manapság ez már aligha mond valamit. Kevés az ismerős arc, néhány festő, egy egyetemi tanár és egy színésznő neve kerülhetne az „ott voltak még" listára. Valami csillogás, vibrálás árad a közönség soraiból, aztán rájövök mi ez: rengeteg a szemüveg, azokról verődik vissza a beáradó délutáni fény. A mai árverésekre többnyire szemüveges férfiak járnak.

Aztán egyik pillanatról a másikra elhalkul a zsivaj. Javakorabeli férfi lép az emelvényre s ni-ni, valóban egy kis kalapácsot visz magával. Ő a kikiáltó, de helyette hangszórók harsognak. Így jelenti be, hogy megkezdődik a 18-as sorszámmal jelölt művészeti képaukció.

— Hát tessék, hölgyeim és uraim — mondja a kalapácsos ember néhány üdvözlő szó után. — Ime az 1-es számú kép, Aba Novák Vilmos: Artisták című festménye, kikiáltási ár 3500, ki ad érte többet?

Magasra emelik a képet, amit reflektor világít meg, de arra senki sem figyel, mert a terem több pontján a magasba emelkednek a kis tárcsák.

— Háromezerhatszáz, háromezernyolcszáz, négyezer — hallatszik a kikiáltó hangja, csak ő beszél, a vevők csak jeleznek. Aztán hétezerötszáz, nyolcezer, kilencezer, s már két tábla van a magasban, az egyik itt elől, gazdáját nem látom, csak azt, hogy tárcsája meg-megremeg. Kilencezerötszáz, tízezer, a másik tárcsa mereven magaslik ki a tömegből, aztán tizenkétezernél egyedül marad, a remegő kéz lehullt. „Először, másodszor, tizenkétezer senki többet harmadszor!" A kalapács alig hallhatóan lecsap, s „tessék uram, az öné a kép, igen az öné, ott jobbra, hátul".

A tizenkétezres árat megfillető tisztelettel teljes csendpillantás után, a kikiáltó már a következő képet kínálja.

Közben egy fiatal lány halad el előttem, kezében nagyköteg pénz, a Bizományi alkalmazottja ő is, és a pénztárhoz igyekszik. Az „Artisták" új tulajdonosa tehát már fizetett, sőt közben már tíz másik kép is gazdára talált. Olajozottan, szabályosan folyik minden.

Szabályosan? A 30-as számú képnél látványos botrány tör ki. Már lecsapott a kalapács, amikor hátulról valaki közbekiabált:

— Ide nem nézett, én is tartottam!

— Nem tartotta, hölgyem — mondja a kikiáltó. Folytatná tovább, de nem tudja folytatni.

— Igen, tartotta — áll fel hátul két férfi is. Már tapsol az egész terem, zaj, kiabálás.

— Biztos a képtulajdonos barátai — hallom. — Így akarnak magasabb árat.

Játék ez, ime itt van bizonyítékként néhány ellesett pillanat a 147 kalapácsütés közül.

Ötezernél tart a licit amikor egy asszony hangos kiáltással kap a mellette ülő férfi kezéhez: „Őrült vagy! Vedd le!" A férfi engedelmesen viszahúzza a kezét.

Egy Markó Károly képet kínálnak tizenötezerért. Idős néni jegyzi meg: „Ennyi pénzt egy ilyen pici képért!"

Márffy Ödön Önarcképe a kalapács alatt. Csend. Egy szakállas öregúr magyaráz: „Ez volt Ady Endréné második férje." Az Önarckép nem kell senkinek, úgy látszik hangosabban kellett volna közzétenni az intim-titkot.

Mire elhangzik az utolsó kalapácsütés, a pénztárfiókok megteltek, a képeket csomagolják, viszik a tulajdonosok. Ők a győztesek, de vesztest nem látok, mert mindenki elégedetten távozik, csak a ruhatárosnő szomorú, mert jó idő volt, mindössze 2 kabátot őrzött.

Benedek B. István

Időben, jól telepítették a szőlőt — büntetésük másfélmillió forint

Az andornaktályai Búzakalász Termelőszövetkezet vezetői nemrég feljegyzést küldtek az Eger—Gyöngyösvidéki Termelőszövetkezetek Területi Szövetségéhez, hogy panaszuk orvoslásában segítsenek, mivel szőlőtelepítésüknél 1 450 000 forintos veszteség érte őket.

Úgy érvelnek... jogtalanul.

Megjelent ugyanis egy rendelet, amely szerint azok a termelőszövetkezetek, ahol 1967. november 1. előtt végezték el a szőlőtelepítést, csak mérsékelt ártámogatásban részesülnek. Ennek a rendeletnek értelmében az andornaktályai Búzakalász tagsága 58 holdas telepítésüknél 1 450 000 forintos kedvezménytől esett el.

Mivel bizonyítják az andornaktályaiak az egri és gyöngyösi termelőszövetkezetek, — akik szintén több milliós kedvezménytől estek el ennek a rendeletnek az értelmében —, hogy jogtalanul sújtja őket a november 1-i határidő megállapítása?

„Mi, nem tudtuk még az elmúlt év elején, sőt nyarán sem, hogy ilyen rendelet lát majd napvilágot. Igyekeztünk időben, jó minőségben elvégezni a szőlőtelepítés előmunkáit, hogy a talaj jól beérjen, ezért állandóan sürgettük az embereket, hogy mielőbb végezzenek. Mi, négy nappal előbb számoltunk el, mint a rendelet előírja, ez okozta a vesztünket, — mondják az andornaktályaiak —. Ha négy nappal lustábbak vagyunk, miénk a másfélmillió forint.

A gyors, időben végzett munka más szőlős termelőszövetkezeteknél is hasonló „büntetéssel" járt, mint az andornaktályaiaknál. Ezért fordultak a szövetséggel egyetértésben a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsához, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumhoz, az Országos Tervhivatalhoz, hogy módosítsák a november 1-i határidőt. Hiszen ez méltánytalanul sújtja azokat a közös gazdaságokat ahol időben végeztek a munkával. Kérésük: augusztus 15-ével legkésőbb szeptember 1-vel záruljon az az időszak, amikor elszámolható legyen a szőlőtelepítési munkák költsége. Így azok is megkaphatják az állami kedvezményeket, ...akik gyorsan és jól dolgoztak.

A panasztévő termelőszövetkezetek biznak abban, hogy az illetékesek nem azzal a céllal hozták ezt a rendeletet, hogy azzal a munkákkal késlekedő szövetkezeteket segítsék, és az iparkodókat sújtják. Éppen ezért remélik, hogy a szövetség közbenjárásával módosítanak a határidőkön és a gyorsan, jól dolgozó termelőszövetkezetek tagjai is részesülhetnek a szőlőtelepítés után járó állami támogatásban.

K. E.

Mai fiatalok

A kiváló ifjú mérnök

Sokfajta módja van az érvényesülésnek. Lehet így... lehet úgy... lehet ezzel... lehet azzal. *Oplaznyik Gusztáv*, az Ózdvidéki Szénbányák egercsehi bányaüzemének 28 éves mér[illegible]

szen biztos, hogy Oplaznyik Gusztáv az egyetlen háromszoros kiváló ifjú mérnök a vállalatnál...

— A kiváló ifjú mérnök mozgalom [illegible]

mérnök máris a „szakbarbárok" közé tartozik. Pedig mennyire nem így van...

— Nagyon szeretem s tisztelem a könyvet, mindenekelőtt a szépirodalmat. Alig van olyan este, hogy ne olvasnék. A zene is érdekel, évekig játszottam pisztonon. Sajnos ma már nagyon kevés idő jut rá. Szeretek utazgatni. Jártam Csehszlovákiában, Lengyelországban, s legutóbb a Német Demokratikus Köztársaságban. Ha minden jól megy, a nyáron Jugoszlávia és Bulgária következik. Tevékenykedem a KISZ-ben, tagja vagyok a megyei KISZ-bizottságnak és van egy mellékállásom is. Kézilabdázom, edzésekre járok, naponta korrepetálok négy-öt egercsehi középiskolás tanulót, és mindennap szakítok időt az orosz nyelvtudásom csiszolására, gyarapítására is. Elég gyakran szoktam oroszul írt szakirodalmat magyarra fordítani is. Soroljam még? Nős vagyok, feleségem vegyészgépészmérnök, s van egy kétéves kisfiúnk. A napokban küldtem el a felvételi kérelmemet a miskolci egyetem mérnök-közgazdász szakára. Sokszor bizony elég rövidek a napok...

ÁRVERÉS 1968-BAN

Mohó alkuszok, s közönyös kíváncsiak képét idézi fel a szó, s a lecsapodó kalapács emlékekből feltámasztott zajába többnyire gyerekkacaj is vegyül...

Itt ezen az árverésen az apja kezét rángigáló kisgyerek magyarázatot követel: miért, hova hozták őt? S az ajtón beleskelődő egyetemisták is figyelő tekintettel hallgatják egy tudálékos társuk magyarázatát a szabályokról.

Sötét ruhás férfiak csoportosulnak a színpad előtt, a Bizományi Áruház tisztviselői.

Nyolcszáz széket számoltam meg a nagyteremben, s alig akadt közöttük gazdátlan. Minden széken egy kis jelzőtárcsa, s a színpad közepén magas emelvény, mikrofonnal — ez a kikiáltó helye — s mindjárt előtte nagybetűs tábla jelzi, hogy ott a pénztár. Fiókjai még üresek.

— Milyen bevételt várnak? — kérdezem az egyik feketeruhást.

— Több mint egymilliót — mondja magabiztosan.

Öltönye rendes, de cipője egészen kopott, így csepp kétségem sincs afelől, hogy nem az ő zsebébe vándorol ez a fél-öttalálatosra való.

— Nézze meg ezt a társaságot — mutat a zsúfolásig telt széksorokra. — Legalább hárommillió forint lapul a zsebekben.

Jól öltözött férfiakat, és nőket látok, no, de manapság ez már aligha mond valamit. Kevés az ismerős arc, néhány festő, egy egyetemi tanár és egy színésznő neve kerülhetne az „ott voltak még" listára. Valami csillogás, vibrálás árad a közönség soraiból, aztán rájövök mi ez: rengeteg a szemüveg, azokról verődik vissza a beáradó délutáni fény. A mai árverésekre többnyire szemüveges férfiak járnak.

Aztán egyik pillanatról a másikra elhalkul a zsivaly. Javakorabeli férfi lép az emelvényre, s ni-ni, valóban egy kis kalapácsot visz magával. Ő a kikiáltó, de helyette hangszórók harsognak. Így jelenti be, hogy megkezdődik a 18-as sorszámmal jelölt művészeti képaukció.

— Hát tessék, hölgyeim és uraim — mondja a kalapácsos ember néhány üdvözlő szó után. — Íme az 1-es számú kép, Aba Novák Vilmos: Artisták című festménye, kikiáltási ár 3500, ki ad érte többet?

Magasra emelik a képet, amit reflektor világít meg, de arra senki sem figyel, mert a terem több pontján a magasba emelkednek a kis tárcsák.

— Háromezer-hatszáz, háromezer-nyolcszáz, négyezer — hallatszik a kikiáltó hangja, csak ő beszél, a vevők csak jeleznek. Aztán hétezer-ötszáz, nyolcezer, kilencezer, s már két tábla van a magasban, az egyik itt elöl, gazdáját nem látom, csak azt, hogy tárcsája meg-megremeg. Kilencezer-ötszáz, tízezer a másik tárcsa merevén magaslik ki a tömegből, aztán tizenkétezernél egyedül marad, a remegő kéz lehullt. „Először, másodszor, tizenkétezer, senki többet harmadszor!" A kalapács alig hallhatóan lecsap, s „tessék uram, az öné a kép igen az öné, ott jobbra, hátul".

A tizenkétezres árat megillető tiszteletteljes csendpillanat után, a kikiáltó már a következő képet kínálja.

— Jó kis ár — mondja az ismerős tisztviselő, s elégedetten jegyzi az összeget.

Itt senki sem vitatkozik arról, hogy megér-e ennyit ez a kép. Az Árhivatalt se zavarja a licit, csak az vesz, aki akar, csak az vesz, akinek elég pénze van.

Most már kíváncsi vagyok, kié is ez a pénz? Az eladásra kínált képeket a Bizományi veszi át, többnyire magánemberektől, némi adó levonása után tehát az összeg a képtulajdonosoké. Itt vannak ők is a teremben, s reménykedve szurkolnak, toronyárakról álmodoznak.

Közben egy fiatal lány halad el előttem, kezében nagy köteg pénz, a Bizományi alkalmazottja ő is, és a pénztárhoz igyekszik. Az „Artisták" új tulajdonosa tehát már fizetett, sőt közben már tíz másik kép is gazdára talált. Olajozottan, szabályosan folyik minden.

Szabályosan? A 30-as számú képnél látványos botrány tör ki. Már lecsapott a kalapács, amikor hátulról valaki közbekiabált:

— Ide nem nézett, én is tartottam!

— Nem tartotta, hölgyem — mondja a kikiáltó. Folytatná tovább, de nem tudja folytatni.

— Igen, tartotta — áll fel hátul két férfi is. Már tapsol az egész terem, zaj kiabálás.

— Biztos a képtulajdonos barátai — hallom. — Így akarnak magasabb árat.

Tíz percig tart a lárma, de a kikiáltó következetes marad, így végül ő győz, folytatódik a játék.

Játék ez, íme itt van bizonyítékként néhány ellesett pillanat a 147 kalapácsütés közül.

Ötezernél tart a licit, amikor egy asszony hangos kiáltással kap a mellette ülő férfi kezéhez: „Őrült vagy! Vedd le!" A férfi engedelmesen visszahúzza a kezét.

Egy Markó Károly képet kínálnak tizenötezerért. Idős néni jegyzi meg: „Ennyi pénzt egy ilyen pici képért!"

Márffy Ödön Önarcképe a kalapács alatt. Csend. Egy szakállas öregúr magyaráz: „Ez volt Ady Endréné második férje." Az önarckép nem kell senkinek, úgy látszik, hangosabban kellett volna közzétenni az intim titkot.

Mire elhangzik az utolsó kalapácsütés, a pénztárfiókok megteltek, a képeket csomagolják, viszik a tulajdonosok. Ők a győztesek de vesztest nem látok, mert mindenki elégedetten távozik, csak a ruhatárosnő szomorú, mert jó idő volt, mindössze két kabátot őrzött.

Benedek B. István

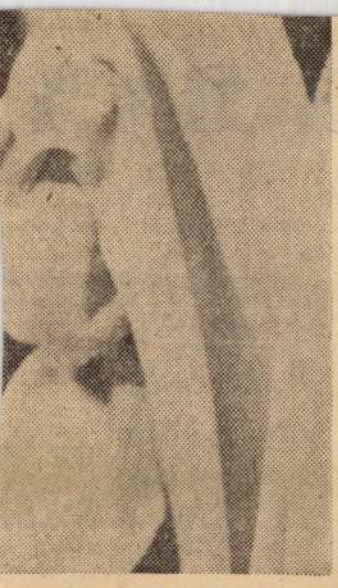

, melyet ma sugároz a televízió.

Magyar tv

9.30 Egymásra utalva. Riportfilm (sm.). 9.40 Az „O" ügynökség aktái. montigny-i gyilkos. Magyarul beszélő francia film (ism.). (14 éven felülieknek!) 10.40 Nótaszó (ism.). 11.00 Tavaszok és kamaszok. A Magyar Tv ifjúsági filmje (ism.). 16.40 Irány a Vénusz! Ifjú űrhajósjelöltek vetélkedője. 17.50 A Centrum Áruház kirakata. 17.55 A Tv jelenti... Aktuális riportműsor. 18.40 Cicavízió. 18.50 Élő Antigone. Irodalmi összeállítás. 19.50 Tv-híradó. 20.10 Labdarúgó Európa-bajnokság. A döntő mérkőzés közvetítése Rómából. A szünetben: A Magyar Hirdető műsora. 22.00 Tv-híradó — 2. kiadás. 22.20 Sláger 68. Az Intervízió műsora Berlinből, felvételről.

Román tv

16.30 Labdarúgás: Progresu—Argesul. 18.15 A román nyelv szépségeiről. 19.30 Esti híradó. 18.50 Időjárásjelentés. 19.00 Teleenciklopédia. 20.00 Lab-

ipari tanulókat szerződtetünk az 1968—69. évben. Szakmunkásvizsga után lyezkedést biztosítunk. Követelm VIII. általános, legalább megfelelő ménnyel. Felső korhatár: 16 év. nulóotthoni elhelyezést biztosí Jelentkezés személyesen: Gyulai ipari Ktsz, Dobozi út.

Kiemelt budapesti munkára, k teljesítménybérrel kőműveseket bikosokat, férfi és női segédmu kat, komplett brigádokat, burk ácsokat, festőket, tetőfedőket, a sokat, 15 éves kortól fiatalkorú is, azonnali belépéssel keresünl bad szombatot, utazási jegyet, ves, ács, kubikos és segédmu részére szállást biztosítunk. Je zés: Budapest, VIII., Aurora u. 23. Április 4. Magasépítő és Szerelőipari Ktsz. Munkaügyi osztály. 442

A Békéscsabai Faipari Ktsz asztalos szakmunkásokat, női és férfi segédmunkaerőt keres felvételre. Jelentkezés: Békéscsaba, III., Berényi út 122. Munkaügy. 456

Kőműves, ács tanulókat, kovács, villanyszerelő, esztergályos tanulót felvesz a telekgerendási Vörös Csillag Tsz. Érdeklődni a tsz-irodában. 465

A 8-as számú Autóközlekedési Vállalat felvételre keres gyakorlattal rendelkező gépkocsivezetőket, valamint üzemanyagkút-kezelőket. Békéscsabai lakosok előnyben. 17279

16 évet betöltött lányokat fonodai betanított munkára. Vidékiek részére

ingyenes budapesti lakást, heti egyszeri hazautazáshoz hozzájárulást

biztosítunk.

Jó kereseti lehetőség.

Jelentkezés:

Kőbányai Textilművek Fonótelepe.

Budapest, X. ker. Maglódi út 25. Munkaerőgazdálkodás.

115

Hirdessen lapunkban

Felvételre keresünk férfi mu

anyagkönyvel

csoportvezető

GYAKORLATTAL RENDELKEZŐ,

csőszerelésben jártas

ívhegesztőket keresünk

Fizetés megegyezés szerint.

Jelentkezés:

DÉGÁZ, Békéscsaba, Kétegyházi út 1919.

17270

LALAT II. számú

unkához

kásokat vesz fel

éggel.

h Károly üzemvezetőnél, Gyula, sz. — Munkásszállás nincs.

k felvétel esetén térítünk.

463

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP
8 JUN 1968

Márffy Ödön
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged
1970 MÁJ 4

1021

Autogramok a tornác falán

Babits Mihályt, a XX. század magyar irodalmának nagy alakját szoros szálak fűzték Esztergomhoz. 1924-ben kis házacskát vásárolt az Előhegyen és élete utolsó tizennyolc nyarát töltötte itt. Esztergomi lakását igazi, maga választotta otthonaként emlegette, ahol megnyugvást, csendes alkotási lehetőséget talált. Számos műve — köztük az Előhegy világát bemutató Verses napló, a Búcsú a nyári laktól, a Szorongató és a félelmes szépségű Jónás könyve — született itt.

1961-ben, a költő halálának 20. évfordulóján emlékmúzeummá alakították a házat. A szobákat a Balassa Múzeumban őrzött eredeti bútorokkal rendezték be. Kiállították Babits számos használati tárgyát, például írógépét. A vitrineket még a költő által gyűjtött dísztárgyakkal, régiségekkel, köztük több őskori lelettel töltötték meg. A falakon a róla készült festmények, családját ábrázoló fényképek láthatók. Művei első kiadásait is kiállították.

Az évről évre ide zarándokolt irodalombarátokat nemcsak az vonzza, hogy itt élt Babits, hanem az, hogy a XX. század első felében tizennyolc éven át volt ez a találkozóhelye a magyar irodalom nagyjainak. A Babits-ház biztosított Esztergomnak előkelő helyet a magyar parnasszuson. De megfordult itt a szellemi, a képzőművészeti élet számos kiválósága is. Ennek emlékét nemcsak írói sorok őrzik, hanem erről vallanak a Babits-villa falai is.

A tornác fehérre meszelt falát nevezte ki a költő vendégkönyvnek. A kék festéket és az ecsetet mindig kéznél tartotta. Látogatóit pedig megkérte, írják nevüket a falra. A több mint háromszáz autogramból álló gyűjteményben a nevek nagy része még ma is olvasható. Közülük néhány is ízelítőt ad az egykori szellemi központ rangjáról. Vendégeskedett a házban, és több alkotását írta itt Móricz Zsigmond, Illyés Gyula. A régi barátok közül többször megfordult a villában Csinszka, Ady özvegye, akkor mint Márffy Ödön festőművész felesége. Tóth Árpád, Elek Arthur, Révai József, Kosztolányi Dezsőék, Karinthy Frigyesék, Schöpflin Aladárék. Őrzi a fal Gyergyai Albert, Benedek Marcell, Szerb Antal, Radnóti Miklós, Tersánszky Józsi Jenő, Hatvany Lajos, Heltai Jenő, Kárpáti Aurél, Szép Ernő, Tamási Áron, Németh László és mások kézjegyét. A képzőművészek közül Beck Ö. Fülöp, Bernáth Aurél, Ferenczy Béni, Márffy Ödön és mások aláírása olvasható a tornác falára pingált autogramgyűjteményben.

Esztergom tovább ápolja Babits emlékét. Halála 25. évfordulóján avatták fel a Babits Múzeumba vezető Babits utca torkolatánál a költő bronz domborművét.

USA-a
Kambodzsában

● **Saigon—Phnom Penh (UPI, AP, AFP)**

Vietnam és Laosz után immár egy harmadik indokínai országból, Kambodzsából is rendszeresen érkeznek az amerikai agresszióról szóló jelentések. Nixon csütörtök esti bejelentését követően egyre gyorsabban bontakozik ki a Washington által elrendelt indokínai „villámháború"

A „blitzkrieg", a villámháború a történelemben nem sokszor vált valóra, rendszerint kiagyalóinak álma maradt. A legutóbbi esztendők délkelet-ázsiai tanúsága is amellett szólnak, hogy a Pentagon aligha hihet saját terminusában, a „hat-nyolcnetes" kambodzsai villámháborúban. Annyi bizonyos, hogy az amerikaiak aránylag nagy erőt vetettek be: csak az úgynevezett horogban harmincezer katonájuk harcol. Csakhogy — mint erre pártállásra való tekintet nélkül szinte valamennyi politikai megfigyelő rámutat — mind politikai, mind a katonai viszonyok meglehetősen nasonlítanak a vietnami hadszíntér körülményeihez, így a kimenetel és az időtartam is könnyen hasonló lehet.

A dél-vietnami szabadságharcosok tüzérsége vasárnap hajnalban több izben lőtte a kambodzsai hadműveletekben részvevő amerikai alakulatok dél-vietnami főhadiszállásait. Húsz találat érte a tizenegyedik páncélos ezrednek a dél-vietnami Quan Loi-ban, a határtól mintegy 15 kilométerre elhelyezett törzsét. Az utóbbi 24 órás időszak alatt a partizánok az amerikaiak és dél-vietnamiak az állítólag kambodzsai területen levő „észak-vietnami és Vietcong támaszpontokat" és az ugyancsak állítólag ott levő „ellenséges főparancsnokságot". A jelentések szerint azonban az amerikai katonaság nem találta meg a várt parancsnokságot.

Katonai körökből származó értesülések szerint a parancsnokság rövidesen újabb kambodzsai inváziót indítja meg. Az amerikai légierő máris támadásokat intézett a körzetek ellen. Egyes újságírók úgy tudják, hogy hasonló hadműveletek várhatók laoszi területen is.

Az elmúlt napokban az USA harci repülőgépei a VDK ellen tömegméretű légitámadásokat hajtottak végre. A pénteki és szombati légitámadás után amerikai harci repülőgépek vasárnap a VDK déli részében, Nghe An és Quang Binh tartományokban több lakott területet támadtak. A földi légelhárítás több gépet eltalált. Közülük kettő lezuhant. A VDK erélyesen tiltakozott a barbár agresszió ellen.

Laird amerikai hadügyminiszter kilátásba helyezte a totális légiháború felújítását is. A hadügyminiszter azt mondotta, hogy amennyiben a VDK erői — megtorlásul az USA kambodzsai intervenciójáért — a demilitarizált övezetben, vagy másutt támadást intéznek az amerikai katonaság ellen, sor kerül a légiháború felújítására is.

Az újabb amerikai intervenció világszerte nagy megdöbbenést és felháborodást váltott ki — magában a washingtoni törvényhozás épületében is. A szenátusban

KUT.
Képzőművészek Uj Társasága.
Márffy Ödön

— A KUT sikerei külföldi kiállításokon. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium átiratban értesitette a *Képzőművészek Uj Társasága* (KUT) elnökségét, hogy Fiume városától vett hivatalos értesités szerint az ottani második nemzetközi szépmüvészeti kiállitás

16 N.Ú. 928. IX. 2

igazgatósága a KUT-at „kiváló érdemei elismeréséül" a Medaglia Commemorativa-val tüntette ki. Ugyancsak most érkezett meg a minisztérium utján a *Sztuka* lengyel müvészegyesület hivatalos értesitése is, melyben a krakkói és varsói kiállitásokon kiállitott müvéikért *Márffy* Ödönt és *Szőnyi* Istvánt, a KUT müvésztörzstagjait a társaság a nagy dicsérőoklevéllel tüntette ki. A velencei nemzetközi kiállitás igazgatóságától vett értesités ezerint a velencei városi muzeum megvásárolta *Pátzay* Pálnak, a KUT törzstagjának ott kiállitott szobormüvét.

Nemzeti Ujság. 1928. szept. 2.

H

Az élő Solohov

Három napja minden lapban ilyeneket olvasok: meghalt... elhunyt... Testileg igen. Szellemileg semmiképp. Műveiben — nemcsak az én számomra, hanem világszerte sok-sok millió ember számára is — tovább él és hat, amíg lesz irodalom és lesz olvasó.

Most is látom az emlékezetes jelenetet: a magyar Írószövetség termében tisztelői veszik körül, kezükben a *Csendes Don* frissen megjelent bőrkötésű díszkiadása. Dedikálni nyújtják oda. Solohov szép betűkkel, szorgalmasan írogatja a nevét. Én is odamegyek a könyvvel (és viszek még egy *Feltört ugart* és egy *Emberi sorsot* is). Ahogy meglátja nevemet a címlapon, azt mondja: „Magának nem dedikálok." Megdöbbentem. Mivel bántottam meg? „Most nem" — teszi hozzá. — „Majd akkor, ha visszajöttem vidéki utamról, és vendégül is látom vacsorára. Az irodalomtörténésszel együtt." Az irodalomtörténész — Jovánovics Miklós, az Írószövetség mostani főtitkára volt, aki annak idején Solohovról írt disszertációt.

Voltaképp hamarább is találkozhattunk volna, hisz jártam a lakóhelyén, Vjosenszkaja sztanyicában, amikor a nagy regény fordításának egyik új kiadását készítettem elő. Ebben a munkában a helyi lap lelkes fiatal munkatársi gárdája volt segítségemre. Ők ajánlották fel, hogy összehoznak egy találkozót Mihail Alekszandroviccsal — ott ugyanis csak így emlegették a rajongásig szeretett írót. A napi események azonban közbeszóltak. Egy pártkongresszus után akkor tartottak területi értekezletet Rosztovban, Solohovnak a megbeszélt nap reggelén oda kellett utaznia. Néhány nap múlva — érdekes módon — én is ugyanabban a szállodában kaptam helyet, ahol ő lakott. Egy közös ismerősünk azt újságolta, hogy Solohov öt perccel ezelőtt indult haza — éppen az enyém mellett levő szobájából.

Így aztán csak Budapesten került sor első és egyben utolsó találkozásunkra — idestova tizenkilenc éve.

Essék szó most a *műveivel* való találkozásomról is. Még egyetemista koromban hallottam szülővárosom, Hajdúböszörmény egyik poros utcáján a *Csendes Don*ról. Nagyon tetszett ez a cím: költőinek éreztem, bár akkor még nem tudtam, hogy valóban a költészetből, mégpedig az ősi kozák népköltészetből emelte át Solohov a világirodalomba. Közbevetőleg hadd tegyek két megjegyzést: a folyó csakugyan csendes. Ottjártamkor olyan lassú volt, hogy nem lehetett tudni, merre is folyik. Viszont — kiáltóbb ellentétet elképzelni sem lehet, mint amilyen a prózai eposz címe és a tartalma között feszül. Dehogyis csendes az a Don! Sose volt az. A polgárháború idején pedig a legkevésbé. És később, a kollektivizálás korában is emberek vére festette pirosra.

Ha már a címnél meg a tartalomnál tartok, hadd említsem meg: nem kevés erőfeszítésbe került, hogy a németből magyarított, idillt sejtető, bestsellergyanús *Új barázdát szánt az eke* hosszú és nyálkás cím helyett elfogadtassam az eredetinek pontosan megfelelő *Feltört ugart*. Úgy tudom, hogy eredetileg nem is ez volt a mű címe, hanem *Pot i krov* (vagy Sz krovju i potom) — magyarul így hangzana: Vér és veríték. Figyeljük csak meg, hogy koppan a *pot* és ropog a *krov*! Ezt aztán végképp nem lehetne valamiféle bukolikus címmel visszaadni!

A sztanyicában és főként a környékén járva-utazgatva találkoztam a regény hőseinek rokonaival, például Grigorij leányával is, aki a valóságban nem halt meg torokgyíkban, hanem tanítónőként dolgozott a folyó túlsó partján egy általános iskolában. Egy kis faluban pedig az unokaöccseivel akadtam össze. Ők mozigépészek voltak. Külsőre erősen hasonlítottak Melehovhoz.

Az érettségi negyvenedik évfordulója alkalmával a terített asztalnál azt mondta az egyik hajdani tanárom:

— Hanem, Imre fiam, az a *Csendes Don* böszörményi nyelven van írva!

A nagy lármában nemigen tudtam volna elmagyarázni, hogy a tanár úrnak igaza van, meg nincs is igaza. A tájnyelvi alakok visszaadásakor elhagytam például a tiszántúli nyelvjárás legfőbb jellegzetességét, az ízést, mert ha következetesen alkalmaztam volna, az egyet jelentett volna azzal, hogy a Don partjáról a Tisza partjára teszem át az egész cselekményt. Csínján bántam a tájszavakkal is. Abból az elvből indultam ki, hogy meg kell ugyan adni a savát-borsát mindennek, de nem szabad agyonsózni-borsozni semmit, mert akkor maga a szakács sem tudja megenni a tulajdon főztjét.

A vjosenszkajai ravatalt az egész világ részvéte vette körül: mindenki gyászolta a Nobel-díjas nagy művészt, akinek életműve — még a torzónak maradt regényt, a *Hazáért harcoltak*at is beleértve — már rég belekerült a világirodalom legjava termései közé. Úgyhogy ezek alkotójuk fizikai halála után is — tovább élnek, fennmaradnak, és más műfajokba, például filmre átültetve is szuggesztíven hatnak.

Szent meggyőződésem, hogy a solohovi alkotás nem *csak* évfordulós téma lesz.

MAKAI IMRE

A leningrádi Kirov-gyár munkásai közt 1964-ben

Solohov vadászatra készül

MÁRFFY ÖDÖN KÉPEI

Idén lesz negyedszázada, hogy elhunyt
ez az üdítően franciás festő,
akit a magyar művészettörténet „úttörő mesterként"
tart számon, a századelő útkeresőinek egyikeként,
hiszen tagja – alapító tagja – volt a Nyolcak
hírneves csoportjának, akik a Magyar Impresszionisták
és Naturalisták Köréből, a MIÉNK-ből kiválva
megpróbálkoztak az expresszionizmus,
a konstruktív kubizmus és a szimbolizmus
hazai vegyületének kialakításával.
„Megjelenésüknek különböző volt a hatása,
egyesek lelkesedve üdvözölték az újdonságot,
mások leszólták", írta Lyka Károly,
aki mindössze két rövid bekezdésre méltatta
a Nyolcakat (igaz, Kassákot és a MÁ-t
csak egy lábjegyzetre). Ez a tény is jelzi,
milyen gátakat kellett ostromolniuk
például Márffyéknak, amikor a jóindulatú, okos
és tájékozott Lyka Károly sem léphette át a maga
konzervatívizmusának határait . . .
A Nyolcak, mint a modern művészettörténet
legtöbb csoportosulása, néhány év után feloszlott.
Márffy a maga útját kezdte járni, olyasféle
könnyed modern festészetet teremtve, mint
Franciaországban Dufy vagy nálunk Vaszary János.
Mai fejjel alig hisszük el, de a Horthy-korszakban ez
bizonyos fokú csöndes tiltakozás volt –
Vaszaryt el is zavarták a főiskoláról
mint az ifjúság megrontóját,
előkelő rokonsága ellenére.
Márffy a festői finomságok világába húzódott vissza
a kor elől, és haláláig ebben a világban élt
kerek, mutatós, kellemes és kulturált
életművet hagyva maga után.
Ennek az életműnek egy részéből – a hagyatékból
és a Művészeti Alap tulajdonában levő munkákból
– rendezett Kratochwill Mimi kiállítást
a Duna-parti galériában;
olyat, amelynek megtekintése pontosan illik
egy korzózás hangulatához.

Sz. A.

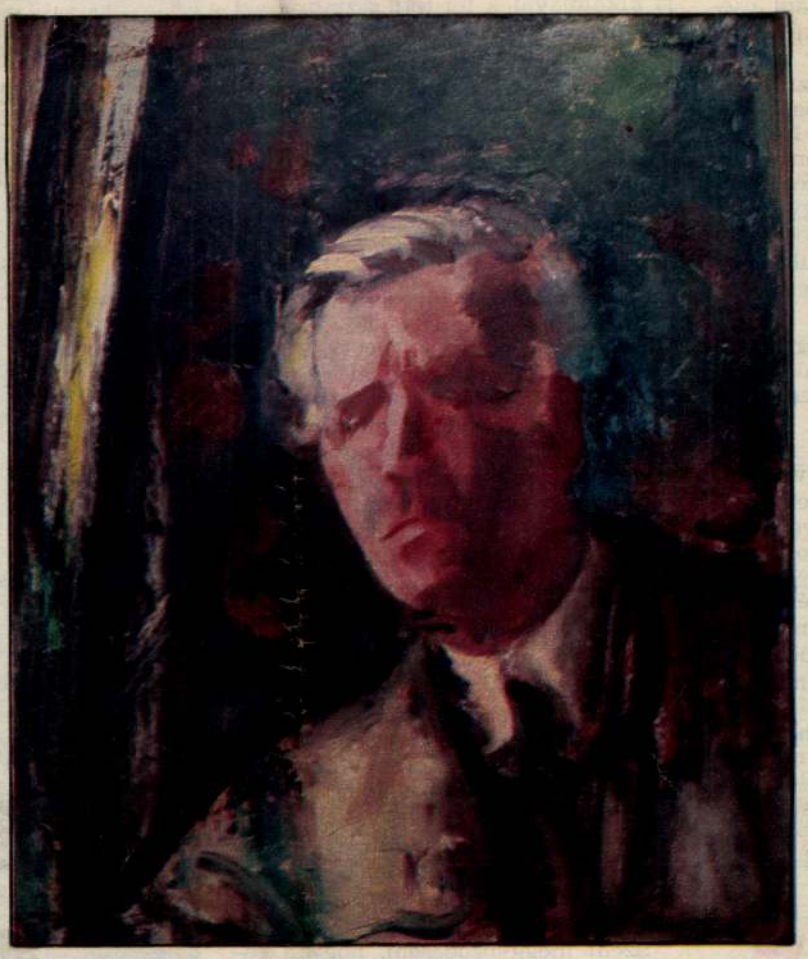

KIÁLLÍTÁS A VIGADÓ GALÉRIÁBAN

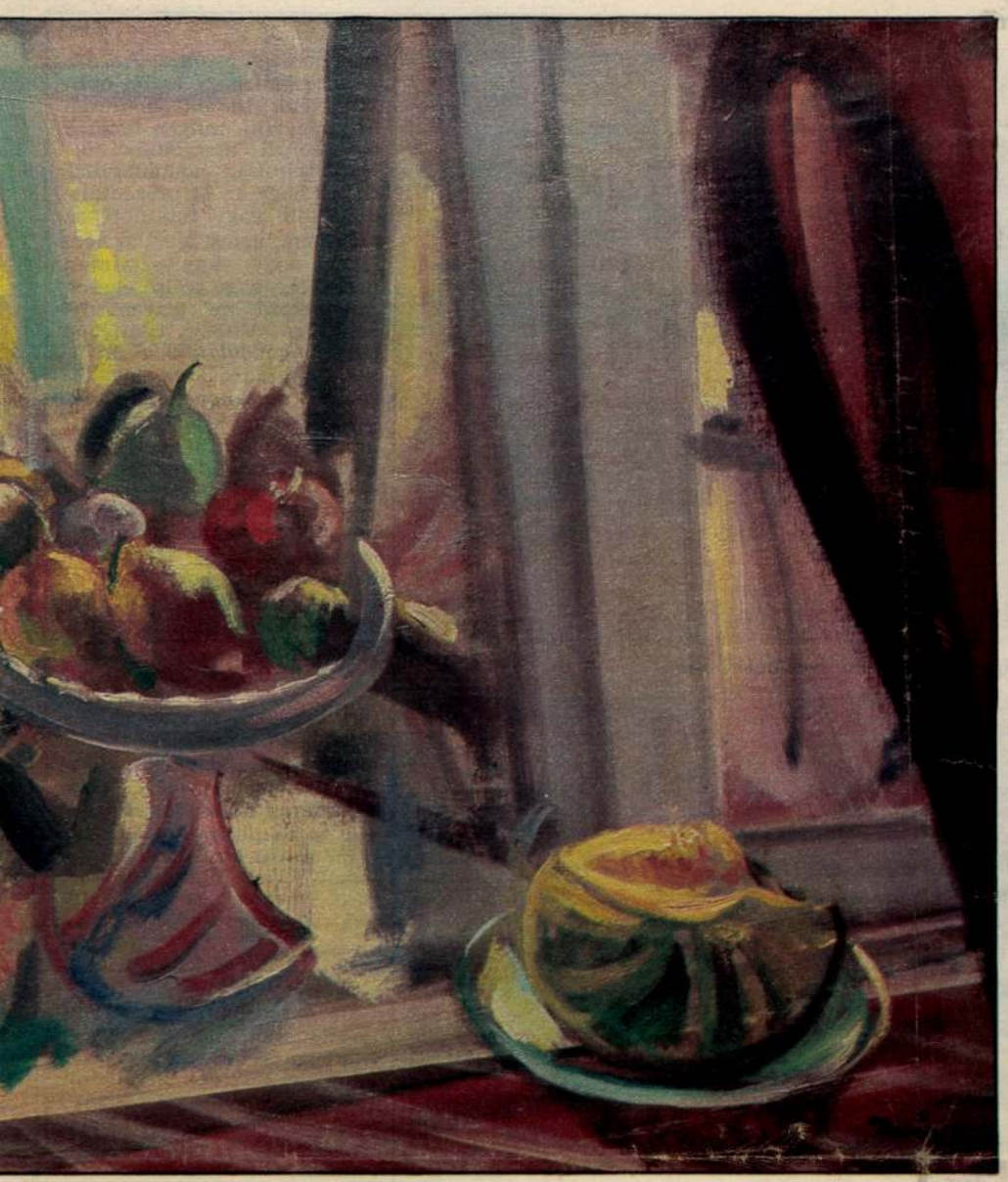

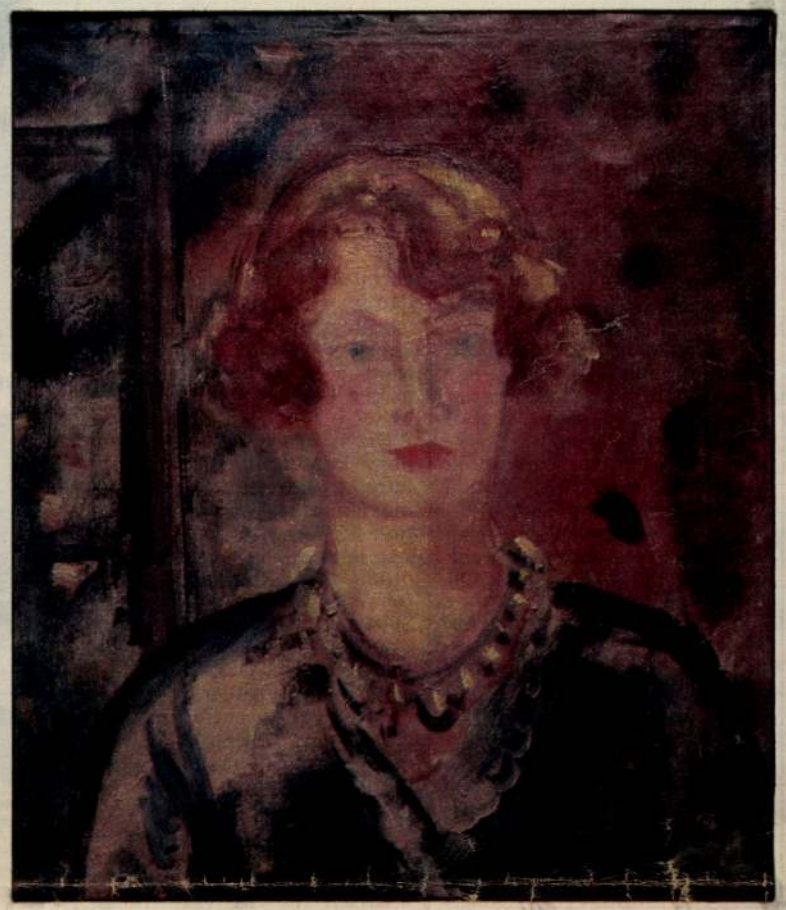

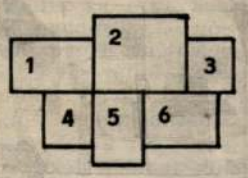

1. Fekvő akt. (1912 körül)
2. Csendélet. (1940-es évek)
3. Csinszka. (1933 körül)
4. Önarckép. (1954)
5. Lány zöldben
6. Fasor. (1910 körül)

RUSKA JUDIT FELVÉTELEI

Egy zsüror jegyzetei

Ülök a moziban. Ezúttal hivatásos néző vagyok. A huszadik film után nagy tanácstalanságomban azon töprengek, milyen lehet egy esztendő filmtermése Ausztriában, Csehszlovákiában, Hollandiában és Bulgáriában. Fordítok egyet a gondolatmeneten. Ha egy másik európai kis ország polgára lennék, mit üzennének nekem ezek a filmek erről a népről, történelméről, a társadalomról, mit mutatnának meg a struktúrából?

Az első kérdésre elég könnyen felelek. A filmek biztosan állnák a feltételezett összehasonlítást. A másik kérdéssel bajban vagyok. A produkciók harmadát — amelyek a maguk jelentéktelenségében e szempontból nem vizsgálhatók — most feledjük el. A rostán ilyenformán fennmaradtak zöme pedig bizony alaposan megtéveszthet az idegent. Engem is megtévesztene, ha járatlan volnék a mi világunkban. A részigazságokból kikerekedő teljes hamisságok köszönnek rám az elfogadhatónál jóval gyakrabban. Sietve kijelentem; a mai magyar valóság feltárását és elemzését nem a tavaly elkészült mozidaraboktól várom, különösen nem kérek számon tőlük modellértékű summázatokat. Azt azonban talán mégis elvárhatom, hogy a művek — akár akarattal, akár szándékolatlanul — ne játszszanak ellene a társadalomkutatásban, a szociográfiában, néha a sajtóban és olykor az irodalomban megjelenő hiteles képnek. Ha már nem szórakoztatnak. Mert, hogy a filmeket nézve az embernek ritkán van alkalma a mulatságra. A profi, kommersz filmet — amelyik nem kacérkodik a történelmi vagy a társadalmi hitelesség igényével — kedvelem, sőt a műsorétlapról egyenesen hiányolom.

●

A kínálat több történelmi, vagy kvázi-történelmi filmet igér, többnyire azonban áltörténelmit ad. Van úgy, hogy hamis premisszákból cifrázgatnak sületlen históriát, míg végül meg nem érkeznek a felmentő mennyei seregek a stáblista formájában. Szépelgő népszínmű-történet a parasztté asszimilálódott óhitű zsidóé, Jóbé. Lázadásról szó sincs. Megszépül és idealizálódik mindkét oldal. A falusi zsidó könnyezve adja aranyóráját a kis parasztfiúnak, a falu népe zenekarral búcsúztatja a deportáltakat. Mint egy — valamiért szomorúra sikeredett — szüreti mulatság. Egy még tisztességesen soha nem elemzett szégyenletes korszak arcpirító ténye felmentő — hamis — tálalásban. Jóbok lehettek, voltak, deportáltakkal együttérzők ugyancsak. Nem a részleteket vitatom, az egészet tartom tévedésnek.

Bizonyára a véletlen műve, hogy két munka is tárgyává tette a közelmúlt történelmének azt a korszakát, amelyet „ötvenes évek"-nek szokás nevezni. Az egyik a fordulat évének környékét, a fokozódó éberség korát, a másik a kitelepítések idejét rajzolja meg. Az egyik dráma, a másik vígjátékra sikeredett groteszk. Bacsó Péter filmje, a *Te rongyos élet!* ...profi munka. A rekeszizmok a tervezett pillanatokban óramű pontossággal jönnek működésbe. A kitelepített és répát egyelő (de kedves) arisztokraták, gyárosok és az öntudatosan acsargó (de kedves) falusi rendőrparancsnok között tétován sodródik a üdeségében is romlott (de kedves) operettprimadonna. Valójában ki sem igen érdemelt vesszőfutását matracművészeti mutatványok kíséretében éli meg. Noha úgy vetődik a történelem sodrába, mint ahogy a légy esik a levesbe, ő a legkidolgozottabb, leghitelesebb figura. A többiek gyakran lelépnek, leesnek a borotvaélről, vagy meg se nagyon próbálkoznak a rajta való járással. Nincs örkényi mélység. Bacsó filmje megtévesztő. Történelmi groteszknek mutatja magát, miközben vígjáték, véletlenül épp egy különösen izgalmas és tragikomikus helyzeteket bőven produkáló korszakban. Egyszóval; olyan, mintha... De ne folytassuk, hiszen e hasábokon Székely Gabriella már részletesen szólt a filmről.

Nem hasonlítom az almát a körtéhez, mégis össze kell vetnem magát a gyümölcsöt, ha másért nem, azért, mert kötelességem keresni a minőséget.

Mészáros Márta *Naplója* személyes hitelességű dráma. Nézőjét nem úgy fogja meg, mint egy történelmi korszak analízise, hanem mint őszinte szándékú emberek valóságos tragédiája, tragikus emberi, történelmi szituációkban. Hogy azután a korszak mély, igaz és hiteles képét kapom, és a fortélyos félelem működésének természetrajzába pillanthatok, az már

A fődíjas film: Napló gyermekeimnek

Jelenet a Földi paradicsomból

a kevéssé szándékolt, de szükségszerűen bekövetkező végeredmény.

Ez a jelentős művek sajátja. Megtisztultan hagyom el a nézőteret azzal a tudattal, hogy a nehéz időkben általában nincsenek *csak* bűnösök és *csak* áldozatok, hanem *részesek* vannak, ki-ki a maga felelősségével és a saját sebeivel. A filmnek *nem* politikai vonatkozásaiban, puszta tárgyában van az ereje, hanem művészi megformálásában, őszinteségében és abban, hogy mentes a sandaságtól.

●

A mai magyar *valóság*, ha lehet, még rosszabbul jár, mint — a *Naplót* kivéve — a történelem. Két nagyigényű mű rugaszkodik neki, hogy a mai élet egy-egy aggasztó jelenségét megmutassa. Fábri Zoltán filmje a vidéki középvezetők — nem általánosítható, de itt-ott létező — korrupt-dzsentri-maffiás életvitelét, a Dárday István, Szalai Györgyi szerzőpárosé a tébláboló fiatal értelmiségi réteg egy azonosítható csoportjának természetrajzát kísérli meg felvázolni. Ne vitassuk egyik próbálkozás létjogosultságát se. Mindkét réteg és jelenség létezik, igaz, egyik sem általános érvényű, azonban eléggé fontos ahhoz, hogy a filmművészet is foglalkozhassék vele.

Az egyik mű azt sugallja, hogy napjaink egyik keserves ellentmondása az, hogy a kiérdemesült középvezetők között ott vannak a korruptak, a szerzők, a hatalmaskodók, az úrhatnámok. Velük szemben fellépni — a nyilvánosság előtt — úgyszólván lehetetlen, hiszen nemigen válogatnak az eszközökben, ha az akadékoskodók elhallgattatásáról van szó. A másik azt fájlalja, hogy a közéletben nincs jelen a nézetek pluralizmusa. A film folyamodvány a margóra szorult, vagy önszántából odalépett értelmiségi, félértelmiségi réteg nyilvános nézetképviseleti jogáért. Fábri filmje *(Gyertek el a névnapomra)* unalmas patentokkal él. A feldolgozott Karinthy-kisregényekhez képest is sarkít, nagyol és sematizál úgy, hogy szinte értékelhetetlenné válik a mondanivaló. Ezek a jóviális alakok (a legkiválóbb magyar színészek megformálásában) — inkább rokonszenvesek, mint kártékonyak, a leleplező vidéki hírlapírónő bulldog-naivája meg egyenesen bosszantó. Nyoma sincs a helyzet ördögiségének, nem érződik a működő masinéria félelmetessége. Ennek a struktúrának a legfeszítőbb gondjai közé tartozna az elvtelen összefonódás? Ha igen, akkor olyan filmet kell e jelenségről forgatni, amely a részigazságok felmutatásánál többet kínál. A véghezvihetetlenről pedig úgy látszik, locsogni szokás. Az *Átváltozás*ban négy és fél órán át. Nem tudom pontosan megmondani, milyen lehet a félreszorult marginális fiatal értelmiség gondolatvilága, de hogy az itt prezentáltnál jobb vagy rosszabb, az majdnem biztos. Mert az nem lehet, hogy vagy elszántan pengeéles, vagy szélsőségesen vagdalkozó ne legyen. Itt nem az. Vitézy filmjében *(Reformgondolatok)* a „hivatalos" közgazdászok javakorabeli, megállapodott tudósok megannyi kijelentése ehhez képest üdítő nonkonformizmus. A szelíd-borzas ködevők legfeljebb abban rokonszenvesek, hogy miközben mindenki lázasan *igyekszik, teljesít* és *szerez*, ők nem sajnálják az időt nagy kérdésekről való *tanakodásukban* egyik napot a másikba ölteni.

A tehetséges alkotópáros mégis valahol utat tévesztett. Opuszuk filmnek publicisztika (annak lapos), publicisztikának meg film (ahhoz unalmas). De mert létező, figyelemre méltó és feltáratlan szubkultúrához közelít, híradásával társadalmi problémát jelez; fogjuk fel úgy, hogy vázlata egy alaposabb nekirugaszkodásnak.

●

Ülök a moziban. Szomorúan konstatálom, hogy a tavalyi filmtermés összessége kísérletet sem tesz egy társadalmi tabló felvázolására. Elvárnám, ha már a többség jelzi társadalmi érzékenységét. Paraszt — hogy mást ne mondjak — csak Schiffer Pál dokumentumfilmjében, a *Földi paradicsom*ban jelenik meg, a szemle maradéktalanul hiteles, valódi mai társadalomrajzot adó egyetlen filmjében. A fólia alatt — nagyban — paradicsomot termesztő család egy a számos paraszt-vállalkozó családok közül. Akiket irigyelni szokás, akiket kerítéseikért és tiszta szobáikért kigúnyolni már-már kötelező. Itt se kerítés, se manzard, se kripta, csak adósság. Az új típusú (szocialista!) vállalkozó prekapitalista hitelviszonyok között vergődik, és önkizsákmányoló módon termel. Egy családmodell és egy termelési mód agóniája egy család történetének tükrében. Jószerivel az egyetlen elfogadható kép a nagyon hiányos, majdnem üres, társadalmi tablón. Illene elgondolkodnunk arról, miért mutat a mai filmtükör inkább fogyasztó, mint termelő, inkább tépelődő, mint vitatkozó, inkább enervált, mint próbálkozó társadalmi csoportokat?

A manapság játszódó filmekben többnyire jól szabottak az öltönyök, mindig adnak vonalat a piros telefonok, fogynak a jó cigaretták és a finom italok. Vetkőznek, zuhanyoznak, szeretkeznek. Villognak a fogsorok, mintha mindenki most jött volna a szoláriumból. Csak ülök, mint a moziban.

GYŐRFFY MIKLÓS

Uj Tükör 1984. 10. 28
MÁRFFY ÖDÖN

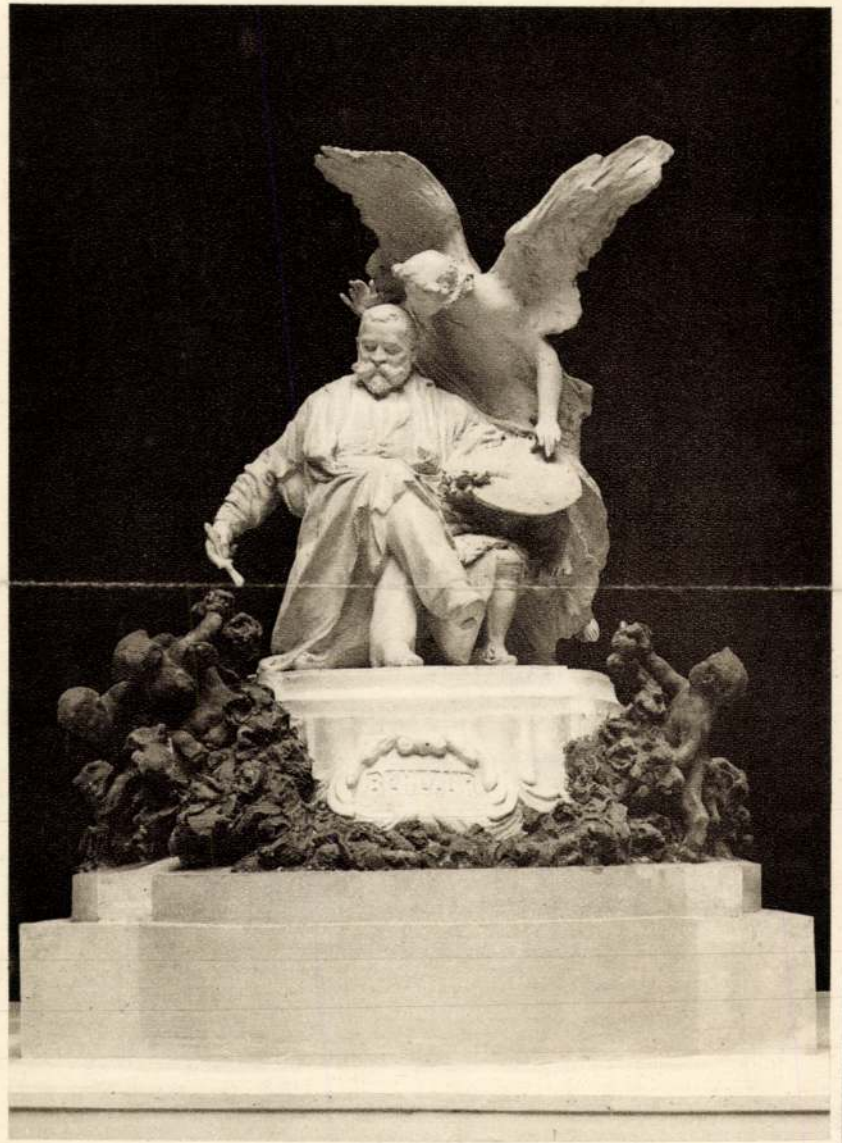

ZALA GYÖRGY : BENCZÚR-EMLÉK

MÁRFFY ÖDÖN: CSENDÉLET

Nemzeti képzőm. kiáll. 1934

Márffy Ödön

147. *Márffy* Ödön: *Vihar* (olajf.) 1200 pengő.
148. *Márffy* Ödön: *Tájkép* (olajf.) 1000 pengő.
149. *Márffy* Ödön: *Iriszek* (olajf.) 1400 pengő.
150. *Márffy* Ödön: *Téli kilátás* (pasztell) 800 pengő.
151. *Márffy* Ödön: *Zdenka* (olajf.) 2500 pengő.
152. *Márffy* Ödön: *Kompoziczió* (olajf.) 2500 pengő.
153. *Márffy* Ödön: *Csendélet* (olajf.) 2800 pengő.

Nemzeti Szalon 1929
Kut jan.

181	Tripoliszi tájkép	batik	15.—
182	Csendélet	batik	15.—

(A batikok megrendelhetők.)

Péterfalvi MOLNÁR MÁRIA

183	Szentségtartó, ezüst részben aranyozott, elefántcsont nodussal	Mgtul.
184	Aranyozott ezüst kehely, elefántcsont nodussal kövekkel és rekeszzománccal diszitve	Mgtul.
185	Aranyozott ezüstkehely rekeszzománccal diszitve	Eladó
186	Szenteltviztartó vörösréz, limogesi zománcképpel	Mgtul.
187	Ezüst tálca	Mgtul.
188	Bonbonnière	Mgtul.
189	Ezüst virágváza	Mgtul.
190	Arany pecsétgyürü	Mgtul.

Márffy Ödön

Hegyvidék

ARCOK

Erdőjárás

Járjuk az erdőt. A Libegő fönti végállomásától indultunk, haladunk a Normafa felé, hogy onnan aztán nem messzire Annarét családias melegében majd pihenjünk egy keveset. Csodálatos ez az ünnepi menet: ahogyan kitárulkozik a nép, velünk együtt, a koratavasznak. Talán ezrek mosolyognak itt egymásra és a Napra, vonulásukban a békesség oltalma alatt. A gyorsan elszaladó hétvége ennél szebb ajándékot nem adhatott volna. Itt lehetünk a tavasz ébredésénél: közelről láthatjuk a bomló rügyeket fákon, bokrokon. Akinek szerencséje van, a nagy bóklászásban hóvirágmezőre lelhet. Hallhat madárfüttyöt, bár kevés a madár az idén errefelé, vagy csak beljebb vonultak a rengetegbe az emberzaj elől.

Van itt még rengeteg egyáltalán? Az erdő már önmagát is ritkítja, hiszen látható. Fiatal, halott fák korhadó törzsei az avaron szanaszét, keresztbekasul, új csapást vágni ifjú és lelkes csapatoknak is lehetetlennek tűnik. Valami irdatlan nagy takarítás után sóvárog az erdő, de ehhez úgy látszik nincs erő, türelem. Így hát a régtől letaposott úton visz utunk tovább.

Kerülgetjük egymást egy érdekes emberpárral. Egy férfi, ha ugyan férfi még, kevés hajával, az is milyen ősz. Arca maholnap szétesőben, csak az a két hosszanti, mélyülő ránc tartja össze, ami majd további redőket növeszt, s a szeme beesett. Ám fénylik a magas homloka! Tekintete a rajongóké, akik ezzel a nézésükkel indulnak örök száműzetésbe. Oldalán fiatal nő.

Természetes, habzó szőkeség a haja. Nagyra nyílt, acélkék szemek uralják a valószínűtlenül tiszta lányarcot, melyen festéknek, rúzsnak nincs nyoma. Érzéki, kicsit elrajzolt szájvonalán kétoldalt gyerekes görbület. Magas, arányos termetének leírásához kevés lenne az Énekek Énekének szókincse. Valamit mond neki a férfi, erre fölnevet. Gyöngyök peregnek gyöngyfogai közül.

Mennek karonfogva.

Egy ideig a nő karol, de aztán mintha unná, abbahagyja, játékosan lóbálja két karját, dundi kis kezén a fölfelé hajló ívű ujjai jeleket írnak az égre. Járása gyorsabbá válik, pillanatok alatt méterekre lehagyja a férfit, aki hosszú léptekkel ered utána. Eléri és már ő karol bele szánalmas kapaszkodással, mintha rá akarna egyúttal borulni, csókolni akarná, el is éri a nő arcát, de valahogy félresiklik ez az éhes mozdulat, mint az ő korában alighanem a legtöbb. Amikor muszáj észrevennie, hogy annyi év után végül megint esetlen kamasszá válik, de micsoda különbség meghódítani valakit vagy meghódítottnak lenni.

Most le szeretné venni a nő válláról a csinos kis hátizsákot. Idehallatszik a tiltakozás: – nem, nem! Mintha azt mondaná az édes mosolyával; – elég már neked magadat cipelni, éveid súlyát, azt a félrecsúszott nyakkendődet, azon a magas homlokodon a verejtékcsöppeket, a kényszerű felismerést: nem olyan már semmi, mint *azelőtt*. Éppenséggel azonban azt is gondolhatja;– kímélni akarlak öregember. – Vagy csak kegyetlen; – aztán majd megint össze-vissza ver a pulzusod. A szíved. Meghatódsz saját magadtól, összemaszatolsz a könnyeiddel. Jaj, te szegény!

Követjük őket, mellettünk néha kocogók húznak el, vad biciklisták bukósisakban robognak lefelé a lejtőn. Az erdő hallgat, a népes csoportok elmaradtak mögöttünk. Mielőtt belevesznénk a csöndbe, valahol a hátunk mögött, messziről közeledő kutyaugatás hallatszik. Visszanézve látjuk, hogy elől valószínű a gazdi fut, mert nyomában örvendező csaholással két pitbull szalad póráz, szájkosár nélkül, szabadon. Félreállunk, a kutyák ügyet sem vetnek ránk. Ott elől a férfi és a nő egymást átölelve áll.

De jó lenne eligazodni a sorsok sűrűjében!

Kovács Imre

Elment Márffy Ödönné

1998. március 3-án, kedden délután, hosszú szenvedés után, örökre lehunyta szemét, Márffy Ödönné, Hacker Franciska, nekünk Cseszka, családjának Fánika. 81 éves volt.

Márffy sokéves özvegység után, 1949-ben vette feleségül őt, aki férje 1959-ben bekövetkezett haláláig odaadó, hű társa volt. Azóta csendben és visszavonultan élt, mintegy észrevétlenül, magányában, mint a művészet és a festő papnője. Nem múló szeretettel és tisztelettel, immáron 39 esztendeje ápolta a magyar festészet kiemelkedően nagy művészének hagyatékát. Tudta férjének a művészetben elfoglalt helyét, ő azonban mindig a háttérben maradt, sohasem akart, mint a nagy festő felesége, főszereplő lenni.

Majdhogynem megközelíthetetlen zárkózottságából leginkább akkor lépett ki, amikor Márffy képeiről kérték tanácsát vagy kiállításrendezés ügyében keresték meg őt. Ilyenkor készségesen nyitotta meg szívét és hozzáértéssel, szigorú szeretettel segített az anyag kölcsönzésével a tárlatok előkészítésében. Így kerülhetett sor a budapesti Vigadó Galériában (1984), a szekszárdi Művészetek Házában és a nagykanizsai Hevesi Sándor Művelődési Központban (1985), a nyíregyházi Városi Galériában, valamint a szolnoki MÁV kórház és rendelőintézet kiállítótermében és ismét Nagykanizsán (1989), majd a szombathelyi Művelődési Házban (1993) rendezett kiállításra. Műveiből és a Magyar Nemzeti Galéria által kölcsönzött anyagból pedig a szegedi Móra Ferenc Múzeum rendezett 1996-ban óriási sikerű Márffy kiállítást.

A Márffy-házaspár az ötvenes években a Szamóca utcai lakásban

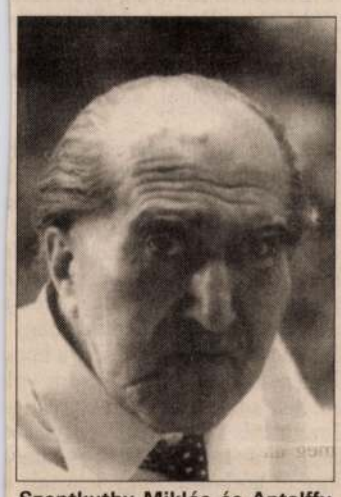

Szentkuthy Miklós és Antalffy Mária róla készült grafikája

Elévülhetetlen érdemei vannak, amit az irodalomtörténet és a művészettörténeti kutatás érdekében tett. A Petőfi Irodalmi Múzeumnak átadta a Márffy-házban lévő, Adyra és Csinszkára (1920–1934 között Márffy felesége) vonatkozó összes fellelhető bútort, szőnyeget, képet, porcelánt stb., így járult hozzá nagymértékben, hogy még teljesebb legyen a Veres Pálné utcában megnyílt Ady Endre Múzeum. (Falát Varga Imre bronz domborműve díszíti.)

A Magyar Tudományos Akadémia Kézirattárának átengedte Márffy Ödön írásait, levelezését és az egyéb dokumentumokat.

A Márffy-életmű legfontosabb darabjaiból álló gyűjteményből számos festményt, akvarellt, grafikát 1997-ben nagyvonalú ajándékként adta a Magyar Nemzeti Galériának, kiegészítendő a Galéria addigi Márffy anyagát.

Bár még nem készült a halálra, mindent rendbetett és elintézett.

Kevesen voltunk körülötte és keveseket tisztelt meg barátságával, néhány családtagja, barátok és műgyűjtők személyében, hiszen Márffy Ödön baráti köréből már alig akadt túlélő, és a pályatársak is kevesen maradtak. Rippl-Rónai József, Czóbel Béla, Kernstok Károly, Berény Róbert, Frank Frigyes, a szobrász Csorba Géza és Vedres Márk, valamint Fülep Lajos, Bölöni György, Genthon István, Lyka Károly, Kállay Ernő, Szentkuthy Miklós, Ticharich Zdenka már mind elmentek.

Az idei tavasz már nem találja őt szeretett virágai, bokrai és fái között a kertben, amelyet erején felül, oly nagy szeretettel ápolt és gondozott. Kutyái is hiába várják haza imádott gazdájukat.

Amíg élünk, nem felejtjük el kedves személyét és azt a nagy szolgálatot, amelyet a művészet érdekében tett nekünk és az utókornak.

Kratochwill Mimi
művészettörténész

kezés: 06-20-450-304 vagy 275-6270
26 Budapest, Szendrő u. 32.

Társaskör, magányosoknak

Már több mint egy éve ad otthont a kerületi Művelődési Központ a Budai Társas Klub találkozóinak. Almásy Attila klubvezetőt kértük meg, mutassa be a társaskört.

– Klubunk 1997 januárjában alakult a Keresztény Értelmiségi Társaság kulturális egyesület keretén belül – mondotta. Egy hasonló klub működik már Pesten, és úgy gondoltam, a budaiaknak is biztosítani kellene egy helyszínt, azaz „találkozási pontot". Ennek ellenére Pestről is járnak hozzánk, de a többség Budán lakik.

– Milyen céllal alakult meg a társaság?

– A 40 és 55 év közötti hölgyeknek és uraknak szeretnénk alkalmat biztosítani, akik egyedülálló értelmiségiek, és társas kapcsolatok kialakítását igénylik, vagy csak egyszerűen szeretnék a szabadidejüket tartalmasan eltölteni.

– Milyen közös programokat szerveznek?

– Általában havonta egyszer szombatonként találkozunk, s teljesen demokratikusan döntjük el, mit csináljunk. A tagok javasolják a programokat. Ebben közös színház- és hangversenylátogatások, rendezvények, egy-két napos kirándulások egyaránt helyet kaphatnak. Rendszeresen vendégeket hívunk, akikkel az előadásaik után kötetlen beszélgetés formájában közelebbről is megismerkedhetnek a klubtagok. Összejöveteleinken az elmúlt évben – többek között – nálunk járt *Mohás Lívia* író–pszichológus, *Börcsök Mária* költőnő és *Regőczi István* atya. Terveink között szerepel, hogy a továbbiakban is felkérünk művészeket, újságírókat, közéleti személyiségeket egy-egy előadás megtartására.

– Hol és mikor lehet a klubba jelentkezni?

– Csütörtökönként 18 órától 19^{30}-ig várom az érdeklődőket a KET klubban az ötödik kerületben, a Semmelweis utca 1-3. szám alatt. Egy kis jelentkezési lapot is ki szoktunk töltetni a leendő klubtagokkal, de ez tulajdonképpen csak formaság.

(S. Cs.)

Angyal vigyá

Lord Major Galéria

Z. Szabó Zol

A városmajori Lord Major étter dr. Fodor Péter, rendszeres bemutat ben élő művészeknek is. Március tárlata látható az üvegkupolás étter a jó esti megvilágítás kedvező ad szeknek: hogyan érvényesülnek n Szabó Zoltán 21 kiállított képe állja tőművész konstruktív alkotó, játszik elvontság jellemzi, mert mélyen fog ható lénnyel – állapítja meg róla d Döntően olajjal vászonra dolgozik, d nei pasztellesen visszafogottak, néhá komponálja látvány-egységbe a bor vallja: ahhoz, hogy valaki nonfigurat terséget. Erről is beszélt a tárlatot me ténész, aki Z. Szabó tanára volt a Ké ri és hosszú évek óta követi pályája művész nemcsak tehetséges, nemcs megfigyelő, kísérletező. Alkotói mó mazás.

A kiállítás naponta 11 órától te

Hírek • Események • Információk

Szuhay Balázs legújabb könyvének — Megmondtam százszor... (Az én rendszerváltásom) – bemutatója 1998. március 30–án, hétfőn 18 órakor lesz a Néppárt Klubban (I., Iskola u. 16.)

✧

A Csillebérci Üdülőtelep rendezése érdekében az Önkormányzat tanulmánytervet készíttet. A Városrendezési Iroda tájékoztatása szerint az ajánlatkérés lezárult, a munkát a Római Atelier Építésziroda nyerte el.

✧

Az I–II. és XII. kerületi Tűzoltóparancsnokság (1021 Bp., Budakeszi út 45.) telefonszáma megváltozott. Az új központi hívószám: 459-2301, 459–6001. Fax: 459-2331. A telefonszámok már hívhatók, és a régiek is használhatók még.

✧

Polgári Védelmi Ifjúsági Versenyt szervez az Önkormányzat Oktatási és Közművelődési Irodája, valamint a XII. kerületi Polgári Védelmi Parancsnokság. A verseny helye: XII., Fülemile út 8. (Napközis Tábor), ideje: 1998. Április 3. 9–14 óra között.

TF-e

Szeretettel meghívjuk következ

Makovecz I

Az előadás címe:

Időpont: 1998. április

Színhely: TF Aula, 1123

(A belépés

Időzzünk el egy kicsit még a budai Várban, az Albrecth, Tárnok, Úri, Fortuna vagy Országház utcák régi polgári házai között. Álljunk meg a régi Országháznál és Kossuth, Wesselényi, Batthyány, Táncsics, Czuczor börtönét adó Werbőczy utcai Szent József kaszárnyánál is, majd hajtassunk a Bécsi kapu térre. Nőies finomságú, klasszicista és copf stílusú házakkal övezett terecske ez (Petz Samu kissé ormótlan Levéltár-épületére még húsz évet várhatunk). Magát a régi Bécsi kaput, mely 1849-ben nagyon megrongálódott, idővel helyreállították. Az idei ünnepségekre azonban a katonai parancsnokság, a Vár erődjellegét csökkentendő és az új minisztériumok miatt is megnövekedett forgalomra való tekintettel, többek sajnálatára – a Vízi- és Fehérvári kapukkal együtt – a Bécsi kaput is lebontatta (hogy Budavár visszavételének 300 éves évfordulójára – 1936-ban – legyen majd mit helyreállítani).

Szemben a megszűnt kapuval azonban egy vadonatúj lutheránus templom fogadja a Várba lépőt, melyet – részben a lebontott Dísz téri helyett – szintén ebben az évben adtak át ünnepélyes keretek között. A várkörnyéki, nagyrészt német származású Ágostai evangélikus keresztény hívek ím így ünneplik a magyarság ezeréves ittlétét!

Érdemes átsétálni a szomszédos, két évszázaddal korábban az előző térrel még összefüggött, korábbi nevében is az egykori szombati hetivásárokra utaló Szombathelyi, ma Nádor (vagy Kapisztrán) térre. A téren áll Budavár legrégebbi temploma, a Mária Magdolna-templom, a Szent János helyőrség temploma, melyről már a XIII. századból is vannak okleveles említések. Itt koronázták meg 1792-ben I. Ferenc királyt és itt fosztották meg ferences szerzetesi mivoltától Martinovics Ignácot. Különösen az olyanok, mint mi, XX. századból érkezők számára érdekes mindez, hisz a magunk korára már csak egy csonka tornyot hagyott meg a pusztító-világégető emberi őrület.

Sétáljunk ki a Nádor laktanya mellett a nyugati bástyasorhoz. A Vár alatt fekvő Vérmező katonai gyakorlótér, sarkában volt Martinovicsnak és társainak egykori kivégzőhelye. A millenniumi katonai parádé, a vármegyei bandériumok lovas-díszmagyaros fölvonulása május 5-én itt történt alattunk! 17000 katona vonult fel díszes ruhában, fegyverzettel, lovon vagy gyalog.

A Vérmező mögött a Déli Pálya Vasúttársaság pályaudvara terül el hosszan. Az azt körülölelő ipari épületek alkotta környezetből kiemelkedik a Vérmező sarkánál a Pan József tervezte romantikus stílusú Karátsonyi-palota épülete, mintegy hivalkodón lezárva a tőle balra elterülő Krisztinaváros csendes negyedét. Túl a Déli Pályán, a Németvölgy csendes kertjein innen, tíz éve már, hogy a Hauszmann Alajos tervei alapján pavilonos rendszerben épült Szent Erzsébet Kórház a Magyar Vöröskereszt tulajdonaként a betegellátás és ápolónőképzés szolgálatába állt.

A mögötte húzódó Sváb-hegy villákkal betelepülő déli kiszélesedő részét a hálás főváros gr. Széchenyi István halálakor 1860-ban Széchenyi névre keresztelte, és öt évvel ezelőtt, Stróbl Alajos tervei alapján e néven a hegy emlékművet is kapott és – kilátó célzattal – ide kerül át a Városligetből Ybl Miklós „gloriett"-je is. A Sváb-hegy főgerincét északról a székesfőváros legmagasabb pontjaként, az 529 m magas János, vagy más néven Pozsonyi-hegy zárja le.

1874 óta, Cathry Szaléz Ferenc svájci születésű mérnök tervei alapján, a svájci Rigibahn és a bécsi Kahlenbergbahn után Európa harmadik – ma még gőzvontatású – fogaskerekű vasútjával Buda városa büszkélkedhet! A Retek utcai alsó végállomásnál egy fogolykiváltó Krisztus szobor emlékeztet már csak rá, hogy e kellemes kirándulóhely valamikor a labanc időkben vesztőhelyként szolgált. A kivégzetteket még később is – köztük a Vérmezőn kivégzett Martinovicsot és társait – a Városmajor végén kezdődő, idén bezárt „új vízivárosi" temető egykori árkába hantolták el, hisz méltóbb sírhely a kivégzetteknek nem juthatott.

Budapest, ar

Már száz éve, hogy Talherr Jó tetésével a mára egyre poshadó „Stadt-Mayerhof"-ot, mai nevér tották, de a nyitott nyári kocsik megépítése óta jelentősen megn forgalma is, melyet az idetelepü

Kezdetben a Sváb-hegy állom hegyig lehet feljutni innen a fog sult a környező hegyek benépese ves építészek (Hild, Kasselik, Yb lák sora épült és épül ma is. Má főváros új erdőségeket telepít. A ző fekete fenyvesek különösen

Előtérben azonban, a városma Ybl Miklós Barabás-villája, vala nek is nevet adó Mayer Ferenc filoxéria-vész kopár mementója kőzetével szolgál, az építkezők szerényen.

A bezárt új vízivárosi temető h Szent László Kórházat is tervez bazilika építését is vezető Kaus Szent János Közkórházát, mivel épület, melyet a jövőszázadi vil sem engednek majd helyreállítan gyon szűknek bizonyult. Távolba szik az Országos Tébolyda nagy Ferenc kezdeményezésére a bécs lező pedig az a Reitter Ferenc vol ni, hisz sokat köszönhetett neki a lipótmezei Országos Tébolyda é zik, szinte nem múlik el év, hogy egy új kórházat, hogy lakosait k szesítette. Az ország millenniumá rattal ünnepli a főváros jelenko

Térjünk azonban vissza Nádor kapuhoz és keljünk át a megbont ma téri szép Mária szobor mellett nekített ide a Bomba térről a kat zak között hajtassunk ki a Duna-re, mai nevén a már említett Bom ni, hogy tér 48-as miniszterelnök hesse fel). Ez Buda legfontosabb toknak is ez a központja. Néhán Pest számára is az egyetlen olya pénzt lehetett földadni az ország

A teret délről a Szent Anna p zsébet apácák temploma és kór Hickisch Kristóf által épített egy határolja. A belső oldalon fogad reszt Fogadónak van patinás hír József és Casanova is. Érdemes gőfolyosóit, melynek első szintj kikötőként is szolgált. Választh Utazó, van belőlük bőven. Itt ál Barna Oroszlán és az Aranyhaj a hírneves Arany Kacsa Vendé a Gyorskocsi utcára nyílik, me lovas gyorskocsikkal van tele,

Márffy Ödön festő 1

MÁRFFY ÖDÖN MŰVÉSZETE

10

Önarckép (részlet)
(Petrás István felvétele)

Több okból is illendő Márffy Ödön festőművész munkásságára emlékeznünk: nemrég — 1978. november 3-án — volt születésének századik évfordulója; ugyancsak a közelmúltban jelent meg egy róla szóló, gazdagon illusztrált album; képeinek válogatása e napokban is látható a Magyar Nemzeti Galériában; s halálának huszadik évfordulója ebben az évben, december 3-án következik el.

1902-ben, huszonnégy éves fejjel *Párizsba* utazott, s ott a hivatalos művészképző akadémián, az *École des Beaux Arts*-on négy esztendeig elmélyült munkával képezte magát. A nyári szünidőket *Bretagne*-ban és Belgiumban, főként *Bruges*-ben töltötte, s ott is lankadatlanul dolgozott. Párizsban először 1906-ban, az *Őszi Szalonban* állított ki. Emlékezetes maradt ez a kiállítás, hiszen *Cézanne* és *Gauguin* képeiből is nagyobb válogatás került a nyilvánosság elé. *Fülep Lajos* a *Szerda* című folyóiratban számolt be a hazai közönségnek a látottakról, elsősorban a két francia mester jelentőségét méltatva, de röviden megemlékezett a magyar kiállítókról, köztük Márffy Ödönről is: „Csupa komolyság, nemes ambíció, öntudatos törekvés ez a fiatal művész!"

Szinte bizonyos, hogy ott szerepelt a kiállításon Márffynak az az enteriőrje*, amely jelenleg *Kaposváron* a *Somogyi Képtár* becses gyűjteményében található: *Enteriőr* (1906 táján). A képnek keveretlen, tiszta színei, a sík felületen kibomló nagyvonalú formái — a sajátos hangulati összetevők közepette — olyan új képi törvényszerűségekről tanúskodnak, amelyek az 1905 táján színre lépő *francia avantgarde* képviselőinek az alkotásain tűntek fel. A híres *Szalonban* kiállított képei azt is megmutatták, hogy az akadémián inkább csak a *mesterségbeli* ismereteket szerezte meg, festői látásának legfőbb *lényegi elemeit* Párizs modern művészeti életének megismerése révén alakította ki. Amiként nagy elődje és már fiatalkori eszményképe, *Ripp-Rónai József*, akként ő is egész életére szóló ihletést szerzett franciaországi élményeiből.

Párizsban ismerte meg *Fülep Lajost*, majd az ő révén *Ady Endrét*. Ott dolgozó magyar társai közül *Berény Róberttel*, *Czóbel Bélával* és *Gulácsy Lajossal* mélyült el barátsága. Gulácsyval 1907 tavaszán *Budapesten* közös kiállítást is rendezett, s ez iránt az akkori képzőművészeti és irodalmi élet sok kiválósága tanúsított nagy érdeklődést. 1907 után hosszabb időközöket töltött *Olaszországban*. 1908-ban *Nagyváradon* szerepelt néhány műve *Kernstok Károly*, *Czigány Dezső*, Czóbel Béla és mások képeinek a társaságában. A kiállítást Ady Endre is megnézte, s a nagyváradi sajtóban számolt be róla. 1909-ben *önálló* kiállítása nyílt Nagyváradon *Juhász Gyulának*

MARFFY ÖDÖN MŰVÉSZETE

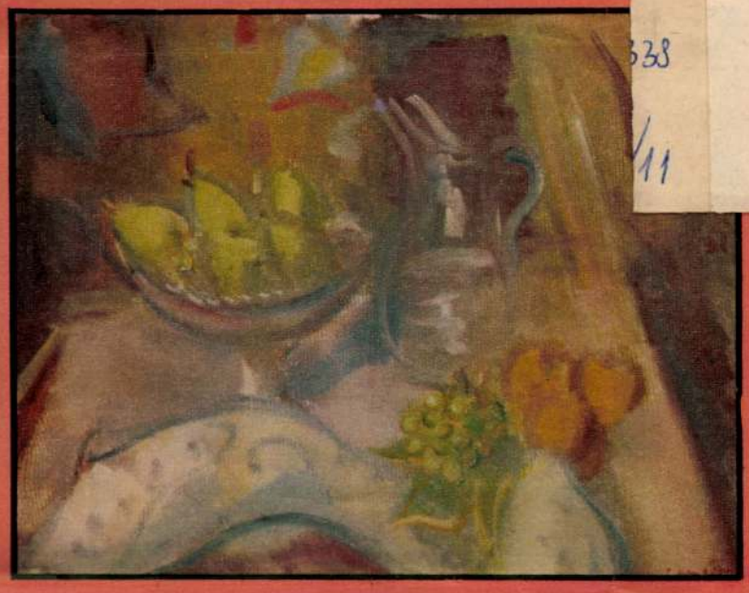

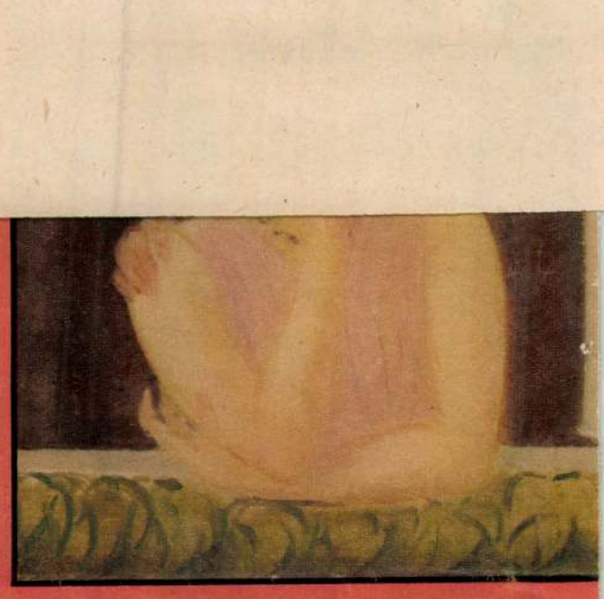

1
2 3
4 5

1. Enteriőr (1906 táján) (Petrás István felvétele)

2. Csendélet

3. Csinszka utolsó arcképe (1933 táján)

4. Comói hegyek (1940 táján)

5. Krúdy Ilona (1935) (A Corvina Archívum felvételei)

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk Önt, kedves családját és barátait

HOMMAGE À MÁRFFY ÖDÖN

című kamara-kiállításunk megnyitójára
1999. december 10-én 18 órára, Szentendrére.

A kiállítást megnyitja Kratochwill Mimi művészettörténész.

A kiállítás megtekinthető 2000. január 10-ig,
hétfő kivételével minden nap 10 és 18 óra között.
Zárva: december 25-én és 26-án, valamint 2000. január 1-én.

ERDÉSZ GALÉRIA
Szentendre H-2000 Fő tér 20. Tel/Fax:+36 26 310 139

A kiállítás támogatója az

Aranysárkány Vendéglő - Alapítva:1977

Márffy Ödön

Márffy-kiállítás

A Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény és Kortárs Galéria (XII., Városmajor u. 16.) *Márffy* Ödön halálának negyvenedik évfordulója alkalmából emlékkiállítást rendezett, amely 2000. január 15-ig látható.

A galériában december 10–12-én és 17–19-én karácsonyi képző- és iparművészeti vásár lesz. December 17-én rendezik meg a kerületi iskolák diákjai számára hirdetett Boldog karácsonyt! – Az én karácsonyi képeslapom című képeslap- és rajzpályázat nyerteseinek díjkiosztó ünnepségét. A beküldött képeslapokból rendezett kiállítás december 23-ig várja a látogatókat.

Észsömör

„Eta, c'est moi!" (Sztálin a tü-

NÉVNAP

Borbála és ***Barbara***

nevű olvasóinkat köszöntjük ma.

A Borbála görög, magyar eredetű név, jelentése: aki nem tud görögül, idegen, külföldi nő, s barbárt is jelent. Mint történelmi személyiség, Zsigmond császár és király felesége volt Czillei Borbála (1392–1451). E névnek több becéző formáját ismerjük, közöttük talnálni a Boris és a Borcsa változatot. Az irodalomban Palotai Boris kétszeres József Attila-díjas írónő, a színházi életből Kocsisovszky Borcsa neve ismert. Madách drámájában, Az ember tragédiájában Kepler felesége és Zrínyi Szigeti veszedelem című eposzának egyik szereplője Borbála. József Attila édesanyja is ezt a nevet viselte. Ma az egyház Szent Borbála szűzre, vértanúra, a tizennégy segítő szent egyikére emlékezik. Az ágyúöntők, bányászok, építőmesterek, fegyverkovácsok, harangöntők, hegymászók, kőművesek és tüzérek őt választották védőszentjüknek. Jelvényei: torony, harang, korona, kard, pálmaág, kehely ostyával.

A Barbara görög eredetű név, jelentése megegyezik a Borbáláéval. Ismert tulajdonosai a hazai művészvilágból Hegyi Barbara és Xantus Barbara, az amerikai filmekből Barbra Streisand Oscar-díjas színésznő ismert.

Vilm

s" nélkül

at, vetélkedőket, vetítéseket is. Karácsonyig a szikla barlangterében minden hét végén, 11 órától gyermekműsorok lesznek. A bejáratnál levő táblán egy rejtvényt helyeztünk el; azok a tizennégy év alatti gyerekek, akik megfejtik, ingyen jöhetnek be a Kertbe. A Bambi-házban megkezdődik a karácsonyi örökbefogadás; mindennap tíztől délután négy óráig örökbe lehet fogadni az állatkert valamelyik lakóját. Akinek pedig van már örökbefogadottja a kertben, ajándékot hozhat neki a főkapuval szemben felállított karácsonyfa alá.

bácsi karácso-

Romba dőlt egy háromemeletes ház

Gázszivárgás okozta a wilhelmsburgi robbanást

HÍRÖSSZEFOGLALÓ – A felsőausztriai Wilhelmsburgban bekövetkezett gázrobbanásnak péntek estig két halott áldozatát találták meg. A helyszínen dolgozó hatóságok eltérő adatai szerint 12–14 személyt, köztük egy arra járó gyalogost temetett maga alá a háromemeletes ház, amikor szétvetette a gázrobbanás. A szerencsétlenséget gázszivárgás okozta.

Az osztrák hírügynökség tájékoztatása szerint a helyszínen a tűzoltók mellett mintegy száz katona dolgozott, köztük két olyan egység is, amely Törökországban és Tajvanon is részt vett a mentésben.

híradójában. A romokat kézzel kell elhordani, mivel a helyszínre vitt gépek nem dolgozhattak, nehogy veszélyeztessék a romok alatt lévőket.

Az áldozatok számáról még pénteken este is ellentmondó hírek érkeztek: egy személy a kórházba szállítás közben meghalt, egy másikat pedig csak holtan tudtak kiemelni a romok alól. Egy, a romok alatt lévő emberrel állítólag sikerült felvenni a kapcsolatot, egy másikat pedig megtaláltak, de nem tudták, hogy életben van-e. Az sem teljesen bizonyos, hogy összesen hányan kerülhettek a robbanáskor a romok alá – jelentette az

reg róluk, mint a józan tanitas.

Már Arany János is megírta, hogy „néhány úri lócsiszár" miként verte be sárral. De nekem nem kenyerem a „félreálltam, letöröltem"-magatartás. Megírom ezeket a vaddisznókat is, márcsak azért is, mert kell az a kis cikkhonorárium. A ruhámat ugyanis ők koszolják be, de nekem kell kimosni idő előtt.

●

Nem tudom, hogy véletlen-e, de a 28-as autóbuszon mindig emberséges buszsofőrökkel találkozom. Olyanokkal, akik a lecsöngetés után is kinyitják az ajtót, hadd szálljon fel, aki most ért ide lihegve; ne kelljen neki várni a következő járatig! Még a Csaba utcában, a piros lámpás várakozáskor is hajlandóak felengedni a kéredzkedőt, sőt a Béla király úton lefelé futóra is figyelnek, az se maradjon ott a hidegben. Irigylem ezért a zugligetieket.

Nekünk ugyanis a 21-es busz jutott, melyen –kevés kivételtől eltekintve – figyelmetlen, bürokrata sofőrök teljesítenek szolgálatot.

Hányszor voltam tanúja, hogy a Moszkva téri végállomásról csupán csak annyira kiindulva, hogy még rá sem tud fordulni a Csaba utcára, már nem nyit ajtót a felkapaszkodni vágyónak, – mintha ez a járat percenként jönne! Hányszor láttam a busz felé rohanók orra előtt becsapni az ajtót, mert a vezető oda sem figyelve végezte munkáját.

A 28-as utolsó járata elmegy Zugligetbe és vissza is hozza a későn utazókat. A 21-esnek van ugyan felfelé menő járata 23.30-ig, de visszafelé már csak a 23-kor (vagy idő előtt) visszatérő járat vesz fel utast. Az utolsó háromnégy felfelé menő visszafelé már kikacagja a megállóban fagyoskodót, rohan a garázsba. Majd lejön a nyavalyás a maga lábán, ha annyi ideig odamaradt!

A 28-as is lehetetlenül nehéz útvonalon halad, és forgalmát a Városmajor utca állandó dugói is nehezítik. De még sosem hallottam, hogy a sofőr – a mikrofon jóvoltából mindenki füle hallatára – részeg kocsisként anyázza, oktassa ki a forgalom más résztvevőit, amint az a 21-esen oly gyakran megesik. Pedig egy vállalat dolgozói.

Ez is sofőr – az is sofőr. Csak az nem mindegy, melyikünknek melyikük jut?

MAmut

néni fogad – csak fél pénzt kér a fél kiállításért – és jöttömre a múzeumőr azonnal felgyújtja a villanyt az összes szobában. Érzem, ők szeretik ezt a helyet, örülnek, ha idetéved valaki.

A földszinten a Nemzeti Színház legjelentősebb színészeinek, rendezőinek emlékét megörökítő tárlat látható. A Nemzeti mindenkori társulatának 1990-ig elhunyt tagjait idézik a fényképek, néhány jelmez és a tárlókban látható személyes tárgyak, kellékek. Sajnos a később távozottak – mivel nincs rá pénz – még nem „szerepelnek" a kiállításon.

színház a pillanat művészete, és a színészek a pillanat művészei. Tükröt tartanak a természetnek, és a tükör bizony idővel elhomályosul!

Vajon meg lehet-e a pillanatot hosszabbítani? Látnánk valamit egy homályos tükörben? Nem tudom. De hátha valaki tudja, és hátha ez a valaki megújítja egyszer ezt a kiállítást és hátha ez a valaki örökölte Gobbi Hilda színész-szeretetét és szervezőkészségét is, és segít megtartani és megújítani azt, amit Ő létrehozott. Jó lenne!

Miklósy Judit

Hagyománnyá válik?

Ünnepi emlékezés Pécsi Sándorra

Kerületünkben és a fővárosban élő, Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből elszármazottak Budapesti Baráti Körének egy nagyobb csoportja a közelmúltban, a Farkasréti temetőben megkoszorúzta a Sajószentpéteren született *Pécsi Sándor* sírját.

Ezt követően a Bajor Gizi Színészmúzeumban – immár második alkalommal – a diósgyőri székhelyű Pécsi Sándor Gurulós Színház *Benyóné Orosz Ágnes* ügyvezető igazgató szervezésében adott emlékműsort. *Szép László*, a tájszínház – Radnóti- és Péchy Blanka-díjas művészeti vezetője elmondta: a fiatalok a szó erejébe vetett hittel készültek. A színház két tagja, *Mádai Veronika* és *Derecskei Zsolt* – még az előadás előtt – így nyilatkozott: „Koszorúnkat kegyelettel helyeztük el a nagy művész sírján. A Bajor Gizi Színészmúzeumban, ezek között a falak között játszani öröm, megtiszteltetés, és őszinte meghatódottságot érzünk."

Az emlékműsor előtt *dr. Nagy Károly*, a Kör titkára – a Gyimesi úton lakó lokálpatrióta – köszöntötte a megjelenteket. Majd *Ádám Ottó* Kossuth-díjas színigazgató méltatta Pécsi Sándor nagy ívű színészi pályáját, s felvillantotta a művész több kiemelkedő alakítását. *Bodor Tibor* színművész, a pályatárs, és mint a Madách Színház tagja, kettejük színészi pályájának kezdetéről mondott történeteket. *Zenthe Ferenc* színművész, miközben meleg, baráti szavakkal emlékezett Pécsi Sándorra, elmondta: azt, hogy ő színész lett, Pécsinek köszönheti. Pécsi ugyanis jogi, ő pedig közgazdasági tanulmányokat kezdett. Mindketten színházról, színművekről, szerepekről álmodtak, majd a színházat választották.

Meg kell említenünk a tehetséges fiatal előadókat, a jövő művészeit, mint amilyen *Mikola Gergő, Merényi Ákos, Gorzó György, Mádai Veronika, Derecskei Zsolt, Szegő Adrienn, Csiszár István, Szalkó Dániel, Vágó Zsuzsanna, Varga Lajos*. Az emlékműsoron megjelent a székesfehérvári Alba Regia Nyugdíjas Egyesület hét tagja, *Ambrus Gáborné* klubvezetővel az élen.

Az Európai Unió Phare Programja által támogatott Pécsi Sándor Gurulós Színház a lelkes közönségtől a „Valahol Európában" című musicalból, „A zene, a zene az kell" című dallal közös énekléssel köszönt el.

Végül dr. Nagy Károly zárszóként ezt mondta: reméli, hogy a huszonhét éve elhunyt Pécsi Sándorra történő évenkénti megemlékezés hagyománnyá válik.

Széplaki Kálmán

mezeskalács [illegible] gyapjúból karácsonyi figurák, karácsonyi képeslap készítés)

11.00:
Bettenbuk Krisztina gyermektáncháza, énektanulás

A foglalkozások ingyenesek!

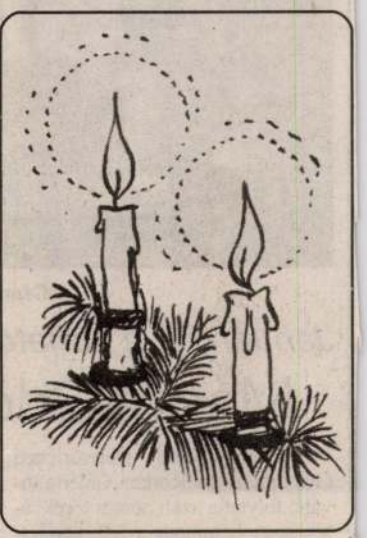

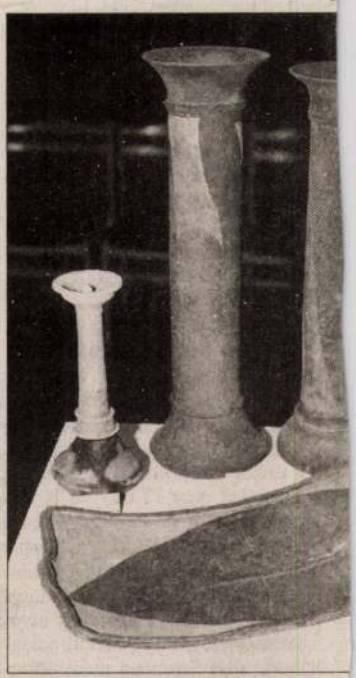

függetlenül a Karácsony nekünk is családi ünnep; kell, hogy legyen időnk egymásra is.

Muzsay András

szorulók számára jelentős esemény volt ez a rendezvény, hiszen nem dennapjaikra, gondjaikra, küzdelmeikre és örömeikre ritkán figyelünk oda. Most mindebből megmutattak egy keveset, s így talán közelebb kerültek egymáshoz és hozzánk, egészségesekhez is.

Hámory Zsófia

tunk el egymástól.

Fájó szívvel mondunk búcsút német barátainknak, de reménykedünk abban, hogy egyszer újra találkozunk. Mindannyian otthagytunk magunkból valamit Németországban. Köszönettel tartozunk a szervezőknek, a szülőknek és mindazoknak, akik hozzásegítettek minket ehhez az életre szóló élményhez. Köszönet illeti kísérőinket, *Budáné Veszi Mária Terézia* tanárnőt és *Vasdinnyey Miklós* tanár urat.

Sok sikert kívánok a további csereprogramok lebonyolításához.

Apor Attila
11.a oszt. tanuló

FOTÓ: JANZSÓ TAMÁS

Csendélet

Január 15-ig látható

Márffy Ödön kiállítása

A Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény és Kortárs Galéria tovább folytatja azon nemes törekvését, hogy bemutatja a XII. kerületben élt híres művészeket. Legutóbb *Márffy Ödön* festményeiből és grafikáiból nyílt kiállítás. A tárlatnak különös aktualitást ad, hogy az alkotó napra pontosan a december 3-i megnyitó előtt 40 évvel hunyt el. Márffy Ödön 1878. november 30-án született Budapesten. Tanulmányait nagyrészt Németországban és Franciaországban végezte. Hazatérve alapító tagja volt a Magyar Impresszionisták és Naturalisták Körének (MIÉNK), majd az ebből kivált Nyolcak Művészcsoportnak.

Az első világháborúban tüzértisztként és hadifestőként vett részt. 1920-ban házasságot kötött Ady özvegyével Boncza Bertával, Csinszkával. Dráva utcai otthonából ekkor költözött a Hegyvidékre a Szamóca utca 12-be, ma is álló házba. Könyomataiból 1929-ben a berlini Gordon Verlag mappát adott ki. Később alkotásait a Velencei Biennálén, valamin Pittsburgben is kiállították. 1934-ben elveszítette feleségét. A második világháború alatt Szamóca utcai otthonát a megszálló csapatok kifosztották és lóistállóként „hasznosították". Innen származik az a most kiállított akt kép, melyen patanyomok láthatók.

Pályája folyamán festett néhány freskót is, melyek közül az egyik a Kiscelli út 78–82-ben működő óvoda és iskolaépületben lenne látható, ha a hálátlan utókor nem épített volna elé egy kazánházat. 1958-ban az Ernst Múzeumban rendezett Életmű-kiállítás volt az utolsó, melyen személyesen is ott lehetett. A Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény és Kortárs Galéria Városmajor utcai helyiségében lévő tárlaton az érdeklődők átfogó képet kaphatnak Márffy pályájáról.

A megnyitón *Kratochwill Mimi* művészettörténész arra hívta fel a figyelmet, hogy Márffy Ödön özvegyének 1998-ban bekövetkezett halála óta a szakmának kétszeresen is oda kell figyelni a hagyaték sorsára. A tartalmas előadást követően *Kemény Katinka* fuvolajátéka tovább emelte az ünnepség fényét. Az eseményt jelenlétével megtisztelte *özv. Antall Józsefné.*

A tárlat január 15-ig tekinthető meg.

A Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény és Kortárs Galériában december 17-én 16 órától: Díjkiosztó ünnepség. A kerületi iskolák diákjainak meghirdetett képeslap- és rajzpályázat nyertesei számára. Témája: Boldog Karácsonyt! – Az én karácsonyi képeslapom. A diákok beküldött rajzaiból álló kiállítás megtekinthető december 23-ig. Cím: XII., Városmajor u. 16.

Elfogadni a másságot

Kutatás és gyakorlat együtt

Novemberben dyslexiás gyermekek oktatásával foglalkozó Módszertani Konferenciát rendeztek a kerületi Művelődési Központ kupolájában. A megnyitó után több szekcióülést is tartottak, melyeken a speciális programok kidolgozásáról tájékoztatták a szakembereket.

Dr. Csépe Valéria egyetemi docens bevezetőjében kiemelte: a dyslexiás gyermeknek elsősorban úgynevezett elfogadó környezetre van szüksége. Elhanyagolt és alulszocializált miliőben a fejlődés nem biztosított. Ezután a fonológiai dyslexiáról beszélt. – Nagyon fontos a nyelvi tudatosság kérdése – mondotta. – Ez általában 5 éves korra már kialakul. Ha késik, akkor a tanulási képességet mindenképpen fejleszteni kell. A kognitív idegtudományok segítenek a dyslexia megismerésében. Az érzelmi és motivációs háttér kialakítása szintén döntő fontosságú. Ezenkívül a gyermek asszociatív képességét is ébren kell tartani. A jövőben a kutatás és a gyakorlat együttműködésére fokozottan figyeljünk, hiszen például az olvasás elsajátítása állampolgári jogon jár – fejezte be a tájékoztatást dr. Csépe Valéria.

Ezután az iskolák mutatkoztak be. *Dohány András*, a Herman Ottó Általános Iskola igazgatója elmondta: a gyermekek szakértői vélemény alapján kerülhetnek az intézménybe. Jelenleg 112 diákot tanítanak egy speciális logopédiai program keretében.

A Kincsesház Általános Iskolában 150 gyermekkel foglalkoznak. Többségük magatartászavarokkal küzd, éppen ezért a viselkedésterápiát emelték magas szintre – tudtuk meg *Asztalos Ágnes* igazgatótól.

Ezt követően a szekcióülésekre került sor. *Dr. Gyarmati Éva* a gondolat-térkép jelentőségéről beszélt. – A módszer tulajdonképpen egy gondolkodási eszköz – mondta. – Hatékony lehet a tananyag elsajátításában, és egyben segíti az emlékezést is. Tudjuk, hogy az agyféltekék egyidejű ingerfelfogással működnek. A dyslexiásoknál viszont a jobboldali agyfélteke dolgozik fokozottabban. Ennélfogva ezek a gyermekek másképp tanulnak, más az információ-felvételük. A téri-vizuális képességük fejlett. Ezért az asszociációs módszer sikereket hoz a tanulásban. Pozitív eredmény akkor mutatkozik, amikor a gyermek otthon házi feladatként lerajzolja az órán elsajátított anyagot. Ebben például a színek sokat segítenek. Mindehhez azonban szociális hátteret kell biztosítani, mert anélkül az ifjú emberkék elkallódnak.

A konferencia a Herman Ottó Általános Iskolában tett látogatással ért véget.

(Spányik)

Márffy Ödön
nekrológ

— **A Képzőművészek Uj Társasága** most tartotta közgyülését a Fészek Klubban. A közgyülés közfelkiáltással ismét *Márffy Ödönt* választotta meg elnökévé. Alelnökök *Egry József* és dr. *Medgyessy Ferenc* lettek. Igazgatónak ismét *Márjás Viktort*, főtitkárnak *Perlaky Edét* választották. A választmány tagjai lettek: *Bernáth Aurél*, *Berény Róbert*, *Bornemissza Géza*, *Czigány Dezső*, *Csorba Géza*, *Farkas István*, *Hincz Gyula*, *Kmetty János*, *Medveczky Jenő*, *Mészáros László*, *Pátzay Pál*, *Szobotka Imre*, *Szőnyi István* és *Vilt Tibor*. Pénztáros: *Bor Pál*, ellenőr: *Varga Oszkár*. Az egyesület elhatározta, hogy nagyszabásu művészi programja mellett társadalmi mozgalmat kezdeményez a modern magyar művészet népszerüsitésére.

Pesti Hirlap
1935 IV. 7.

20

ám..... Pénztári szám.....

talvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

tal .....

.....*ért*

[redacted]

[redacted]

[redacted]*fizetendő.*

.....*bélyeg* .....*nyugta* .....*bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Bevétel	Kiadás

Márffy Ödön festő 2

Kij. Bé

Élet

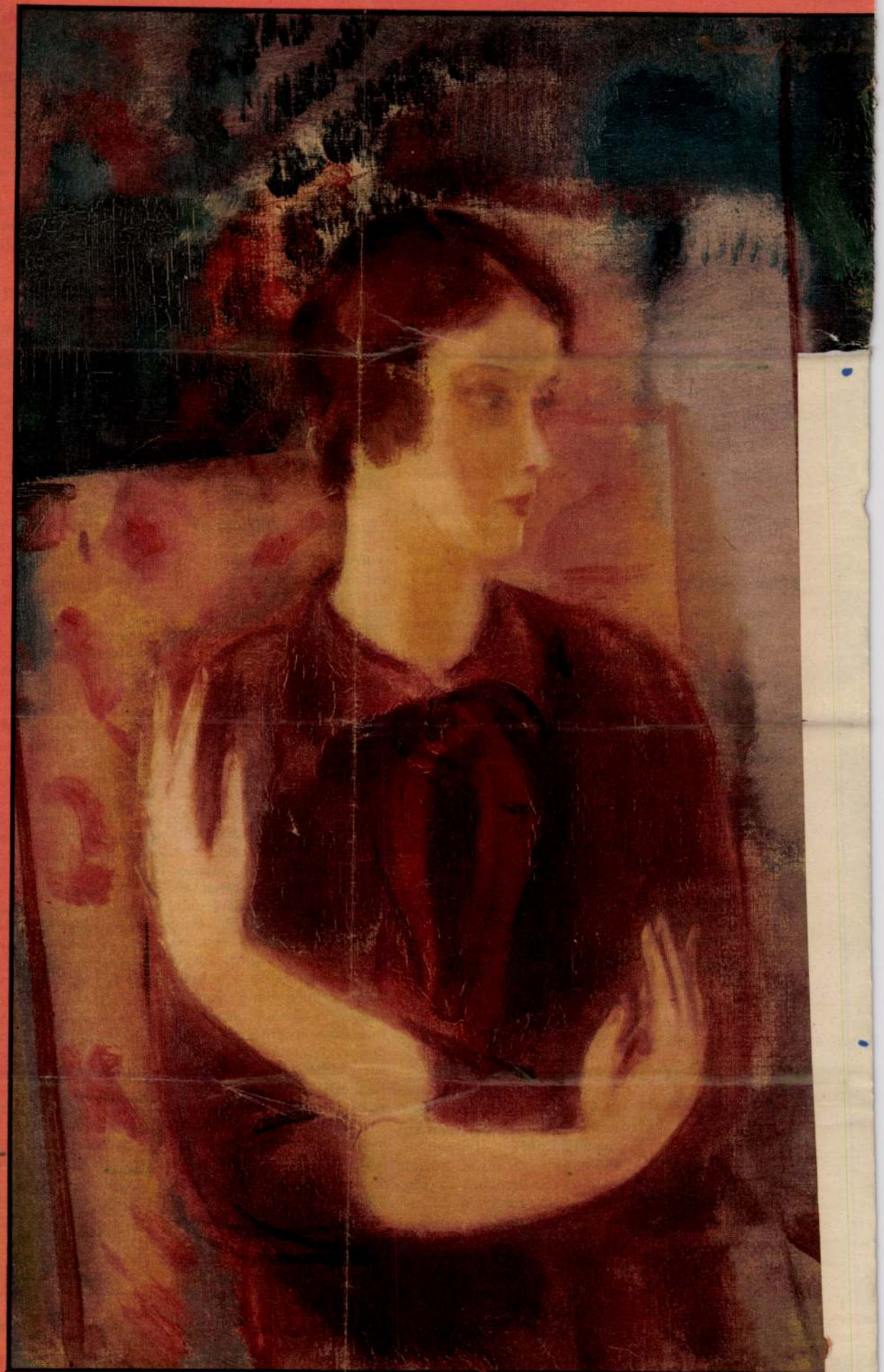

MÁRFFY ÖDÖN MŰVÉSZETE

és a *Holnap-társaság* más tagjainak segítségével. Tehát fiatalkori munkássága nemcsak Párizs és Budapest, hanem Nagyvárad művészeti életével is összefonódott.

1909 és 1912 között a *Nyolcak* kiállításain szerepelt. Ebben talán nem volt olyan nagy érdeklődés a társadalmi kérdések iránt, mint Kernstok Károlyban, Berény Róbertben vagy *Pór Bertalanban*, de hozzájuk hasonló kiváló érzékkel tudta megválasztani a *haladó* kifejezésmódokat, stíluselemeket. A *stílus* pedig szinte központi kérdéssé vált a haladó és a visszahúzó erők küzdelmében, s áthatotta a kortárs költők, írók, muzsikusok és esztéták magatartását.

Cézanne-i ihletés

Márffy képein nagy *önfegyelem*, szigorú *kompozíciós rend* s az *anyagnak*, az anyag szerkezetének, tömegének szinte végsőkig fokozott átérzése, szuggesztiója jelent meg (Konstruktív önarckép; 1912 táján). Akár *emberi testet*, akár *tájképet* vagy *csendéletet* festett, a tudatos *akarat*, a valóság megismerésének *programszerű* óhajtása előtérbe nyomult a közvetlen kifejezés rovására. Az ihletés *Cézanne* felől érkezett. Persze Márffy ezt az ihletést *saját* egyéniségének és addigi felkészültségének megfelelően *átértelmezte*. Nyilvánvaló, hogy az új szellemű konstruktív forma és a reneszánsz hagyományokra visszatekintő kompozíció kettősségét nem tudta — nem tudhatta — úgy feloldani, s a testek zárt tömegét nem tudta — nem tudhatta — olyan szerves kapcsolatba hozni a térrel, mint Cézanne. A későbbi fejlődés szempontjából a hangsúlyozottan *szerkezetes* képfogalmazás — nagy előnyei ellenére — *nehézségeket* okozott. Előnye volt, hogy egész életére kezébe adta Márffynak a *tektonikus* [illegible] alakítókészséget [illegible] vumban rejlő mozgáselemek ritmusának és megjelenítésének ságát, Egyúttal vérmérsékletének fellobbanásának

Oldott for színkáprá

A kibontakoz *köri hatásokhoz* ledés és az ezé nálása révén ki *badabb festőis* meg. A levegőv térben, azazhog tól, fénytől át burkában olyan tiségű formát és nedvű színkáprázatot jeleníthetett meg, amely számára mindvégig az alkotói lendület gerjesztőjévé vált. Képein a légköri hatások nem tárgyilagos és higgadt optikai megfigyelések útján váltak képalakító erővé, hanem úgy, hogy a természeti ihletést szenvedélyesen élte át, s az expresszió* irányában fokozta *(Csendélet)*. Ebből a szempontból mindegy volt, hogy a színekben való látás gyönyörűségét hirdető *olajképek* vagy a fekete-fehér ellentétére épülő *tusrajzok*, avagy légiesen szárnyaló *vízfestmények* kerültek-e ki a keze alól!

A megújulás, az új alkotói magatartás első termékeit 1921-ben mutatta be. Közben azonban a háború alatt *katona* volt, majd részt vett a *Tanácsköztársaság* művelődéspolitikai vállalkozásaiban. Az a progresszió, amely 1910 táján kiváltképpen meghatározta művészetét, most *új tartalommal* telt meg, s gyakorlati *cselekvőerővé* alakult benne. Következésképpen a forradalom után megélénkülő jobboldali műkritika az elsők között vetette szemére azt az *aktivizmust*, amely a forradalom művészeit meghatározta, illetőleg amely az azt megelőző másfél évtizedben oly nagy vízválasztó volt a haladó és a visszahúzó erők között. Ugyanakkor a műkritika [illegible] tel nagy *egységet* mutat.

Arcképek, aktok, tájak

Arcképei – amellett, hogy vérből festőiség árad róluk – a hivatásos lélekkutató biztonságával vallanak az ábrázolt személy karakterének legfőbb összetevőiről (Csinszka utolsó arcképe; 1933, Krúdy Ilona arcképe; 1935). A női test szépségét ünneplő *aktképein* a bársonyos hamvasságú testfelületből kicsattanó életerő sem hat külsőségesen. Feltárul helyette az érzékiségnek modern értelmű, őszinte és mindenekfölött esztétikai értelmezése. A szabad *tájjal* való kapcsolata is ilyen közvetlen és érzelmileg dúsgazdag volt. Festhette a távolról kéklő hegyek ünnepélyes vonulatát vagy a közelről látott fák virágzó ágait, a hajnalpírban megjelenő kertek rózsás, ezüstös páráit, a napfény áradatában tündöklő tengeri tájakat, a smaragdzöld víz hullámait, festhette a tópartokat lovak játékos szökelléseivel, avagy az alkonypírban, esetleg az esti lámpafényben feltűnő motívumokat — mindig a káprázat erejével élte át és jelenítette meg az élményt (Comói hegyek; 1940 táján).

Bármily magasra szárnyalt is azonban a színt és fényt ünneplő himnusza, a lángolni látszó szín és a fénylő forma mögött a *kép*- [illegible] képviselői valamilyen formában mindig is a *vezérüket* látták benne. 1946-ban az *Európai Iskola* művészei közt szerepelt. Önálló kiállítása volt 1948-ban az *Ernst Múzeumban*, 1949-ben a *Fényes Adolf Teremben*. 1958-ban, nyolcvanesztendős korában ugyancsak az Ernst Múzeumban gyűjtötték össze föllelhető műveinek java részét, s azt *Gegesi Kiss Pál* rendezte el. A következő esztendőben halt meg. *Pogány Ö. Gábor* méltán állapította meg akkoriban, hogy úgy fest, mint „aki vakító fényben látja a világot, a violák káprázatában feloldódik a tér, a távlat, kissé testetlenné légiesül a legélesebben határolt forma is. A szikrázó levegőben mégis minden megőrzi egyértelmű alakját, a legizzóbb vízió is ritmikusan tagolt képpé rendeződik". Ez a jellemzés szinte *egész* munkásságára — s azon belül legutolsó műveire is — érvényes. Két régebbi méltatója — *Kassák Lajos* és *Berény Róbert* — szerint hozzá hasonló művész volt még az ő nemzedékéből *Egry József* és *Czóbel Béla*.

Reá emlékezve mi is *klasszikusaink* sorából idézzük meg őt, azok közül, akik *új értékeket* teremtve segítették XX. századi képzőművészetünk fölemelkedését és kiteljesedését.

Szíj Béla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Maracskó Gabriella
grafikus

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1984 JUN 9.

1021

most

Maracskó Gabriella: Előtér

ságban már nehezebb a légzés, fokozott munkát végez a szív, élénkül az anyagcsere. Ezek a pihenőhelyek azonban nem ajánlhatók ideges, kimerült embereknek, szívbetegeknek vagy magas vérnyomásban szenvedőknek.

Az erdős, hegyes, bokros területeken meleg időben számítani kell arra, hogy kullancs kerülhet a bőrbe. Ha a csípés helyét krémmel, vagy zsírral bekenjük, a kullancs nem kap levegőt, és így könnyen kiemelhető.

S végül még egy jó tanács: üdüléshez, nyaraláshoz csak a legszükségesebb holmikat vigyük magunkkal. A túl sok csomag, a cipekedés feleslegesen veszi igénybe erőnket és idegeinket.

„Cs".

Összeállította: Sóskúti Júlia

MARFFY ÖDÖN

Csipkerendőrnő 1930. MNG

Budapest 1981/7

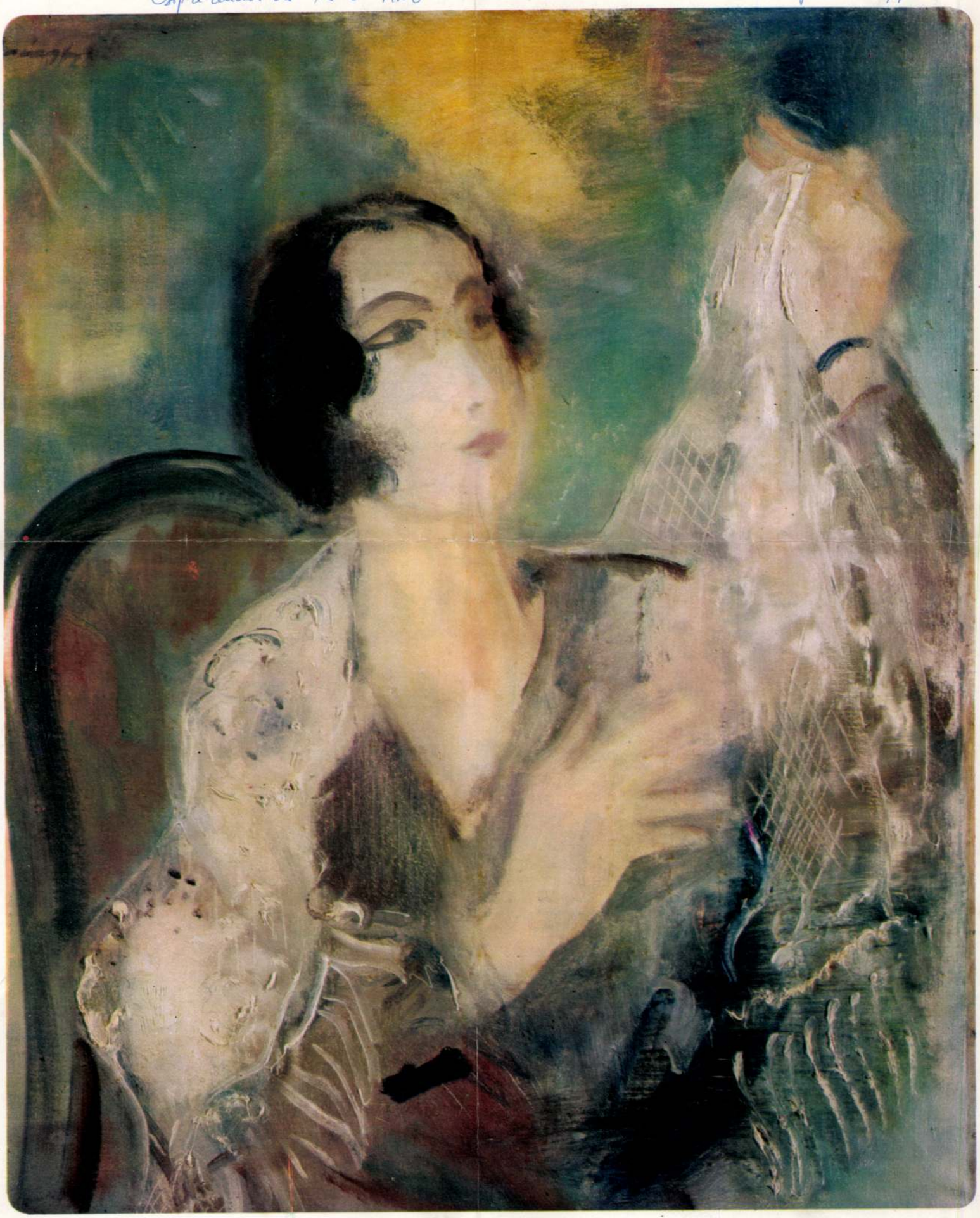

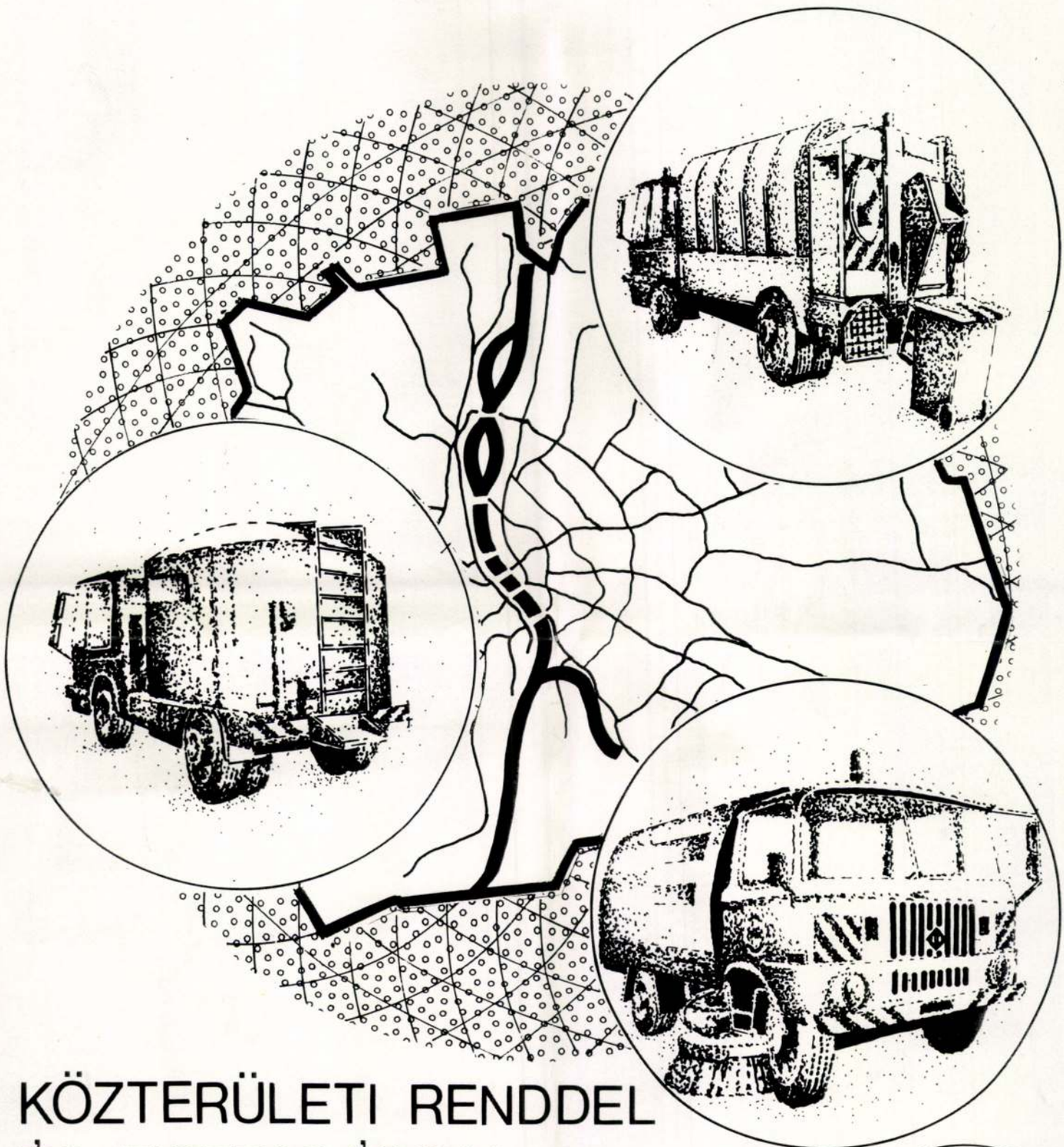

KÖZTERÜLETI RENDDEL
ÉS TISZTASÁGGAL

BUDAPEST LAKOSSÁGÁNAK
SZOLGÁLATÁBAN

FŐVÁROSI KÖZTERÜLET-FENNTARTÓ VÁLLALAT
FKFV
BUDAPEST

MAGYARORSZÁG „NAGY ÖREGEI"

MÁRFFY ÖDÖN

A Szabadság-hegy déli lejtőjén, a romantikus hangulatú Szamóca utca két oldalának egybetorkolásánál emelkedik Márffy Ödön családi háza. A műterem ablaka olyan magas, hogy létrára kellene másznia annak, aki ki akar tekinteni rajta, az aranyló nyárvégi tájon át, le a városba. Pedig a ház gazdája, a nyolcvanéves érdemes művész, nem tartozik az olyan öregek közé, akik úgy érzik, idejéntúl ittmaradtak, s már csak visszafelé néznek, az emlékezés kertjében sétálgatnak. Nagy érdeklődéssel figyeli mai életünk jelenségeit, eseményeit. De bár a jelenben él, s a jövőnek munkálkodik, egyre szívesebben időzik el a régmúlt szép, vidám vagy szomorú emlékei között.

— *Boldogító tudat számomra* — forgatja régi-régi vázlatkönyvét —, *hogy fiatalságom egybeesett a szellemi fejlődés emlékezetes korszakával, amikor nemcsak Európa többi országában, hanem itt nálunk is, irodalomban, muzsikában, festészetben, tudományban, a politikai és társadalmi életben vibráló-forrongó áramlatok sodorták előre az újra, jobbra törekvőket. Alighanem véletlen játéka, hogy egy időben robbant be Ady új idők új dalaival, csendültek fel Bartók akkordjai, tömörült a haladó szellemű magyarság a Nyugat és a XX. század körül, jelentkezett az új utat kereső „Nyolcak" művészcsoportja, s munkálták a szociális megújhodás talaját Szabó Ervin tanításai.*

Az ifjúságára való emlékezés visszarögzíti Márffy Ödönt a félszázad előtti új utat kereső művészek forrongó világába. Múltelevenítő szavai nyomán látni véljük lobogó hajjal 1904 nyarán a századelői Párizsban, amint a Café Cluny teraszán ágál, vitatkozik.

Milyen lelkes s milyen fiatal még! Mellette szorongó társa meg valósággal gyerekembernek tűnik. Neve *Fülep Lajos*, most iratkozott be a Sorbonne művészetfilozófiai fakultására és csupa magánál idősebb, 25—26 éves művésszel tart barátságot. Most is mellételepszik egy a „meglett" barátok közül Zömök, cigánykép magyar, makrancos haifürtjét egyre félretolja, hogy ne lógjon a szemébe: *Ady Endre*, akinek a nevét egyelőre még odahaza, Pesten is csak az írók ismerik.

— *Az ifjú Fülep mutatta be a költőt, akiről még sohasem hallottam* — emlékezik az első, félszáznál több év előtti találkozásra Márffy Ödön. — *Sok mindenről kérdezett, de csak félvállról felelgettem, mert eltökéltem volt, hogy párizsi tartózkodásom alatt csak hétpróbás franciákkal kötök mélyebb barátságot. Hamarosan elköszönt. Fülep Lajos az idősebb barátnak megillető tisztelettel, de azért nyíltan kifejezte rosszallását magatartásom felett: „Tudod, hogy ez a legnagyobb magyar költő?!" — mutatott Ady távolodó alakja után.*

— *Később még kint Párizsban igazi jóbarátok lettünk. Hazatérve is gyakorta voltunk együtt. Eljött természetesen az akkor leszélsőségesebb irányzatúnak híresztelt „Nyolcak" Nemzeti Szalonban rendezett kiállításának megnyitására is. Itt egyik kiállított képem alatt találkozott az ifjú Bartók Bélával. A nagy zeneköltő — akit szenvedélyesen vonzott a képzőművészeti kifejezés modern formanyelve is — akkor már nem egy Ady-versre komponált muzsikát; személyesen azonban nem ismerték egymást. Kérdésemre: akar-e megismerkedni Adyval? — Bartók csodálkozva nézett rám, mint aki nem érti, hogyan lehet kétségem, mennyire várja a találkozást. Amikor bemutattam őket egymásnak, mindössze egy-két udvarias szót váltottak, de sokáig és melegen szorongatták egymás kezét.*

„Dönke" — ezen a néven emlegették az ifjú Márffyt barátai és művésztársai — nem egy hívet szerzett a festészet új irányait kutató magyar művészeknek, akik lezárult korszaknak érezték a francia impresszionizmus világát, s többé már nem a pillanatot kívánták elfogni, hanem valami más után vágyódtak, ami állandó és maradandó.

— *Talán leghehezebben Szabó Ervint sikerült meggyőznöm* — emlékezik Márffy ifjúságának társára — *pedig a kiváló szociológus az elsők közt figyelt fel a festészetnek arra az új, bátor megmozdulására, mely a „Nyolcak" műveiben jelentkezett. Szabó Ervin nem egyszer keresett fel Dráva utcai műtermemben s úgyszólván minden látogatása alkalmával éles vitába keveredtünk a modern festészet problémái felett. Nem volt könnyű ellenfél, végül mégis sikerült meggyőznöm, hogy Nagybánya és az impresszionizmus csak a modern magyar festészet kezdete, elindulása.*

— *A magam festői látását nem is befolyásolták* — száll vissza gondolata az ifjúság egyéniségét formáló esztendejére. — *Viszont jó időre Cézanne hatása alá kerültem, aki képei felépítésével eszmei utat mutatott az ifjú festőnemzedéknek. Évekig tartott, míg ezen a Cézanne kijelölte úton a magam egyéni kifejezési nyelvét megtaláltam s a saját utamat járhattam. De 1906-ban, a Gulácsy Lajoséval együtt rendezett kollektív kiállításom után, már azt írták rólam a kritikusok, nem utánzok, utánérzek senkit; sok munka, szenvedés árán sikerült egyéni hangomat megtalálni.*

Márffy Ödön egyéni hangjára egyre inkább felfigyeltek világszerte mindenütt, ahol számon tartják a festőművészet modern mestereit. Idehaza elnöküknek választották meg a KUT, az új utat kereső képzőművészek társaságának haladó szellemű művésztagjai; Párizsban, Londonban, Rómában s még harminc európai nagyvárosban rendezett kiállításai után közönség és kritika azt a modern művészt ünnepelték, aki bár mestere volt a napfény-problémák, foltok, árnyékok, színhatások virtuóz megoldásának, egyre egészségesebb, világosabb, egyszerűbb, de mindenkor teljesen egyéni stílusával hangulati feszültséget teremt, nem csupán látja, láttatja is azt a fényességet, amely az életöröm csillogó, mégis tartózkodóan választékos színeiben izzik. S ez a legjava műveiből sugárzó fényforrás olyerős, hogy szinte érzékelhetővé teszi művészetének rejtett ritmusát, lelkialkatának monumentalitásra való beállítottságát, alkotó módszerének belső igazságát.

*

Apám tisztviselő volt, de szeretett a színekkel játszani — *magyarázza.* — *Úgylehet apám plántálta belém a színek csodálatát, s indított el pályámon. Ha sikerült előbbre jutnom, talán annak köszönhetem, hogy sohasem érdekelt siker, pénz, kitüntetés, csak a művészet és sohasem alkudtam meg, konokul kitartottam művészi meggyőződésem mellett. Pedig a mi pályakezdésünk idején a művész helyzete nem volt irigylésre méltó. Éppen a napokban, mikor az „érdemes művész" kitüntetést átvettem, beszélgettünk Dobi Istvánnal, az Elnöki Tanács elnökével: milyen különbség van ma a művész indulásánál. Társaimmal együtt, teljesen magunkra hagyottan küszködtünk. Párizsban sokszor órákig csavarogtunk, míg néhány sous-t tudtunk keríteni sültkrumplira, hogy éhségünket elverhessük. Most ösztöndíj várja a művésznövendéket, s ha jól végzi a főiskolát, jelentős kereseti lehetőség, a megélhetés biztonsága. S ezen túl a társadalom olyan szeretetteljes megbe-*

sekből így látszott, mintha Pa-
lásztában pozitív fordulat követ-
ezett volna be. Ezt a feltevést
tszott igazolni a közlársasági el-
ök nyilatkozatának az a része,
nelyben intézkedéseit bizonyos
ikiszítani kalandorkodók tevé-
nysége ellení fellépésnek ma-
arázta. Ezek a körök az elnök
értint el akartak mérgesíteni Pa-
sztán tiszonyát a Szovjetunió-
l, a Kínai Népköztársasággal és
Egyesült Arab Köztársasággal.
ny, hogy éppen Mirza közlésra-
yanúl keltett azonban már az a
gi elnök halt végre ilyen fordu-

Népszabadság, 1958.

Márffy Ödön gyűjteményes kiállítása

A hét művészeti eseményei között kétségtelenül a legkiemelkedőbb Márffy Ödön gyűjteményes kiállítása. Az Ernst Múzeumban. A kiállítást a 80 éves mester képei, egy változatosságában is egységes művészi pálya bensőséges, örömteli ünnepévé avatják. A rendezés éppen ezt az egységet akarja kihangsúlyozni, amikor nem ragaszkodik a művek keletkezésének kronológiájához, és a különböző korszakokból származó művek egymásba fonódó harmóniáival érzékelteti a művész életútját.

Márffy az 1902—1906-os években *Cormon* növendéke volt a párizsi École des Beaux Arts-on. A konzervatív mester kulturált iskoláját dicséri *Márffynak* Gulácsy Lajosról, a romantikus álmok zijált életű lovagjáról festett szép, a barátság nemes érzelmeivel átlelkesített portréja. De a párizsi évekre mégsem ez a jellemző. Abban az időben a fiatal művészek az impresszionisták új színlátásának és a cézannei formakonstrukciónak indítékait követve, merész és szabad kísérletezésbe kezdtek. Nehéz, vajúdó harcokban, a lélek mélyén lezajló formaromboló és formaépítő forradalmakban, egy gyökeresen új, művészeti esztétika alapjait kezdték lerakni. E törekvések két ellentétes pólusán *Picasso* és *Matisse* áll: az előbbit a konstruktív forma, az utóbbit a játékos, könnyed, az élénk és tiszta színen alapuló dekorativitás jellemzi. *Márffy* élénken részt vesz ezekben a harcokban.

Hazatérése után, első itthoni kiállítását barátjával, *Gulácsy Lajossal* együtt rendezi meg, s neve gyorsan ismertté válik nemcsak a művészek, hanem a közönség körében is. Később a „Nyolcak" csoportjában, az új magyar művészet konstruktív törekvéseinek egyik kiváló képviselőjévé válik. A kiállításon egy önarckép, egy fekvő akt és néhány hazai táj emlékezteti a nézőt erre a korszakra.

Márffy művészete ezután éles kanyart vesz, s néhány év alatt sajátságosan egyéni piktúrát teremt, amelyben nem nehéz felfedeznünk az együtt élő kortársak kikerülhetetlen hatását, sőt azon túl, a nagybányai iskola immár túlhaladottnak vélt, de még mindig nagy erővel ható, magyar földben gyökerezett atmoszférikus természetszemléletét. *Márffy* festészete sajátos szárnyaló líra. Az élő természet jelenségeinek lényeges vonásait ragadja meg, s könnyed ecsettel, elévülhetetlen frisseséggel emeli azokat magasabb régiókba. Képein a budai táj és az abban élő emberek, a Csinszkák és Zdenkák finom költészetet sugárzó alakjai és arcvonásai láthatók. S mindezen túl — a kiállítás nagy záróakkordjaként — egy hatalmas gyümölcsszüretet ábrázoló pannó mutatja *Márffy* megkapó és tiszteletre méltó törekvését, hogy *a polgári humanizmus eszmevilágában megalkotott, szükségszerűen intim jellegű életművét egy, a mai korban fogant, az emberi munka kollektív szépségeinek jegyeit viselő művel koronázza.* A monumentális feladat természetesen erős próbára tette a kis- és középméretű felületeken beidegződött művész erejét. Helyenként kemény a rajz, az arányok esetlegesek. De mindezekért kárpótol a színeknek és a fényeknek zengő és világító ereje, a kompozíció szép hullámzása, amely a termést betakarító emberi munkának ritmusát jeleníti meg. Ez a szép kompozíció egyike az idősebb művészeink által újabban alkotott nagyobb szabású műveknek, amelyek a magyar művészet múltbeli értékeit adják tovább örökségül a mai fiataloknak. Tőlük függ, hogyan élnek vele és mennyire tudják fölhasználni a bennük rejlő tanulságokat az eljövendő korok újabb és újabb mondanivalójának kifejezésére.

Péter Imre

MÁRFFY ÖDÖN

MÁRFFY ÖDÖN KIÁLLÍTÁSA

Az Ernst Múzeumban rendezett tárlat anyagából: Gyümölcsbordó

Márffy Ödön: Almaszüret (Részlet)

MÁRFFY ÖDÖN MŰVÉSZETE

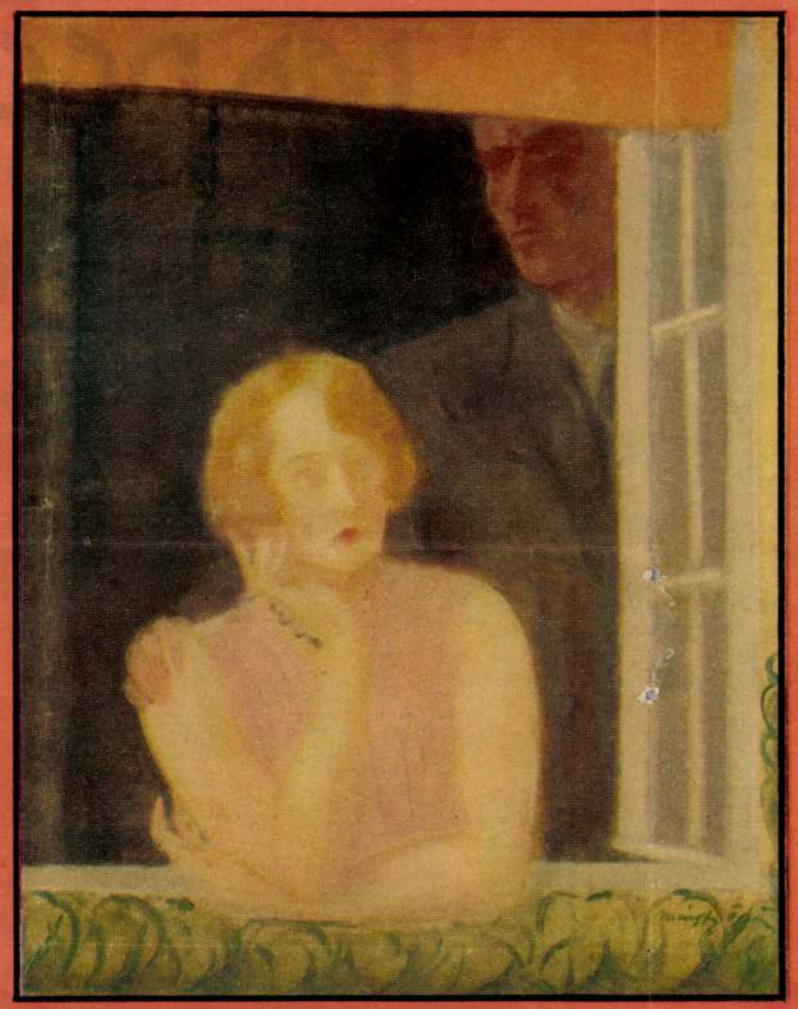

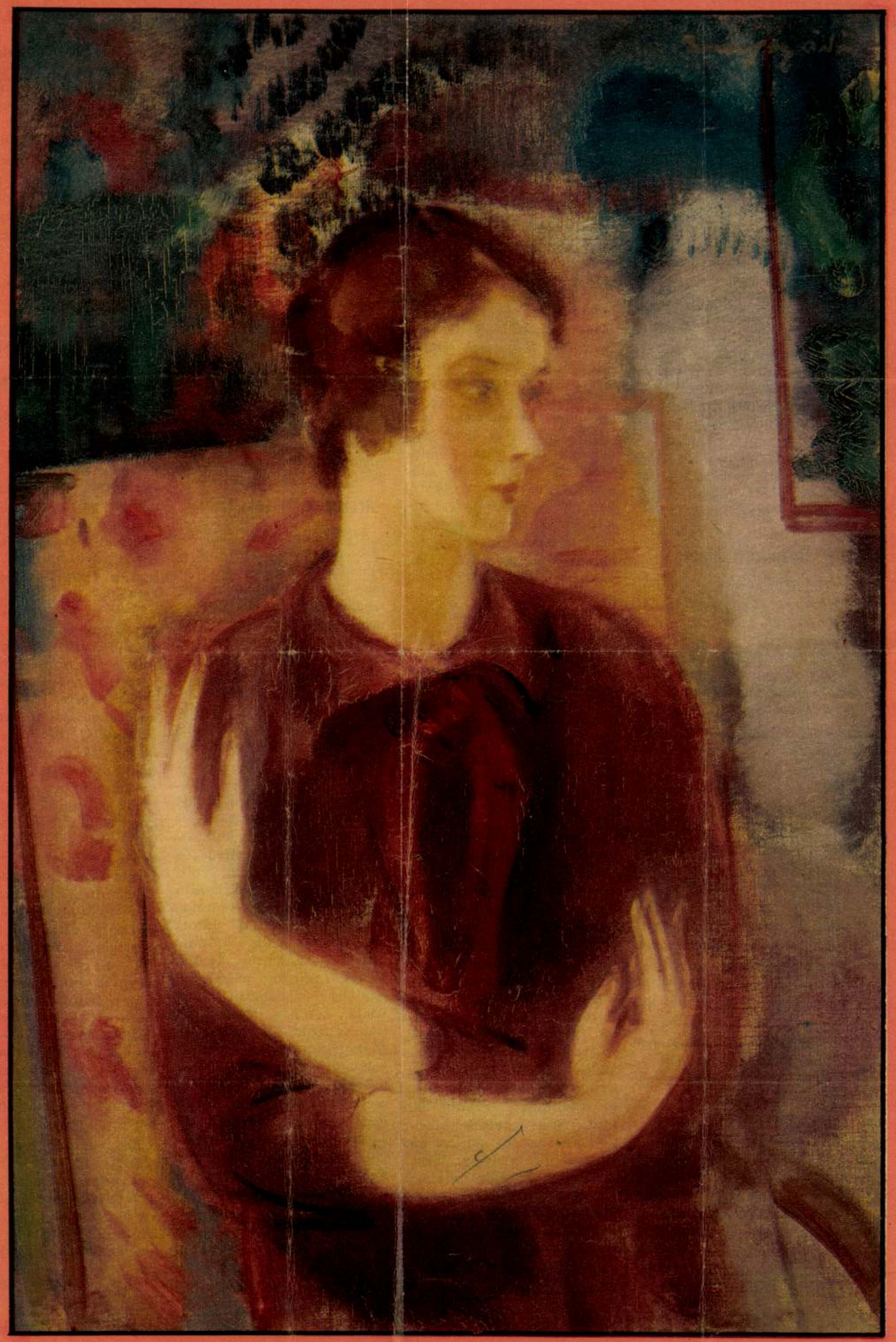

1
2 3
4 5

1. Enteriőr (1906 táján) (Petrás István felvétele)

2. Csendélet

3. Csinszka utolsó arcképe (1933 táján)

4. Comói hegyek (1940 táján)

5. Krúdy Ilona (1935) (A Corvina Archívum felvételei)

és a *Holnap-társaság* más tagjainak segítségével. Tehát fiatalkori munkássága nemcsak Párizs és Budapest, hanem Nagyvárad művészeti életével is összefonódott.

1909 és 1912 között a *Nyolcak* kiállításain szerepelt. Ebben talán nem volt olyan nagy érdeklődés a társadalmi kérdések iránt, mint Kernstok Károlyban, Berény Róbertben vagy *Pór Bertalanban*, de hozzájuk hasonló kiváló érzékkel tudta megválasztani a *haladó* kifejezésmódokat, stíluselemeket. A *stílus* pedig szinte központi kérdéssé vált a haladó és a visszahúzó erők küzdelmében, s áthatotta a kortárs költők, írók, muzsikusok és esztéták magatartását.

Cézanne-i ihletés

Márffy képein nagy *önfegyelem*, szigorú *kompozíciós rend* s az *anyagnak*, az anyag szerkezetének, tömegének szinte végsőkig fokozott átérzése, szuggesztiója jelent meg (Konstruktív önarckép; 1912 táján). Akár *emberi testet*, akár *tájképet* vagy *csendéletet* festett, a tudatos *akarat*, a valóság megismerésének *programszerű* óhajtása előtérbe nyomult a közvetlen kifejezés rovására. Az ihletés *Cézanne* felől érkezett. Persze Márffy ezt az ihletést *saját* egyéniségének és addigi felkészültségének megfelelően *átértelmezte*. Nyilvánvaló, hogy az új szellemű konstruktív forma és a reneszánsz hagyományokra visszatekintő kompozíció kettősségét nem tudta — nem tudhatta — úgy feloldani, s a testek zárt tömegét nem tudta — nem tudhatta — olyan szerves kapcsolatba hozni a térrel, mint Cézanne. A későbbi fejlődés szempontjából a hangsúlyozottan *szerkezetes* képfogalmazás — nagy előnyei ellenére — *nehézségeket* okozott. Előnye volt, hogy egész életére kezébe adta Márffynak a *tektonikus* (építményes) alakítókészséget, a motívumban rejlő különféle mozgáselemek életteljes ritmusának és az anyag megjelenítésének a biztonságát, Egyúttal *megkötötte* vérmérsékletének, érzéki fellobbanásának az erejét.

Oldott formák, színkáprázatok

A kibontakozást a *légköri hatásokhoz* való közeledés és az ezek felhasználása révén kialakult *szabadabb festőiség* hozta meg. A levegővel átitatott térben, azazhogy a párától, fénytől átjárt levegő burkában olyan *oldott* testiségű formát és olyan *dús* nedvű színkáprázatot jeleníthetett meg, amely számára mindvégig az alkotói lendület gerjesztőjévé vált. Képein a légköri hatások nem tárgyilagos és higgadt optikai megfigyelések útján váltak képalakító erővé, hanem úgy, hogy a természeti ihletést szenvedélyesen élte át, s az expresszió* irányában fokozta *(Csendélet)*. Ebből a szempontból mindegy volt, hogy a színekben való látás gyönyörűségét hirdető *olajképek* vagy a fekete-fehér ellentétére épülő *tusrajzok*, avagy légiesen szárnyaló *vízfestmények* kerültek-e ki a keze alól!

A megújulás, az új alkotói magatartás első termékeit 1921-ben mutatta be. Közben azonban a háború alatt *katona* volt, majd részt vett a *Tanácsköztársaság* művelődéspolitikai vállalkozásaiban. Az a progresszió, amely 1910 táján kiváltképpen meghatározta művészetét, most *új tartalommal* telt meg, s gyakorlati *cselekvőerővé* alakult benne. Következésképpen a forradalom után megélénkülő jobboldali műkritika az elsők között vetette szemére azt az *aktivizmust*, amely a forradalom művészeit meghatározta, illetőleg amely az azt megelőző másfél évtizedben oly nagy vízválasztó volt a haladó és a visszahúzó erők között. Ugyanakkor a műkritika azt is észrev[illegible] Márffy az elvon[illegible] képfogalmazástól az *érzékletesebb*, a hazai hagyományoknak megfelelőbb előadás felé közeledett. Ezt a magatartást egyfelől saját temperamentumának következetes kiteljesedése, másfelől a megváltozott társadalmi valóság lehetőségeinek józan felmérése hozta magával.

A húszas évek elejétől megintcsak állandóan *változott, teljesebbé* vált művészi arculata. Mindig újabb meg újabb szempontokból kiindulva vívta harcát a valóság képi értelmezéséért. Mégis ettől az időtől kezdve munkássága egy hatalmas lendületű és felkészültséggel teli nagy *egységet* mutat.

Arcképek, aktok, tájak

Arcképei – amellett, hogy vérbő festőiség árad róluk – a hivatásos lélekkutató biztonságával vallanak az ábrázolt személy karakterének legfőbb összetevőiről (Csinszka utolsó arcképe; 1933, Krúdy Ilona arcképe; 1935). A női test szépségét ünneplő *aktképein* a bársonyos hamvasságú testfelületből kicsattanó életerő sem hat külsőségesen. Feltárul helyette az érzékiségnek modern értelmű, őszinte és mindenekfölött esztétikai értelmezése. A szabad *tájjal* való kapcsolata is ilyen közvetlen és érzelmileg dúsgazdag volt. Festhette a távolról kéklő hegyek ünnepélyes vonulatát vagy a közelről látott fák virágzó ágait, a hajnalpírban megjelenő kertek rózsás, ezüstös páráit, a napfény áradatában tündöklő tengeri tájakat, a smaragdzöld víz hullámait, festhette a tópartokat lovak játékos szökelléseivel, avagy az alkonypírban, esetleg az esti lámpafényben feltűnő motívumokat — mindig a káprázat erejével élte át és jelenítette meg az élményt (Comói hegyek; 1940 táján).

Bármily magasra szárnyalt is azonban a színt és fényt ünneplő himnusza, a lángolni látszó szín és a fénylő forma mögött a *kégyás hűsége*, de nem is az elvont gondolat szabta meg képein a színfokozatokat vagy a formáknak önmaguk közötti és a térhez szabott viszonyát, hanem a folyton gazdagodó *érzelemnek*, valamint a már fiatalon tisztázott *kompozíciós rendnek* a kölcsönhatása.

A haladásért

A társadalmi és a művészi haladás iránti elkötelezettségét mindvégig megőrizte. 1924-ben a *Képzőművészek Új Társaságának* (KUT) az elnökévé választották. A nálánál fiatalabb művésznemzedékek haladó képviselői valamilyen formában mindig is a *vezéreiket* látták benne. 1946-ban az *Európai Iskola* művészei közt szerepelt. Önálló kiállítása volt 1948-ban az *Ernst Múzeumban*, 1949-ben a *Fényes Adolf Teremben*. 1958-ban, nyolcvanesztendős korában ugyancsak az Ernst Múzeumban gyűjtötték össze föllelhető műveinek java részét, s azt *Gegesi Kiss Pál* rendezte el. A következő esztendőben halt meg. *Pogány Ö. Gábor* méltán állapította meg akkoriban, hogy úgy fest, mint „aki vakító fényben látja a világot, a violák káprázatában feloldódik a tér, a távlat, kissé testetlenné légiesül a legélesebben határolt forma is. A szikrázó levegőben mégis minden megőrzi egyértelmű alakját, a legizzóbb vízió is ritmikusan tagolt képpé rendeződik". Ez a jellemzés szinte *egész* munkásságára — s azon belül legutolsó műveire is — érvényes. Két régebbi méltatója — *Kassák Lajos* és *Berény Róbert* — szerint hozzá hasonló művész volt még az ő nemzedékéből *Egry József* és *Czóbel Béla*.

Reá emlékezve mi is *klasszikusaink* sorából idézzük meg őt, azok közül, akik *új értékeket* teremtve segítették XX. századi képzőművészetünk fölemelkedését és kiteljesedését.

Szíj Béla

Márffy Ödön festőművész 1921

MÁRFFY ÖDÖN MŰVÉSZETE

Önarckép (részlet)
(Petrás István felvétele)

Több okból is illendő Márffy Ödön festőművész munkásságára emlékeznünk: nemrég – 1978. november 3-án – volt születésének századik évfordulója; ugyancsak a közelmúltban jelent meg egy róla szóló, gazdagon illusztrált album; képeinek válogatása e napokban is látható a Magyar Nemzeti Galériában; s halálának huszadik évfordulója ebben az évben, december 3-án következik el.

1902-ben, huszonnégy éves fejjel *Párizsba* utazott, s ott a hivatalos művészképző akadémián, az *École des Beaux Arts*-on négy esztendeig elmélyült munkával képezte magát. A nyári szünidőket *Bretagne*-ban és Belgiumban, főként *Bruges*-ben töltötte, s ott is lankadatlanul dolgozott. Párizsban először 1906-ban, az *Őszi Szalonban* állított ki. Emlékezetes maradt ez a kiállítás, hiszen *Cézanne* és *Gauguin* képeiből is nagyobb válogatás került a nyilvánosság elé. *Fülep Lajos* a *Szerda* című folyóiratban számolt be a hazai közönségnek a látottakról, elsősorban a két francia mester jelentőségét méltatva, de röviden megemlékezett a magyar kiállítókról, köztük Márffy Ödönről is: „Csupa komolyság, nemes ambíció, öntudatos törekvés ez a fiatal művész!"

Szinte bizonyos, hogy ott szerepelt a kiállításon Márffynak az az enteriőrje*, amely jelenleg *Kaposváron* a *Somogyi Képtár* becses gyűjteményében található: *Enteriőr* (1906 táján). A képnek keveretlen, tiszta színei, a sík felületen kibomló nagyvonalú formái — a sajátos hangulati összetevők közepette — olyan új képi törvényszerűségekről tanúskodnak, amelyek az 1905 táján színre lépő *francia avantgarde* képviselőinek az alkotásain tűntek fel. A híres *Szalonban* kiállított képei azt is megmutatták, hogy az akadémián inkább csak a *mesterségbeli* ismereteket szerezte meg, festői látásának legfőbb *lényegi elemeit* Párizs modern művészeti életének megismerése révén alakította ki. Amiként nagy elődje és már fiatalkori eszményképe, *Ripp-Rónai József*, akként ő is egész életére szóló ihletést szerzett franciaországi élményeiből.

Párizsban ismerte meg *Fülep Lajost*, majd az ő révén *Ady Endrét*. Ott dolgozó magyar társai közül *Berény Róberttel*, *Czóbel Bélával* és *Gulácsy Lajossal* mélyült el barátsága. Gulácsyval 1907 tavaszán *Budapesten* közös kiállítást is rendezett, s ez iránt az akkori képzőművészeti és irodalmi élet sok kiválósága tanúsított nagy érdeklődést. 1907 után hosszabb időközöket töltött *Olaszországban*. 1908-ban *Nagyváradon* szerepelt néhány műve *Kernstok Károly*, *Czigány Dezső*, Czóbel Béla és mások képeinek a társaságában. A kiállítást Ady Endre is megnézte, s a nagyváradi sajtóban számolt be róla. 1909-ben *önálló* kiállítása nyílt Nagyváradon *Juhász Gyulának*

A „Tavaszi parádé" premierjén a függöny előtt: Gaál Franciska, Anton Polnter, Hans Richter és Bolváry Géza

FILMPREMIERJÉN BUCSUZOTT EL GAÁL FRANCISKA A PESTIEKTŐL

A *„Tavaszi parádé"* premiérjén hosszu időre elbucsuzott *Gaál Franciska* a pestiektől. A most készülő filmjének, a *„Péter"*-nek premierjén már nem jelenhet meg a függöny előtt, csak Londonból küld majd sürgönyt.

Gaál Franciska angol szinésznő lesz. Amilyen vasszorgalommal megtanult tökéletesen németül, olyan gyorsan és jól tanult meg angolul. Franci Budapest és Berlin meghóditása után nekivág a nagyvilágnak és mint angol szinésznő, először Angliát, aztán Amerikát akarja meghóditani.

„Franci"-ról sok jót és rosszat irtak. Jót, mint szinésznőről, rosszat, mint szeszélyes primadonnáról.

Ámbár lehet, hogy a szeszélyekben is neki volt igaza, mert az eredmény őt igazolta. A sok pengő és márka után most már a font és a dollár is az ő kegyét keresi majd.

Szerencsés utat!

Szőke Szakáll gratulál Francinak

A „Tavaszi parádé" premierjén a „vászon mögött": Baky József, Pasternak Joe producer, Gaál Franciska és Eiben István operatőr (Menyhért fotók)

Jorró Paz:

ÖRÖK PROBLÉMÁK

Kétkedő.

LEVÉL: A lány, akinek udvarolok, nagyon hiu, öntelt, a társaságban mindig központ igyekszik lenni. Habozok, hogy feleségül vegyem-e, félek, hogy nagyon felületes.

Márffy Ödön rajza

Csinszka (Boncza Berta), Ady Endre volt hitvese meghalt. A kiváló asszony maga is jeles poéta volt. Itt közöljük Ady Endre emlékéhez irt egyik versét:

Ha néha álmaimban fölsirok,
arcodat látom.
Kitárul két gőgös, kemény karom, —
jöttödet várom...
Te vagy az Élet, Te vagy a minden,
pogány hitemben legurabb isten.
Én biborszirmu, féltett virágom,
én büntető lázamban fogant álmom,
én éjszakákon átsirt vergődésem,
feleletet nem váró nagy kérdésem,
Nélküled mi az életem?

Csinszka

Márffy Ödön

VÁLASZ: A hangosság, affektált modor gyakran csak bizonyos lelki zavarokat, félszegséget, szégyenkezést palástolnak. Az önteltnek látszó szavak mögött kétségbeesett önbizalom hiánya rejtődzhet és a hangoskodással önmagát akarja biztatni, bátoritani a külvilággal szemben még tapasztalatlanul és lámpalázasan álló fiatal lány. Mindennapos tapasztalat, hogy az ilyen zavaró külsőségek és modorbeli hibák a házasságkötés után eltünnek. Ha tehát ideálja egyébként értékes, komoly lány, a panaszolt hibák ellenére is nyugodtan feleségül veheti. Még egyet: hogy ideálja a társaság központja szeret lenni, az inkább értékes, mint elitélendő tulajdonság, mert az érvényesülés, előretörni-akarás vágyát árulja el, mely a gyakorlati életben való érvényesülés egyik fontos feltétele.

Lámpaláz.

LEVÉL: Társaságban állandóan pirulok és sokkal ostobábbnak látszom, mint amilyen valóban vagyok. Kétségbeesve látom, hogy nálamnál sokkal szellemtelenebb és műveletlenebb fiuk milyen nagyszerűen érvényesülnek, hóditanak, én pedig a számat sem tudom kinyitni. Mi ennek az oka és mit tegyek?

VÁLASZ: Mindenekelőtt megnyugtatom, hogy ebben a betegségben rengeteg ember — férfi és nő egyaránt — szenved. Az idegesség egyik legjellemzőbb tünete, melynek végső okát majdnem mindig a gyermekkor eseményeiben kell keresnünk. Szülője lehet például az a helytelen nevelési módszer, mely abban áll, hogy a gyermeket mindig szidjuk, állandóan azzal példázgatunk, hogy mások mennyivel szorgalmasabbak, jobbak, élelmesebbek, mint ők. Az ilyen sulyos pedagógiai tévedések lefokozzák a gyermek önbizalmát, megrenditi az önmagában való hitet és ettől későbbi, érett férfi vagy nő korában sem tud megszabadulni. A gyógyulás módja az önbizalom visszaszerzése erős és következetes akaraterővel.

Hallo. 1934. okt. 28.

J. C. rádiólap

MŰ- ÉS RÉGISÉGKERESKEDELMI VÁLLALAT

BUDAPEST, VI, NAGYMEZŐ-UTCA 8. TELEFON: 421-968

MEGHÍVÓ

Márffy Ödön

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁRA A v. ERNST MÚZEUMBAN

RENDEZTE: KÁLLAI ERNŐ

MEGNYITÁS: 1946 NOVEMBER 17-ÉN, VASÁRNAP DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

MEGTEKINTHETŐ: 1946 DECEMBER 1-IG BEZÁRÓLAG
HÉTKÖZNAPONKÉNT 10—3, VASÁRNAP 10—2 ÓRÁIG

BELÉPŐDÍJ 2 FRT

NOVEMBER 24-ÉN, VASÁRNAP DÉLI 12 ÓRAKOR KÁLLAI ERNŐ,
DECEMBER 1-ÉN, VASÁRNAP DÉLI 12 ÓRAKOR KISS PÁL EGYETEMI TANÁR TART ELŐADÁST

E MEGHÍVÓ A MEGNYITÁS NAPJÁN KÉT SZEMÉLYRE BELÉPŐJEGYÜL SZOLGÁL

NYOMTATVÁNY

Dr. Szentiványi Gyula

úrnak
úrhölgynek

BUDAPEST

Lágymányosi u. 16

Általános Nyomda Rt., Budapest

Kmetty János: Csendélet

A KUT kiállításából

Márffy Ödön: Zdenka

A KUT kiállításából

Nemzeti Szalon

Lorilleux Ch. és Társa

háromszínnyomata

A kliséket
Kőnig és Bayer cég
készítette

Helyi: a neplányaiak
= alföldiek

és a pésti istóka

a neplányaiak egyszerek

a pásiak nem

MŰVÉSZET

A KÉPZŐMŰVÉSZEK UJ TÁRSASÁGA KÖZGYÜLÉST TARTOTT

A Képzőművészek Uj Társasága most tartotta meg közgyülését a Fészek Klub különtermében. A közgyülés közfelkiáltással ismét *Márffy* Ödönt, a kiváló festőművészt választotta meg a KUT elnökévé. Alelnökök *Egry* József festőművész és *Medgyessy* Ferenc dr. szobrászművész lettek. A KUT igazgatójául egyhanguan ismét *Márjás* Viktort, főtitkárnak *Perlaky* Edét választották meg.

Halápy János képei

— A Tamás-Galéria kiállitása

Azt mondják róla, csak nemrégiben, meglett férfikorban kezdett festeni. Ha ez igaz is, lélekben bizonyosan átment az akadémizmuson kezdve mindazokon a fejlődési fokozatokon, amelyet mások évek hosszu során át egyenként léptek át, mig idáig jutottak. Ma Szőnyivel látszik rokonnak. De talán itt se fog megállani... A fátyolos, ködös álmok, pianissimo zongoraábrándok költője. Némely képére mintha fénybontó prizma üvegén vagy akvárium vizén át néznénk. Körvonaltalan foltokban lát, néha tulozza is ezt, mintha rövidlátó létére letenné szemüvegét, hogy szebbnek, kellemesebbnek láthassa a világot. Kedélye néha mint a dekadens nőé. *Tejem, Tükör előtt törülköző, Ujra ásnak, Én* elbájol halk szinszimfóniájával; *Asztalra boruló, November, Medence, Kenyérszelő* már kevésbé képes meggyőzni. Ugy érezzük, a kréta a legsajátabb fegyvere. *(B. A.)*

Márffy Ödön
M. 1938. IV. 7.

Márffy Ödön

Szabad Ifjúság

1952 NOV. 16.

„Rákosi elvtárs honvédek körében"

270

Érdekes festmények készülnek a III. képzőművészeti kiállításra

Festőművészeink lelkesen készülődnek az év legnagyobb képzőművészeti eseményére, a harmadik magyar képzőművészeti kiállításra. Sokan festettek történelmi tárgyú képet. Így például Márffy Ödön Hunyadi Jánosról festett nagy képet. Csáki-Maronyák képének címe: Rákosi elvtárs honvédek körében; Jobbágyi Gaiger Miklósé: Kossuthot követnek választják. Több nagy festmény a munkát dicsőíti. Így Molnár C. Pál a rozscséplést, a traktort, Hermann Lipót Sztálinvárost, Edvi Illés Aladár a kiskunsági öntözést, Barta Mária a miskolci cementgyárat, Döbröczöni Kálmán a diósgyőri nagykohót festette meg.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Márffy Ödön
MAGYAR NEMZET

1963 SZEP 10.
1021

Magyar Nemzet

Oltványi-emlékkiállítás Baján

Dr. *Oltványi* Imre, a nemrég elhunyt kiváló művészeti író emlékére vasárnap kiállítás nyílt Baján a *Türr István Múzeumban.* A kiállításon bemutatják azt a *képzőművészeti gyűjteményt,* amelyet a bajai származású író a múzeumnak adományozott, s ismertetik Oltványi Imre írói és politikai munkásságát.

1936-ban Oltványi Imre ötvenkét festményből és tizenkét szoborból álló gyűjteményt adományozott Bajának. Ez ma az alapja és gerince a Türr István Múzeum képzőművészeti anyagának. A művek között szerepelnek *Aba-Novák* Vilmos, *Barcsay* Jenő, *Czóbel* Béla, *Dési-Huber* István, *Ferenczy* Noémi, *Herman* Lipót, *Hincz* Gyula, *Márffy* Ödön, *Szőnyi* István, *Ultz* Béla, *Zádor* István festményei, *Medgyessy* Ferenc, *Pátzay* Pál szobrai és más neves művészek alkotásai. Az ajándékozás ténye késztette a város akkori vezetőit arra, hogy kiállítóhelyiségről és megfelelő költségvetésről gondoskodjanak, létrehozzák a városi múzeumot és képtárat és működéséhez a minimális feltételeket biztosítsák.

Oltványi Imre mint művészeti író mindig a haladó irányzatokat támogatta, s ezért heves támadásokat kellett kiállnia a jobboldal részéről, akkor, amikor például *Berény* Róbertet, *Fényes* Adolfot, *Márffy* Ödönt, *Egry* Józsefet, vagy *Derkovits* Gyulát »*nagyoknak és művészettörténeti jelentőségűnek szeretné látni és azt kívánja, hogy ezt az esztétikai szempontokon túlesett szemléletet a szakemberek is magukévá tegyék.*« Az általa támogatott művészek ma már elfoglalták méltó helyüket a régi nagy festők között, s hogy nemcsak itthon, hanem külföldön is ismertek lettek, az sokszor Oltványi Imre tollának volt köszönhető. Ezért ma a bajai gyűjtemény művészettörténeti szempontból is jelentős és a szakemberek körében is számontartott. A mostani kiállítás is ezt kívánja kifejezni.

A népes megnyitón, amelyen Baja, a bajai járás és Bács megye sok vezető személyisége vett részt, dr. *Ortutay* Gyula akadémikus, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára mondott beszédet, s a többi között hangsúlyozta:

— Ez a kiállítás méltó és szép példája annak a szeretetnek és megbecsülésnek, amelyet Baja Oltványi Imre iránt tanúsít. De ez a kiállítás arra is alkalom, hogy megmondjuk: *a magyar művelődéstörténetnek még ezután kell megrajzolnia Oltványi Imre munkáját, emberi példaadásának értelmét.* Azt hiszem, kötelességünk, hogy az ő emberi nagyságát idezzük emlékezetünkbe, amikor ezt a kiállítást megnyitjuk. Egész életében harcolt a forradalmi magyar művészetért. Azóta harcostársai közül nem is egy művészetünk klasszikusai között van. Oltványi méltó hozzájuk, tiszta, teljes emberségében. Hirdesse ezt ez a kiállítás.

í esőzés

ezdte visszavonulását tűzoltóknak

szakadozik a felhőzet, a hétfőinél *valamivel több napsütésre* számíthatunk. Az ország keleti felében még lesznek esők. A nappali hőmérséklet szintje valószínűleg 18—22 fok körül alakul ki.

Kár a szőlőkben, gyümölcsösökben

A Földművelésügyi Minisztérium tájékoztatása szerint *az eső a szántóföldi növényekben nagy kárt már nem okozhatott, a szőlőkben és gyümölcsösökben azonban igen.* A szőlőre különösen rossz hatással van a magas csapadék, mert korán elindítja a rothadást. Ennek a mértékét most még nem lehet megállapítani, de ha a nedves idő tovább tart, és a rothadás nem áll meg, *korai szüretnek* nézhetünk elébe.

Vasútvonal-szakadás történt Kaposvár—Szigetvár vonalán. A dombóvári fővonalon Simontornya és Tolnanémedi között a víz a töltést tépázta meg. A miskolci fővonalon Pécel és Isaszeg között, a budapest—újszászi vonalon pedig Sülysáp—Mende között sérült meg súlyosan a vasútvonal, az utóbi szakaszon a víz 1200 méter hosszban vitte el a pályát. A MÁV rögtön mozgósította a forgalmi és pályafenntartási dolgozókat, részben a vonatok elterelésére, részben pedig a sérült pályák javítására.

Az esőzések miatt

a bolgár nemzeti ünnep alkalmából

Jancso *Georgiev*, a Bolgár Népköztársaság budapesti nagykövete Bulgária felszabadulásának 19. évfordulója alkalmából hétfőn este fogadást adott a Magyar Néphadsereg Központi Klubjának nyári helyiségében.

Részt vett a fogadáson *Fock* Jenő, *Komócsin* Zoltán, *Rónai* Sándor, az MSZMP politikai bizottságának tagjai, *Péter* János külügyminiszter, valamint az MSZMP Központi Bizottságának, az Elnöki Tanácsnak és a Minisztertanácsnak több tagja, a politikai, a gazdasági és a kulturális élet sok más vezető személyisége. Ott volt a fogadáson a budapesti diplomáciai képviseletek számos vezetője és tagja.

A felszabadulási évforduló alkalmából hétfőn délelőtt Jancso Georgiev nagykövettel élükön a budapesti bolgár nagykövetség és a bolgár kolónia képviselői megkoszorúzták Georgi Dimitrovnak, a bolgár nép nagy fiának, a nemzetközi munkásmozgalom kiemelkedő harcosának budapesti szobrát.

A bolgár nagykövetség tagjai Jancso Georgiev vezetésével koszorút helyeztek el a Szabadság téri szovjet hősi emlékművön is.

Budapestre érkezett az NDK művelődésügyi minisztere

A magyar kulturális élet tanulmányozására hétfőn Budapestre érkezett Hans *Bentzien* professzor, a Német Demokratikus Köztársaság művelődésügyi minisztere. A Ferihegyi repülőtéren *Ilku* Pál

SCHLICK

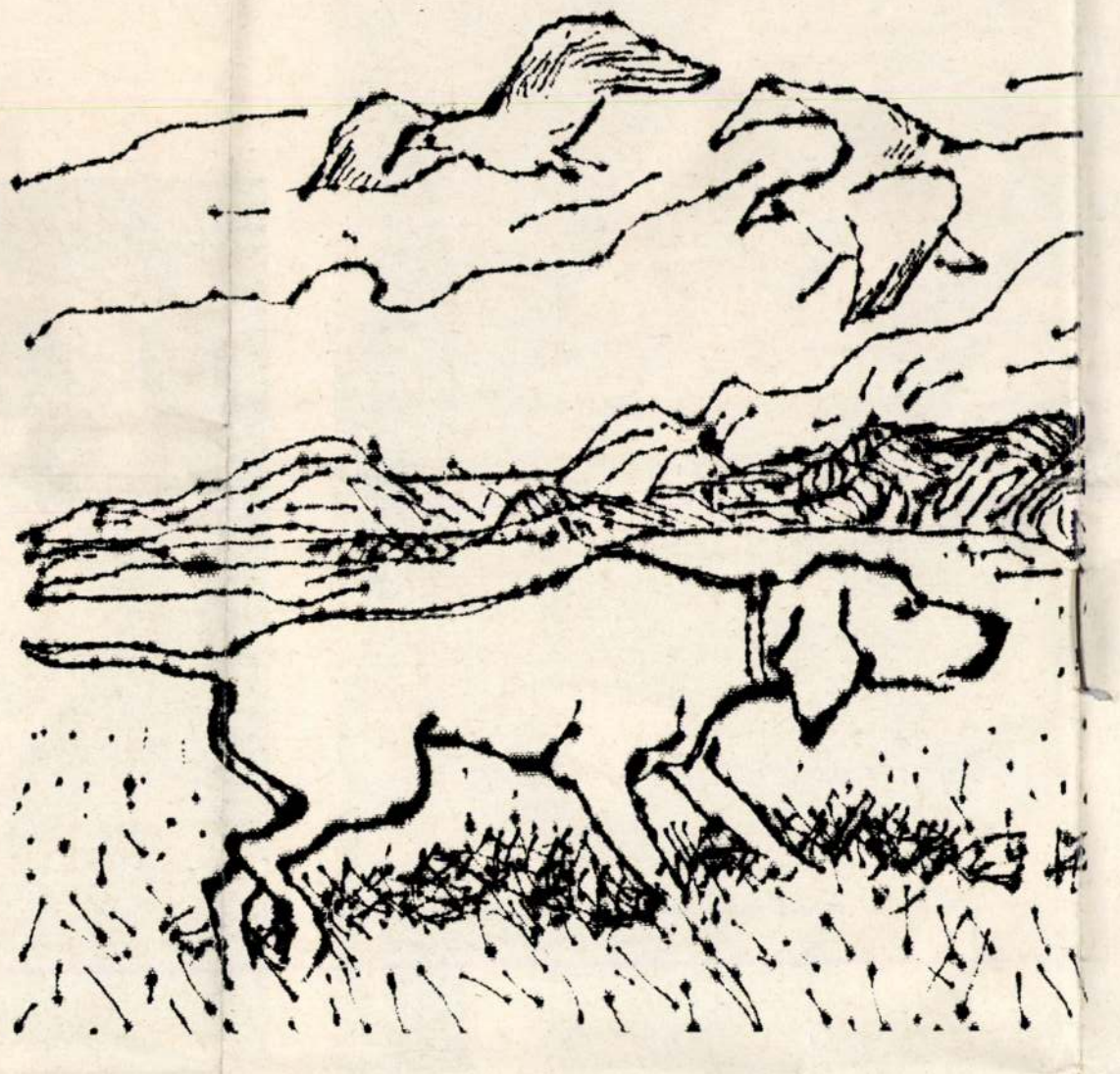

The sun was shining so hard as though it was being paid for it. The sweat was pouring down my face.

The heat wave was feasting on us. The swineherd Peres himself crawled under the bridge, not only his pigs. There was mud and shade there.

We two, my cousin and I, just went trudging on. His tongue lolled out almost as far as Schlick's, our one-eyed retriever's.

This Schlick was the greatest scoundrel I have ever set eyes on. He was an artist at pretence, and kept inventing new ways to fool us. Sometimes he would pretend to go lame –he would raise one of his back legs and hop along sadly behind us. He would then expect me to exclaim: "Look, cousin, poor Schlick's gone lame, we can't go shooting today." Schlick understood such talk perfectly, and would react by giving me a sly wink. I always had a feeling then that he was smiling derisively, as he hung his head down and snorted. If I called him and said, "Give me your paw," he would obey with a low, painful whimper. He would allow me to feel and stroke his "hurt" limb, occasionally squeeling, as much as to say "Ooh! That's where it hurts!" We would then pity him and agree that it was no use, we could not go shooting, because Schlick's foot hurt him.

I found that this was a trick he particularly liked when I went hunting with my cousin. This was to be no exception. All of a sudden Schlick went lame. I did not say anything, but I knew that it was nothing but a mean trick of his. For he loathed my cousin and showed his contempt and hatred for him whenever he could.

The reason was that my cousin was a bad shot, but a very big eater. Once he starts eating, nothing is ever left in the knapsack and Schlick always goes hungry, for my cousin eats even the bread crusts. We have tried packing twice as much for him to eat. It was no use. He ate every morsel of it. And you could see that he would have eaten more if there had been anything edible around. So now we took the normal ration. Schlick would have to go hungry in any case with my cousin around. And the dog was clever enough to know it.

My cousin was excelling himself on this particular day. He would have missed the church tower, yet after each shot he urged Schlick to "Fetch! Bring it here!" He would have him look for nothing for half an hour. I saw with my own eyes that not one of the flock of partridges at which he shot both his barrels had fallen. Yet he sent him to fetch. He declared that at least three partridges had fallen, and sincle Schlick did not agree with him, he scolded him.

He had an odd way of scolding him. His eyes would bulge and he would start stealthily to creep towards the dog, like a child about to clap its hat on a butterfly. And as he went, he would reproachfully mutter: "Didn't you see it? You rascal! Animal! Dog! What kind of nose have you got? I bet if there was bacon in the grass, you'd find it! Eh?"

Schlick would then draw his tail between his legs and begin to retreat. He would keep glancing back at the old chap, who would keep on saying: "Fetch! Fetch!"

Finally my cousin was satisfied that Schlick was an utterly untalented retriever, and said as much. Schlick–he alone knows how–guessed what he was saying. At least I would be prepared to bet that was what had happened, for whenever my cousin maligned him, his fur would bristle and he would glare at him with loathing.

He would keep inventing new tricks so as not to have to go shooting with my cousin. On one occasion he actually pretended to be epileptic. When he had got tired of hearing him say "Fetch! Fetch!", he threw himself on the ground and began twitching. He even managed to froth at the mouth. My cousin thought he had rabies and that was a bit more than Schlick had bargained for. He leaped up as though there had never been anything wrong with him, and sprinted over to me, growling at the old chap from behind my back.

It was then that I really understood what a great trickster he was.

I thought it all so amusing that I would not have betrayed him for all the world. I decieed that I would get lots of fun out of this dog.

At home he stole a piece of bacon from the kitchen, swallowed it, then quickly lay down in the shade as though he had had nothing at all to do with the kitchen. After a while the cook began beating the watchdog who was loitering in the kitchen, and angrily shouting: "Ill give you bacon, there!"

Schlick risked one eye to glance in their direction, but did not move.

The next day I caught sight of him just as he was enticing the watchdog to come into the kitchen. He was doing all he could to egg him on. It is something that dogs are particularly good at.

Bodri went in with him, and suddenly I saw Schlick rushing out with some kind of booty.

ISTVÁN BÁRSONY

SCHLICK AND

years ago, and the top personnel is still the same.

The factory has concentrated on products for which there is a growing demand. Consequently, the factory expanded rapidly. It manufactures high-quality products which measure up to world market standards. Its refrigerators go to Czechoslovakia, the German Federal Republic, Yugoslavia, Holland, Poland, Australia, and other countries.

In the last twelve years the factory manufactured one million refrigerators. At first it came out with only one or two types, but today customers may choose from 19 types of household refrigerators ranging from 60 to 230 liters capacity.

In addition it is making severa types of coolers, from 450 liters to 1,600 liters capacity, for shops, and for the catering industry. Its cold-storage counters are also made in large series. Something new in its line is a smaller-type show-case which can be set on top of a table or of the sales counter. The factory's first rate designers and well-equipped shops fill orders for entire refrigeration plants and ice factories.

One of Lehel's new products is the aluminium cooling flange made on the basis of a Hungarian licence. In 1971 they will market half a million square metres of aluminium gills. Widely sought after are the aluminium cans they make. The cans are enamelled inside and are used to ship and store various kinds of beverages–chiefly beer.

Shops in a number of European countries sell soda-water siphons made at the Jászberény factory. Seven hundred thousand siphons –in one- and two-liter sizes–are made annually.

Air conditioners are the most recent addition to the factory's line. They are putting out 24 different types for lecture halls, auditoriums, hospitals, railway carriages and other purposes.

As some other factories and institutions have also expanded in the last few years at Jászberény, now the problem is a shortage of manpower. The refrigerating factory has no intention to back down from its development plans. The only thing left for them is to take the jobs closer to available manpower. So they are setting up branches in villages where there is still a surplus of labour. These small plants then start the process of urbanization in the villages where they have been sited. Pavements, roads, drainage and water pipes are constructed in these villages, and a lot of people are spared the need for travelling to and from jobs in more distant industrial centres.

The Jászberény factory moved its cooling-flange-manufacturing department and its plant for cooling counters and self-service counters made on the basis of the Tyler licence to the countryside.

Ernő Keserü

Refrigerators made here go to Yugoslavia, Holland, the Federal Republic of Germany and many other countries

Cold-storage counters are checked before leaving the factory

PHOTOS: MTI

Italian-made machinery was purchased to manufacture polystyrene

MA'RFFY ÖDÖN

Reclining Zdenka

Horses

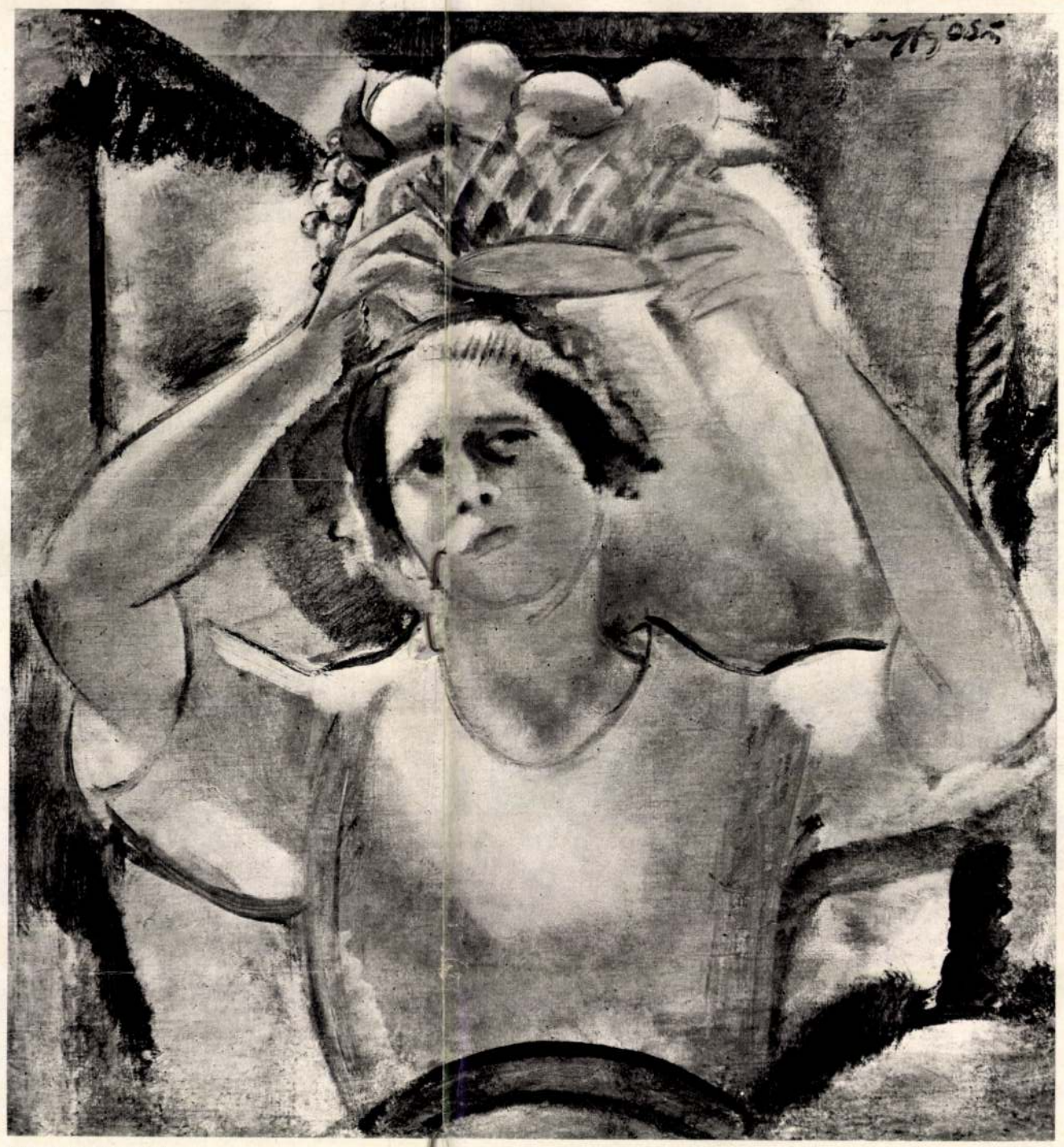

Woman bearing fruit

SAJTÓIGAZOLÓ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Ullői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
HUNGARIAN REVIEW
Budapest
197 SEP 24

Nude

ÖDÖN MÁRFFY (1878—1959)

At the beginning of this century, the most brilliant Hungarian intellecutals met in Paris, a generation which soon came home to make, at first, a spiritual revolution, and later a social revolution. The spiritual revolution provided the best brains for the social revolution of the second decade, the 1918 bourgeois republic and the 1919 proletarian dictatorship.

Ödön Márffy (1878–1959), the French-educated painter took part in all three revolutions. He spent only five years in Paris, studying at the *Ecole Nationale des Beaux Arts*, exhibiting at the *Salon d'Automne* and the *Salon Carré*. He was charmed by Van Gogh, Matisse and Cézanne. In 1907, he had an exhibition at home, and by 1908 had become associated with the group of modern, radical painters.

The pictures he exhibited at home, and which made him a founding member of the progressive painters' group, created order with Cézanne's logic and aroused passionate emotion with their wild colours. They brought an outcry from the hidebound public and enraptured those seeking something new. The group of painters called the "Eights," after the eight founding members, was the first generation of Hungarian avant-garde art in all respects. They painted nudes, landscape and portraits but in their construction they recognized a new demand for social order, in their powerful, explosive patches of colour, the hidebound and the progressive alike sensed the social explosion.

The supreme body of the bourgeois revolution, the National Council, invited the painter to join its ranks; then the proletarian revolution entrusted him with the leadership of one of the most important art colonies. The counter-revolution which followed 1919 harassed and ignored him. As Márffy shrank from the persecution, so asperity and militancy receded from his work. After the fall of the revolution colours dominated his pictures, and structure, but not humanity, receded to the background.

Later, during the gloomy years his work lost its buoyancy and became sharper. Márffy did not venture to paint tragedy more concretely even in the twilight of the fascist war, but he compressed the tragedy of humanity and individuals in sombre foliage and restless, expressive landscapes. After the war they become more buoyant again.

This gave a completeness to the career of the painter who lived to be eighty-one. For the "most French of all Hungarian painters," the Hungarian representative of the fine Gaelic "esprit" could not detach himself from reality at any stage of his career.

Gyula Rózsa

Still-life

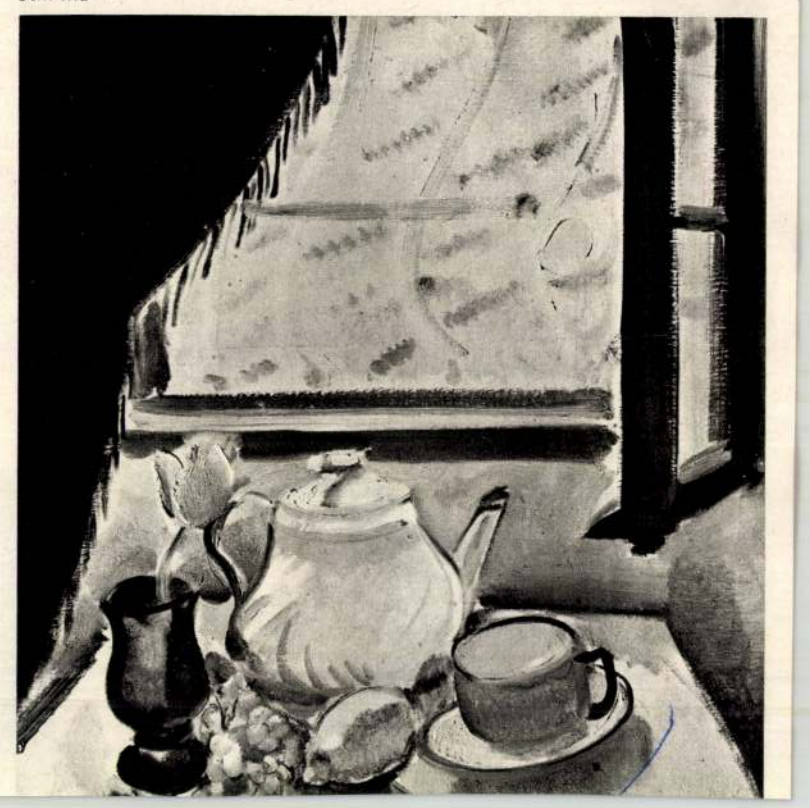

Tizennyolc művész

Az a tizennyolc művész, aki most a Nemzeti Szalonban rendez kiállítást, két szempontból jelent komoly megnyugtatást és eredményt. Az egyik az, hogy a magyar pikturában és szobrászatban az újabb generációba milyen eredeti, komoly és érdekes talentumokat hozott, a másik az, mint általános jelenség, hogy, akik a legutóbbi évtizedek művészi forrongásaiban legszélső utakon járnak, megtisztulásban és lehiggadásban mint jutnak el tiszta és értékes festői látomásokhoz. Csak *Márffy* Ödön világos színekből szőtt fényjátékaira, *Berény* Róbert szinte gobelinszerű tájképeire, *Bernáth* Aurél előkelő vizióira, *Aba Novák* mozgalmas és erőteljes kompozicióí, *Szőnyi* István finom lirával teli triptichonjára kell gondolnunk, hogy ezt a fejlődést világosan lássuk. Velük szemben szinte éles elentét *Kmetty* szigorú kompoziciója, *Perlrott* Csaba formákat analizáló temperái, *Egri* fehér fényeinek problémái, *Szobotka* kubista emlékekkel teli tájképei, amelyek ortodox hűséggel ragaszkodnak eredeti indulásokhoz. *Czobel* Béla két szinekben gazdag csendélete, *Derkovics* méretekben megnövelt figurái, *Farkas* István elmélyült és értékes tájképei, *Bornemissza* néhány szép studiuma szerepelnek még érdekes látnivalóként a kiállítás festői részében.

Ugyanilyen eredményekről számolnak be a szobrászok közül *Páczay* két szép domborműve s egy női figurája, *Medgyessy* portréi, *Csorba* Géza már ismert Madách-emléke és leányfeje, *Bokross-Biermann* egy a groteszk határán járó fejtanulmánya. *Ferdeczky* Noémi művészi gobelinjei ugyanolyan kulturáról és tehetségről tesznek bizonyságot.

Márffy Ödön
8 óu. 934. II. 25.
8 óu 934. II. 25

Márffy Ödön

* **Márffy Ödön kiállítása.** Márffy Ödön festőművész akvarell- és rajzkiállítása február 22-én, vasárnap délelőtt 10 órakor nyílik meg a Tamás-galériában. A kiállítás március 5-ig marad nyitva.

MN. 1942. II. 18.

gy út 41.), készpénzfizetés ellenében.
650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-
Ebben az esetben a kért könyvet pós-

cta Cassae Parochorum" egri anyaga,
ök utáni állapotát rögziti.

ivészettörténeti Dokumentációs
Központ

Márffy Ödön

— **Márffy Ödön festőművész kiállítása.** Márffy Ödön festőművész akvarell- és rajzkiállítása február 22-én, vasárnap délelőtt 10 órakor nyilik meg a Tamás Galériában. A kiállítás március 3-áig naponta délelőtt 10—2-ig, délután 4—6-ig, vasárnap 10—2-ig tekinthető meg.

NÜ. 1942. II. 18.

gy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

. 650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

.cta Cassae Parochorum" egri anyaga,

·ök utáni állapotát rögziti.

üvészettörténeti Dokumentációs

Központ

Márffy Ödön

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1959 SZEP 25

Több mint kétmillió forint műkincsek vásárlására

A Művelődésügyi Minisztérium költségvetéséből az elmúlt évben 1 729 000, 1958 első felében pedig 650 000 forintot költöttek a múzeumok gyűjteményének gyarapítására, nagyértékű műkincsek vásárlására.

Az elmúlt fél év alatt az állam jóvoltából több mint 100 pótolhatatlan értékű képzőművészeti alkotás került múzeumba. Megvásárolták *Derkovits Gyula* Hajókovács és Tűznyelő című alkotást, *Dési-Huber István* Szamosparti görbe fák és Dési templom című festményét. A Galériába került *Rippl Rónai József* Moulin Rouge című képe, *Tornyai János*, *Fényes Adolf*, *Egri József*, *Mednyánszky László* több műve. A gyűjteményt gazdagította *Berény Róbertnek* Nő erkélyen című festménye és 24 rajza is.

Az élő művészek közül megvásárolták *Márffy Ödön* Tűzijáték, *Czóbel Béla* Női portré, *Pór Bertalan* Dózsa kivégzése, Küzdelem, valamint Pásztor és állatok című festményét, a szobrászművészek közül *Kerényi Jenő* Ijjász és Keresztelő János, *Makrisz Agamemnon* Néger fiú című kompozícióját. Megvették *Ferenczy Noémi*nek, a nemrégen elhunyt művésznek utolsó munkáját, a Hazatérő lányok című gobelint, amelyet a tanítványok fejeztek be.

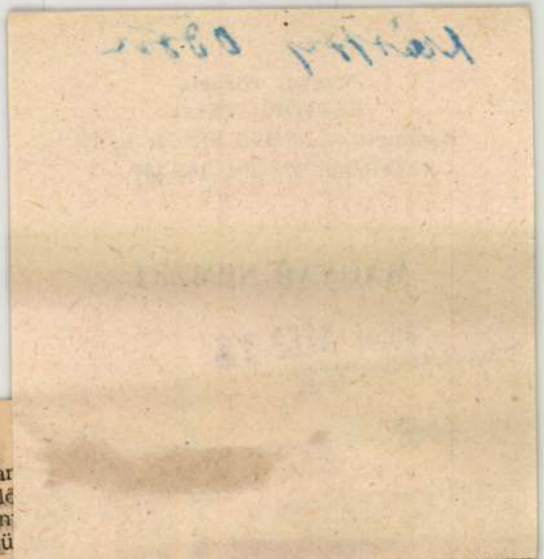

üregbejáratot, ar
ketén tátong elé
mesebeli sárkán
tályitszta víz tü
a híres új bar
lyen *nemrégiben úszott be Rá-*
dai Ödön, a jól ismert híres
búvárúszó oxigénes légzőké-
szülékkel felszerelve és vízhat-
lan villanylámpával. Úgy ki-
sérték idáig csónakon, mint
ahogyan mi most barlanglátó-
gatás közben evezünk itt. Rá-
dai eltűnt a »sárkány torkában«
s aztán — hiába beszélték meg
vele, hogy hamarosan jelezni
fog — *hosszabb ideig nem*
adott magáról életjelt. Várták
jelzését s már-már a legrosz-
szabbra gondoltak. Búvár-tra-
gédia története vetette előre
sötét árnyékát. S ekkor *jelzés*
helyett maga Rádai bukkant

akik az itteni hivatalokban
dolgoznak, vagy átutazó-
ban vannak a környező ut-
cákban elhelyezett hatósági
épületek irányába. A mi-
nisztériumok ugyanis félki-
lenckor nyitnak, a közeli
Szent István téri általános
iskola pedig már háromne-
gyed nyolckor kezdi az első
műszakot.

A gyerekek megkezdik az
aznapi foglalkozást, utána
gyorsan lezajlik a hivatalok
forgalma, egymásután ro-
bognak végig az autók, ak-
tatáskás utasaikkal a 15-ös
autóbuszok. Most viszonyla-

Márffy Ödön festőművész és Márffyné Boncza Berta.
Márffy a nyolcak volt tagja, felesége Ady Endre özvegye.

Márffy Ödön

Periszkop (Arad)
1925. ápr.

budapesti útjaira, ő suttogott valami latin szót a tanító vőlegényének pesti orvosi kezeléséről. Most pedig — 1944 nyarán — nagyban űzi a mesterségét. Most a postamesterné, a tanítónő, a fiatal férj helyett az országért verejtékezőket marja már.

A másik fajta robbanóbaba pénzért rombol. Óh, nem angolszászok által ledobott dollárokért. Csak azért, mert férjének néhány hónap óta elmaradt a zsidó vállalattól diszkréten felvett szakvéleményi átalánya — aminek fejében talán néha szakvélemény is készült, de amely átalány biztosan hozzájárult a robbanóbaba férje őméltóságának közismerten „mérsékelt", „humanista" felfogásához. Vagy méreg eszi a robbanóbabát, hogy hetek óta nem folyósítják a kalapgyári, textilgyári meg üveggyári igazgatósági jutalékot és reprezentációs költséget; mert ez a hagyományfeszegető mai rezsim kivette a kasszakulcsot a kalapgyári, textilgyári és üveggyári héberek Aladár-etető kezéből.

A robbanóbabák harmadik fajtáját a hiúság hajtja. Három közül két asszonyból ömlött a rémhír. Az utolsót eszi az irígység; alig bírja, hogy falusi liba módjára semmi megdöbbentő „hitelest" nem tud a világ eseményeiről? Tódít hát egyet, lódít rajta: Karádi mellé felakasztja Fedákot, rommá teszi az egész Rákóczi-utat, csak ő fontos maradhasson, csak a többiek pukkadjanak meg, hogy ő nagyobb hírt tud!

De van férfi robbanóbaba is. Az ellenségnek duplaértékűek, ha előkelő a címük, tekintélyes a rangjuk és duplaveszélyesek az országnak.

*

Nem ellenséges repülők dobták le őket, mégis több hasznot hoznak az ellenségnek, mint kicsinyített másuk.

A robbanóbaba olyan, mint a tüdővészes szomszéd, vagy a vérbajos ismerős. Ki kell tiltani, ha tudod. Kerülni kell, ha lehet. Át kell menni a túlsó járdára, ha jönni látod.

Ne vitatkozz vele! Ugy se tudod a tüdővészt kibeszélni belőle, a vérbajt levakarni róla. Ők a bacillus-háború első kísérletei! Kerüld őket, még ha el is veszitesz velük egy-két régi ismerőst. Inkább őket veszítsed el, mint még egyetlen bajtársat a Kárpátok lejtőjén.

Lesz, aki rendőrt hív a robbanóbabához. Egyet-kettőt közülük elzárni és internálni fognak. De Te úgy sem fogod feljelenteni sógorodat, főnöködet, vasúti ismerősödet és ideges nagynénédet. Velük mást fogsz csinálni. Kerülöd őket, másról beszélsz; máshova nézel, ha mérgeznek. Nem viszed tovább a mérget. Ott hagyod a robbanóbabákat a Balaton partján. Verje őket az eső, hordja be homokkal a víz.

Sok robbanóbabából az egyedüllét fogja kilúgozni a mérgező robbanóanyagot. Sok pedig közülök — egyszer majd utánunk jön, kezet fog velünk és ráeszmél, hogy ő is magyar ember.

Akkor Isten hozta őket.

KROMPECHER LÁSZLÓ

MEGBIZHATÓ SZAKÜZLET

NAGY SÁNDOR **OPTIKA-FOTO**

ÜLLŐI-ÚT 40

Két elhallgatott Ady-dokumentum került elő Fenyő Miksa zárolt műtárgyai közül

Ady édesanyja levélben átkozta meg Fenyő Miksát

Ismeretes, hogy a kormány minden zsidótulajdonban lévő műkincset lefoglalt és számba vett. Ilyen műkincsek felkutatása közben került a hatóságok kezébe a *GyOSz* hírhedt igazgatójának, *Fenyő* — azelőtt. Fink — Miksának Adyra vonatkozó kéziratgyüjteménye. A kéziratok legnagyobb részét ugyan Fenyőék siettek publikálni, mégis akad közöttük egy-kettő, amelyet a nyilvánosság talán éppen azért nem ismer, *mert nem használtak volna Ady és Fenyő, Ady és a zsidóság a nyilvánosság előtt annyit fitogtatott kapcsolatának.* Hiszen az utolsó háromnegyedszázad legnagyobb magyar lírikusa, minden idők egyik legcsodálatosabb *lírai zsenije, Ady* Endre bálvány volt a zsidóság szemében, tapadt hozzá a zsidóság, benne látta *a századvég enervált, kiábrándult, minden nemes és magasztos eszmében csalódott magyarjának megszemélyesítőjét,* aki alkalmas arra, hogy a régi magyar társadalom elleni lázadó keserűségével minden zsidó érvényesülési vágy, minden szemita társadalomrombolási hajlam előharcosa legyen.

Már csak ezért is kötelességünknek érezzük, hogy az E. V. útján nyilvánosságra hozzuk a több mint harminc darabból álló gyüjtemény két érdekes levelét. A gyüjteményben Ady egyik legrégibb novellájának, a *Mihályi Rozália csókjának,* egyetlen drámai alkotásának, *A műhelynek,* regénykísérletének, *A vér városának* és több tanulmányának, illetőleg cikkének kézirata *mellett találtuk ezt a levelet:*

„Bocsásson meg Méltóságos uram, Főtisztelendőséged és Kedvességed, hogy ilyen késve jövök az én szíves és igaz, sőt lelkendező köszöntésemmel. Hálás vagyok a sorsnak, hogy csatangolásom közepette ilyen nagyszerű ember megismeréséhez, vendégasztalához, társaságához juttatott. Jogom van útitársaim mély köszönetét is tolmácsolni. Megengedi-e Méltóságod, hogy legkedvesebb és talán legbecsületesebb verseskönyvemet igaz tiszteletem jeléképpen (Címe: Az Illés szekerén) beküldhessem? Méltóságodnak régen tisztelő, igaz, jó híve

Ady Endre

Vasárnap.

Magyar Királyi szálloda, Dorottya-utca, Budapest."

A levelet valószínűleg 1911 őszén intézte Bogisich Mihály kanonok, c. püspökhöz. Amikor eloivassuk, önkéntelenül az a gondolatunk támad, mi lett volna, ha Adynak, Babitsnak, Kosztolányinak, Móricznak és a többieknek tisztességes megélhetést biztosítottak volna az akkor ú. n. jobboldali, vagy inkább konzervativ körök... Talán azért hallgattak róla Fenyőék, mert keresztény főpapnak szólt?

A kiadatlan levél mellett még a következő eddig nyomtatásban meg nem jelent Ady-írások voltak *Fink-Fenyőnél: Irók és gazemberek (A Magyar Pimodán* folytatása), Georges Eckhond és a *La vierge folle, amit a kérészéltű Oswáth-féle Figyelőnek szánt.* (Gulyás: *Ady bibliográfiájában fenti cikkek nem szerepelnek!*) Ady kéziratai mellett egy kefelevonatban maradt cikkét, *„Ne tessék bántani"* címmel őrizte Fenyő. A cikk valószínűleg a Nyugatban jelent vo'na meg, ha nem lett volna tartalma olyan durva hangú támadás Tisza, Beöthy, Rákosi, de különösen Herczeg Ferenc ellen, hogy még az akkori liberális cenzúra sem merte közlését engedélyezni.

Két állítólagos Ady-vers is akad a gyüjteményben, *Ilka és Nincsen,* nincsen!? címmel. Hogy valóban ő írta-e, azt majd az arra hivatottak eldöntik.

Drámai dokumentum Ady édesanyjának gyalázatos kijátszásáról

Nem kevésbé érdekes azonban az a levél, amit Ady édesanyja, Ady Lőrincné intézett 1925 októberében *Fenyő* Miksához s amelyhez minden kommentár felesleges:

„Tisztelt igazgató úr!

Csodálkozik, hogy én írok, talán el sem olvassa, de nekem még egyszer utóljára írnom kell egy levelet és elmondani benne, ami éjjelemet-nappalomat keserűvé tette. Mikor legutóljára írtam, még nem tudtam ki volt az, aki megrabolt, még akkor nem láttam tisztán, hogy ki volt olyan lelketlen és perhány, aki egy szerencsétlen édesanyától elrabolta a meghalt fia vagyonát, ki volt az, aki életem utolsó éveiben nyomorúságba taszított egy idegen (!) kedvéért. Még akkor azt gondoltam, hogy talán Hatvany báró volt a bűnös, hiszen igazgató úr, mikor Pesten találkoztunk, részvétet és érdeklődést mutatott és egy szóval sem célzott arra, hogy ebben a gyalázatos kijátszásban része van. Azóta megtudtam Hatvany bárónak leveléből, amit Földessy Gyulának írt s a szavából, amit Földessynek élőszóval mondott, hogy minden, de minden az igazgató úrtól indult ki. Megtudtam, hogy Hatvany báró, amikor az igazgató úr sürgette a jogát az erkölcsös életű, hű özvegy (Csinszka) javára, azt mondta: jó, de részesüljenek abból az Ady Endre szülei is. És ön, igazgató úr, e kikötés dacára úgy készítette el az iratot, hogy abban rólunk hallgat és így nagy ravaszságai Hatvany bárót becsapta, bennünket pedig szerencsétlen, elvénhedett öregembereket kijátszott. Hát van-e önben szemernyi böcsület, tisztesség? — nincs, nincs, dehogy is van. Csak álnokság, szívtelenség, gonoszság! És még ön meri magát Ady Endre barátjának nevezni, pfui ilyen barát! Szégyenletes dolog ez. Nem bánom, ha egy fillért sem látok, csak azért viszem perre a dolgot Márffynéval, hogy a bíróság előtt derüljön ki az ön gonoszsága, becstelensége, s ha ez ott kiderült, legalább ön szégyelni fogja magát az Ady Endre barátjának nevezni ezentúl Ha pedig meri, akkor Lajos fiam, aki élek én, akár meghaltam, pofonokkal fogja ezt a barátságot megpecsételni, mert ezt eltűrni nem lehet. Én pedig, míg élek, nem lesz nap, melyen meg ne átkozzam önt és minden ivadékát. Egyebet nem tehetek, de ezt megteszem. Vegye el az Isten lelke nyugalmát, amint ön elvette az enyémet, hullasson annyi könnyet, amennyit én. S ha van Isten az égben, egy anya jogos átkát meg fogja hallgatni.

Gyűlöletem és átkomat küldöm önnek

Ady Lőrinczné"

Hányszor mondta Ady, *„az édesnek halok meg"*, csoda-e, ha az ilyen végrendelet után kisemmizett anya átka megfogant? Isten malmai lassan, de biztosan őrölnek.

Néhány Csinszka-emlék is akad a gyüjteményben, köztük különösen figyelemreméltó a *Vallomás a csodáról* c. megemlékezése (nem tévesztendő össze a hasonló címmel Csinszka versei között megjelent költeménnyel!) Emlékezését Csinszka az erősen szabadkőműves ízű *Vajda János Társaságban olvasta* fel a költő tizenharmadik évfordulóján.

*

És ha már Ady és a zsidóság viszonyáról beszélünk, érdemes fölvetnünk a kérdést: vajjon valóban a zsidóság melletti tüntetésből írta-e szegény esett költőóriás ezt a híres félelmetes verset.

Véretek, ha idegen is százszor,
Mégis az enyém, az enyém.
Véres ajkakkal mézes asszonyitok
S nyitott szívvel hű fiúk
Átöntötték belém.

Büszkén kárhozók, eldobhattok százszor,
A lelkem százszor utánatok oson.
Örök bolygók, örök riasztgatók,
Idő kovászai, megyek én is veletek
Bélyegesen, csillagoson.
(1908. — A bélyeges sereg.)

És valóban igaz, hogy Ady 1912 óta maga is *buzgó* vakoló volt? Az kétségtelen, hogy a Martinovics-páholyba lépett be, amelynek tagjai *Jászi-Jakubovits* Oszkár, *Kohn Kunfi* Zsigmond, *Schwartz Pogány* József, *Schwartz Szende* Pál, *Diener Dénes* József, *Grósz Nagy* Endre, *Lőwinger Lengyel* Ernő stb. voltak. *Blau Biró* Lajos főmester vezetése alatt ásták a történelmi Magyarország sírját. Az is kétségtelen, hogy Ady szabadkőműves jelvényei is Fenyőhöz kerültek, aki minősíthetetlen alakoskodással írta fel a jelvényeket tartalmazó borítékra: *Ady Endre szabadkőműves vagy nem tudom micsoda jelvényei.* Orcátlan alakoskodás ez azért, mert Fink Fenyőt már 1909-ben tagjául vallotta a szintén radikális irányzatú Demokratia páholy s valószínűleg ő volt az, aki Adyt a hárompontos „testvérek" közé kényszerítette...!

LEGIFJABB PATHÓ PÁL INTIM VALLOMÁSAI
a hónap végén hagyják el a sajtót.

OLÁH GYÖRGY szatirikus könyvét DINNYÉS KÁROLY karikaturái díszítik.

A kötet bolti ára 12.— pengő lesz.

Az EGYEDÜL VAGYUNK előfizetői és olvasói előjegyzésben, portómentes házhozszállítással 8 pengőért kapják meg, ha az összeget a 11.022. számú csekkre, esetleg postautalványon (hadterületről tábori postautalványon) a BOLYAI IRODALMI KIADÓ címére:

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 16.

beküldik.

Kérjük a megrendelőket, hogy szíveskedjenek nevüket és címüket a csekkre vagy utalványra pontosan és olvashatóan felírni, hogy a könyv szállítása zavartalanul történhessék.

Postán is megrendelheti

Bácskai B. Béla

REND VAGY KÁOSZ?

című kultúrpolitikai művét.

A hősi halált halt fiatal magyar filozófusnak ez volt utolsó alkotása. Választ ad korunk nagy problémáira, megjelölvén ezeréves történelmi fejlődésünk eszmei útvonalát az új Európában.

Bolti ára: 9.20 pengő.

Kapható BERZY könyvnagykereskedésében. *Budapest 5, Postafiók 78. — Telefon: 12-20-04*
Csekkszámla száma: 28.726.

1944. jul. 28.

ELŐADÁS A MAGYAR REAKCIÓ TÖRTÉNETÉRŐL

A bethleni politikai filozófia igazi lényege

Körülbelül másfélórás előadást tartott lapunk főszerkesztője, *Oláh* György, országgyűlési képviselő, *a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetségének* mult heti vezetőképző tanfolyamán *„A magyar politika története az 1918-as összeomlás óta“* címmel. A *rendkívül őszinte* előadás bevezetőjében először a Károlyi-forradalom kitörésének okait vázolta. Hogyan hálálta meg a zsidóság a nemzetnek azt a napfényes félévszázadot, amikor 325 báróságot és nemességet, több mint hárommillió hold földet, a sajtó, a színház, a közgazdasági élet minden nagyhatalmi állását, a pesti bérházak tulajdonának majdnem felét, a nemzeti jövedelemnek közel egyharmadát szerezte meg anélkül, hogy bárminő kritika érhette volna? — vetette fel a kérdést. Az volt a hálája, hogy mikor a nemzet a háború végén elgyengült és kivérzett, *kiverte kezéből a kardot, felázította proletáriátusát, rászabadította a nemzetiségeket, alig leplezhető ujjongással kísérte területe megcsonkítását.*

— A kommün bukása után a nagy felocsudás korszaka sok olyan igazságra jött rá, amire csak a megaláztatás és a gyalázat döbbentheti rá a nemzeteket. A magyar sors különös gúnyja, hogy ezek az Európa történetében később annyira igazolt felismerések *éppen akkor váltak a magyar politika mozgató eszményeivé,* amikor a békeszerződések által szétzüllesztett Európában legjobban úrrá váltak a félvörös, féldemokrata eszmék. Tehát egy nyolcmilliós kis magyar Hüvelyk Matyi a háromszázmilliós demokrata marxista Európa óriásával került szembe. Természetes hát, hogy a lázas illúziók rövid korszaka a *bukással* végződött. És az ellenforradalmi eszmék bukásának hátán belovagolt *a magyar belpolitika kellős közepébe az a férfiú,* akinek neve, személye nemcsak egy *korszakot, hanem egy egész rendszert, a magyar politizálásnak egy egész sajátos típusát jelenti és ez a férfi: Bethlen István gróf.* Egy nagy erénye kétségtelenül volt, egy a magyar politikában ritka erény: első perctől kezdve *tudott hallgatni igazi céljairól.* A nemzeti ébredés leghangosabb, legfanatikusabb híveit is bevette először az egységbe, amelyet az ellenforradalomban felszabadult különböző irányok közt létrehozott. Vezérüket, Gömbös Gyulát ügyvezetőalelnöknek hívta meg, vele vezettette az új egységpárt első választását, hogy aztán a mindent elsöprő választási győzelem után szépen kitessékelje belőle őt. *Kilenced magával* távozott akkor Gömbös sajátmaga által összehozott mammut pártból. Ezzel kezdődött meg az úgynevezett konszolidáció korszaka, az a tizesztendős sivár időszak, amely látszat szerint erőgyüjtést, építést jelentett a nemzetnek, a valódi mérlege azonban a következőkben foglalható össze:

1. Visszacsinálták az ellenforradalom óráiban behozott titkos választójogot egy Európában már teljesen idejétmult választási rendszerrel. 2. Lefékezték, kilényegtelenítették, visszacsinálták a földreformnak azt a folyamatát, amelyet a háború hőseinek földhözjuttatásának jelszavával kényszerített ki az ellenforradalom népi megmozdulása. 3. A munkásságot visszaadták úgyanannak a pesti gettóból sarjadt szociáldemokráciának, amely a Károlyi-forradalmat csinálta. 4. Ugyanaz a sajtó lett a kormányzat félhivatalos sajtója, amely az októberi forradalom felidézésében a legvétkesebb volt, a forradalom házilapja, Az Est lett a fontos miniszterelnöki megnyilatkozások szócsöve. 5. Tökéletesen restaurálták a zsidó kapitalista közgazdasági tényezők 1918 előtti befolyását, sőt azt közéleti dekórumokkal növelték meg. A különbség legfeljebb csak annyi, hogy most Lánci Leót és Kornfeld Zsigmondot Chorin Ferencnek, vagy Weiss Fülöpnek hívták. 6. Kissé átfestett, demokratikusabb alakban, de tökéletesen visszacsinálták a régi feudális erők egykor a főrendiházzal és az udvari méltóságokkal biztosított befolyását.

— Bethlen István gróf tízéves uralma tehát történelmi szemmel nézve tulajdonképpen a feltámadó egészséges nemzeti ösztönök tervszerű elkorcsosítását jelentette. Igaza van annak a német ujságírónak, aki erre a korszakra célozva mesélte nekem: „Maguk küzdöttek leghangosabban a Monarchiát irányító szellem és a bécsi Burg ellen s maguk örököltek meg legjobban mindent, ami ebben a szellemben ósdi és idejétmult volt és maguk ápolták azt a Monarchia területén legtovább.

„Utánam az özönvíz“

— Mikor Bethlen István grófot a harmincas évek gazdasági válsága a miniszterelnöki székből kimozdította, távozásakor annyit üzent az országnak: *„utánam az özönvíz.“* Ma az utána elmúlt, majd másfél évtized magyar belpolitikájára visszagondolva inkább így helyesbítenénk az ő búcsúüzenetét: *„utánam az intrika özönvize“.*

— Mert Bethlen István gróf ugyan a magyar politika homlokteréről valóban visszavonult aztán. A parlamentben nem jelent meg, nyilatkozatot nem adott. Sokszor két-három esztendő alatt nem mondott egyetlen beszédet. Pártot soha nem szervezett. A magyar politika egyik legjellegzetesebb tüneménye tehát, hogy a történelmi szemmel néző gondos kutató mégis mindenütt ott találja ennek a teljesen visszavonult, *hallgató embernek a kezét,* Károlyi Gyula gróf lemondásától kezdve, *Gömbös* különböző nehézségein, *Darányi* visszavonulásán, *vitéz Imrédy* Béla megbuktatásán, *Bárdossy* lemondatásán át egészen *Kállay* reakciójának kivirágzásáig. Jellegzetes tüneménye a magyar politikának, hogy míg mások éjt-napot egybetéve idegtépő hajszában őrlődtek a magyar közélet sok malomköve közt, ez a különös, savanyú arisztokrata sokszor hónapokon át nem mozdította ujját, két szalmaszálat nem tett keresztbe, nem írt, nem intézkedett, nem szervezett és mégis *a reakciós erők az ő intésére mozogtak, mégis folyamatok indultak el, intézkedések történtek, amelyek teljesen az ő kezére vallanak.*

A mellényzseb-Bethlenek

— A nemzet azt hitte Gömbösnek 1935 húsvétja előtt elért roppant választási győzelme végleg elseperte a *magyar politikából az úgynevezett bethlenizmust* és mikor Darányi engedni kezdett a nemzetiszocialista jobboldalnak, *a bethleni reakció egyszerre jelentkezett.* Egész nyiltan és láthatóan ütötte fel aztán fejét, amikor *Imrédy lázas tempóval megindított reformmunkája egyszerre kihívta maga ellen az egész magyar maradi világot.* Az úgynevezett disszidencia átmeneti bukása tulajdonképpen Bethlen István átmeneti kudarca volt, de ő győzedelmeskedett, amikor viszont pár hónapra rá Imrédyt megbuktatták. Tisztán követhetjük ennek a bethleni politikának az útját, szegény Teleki Pál gróf nem mindég legszerencsésebb kezű belpolitikájának egyre szaporodó ellentmondásai között.

Ma már azt is kimondhatjuk nyiltan: *Keresztes-Fischer* Ferenc és *Kállay* Miklós *lényegében nem voltak mások, mint a bethleni politika letéteményesei, a kis mellényzseb-Bethlenek, akik közben vezérük nevét éveken át gondosan elhallgatták.* — *Az* a filozófiai megállapítás, amit a bukott rendszer belügyminisztere hivatásáról tett, mindenfajta mozgalommal szemben, amelynek csillaga felfelé megy a *legtisztább kifejezése a bethleni filozófiának.* Mi ennek a politikai filozófiának a leglényege? Az első és legfőbb alapelv talán ebben a rövid parancsban foglalható össze: *„Élj mások hibáiból!“* Ne ülj fel a nagy-tömegeket időnként átható hívő áramlatoknak — mondja ez a filozófia. Ne becsüld sokra a tömegek megszervezését, intézz el mindent a kulisszák mögött. Itt fordítva van, mint a bibliában: *csak aki nem hisz, az üdvözül!* Nézd hát keserűen és rezerváltan korunk lázaktól vonagló világát. *Vigyázz, mert minden veszélyes és gyanús, amit nem a sok száz esztendős úri politikai rutin irányít.* Sohasem engedd hát, hogy bárminő ilyen újdonsült politikai erő kifejlődjék. Gondosan vigyázz, hogy az úgynevezett újvilág emberei szemben álljanak egymással, mert ez a te igazi erőd.

Ma már tisztán látjuk, hogy mindazért, *ami a Kállay korszakban történt, Bethlen a felelős elsősorban.* A felsőház egy tisztes, idős tagja, egy nyugalmazott altábornagy ezt a felelősséget egy ülésen nyiltan a fejéhez is vágta a Kállay idők utolsó heteiben, mikor a Bethlen gróf beszéde közben szinte önkénytelen elkiáltotta magát: *„Magyar Badogliók“.*

Érdekesen boncolta az előadó aztán Teleki Pál gróf egyéniségét. Rámutatott, hogyan vált a nagy földrajztudósban, a lelkes hazafiban egykor belső politikai konfliktusa lassan személyes lélektani konfliktussá. Teleki Pál tragédiájának kianalizálása igen nemes, tiszteletreméltó feladat egy történettudós számára, de semmiesetre sem helyeselhetjük, mikor egyesek mint példaképet állitották az ő konfliktusát az ifjúság elé. Az öngyilkosság, mint nagy politikai dilemma megoldása nem lehet *ideálkép egy olyan fiatalság számára,* amelybe *éppen az erőt, az életösztönt, a hősi helytállás ösztöneit kell felfokoznunk.* Az ő tragédiája körül elindított ifjúsági kultusz nagyon hasonlított ahhoz a másik jelentőségében persze kisebb törekvéshez, amikor egy szegedi ifjúsági irodalmár csoport a háború második esztendejében Hamlettel és a Hamlet-probléma előadásával kezdte járni az országot.

Rendszerbe foglalta aztán az előadó a magyar politikában húsz év óta jelentkező különböző fajvédő és nemzetiszocialista törekvéseket, helyes értékrendet próbált felállítani köztük. Foglalkozott a mai parlamenti alkotmánnyal és a *Nemzetszervezet* jelszó alatt összegyüjtött alkotmányreform tervekkel.

BESZÉLGETTEM EGY ROBBANÓBABÁVAL

A robbanóbabát a Balaton partján leltem. Százhatvan centiméter magas volt, negyvenötéves, mozgott a szeme, beszélni tudott. Méltóságos asszonynak szólították. Ennek a robbanóbabának az volt a feladata, hogy valótlan híreket terjesszen, kis bajokat naggyá növeljen, az itthoni arcvonalat robbantsa, a lelkeket mérgezze. Mérgezzen női volta felhasználásával, bomlasszon férje rangjának súlyával, romboljon ismeretsége révén. Ugyanakkor, amikor fia, vagy a szomszéd fia Galiciában az életét áldozza.

*

E robbanóbabától értesültem, „hogy a Délivasút romokban hever, hogy a Baross-téri nyilvános óvóhely torkából éjjelente még mindig hallani a betemetett emberek hörgését“. „Hogy a Keleti pályaudvar egyetlen nagy kráter, amelynek fenekén villanymozdonyok roncsai hevernek.“ „És Székesfehérvár . . .“ (kézlegyintése felért egy mohácsi vésszel).

„Egy orvosismerőse maga látta Bakyt az akasztófán, Endre Lászlót pedig ledrótozott vagónban.“ (Valószínüleg ugyanaz az orvosismerőse, aki jelen volt Karádi agyonlövetésénél és Bulla Elma kivégzésénél.)

„Péntek este 11-kor szőnyeget kap az őszödi üdülő. Szombaton pedig ejtőernyősök szállnak le Tihanyra és kiszabadítják az apátság pincéiből Kállayt és Schuschniggot. És Schuschnigg győzni fog.“

„A V. 1. pedig blöff. Az egészet Churchill tervezte, hogy a németek utolsó aluminiumkészletét Angliába csalogassa. Egyébként egy V. 1. ellen elég két-három vödörfecskendő.“

„Ha egy-két hét távlatából nézzük a robbanóbabák vészhireit, nevetségessé lesznek. S elgondolkozhatunk, vajjon ki volt ostobább: az, aki elmondta, vagy az, aki elhitte?

Pedig a robbanóbaba nem is olyan ostoba.

Ha ott vagy, te kemény magyar, égő házad előtt és kézben csákánnyal, vödörrel, oltani készülsz: s akkor a Gonosz — pont ekkor, pont ebben a pillanatban — füledbe súgja, hogy a házban már úgyis szénné égett három gyermeked? Megremegsz, kihull kezedből a csákány, vödör és nem tudsz oltani. Nem fontos, hogy igaz-e a rémhir vagy sem, szénné égett-e három gyermeked vagy élnek-e még. Csak a cél: a nehéz, a legnehezebb pillanatban elvenni a lélegzetedet; elbódítani feszülő izmaidat.

*

Némelyik beteges operett-figura. Egész életében ő volt az, aki kikezdte a postamesterné becsületét, ő tett sokatmondó megjegyzést a szomszédasszony férjének

IRODABÚTORT IS KOCSIS JÁNOSTÓL vegyen
Üzlet: Visegrádi-u. 14. Telefon: 112—821.

IRODABUTORT IFJ. MARTINI GYÁRBÓL
XIV., NAGY LAJOS KIR.-UTJA 108. T.: 497 534.

/1021 Márffy Ödön

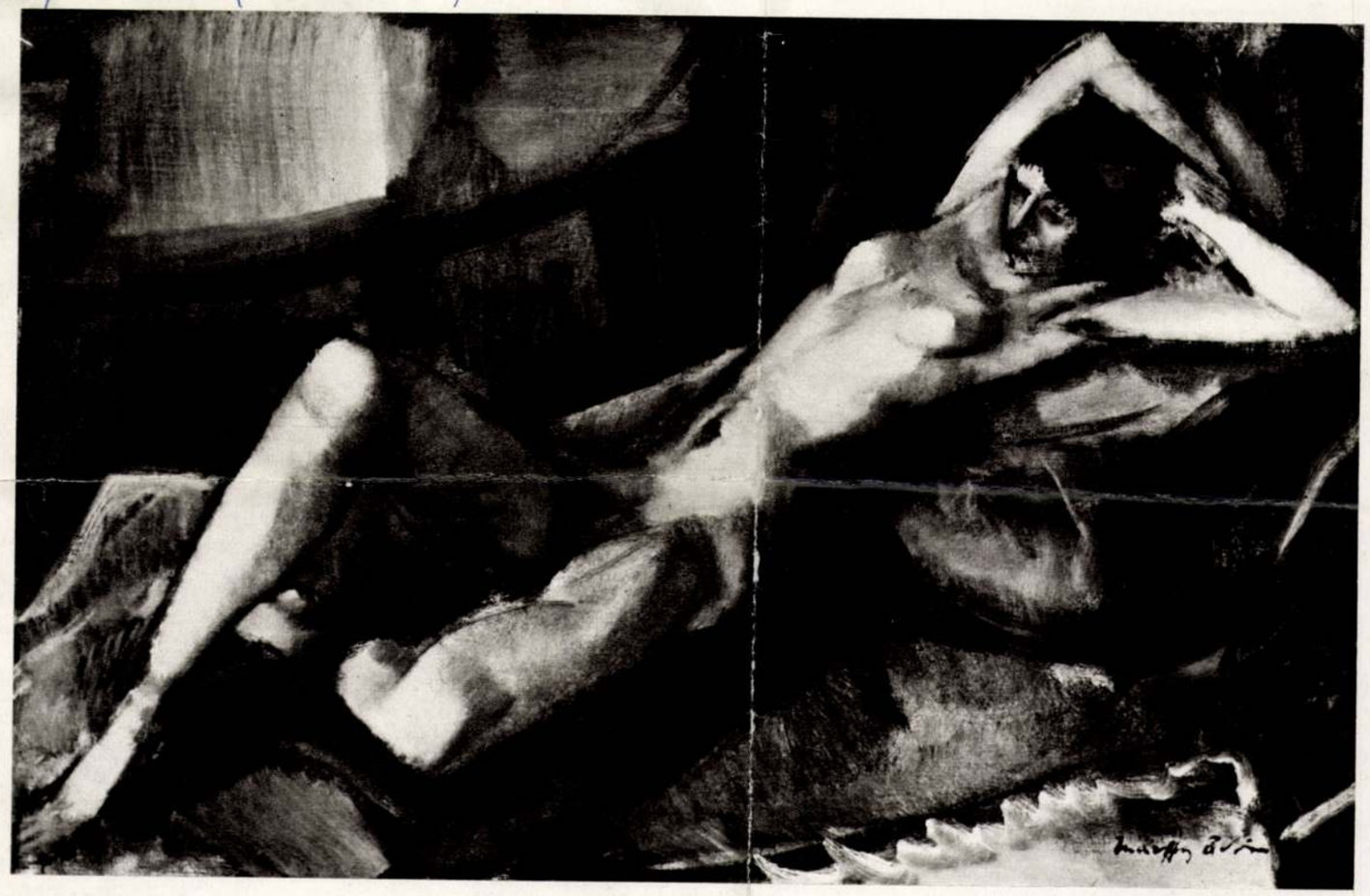

Márffy Ödön: Fekvő akt

A XX. század jelentős hazai művészcsoportja: a „Nyolcak"

„Bécsben végignéztem Berény, Pór és Tihanyi kiállítását a Brüko szalonban és így, messze kitépve ezeket a fiúkat földjükből, a lármás és veszekedő budapestből, betelepítve egy új bécsi galériába (melynek portáljából Berény Róbert ragyogó színű hímzései integetnek) még jobban megértettem, hogy mit jelent nekünk ez a három festő. Valamikor többen voltak, zárt, kicsi falanksz összeverődése képezte a magyar forradalmiságot; bátorságot értve ez alatt, a régi művészettől való elszakadást, azt a nagy elhatározást, hogy így lesz belőlük valami a magyar glóbuson. Hárommá fogyva szeretem őket makacsságukért és szeretem őket önmaguk értékeiért, amint hárman az egész magyar életet példázzák, hol sokan vannak az elindulók, nekilendülők, de kevesen a hosszan kitartók és megérkezettek" — írja Bölöni György a Nyugatban 1914 tavaszán, a széthullott Nyolcak-művészcsoport három tagjáról. Szavai úgy hangzanak, mintha nekrológot mondana. De még annak a melankóliának és rezignáltságnak az ellenére is, amely sorait áthatja, megsejtjük valami nagy képzőművészeti fordulat immár történelemmé vált s egyszersmind messzi kisugárzású létét, mely mögött határozott művészi program, igaz elhivatottság és elemi erejű teremtő ösztön húzódik meg. Mint ahogy ezek a vonások valóban jellemezték annak a nyolc művésznek (*Berény Róbert, Czigány* Dezső, *Czóbel* Béla, *Kernstok* Károly, *Márffy* Ödön, *Orbán* Dezső, *Pór* Bertalan, *Tihanyi* Lajos) a tömörülését, akik 1909-ben *Új képek* c. kiállítással mutatkoztak be első ízben a közönségnek. A botrány és a siker kísérte útjukat: az 1911 áprilisában — ekkor veszik fel a Nyolcak nevet — megrendezett közös reprezentatív kiállítást, és 1912-es utolsó tárlatukat.

Három rövid év — lényegében ennyi a nyolc festő közös története. Ez alatt erősen kétségessé tették a naturalizmus és az impresszionizmus további létjogosultságát, merész formai kísérleteikkel felkavarták a művészeti közéletet, felébresztették a sajtó érdeklődését, erősen hatottak a közízlésre, és mindent egybevetve olyan átéltséggel, olyan színvonalasan és tudatosan is újat akaró etikus elkötelezettséggel teremtették meg művészetüket, amelyhez foghatót csupán a Nyugat író- és költőnemzedéke produkált az irodalomban. Tárlataikon Ady Endre éppúgy megfordult, mint Bartók Béla, és leglelkesebb kritikushívük mindvégig Ady barátja, Bölöni György maradt. Ez az egymás törekvései iránti rokonszenv akkor is lenyűgöző dokumentuma a magyar művészeti életnek, ha Ady, Bartók és a Nyolcak olykor idegenül is állottak egymás alkotása előtt.

Bár a Nyolcak története önmagában véve is *tett* és *eredmény*, jelentőségüket akkor érthetjük meg igazán, ha művészetüket is megismerjük, mégpedig úgy, hogy az *egyéniséget* is megérezzük mindegyikükben; azt a sokféleséget, ízlés- és vérmérsékletbeli eltérést, amely a nyugati művészethez való igényes igazodásuk, azonos formai törekvéseik és a polgári radikalizmus híveiként közös politikai meggyőződésük is megkülönböztette őket. Végül is éppen eredeti tehetségük és erős karakterük miatt váltak szét egymástól, hogy önállóan bontakoztathassák ki egyéni stílusukat.

De a Nyolcak-korabeli kötelékek még sokáig nem szakadtak el teljesen, művészetről vallott felfogásuk és főként magatartásuk rokonsága újra egymáshoz sodorta őket a Tanácsköztársaság idején. Nem véletlen, hogy éppen közülük (és az aktivistákból) kerültek ki a Tanácsköztársaság művészeti vezetői, és egyben egy számukra új műfajban, a plakátban találtak formát annak a monumentális és közösségi jellegű művészetnek, amelyet annak idején a falképben csak sokkal elvontabban tudtak megvalósítani.

Mi is volt hát a Nyolcak festészetének az az egyszerre megrökönyödést és megrendülést kiváltó újdonsága, amellyel szemben „közömbösen nem maradt senki"? Az *Új képek* kiállításának mottója — *„A természet hívői vagyunk. Nem az iskolák látásával másoljuk, Értelemmel merítünk belőle"* — alig sejtteti azt a nagymérvű stilizálást, a színeknek azt a vad lángolását, a kép szerkezetének szigorú logikáját és a szögletessé egyszerűsített vagy síkokra tördelt formák agresszív keménységét, amely Kernstok fauve-os festményeit, Orbán és főként Czigány cézanne-i látásmódra valló puritán csendéleteit, Czóbel fekete kontúrok közé fogott intenzív színfoltjait, Pór Bertalan szecessziós ihletésű szimbolikus pannóit, Márffy konstruktív jellegű és fénnyel átszőtt portréit és tájképeit, Berény hol polgár-riogató, hol nemesen fanyar, majd lírai érzékenységű expresszív festményeit és Tihanyi dinamikus arcképeit jellemzi.

Még ebből a nagyon sommázó felsorolásból is kitűnik, milyen sokféle hatás formálta a Nyolcak festészetét: *Matisse* éppúgy, mint *Cézanne* és a szecesszió legalább annyira, mint az expresszionizmus vagy a kubizmus, és kisebb mértékben a futurizmus. Természetesen, ezek a hatóerők nem egyszerre és nem mind a nyolc festőnél azonos mértékben működtek, és sohasem váltak külsődleges, epigon-módon alkalmazott stílusjegyekké. Ezek az idegen nevek és külföldi irányzatok inkább csak a Nyolcak választását jelzik, akik együtt tudtak lélegezni a legelevenebb, a legmodernebb művészettel.

A csendélet, akt, portré, tájkép és a dekoratív hatású csoportos akt Párizsban „divatos" műfaját nemcsak megteremtették idehaza, hanem úgy igazították saját mondanivalójukhoz, hogy abban olyan remekművek születtek, mint Márffy *Kosztolányiné arcképe*, Czóbel szuverén térformálású *Fiú kutyával* c. műve, Berény és Tihanyi *Önarcképe*, Czigány költői szépségű *Gyermektemetése*, Kernstok a *Fának támaszkodó fiú* c. festménye vagy Pór Bertalan megrendítő proletár csoportképe: a *Család*.

Ma már ezek a művek múzeumaink falán függenek, azt mondhatjuk róluk, hogy „klasszikusak". De ami ma is eleven, megújító hatású, az a Nyolcak csoportjának szellemisége. Keresték és felismerték a kor rendeltetését, és a kísérletezés folytonos kockázatát, az esetleges kiközösítés átkát vállalva, igyekeztek megtalálni azt a művészi formát, amely a legteljesebben felel meg a kornak, s amely által a legintenzívebben fejezhetik ki önmagukat.

Így vált mozgalmuk a magyar képzőművészet egyik legértékesebb hagyományává.

Szabadi Judit

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BUDAPEST

1968 OKT 1

[illegible], hogy enyhítse némiképp a darab (egyebként kisse mu-dnyag[illegible]zát, és bemondásokkal szórakoztassa a közönséget, amely a jelek szer[illegible]s is ezért. A díszletek Bakó József, a stilizált jelmezek Schäffer Judit ízlését dicsérik.

(Doromby Károly)

KÉPZŐMŰVÉSZET. *Modern francia grafikai kiállítás.* A Szépművészeti Múzeumban — amely a közelmúltban több kellemes meglepetést szerzett a művészetbarátoknak (olasz reneszánsz és barokk kisplasztikai kiállítás; a Londonból hazatért magyar gótikus táblaképek és faszobrok bemutatása) — márciusban modern francia grafikai tárlat nyílott, *Passuth* Krisztina rendezésében.

A kiállított művek sora a századforduló két posztimpresszionista alkotójának, a „Nabi"-csoporthoz tartozott *Vuillard*-nak és Pierre *Bonnard*-nak munkáival kezdődik, s a kubizmus vezéregyéniségeinek, így *Metzinger*-nek, *Léger*-nek és a művészetét az aranymetszés törvényére építő Jacques *Villon*-nak lapjaival folytatódik. A kubisták köréhez tartozott a néhány éve elhunyt André *Lhote* is, akinek „Csendélet" című tollrajza művészi kvalitásain kívül is megérdemli figyelmünket, mint a francia-magyar képzőművészeti kapcsolatok számos dokumentumának egyike: e rajzzal ugyanis (mint ez a dedikációból kitűnik) kollégája: *Márffy* Ödönt prezentálta meg a francia festő.

Néhány remek lap képviseli Marc *Chagall*-t, a poétikus látomások mesterét: „A zöld Eiffel-torony" és a „Nő virágkosárral", valamint egy hidegtű-illusztráció Gogolj „Holt lelkek"-jéhez. Kiváló művekkel szerepel a spanyol nemzetiségű — de az „École de Paris"-hoz sok szállal kötődő — Joan *Miró*, akinek „művészetét kiapadhattatlan fantázia, humor, gyermeki naivitás jellemzi" (Németh Lajos), s akit — 75-ik születésnapja alkalmából — éppen az elmúlt hetekben (ez év áprilisában) részesített meleg ünneplésben a nemzetközi művészeti élet.

A tárlat számos műve azt bizonyítja, hogy az immár több mint fél évszázados múltra visszatekintő *nonfiguratív művészet* — bármiként vélekedjünk is felőle — fontos és izmos ága a XX. századi piktúra, szobrászat és rajzművészet fájának. A tárlat ízelítőt ad mind az első absztrakt nemzedék (Kandinszkij, a két Delaunay, Hans Arp), mind a későbbi nonfiguratívok (Bloc, Bazaine, Manessier, Gischia, Doucet, Corneille) munkásságából.

Igen sok akvarell, rajz és sokszorosított grafika szerepel a kiállításon magyar származású párizsi művészektől (Pán Márta, Kolos-Vary stb.); különö-

jorault vele, ki merte mondani az igazságot. Bűne továbbá Aigisz[illegible] hazugsággal telitette a közéletet, hiszen még akik hajbókolnak e[illegible]azok is tudják, hogy igazságtalanul bitorolja a hatalmat. S ez a kikezdhetetlen tisztaságú, puritán Elektra, persze elítéli azokat is, akik akár passzívan, akár aktívan támogatják az igazságtalan rendszert.

Mi sem természetesebb, mint hogy egy ilyen fölfogású Elektra, elkerülhetetlenül összeütközésbe kerül várva-várt öccsével is. Oresztész végrehajtja a bosszú és megtorlás művét, de Aigiszthosz után már kelletlenül, és inkább csak Elektra erőszakos követelésére öli meg anyjukat, Klütaimnesztrát is. Ennél tovább azonban már semmiképp sem akar menni, hiszen, ha igazságos, humanista rendszerrel akarja fölváltani az elnyomást, ezt nem kezdheti általános vérengzéssel.

A már kezdettől fogva érvényesülő tendenciának megfelelően, itt, a két testvér vitájában siklik át végérvényesen a darab konfliktusa a személyesről a közéletire és válik ezzel párhuzamosan nem csak fárasztóvá, hanem helyenkint unalmassá is. Erény és bűn, hősies helytállás és gyáva meghunyászkodás ugyanis csak addig érdekesek, amig X-nek vagy Y-nak személyes magatartásáról van szó. Ha közösségi magatartásként emlegetjük őket, nemcsak érdekességüket, hanem emberi hitelüket is elveszítik. Ha Aigiszthosz kijelenti, hogy az emberek szolgalelkűek és csak a hasukat imádják, ez a kijelentés legföljebb róla mond el valamit, de semmiesetre sem az alattvalóiról. És hiába panaszkodik Elektra a város lakosságának körében elhatalmasodott hazugság miatt, az ilyenfajta látszólagos közösségi magatartás erkölcsileg értékelhetetlen.

Aigiszthosz, Elektra és Oresztész szövegével Gyurkó László három különböző és szerinte összeegyeztethetetlen magatartásformát kívánt szembeállítani. S látszatra valóban áthidalhatatlan közöttük az ellentét, hiszen Aigiszthosz zsarnoki elnyomást vezetett be, amelyben megalázó meghunyászkodásra kényszeríti az embereket; Elektra minden idegszálával tiltakozik ez ellen és a hazugság iránti gyűlöletében legszívesebben mindenkit megsemmisítene, aki akár cselekvőleg akár szenvedőleg hozzájárult az igazságtalan rendszer fönnmaradásához; Oresztész végül, bár az emberek megítélésében igazat ad nővérének (sőt bizonyos mértékig még Aigiszthosznak is), nem akar ellen-terrort alkalmazni, hanem bízik abban, hogy majd kiegyenesíti az emberek gerincét. Hármójuk ellentéte mégis kisebb jelentőségű ahhoz képest, amiben megegyeznek, nevezetesen, hogy egyformán rossz véleménnyel vannak az emberekről (holott az emberekről nem véleményt kell alkotni, hanem segíteni kell rajtuk), és ami még lényegesebb, hogy amikor „az emberekről" beszélnek, valamiféle

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

VIGILIA
1968 MÁJ

sen szépek *Beöthy István* szobrász (1897—1962) munkái, elsősorban egy táncoló figura 1946-ból és egy „Feszület" című tusrajz 1947-ből.

Passuth Krisztina a katalógus élén közölt értékes kis írásban utal arra, hogy az újabb francia művészet több prominens mesterétől (Rouault, Dufy, Utrillo, Gris, Derain, Gromaire stb.) sajnálatos módon nem szerepelhetett egy mű sem a kiállításon, minthogy e művészektől a hazai köz- és magángyűjteményekben még egy apró rajz vagy metszet sem akad.

A hiányokért viszont kárpótlást nyújt a pompás *Picasso*-anyag: csodálatos lapok a mester korai, 1905 körüli periódusából („Heródes király", „Pihenő clown", „Szegényes étkezés") és a művész második világháború utáni grafikai ciklusainak válogatott darabjai, a „Kalapos nő mellképe", a „Szalag a hajban" vagy a „Férfi spanyol gallérral".

Czóbel Béla egyik (néhány év előtti) levelében — Picassónak a párizsi Leiris-galériában megrendezett kiállítása kapcsán — a spanyol-francia mester „frisseségéről, vitalitásáról" emlékezett meg. „Női aktjai, csendéletei, tájképei a kortársak közül senki által felül nem múltak, — napjaink legjelentősebb művei", — írta e levelében Czóbel.

Az a mintegy két tucat Picasso-grafika is, amellyel a Szépművészeti Múzeum legutóbbi kiállításán találkozhattunk, Czóbel mester szavainak igazát tanúsítja.

* * *

Mai magyar grafika. Negyvenöt magyar művész munkái láthatók a Nemzeti Galéria — *Solymár* István és *Kass* János által rendezett — kiállításán. A tárlat résztvevői között vannak idősek (Tarjáni Jenő, Varga Nándor Lajos), középkorúak (Kerti Károly) és fiatalok (Ágotha Margit, Bálványos Huba); vannak közöttük tradicionális szemléletűek (Aszódi Weil Erzsébet, Ék Sándor) és a művészeti kifejezés útjait kutatók (Lakner László, Pásztor Gábor, Rozanits Tibor); a bemutatott művek technikai tekintetben igen változatosak, — egyedi darabok (tus- és ceruzarajzok) csakúgy szerepelnek az anyagban, mint rézkarcok, linóleummetszetek, kromolitográfiák és egyéb fajta sokszorosítási eljárással létrehozott grafikák.

A kiállítás tehát nem egyhangú, és az általános színvonallal sincsen baj. Akadnak ugyan konvencionális (Reich Károly), üresen bravúros (Hincz Gyula) vagy pszeudo-modern művek (Szász Endre), felvonul viszont egy kitűnő felkészültségű és önálló arculatú, népes fiatal gárda (Gy. Molnár István, Major János, Maurer Dóra, Gyulai Liviusz). *Gross* Arnold munkái előtt („Római ünnep", „Via Margutta", „Olasz kisváros") ismét szívesen időztünk el, bár Grosst — minden ízessége, bája, nagy talentuma ellenére— mintha az önismétlés veszélye fenyegetné. *Kondor* Béla alkotásai („Betlehem", „Szt. Antal megkísértése", „Madách-illusztráció") — amelyeknek a rendezők méltán juttattak kiemelt helyet — megérdemelten fogják képviselni a magyar grafikai művészetet az idei Velencei Biennálén.

Az idősebb és középkorú generáció tagjainak lapjai közül kiemelkedtek *Barcsay* házfalakat, dombokat, női alakokat ábrázoló tanulmányai, *Szántó* Piroska „Transzfiguráció" és „Robbanás" című monotypiái, *Szabó* Vladimir nagyszerű rajztudását eláruló, groteszk hangulatú ceruzarajzai, *Duray* Tibor „A tenger", „A festő" és „Halak" című kis kompozíciói és *Martyn* Ferenc tollrajzai („Írországi táj", „Lovas", „Álló alak II.").

Nagyon jó ötlet volt *Koffán* Károly — a kiállító grafikusokról készült — a karaktert tévedhetetlenül kitapintó fotoportréinak a művek fölött való elhelyezése; a tárlat bőkezűen illusztrált katagólusa (amely 370 reprodukciót tartalmaz!) elismerést érdemlő művészeti kiadvány — bár egyik-másik illusztrációt (így például a 13., 251/a., 251/b. számúakat) a túlzottan apró méret szinte élvezhetetlenné teszi.

(D. I.)

szerző XXIII. János pápa emlékezetének és VI. [illegible] szerkezeti felépítése is az ökumenikus szándékra [illegible] a nyitó és záró Alleluja között egy protestáns és egy bizánci korál csendül fel közrefogva a Rorate coelit. A II. részben az internacionalizmus gondolatát hangsúlyozza a szerző, amikor az Alleluják közé lengyel és afrikai korálokat illesztett, és ezek a Victimae pascalit fogják közre. Egyike ez a mű az első kísérleteknek, melyek arra irányulnak, hogy az ökumené gondolata a vallásos ihletésű zenében is megnyilvánuljon. Jelentőségét csak növeli, hogy a kísérletet Ottó Ferenc igen magas művészi színvonalon valósította meg: sokat tanulmányozta megírása előtt a fúvószenekarok hangzását, s az egyes hangszerek színhatását- és lehetőségeit. A huzsonkét főből álló együttesben 6 trombita, 4 kürt, 4 szárnykürt, 3 harsona, 2 tuba és 3 ütőhangszer szerepel. Ebből a gazdag hangzású és imponáló hangerejű együttesből Ottó Ferenc olyan zenei egységet teremtett, amely egyaránt alkalmas a patetikus és lírai hangok megszólaltatására. A mű valamennyi tétele nagy gonddal és tehetséggel megírt zenét tár a hallgató elé, s a szokatlan hangzások csak fokozzák az Ekuménikus Nagyfanfár hatását. Az előadás minden tekintetben kifogástalan volt, és örömmel vennénk, ha a rádió után a hangversenyteremben is megszólalna Ottó Ferenc érdekes, színes, tetszetős műve. (Mint ahogy a zeneszerzőnek művéről írt rövid ismertetése is megérdemelné, hogy nyomtatásban olvashassuk.)

(S z e n v e d é l y é s j ó z a n s á g.) Milyen furcsa élmény volt két hét alatt meghallgatni az I Musici di Roma együttest, majd Sándor Frigyes vezényletével a Zeneművészeti Főiskola Kamarazenekarát, végül pedig korunk egyik nagy alkotójának és karmesterének, Pierre Boulez-rak a Residentie Orkest élén adott hangversenyét! Az egyik estén Vivaldi szárnyaló zenéje töltötte be a hangversenytermet, és a tündöklően kék velencei égbolt borult a hallgatóság fölé, messziről pedig visszhangozva megzendülni véltük a malonoccoi asszonyok szomorú énekét. S mindezt olyan spontán természetességgel, a pillanat ihletéből adódóan, hogy az valóban varázslatnak hatott. Az I Musici di Roma kamaraegyüttes budapesti szereplése után ugyan többen elmarasztalták az együttest, mondván, hogy sokat veszített régi tökéletességéből és bársonyos tónusából, a valóság azonban az, hogy ez a néhány nagyszerű muzsikus mindig a pillanat ihletéből is merít, és így válik produkciójuk igazán teljessé és tökéletessé. Aligha akad rajtuk kívül a világon még egy kamarazeneegyüttes, amely Vivaldi tündökletesen szép, szinte motorikusan dinamikus művészetét hasonló színvonalon tudná tolmácsolni. S csak büszkeséggel tölthet el mindnyájunkat, hogy Sándor Frigyes vezetésével a fiatal művészekből verbuválódott főiskolai kamaraegyüttes még e nagy teljesítmény után is tudott újat, szokatlant mondani Vivaldi művészetéről. Ahogy Tóth Lajos és Eisenbacher Mihály puha hangzással, a messzi tájak, távolságok és távlatok hangját is érzékeltetve megszólaltatta a d-moll versenyt, ahogy a Drezdai koncerto eleven izzása kibontakozott a meglepően nagy látszámú de fegyelmezetten muzsikáló együttes játékából, ahogy Kovács Lóránt egyre gazdagodó tehetséggel elfuvolázta. A tengelice melléknevet viselő concertot, amely mintha tavaszi erdőbe vezetne, és végül ahogy a fiatal művészek úrrá lettek a közismert és számtalan remek lemezfelvétel nyomán szinte slágerré lett a-moll concerto grosso nehézségein, az mind azt jelezte, hogy nálunk is megvan a potenciális lehetősége annak, hogy világszínvonalon muzsikáló kamarazenekart szervezzünk. (Ha a Tátrai Vilmos vezetésével működő — és sajnos meglehetősen ritkán pódiumra jutó Magyar Kamarazenekart nem tekinthetjük máris annak. A kiváló együttes legutóbb nagy sikerű Mozart művekből összeállított estet adott a Zeneakadémián, s ha probléma is adódott játékuk kapcsán, az csak azért: vajon mind egyik produkciójuk kellő intenzitással szól-e karmester nélkül is. Ezen a Mozart estén megint fel kellett figyelnünk a bécsi mester zenéjének szenvedélyes élénkségére, [illegible] dületére, amelyet a Magyar Kamara-

NEMZETI UJSÁG 936 II 22

Márffy Ödön

A K. U. T. KIÁLLITÁSA A NEMZETI SZALONBAN

Az uj magyar festészet alakulását és változását egyetlen más művészeti egyesület kiállitásán sem tanulmányozhatjuk olyan maradék nélkül, mint a *Képzőművészek Uj Társaságának* most megnyiló bemutatóján. A *K. U. T.* igazgatósága a magyar művészet fiatal nemzedékének legkiválóbbjait karolta fel és vette tagjai sorába. A vezető mesterek mellett gondoskodik méltó utánpótlásról ugyanannyira, hogy kiállitásai nem egyes fölkapott művészek érvényesülési lehetőségei, hanem egységes fölvonulása az ünnepelt és a kevéssé ismert, de sokat igérő festőknek és szobrászoknak. Ez a kollektiv szellem lehetővé teszi, hogy az idősebb és művészetükben kiforrottabb mesterek irányitsák a stiluskereső fiatal nemzedéket.

A kiállitáson örömmel állapithatjuk meg, hogy immár nem a külföldi modern stiluskeresések halvány visszhangja tükröződik a fiatalok munkáiról, hanem a maiság mellett a művészi megnyilatkozás magyar szellemisége jut érvényre. Feltünő az egységes festői szemlélet erősödése az egyéni látás és kifejezés változataiban. A nemzetközi uniformizálás hatásaitól megtisztulva, tisztán áll előttünk a sajátosan nemzeti szellemiség és a képek a magyar tájról, a magyar virágról és a magyar emberi testről mondják el alkotóik művészi álmait. Örömmel állapitjuk meg ezt a kedvező stilusátalakulást a legtöbb kiállitó művein.

Az első teremben három művész alkotása szerez magasabbrendü művészi élvezetet. A legmeglepőbb hatást *Márffy Ödön* önarcképe gyakorolja a szemlélőre. Az élmény forrása a szinezésből fakad. A selymesen puha szürkék, kékek, terrakotta-vörösek olyan lágy harmóniába olvadnak fel, hogy az önmarcangoló kifejezésü arc ellenére is a kép tiszta lirizmussá hangolódik át. A szineknek költői és sziporkázóan érzéki gazdagságával gyönyörködtet *Bernáth* Aurél beszélgető nőket ábrázoló pasztellje. E két mester szinkultúráját fokozni csak *Szőnyi* István képes, a lépcsőházban lefelé haladó férfi képén, ahol nemcsak a tónus szépségek változatossága, hanem a formák épitő ereje is érvényesül.

Lendületes vonalvezetéssel érzékelteti a szelet *Egry* József balatoni képén. A megfeszülő hur rezgése hasonlitható ahhoz a szélrohamhoz, amely fölkorbácsolja a Balaton viztükrét.

Az élő vezéregyéniségek mellett a kegyelet bensőséges szavára hallgatva, kiállitották *Derkovits* Gyulának egy ragyogó alkotását is, a szövőmunkásokat. *Perlott* Csabának konstruktiv erejü csendélete, *Czóbel* Béla vibráló elevenségü utcarészlete, *Szobotka* Imre sápadt szinezésü hazatérő parasztcsaládja, *Nagy* István komor hangulatu erdélyi tájai, *Barcsay* Jenő széles gesztussal odavetett gyár-részlete, *Bor* Pál fényproblémákat föleleventő ködös reggele, *Bornemisza* Géza életvidám nyári estje, *Novotny* E. Róbert tulfütött temperamentummal megörökitett balatoni tája, *Halápy* János fátyolosan áttetsző két képe, *Hincz* Gyula sejtelmes fényekben fölvillanó szinérzetei, *Kádár* Béla éles konturokkal átszőtt szinfoltos vágtató lovai és *Gadányi* Jenő merész képviziói igazolják, hogy mennyi változatossággal alakult mai festészetünk. Néhány szép képpel szerepelnek még *Berény*, *Diener-Dénes*, *Ilosvay-Varga*, *Modok* Mária és *Paizs-Göbel*.

A legkiválóbb piktorokkal egy szinvonalon halad *Medgyessy* Ferenc tömör szobrászata. A részletek elhagyása ellenére is izes finomságokat tartalmaz kisfiu arcképe. Nyugtalan formahullámzás teszi elevenné *Vilt* Tibor női portréját. *Vedres* Márk terrakottái friss fantáziával megrögzitett vérbeli plasztikák. *Csorba* Géza hun ijjasa pompásan érzékelteti a földből sarjadó barbár erőt. Kellemesen hatnak *Csucs* Ferenc, *Mikus* Sándor aremásai és *Gádor* István alakos szobrai.

A rendezés ötletességén mulik, hogy az anyag sohasem válik fárasztóvá, mert mindig találunk a gyengébbek mellett olyan művészt, aki megragadja és tevékenységre sarkalja a fantáziánkat.

Balás P. László.

SÁG

gótarjáni Kőszénbánya 1.25 pengőre az osztalékot. A *Salgó-Tarjáni Kőszén-.-T.* igazgatósága ma tartott ülésében pitotta az 1935. évi zárszámadásokat ározta, hogy a f. é. március hó 2-ára vandó rendes évi közgyülésnek *rész-int 1.25 pengő osztalék* kifizetését ıditványozni.

gos Sándor Pál emlékünnepet rendez KE. Az OMKE elnöki tanácsa ülést amelyen megemlékeztek *Tolnay* Kor-áláról, majd dr. *Balkányi* Kálmán ető igazgató javaslatára elhatározták, z OMKE helyiségében Sándor Pál- rendeznek be, március 10-én, kedden a Pesti Lloyd Társulat nagytermében *s Sándor Pál emlékünnepet* tartanak. elhatározta a tanács, hogy az elnöki et, Sándor Pál iránti kegyeletből, a közgyülésig nem tölti be.

pari jelzálogkölcsönök nagyobb felét isszafizették az ipari vállalatok. Hét ezelőtt alakult meg az állam és az lalatok közremüködésével az *Országos Ipari Jelzálogintézet*, hogy zálogle- kibocsátása utján törlesztéses ipari gkölcsönöket adjon az iparvállalatok-re a célra *5 millió aranydollár* kölcsönt l az intézet Amerikában és ezt az ösz- az 1929. és 1930. években összesen *52 állalatnak* adta ki kölcsön 20 éves tör-e. A dollár és a záloglevelek árfolya- származó kettős előnyt *22 iparvállalat* asználta fel, hogy kölcsönét *teljesen izesse, 6 iparvállalat* pedig a rendes tésnél *lényegesen nagyobb* mértékben ette a visszafizetést. Ez a 28 vállalat *1.92 millió dollárt fizetett vissza*, a rendes törlesztés *0.97 millió* dollárt tett ki, ugy hogy *az 5 millió dollár kölcsön 6 év alatt 2.11 millió dollárra csökkent*. Igy tehát az eredetien

pengőre emelkedett. Az intézet által nyujtott kezességek összege is növekedett és pedig az előző évi 1.303.660.59 pengőről 1.545.751.55 pengőre.

A javuló gazdasági helyzet a betétek emelkedésén kivül kifejezésre jut a közzétett nyereség- és veszteségszámlában is, amelynek bevételi tételei az egyes üzletágak, igy főleg a váltóleszámitolási- és devizaüzlet erőteljes fejlődése folytán, örvendetes javulásról tesznek tanuságot. A kamat- és szelvényjövedelem 505.054.97 pengőről 539.112.79 pengőre, mig a bankári jutalék és egyéb bevételek összege 392.886.54 pengőről 395.361.61 pengőre növekedett. A nagyobb bevétellel szemben az intézetnek sikerült *a költségek terén további megtakarítást elérnie* és igy az üzleti költségek tétele az előző évi 214.204.52 pengővel szemben csak 193.184.97 pengő, mig a tiszti fizetések összege 514.373.42 pengő, a mult évi 541.060.56 pengővel szemben. A takarékpénztár számottevő, belső tartalékolástól eltekintve, nyereség- és veszteségszámlájában további *200.273.23 pengőt fordit nyilt leirásokra* az előző évi 225.495.21 pengővel szemben.

A kimutatott *315.269.95 pengő tiszta nyereség* tekintetében az igazgatóság azt latot terjeszti az 1936 március 7-r

A telepitési javaslat és a városi vámokról s tervezet elejtését ki gazdak

Népszava 1958 márc. 9

Vasárnapi mozaik

MOST ÉRDEMES DIÁKNAK LENNI

New Yorkban olyan elektronikus gépet mutattak be, amely egy gombnyomásra a másodperc töredéke alatt megkezdi azoknak a fontosabb eseményeknek a felsorolását, amelyek időszámításunk kezdetétől a mai napig lezajlottak. Tulajdonképpen lemezek vannak benne, amelyekre felvették a világtörténelem fontos eseményeit. A kívánt évnek megfelelő gombot megnyomva, működésbe lép egy elektronikus szelektor, amely kétharmad másodperc alatt kiválasztja a lemeznek azt a részét, amely az adott évre vonatkozik. Ugyanakkor egy második szelektor módot nyújt a kívánt nyelv megválasztására is. A készülék — amelyet bizonyosan szívesen fogad bármelyik diák, aki bukásra áll történelemből — tíz nyelven összegezi a jelentős eseményeket: angolul, franciául, olaszul, hollandul, spanyolul, svédül, portugálul, németül, oroszul és latinul.

— Az országgyűlés mezőgazdasági bizottsága március 12-én délelőtt 9 órai kezdettel az Országházban ülést tart, amelyen időszerű mezőgazdasági kérdéseket tárgyal.

— A HAGYOMÁNYOS TATAI CIGÁNYBÁLON az idén volt első ízben kultúrműsor. Cigányokból alakult kultúrcsoport mutatkozott be.

— MEGJELENT A BELPOLITIKAI SZEMLE legújabb száma. A folyóirat tartalmazza többek között Keserű János: Hogyan tovább? — Kossa István: Közlekedésünk fejlesztésének problémái. — Polonyi Szücs Lajos: A mezőgazdasági lakosság 1958. évi általános jövedelemadója. — Ortutay Gyula: A Hazafias Népfront. — Hegyi Gyula: A magyar sport átszervezése. — Pesta László: Budapest túlnépesedéséről című cikkeket.

— HÁROM FILMKLUB kezdi meg működését márciusban Debrecenben. A klubban rendszersen vetítenek, továbbá filmművészeti köröket alakítanak, amelyek vitaesteken foglalkoznak a színművészet problémáival.

— EISENHOWERT 2000 dollár pénzbírságra ítélték, mert farmján már két év óta nem vet gabonát, a mezőgazdasági minisztérium rendelete ellenére.

— MŰVÉSZESTET rendeznek a Magyar Állami Operaház klubjában hétfőn este 8 órakor amelyen operaházi alkotóművészek zeneműveit adják elő.

— Hatszáz ember megmérgezésére elegendő kígyóméreget lopott Miamiban egy régóta körözött tolvaj egy vegyészeti gyárból.

× A »TERVEZŐ VÁLLALATOK 10 ÉVES JUBILEUMA« nagysikerű kiállításán (Szabadság tér 17, Technika Háza) március 10-én, hétfőn délelőtt 10 órától 1 óráig zártkörű bemutató lesz, ezért a nagyközönség a kiállítást a fenti időpontban nem látogathatja. A kiállításon bemutatásra kerül többek között 26 országba exportált tervezői alkotás.

× EZ ÉV TAVASZÁN a Műcsarnok Márffy Ödön Kossuth-díjas festőművész gyűjteményes kiállításának megrendezésére készül a Ernst Múzeumban. Márffy mester és a Műcsarnok kéri mindazokat, akiknek Márffy-kép van a birtokában, szíveskedjék azt a Műcsarnokkal közölni. Műcsarnok, Budapest, Hősök tere. Telefon: 224—842.

Vidékiek szerencséje a lottón

A Sportfogadási és Lottóigazgatóság megállapítása szerint a pestlőrinci ikerházban a két kétszobás, összkomfortos öröklakást és a harmadik főnyereményt — a Wartburg személygépkocsit — vidékiek nyerték. A három kisorsolt szelvényt ugyanis Győrött, Szentesen és Törökszentmiklóson hozta forgalomba az Országos Takarékpénztár.

ANANÁSZ, CSERESZNYE, ŐSZIBARACK — A MAGAS ÉSZAKON

Teterjev leningrádi tudós az eddigi természeti határon túl, Leningrádtól északra sikerrel honosított meg egy cseresznyefajtát, bőven termő ananászt ültetett és a kísérletképpen nevelt őszibarackfák is jó termést hoztak. Teterjev sikeres kísérletei jelentős mértékben elősegíthetik a gyümölcstermelés kiterjesztését a Szovjetunió északi területein.

— HÚSZ GARNITÚRA »Szekszárd« hálóval készítenek idén többet, mint tavaly a Szekszárdi Faipari Vállalatnál.

— A VATIKÁN egymillió belépőjegyet vásárolt a brüsszeli világkiállításra, mert a lourdes-i zarándoklatot a brüsszeli világkiállítás megtekintésének beiktatásával akarja megszervezni.

SZABADSÁGOLJÁK A MUNKÁSOKAT, ELADJÁK A RÉSZVÉNYEKET

A majnafrankfurti tőzsdén a hét elején valóságos megrázkódtatás következett be. Számos nagyvállalat részvényeinek árfolyama 5—10 ponttal esett és különösen jelentős mennyiségben bocsátottak áruba Mannesmann részvényeket arra a hírre, hogy e nagy kohászati konszern kétezer munkást küld kényszerszabadságra, és több érdekeltségéhez tartozó üzemben már rövidített munkaidőt vezettek be. A nyugatnémet nagyiparosok fegyvergyártással próbálnak túl jutni a megrendelés-hiányon s ezért tárgyalásokat kezdtek a nyugat-németországi amerikai parancsnoksággal, hogy üzletet kössenek fegyverek termelésére.

Amikor a hóvirág is »hiánycikk«

Harisnyavásárlásra tértem be a Verseny Áruházba szombaton délelőtt 11 óra körül és távozáskor kellemes meglepetés ért a kijáratnál: egy hatalmastermetű »óriás« néhány szál hóvirágot nyújtott át, jókívánságot tolmácsoló kártya kíséretében. — Ötszáz nővevővel számoltunk, de biztonság okából hétszáz csokrot szereztünk be — mondotta az áruház igazgatója. — Most már az utolsó csokornál tartunk. Hiába szalasztottuk szét városszerte a gépkocsikat. Úgy látszik, nőnapján »hiánycikk« a hóvirág...

— A BALATONI INTÉZŐ BIZOTTSÁG kibővített elnöksége kedden ülést tart Kossa István közlekedés- és postaügyi miniszter, az Idegenforgalmi Tanács elnökének vezetésével. Ezen a megbeszélésen tárgyalják a Balaton fejlesztését szolgáló idei beruházásokat.

— A NAGYSZEBENI MÚZEUM kutató kollektívája tudományos ankétot tartott a XVIII. és XIX. századbeli erdélyi népművészeti és üvegfestészeti munkák felkutatása érdekében. A kollektíva eddig kétezer erdélyi helységben 3000 ismeretlen alkotást fedezett fel.

— »A MEZŐGAZDASÁGI SZABAD AKADÉMIA« előadássorozat legközelebbi előadását március 11-én délután 4 órakor rendezik a MEDOSZ Móricz Zsigmond művelődésháza (Jókai utca 2) Dózsa-termében.

— A GYERMEKVÁROS JAVÁRA műsoros bált rendeznek a Savoy Étterem dolgozói március 24-én este 9 órakor.

— ELSŐ SEGÉLYNYÚJTÓ TANFOLYAMOT indít az Országos Mentőszolgálat március 17-én 6 órai kezdettel Markó u. 22. számú székházában. Jelentkezés március 15-ig személyesen, vagy távbeszélőn (122—622, 149. mellék).

OLAJ A FALUSI KÚTBAN

Kilenc nappal ezelőtt különös meglepetés érte Mesics Károlyt, a Vas megyei Magyarlak község egyik gazdáját. Szivattyús kútjából víz helyett olaj folyt. Először azt gondolta, hogy piszkos a víz, de legnagyobb meglepetésére a nyolcadik, tizedik kanna is olajjal telt meg. Minden bizonnyal kisebb vagy nagyobb olajlelőhely rejtőzik a magyarlaki földben. A községi tanács szakembereket küldött ki a talaj megivsgálására.

A KIS BOLYGÓK MINT MESTERSÉGES HOLDAK

A Varsóban megtartott lengyel rakétatechnikai és űrhajózási értekezleten általános figyelmet keltett Geisler mérnöknek a mesterséges holdak létrehozásával foglalkozó előadása. Geisler és munkatársa, Pankov azt a gondolatot veti fel, hogy használják fel mesterséges holdakként a kis égitesteket, az ún. planetoidokat. Erre a célra elsősorban az 1937-ben felfedezett kisbolygót, a Hermest ajánlják. Számításaik szerint a Hermes időnként jelentősen megközelíti Földünket (ötszázezer kilométernyire) s ez lehetővé teszi, hogy különféle energetikai berendezések segítségével megváltoztassuk pályáját és Földünk mesterséges útitársává tegyük.

A NAP REVÜJE

VASÁRNAP, március 9

A Nap kél 6 óra 10 perckor, nyugszik 17 óra 40 perckor.

Szeretettel köszöntjük névnapjukon FRANCISKA nevű kedves olvasóinkat.

A nap kérdése:

— Olyan ütemben fásítják Pestet, hogy még a mozipénztárak előtt is fasorok fognak állni?

Vasárnapi konferansz

Jó reggelt kívánok! Olvasom a Népszavában, hogy Svájcban elkészítették a világ legkisebb óráját, amelynek átmérője mindössze 11 milliméter. Erről eszembe jut az órás, aki, midőn visszahozzák neki az általa javított órát, azzal, hogy rosszabbul jár, mint javítás előtt, felháborodottan kiáltja: »Én nem tehetek róla, kérem! Én hozzá se nyúltam...« S a használt óra is eszembe jut, amelyet így dicsér az eladója: »Kitűnő, pontos óra ez kérem, csak érteni kell hozzá. Ha például negyedet mutat és háromnegyed nyolcat üt, akkor fél tizenkettő van.« Sőt ez a párbeszéd is eszembe jut: »Nem tudsz kölcsönadni egy órára ötven forintot?« »Dehogynem! Mutasd azt az órát!« Hogy hogyan jutottak eszembe mindezek a világ legkisebb órájáról?

Mert ezek viszont a világ legkisebb óraviccei.

— Ne felejtsd el, Lajos, hogy ma vasárnap van, este nyolckor elmegyünk a Háromfülű Macskába! Pontosaknak kell lennünk, mert odarendeltem az asztalost!

— Nagy könnyelműség, mókuskám! Ha megbeszélnivalód van az asztalossal, miért nem ide hívod, a lakásba, miért az étterembe hívod?

— Egyszerű, Lajos! Azért, mert nem a lakásba kell egy asztal ma estére, hanem az étterembe...

— Rio de Janeiro egyik külső negyedében összeütközött három helyiérdekű vonat. Az első jelentések szerint a romok alól 35 holttestet emeltek ki.

— GÖRÖGORSZÁGBAN az első atomreaktor alapkövét ugyanazon a helyen rakták le, ahol Demokritosz 2500 évvel ezelőtt meghatározta az atom fogalmát.

— A PUTNOKI MEZŐGAZDASÁGI TECHNIKUM levelező tagozatára ismét lehet jelentkezni. Jelentkezést írásban fogad el és bővebb felvilágosítást ad az iskola vezetősége.

— 40 vagon málnaszörpöt hoz forgalomba az idén a szövetkezeti vendéglátó ipar.

— Mezőgazdasági ankétot tartottak Pécsett szombaton több száz szakember részvételével. A közös gazdálkodás előnyeiről, a szovjet tapasztalatokról hangzottak el előadások.

»NŐKRŐL — NŐKNEK«

Tatabányán a TTIT »Nőkről nőknek« címmel előadássorozatot indított. Az első előadásra zsúfolásig megtelt a Népház Bartók-terme. Háromszázötvenen hallgatták végig a hormonális zavarokról szóló szakorvosi ismertetést. A második előadást, amely a fogamzás, a terhesség és a szülés problémáival foglalkozott, már hatszázan akarták meghallgatni, de csak négyszázan fértek be a terembe. A harmadik előadást, amely a fogamzás megelőzésének ismertetéséről szólott, a város legnagyobb helyiségében, a Petőfi Filmszínházban tartották meg. Eddig Tatabányán is előítélettel találkozott a hasonló célú ismeretterjesztés, de az előzetes felvilágosító munka a nők nagy tömegénél legyűrte az egészségükbe vágó, a családi életet gyakran felborító álszemérmet. Az előadásokat a legkülönbözőbb korú és társadalmi helyzetű nők kísérték figyelemmel. (h.)

— A magyar keskenyfilmvetítő gépekre több országból érkezett megrendelés, köztük Indiából és Angliából. Hollandiában is tetszett a próbadarab. Svédországban megállapították, hogy minden követelménynek megfelel a magyar gyártmányú keskenyfilm-vetítő.

— NIGÉRIA ÉS GHANA filmszínházaiban nemrég megkezdték a »Szabadság« című film vetítését. Mint a »Les Lettres Francaises« írja, a film teljes egészében — a forgatókönyv, a rendezés, a zene — négerek műve. »A mozivásznon először látunk afrikaiakat úgy, ahogyan ők saját magukat látják és fehéreket úgy, ahogy az afrikaiak látják őket.«

— MAHENDRA, NEPÁL KIRÁLYA táviratban mondott köszönetet Dobi Istvánnak, az Elnöki Tanács elnökének Nepál nemzeti ünnepe alkalmából küldött jókívánságaiért.

— »Kihalófélben levő« művészi szakmákra (műlakatos, műbútorasztalos) szerződtettek ipari tanulókat a XIV. kerületben.

— Az egyiptomi himnuszt játssza el meggyújtásakor az az öngyújtó, amelyből Japán sorozatot gyártott Egyiptom részére.

BOLGÁR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS A MŰCSARNOKBAN

A Műcsarnokban március 22-én bolgár képzőművészeti kiállítás nyílik. Ez lesz a szocializmust építő Bulgária művészeinek első nagyobbszabású budapesti bemutatkozása. A tárlat anyaga Drezdából érkezett Budapestre s részben a bolgár Nemzeti Képtár gyűjteményéből válogatták ki. A mai bolgár képzőművészetet bemutató tárlaton 57 festményt, 20 szobrot és mintegy 20 grafikai művet állítanak ki. A Bolgár Népköztársaság számos neves művésze szerepel a kiállítók között.

EMLÉKBIZOTTSÁG ALAKULT BENEDEK ELEK EVFORDULÓJÁNAK ELŐKÉSZÍTÉSÉRE

1959 őszén lesz száz esztendeje annak, hogy Benedek Elek író, a nagy magyar mesemondó megszületett. A centenáris évforduló ünnepségeinek előkészítésére szombaton a Hazafias Népfront Belgrád rakparti székházában megalakult a Benedek Elek Emlékbizottság. A bizottság elnökéül Ortutay Gyulát, a Hazafias Népfront főtitkárát, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektorát, titkárának pedig Miklós Róbertet, a Petőfi Irodalmi Múzeum munkatársát választotta meg. Az emlékbizottság, a Hazafias Népfront bizottságainak segítségével arra törekszik, hogy a centenáris évforduló méltó legyen Benedek Elek életművéhez és emlékéhez.

Szegeden rendezik meg a II. biológiai vándorgyűlést

A szegedi Tudományegyetemen szombaton ülést tartott a II. biológiai vándorgyűlés előkészítő bizottsága. Megvitatták a háromnapos tudományos ülésszak programját, amelyet május 19—21-én rendeznek meg Szegeden. Előreláthatólag egy szovjet és két német professzor is ismerteti majd legújabb kutatási eredményeit.

— »BÉCSI MUZSIKA« címmel a KPVDSZ szimfonikus zenekara és az Állami Operaház művészeinek közreműködésével hangversenyt rendez szerdán, március 12-én este 8 órakor VI., Jókai u. 6. alatti színháztermében.

— ROMBOLÓ EREJŰ HOMOKVIHAR vonult át Egyiptomon. A vihar sok kárt tett a közlekedési és távközlési berendezésekben. Pénteken lezárták a Kairó, Alexandria, Port-Szaid és Szuez repülőtereit és tengeri kikötőit. A Szuezi-csatornán leállt a hajóforgalom. A távolsági vonatok és autóbuszok több órás késéssel érkeztek. A vihar szombaton csendesedett.

Németh Marika Münchenben vendégszerepel

Németh Marika, a Fővárosi Operettszínház primadonnája pénteken este mutatkozott be a müncheni Bayerische Statstheatterben a »Víg özvegy« címszerepében. A jövő héten Bukarestbe utazik, ahol részt vesz a Fővárosi Operettszínház »Csárdáskirálynő« előadásain.

Filmet ír a maláji miniszterelnök

Tunku Abdul Tachman maláji miniszterelnök, aki írói tevékenységet is folytat, most filmre dolgozza át egy régebbi elbeszélését és »Mahsuri« című nagysikerű operáját. A miniszterelnök írói honoráriumait közcélokra fordítja.

Vörösmarty-hétre készül Bácsalmás

Az idén lesz 110 éve, hogy Bácsalmás lakói az első népképviseleti országgyűlésre Vörösmarty Mihályt jelölték képviselőjüknek. A Hazafias Népfront ünnepségsorozattal emlékezik meg az évfordulóról.

— Jegyzék készül a hiánycikkekről. A jegyzéket átadják majd az iparnak és fontossági sorrendet állapítanak meg: melyek azok a használati eszközök, amelyekre a lakosságnak sürgősen szüksége van. A kereskedelem március közepéig állítja össze a hiánycikkek jegyzékét.

— »REMBRANDT MŰVÉSZETE« címen Oelmacher Anna művészettörténész tart előadást ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a VIII., Múzeum u. 7. szám alatt. (A TTIT székházában.)

Jugoszláviában kiöntött a Duna és a Tisza

Jugoszláviában több helyütt kiöntött a Duna és a Tisza. A Duna a többi között elárasztotta az Újvidéken levő Sangajt. A megáradt Tisza alsó szakaszán áttörte a tavaly épített több kilométer hosszú gátat és elöntötte Újbecse határának egy részét, valamint Libát. Több ezer hold megművelt terület került víz alá.

— »Élet elleni bűncselekmények« címmel vitát rendezett szombaton délelőtt a Magyar Jogász Szövetség büntetőjogi szakosztálya a Jogászházban. A vitaindító előadást dr. Horváth Tibor, a jogtudományok kandidátusa, tanácsvezető bíró tartotta.

— Halálozás. Dr. Makoldy Sándor ny. gimnáziumi tanár, a magyar gyorsírás történelem kiváló írója, kutatója 76 éves korában elhunyt. Temetése március 10-én délután 3 órakor lesz a rákoskeresztúri köztemetőben.

× KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS. Mindazoknak, akik férjem halála alkalmából részvétüket nyilvánították és utolsó útjára elkísérték, ezúton mondok magam és családom nevében hálás köszönetet. Vándor Károlyné.

× HALÁLOZÁS. Murai Sarolta számtantanárnő elhunyt. Temetése március 11-én ½3 órakor a farkasréti temetőben.

Iszákos szülőket, kallódó lányokat, szétzilált családokat igazít egyenes útra a rendőrség családvédelmi tevékenysége

A lakás egyetlen szobácskából áll. Az ágyon halomban három mezítelen kisgyerek, a negyediket nagy fáradsággal a kályha mögül csalogatjuk elő. Egyik szebb, mint a másik: szőkék, kék szeműek, mosolygósak. Déli tizenkét óra — de nem kelnek fel, mert nincs ruhájuk.

— *Anya hol van?*

— *Elment valahová.*

Takarítani ritkán szokott, annyi bizonyos, mert a szobában alig lehet mozdulni a kiborított hamutól, piszoktól, rendetlenségtől. A kicsinyek még nem reggeliztek — majd ha anyu hazajön.

Anyuval különben épp a rendőrség előtt találkozunk. Mára szól az idézése. Együtt mennek fel a családlátogató századossal.

Négy magára hagyott gyermek

A tanács szociális osztálya tett jelentést róluk a rendőrségnek. K. Etelnek, a négy gyermek édesanyjának és ágyastársának *semmiféle bejelentett állása nincs.* A nyolcéves kisfiú nem jár iskolába, mert *nincs ruhája, cipője;* szüleik azt is eladták, amit kaptak a Vöröskereszttől és a tanácstól. Ennek a jelentésnek járt utána tegnap és ma a százados, és ezért hívatta be K. Etelt.

Az asszonyon papucs van és kölcsönkabát. Lármás és szemrehányó, magával hozta a védőnőt is, s egyre azt kiabálja, hogy el akarják venni tőle a gyerekeit. Egyszer már kettőt »elvettek«, intézetbe adtak, hogy az anyjuk dolgozhasson. De hazahozta őket, »nehogy disznópásztor legyen belőlük, ha felnőnek«. Így hát ő nem tud dolgozni. A férje? Nem férje az neki! Örül, ha kap tőle naponként egy kis vacsoráravalót. »Alkalmi széntróger.« És iszik. A négy gyerek mindegyike más-más apától van. Tartásdíjat egyik sem fizet. Csak a legkisebb ezé a férfié. Hát ezért nyomorognak.

Jó, hogy »kéznél van« a védőnő. Megbeszéli a századossal, hogy *a kicsi bölcsődébe kerül, a nagyobbak óvodába és napközibe. Az asszony és a férfi köteles 48 órán belül elhelyezkedni, bemutatni a munkakönyvét. A rendőrség továbbra is figyelemmel kíséri őket, s ha szükségesnek mutatkozik, mégis intézetbe utalja a gyerekeket.*

Az asszony lassanként elcsendesedik. Különösen, mióta a kapitányság vezetője is bent van és figyelmezteti őket arra, hogy munkakerülés és ifjúság elleni bűntett esetén szigorú büntetés alkalmazható.

„Itt talán segítenek"

Utána középkorú férfi következik. Sír. Mint egy nagy, magárahagyatott gyerek — vörös az orra és elkeseredetten csapia a sapkáját a sarokba. A rendőrség kérésére elköltözött hazulról, mert *állandó volt a botrány közte és a felesége között.* Holmija, maga vette bútora, mindene ottmaradt. Az asszony nem engedi be értük a lakásba, s azóta egy odavett barátnőjével együtt — a férj állítása szerint — titkos prostitúcióból tartja fenn magát. Válni nem hajlandó, s így a bíróság még nem ítélhetett az ingóságok és a lakás ügyében sem. A férfi itt áll teljesen kisemmizve, otthontalanul.

Legelőbb is *férfiszóval fordulnak hozzá: férfiember nem sír semmiféle asszonyi praktikák miatt.* Aztán következnek az intézkedések. *Az asszony megfigyelés alá kerül.* Behívatják, hogy megbeszéljék vele a férfi holmijának kiadását. A férfi még szipog egyet-kettőt, előkeresi a sapkáját és kihátrál az ajtón.

Utána fiatal lányok jönnek, akiknek a »százados bácsi« megígérte, hogy segít elhelyezkedni. *Tizenhat éven aluliak;* egyiket a hídkorlátról szedte le a rendőr, *szerelmi bánat* vette el az életkedvét. A másik kettőt — két szép testvért — *szemtelenkedő suhancoktól* szabadította meg a járőr. A negyedik hallotta valakitől, hogy *»itt talán segítenek«;* részeges bátyja tartaná el, ha tartaná, s nem tud elhelyezkedni, mert még nagyon fiatal. A százados ilyen esetekben minden követ megmozgat, néha elég nehéz követ. De a kerületi üzemek segítségével sok fiatal lányt meg tudnak állítani a lejtő szélén.

Megbékélt családok

Közben szól a telefon, s a százados örömmel mondja el a beszélgetés tartalmát: egyik védence számolt be, hogy mennyit keresett az elmúlt hónapban, mit vett belőle. Édesanyjának is küldött pénzt. Azt kérdezte, hogy azért szórakozni lehet-e? — nevet a rendőrtiszt. Erre már hallottam a választ:

— *Csak inni nem szabad... sose hagyd magad itatni, kislányom...*

Állandó a félforgalom, sok ügyet intéznek el egy délelőtt. Sikerült a K. család fejét, »urát és parancsolóját« *leszoktatni az ivásról és a verekedésről;* sikerült N. Pista bácsit, a vén kocsist rávenni, hogy *fizetését odaadja feleségének* a család eltartására. Sikerült *jónéhány 16 éves kislányt munkába állítani.*

Megbékélt családok, egyenesbe jutó életek — a rend, a közbiztonság mellett ez is megterem a rendőrök keze nyomán.

Salgó Rózsa

Hol a plafon?

Kádár elvtárs vetette fel a szakszervezetek kongresszusán a problémát: vajon van-e vagy pedig nincsen lehetőség idén az életszínvonal emelésére. A kérdés felvetése nagyon is aktuális, hiszen köztudomású, hogy az idei terv — a korlátozott anyagi lehetőségek miatt — lényegében mindössze néhányszázalékos életszínvonal-emelkedést irányoz elő a munkások és az alkalmazottak számára, elsősorban a nyereségrészesedés kifizetése útján. Egyébként azonban a tavaly elért életszínvonal biztosítása, *stabilizálása* a fő cél.

Tudjuk, hogy ez az álláspont minden tekintetben indokolt. Nem nyújtózkodhatunk tovább, mint ameddig a takarónk ér. Éppen ezért nagyon meg kell szívlelni azt, amit Kádár elvtárs mondott erről a fontos kérdésről. Azt tudniillik, hogy *elvi lehetősége ma is van a további életszínvonal-emelésnek, ha ezt az idei terv nem is realizálta.* Hogyan értsük ezt? Úgy, hogy a terv előírja a termelés egy bizonyos arányú emelését, az önköltség bizonyos meghatározott százalékkal történő csökkentését. Ennyi, amit a terv realizál. Ezek között a keretek között bizony nem fér el az életszínvonal további általános növelése, de még néhány más, égető kérdés — mint amilyen a nyugdíj-probléma — rendezése sem.

De ki akadályoz meg bennünket abban, hogy a tervben lefektetett célokat alaposabb, lendületesebb, jobban megszervezett munkával túlteljesítsük? Senki ezen a világon — főleg ami a gazdaságossági feladatokat illeti. Nyilvánvaló, hogy a *többtermelést* ma anyagproblémák akadályozhatják nem egy iparágban. Itt ma az exportiparoké az elsőbbség. De a legtöbb üzemben aligha lehet akadálya. És az olcsóbb termelés már erőgyűjtés az életszínvonal további emeléséhez.

Valamikor sokat emlegették a munkateljesítmények növelésével kapcsolatban, hogy *»a plafon a csillagos ég!«* Ez a felfogás nemegyszer hamis elképzelésekhez, tényleg a csillagokba vezetett és a fantázia lett úrrá — súlyos károkat okozva — a realitások felett. De egy pillanatig sem kétséges, hogy *a gazdaságos termelés plafonja általában magasabban van, mint ahogyan a terv megállapítja,* és mindenütt vannak még terven felüli lehetőségek, fel nem tárt tartalékok a termelés olcsóbbátételére, az önköltség további csökkentésére.

A jobb egyéni munka nagyobb egyéni keresetet biztosít. De ezen túlmenőleg: több mint félmilliárdot jelent csupán az iparban a termelési költség egyetlen százalékos csökkentése. Vagyis: ha a tervben előírt, átlagosan három százalékon *felül még egy százalékkal csökken az önköltség, akkor félmilliárddal nagyobb lesz a nemzeti jövedelem,* félmilliárddal többet fordíthatunk az életszínvonal közvetlen vagy közvetett — új beruházásokkal történő — növelésére. Márpedig félmilliárd forint nagyon sok pénz! Félmilliárdból rendezni lehetne például legégetőbb nyugdíj-problémáinkat, vagy hatezer új, komfortos lakást lehetne építeni stb.

Az önköltségcsökkentési terv túlteljesítése elsősorban a dolgozók *akaratától,* elhatározásától függ. Bennük van tehát az életszínvonal-emelés előfeltétele, nekik kell ezt valóra váltaniuk. Persze, *anyagi eszközökkel is ösztönözni kell ezt a túlteljesítést. Elsősorban nagyobb prémiumokkal.* Ezért helytelenítjük az olyan törekvést, amely szűkmarkúbban akarja kezelni a gazdaságossági terv túlteljesítését. De fel is kell világosítani a széles dolgozó tömegeket arról, hogy az életszínvonal alapja a gazdaságosabb termelés és tőlük függ elsősorban, hogy az is valóra válhasson, amit a terv nem irányoz elő.

Egyszóval: tőlük függ, hol lesz a plafon.

(ádám)

PEDAGÓGUSOK AZ ISKOLAPADBAN. A vidéki pedagógusok háromhetes továbbképzésben vesznek részt a budapesti Központi Pedagógus Továbbképző Intézetben. Képünkön a fizika és a matematika szakos tanárok tanfolyamán Szmetana Aladárné salgótarjáni és Batta Gyula füzesabonyi pedagógus szemléltető eszközt készít az elektromotor működési elvének be-

Öt-hat másodperc alatt megsüti a húst a hazai tervek szerint készülő nagyfrekvenciás tűzhely

A főzéstudomány szinte évezredek óta nem fejlődött. Háziasszonyaink — éppen úgy, mint régebben — sokszor órákig bajlódnak egy-egy ebéd elkészítésével. Érthető, ha a tudósok és a mérnökök Magyarországon is egyre többet foglalkoznak azzal, hogyan könnyíthetnének a háziasszonyok terhein.

A KGM híradástechnikai igazgatóságán eredményes kísérletekről tájékoztatták munkatársunkat. *Olyan tűzhely létrehozásán fáradoznak, amelynek hőenergiája néhány villanat alatt teljes egészében és egyenletesen átjárja a készülő ételt.*

Az első hazai nagyfrekvenciás tűzhely kísérleti példányát előreláthatólag a Budapesti Rádiótechnikai Gyárban készítik el. A berendezés terv szerint magnetron alkalmazásával nagyfeszültségű áram mellett másodpercenként egykét milliárd mikróhullámú rezgést hoz létre, amely számokban szinte kifejezhetetlen gyorsasággal hatol át a sütőbe tett ételen. *Egy libacomb megsütése például nem vehet öthat másodpercnél több időt igénybe.* A háziasszonyok joggal vetik fel azt a kérdést, vajon az ily módon elkészített ételek eléggé ízletesek lesznek-e.

— A gépek munkábaállítása azzal a veszéllyel járna, hogy az ételt nemcsak megsüli, hanem *tákra van szükség, amelyek időben kikapcsolják a sütőt. Arról, hogy ne csak megsüljön, de szép színű és ízletes is legyen az étel, infravörös lámpa gondoskodik.* A szakemberek szerint az így készített étel még ízletesebb, mint az, amelyet órákig sütöttek vagy főztek és lényegesen kevesebb vész el tápértékükből is. *(m. t.)*

»SZÖKŐKÚT« a Szent István körúton. Tisztítják a budapesti vizet. Sok a néző a hirtelen támadt tó partján

(MTI Foto — Zinner Erzsébet felvétele)

Pekingi tudósítónk jelenti:

Kínában is látták a rejtélyes havasi embert!

Egy kínai filmrendező izgalmas kalandja a Pamír-hegység gleccserei között
Különös találkozás 6000 méter magasságban, az örök hó és jég birodalmában

Világszerte nagy érdeklődést váltottak ki azok a hírek, hogy a Szovjetunióban nyomára jutottak a titokzatos »havasi embernek«, akinek valóságos létezése már-már kezd bizonyosság lenni. Ezek a hírek a távoli Kínába is eljutottak, s tulajdonképpen ennek köszönhető, hogy kiderült, *Kínában van olyan ember, aki nemcsak hallomásból, hanem látásból is ismeri már a »havasi embert«, magyarán, aki saját két szemével látta a rejtélyes teremtményt.* Ez a szerencsés ember *Páj Hsin,* az »Augusztus 1« kínai filmgyár rendezője, aki egy teljes évet töltött a Himalája hegységben. Páj Hsin a »havasi emberrel« való találkozásáról a következőket me-

— Amikor alig néhány emberből álló kis expedíciómmal *Sincsiang* tartományon keresztül a *Pamír* hegység felé tartottam, útközben mind gyakrabban hallottam a hozzánk csatlakozott nemzetiségiektől történeteket valamiféle *titokzatos »szőrös emberről«,* aki időnként megjelenik az emberi települések közelében.

Két „szőrös ember" a jégszakadékban

— Egy napon, amikor hatezer méteres magasságban éppen a *Muztagh-Ata* gleccsereit figyeltem, segédeim egyszerre csak hangos kiáltásokkal mutogattak a hegy egyik szakadéka felé. Odanézve meglepetéssel láttam, hogy *tőlünk sem két lábon járva.* Mindennap azzal indultam tehát útnak, hogy talán újra megpillantom a titokzatos vadembereket. Ez a vágyam ugyan nem teljesült, de egy alkalommal *érdekes lábnyomokat* fedeztem fel a hóban. *Emberi lábnyomok voltak, csak valamivel nagyobb méretűek.* Követtem a furcsa lábnyomokat vagy másfél kilométeren át, *még vérnyomokat is láttam.* Végül is azonban a gyorsan közelgő este miatt abba kellett hagynom a nyomkövetést, ami különben is mind nehezebbé vált a szél által tisztára söpört jeges sziklák miatt.

Éjszakai látogató a táborban

— A Pamír hegységben való

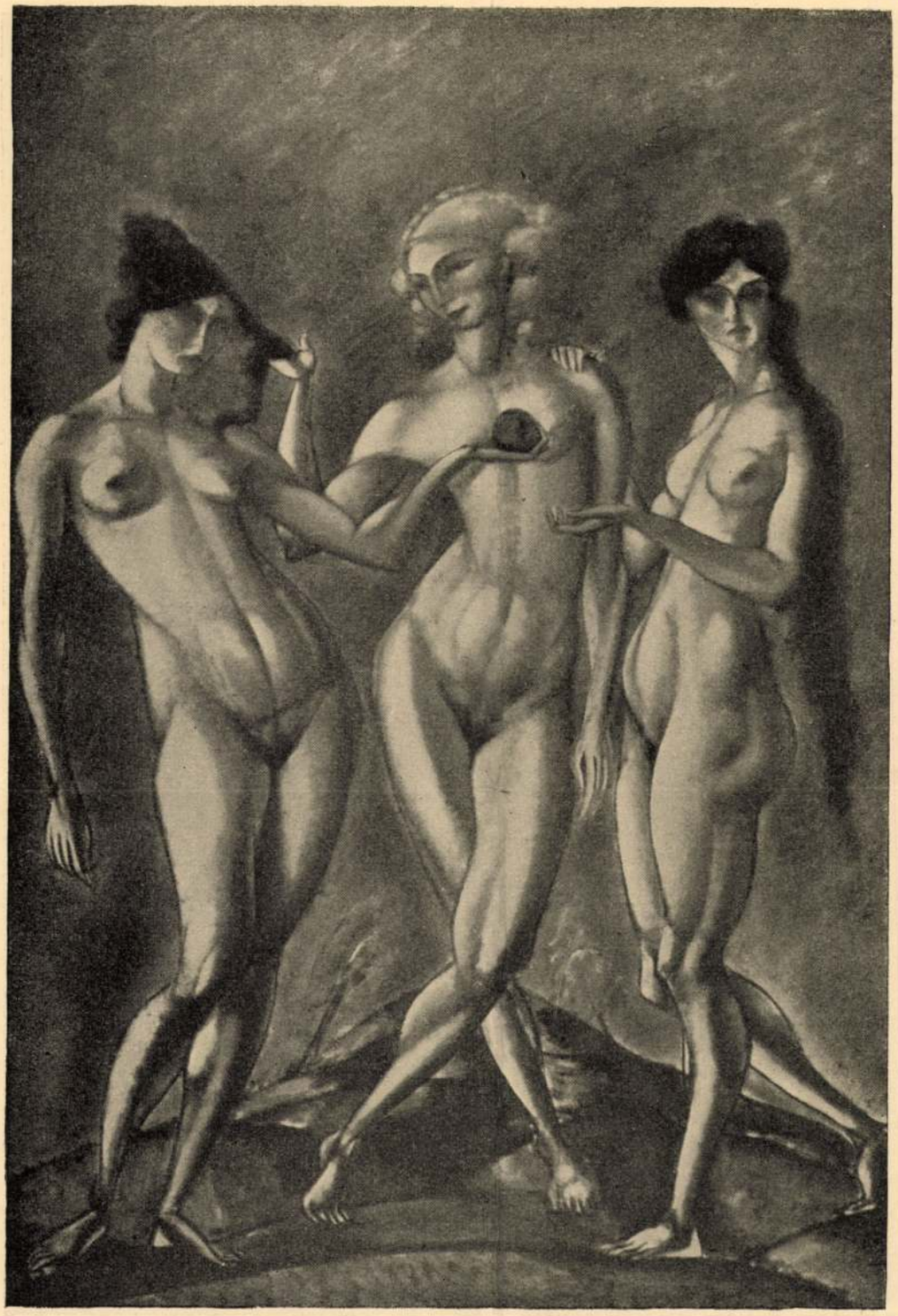

Márffy Ödön — Festmény (Három akt)

Rózsa Miklós dr. Kalauz a Művészház palota-felavató kiállitására. Budapest, 1913.

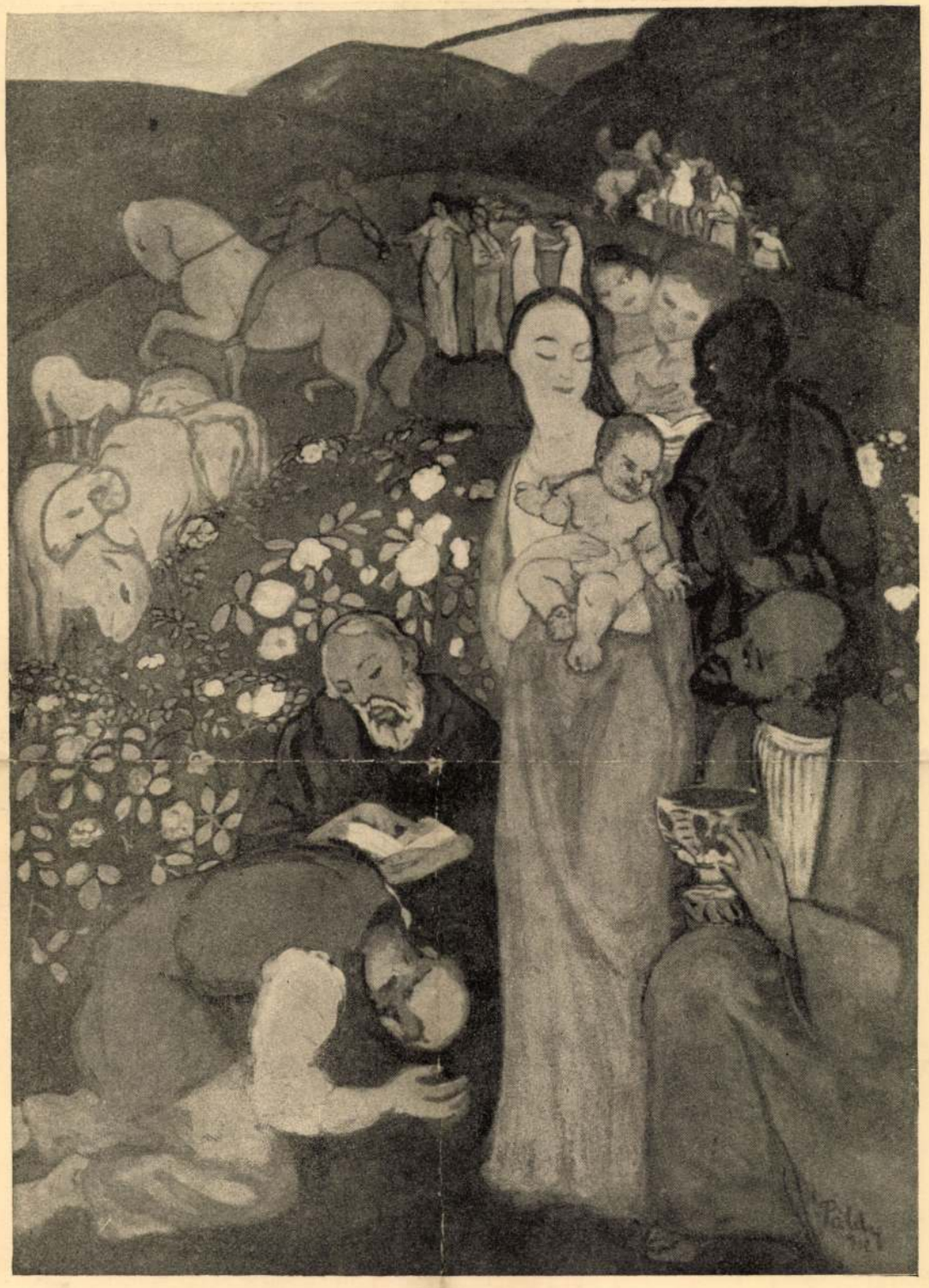

Páldy Zoltán — Krisztus és a királyok

A MŰVÉSZHÁZ FELAVATÓ KIÁLLITÁSÁBÓL.

Kiállitás

Márffy Ödön a Tamás Galéria helyiségeiben mutatja be utóbbi időszakának legszebb termését, mintegy száz vizfestményét és rajzát. A tárlat valószinüen gazdagabb, színesebb, varázsosabb, előkelőbb, változatosabb, csillogóbb és szellemesebb hangot bizonyit, mint amilyenről utóbbi olajfestményei vallottak. A francia müveltség legjobb erényeivel vértezi fel magát. Az idősebb nemzedék nagymesterei közül való, aki tökéletes érzéssel és egyformán tisztánlátó szemmel fordul a francia és magyar művészet eredményeihez. Kiállított munkái komoly és széleskörü kultura alapjain nevelkedtek — az uj monumentalitás és egyszerüség helyett a festői raffinéria és bravur mestere. Céljai a tökéletes szinesség, a kellemes, játszi formák felé vezetik. Eszközei nemesen egyszerüek, csak a legszükségesebbre szoritkoznak, hogy ezzel tegyen bizonyságot mindazon gondolatok mellett, melyeket feltételek nélkül vállal.

Tökéletes festői készséggel váltogatja lila, kék, rózsaszin, sárga vagy vörös hangulatait. Nagy mestere technikájának — tán nagyobb, mint az olaj területén — és a végső elemi festői probléma szerint minden tehetségét és képességét a szinek csodálatos területére összpontositja. A különösen szép és érdekes kiállitás uj arcát mutatja be az ismert mesternek. Teljesebbé teszi a művész arcmását. Uj szépségek világára vet fényt, szinte megfiatalodik és feltétlenül méltánylandó sorozattal fogadja látogatóját. Könnyen baráttá teheti a közömbös szemlélőt, vagy az ellenséget is. Stiluskörén belül tökéletesen valósitja meg elképzeléseit és gondolatait.

r. d.

Márffy Ödön
NU. 1942. II. 24.

gy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

cta Cassae Parochorum" egri anyaga,

ök utáni állapotát rögziti.

ivészettörténeti Dokumentációs

Központ

Márffy Ödön

Művészeti élet

Márffy Ödön művészetét változatlanul fiatalos élénkség, mozgalmasság, az ifjú és örömteli színek gyönyörű csapongása jellemzi. Tulajdonságai ott fénylenek mostani kiállításán is, a *Fővárosi Népművelési Központ* termében. Egyénisége szabadságát és látásának gazdagságát végig megtartotta; ez a gazdagság néhol szimfóniákká, néhol meg teremtő és fantáziadús, kavargó és termékeny díszharmóniává oldódik. Szemében a levegő, a táj, a természet ezernyi összetevőjére bomlik, hogy aztán megmutassa minden részlet eredendő lényegét. Alig van talán mai festőnk — és Márffy Ödön, aki végigélte és végigcsinálta a modern magyar művészet összes kísérleteit, mintegy máig is önmagában személyesítvén meg e hősi korszakok minden eredményét, valóban a legmaibbak közé számítható —, aki ennyire tudatában lenne a levegő, a légkör, a színekben való érzékeltetés részletes finomságainak. Természetesen neki is megvan a maga modora: egyénisége nem ismer kompromisszumot, csak folytonos fejlődést emberi mivolta és szemlélete minél tökéletesebb elmélyülése és a színek hullámzásában való önfeledt önátadása felé — nála ezt a színekkel és a levegő ezer árnyalatával való kísérletezés jelenti. Feltétlenül lirizmus ez, egy teljes és igen áttetsző líra szavakkal alig érzékelhető művészete. Mostani kiállításán nagyméretű freskóterveket is láthatunk tőle; ez a nagyon egyéni és az áttetsző színek árnyalataiba felsőbbségesen belebonyolódott művész most konkrét feladatokhoz fogott. Rajztudása biztonságával és körvonalai határozottságával szelídíti színei és képzelete gáttalanságát; e terveken azonban örök mozgás és lendület él és az üde, friss színek és természeti jelenségek csapongó áradása alig ismer itt korlátokat. E freskótervek a munka és a természet áldásait dicsérek.

Gogolák Lajos

Magyar Nemzet
1949. május 3.

ten uns, Ihnen zur Fortsetzung das auf

näher bezeichnete Werk ergebenst zu übe

n uns Ihnen

Hochachtungsvoll

ERNST WASMUTH
ARCHITEKTURVERLAG, ARCHITEKTURBUCHHANDLUNG
UND KUNSTANSTALTEN

Márffy Ödön új képei

Új képeit mutatja be *Márffy Ödön* a *Fővárosi Népművelési Központ* Rákóczi-úti helyiségében. Négy évtizedre visszanyúló munkásság után kedve, hite és ereje töretlen. Ez a hosszú idő az újabb kor egész festőművészetével kapcsolatba hozta mint szemlélőt, mert más művész vagy festői irányzat »hatásáról« nem lehet nála beszélni. Végig magános maradt; szinte úgy is kezdte. A kezdetet, az önálló alkotást azonban komoly tanulóévek előzték meg: négy esztendő a század legelső éveiben a párisi *Ecoles des Beaux Arts*-ban. Ez az iskola most sem mondható szabad szelleműnek; akkor még kevésbé volt az. Ferdinand *Cormon*, aki mellett legtovább dolgozott Márffy, konzervatív és akadémikus festő, nagy kompozíciók alkotója. A festő mesterségbeli tudásának erős megalapozására azonban ez az iskola alkalmas volt s visszatekintve, most sem érzi Márffy sem terhesnek, még kevésbé feleslegesnek az ott eltöltött időt. Megkapta a művész teljes felszerelését, módjában volt a festői kifejezés eszközeit szabadon használni, rábízhatta magát tudata és teljes mesterségbeli készsége által ellenőrzött ösztöneire. Ösztönösen lett nagyon hamar színfestővé, vagyis egyszerűen »*festővé*«, a szó igazi értelmében, aki a képet színekkel képzeli el s úgy is igyekszik feladatát a vásznon megoldani. Ugy értendő ez, hogy vannak — egyébként kétségtelen tehetségű — festők, akik még ha színesek, sőt »tarkák« is, tulajdonképpen körvonalaikat színezik; forma és szín ezeknél nem olvad teljes egységbe össze. Márffy technikája is teljesen festői felfogásának felel meg; mindjárt ecsettel, előrajzolás nélkül kezdi a képet kialakítani a vásznon s a színekkel halad lépésről lépésre előre.

Márffy párisi tartózkodása idejében az impresszionista »forradalom« már lezajlott. Az előző század újítói, akik a napfény, a szabad levegő okozta változások végtelen sorának megrögzítésével valóban friss levegőt, megújhodást hoztak a festőművészetbe, már bevonultak a Louvre vagy legalább is a Luxembourg-palota múzeumába. Jelentkezett azonban már a visszahatás is, olyan festők fellépésével, akik nem elégedtek meg a pillanat szín-víziójának megörökítésével s valami állandóbbnak, az ő szavuk szerint *konstruktivabbnak* kifejezését keresték. A század elejének és közepének akadémikus festészete ezt az állandóságot a »lokális színek« sablonjában vélte megtalálni; egyszerűsítve: a bársony: vörös, a test: rózsaszín, a hó: fehér, a fa lombja: zöld. Az impresszionisták észrevették és visszaadták — amit ismertek a régebbi korok nagy festői közül is sokan — a színek egymásrahatását, bomlását, változását, hely, idő és környezet szerint. Az impresszionisták után következő nemzedék újítói nem tértek vissza a lokális színekhez, de az impresszionizmus jelszavait sem fogadták el, legalább is nem recept gyanánt. Maga *Cézanne*, aki az újítók élén haladt, az impresszionizmustól indult el s kor tekintetében is — már a XIX. század második felében — az első eretnekek közé tartozik. Az ő művei s a nála jóval fiatalabb *Matisse*, *Van Gogh* keltették fel leginkább a fiatal Márffy érdeklődését, aki — mint az említettek csoportja közül a legtöbb — maga sem tagadhatta meg az impresszionizmussal való kezdeti kapcsolatait. Festői rokonérzés nélkül, de annál több emberi szimpátiával nézte a »*Vámos*« *Rousseau* mesterkéletlenül primitív képeit.

Önálló művészi munkája is Párisban kezdődik a *Salon d'Automme*-ban, ahol nagyon korán igen jó helyet kapott. Párisból hozzánk a művészi újítás hírei és jelei érkeztek. Ezeknek az úttörőknek vagy keresőknek megvolt a maguk lelkes kis köre, irodalomban, avantgárdista folyóiratokban s mükereskedőkre is akadtak. A francia közönség, a nagypénzű, a saját kedvteléséből vásárló nagypolgárság azonban szinte tudomást sem vett az új irányokról. Az impresszionista mozgalom fénykora és teljes lezajlása után — az egészet szinte észre sem véve — egyaránt a régies, kimért, akadémikus munkákat vásárolták. Courbet képein megbotránkoztak, mert témái »köznapiak«, figurái alpáriak voltak. Igen, szabad volt a sorssal küzdő embert is ábrázolni: megfelelő páthosszal, például visszahelyezve az őskorba heroikus aktkompozícióknak felhasználva, mint Cormon vásznain. Az érvényesülés küszöbén álló festői irányok sokkal inkább számíthattak a Párisban megforduló idegenekre, mint saját konfitársaikra.

Első sikerei idejében Márffy talán tudatos visszahatás, ellenzés gyanánt az impresszionista festészettel szemben már erősen hangsúlyozta a valóság lényegének visszaadására, konstruktivitásra való törekvését. Mire Budapestre jött — 1906-ban — már kissé rugalmasabb lett, engedett kolorista hajlandóságának s hamarosan kifejlesztette és érvényesítette az őt ma is jellemző színes festői felfogást. Hazatérve első kollektív kiállítását Gulácsy Lajossal együtt rendezte. Tisztán véletlenen mult ez a kapcsolat; művészileg semmi sem kötötte Márffyt a szín-realitás festőjét a lázálmokat kergető Gulácsyhoz, akinek akkori művein eléggé észrevehetőek voltak már a későbbi téholy jelei.

Nemsokára következett a »*Nyolcak*« kiállítása. Ezen Kernstock Károly mellett Márffyé volt a vezető szerep. S mintha törvényszerű lenne, hogy különböző téren egyező szellemiséggel alkotó művészek között külső hasonlatosság kapcsolata nélkül is erős szálak szövődnek: tartós barátság és megértés keletkezett Kernstock—Márffyék és az induló fiatal »Nyugat« s még inkább Ady szűkebb köre között.

Márffy azt vallja, hogy a festés az érett kor művészete, az ő festői egyénisége azonban elég korán kialakult. Évtizedek óta előttünk áll a kolorista, a szín embere, akit újabb képeinek mostani kiállításán jól jellemez egyebek között egy csendélete: a tárgyak lényegét, testiségét teljesen a hideg és meleg színek szétosztásával — a sötét és világos foltok mellőzésével — kifejező mű. Zavarban volna, aki képeiről fejlődésének egyes korszakait akarná megállapítani; nem találna éles határokat, csupán alig észrevehető átmenetet. Az évek során gyakran volt Olaszországban; ez a föld, ciprusaival és városfalaival emlékeivel és napsütésével új és üdítő forrás az olyan, színekre szomjas festő számára, mint Márffy. Hosszú pályája alatt végig magános művész maradt. Voltak és vannak művészbarátai, akiknek a magáétól különböző produkcióját tiszteli, de nem kívánt követőket s maga sem ment mások után. Elfogulatlanságára jellemző, hogy talán a legnagyobb respektussal az újabb magyar festők közül *Rippl-Rónait* említi, még pedig nem is a színek erős szavu poétáját, ahogyan szinte mindenki emlékezetében él, hanem azt, aki első »sötét« korszakának oly finom — és monumentális — képeit alkotta.

Mostani kiállításán legújabb képei szerepelnek; talán két-három év termése, az sem teljesen. Azt lehet mondani: festői jegyzetek ezek egy magyar kolorista törekvéseinek megértéséhez. Kóstoló az egész egy nagyobb kiállításhoz, amely talán az év végén, talán jövőre visszatekintést ad majd az egész termésről. Most többnyire tájképeket állított ki; ezek különösen alkalmasak a festő mondanivalóit a szín nyelvén tolmácsolni. Meg is teszik, derekasan. A havas téli táj például a szivárvány minden színével nagy foltokban összefogott és összehangolt finom kép. Erőteljes, szinte harsogó a comoi tó »drámai tája«. Önarcképe meleg vörösbarna alaptónusú — kedvelt előadási módja — raffináltan élénkítve kevés hideg-zöld folttal. Nagyon finom képe: az »Út hiddal«. A figurális festészetet kitünően képviseli a Gyümölcsszedés freskójának kompozíciója és két nagy kartonja. Derüs, pompás munka ez, kivitelre éretti, csak fal kell hozzá. Reménhetőleg az is akad majd.

Márffy nevét ismerik és becsülik külföldön is. A két háború között *Newyorkban* és *Washingtonban* rendezett kiállításainak volt sikere. Az idén *Velencében* a nagy nemzetközi biennális — két évenkint megismétlődő — kiállításon vett részt; rajta kivül még Szőnyi István és Egry János. Mind külön termet kaptak és újra respektust szereztek a magyar művészetnek.

Márffy, a magányos művész, mint ember, nem él elefántcsonttoronyban. Rendületlenül progresszív gondolkozású évtizedek óta, s amint művésznek avangárdista, embernek is fiatalosan és fáradhatatlanul meggyőződéssel és hittel áll a haladás barátainak sorában.

LENGYEL GÉZA

Tel-Avivi levél

Tel-Aviv, április.

A harcnak vége. Izrael állami léte ma már biztos alapokon nyugszik, a fegyverszüneti szerződéseket — ezt ma már mindenki tudja Izraelben — előbb-utóbb végleges békeszerződések követik és ezzel az új állam beilleszkedik a Közel-Kelet államainak csoportjába. De beköszöntöttek Izraelbe *a hétköznap elkerülhetetlen gondjai is.* Az új állam központi problémája ma a *munkanélküliség.* Tel-Aviv főutcáját az elmult héten *a munkanélküliek felvonulása verte fel.* Hatalmas táblákat és plakátokat cipelve, nehéz bakancsokkal, porosan vonultak végig a városon és munkát követeltek. Ezek a munkanélküliek Ramlehből és Lyddából jöttek be, ahol sátrakban és különböző nyomorúságos viskókban tanyáznak.

A gazdasági nehézségekkel kapcsolatban a kormány igen erős szigorításokkal kíván védekezni. *Ben-Gurion* miniszterelnök vezetésével, az ipar- és kereskedelemügyi, a munkaügyi, a pénzügyi és a közélelmezési miniszterekből szükebb tanácsot állítottak föl, melynek feladata lesz ezeknek a szigorító és takarékossági rendeleteknek meghatározása és keresztülvitele. Rögzíteni szeretnék a béreket és az árakat, a feketepiaci tevékenységet pedig sokkal súlyosabb büntetéssel kívánják sujtani, mint a háború alatt. A kormány határozata értelmében a jövőben tilos lesz a luxuscikkek importja, nem lesz többé luxusautó, frigidair, kozmetikai gép, külföldi cigaretta, nylon- meg selyemholmi. *A húst, tojást, cukrot, kávét és teát szigorúan adagolni fogják.* A csokoládé gyártását egyötödére csökkentik. A kormány végső törekvése az, hogy a költségvetést egyensúlyba hozza, úgyhogy abból még a jelen-

A PESTI WEEKEND

Kaptuk a következő levelet:

»Kedves Kovács Dénes! Magam is régi víkendező vagyok, így nagy élvezettel olvasom rovatát. Különös figyelmet szentelem mult héten megjelent cikkünek, amelyben a túristaszövetség egyik vezetője különbséget téve tú isla és kiránduló között, kijelentette: »kiránduló az, aki örömének úgy ad kifejezést, hogy »ordit, kiabál, szemetel és erdőtüzet csinál.« Öreg ki-

A turista

ránduló vagyok, ösmerem a kirándulók különböző típusait, de kutya legyek, ha valaha is úgy adtam kifejezést örömömnek, hogy mindenfelé szemetet dobáltam volna szét vagy erdőket gyujtottam volna fel.

A KIRÁNDULÓ a víkend legszelídebb és legtü elmesebb áldozata. Ő az, aki nejével, több apró tanak. Pattogó indulók elől még az erdei vadak is menekünek. Még az erdő kedves fáit sem átalják telimázolni különféle barbár jelekkel. A vidám vasárnapokat képesek azzal elrontani, hogy vödrökkel és festőecsetekkel jönnek-mennek a tavaszi napsütésben. Azt mondják, útjelzést csinálnak. Hát én a multkor elindultam egy ilyen túristajelzésen. Még meg is kérdeztem egy vödrös fiatalembertől, merre kell menni a menedékházba? Azt mondja: Menjen a sportstárs a kék jelzésen száz lépést előre, aztán kanyarodjon rá a sárgazöld kockás szerpentinre, egész a lilajelű lépcsőkig. Egyszerűen föl megy a lépcsőkön és máris ott van a piros háromszögnél. Ott már nem kell mást csinálnia, csak megkeresnie a fekete-fehér karikákat. De jól vigyázzon, mert kicsit el vannak rejtve. Azon a jelzésen aztán már akár félóra alatt eljut a menedékházhoz. — Hű-ha, hát egyszerűbben nem lehet? — kérdeztem megrökönyödve. — Dehogynem — vallotta be pirulva a vödrös. — Itt van a menedékház az orrunk előtt, idelátszik, de igazi turista nem tér el a jelzéstől. Aki letér róla, magára vessen. — Hát én letértem. Toronyiránt mentem, két perc alatt ott voltam. Mit mondjak

volt benne csak két kis hálófülke, meg egy napos veranda. A hozzátartozó telek összesen három méter széles volt, de hosszában az országúttól a domb tetejéig nyúlt. Gondos és verejtékes földmunkával kiugrókat létesítettünk a lejtős telken, az egyiken kerti székeket állítottunk fel, a másikon zuhanyozót, a harmadikon függőágyat, a negyediken a nélkülözhetetlen fabódét és így akármire is volt szükségünk, állandóan hegyet kellett mászni. Csend volt ebben az illatos nyári asylumban és béke, csak az országút forgalma küldött felénk tőfőgő zajt és sűrű porfelhőket. Életünket azonban a

VENDÉGEK teljesen megkeseritették. Ha nem jöttek, azért voltunk elkeseredve, ha meg jöttek, — azért. Egy-egy vasárnap itt adott találkozót feleségem egész családja, Jolán nénitől Elek bácsig és a gyujtogaló Pistikéig. De idejöttek régi horgászbarátaim is, akik sportszenvedélyüket végtelen alsósparikba fojtották, miközben a szomszéd kertész kisfiát a halászcsárdába küldték, hogy megvásárolja számukra a horgászzsákmányt. Eleinte örültem ennek a vendégjárásnak és nagy büszkeséggel mutogattam víkendbirodalmam magamteremtette szépségeit, a vendégek

lakásra volt szükségünk inkább bérelünk egy szobát. Sokat írhatnék arról a kövesző fajtáról, amely megmérgezte víkendünket. Jártam

KERÉKPÁRON is víkendre, tapostam egész nap a pedált s a kormány fölé hajolva nyeltem autók és motorkerékpárok porát. A legszebb azonban ebben a sportban az, amikor defektet kap az ember s kétségbeesve ül a poros országút mentén, körülötte a szétszedett kerékpár különféle alkatrészeivel, amelyek sehogy sem akarják megtalálni eredeti helyüket, szidja azt, aki a víkendet

A biciklis

kitalálta és végül a kerékpárt sorsára hagyva hazautazik vonaton. Voltam

VADEVEZŐS is és szinte megbolondultam a naptól és szúnyogoktól. Mingyárt az első próbálkozás után abbahagytam a víkendnek ezt a fajtáját. Egy barátommal indultunk el, aki rábeszélt

Nürnbergi levél

Nürnberg, április.

Körülbelül egy évvel ezelőtt voltam utóljára Nürnbergben, de azóta bizony alig változott erre valami is. Az utcák éppen olyan romosak, mint régen, a nagy szállókban éppen úgy csak amerikaiak lakhatnak, mint régen és e szállók előtt éppen úgy kering a kiéhezett német lányok tömege, mint egy évvel ezelőtt. A városszéli templom mellett még mindig ugyanúgy állnak a kőmüves álványok, mint tavaly ilyenkor s éppen úgy ez a legnagyobb sietséggel végzett munka, mint akkor. Az üzletekben valamivel több az áru. De nem az, ami kéne. Tiroli fiút meg lányt ábrázoló égetett cserepet és hasonló fából, bádogból meg cserépből készült játékokat bőven lehet vásárolni, mást alig. Az élelmiszer-fejadagok még ma is lehetetlenül kicsinyek, igaz viszont, hogy akinek pénze van, az bármilyen ételt megvehet az itt-ott már megnyílt vendéglőkben. De kinek van pénze? Az újfajta márka bevezetése előtt egy átlagmunkás heti keresete 50 márka volt. Ezért akkoriban hét amerikai cigarettát lehetett kapni. Hivatalos megállapítás szerint azóta a munkások életszínvonala 20 százalékkal emelkedett. Ezt a hivatalos megállapítást az egyik itteni helyi lapban olvasom, de olvasom ugyanakkor azt is, hogy a nagyvállalatok haszna az új márka bevezetése óta 100 százalékkal nőtt. A németek inkább csak az utóbbit hiszik el.

Az iskoláztatás még ma sem rendszeres. Sok helyen még hiányoznak az iskolaépületek és még az új és végleges iskoláztatási rendszer sincs kidolgozva. A helyzetre jellemző, hogy amikor igen sok gyermek nem jut iskolához, csak az angol zónában 6000 tanító [illegible] állás nélkül. A városok úgy

Rádió-műsor

VILÁG

1173 SZÁM * ÁRA 60 FILLÉR * SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: RÁKÓCZI-ÚT 54. TEL.: 222-439 * 1949 MÁJUS 3, KEDD

A béke erői felborítják a háborús uszítók terveit

Káprázatos katonai díszszemle a moszkvai Vörös Téren

Világszerte — Kelet- és Délkelet-Európában éppen úgy, mint Nyugaton és Távolkeleten — *embermilliók ünnepelték meg május 1-nek ünnepét*, amely ezidén a békéért folyó harc jegyében zajlott le.

A moszkvai

Vörös-téren *Sztális* generalisszimusz is megjelent, hogy a párt és a kormány vezetőinek társaságában fogadja a felvonuló tömegek üdvözletét. A moszkvai dolgozók hatalmas arányu felvonulását nagyszabásu katonai díszfelvonulás vezette be. A díszmenetet a katonai akadémiák növendékei nyitották meg, utánuk a különböző fegyvernemek vonultak el a díszemelvény előtt. Felvonultak a többi között a legújabb tipusu szovjet tüzérségi fegyverekkel felfegyverzett tüzéralakulatok és a szovjet fegyveres erők tankezredei is a *legkitünőbb újtipusu harckocsikon.*

A felvonulással párhuzamosan a Vörös-tér felett — Vaszilij *Sztálin* repülőtábornok vezetésével — a szovjet légihaderő gépei (különböző mintájú *szovjet rakétagépek*, nehézbombázók stb.) káprázatos légiparádét mutattak be. A díszszemle megkezdése előtt *Vaszilevszkij* tábornagy, a szovjet fegyveres erők minisztere, üdvözölte a csapatokat. Beszédében leszögezte: »*Lenin* és *Sztálin* zászlaja alatt a szovjet nép biztosan halad előre a kommunizmus győzelme felé. A szovjet hadsereg és haditengerészet *szilárdan védelmezi szocialista hazáját.* Népünk biztos lehet abban, hogy békés munkáját a szovjet hadsereg és haditengerészet tapasztalt erői védelmezik és teljesitik szent kötelességüket a haza iránt.«

Vaszilevszkij

tábornagy leszögezte: Az új világháborút az amerikai reakciósok igyekeznek kirobbantani. A világuralom megszerzése céljából az USA kormánykörei nyiltan a támadójellegü politika vonalára léptek. Katonai tömböket kovácsolnak. Az Atlanti Szerződés megkötése után már mindenki előtt világos lett, hogy *támadó politikájuk a Szovjetunió és a népi demokratikus államok ellen irányul.* A háborús uszítók kísérletei ellen minden ország dolgozóinak meg kell szilárditaniok erőiket a dicsőséges harcra a világ békéjéért!

Vaszilevszkij tábornagy a szovjet fegyveres erőkhöz intézett május 1-i napiparancsában, hangsúlyozva, hogy a küszöbön álló nyári kiképző időszakban a szárazföldi, légi és tengeri erők legénységének *újabb sikereket kell elérnie a harci és politikai gyakorlatban*, megállapította: A kommunizmus épitésével elfoglalt szovjet nép nem feledkezhetik meg az új háború veszélyéről, amelyet az USA vezető körei akarnak feldidézni. A széles néptömegek akaratával szemben harmadik világháborút készitenek elő. A szovjet kormány, a Szovjetunió népeinek alapvető érdekeihez *hiven ragaszkodik ahhoz a politikához, amely békét és barátságot kivan a nemzetek között.* Ezért határozottan megbélyegzi az új háború gyujtogatóit. Az egész haladó emberiség helyesli a szovjet államnak ezt a békeszerető politikáját. A szovjet fegyveres erők sohasem tévesztik szem elől azt a feladatukat, hogy *éberen őrködjenek hazájuk állami érdekei felett.*

A Pravda

Május 1-i vezércikkében igy ir: A hanyatló kapitalizmus megpróbálja magával rántani sirjába az egész emberiséget. A fasiszta gondolkodású burzsoa tudósok lázálmaikban azt kivánják, hogy éhség, járvány, háború és atombomba megsemmisitse a népek százmillióit. A népek azonban nem hagyják megfélemliteni és nem engedik kiirtani magukat és *a béke erői felboritják a háborús uszitók vérszomjas terveit.* Ilja *Ehrenburg* a *Pravda* számára irott cikkében megállapitja: Ha az embervére szomjazók háborút akarnak indítani, *ez a háború végetérhet, mielőtt megkezdődnék* és másként fog végződni, mint ahogy tervezik: nem az osztalékok növekenek majd, hanem *az osztalékot tesők száma fog csökkenni.*

Georgi *Dimitrov* bolgár miniszterelnök, aki egészségi állapota miatt nem tölthette május elsejét népe körében, üzenetet fordult Bulgária népéhez. Üzenetében kijelenti, a szovjet orvostudomány óriási segitsége lehetőséget nyujt, hogy mielőbb visszatérhessen a bolgár nép körébe, majd — méltatva a bolgár nép útját a szocializmus felé — megállapitja: A bolgár nép egy percre se feledje el, *semmi oka sincs arra, hogy kételkedjék igaz ügye győzelmében*, akármilyen hazug vagy riasztó hireket terjesszenek is a szocializmus épitésének ellenségei. A bolgár nép üzze ki soraiból a hazudozókat és az idegen ügynököket.

Világhiradó

Negyedik évfordulója van annak, hogy Berlin megadta magát a szovjet csapatoknak. Hitler fővárosának térdrekényszerítésével a szovjet hadsereg megadta a kegyelemdöfést a náci Németországnak. A történelmi évfordulón újra Berlin áll a világ érdeklődésének középpontjában, tekintettel a berlini kérdés rendezésére megindult szovjet-amerikai tárgyalásokra, amelyek ezen a héten tovább folytatódnak. A Szovjetunió külügyminisztériuma 50.000 példányban most adta ki a berlini kérdésre vonatkozó okmányok gyüjteményét, amely felöleli Sztálinnak a Pravda és az International News Service számára adott nyilatkozatait is.

Prágában ünnepélyes keretek között adták át az 1948 februári események emlékére létesitett érdemrendet *Gottwald* köztársasági elnöknek, *Zápotocky* miniszterelnöknek és a csehszlovák politikai élet vezető személyiségeinek. *Gottwald* elnök a kitüntetések átadásakor méltatta a februári napok történelmi jelentőségét, majd megállapitotta: A reakció, amelynek rossz a lelkiismerete, azóta szétszéledt a világon és imperialista kenyéradóinak szárnyai alatt eldobta álarcát. Az emigráns reakciósok most már nyiltan kovácsolják háborús cselszövéseiket a köztársaság ellen és *szeretnék az országot a maguk önző személyi és osztályérdekei szolgálatában új védnökséggé változtatni.*

Moszkvában megjelent »*A szocialista Jugoszláviáért*« cimü lap első száma. A lapot szerb nyelven a Szovjetunióban élő jugoszláviai politikai menekültek adják ki. A lap első száma beszámol a jugoszláv politikai emigránsok *április elején Moszkvában megtartott értekezletéről*, amelyen a többi között a lap kiadását is elhatározták. A lap közli az értekezlet egyéb határozatait is, továbbá a Tito-rendszert leleplező anyagot és ismertet jugoszláviai leveleket.

Az új kiskereskedelmi kollektiv április elsejével életbelépett

Az Országos Munkabérmegállapitó Bizottság hivatalos lapja közli a

kiskereskedelmi kollektiv szerződés

jóváhagyott szövegét. Az új kiskereskedelmi kollektiv szerződés kötelező a kiskereskedelemben foglalkoztatott valamennyi munkavállalóra és ezek munkáltatóira, tekintet nélkül arra, hogy a munkavállaló tagja-e a szerződést kötő szakszervezetnek vagy a munkáltató a KIOSz tagegyesületének. Az eddigi szerződések érvénytelenek.

Az új kollektiv szerződés a munkaidőt változatlanul hagyja, de május 1-től megtiltja az ötnapos munkahetet, mert a heti rendszeres munkaidőnek öt napon át való ledolgozása

a munka eredményessége és a dolgozók egészsége szempontjából helytelen.

A szerződés értelmében a gépjárművezetők munkaidejét még akkor is túlóra-pótlék nélküli »sima órabérrel« kell elszámolni, ha napi 8 órán túl terjed; a főváros közigazgatási határán kivül teljesitett szolgálat után napi 16 óránál többet nem lehet elszámolni.

A kiskereskedelemben foglalkoztatott munkavállalók béroszályba-sorolása alapján a szerződés szerint területi bércsoportonkint a 20 alkalmazottnál többet irányító

üzletvezető havi fizetése

946—990, illetve 1051—1100 forint, a 10—20 alkalmazottat irányító üzletvezetőé 865—900, illetve 961—1000, a 4—10 alkalmazottat irányító üzletvezetőé, vagy a legalább 10 alkalmazottat irányító osztályvezetőé 793—828, illetve 881—920, a legalább 5 alkalmazottat irányító üzletvezetőé 721—756, illetve 801—840 forint.

Az adminisztratív munkavállalók közül az egész könyvelést egyedül vagy egy-két beosztottal végző és a mérleget önállóan készitő

könyvelő fizetése

829—900, illetve 921—1000, az önálló könyvelőé 721—756, illetve 801—840, az önálló általános kereskedelmi vagy adminisztrációs tisztviselőé 606—643, illetve 673—714, a nem önállóé 530—567, illetve 589—630, a beosztott kereskedelmi vagy adminisztrációs tisztviselőé 413—469, illetve 459—521, a nagy gyakorlattal, szakismerettel rendelkező kalkulátoré és az önállóan fogalmazó levelezőé 644—680, illetve 715—755, az önállóan fogalmazó gyors- és gépiróé 568—605, illetve 631—672, a gyors- és gépiróé 391—412, illetve 434—458, a gyakorlott gépiróé 367—390, illetve 408—433 forint.

Az önálló manipulánsok

havi fizetése szakmák szerint 721—990, illetve 801—1100, a beosztott manipulánsoké 530—567, illetve 589—630 forint között mozoghat, a főpénztárosé 757—828, illetve 841—920, a pénztárkezelőké 424—488, illetve 471—542, a pénzbeszedőké 345—469, illetve 383—521 forint között. A

szakképzett eladósegéd

havi fizetése 379—567, illetve 433—630, a nem szakképzett eladósegédé 345—412, illetve 383—458, az üzletszerzőké 549—720, illetve 610—800, a raktárvezetőké 568—643, illetve 631—714, a csomagolóké 379—510, illetve 421—567, a gépjárművezetőké 379—469, illetve 421—521 forint.

A fizikai munkakörök

közül az árukihordóké 322—378, illetve 358—420, a benzinkút szerelőké 435—495, illetve 484—550, a bognároké 447—469, illetve 497—521, a bútoraszlalosoké 458—480, illetve 509—533, az éjjeliőröké 334—344, illetve 383—385, a rádiószerelőké 481—495, illetve 534—550, a villanyszerelőké 334—480, illetve 371—533, a bejáró

kirakatrendezőké

havi kétszeri kirakatrendezés esetén 4 négyzetméter alapterületig 135—150, havi négyszeri kirakatrendezés esetén 270—300 forint.

A kiskereskedelemben foglalkoztatott fizikai munkavállalók a munka ellátására használt saját

kerékpár után

havi 10 forint, motorkerékpár után havi 30 forint költségmegtérítést kapnak. Az új kollektiv szerződés a fizetett szabadságra vonatkozó korábbi rendelkezéseket érvényben hagyta. A szerződés április 1-i hatállyal lépett életbe és ez év december 31-ig érvényes, ha pedig a szerződő felek november 30-ig nem mondják fel, érvényessége további egy évre meghosszabbodik.

Ma reggel új autobuszjáratok indultak

Csepel és a rákosi köztemető között ma reggel elindult az első 51-es autobusz. 48-as jelzéssel Csepel és Kispest között is autobuszjáratot létesitettek. A 24-es autobusz vonalát meghosszabbitották.

A kormány féltő gonddal vigyáz, hogy dolgozó ember el ne kallódjék és mindenki megtalálja boldogulását

Szakasits Árpád köztársasági elnök, a Kiskereskedők Országos Szövetségének vezetőségéhez üzenetet küldött, amelyben egy nemrégi tanácskozáson felmerült problémákra ad választ.

— A felvetett kérdéseket sorra megtárgyaltam az illetékes miniszterekkel — irja a köztársasági elnök — és mindenesetben a legjobb megértésre leltem.

Ezt a megértést és jóindulatot tapasztaltam az MDP illetékes területe részéről is.

— Népi demokráciánkban a dolgozó ember jövője nem lehet és nem is lesz bizonytalan. Ellenkezően, kormányunk féltő gonddal vigyáz arra, hogy a dolgozó emberek közül senki el ne kallódjék és mindenki megtalálja boldogulását.

A kiskereskedőknek sincs tehát okuk arra hogy kétségekkel eltelve tekintsenek jövőjük felé. Ezt üzenhetem a t. elnökségnek azzal, hogy intézkedtem arról, hogy

tárgyalásaim konkrét eredményéről

önök megfelelő tájékoztatást kapjanak.

A magas vérnyomás gyógymódját tanulmányoztatja a Magyar Tudományos Tanács

A sziv- és érmegbetegedések halálozási arányszáma ma már világszerte megelőzi a rák és a tbc halálozási arányszámát. Különösen az érbetegségek — amelyek között első helyen áll a magas vérnyomás — szerepelnek népbetegségekként és emberek tizezreit teszik munkaképtelenné. Ez inditotta arra a Magyar Tudományos Tanácsot, hogy az Orvosegészségügyi Szakszervezet belgyógyász- és sebészszakcsoportja számára a magas vérnyomás tanulmányozását is tűzze ki feladatul. Megalakult egy munkaközösség, amely ennek a problémának a megoldásán dolgozik. A kutatás eddigi eredményeit ismertette egy tudományos ülésen dr. *Gömöri* Pál professzor belgyógyászati és dr. *Rubányi* Pál adjunktus sebészeti szempontból. Utóbbi egy műtéti filmet is bemutatott.

— A Szovjeuniótól az Egyesült Államokig világszerte foglalkoznak a tudósok a magas vérnyomás gyógymódjával — mondták az előadók — de a baj kóreredete ma sem tisztázott. Különböző felfogások állnak egymással szemben. Az egyik szerint vesezavarra, a másik szerint a szimpatikus idegrendszer befolyására vezethető vissza. Miután a kóreredet ismerete nélkül nehezen írhatunk elő gyógymódot,

a munkaközösség elsősorban a kóreredet kérdésével kivánt foglalkozni.

Az I. számú belklinikán bonyolult kísérletek hosszú sorával arra az eredményre jutottak, hogy a magas vérnyomást nem vesezavar idézi elő, hanem a szimpatikus idegrendszer befolyása. Megállapították, hogy a magas vérnyomás akkor lép fel, ha a főereket a hajszálerekkel összekötő kis verőerek — amelyek a vérkeringésben a zsilip szerepét töltik be — szűkülnek. Ezeknek az izomzatára pedig az agyban lévő szimpatikus idegek központja hat. Természetesen egy

meszesedés is okozhatja ezeknek az ereknek a szűkületét.

A gyógyítás célja, hogy ezen kis erek szűkületét megszüntesse. A gyógyítás azonban csak akkor lehet eredményes, ha az ereken súlyosabb anatómiai elváltozás — meszesedés — még nincs. Hiszen olyan gyógymód, amely az érelmeszesedést hathatósan gyógyítani tudná, még nem áll rendelkezésünkre. Ezért kell a kezelést még az anatómiai elváltozások kifejlődése előtt megkezdeni, akár belgyógyászati kezeléssel, akár műtét útján.

A sebészeti beavatkozás — amelynek lényege az erekhez menő szimpatikus idegek átvágása — természetesen sokkal hatásosabb, ha idejében történik, mint a belgyógyászati kezelés. Bár legújabban a »Hydergin« nevű új svájci gyógyszer az eddigieknél hatásosabbnak bizonyult a magas vérnyomás csökkentése szempontjából. 50 százalékban jó, 75 százalékban kielégitő eredményeket értek el Hydergin-kezeléssel:

a fejfájások, az angina pectorisos panaszok megszüntek,

a betegek munkaképessége helyreállt és a kúra után vérnyomáscsökkenés következett be.

A műtéttel való eredmények azonban ennél is jobbak és tartósabbak. A műtéti közvetlen halálozási veszély *mindössze 2% körül van.*

(r. m.)

PUSKIN SZÜLETÉSÉNEK 150-ik évfordulóján országos értekezletet rendezett a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának irodalmi és nyelvészeti osztálya. Az ülésen beszámoltak az akadémia fiókintézeteinek és tudományos kutató állomásainak 1947/48. évi működéséről. A tudományos intézmények munkatársai az elmult évben több mint 1700 előadást tartottak, 1500 esetben adtak útbaigazitást, további 500 értekezést adtak ki és 750-et rendeztek sajtó alá.

●

PARISBAN megalakult az Elfelejtett zene társasága. Azt a célt tűzték ki, hogy elfelejtett zeneműveke ássanak ki és ezeket népszerűsitsék. Ugyanakkor egy norvég zenebarát jazz-világuniót tervez.

SZŐRMEBUNDÁK
átszabása, javitása
nyári megóvással
MÜLLER SZÜCSNÉL
Petőfi Sándor-u. 6

Mosókonyha-csárda
kerthelyisége megnyilt
Trattner, Vilma királynő-út 22

Mi rejlik az angol „tiszta" választások mögött?

Az angol konzervativ párt hónapok óta gyüjti a jövőévi választásra a pénzt és egymillió fontot szerzett eddig. Ezt az óriási összeget »Woolton lord választási alap«-nak hivják.

A törvény jelöltenként 450 fontban állapitja meg a választási kiadásokat. Ehhez járul másfél, illetve két penny engedélyezett választási kiadás minden választópolgár után.

John Taylor, az angol munkáspárt skót szervezeteinek titkára most kiszámitotta, hogy 1600 font jut egy-egy kerületre. (625 kerület van és 50.000 szavazót vesz átlag egy kerületre.) Ami azt jelenti, hogy a Woolton-alapnak csupán a felét lehetne törvény szerint felhasználni.

De mi lesz a többi pénzzel és hova forditják még azt a sok pénzt, amit a jelöltek — ezek a dúsgazdag konzervativpárti urak — a saját zsebükből fedeznek.

Az angol munkáspárti titkár szerint »más költségekre« fogják a pénzt költeni, vagyis egyik legnagyobbszabású vesztegetési ügylet készül, amit eddig az angol politika ismert.

A munkáspárti titkár azzal vigasztalja saját pártját, hogy bármit csinálnak a konzervativok, a munkáspárttal nem vehetik fel a versenyt.

Angol lapvélemény szerint a jövőévi »tiszta« angol választás igy vetíti előre a politikai korrupció sötét árnyékát.

Márffy Ödön legújabb képei

A fényittas szinek megragadó komoly bája, amely ellenállhatatlanul vonzza a szépségre szomjas emberi szemet — a kivételes egyéniség lenyügöző ereje árad és pezsdül ki a Népművelési Központ pompás kiállitásából. Kivételes, ritka művészi élmény Márffy Ödön utóbbi kétévi munkásságának beszámolója, mely a művészet finomult, legnemesebb eszközeivel idézi fel az emberi lélek megingathatatlan bizakodó derüjét, az illatos primaverai hangulatot. Sugárzó fények tündökölnek a füszeres, festői izekkel telitett tájakon. Az a sokat és gyakran rossz értelemben is emlegetett Márffys könnyedség és ez az egyoldalú és egyszemszögből nézett megállapitás, hogy a mester az improvizáció briliánskezű művelője, most egyszerre megdől, amikor barackszüretet ábrázoló nagystilű *freskótervében* szinte összegezi nagy élettapasztalatát.

Sommás, nagy összefogott formák, leegyszerűsitett mozdulatok s a tájképi rész dekorativ szépsége a nagyfelületű szerkezetet tökéletes egyensúlyban tartják. Valami véglegest és megváltoztathatatlant érez benne az ember. Elragadó szinei s a fensőbbséges szellemi harmónia révén mindenképpen megérdemelné ez a pompás munka, hogy valamely nagy középületünk falát diszitse. A változatos, merész szinharmóniákat egybekapcsoló tájak mellett ott látjuk a mester önportréját, a sokat látott, tapasztalt, optimizmusában egy pillanatra sem lankadó férfi meghitt önvallomását. S amit legjobban csodálhatunk Márffy gazdag anyagában, az alkotóerő kiapadhatatlan forrását, a fiatalos vállalkozó kedvet, amely ezekre a felejthetetlenül értékes alkotásokra lenditette ecsetjét.

d. m.

Halálozás. Biró Benő Szeged városi nyug. műszaki tanácsos budapesti lakos 88 éves korában Budapesten elhúnyt.

Breyer Pál fakereskedő május 1-én elhúnyt. (X)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Biró Albert

82 éves korában csendesen elhúnyt.

Gyászolják nővére, a kiterjedt rokonság, jóbarátai és ismerősei.

Temetése kedden délelőtt 11 órakor a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Rendes feleség idegen részeg férfit nem tűrhet meg lakásában

Túl a Dunán, Baranyában történt egy forró nyári éjszakán, hogy egy részeg legényember zsonglőri ügyességgel behatolt egy lakásba, amelyben akkor egyedül tartózkodott a lakás tulajdonosának felesége. Az asszony *eltűrte, hogy a fiatal legény a villanyt lecsavarja és az ajtót bezárja.* Egy óránál tovább maradt a sötét és lezárt lakásban, anélkül, hogy az asszony tiltakozásának komolyabb jelét adta volna.

Amikor a férj erről tudomást szerzett, elhagyta feleségét, aki tartáspert inditott ellene. A férj azzal védekezett, hogy feleségét vétkes magatartása miatt nem illeti meg tartásdíj. A biróság előtt nem merült ugyan fel bizonyíték arra, hogy a feleség a házastársi hűséget megszegte, az itélet mégis elutasitó volt. A megokolás szerint *a férj jogosan hagyta el feleségét, mert az nem tiltakozott egy idegen részeg férfinak a lakásba való betolakodása ellen. Az elsőfokú itéletet a tábla is helybenhagyta.*

A Kúria elé terjesztett felülvizsgálat sem járt sikerrel. A jogerős döntés szerint: ha a feleség félt is a hangos botránytól, módja lett volna a szomszédokat feltűnés nélkül segítségül hívni és a részeg embert a lakásból eltávolitani.

Ezt hallottuk...

HATVANY LAJOS, aki hosszabb idő óta betegeskedett, a mult héten kénytelen volt magát műtétnek alávetnie. A operáció jól sikerült, úgyhogy a professzor ma már elhagyta a szanatóriumot és házikezelésben várja meg teljes meggyógyulását.

●

VICTOR EMANUEL volt olasz király — aki 1947-ben Kairóban halt meg — végrendeletet hagyott hátra, melyet most találtak meg a londoni Hambro-Bankban. A volt király titokban 1,532.267 dollárt helyezett el a bankban.

●

HANS KINDLER után más külföldi karnagyok is érkeznek Budapestre. Először Charles Bruck, francia karnagy, majd utána honfitársa, Sauret dirigens vendégszerepel.

●

A XII. KERÜLETI ELÖLJÁRÓSÁGON a községi általános iskolák növendékei tanitóik kiséretében végigjárták az elöljáróság hivatalait. A kis diákoknak az osztályvezetők magyarázták meg az egyes hivatalok munkáit.

●

PÁRISBAN kiállitották azt a repülőgépet, amellyel Bleriot 1909-ben átrepült a La Manche-csatornán.

●

KISÉRTETEKET LÁTOTT egyik budakörnyéki hegyi faluban egy kocsmából hazatérő éjféli járókelő. A rendőrökért szaladt és felkiabálta az utcák békésen alvó lakóit is, azzal, hogy az erdő szélén fehér árnyak adnak egymásnak fényjeleket. A rendőrök el is fogták a »kisérteteket«. Ekkor derült ki, hogy békés budapesti zoológusok vadásztak az erdős falucskában lepkékre. Ehhez kellett fehér leplekbe burkolózniok és éjszaka lévén, zseblámpát is használniok.

●

DÉKÁNY LÁSZLÓ, a kitünő fiatal szinész, aki jelenleg a »Szombatesti hölgy«-ben Mezey Mária fia, hamarosan apaszerepben lép fel, de nem a szinpadon, hanem »csak« az életben. Dékányék nyár végére várják a gólyát.

●

MA BUDAPESTRE ÉRKEZIK Karova Nelli bulgár énekesnő. Az Operaházban vendégszerepel, május 1-én a »Pillangókisasszony«, 10-én a »Bohémélet« cimű operákban. 13-án a Szegedi Nemzeti Szinházban a »Bohém élet«-ben énekel.

●

NEVELSK a neve új, 1100 tonnás motoros tengerjáróhajónknak, amelyet május 1. tiszteletére bocsátották vizre a Ganz-hajógyárban.

●

MŰVÉSZEK KÖREBEN élénk beszéd tárgya annak a szerencsés gyüjtőnek az esete, aki nemrég egy modern francia rajzot vásárolt. Mindössze négyszáz forintot fizetett a kis tájképért, amelyről most a Szépművészeti Múzeum megállapította, hogy a Párisban fiatalon meghalt olasz festő, Modigliani munkája és értéke hozzávetőleg 15.000 forint.

MÁJUS ELSEJÉRE ott virított a kirakatokban a piros földieper. Vásárlója azonban nem igen akadt, mert egyetlen szem ára 2.20 forint.

●

HÁROM BUDAPESTI SAKK-FELADVÁNYSZERZŐ győzelmével végződött a magyar sakkszövetség hivatalos lapjának, a »Magyar Sakkvilága«-nak 1947. évi nemzetközi kétlépéses feladványversenye. A. P. Eerkes versenybiró Wildervankban meghozott döntésével az első dijat Ebend Tibornak, a másodikat Fleck Ferencnek, a harmadikat Kardos Tivadarnak itélte.

●

— Jó, fiacskám, értem, még tart a konferencia, de miért van ma tánczene az értekezleten?...

●

A SZABAD MŰVELŐDÉS támogatásával márciusban több helyen volt olyan irodalmi megbeszélés, ahol az irók személyesen tárgyalták meg egy-egy könyvüket olvasóikkal. Békésen Darvas József, Iváncsán Tersánszky Józsi Jenő, Biharugrán Szabó Pál, Gyöngyösön Zelk Zoltán, Debrecenben Illyés Gyula tartott irodalmi megbeszélést. Előzőleg a szabadművelődési főosztály 150—150 példányban adta az olvasó kezébe az irók műveit.

●

122 DOLGOZÓ ASSZONY és leány tanul ebben az évben a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészeti karának esti tagozatán.

●

SZAKASITS ÁRPÁD köztársasági elnök kihallgatáson fogadta a soroksári református egyház küldöttségét. A küldöttség 3500 református hivő nevében köszönte meg azt a rendkivüli támogatást, amelyben a kormány az egyházközséget részesitette.

●

A DEBRECENI BARTÓK-VERSENYNEK hatalmas visszhangja van. A versenyen erősen előretörtek a vidéki fiatal művészek. A budapesti győztesek számára a Magyar Zenepedagógusok Munkaközössége május 12-én hangversenyt rendez.

Dr. Lehotay gyógyüdülő ismét üzemben. Mártonhegyi-út 53—57. T. 161-161. Saját tehenészet, nagy park. (X)

Lóverseny-történet

Irta Kálmán Jenő

Kezdő lóversenyjátékos koromban a második helyet látogattam. Már ebből is meg lehet állapitani, hogy kezdő voltam, mert a második helyen nem tudhatja az ember, mit játszanak a turf nagyfogadói, nem hall megbizható istállóhireket, nem figyelheti meg a játtatóba fölvezetett lovak testi állapotát, hanem rá van utalva az ösztöneire, a szerencséjére és azokra a felelőtlen értesülésekre, amelyeket rosszul borotvált, bricsesznadrágos ál-lovászfiúk súgnak az ember fülébe a nyereségből való utólagos juttatás reményében.

Szerencsére öreg barátom és mesterem, Simli kapitány, aki már akkor is sokat buzgólkodott, hogy mentől mélyebben beavasson a turf-tudomány számomra ma is áthatolhatatlan rejtelmeibe, egy versenynap délutánján nagylelkűen megigérte:

— Nem kell búsulni. Álljon minden futam előtt az első és második helyet elválasztó kerítésnél, én majd odajövök és idejében megsúgom a nyerőt.

Ebben maradtunk. Jött is Simli kapitány mindjárt az első futam előtt és a beavatottak fölényes arckifejezésével fülembe suttogta a varázsigét:

— Africanus!

Siettem a pénztárhoz és megtettem Africanust. A derék paripa azonban nem felelt meg a beléje helyezett bizalomnak, nem jött be se tétre, se helyre, hanem valahol a vert mezőny végén kullogott. Node sebaj, a turfon senki sem csalhatatlan, majd a második futamban megmutatja az én Simli kapitányom, hogy mit tud? Meg is mutatta. Kellő pillanatban megjelent a rácskeritésnél és bemondta:

— Bonyodalom!

Bonyodalom van vigjátéki és drámai. Ez drámai volt, mert megmaradt tőkém egyharmadát elvesztettem rajta. Bizalmam most már némileg megingott, de azzal vigasztaltam magamat, hogy hét futamból hetet mégsem olyan könnyű eltalálni. Majd a harmadik futam minden csalódásért kárpótol. Vártam tehát a hirnököt, aki jött és pihegve szólt:

— Kacorkirály!

Mondanom sem kell, hogy ez a Kacorkirály éppen olyan mesének bizonyult, mint az előző két tip és mint az utána következő Pacsirta II. Ekkor már nagyon megmérgesedtem. No megállj Simli, — gondoltam — gyere csak a kerítéshez, olyan gorombaságot kapsz, hogy attól kolduisz! De még nem is volt időm, hogy két egyenértékűnek látszó becsületsértés közül kiválasszam a súlyosabbat, amikor ott állt megint előttem. A programot a kezében tartotta, a tekintete határozatlan volt és merengő.

— Ebben a futamban — mondta — nem játszom, mert nem tudok semmi biztosat...

NÉGYS

Egy francia i

Másfél évvel ezelőtt jelent meg Párizsban a *L'ardente escale* cimü regény és hamarosan kétezer példány fogyott el belőle. A forró lüktetésü, biztos vonalvezetéssel megirt pompás könyvet *Egger* Lilla irta. Az első magyar iró, aki francia nyelven ir, mégpedig olyan tökéletesen, mintha a Szajna partján született volna. Pedig idevaló közénk Egger Lilla, — magyar földből nőtt ki ez a különös szép virág és a pesti levegőben nyilott ki. A mondain társaság atmoszférája mindig kozmopolita izü, a hálókocsik és a hotelek illata keveredik benne a lokális sajátosságokkal és ez a légkör bizonyos fokig uniformizálja és messziről felismerhetővé teszi a benne élőket, akármelyik városát a világnak nevezik is otthonuknak. Külsőségekben ehez az emberfajtához tartozik Egger Lilla is, de tehetségének erejénél fogva föléjük nőtt, kizökkent közülük.

Elragadó egyéniségéhez stilusos keret az a luxus, amely körülveszi. Szervesen hozzátartozik a pazar interieur, amelyben él, amelyből kinőtt; ez a környezet hozzájárult ahoz, hogy ilyenné formálódjék, amilyen.

Magas, karcsu testének mozgása csupa ritmus és lendület, a nagy sötét szeme, a szép piros szája csupa magabiztos életigenlést kacag. A tompa világitásu fütött szobában nyugodtan ül és mégis ugy érzik, mintha forró napsütéses, szénaillatu réten táncolna kitárt karokkal, — annyira vibrál benne a temperamentum ereje. A dáma tudatos fölénye mellett, valami különösen vonzó grácia varázsa van a lényében.

Kérdem, hogy esett az, hogy Párizsban indult meg irói pályafutása. Eleven vidáman meséli:

— Négy éves korom óta van mellettem a francia kisasszonyom, aki nevelt és ugyszólván második anyanyelvemmé vált a francia nyelv. Azáltal, hogy mindig franciául beszélek, franciául gondolkozom és igy természetes, hogy ezen a nyelven kezdtem irni is. Eleinte csak a magam örömére irtam, nem is gondoltam arra, hogy megjelentessem az irásaimat. Aztán egyszer megmutattam egyik novellámat Molnár Géza professzornak, aki régi jóbarátja a családomnak. Ő biztatott az irásra és ő állapitotta meg először, hogy tehetségem van.

teratura olvasói természetesen jól sejtik, hogy a londoni könyvkereskedő a Szendrey Julia-aukció katalogusa iránt érdeklődött a Literatura kiadóhivatalánál. De hogy a pesti posta ezen a címen megtalálta a helyes címzettet, az ötletességre és pontosságra vall. Derék posta!

A LITERATURA mostí számának címlapján közölt képet Pátzay Pálnak Márffy Ödön művészetéről irott könyvéből (Paul Cordon Verlag, Berlin, 1928, 14 oldal és 32 tábla, ára 5 pengő) vettük.

Ozorayné Kálmán Margit: Halálos összetartozás. *(Szinjáték. XXXIV. és 208 old. Budapest, Katz G. kiadása.)* Ozorayné Kálmán Margit neve nem ismeretlen az irodalomban. Azok közé a fenkölten gondolkozó és mélyen érző lelkek közé tartozik, akik a drámai formát választják minden mondani valójuk előadására tekintet nélkül arra, vajjon csakugyan a szinpad dobogóját kivánja-e az a mondanivalója vagy a csöndes magános elmerülés nyugodt óráit, amikor a kezünkben lelehanyatló könyv fölött ujra visszaszállunk a gondolatok árján, amit szinpadi előadásnál lehetetlenné tesz a gyorsan elrepülő szó. Természetesen van az irónőnek olyan mondanivalója is, amely egyenesen szinpadra kivánkozik. *Anna* cimü drámáját, amely különben akadémiai dicséretet is kapott, nagy sikerrel mutatták be a Budai Szinkörben. Akadémiai dicséretben részesült *Skála* cimü komédiája is, amely eddig három kiadásban fogyott el, jeléül annak, hogy a drámai forma egyáltalán nem ellensége az elvonult és elmélyedő olvasásnak sem. Ilyen elmélyedő, mélyen megfogó olvasmánynak szánta szerzője *Halálos összetartozás* cimü drámai költeményét is, amely már terjedelmével is tullépi egy rendes esti előadás méreteit. Ozorayné a legizgalmasabb témát dolgozta fel ebben a drámai költeményében: a lélek halálontuli létét ebben a világban, a testétől szabadult szellem utjait s azokat a misztikus összefüggéseket, amelyeket ez az ut teremt. A darab, amely négy felvonáson belül számos képből áll, ősindiai miliőből indul ki s azután hatalmas szókellésekben iveli át a világtörténelmet és egyre másmás korban és más miliőben mutatja be ugyanannak a szellemi komplexusnak más-más megtestesülését. Minden kép egy-egy magában befejezett, hatásos, romantikus lendületü kis darab, mig az egész mü önmagában lángoló tiltakozás minden öngyilkos gondolat ellen. Ozorayné fantáziája gazdag és merész röptü, szinei romantikusak, egész koncepciója érdekes. Drámája értékes s amellett mélyen elgondolkoztató olvasmány. A darabot terjedelmes előszó vezeti be, amelyben a szerző a mai társadalom egész szerkezetére s az élet minden megnyilvánulására való tekintettel próbálja megéreztetni a halálon tuli élet misztériumát, nagy tudással sorakoztatva fel e téren a különböző vallási felfogásokat s ennek a gondolatnak vagy hitnek az evolucióját. Ma amikor a teoszofikus elmélyedésnek annyi hive van, bizonyára nagyon sokan veszik majd kezükbe a legnagyobb érdeklődéssel Ozorayné értékes munkáját.

Literatura 1929, 81. l.
3. szám

A kiállított műveket a Magyar Nemzeti Galéria
és magángyűjtők anyagából válogatta:
Szatmári Gizella

A kiállítás megtekinthető:
1996. október 11– 1997. január 5.

F.k.: dr. Trogmayer Ottó

M·Á·R·F·F·Y Ö·D·Ö·N

1878–1959

FESTŐMŰVÉSZ EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

A Magyar Nemzeti Galéria
és a Móra Ferenc Múzeum
tisztelettel meghívja Önt és Barátait
a múzeum II. emeleti kiállítótermébe
(Szeged, Roosevelt tér 1–3.)

MÁRFFY ÖDÖN

festőművész

emlékkiállításának megnyitására

A tárlatot 1996. október 11-én,
pénteken du. fél 5 órakor

dr. Apró Ferenc
helytörténész nyitja meg

Márffy Ödön

LITERATURA

BESZÁMOLÓ A SZELLEMI ÉLETRŐL

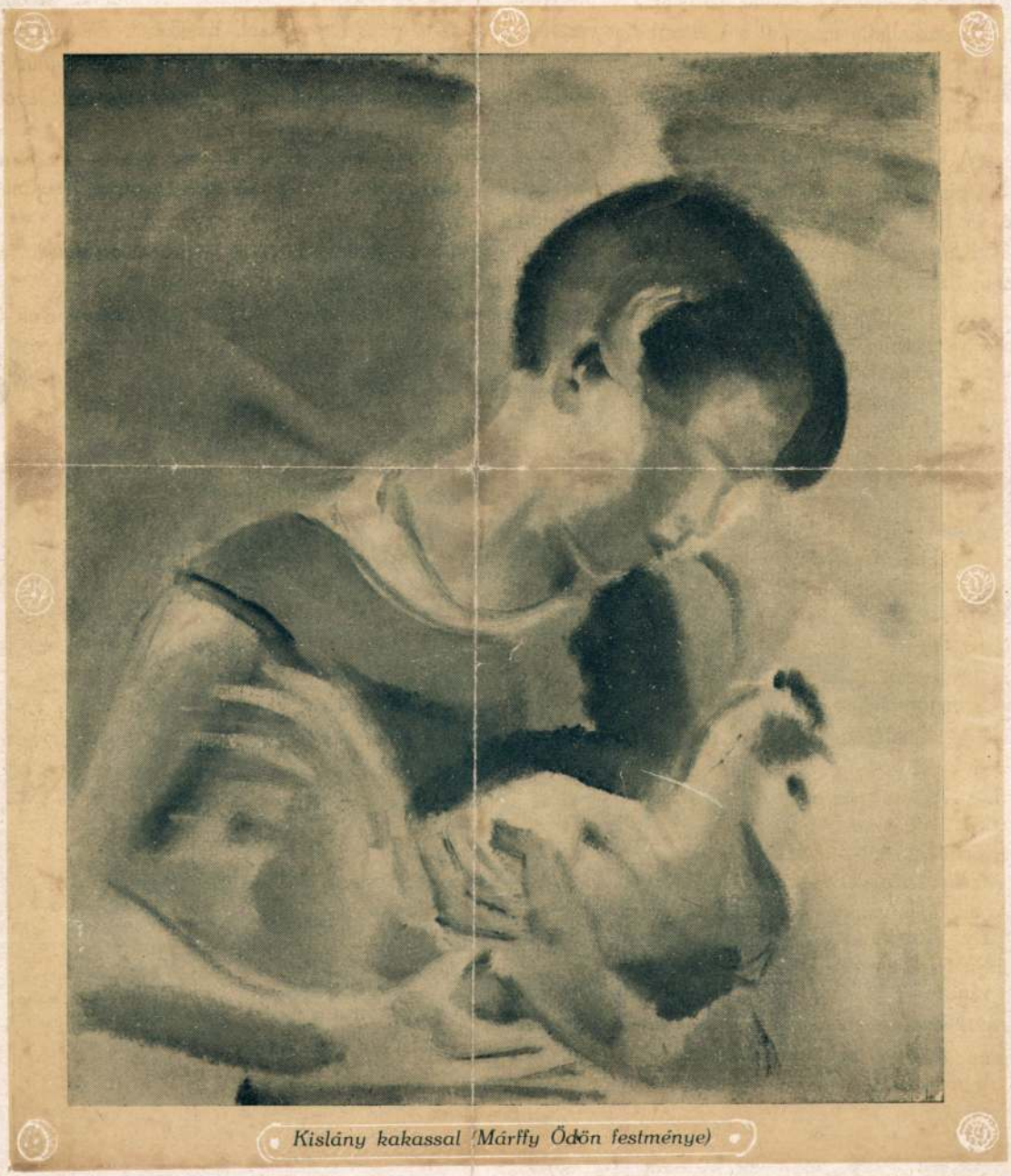

Kislány kakassal (Márffy Ödön festménye)

IV. évfolyam, 3. szám Budapest, 1929 március

Ára 60 fillér

LITERATURA

BESZÁMOLÓ A SZELLEMI ÉLETRŐL

A LITERATURA évente tizenkétszer, havonta jelenik meg. Minden egyes száma bőségesen számol be a magyar és a külföldi irodalom, tudomány és művészet legfrissebb jelenségeiről, mindenkor érdekes, eredeti formában. Megszólaltatja magukat a szellemi élet vezetőit, eleven riportázs formájában, nagyképű, de unalmas „tanulmányok" mellőzésével mondja el az olvasónak, hogy mi történik itthon és a külföldön a könyv kulturája körül. Közelebb hozza az irót és az olvasót, akiket eddig a könyvkiadás különböző adminisztrativ külsőségei távoltartottak egymástól.

A LITERATURA az olvasónak vezetője is akar lenni abban, hogy minő könyvek azok — idehaza és külföldön —, amelyeket olvasnia érdemes és kell; bőséges bibliográfiai rovatában pedig egyúttal áttekintést nyujt arról is, hogy egy-egy kérdésről mi a legujabb szakirodalom.

Külön értéke továbbá a LITERATURA-nak a „Tudományos gyüjtemény" rovata, amelynek keretében hónapról-hónapra, közérthetően ismerteti a különböző tudományágak legfrissebb eredményeit.

A LITERATURA tehát nem kritikai, nem szépirodalmi, nem esztétizáló és nem tudományos folyóirat, hanem bőségesen illusztrált, érdekes riportujság a szellemi életről.

Az 1929 márciusi szám tartalma:

Ujfajta képes folyóirat indul Magyarországon . . . . . 73—75
A Magyar Könyvnap . . . . . 76—77
Balassa József: A Magyar Könyv Hete . 76—77
Kemény István dr.: A »Könyv napja« Németországban 77
Hazai 's külföldi tudósitások . . . . 78—81
Rákosi Jenőről . . . . . 78—79
(k. i.): Irodalmi mozgalmak — a határokon tul . . . . . 79—80
Négyszem közt. — *Rónay Mária:* Egy francia iró, aki magyar . . . . 82—83
Irók arcképcsarnoka. — *Gyomai Imre:* Ilya Ehrenbourg . . . . . 84—86
Az ifju Németország. — *Tábori Pál:* Két vándor . . . . . 87—89
Hasznos mulatságok . . . . . 90—93
Káldor György dr.: Yolán, a puszták leánya . . . . . 90—91
A kártya története . . . . . 92—93
Ezekről a könyvekről beszélnek . . . . 94—96
Versek 94
Magyar regények és elbeszélések . . . 95
Külföldi regények és elbeszélések . . . 95—96
Tudományos gyüjtemény . . . . . 97—105
Kállay Miklós: Négyszem közt Sik Sándorral . . . . . 97—101
Böngészés közben . . . . . 101—102
Beküldött könyvek és folyóiratok . . 105
Muzsika . . . . . 106—108
Schubert és Hortense királyné . . . 106
H.: Uj zenekar Párizsban . . . . . 106—107
Magyar muzsikusok külföldön . . . 107
Külföldi zenei hirek 107
Zenei irodalom 107

Az évi 12 szám előfizetési ára évi 6 pengő, amelyet több részletben is elfogad a kiadóhivatal (Budapest, IV, Muzeum-körút 3)

A „Muzsika" melléklettel együtt egy szám ára 60 fillér

LITERATURA

BESZÁMOLÓ A SZELLEMI ÉLETRŐL

A LITERATURA évente tizenkétszer, havonta jelenik meg. Minden egyes száma bőségesen számol be a magyar és a külföldi irodalom, tudomány és művészet legfrissebb jelenségeiről, mindenkor érdekes, eredeti formában. Megszólaltatja magukat a szellemi élet vezetőit eleven riportázs formájában, nagyképű, de unalmas »tanulmányok« mellőzésével mondja el az olvasónak, hogy mi történik itthon és a külföldön a könyv kulturája körül. Közelebb hozza az írót és az olvasót, akiket eddig a könyvkiadás különböző adminisztrativ külsőségei távoltartanak egymástól. A LITERATURA az olvasónak vezetője is akar lenni abban, hogy minő könyvek azok – idehaza és külföldön –, amelyeket olvasnia érdemes és kell; bőséges bibliográfiai rovatában pedig egyuttal áttekintést nyujt arról is, hogy egy-egy kérdésről mi a legujabb szakirodalom. Külön értéke továbbá a LITERATURÁ-nak a »Tudományos gyüjtemény« rovata, amelynek keretében hónapról-hónapra, közérthetően ismerteti a különböző tudományágak legfrissebb eredményeit. A LITERATURA tehát nem kritikai, nem szépirodalmi, nem esztétikázó és nem tudományos folyóirat, hanem bőségesen illusztrált, érdekes riportujság a szellemi életről.

Az októberi szám tartalma:

R. M.: A történelmi nevezetességü Ady-vita . . . . . 341—344
Hazai 's külföldi tudósitások . . . . 345—348
A Magyar könyv mesterei . . . . . 349—351
Irók arcképcsarnoka . . . . . 352—355
y. n.: Miss Duncan D'Annunzióról . . 352—355
Hasznos mulatságok . . . . . 356—360
Kárpáti Aurél: Márffy Ödön müvészete 356—360
Ezekről a könyvekről beszélnek . . 361
Tudományos gyüjtemény . . . . . 362—367
Supka Géza dr.: Emil Ludwig . . . . 362—365
Rónay Mária: A magyar operette megszületése . . . . . 368—372
Muzsika . . . . . 373—376
Szánthó Dénes: Muzsikakeresés a könyvszekrényben . . . . . 373—376

Az évi 12 szám előfizetési ára évi 6 pengő, amelyet több részletben is elfogad a kiadóhivatal (Budapest, IV, Muzeum körút 3 szám)

A „Muzsika" melléklettel együtt egy szám ára 60 fillér

LITERATURA

BESZÁMOLÓ A SZELLEMI ÉLETRŐL

Márlfy Ödön: Pirosruhás hölgy

IV. évfolyam, 10. szám **Budapest, 1929 október**

Ára 60 fillér

74. Márffy Ödön: Önarckép.
(Budapest, magántulajdon)

Genthon: Az új magyar festőm. 155.

Márffy Ödön

Márffy Ödön

1948 NOV. 22

FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG

93

Terveim? Dolgozni, dolgozni, dolgozni!

mondja Márffy Ödön 70 születésnapján

Holnap lesz 70 éves *Márffy* Ödön festőművész, a mai magyar képzőművész, a mai magyar képzőművészet egyik legkiemelkedőbb egyénisége. Márffy az avantgardistákhoz tartozott, éppen 40 éve alakult meg a híres »*Nyolcak*«, amelynek Márffy mellett *Berény* Róbert, *Kernstok* Károly, *Czóbel* Béla, *Pór* Bertalan is tagjai voltak, a »nyolcakkal« indult meg a magyar festőművészet új forradalma. A »Nyolcak« munkáját az első világháború akasztotta meg, az ellenforradalom, a Horthy-reakció kezdetekor tagjai szétszéledtek, többen emigráltak. A »Nyolcak« szerepét a huszas évek közepetáján a »Kút« vette át, ebben a művészi közösségben ismét egymásra találtak a haladó művészek. Márffy évtizedig volt a »Kút« elnöke. *A népi demokrácia Márffyt a felszabadulás után a Képzőművészeti Állami Nagy Aranyéremmel tüntette ki.*

Beszélgettünk a fiatalos, ma is aktív, ruganyos mesterrel. Mosolyogva mondja:

— Most derül ki, mennyi rosszakarója van az embernek. Bármennyire is szeretném elfelejteni, mégis előkaparják a születésnapi dátumot...

A mai fiatalokra fordul a szó.

— A mai fiatal festőnemzedék nagyon egészséges, *jó úton halad* — mondja Márffy. — Konstruktív, összefogó művészet van kialakulóban, és sok erőteljes tehetséget látok a fiatalok között, akik nehéz anyagi helyzetük ellenére bátran és kedvvel dolgoznak és a maguk művészi eszközeivel részt vesznek a népi demokrácia erőfeszítéseiben. *A Képzőművészeti Főiskola újabban jó kezekbe került*, a régi konzervatív tanárok eltávoztak és kitűnő művészeknek adtak helyet katedráikon. Régen nagy volt a fiatal művészek nyomora, csak a kurzus kegyeltjei, egy-két kiváltságos jutott ösztöndíjhoz tanulmányai támogatásaképen, ma a tehetséges fiatalok nagy tömegben kapnak ösztöndíjakat.

Művészi kérdésekre, az új művészetpolitikára terelődik a beszélgetés.

— *A világosságot, tisztaságot, fegyelmezettséget* keresem a művészetben. Az új művészetpolitika, amelynek célja *a nagytömegek bevonása*, mindenképpen *helyes*. Közelebb kell hozni egymáshoz a tömegeket és a művészeket. A nép felemeléséhez tartozik a művészet megértése, ezért örömmel kell látnunk azokat a nagy erőfeszítéseket — vitáik rendezése, tárlatvezetések, stb. — amelyeknek célja *megtanítani a tömegeket: hogyan nézzék a képeket, hogyan értsék meg a művészi alkotásokat.* Azelőtt *nem törődtek a széles tömegek művészi igényeivel*, ma az illetékesek minden eszközzel támogatják a művészetek eljuttatását a legszélesebb rétegekhez.

A mester elmondja, hogy jelenleg nagy lovas-kompozición és egy halászokat ábrázoló festményen dolgozik. Terveiről kérdezzük. A 70 éves Márffy Ödön elgondolkozik.

— Terveim? Hát Istenem... *Dolgozni, dolgozni, dolgozni.* Szeretnék egy nagy freskót festeni...

zeum építkezésére engedélyezett 450.000 K államsegély 4. részlete fejében --- --- --- --- --- --- 34000 «

4. A *marosvásárhelyi* Közművelődési Ház könyvtára felszerelésére --- 4000 «

5. A *sepsiszentgyörgyi* Székely Nemzeti Múzeum építkezésére és berendezésére --- --- --- --- --- --- 28000 «

6. A *veszprémi* múzeum építkezésére engedélyezett 120.000 K államsegély 7-ik részlete fejében --- --- --- 5000 «

Összesen 75250 K.

A Főfelügyelőség ez államsegélyek engedélyezésére vonatkozó javaslatát 1914. márcz. hó 9-én 314. sz. a. terjesztette fel a vall. és közokt. miniszter úrhoz, aki azt jún. 5-én kelt 36,098. sz. rendeletével hagyta jóvá és a segélyeket utalványozta.

Az Orsz. Tanács hatáskörébe tartozó könyvtárak és intézmények 1914. félévi államsegélyei tárgyában az Orsz. Tanács f. é. márcz. hó 12-én 196. sz. a. a következő javaslatot terjesztette a vall. és közokt. miniszter úr elé:

Fedezet: 71.000 K.

könyvtárának --- --- --- --- --- ---

2. A csikszeredai r. kath. főgimn. könyvtárának --- --- --- --- --- --- ---

3. A kézdivásárhelyi r. kath. főgimn. könyvtárának --- --- --- --- --- ---

4. A zilahi ref. főgimn. könyvtárának

5. A hódmezővásárhelyi városi közkönyvtárnak --- --- --- --- --- --- ---

6. A pécsi ingyenes népkönyvtár-egyesületnek --- --- --- --- --- --- ---

7. A zólyomi városi közkönyvtárnak 3000 K II. részlete --- --- --- --- ---

8. A nagyváradi városi közkönyvtárnak 5000 K II. részlete --- --- --- --- ---

9. A gyomai községi népkönyvtárnak ---

10. A nagykanizsai városi közkönyvtárnak 10000 K II. részlete --- --- --- ---

11. A temesvári vakok ipari és képző intézetének --- --- --- --- --- --- ---

12. A berzeviczei népisk. és ifj. egyesületnek --- --- --- --- --- --- ---

13. A czibakházai leányegyesületnek ---

14. A felkai Tátra-Múzeumegyesület könyvtárának --- --- --- --- --- ---

15. A győri Népkönyvtár-Egyesületnek

16. A kecskeméti városi tanácsnak

FÜGGETLEN MAGYAR

Amiről

LERÁNTO

Irta

A Ruhr-kérdés nálunk a ujságolvasót elsősorban dü rétja. Hogyan? Hát megin akarják adni a némete Ruhrt? Hát ezek semmit nultak? Hát megint ugyanazt a korlátoltságot, első világháború után? A ember így füstölög magá anélkül, hogy tudná, maga rolja annak a bizonyos szt körnek a határát. Ne ugyanis kényelmesen alanyt használni, hanem nézni, kik akarják vissz Ruhrt, kik azok, akik sem tanultak, kik azok, akik n lik a mult hibáit? És, ha lyesen megfeleltünk, akk csak lehet, de kötelező is következő kérdést: És akarják visszaadni a né a nagy hadianyaggyáral, nem akarják újra felhízla met nacionalizmus feneva

Akik akarják és akik nem

Az első kérdéssorra a válasz egyszerű: Az amerikaiak akarják visszaadni a Ruhrt a németeknek és ebben a politikájukban elég jó segítőtársra leltek az angolokban. E végzetes politikával szemben állnak a Szovjetunió és a népi demokráciák, szóval azok az országok, amelyek saját testükön szenvedték el a Ruhrvidéken gyártott fegyverek pusztításait. Idáig a képlet a nemzetközi politikában már-már megszokott helyzetet rögzít. Már-már bele is törődtünk abba, hogy akár a középkorban, hie guelf, hie ghibellin, két tábor, két világ áll egymással szemben. A Ruhr-kérdés azonban egyszerre megbolygatta az imperialisták táborát, egyszerre megzavarta azt a vélt vezetőszerepet, amellyel az amerikaiak a Marshall-országoknak parancsolgatnak. A Ruhr-kérdésben a franciák

landiában, Belgiumban, Norvégiában, de még Olaszországban és Angliában is rádöbben a közvélemény arra, hogy az amerikai segítség ára a német veszély újjáélesztése. Aki pedig eddig a felismerésig eljutott, azt csak egy lépés választja el attól, hogy teljesen kiábránduljon az amerikai politikából.

A jövő kapuja

Ez az első eredmény, mint minden lélektani mozzanat, ma még fel nem mérhető, de a sajtón keresztül már érzékelhető. A második eredmény azonban már ma is világpolitikai ténynek számít: az imperializmus táborában napvilágra bukkantak az eddig rejtett ellentétek. Kiderült, hogy a Hitlertől átvett szovjetellenesség és antibolsevizmus most sem elég erős ahhoz, hogy az európai népeket tulajdon érdekeik ellen mozgósíthas- ... amikor az ameri-

Márffy Ödön, festő

Boncza Berta később férjhez ment Márffy Ödön festőművészhez. Az asszony költeményei Csinszka versei címen 1931-ben kötetben megjelentek. Boncza Berta Budapesten, 1934-ben halt meg.

—: Csinszka, közelről

Esti Hírlap, Bp. 1977 febr. 26.

6

Két fiatal festőnk.

Budapest, március 20.

A festők egy bizonyos korukig jól teszik, ha gyüjteményes kiállitásaikban nem összegyüjtött, hanem válogatott müveiket állitják ki. Amikor az igazukért már nem küzdeniök kell, amikor már diadalmaskodtak, bemutathatják még azokat a dolgozataikat is, amelyek nem kialakulásuk dokumentumai, hanem csak a kialakulásnak próbálkozásai. A közönséget érdeklik a diadalmasoknak próbálkozásai is; nem is mint müvészi nyilvánulások, hanem mint emberi intimitások. Sem *Gulácsy* Lajos, sem *Márffy* Ödön nem tartoznak még a diadalmasok közé. Még nem érkeztek, még csak jönnek, mégis szivesen látjuk az „Uránia“ müintézetben rendezett gyüjteményes kiállitásukat. Mert a küzködésük nemesen becsületes, becsületesen lelkes, s mert róla csakis ugy tehetnek tanuságot, ha egész képsorozatban szólalhatnak meg. Az ő küzködésük, az ő próbálkozásuk a müvészetben való hitnek áhitata. Az olyan ember, aki igy jön, rászolgál arra, hogy az érkezése elé érdeklődve nézzünk.

Márffy és Gulácsy is más-máshonnan jön. Az egyik a párisi müvészetből, a másik az olaszországi képtárakból és templomokból. Márffy arról a küszöbről köszönt hozzánk, amelyen az impresszionizmus a stilizáltságba lép, Gulácsy a prerafaelitákból Rosettin és — Marrésen ke[illegible]l közeledik oda, ahol az egyénisége é[illegible]. Márffy a közvetetlenebb, Gulácsy a komplikáltabb, noha éppen Gulácsy erőszakolja a primitivitást. Márffy a foltok mélységét, összehangoltságuk szépségét, vagy kontrasztjuk tüzét, s az őket tartó vonalak ritmusának hol fenséges nyugodtságát, hol izgalmas beszédességét keresi. Gulácsy a hangulat mélységét, az összehangolásnak szinte melankóliáját, a ritmus darabos egyszerüségének mesterkéletlenségét keresi. És mindketten sokat találtak meg abból, amit kerestek. De még nem találták meg a maguk külön, sajátos, egyéni beszédességét. Az iskolájuk, a szó legnemesebb értelmében vett iskolájuk hangja tulharsogja az ő szólamukat. Az egyiknek müveiből kiszólal az uj francia egyszerüségvágy mestereinek tanitása, a másiknak képeiben dominálva érvényesül a régi s az uj prerafaeliták, s a német és francia primitivisták hatása. És Marrés is és Böcklin is. Érdekes és értékes iskolák, s a két ifju lelkesen tanul bennük.

Márffy és Gulácsy egymásnak mindenképpen ellentétei. Az egyiket a festői öröm, a másikat a hangulat boldogsága ösztökéli. S az egyik csupa — festék, a másik csupa könyü. Márffy a festék hatalma és a szin ereje dolgában még tépelődik, Gulácsy a hangulat hatalma és festőin beszédes kifejezése dolgában még nem jutott megállapodottságra. Talán azért sem, mert a maguk vágyakozásától eltelten elkerülték azt a fáradságos utat, amelyen a müvész fölszedi a mestersége eszközeit. A vágyakozásuk, az akaratuk, a lelkesedésük dominál a tudásuk fölött. Talán az a félreértés birja őket is az emlitettem ut elkerülésére, hogy a tudás és a tulmüvészieskedettség egybevágó fogalmak. Dehogy is azok. A nagy, az erős, az intenziv tudás módot ad a festőnek distingválni az okvetetlenül szükséges és a föltétlenül fölösleges közt. Csakis a nagy tudástól át meg átitaottan kereshetik a Ganginek a tudás eredményeitől való szabadulást. Csak nagyon sokat tudva lehet a tudást értékelni, és fölismerni, hogy mi benne a béklyó s a nyüg. A mi két fiatalunk még nagyon távol van ettől a megismeréstől.

Hanem azért Márffy Ödön és Gulácsy Lajos képkiállitása örvendetes müvészi jelenség. A müvészetért hevülő ember jól érzi magát benne. Mert sok lelkes fiatalság, sok erkölcsi komolyság, sok nagyratörő tiszta akarat nyilvánul benne. S csak kevés póz. Márffy képein még kevesebb, mint a Gulácsyéin. Az elszánt ifjuság pózja nem mindig szinészkedés, hanem néha a szertartás tartalmasságába vetett hitnek nyilvánulása. Hadd hihessem, hogy Gulácsy pózolása csakis ez. Márffy közvetetlen lelkessége, Gulácsy spekulativ primitivitása, bármily ellentétesek is, egy ugyanannak a modernségnek megszólalásai. A modernség száz ellentétes irányt, törekvést, jogot és formát érlelt, s valamennyi megfér egymással. Mert a modernség nem egyéb, mint az egyéniségnek mindenképpen szabad érvényesülésére való szenvedelmes, boldogságos vágyakozás.

g.

1933-34.

...os Bizottsága.

...tartás

...1 §-ának 3. bekezdése
...si ügyekben az 1933 évi
...szügyminiszteri enge-
...2%-os járulékokról.
...933 sz. ügyiratot:)

Egész évre . . . 28 kor. — fill.

*

Franciaország, Belgium, Svájc, Olaszorszá
és a Balkán-államok területére:
Egy hóra 5 frank, negyedévre 15 frank.
Németországba:
Egy hóra 3 márka, negyedévre 9 márka.
Angliába:
Egy hóra 4 shilling, negyedévre 12 shillin
Oroszországba:
Egy hóra 2 rubel, negyedévre 6 rubel.
Az északamerikai Egyesült-Államokba:
Egy hóra 1 dollár, negyedévre 3 dollár.

*

A leszavazott francia kormány.

Páris, március 26. A kamara mai ülésén a 1903. évfolyambeli katonák hazabocsátására vonat kozó interpellációt nyujtottak be. A kormány *elle nezte* a kivánságot, a kamara mégis *harmincnég szótöbbséggel napirendet fogadott el*, amely a kato nák hazabocsátását követelte. Utóbb azonban egy má sik napirendben a kamara tulnyomó nagy többségge *bizalmat* szavazott a kormánynak.

Stolypin a hadbiróságokért.

Pétervár, március 26. A duma mai ülésé egész nap a rögtönitélő biróságok megszünteté sére irányuló inditványt tárgyalták. A vita be fejezése után *Stolypin* miniszterelnök emelkedet szólásra és kijelentette, hogy a törvényt csal akkor lehet módositani, ha erre vonatkozó terve zet kerül a duma elé. De eltekintve a formáli mérlegeléstől, nyilvánvaló, hogy a duma a kor mánytól öszinte választ vár. Ha az országot ve szély fenyegeti, egész kivételes és szigoru intéz kedéseket kell tenni. Nincs oly törvényhozás mely megtiltaná a kormánynak, hogy a normá lis utról letérve megtegye a szükséges intézke déseket, mihelyt az állami szervezet alapjait ve szély fenyegeti. Kellemetlen percek azok az ál lam életében, ha a kényszer erősebb a jognál, h a teóriák biztonsága és a haza biztonsága közöt kell választanunk. Az oly ideiglenes intézkedé sek, amilyenek a rögtönitélő biróság, nem vehetil át a tartós intézmények jellegét. A kihágáso özönét meg kell gátolnunk; én lemondhatok, de *kormány kivételes intézkedések nélkül nem bizto sithatja a rendet és nyugalmat*. A miniszterelnök ezután felolvassa a szocialisták és forradalmáro kongresszusain elfogadott határozatokat.

gyverszünetért és Vietnam egységéért

d Nép" kiküldött munkatársának telefonjelentése

fontos és kényes probléma, hiszen a demarkációs vonal átmenetileg ketté fogja osztani Vietnamot. A legutóbbi napokban különböző hírek voltak forgalomban arról, hogy a Vietnami Demokratikus Köztársaság küldöttsége, illetve a francia küldöttség milyen demarkációs vonalat javasol. A «The Times» július 12-i száma a következőket írja: *«Még nincs megegyezés arról a vonalról, amelyet fegyverszünet esetén meg kell vonni Észak- és Dél-Vietnam között. A franciák most is a 18. szélességi fokról beszélnek, a vietnamiak pedig a 13-ról».* A «The Times» értesülését elég sok oldalról megerősítik. Azt is elég nyiltan mondogatják az értekezlet köreiben, hogy a francia küldöttség nagyon merev magatartást tanusított, s ezért a demarkációs vonalról folytatott megbeszélések még nem vezettek eredményre.

Teljesen nyilvánvaló, hogy a 18. szélességi fok mint demarkációs vonal nem reális, nem felel meg a tényleges erőviszonyoknak, nem felel meg sem a katonai, sem a politikai helyzetnek. A franciak által javasolt demarkációs vonaltól *délre* ugyanis a vietnami néphadsereg erős, reguláris alakulatai működnek, s nagyon jelentős területek vannak a néphadsereg kezén. A kezdeményezés a 18. szélességi foktól délre is szilárdan a vietnami néphadseregé, amelynek alakulatai a fővárosnak, *Szaigonnak* közvetlen közelében is működnek. A franciáknak viszont a 18. szélességi foktól *északra* lényegében csak egy fontos támaszpontjuk van: Hanoi-Haiphong körzete.

Ez a körzet azonban védhetetlen. Ely tábornok mult hét pénteken felszólította Hanoi francia polgári lakosságát, hogy hagyja el a várost, s megkezdték az angol és az amerikai állampolgárok elszállításának előkészitését is.

Genfben is «leirták» már Hanoit, s a nyugati lapok állandóan hangsúlyozzák, hogy a francia gyarmati hadsereg helyzete Indokínában rendkívül rossz. A francia küldöttség tehát egy olyan demarkációs vonalat javasol, amely *északon* csak azt adná a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak, ami már úgyis az övé vagy egészen rövid időn belül az övé lesz, *délen* viszont jelentős területeket elvenne tőle. Nehéz elképzelni, hogy a francia küldöttség ne látná javaslatának képtelenségét. Éppen ezért — ha valóban megegyezést akar — előbb-utóbb változtatnia kell merev álláspontján.

Még bonyolultabb a helyzet Laosszal és különösen Kambodzsával kapcsolatban. A kambodzsai küldöttség azzal állt elő, amikor a fegyverszünet ellenőrzéséről tárgyaltak, hogy nem enged beleszólást sem abba, hogy *honnan* szállítanak fegyvereket Kambodzsába, sem abba, hogy *milyen nemzetiségű* katonai szakértők képezik ki a kambodzsai hadsereget. Általános vélemény szerint

a kambodzsai küldöttség lényegében azt jelentette be, hogy Kambodzsa a fegyverszünet után sem hajlandó lemondani az amerikai fegyverszállitmányokról és az amerikai katonai szakértőkről.

Könnyű elképzelni, hogy a vietnami fegyverszünet nem sokáig tartana, ha a fegyverszünet életbelépésével egy időben Kambodzsában egy amerikai támaszpont «lépne életbe».

És a politikai kérdések?

A tárgyalások tehát tovább folynak a vietnami, laoszi és kambodzsai fegyverszünet részleteiről. És mi van a politikai kérdésekkel? A két legfontosabb politikai probléma: az összvietnami *választások* lebonyolítása, más szóval az ország egységének biztosítása; és *a külföldi csapatok kivonása*, más szóval az ország függetlenségének biztositása. Vietnam függetlensége nem zárja ki a szoros gazdasági és kulturális kapcsolatokat a Francia Unióval, sőt éppen a függetlenség és az egység a feltétele annak, hogy ezek a kapcsolatok valóban gyümölcsözőek legyenek. Valószínűleg a francia küldöttség tagjai is tudják ezt. *Ha viszont tudják, akkor mi az oka és értelme a politikai kérdések megvitatásától való huzódozásnak?* Azt mondják, hogy ugyanezt megkérdezte a Vietnami Demokratikus Köztársaság küldöttségének egyik tagja egy francia diplomatától.

A válasz állitólag az volt, hogy nem Franciaország húzódozik a politikai tárgyalásoktól, hanem az Egyesült Államok.

Ezzel mindenesetre a megegyezés fő akadályára mutatott rá a francia diplomata. Most, a genfi értekezlet döntő napjaiban az amerikai külpolitikának két vonala van. Az első: a megegyezés megakadályozása. Ennek fő módszere (legalább is a nyiltan alkalmazott módszerek közül) *a Franciaországra gyakorolt nyomás*, amelynek legújabb formája: Dulles, illétve Bedell-Smith távolmaradása a genfi értekezlettől. Morton, amerikai külügyi államtitkár vasárnap kijelentette, hogy az Egyesült Államok «nem járul hozzá» semmi olyan megállapodáshoz, amely «kiterjeszti a kommunista ellenőrzést Délkelet-Ázsia felett». Ez magyarul azt jelenti, hogy az Egyesült Államok «nem járul hozzá» *semmiféle* megegyezéshez Indokínában. És az amerikai sajtó nem győzi ismételni, hogy

Dulles, illetve Bedell-Smith azért nem megy Genfbe, mert nem akar «jelenlétével szentesiteni» egy olyan megállapodást, amely az Egyesült Államok kormányának nincsen ínyére

Lehet, hogy Dulles vagy Bedell-Smith még meggondolja magát, s egy napon megérkezik az értekezletre. *De ez a most folyó franciaellenes hidegháborún nem változtat.* Dulles arról akarja meggyőzni Franciaországot, hogyha megegyezik — egyedül marad. (Az «AFP» jelenti, hogy Dulles Párizsba utazik. E hír a késő éjszakai órákban érkezett. — *A szerk.*) A francia reakció — a «Le Figaro» című lap, az MRP és más pártok egyes politikusai stb. — ugyancsak felkapta ezt a csatakiáltást, s Cassandra-jóslatok jelennek meg arról, hogy ha Franciaország fegyverszünetet köt, akkor elveszíti az Egyesült Államok szövetségét stb. Mindez arra való, hogy megijessze, visszariassza a francia kormányt a döntő lépéstől.

Bevetették az amerikaiak vietnami ügynökeiket is. A Bao Daj-féle kormány képviselői kijelentik, hogy körömszakadtáig fogják a fegyverszünetet ellenezni, «mert az Vietnam kettéosztását jelenti». A vietnami nemzetnek ugyanezek a barátai különösmód magát a háborút, amely az ország lángbaborítását jelenti, egyáltalában nem sérelmezik, sőt minden erejükkel szítják... Önmagukban persze e politikusok nem volnának veszélyesek, *de ha az Egyesült Államok támogatja őket, komoly zavarokat okozhatnak.*

A baodajisták «tiltakozása» annál is képmutatóbb, mert ismeretes az Egyesült Államok politikájának *másik vonala*, amelyre abban az esetben akarnak átváltani, ha a fegyverszünet megakadályozása nem sikerül. E másik vonal: *Vietnam tartós kettéosztása.* Semmiféle propagandahadjárat, az amerikai sajtó legvadabb rikácsolása sem változtathatja meg azt a tényt, hogy

Vietnam kettéosztását az Egyesült Államok akarja.

Ha a fegyverszünetet nem lehet megakadályozni, akkor legyen fegyverszünet, de politikai megállapodás *nélkül* — ez az amerikai politika. *Az Egyesült Államok kormánya azt tervezi, hogy Dél-Vietnamban és Kambodzsában erős katonai támaszpontokat épit ki. Ilyen körülmények között Dél-Vietnam állandó fenyegetést jelentene Délkelet-Ázsia és az egész világ békéje ellen.*

Ez az oka annak, hogy a harc ma Genfben nemcsak a fegyverszünetért folyik, hanem *Vietnam egységéért és függetlenségéért is:* a harc nemcsak a fegyverszünetért folyik, hanem a békéért, az amerikai tervek kudarcáért.

Régis Bergeron

Szabad Nép
1954. júl. 13.

4

Magyar festők képei Párizsban

Párizs már a multban is gyakran részesült abban a megtiszteltetésben, hogy magyar művészeket fogadhatott falai között. A két ország festői és írói között régóta fennáll a mindkettőjük számára termékeny és gyümölcsöző cserekapcsolat. Régi hagyomány ez, amely nem ment feledésbe Franciaországban. Csak néhány hónapja még, hogy felidézték ezeket a kulturális kapcsolatokat Barbizonban. Paál László, a nagy magyar festő halálának évfordulóját ünnepelték meg, aki gyakran dolgozott ezen a francia tájon, amelyet annyira szeretett.

Júniusban a párizsi Modern Művészet Múzeumában rendezett tárlaton 32 mai magyar festő több mint 40 műve szerepelt, s ez a tény ismét felelevenítette ezt a hagyományt. A franciák azt óhajtják, hogy e hagyomány folytatódjék, s a lehető legnagyobb hasznot hozza mindnyájunknak. Valóban semmi sem hasznosabb a népek közötti egyetértés és a béke szempontjából, mint az, ha e kulturális kapcsolatok fejlesztésével egyre mélyebben megismerik egymást.

A francia nép régóta tárt karokkal fogad minden haladó művet, bárhonnan is jöjjön. Ezért üdvözli mindig lelkesen az olyan alkalmakat, mint ez a tárlat, amely lehetővé teszi számára, hogy megcsodálja a magyar művészek festményeit; mint ahogy nagy szeretettel fogadta a szovjet balettművészeket is, akik eljöttek, hogy bemutassák művészetüket a párizsi Operában, röviddel azután, hogy Moszkva és Leningrád polgárai a Comédie Francaise művészeit ünnepelték. Franciaország kormánya azonban nem mindig osztja ezeket az érzelmeket, és megmutatta ezt akkor is, amikor otromba módon megtiltotta a szovjet táncosoknak a párizsi Operában való fellépést, pedig előzőleg hivatalosan meghívta őket. Akkor az egész ország felzúdult, bebizonyítva, hogy a franciák széles rétegei elítélik ezt a sértő intézkedést és nem vállalnak szolidaritást azokkal, akik magukat a nép képviselőinek mondják.

Henry Ramey festő, a populista* tárlat elnöke ezeket írta a magyar festők kiállítása alkalmából: *«Örülünk ennek a kulturális cserekapcsolatnak, amely be fogja bizonyítani — biztosak vagyunk ebben — hogy az emberek legjobbjai hogyan adnak leckét a testvériségből művészi téren, éppúgy, mint emberségben».*

★

A populizmus már régi irányzat a francia művészetben és irodalomban. Különösen az első világháborút követő években bontakozott ki. Nem maradhatunk közömbösek a populizmust követő művészekkel szemben, mivel arról a határozott akaratról tesznek tanuságot, hogy szakítanak az absztrakció játszadozásaival, a negédeskedéssel és a tisztán esztétikai jellegű kutatásokkal. Különös szeretettel ábrázolják a nép életéből vett jeleneteket, azokat a városnegyedeket, ahol egyszerű emberek élnek, és éppen ezért a valóság festői. Művészetük azonban — ha tesz is egy lépést előre — mégsem a haladás művészete, hanem az egyhelyben topogásé, amennyiben ugyanannak a népnek az életét és körülményeit úgy ábrázolják, mintha mozdulatlanul megdermedt volna az időben és nem törődnék jövőjével. Távlat nélküli művészet ez, mivel változatlan képet fest a népről, olyan képet, amely gyakrabban hajlik a pesszimizmus, mint az optimizmus felé.

Ezen a tárlaton, ahol a magukat populistáknak valló művészek képeit állítják ki, a francia képek között olyan festményeket lehet látni, amelyek munkásnegyedekbeli kávéházakat, öreg koldusokat, piszkos utcákat, rideg bérháztömböket, nyomorúságos boltocskákat, rozzant viskókat ábrázolnak; s a nép életéből vett jeleneteket, patakban játszadozó gyermekeket stb.; más vásznak viszont több optimizmust sugároznak: a művész ezeken egy vásárt, folyópartot, szabadtéri táncmulatságot, falusi ünnepet, cirkuszjelenetet, sportversenyt, vagy gyermekét szoptató édesanyát festett meg.

* A «populizmus» francia művészeti irányzat, amely a nép életének ábrázolását tűzte célul maga elé. Populisták: e művészeti irány követői.

A tárlaton szereplő magyar képek legtöbbje már más jelentőségű, és jobban tükrözi annak a társadalomnak a mozgásban lévő valóságát, amely új világot épít, s eltemeti a régit.

Különösen az arcképek tanuskodnak gazdag emberi kifejezőerőről, olyan humánumot fejeznek ki, amely térben és időben nem található meg mindenütt, hanem csak olyan ország férfiainak és asszonyainak arcáról sugárzik, amely ragyogó jövő felé halad, amely új társadalmat épít.

Szentgyörgyi Kornélnak «Szénégető»-je — ez a ragyogó, mosolygó arcú fiatal munkást ábrázoló kép — kitűnő festmény ebből a szempontból. *Berény Róbert* képe, a «Képzőművészeti főiskola hallgatója», aki festőállványa és munkaasztalkája között ülve palettájára hajol; akárcsak *Pór Bertalan* önarcképe vagy *Bán Béla* életelemtől ragyogó arcú élmunkása, *Csáky-Maronyák József* karosszékben ülő embere — mindezek a képek olyan emberi típusokat mutatnak be, akik bizalommal néznek a jövő felé, olyan bizalommal, mint amilyet a tárlaton szereplő francia populista festők közül egyik sem ábrázol.

És e mai magyar műveket szemlélve, talán a legfeltűnőbb a témák és a technika rendkívüli változatossága. Sok látogató meglepetéssel veszi ezt tudomásul, hiszen annyi hazugságot hallott már a magyar festők munkakörülményeiről. Azt hallották, hogy a magyar festők művei egy kaptafára készülnek, hogy rájukkényszerítik a témákat. És most, íme olyan művészetet láthatnak, amelyből számüzve van minden «kaptafára húzás». Elvitathatatlan eredménye ez a magyar művészek alkotói szabadságának, akik végre megszabadultak attól a szolgaságtól, azoktól a nyűgöktől, amelyek megfojtják a művészi ihletet a kapitalista országokban, ahol a művészet irányát a kufárok szabják meg.

A tárlat látogatója gyorsan meggyőződhet arról, hogy a magyar művészet, amely megszabadult e fojtogató nyűgöktől és szolgaságtól, teljes virágzásban van: olyan képeket láthat, mint *Burghardt Rezső* csendéletei, mezei virágcsokrai, *Domanovszky Endre* előadásra készülő fiatal táncosnői, *Szőnyi István* aratói, vagy mint *Fónyi Géza* nagyszerű képe, amely sakkjátékosokat ábrázol, amint elmélyülten gondolkoznak, minden figyelmüket összpontosítva: olyan képeket láthat, mint *Scholtz Erik* és *Benczúr László* friss és örömtől ragyogó fiatal lányai; olyan, a munka jeleneteit megelevenítő műveket, mint *Szobotka Imre* cséplést ábrázoló képe, vagy *Márffy Ödön* festménye a halászok hazatértéről; láthat pihenő parasztokat *Csók István* «Béke» című kompozícióján; kovácsműhelyt *Bolgár József* képén, vagy láthatja *Rudnay Gyula*, *Breznay József*, *Diener-Dénes Rudolf* tájképeit stb... *Vidovszky Béla* képét, mely napsütötte békés teraszt ábrázol...

Nyilvánvaló tehát, hogy a művész szabadon választja meg tárgyát és azt is, hogy milyen technikával dolgozzék. Beszél országa szépségéről, termékeny síkságairól, hatalmas folyóiról, beszél földjének gazdagságáról, népének boldogságáról, életörömérőről és arról, hogyan vesz részt vidáman az új élet építésében. Egy bonyolult, mozgásban, teljes átalakulásban lévő világ valóságát öleli át.

Optimizmusra tanít ez a kiállítás, amely eloszlat sok előítéletet, megcáfolja a gyülölködő propaganda elfogult hazugságait, s azokat a hamisításokat, amelyek torz megvilágításban akarják feltüntetni a mai magyar művészek munkáját.

Nemrég magyar matematikusok jártak Párizsban, hogy megünnepeljék Henri Poincaré emlékét, a párizsi hangversenytermek dobogóin lelkes taps köszöntötte idén Fischer Anniet, most pedig 32 festő küldte el hozzánk műveit. Minden alkalommal sokat tanultunk az új Magyarország művészetének e követeitől. Csak azt kívánhatjuk, hogy e találkozások egyre gyakoribbakká váljanak.

Párizs, 1954 július.

Régis Bergeron

MÁRFFY ÖDÖN

NÉPSZAVA 1979. január 19.

KIÁLLÍTÁSI KALAUZ

Tisztelet Márffy Ödönnek

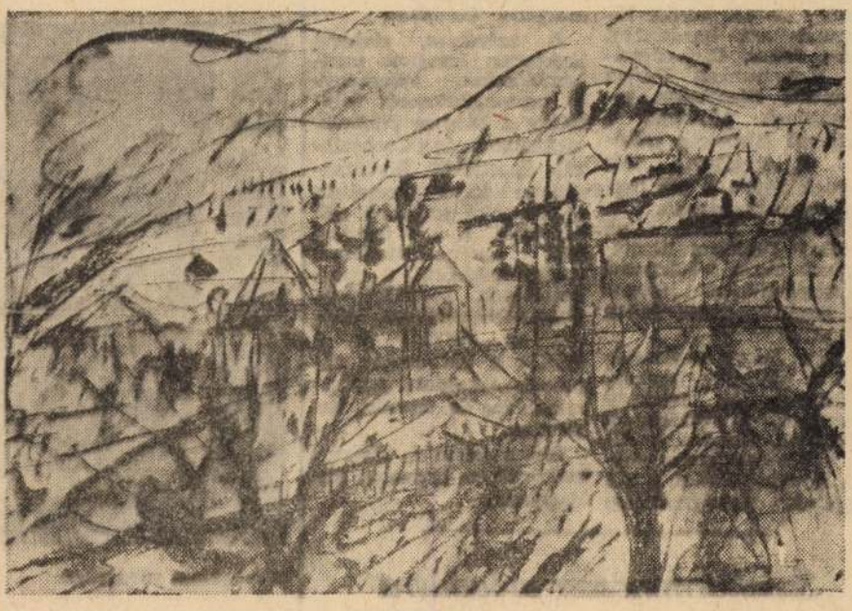

Tájkép

Szép kamarakiállítással adózik a *Nemzeti Galéria* XX. századi festészetünk kiemelkedő egyénisége, Márffy Ödön (1878—1959) emlékének, születése 100. évfordulója kapcsán. A pátriárkai kort megélt, hatalmas életművű mester egyik zászlóvivője volt annak a haladó szellemű művésznemzedéknek, amely századunk első felében a magyar kultúra európai fölzárkózásának sürgetésével, az ország polgári demokratikus átalakítása mellett kötelezte el magát.

Márffy művészete — hasonlóan a századforduló többi jeleséhez — a látvány elfoszló tünékenységét szükségszerű összefüggésekké szilárdító francia posztimpresszionisták igézetében fogant. A stilizáló szándék azonban — kolorisztikus hajlamainak megfelelően — kezdettől fogva egyfajta festői oldottsággal ötvöződött piktúrájában. Hosszúra nyúlt párizsi tanulmányútja (1901—1906) idején nemcsak *Cézanne*, de a *Matisse* körül csoportosuló „Vadak" dekoratív törekvései is hatottak rá, kik társaságában többször is kiállít a nagy tekintélyű Őszi Szalonon. Ez idő tájt köt ismeretséget az ugyancsak Párizsban tartózkodó *Adyval, Bölönivel* és *Kernstok Károlyval*, valamint a hazai radikális mozgalom más vezetőivel.

Hazatérve, nagy sikerű kiállítást rendez Gulácsy Lajossal, akinek remekbeszabott portréját is megfesti, majd részt vesz a MIÉNK (Magyar Impresszionisták és Naturalisták Köre), illetve az ebből kiváló konstruktivista Művészcsoport, a Nyolcak tevékenységében. Ekkori művei, főként tájképek, portrék és szimbolikus célzatú aktkompozíciók, a szerkezetet hangsúlyozó plasztikus megformáltságukkal, erőteljes, markáns színezésükkel tűnnek ki (*Konstruktív táj, Erdei út, Önarckép, Régi váci vám, Fekvő akt, Egisto Tango arcképe* stb.).

1918 őszén, a polgári forradalom győzelme után Márffy a Nemzeti Tanács tagja lesz, a Tanácsköztársaság hónapjaiban pedig a művészképzés egyik irányítója. Tettleg is vállalt haladó világnézete miatt a fehérterror győzelme után zaklatásoknak van kitéve, s bár később újra vezető szerephez jut a művészeti életben (1927—38 között ő a KUT elnöke), az új viszonyokhoz való alkalmazkodás jeleként piktúrája a húszas évektől kezdődően jelentősen átalakul. Új stílusának, melyet a *lírai atmoszférafestés* felülkerekedése jellemez, legszembetűnőbb jegye a színek felszabadult, lendületes alkalmazása lesz; segítségükkel nemcsak az elébe kerülő látványokat, hanem az azok keltette szubjektív élményeit is megjeleníti (*Párás reggel, Csendélet körtével, Fekvő nő, Olvasó nő, Téli táj, Ló*). 1930—40 között, legtermékenyebb évtizedében véglegesen *kifinomítja* ezt az eszközeiben impresszionisztikus, belső hevületében azonban az expresszionizmushoz közelálló hangütést, ekkor születnek olyan remekei, mint a *Csinszka utolsó arcképe*, az *Evezősök*, a *Krúdy Ilona-portré*, a *Csipkekendős nő* és a *Cómoi hegyek*.

A felszabadulás az akkor 67 éves mester újabb reneszánszát hozza, egymást érő kiállításain mintegy summázza, tömöríti a népi demokrácia által is nagyra becsült festői értékeit. Stílusa megállapodik, lehiggad, felhőtlen életöröme komoly, sőt olykor drámai vonásokkal telítődik; több nagyméretű kompozíciójában (közülük a kiállításon a *Hunyadi János* látható) tesz hitet szocialista életeszményeink mellett. Munkássága, melyet 1946-ban állami nagy aranyéremmel, 1958-ban pedig — utolsó, gyűjteményes kiállítását követően — érdemes művészi címmel honorált kormányzatunk, modern képzőművészetünk egyik legvonzóbb és legrokonszenvesebb, szakmai és erkölcsi hitele folytán ma is *időtálló* teljesítménye.

Tasnádi Attila

A Nemzeti Színház előadássorozata az FMH-ban

A színház csaknem 150 esztendős múltját, művészeti hagyományait ismertetik a *Nemzeti Színház* jelenlegi kamaraszínpadán, a *Fővárosi Művelődési Házban. Az élő múlt* című sorozat előadásait 10—12 perces jelenetekkel illusztrálják a színház stúdiójában tanuló fiatalok. A mai előadáson a *színház száz évvel ezelőtti hőskorát*, Paulay Ede igazgatói éveit idézik fel.

Kéthetenként, a pénteki előadásokon — amelyeken a színházbarátok körének tagjain kívül részt vehetnek más érdeklődők is — a színház mai művészetpolitikai törekvéseiről, a művészi alkotás folyamatáról is tájékoztatnak. Az egyik előadássorozatban *bemutatják a színház új tagjait*, a műhelysorozatban pedig írók és műfordítók, rendezők és dramaturgok, színészek beszélgetnek a közönséggel a produkciók létrehozásáról.

Elutazott Budapestről Milos Jakes, a CSKP KB titkára

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának meghívására január 15—18. között látogatást tett hazánkban *Milos Jakes*, Csehszlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottsága elnökségének póttagja, a Központi Bizottság titkára. Kíséretében volt *Zbynek Sojak*, a KB osztályvezető-helyettese.

Németh Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára a látogatás során fogadta Milos Jakest.

Milos Jakes megbeszéléseket folytatott *Borbély Sándorral*, az MSZMP Központi Bizottságának titkárával, *Kovács Antallal*, a KB osztályvezetőjével, *Romány Pállal*, a KB tagjával, mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterrel. Látogatást tett több mezőgazdasági és élelmiszeripari üzemben.

A szívélyes, elvtársi légkörben lezajlott megbeszéléseken véleményt és tapasztalatcserét folytattak a Magyar Népköztársaságban és a Csehszlovák Szocialista Köztársaságban folyó szocialista építőmunka időszerű feladatairól, a két testvérpárt agrárpolitikájának megvalósításáról. A megbeszélések tükrözték, hogy eredményesen fejlődik az MSZMP és a CSKP, a két ország népeinek sokoldalú együttműködése és testvéri barátsága.

Milos Jakes és kísérete csütörtökön elutazott Budapestről.

Százharmincezer előadásra ötmillió hallgatót vár a TIT

— Milyen újdonságokat hoz az 1979-es esztendő — erről érdeklődtünk a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat központjában.

A tervezett, mintegy 130 ezer előadásra *ötmillió hallgatót várnak*. Bizonyára a múlt évekhez hasonló sikert aratnak most is, az egyetemi képzési formák: a József Attila, illetve a nyári egyetemsorozat. Ez utóbbi új „taggal" bővül: a jog iránt érdeklődők, *Budapesten* tanulhatnak majd szabadságuk alatt.

A TIT életében az idén is a legnagyobb események az országos konferenciák, hetek lesznek. Békésben tartják az anyanyelvi hetet. Az eddigi Magyar Hét sorozat új arculatot kapott azzal, hogy a rendezvényre meghívnak Magyarországon élő *nemzetiségieket* is. Érdekes kezdeményezés a Fekete Afrika-konferencia.

Fél évszázada tört ki a világgazdasági válság: hogyan látjuk az 1929—33-as esztendőket *mai szemmel*, milyen tanulságokat vonhatunk le az eseményekből. Ezzel a témával közgazdasági konferencia foglalkozik majd. Már 1978-ban előkészítették a *Tanácsköztársaság kikiáltása 60. évfordulójának megünneplését*. Kiadványokat jelentettek meg az 1918—19-es magyarországi forradalmakról, a kor művészeti és irodalmi életéről. Ebben az évben is szorosan kapcsolódik a tematika ehhez a nevezetes eseményhez. Újabb összefoglalókat adnak ki, amelyek *a magyar munkásmozgalom történetét* dolgozzák fel. A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat is készülődik a *Móricz-évfordulóra*. Országos előadói konferenciát rendeznek.

A nemzetközi gyermekévvel elsősorban a pedagógiai, a pszichológiai és a szociológiai választmányok foglalkoznak majd. A természettudományi ágakhoz kapcsolódva Szombathelyen tartják a nyár végén a *XXII. országos biológiai napokat*. Programjai: Világegyetem, élet, ember; Az Ország környezet- és természetvédelme. Az idei műszaki vándorgyűlés keretében ősszel Szekszárdon az energetikát tűzték napirendre. A KGST és a szovjet—magyar műszaki-gazdasági együttműködés *30. évfordulóját ünnepli 1979-ben*. Ebből az alkalomból a közgazdasági, mezőgazdasági, műszaki választmányok nagyszabású közös konferenciát rendeznek áprilisban.

B. K.

értetlen emberek vannak!"

Lopva körülnéztem, s mert kis párbeszédünknek szerencsére nem volt tanúja, tekintélyem romlait mentve, némán elsomfordáltam. Csak a teljesség kedvéért teszem most utólag hozzá, hogy ugyanabban az épületben sok bíróval volt szerencsém már találkozni, s tudom, egyikük sem beszélne soha ilyen foghegyről a kívülállókkal, az érdeklődőkkel

a színházak tájékáról. De hát a hétköznapokról akartam szólni, és ki jut el minden este a színházba? Bár példáim felemlegetésénél sokfelé elkalandoztam, még így sem említettem több olyan területet, ahol még fellelhetők a kulturálatlanság mindennapi esetei. Az értelmetlen durvaság, a lelki sivárság, a kulturálatlan magatartás említett és nem említett példái, sokféleségük ellenére egy valamiben közösek: negatív hőseik"

NŐI KÉZ

A napokban jelentek meg a zennégyen még néhány napi kájukat. Felvételeink a 20-as

A forgalom sűrűjében

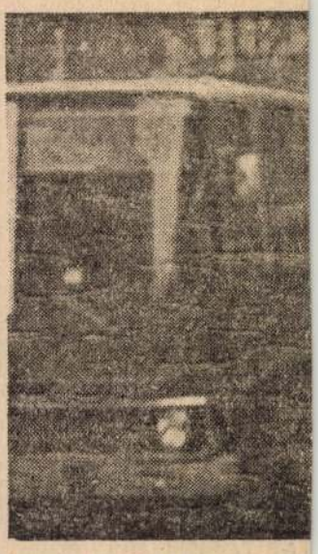

Indulás előtt még egy pillant

Németh Györgyné és segítőt

Túlteljes

Nap

A Posta kiállította a bizonyítványt a néhány hónappal ezelőtt üzembe helyezett automatikus levélfeldolgozó géprend-

18 ▪ VADÁSZ ENDRE (1901–1944)

Kikötőben

59 x 49,2 cm
Vegyestechnika, papír
Jelezve balra lent: Vadász

Kikiáltási ár: 750 000 Ft

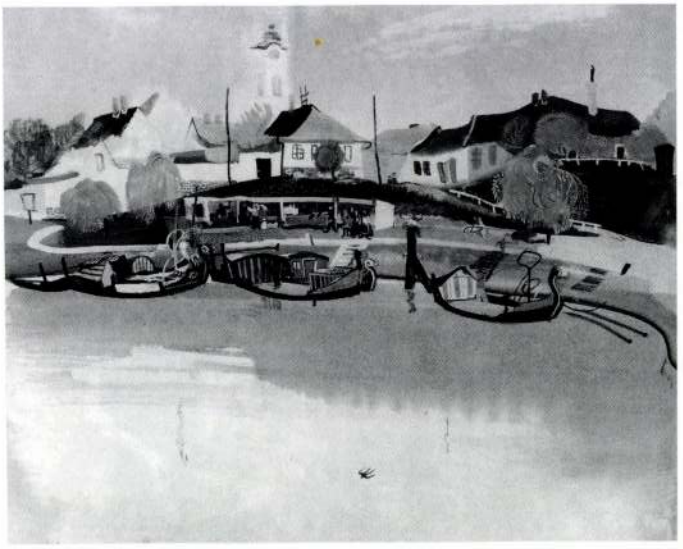

Vadász Endre: Halpiac Baján,
Türr István Múzeum, Baja

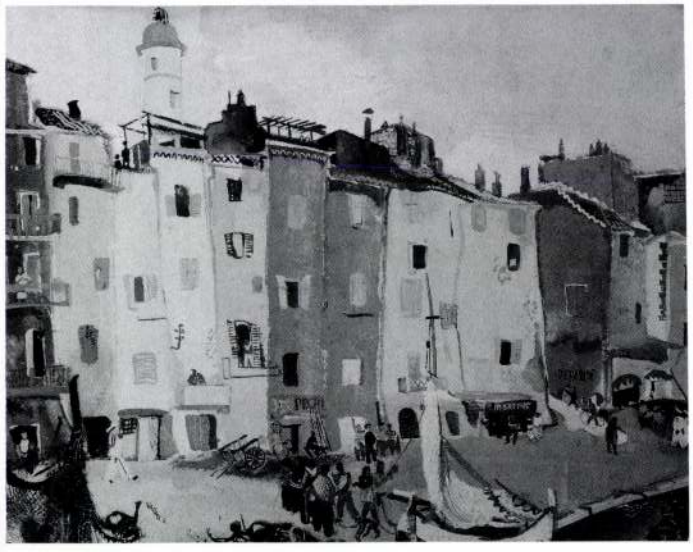

Vadász Endre: Olasz tengerparti város,
magántulajdon

95 ▪ MÁRFFY ÖDÖN (1878–1959)

Nyergesi lány, 1906 körül

88,5 × 62 cm
Olaj, karton
Jelezve jobbra fent: Márffy

Kikiáltási ár: 10 000 000 Ft

PROVENIENCIA

Egykor Márffy Ödönné tulajdona;
Amerikai magángyűjtemény

REPRODUKÁLVA

Passuth Krisztina: *Márffy Ödön.* Budapest, 1978. (1.kép)

IRODALOM

Zolnay László: *Márffy.* Budapest, 1966
Passuth Krisztina: *A nyolcak festészete.* Budapest, 1967
Passuth Krisztina: *Márffy Ödön.* Budapest, 1978
Márffy Ödön és Gulácsy Lajos képeinek kiállítása. Uránia Műkereskedés, 1907
Katalógus Márkus László bevezetőjével.
Bölöni György: *A magyar negyedből.* In.: Magyarország, 1906. július 29.

KIÁLLÍTVA

A Nyolcak és Aktivisták köre. Székesfehérvár, István Király Múzeum, 1965
Wystava Osmy a Aktivistu Madarské Revolucni Umeni 1909-1926. Prága-Bratislava, 1976
L'art en Hongrie 1905-1930. Art et révolution. Saint-Etienne-Musée d'art et d'industrie, 1980
The Hungarian Avantgarde. The Eight and the Activists. London – Hayward Gallery; Róma – Palazzo Barberini; Genova – Teatro del Falcone; Párizs – Musée d'Art Moderne de la Ville, 1980
Nyolcak és Aktivisták. A Magyar Nemzeti Galéria és a Janus Pannonius Múzeum kiállítása, 1981
Márffy Ödön kiállítás. Vigadó Galéria, 1984
Márffy Ödön emlékkiállítása. Szekszárdi Művészetek Háza és Hevesi Sándor Művelődési Központ-Nagykanizsa, 1985

Kernstok Károly:
Fához Támaszkodó fiúakt, 1911
66 × 44 cm, olaj, karton
Magyar Nemzeti Galéria

Henri Matisse:
Algériai nő, 1909
80 × 65 cm, olaj, vászon
Musée National d'Art Moderne, Párizs

Alexej von Jawlensky:
Női fej, 1909
64,5 × 53,5 cm, olaj, karton
magántulajdon

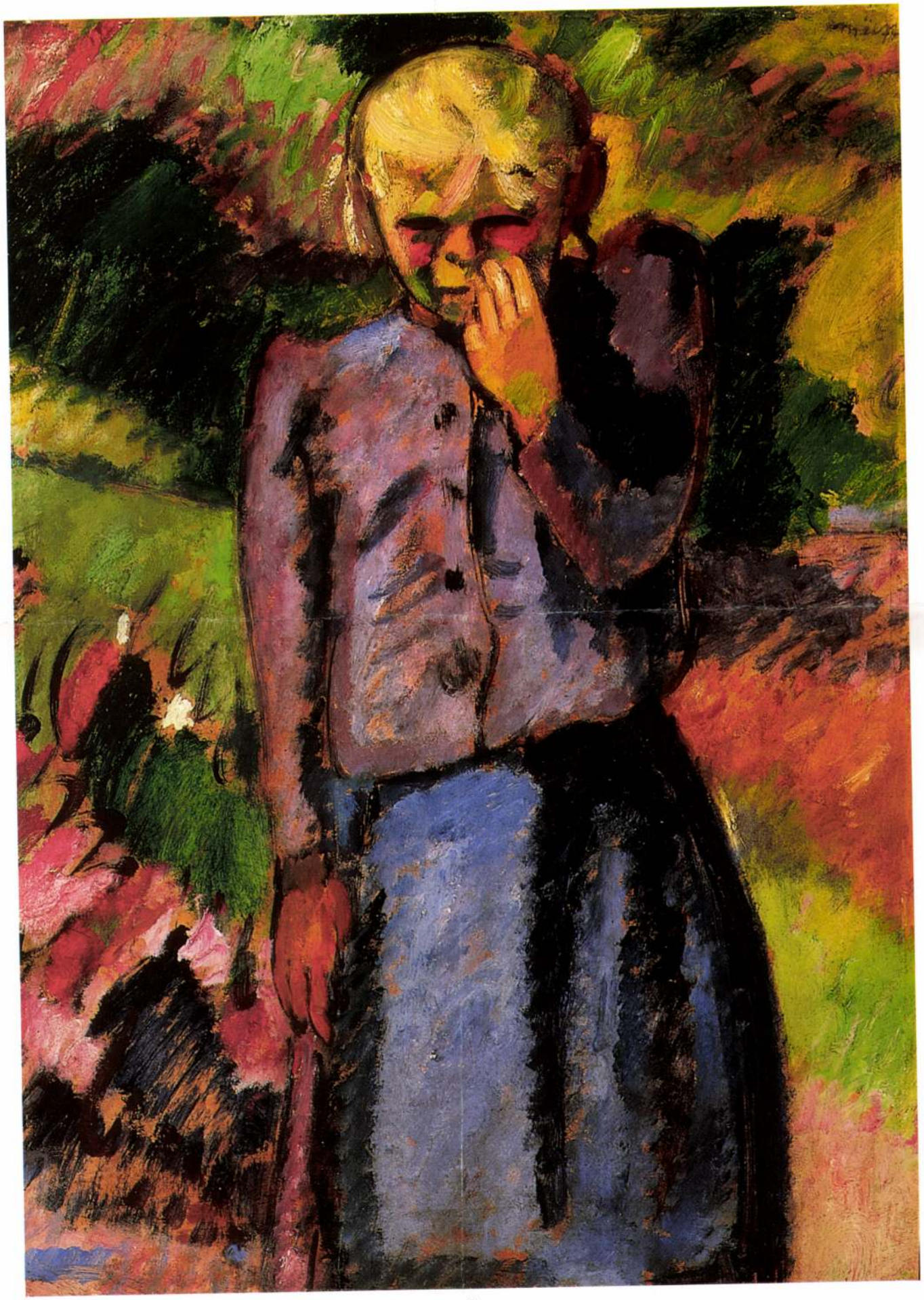

Az utóbbi egy-két év aukcióinak kiemelkedő eredményeiből jól látható, hogy a gyűjtők, műértők részéről egyre élénkebb figyelem kíséri a magyar festészet olyan remekműveit, melyek stílus és kvalitás tekintetében is szervesen beilleszthetők a kortárs európai művészettörténet fő sodorvonalába. Rippl-Rónai alkotásai már hosszú évek óta a francia Nabis-k képei mellett láthatók Nyugat-Európa és Amerika múzeumaiban, sőt művészetét az aukciók közönsége is egyenrangúként kezeli Maurice Denis-vel, Vuillard-al vagy Aristide Maillol-al. Az elmúlt évtized néhány nagy kiállítása azzal a tanulsággal is szolgált, hogy a XX. század első évtizedében a progresszív magyar festők egy csoportja – hasonlóan Rippl-Rónaihoz – tökéletes szinkronba került a legmodernebb európai irányzatokkal. Az 1999-ben, a párizsi Musée d'Art Moderne de la Ville-ben bemutatott Le Fauvisme ou l'épreuve du feu című kiállítás már együtt kezelte a magyar neósokat Matisse-al, Derain-al és francia társaikkal. A mozgalom bemutatásánál, a művészek kiválasztásakor a rendezők elsősorban a művek stiláris karakterére koncentráltak, s elvetették a hagyományosabb megközelítést, mely a fauve-okat, mint jellegzetesen francia művészcsoportot definiálta. A katalógus magyar művészekre vonatkozó tanulmánya elsősorban a nagybányai neós mozgalomra koncentrált, s így számos – műveikben jellegzetes fauve stílusjegyeket felmutató – hazai alkotó kimaradt a tárlat anyagából. Mégis, a kiállításon bemutatott alkotásokat, Matisse, Vlaminck, Kees van Dongen vagy éppen Jawlensky műveit látva – ugyan csupán képzeletben – teljes joggal közéjük illeszthetjük most vizsgált képünket, Márffy Nyergesi lány című alkotását is.

Az újra felbukkanó festményt stiláris jellegzetességei, kvalitása, a benne megnyilvánuló szabadjára engedett, minden gátlás alól felszabaduló alkotói fantázia a XX. század első évtizedének egyik európai értékű magyar művévé avatja. Különlegességét fokozza, hogy Márffy legkorábbi fauve-os képei közé tartozik: a szakirodalom egyöntetűen 1906 körülre, vagyis a festő Franciaországból való hazatérésének idejére datálja.

Márffy Ödön pályakezdését két tényező befolyásolta döntően: Rippl-Rónai képei és a francia fauve-ok művészete. Életműve tökéletesen igazolja, illusztrálja a modern magyar festészet Párizs-központúságát. Mikor a külföldi tanulmányút lehetősége megadatott számára először Münchenbe ment, de – éppen Rippl művei-nek hatására – néhány hónap után tovább indult Franciaország felé. A korabeli hangulatot jól jellemzik Bölöni György szavai, aki a század eleji Montparnasse „magyar negyedének" krónikásaként küldte cikkeit, kritikáit a hazai lapokba: „Bécsnek, Münchennek már letűnt a csillaga régen. Gyorsan fut át rajtuk a párizsi expresszvonat." Márffy Párizsba érkezve először a Julian Akadémián, majd – 1902-től 1906-ig - az École des Beaux Arts-on tanult. A szigorú akadémiai szellemű oktatás mellett azonban fontosabb, meghatározóbb élmények érték az iskola falain kívül: Van Gogh, Matisse és Cézanne művei ragadták meg alkotói fantáziáját, irányították művészi fejlődését. Párizsban ismerkedett meg Czóbel Bélával, s a magyar radikális értelmiség jelentős alakjaival is: Bölöni Györgyel, Fülep Lajossal és Ady Endrével. Bár 1906-ban több képével szerepelhetett a Salon d'Automne tárlatán, mégis már ebben az évben, öt esztendős párizsi tartózkodás után hazatért Budapestre. Első jelentős itthoni kiállítását 1907-ben, az Uránia műkereske-

Henri Matisse: Fiatal fiú, 1906
100 × 81 cm, olaj, vászon
magántulajdon

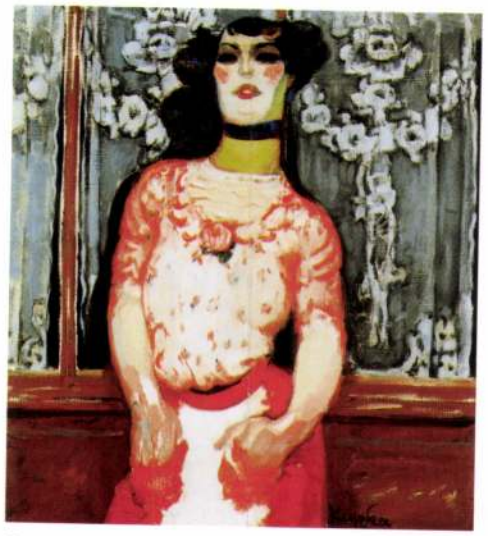

Frantisek Kupka: Női portré, 1909
108 × 100 cm, olaj, vászon
Narodni Galerie, Prága

Kees Van Dongen: Fernande, 1905
100 × 81 cm, olaj, vászon
magántulajdon

désben rendezte Gulácsy Lajossal közösen. Itt figyelt fel művészetére Rippl-Rónai József, aki felajánlotta számára kelenhegyi úti műtermét és meghívta magához Kaposvárra, a Róma-villába. Kernstok Károllyal való meghatározó barátsága is ebből az időből datálódik. Több nyarat töltött vele és művészbarátaival, a későbbi Nyolcak több tagjával Nyergesújfalun. A Kernstok körül szerveződött baráti társaság nem csupán képzőművészekből állt: olyan szellemi csoport alakult itt, melynek tagja volt Jászi Oszkár vagy Bölöni György, s a polgári radikális értelmiség számos más jelentős alakja. Minden valószínűség szerint Nyergesújfalun készült a most vizsgált nagyméretű festmény is, ennek a friss, pezsgő szellemi, művészi közösségnek, alkotói klímának őrzi maradandó emlékét.

A röviddel hazatérése után készült Nyergesi lány magán viseli azoknak a friss impulzusoknak a nyomát, melyeket Márffy Párizsban, a formálódó új művészet szülőhelyén megtapasztalt. Jellegzetes fauve stílusjegyek egyesülnek eredendően festői, könnyed művészi karakterével. A nagyvonalú, dekoratív, összefoglaló látásmód, a tompítatlan, tiszta kolorit és a kifejezés erejét fokozó tudatos formatorzítások a „vadak" alkotói módszereit idézik. Az arcon felvillanó harsány színek Jawlenszky, Kees van Dongen és Matisse műveit juttatják eszünkbe. A nagy foltok határain kivillanó karton szintén merész fauve-os gesztus: a franciák mellett megtalálhatjuk a magyarok közül Czóbel és Ziffer korai művein egyaránt. A közeli nézőpontból ábrázolt, szinte a teljes képsíkot betöltő figura alkalmazása ugyancsak Matisse elveit, hitvallását idézi: „ami engem leginkább érdekel, az sem nem a csendélet, sem nem a tájkép, hanem az emberi alak." Az éles, vakító naptól hunyorgó, kezét félénken arca elé emelő lány alakját vékony, dallamos kontúr övezi, a közrefogott nagy foltokat nyers, lendületes, szoros ritmusba fogott ecsetvonások modellálják. De ami mindezek mellett tökéletesen egyénivé, páratlanná avatja Márffy művét, az a festői eszközök, a szabadon alkalmazott kolorit és a minden kötöttség alól felszabaduló ecsetkezelés kalligrafikus szépsége. A karton tükörsima felületén akadálytalanul szaladó vonalak nem csupán a mozgás lendületét viszik a színek közé, de egyben a gátak alól felszabaduló alkotói állapot személyes kézjegyei, önmagukban is artisztikus lenyomatai. 1907-es, első hazai kiállításának katalógusában Márkus László is korai műveinek ezeket a jellegzetességeit emelte ki: „egy pillanat alatt kiválasztott színek, semmi a dolgok tudott, objektíven megismert formáiból, csupán ritmikus vonalak, amelyek átkígyóznak a kép felületén, körülfutják a lüktető színek foltjait és belevesznek a sugarak mámoros boszorkánytáncába; semmi részlet, csupán a nagy összefoglalás percében szükségesnek látott vonalak...; semmi plasztikus felület, csupán színegységek, amelyek önálló és külön való életet élnek."

Márffy festményén olyan önfeledt, tiszta művészi szabadság nyilvánul meg, mellyel a magyar művészet történetéből csak Dénes Valéria néhány csendélete, vagy Kernstok kiemelkedő műve, a Fának támaszkodó fiúakt állítható párhuzamba. A Nyergesi lány a magyar festészet egyik ritka pillanatát idézi: olyan mű, melyben Márffy kivételes közelségbe került a tiszta, par excellence festőiséghez.

Molnos Péter

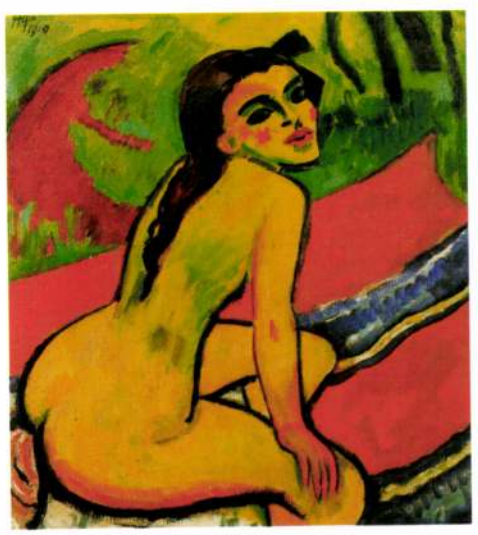

Hermann Max Pechstein: Akt, 1910
80 x 70 cm, olaj, vászon
National Galerie, Berlin

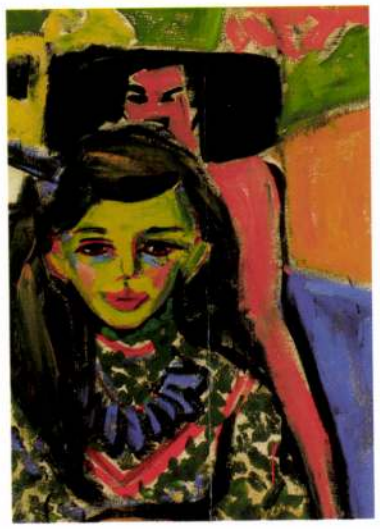

Ernst Ludwig Kirchner: Fränzi, 1910
71 x 49,5 cm, olaj, vászon
Thyssen-Bornemisza gyűjtemény, Madrid

Alexej von Jawlensky:
Alexander Sacharoff portréja, 1909
Städlische Galerie im Lenbachhaus, München

96

96 ▪ FRANK FRIGYES (1890–1976)

Virágcsendélet kék vázában

71 × 61 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: Frank Frigyes

Kikiáltási ár: 650 000 Ft

97 ▪ MÁRFFY ÖDÖN (1878–1959)

Virágcsendélet

60 × 50 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: Márffy Ödön

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

181.

181. ▲
Kmetty János (1889-1975)

Szentendrei kertben
Olaj, vászon 64 x 81 cm
Jelezve jobbra lent: Kmetty
Kikiáltási ár: 2 600 000 Ft

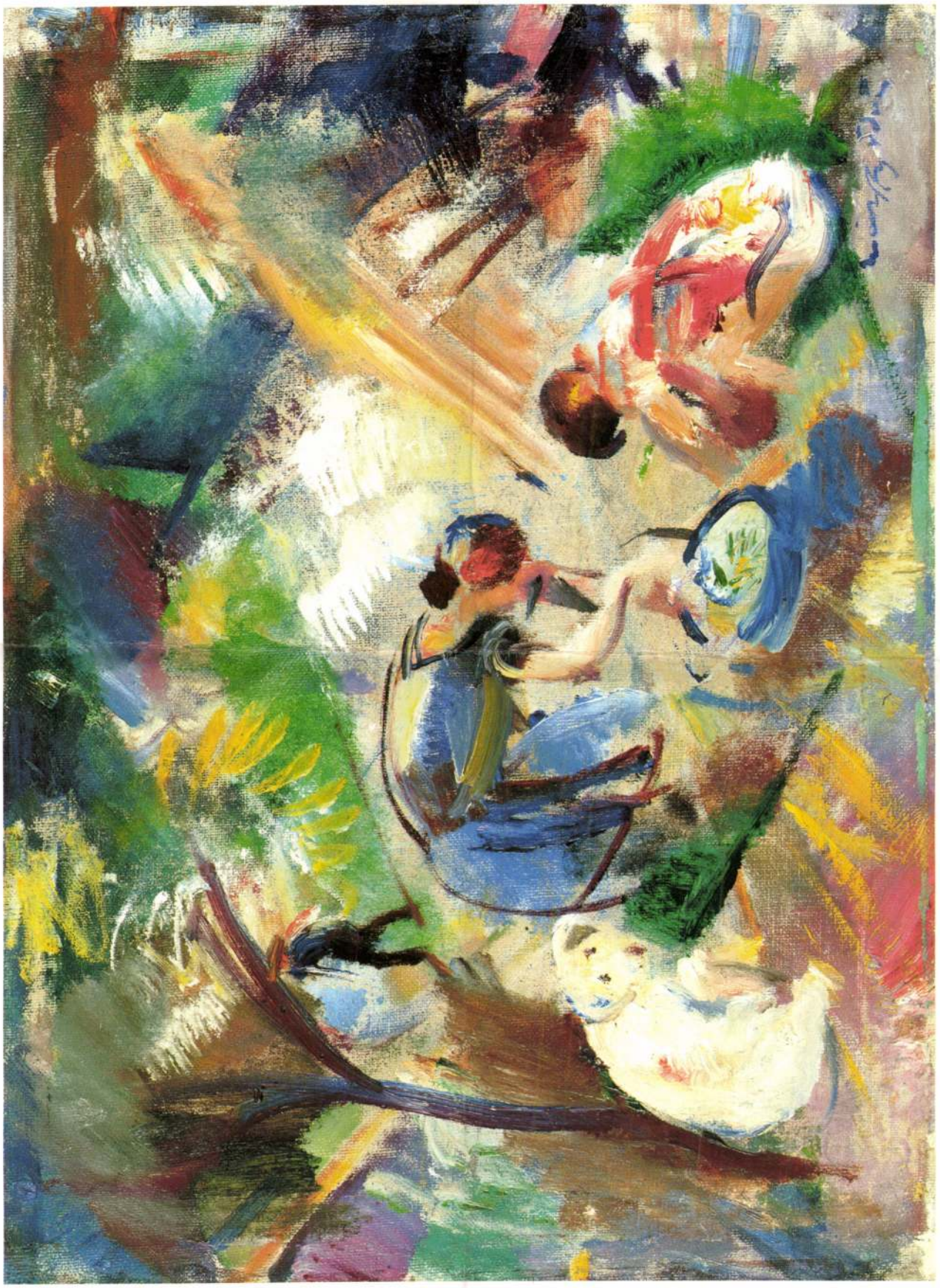

180.

MÁRFFY ÖDÖN

18.

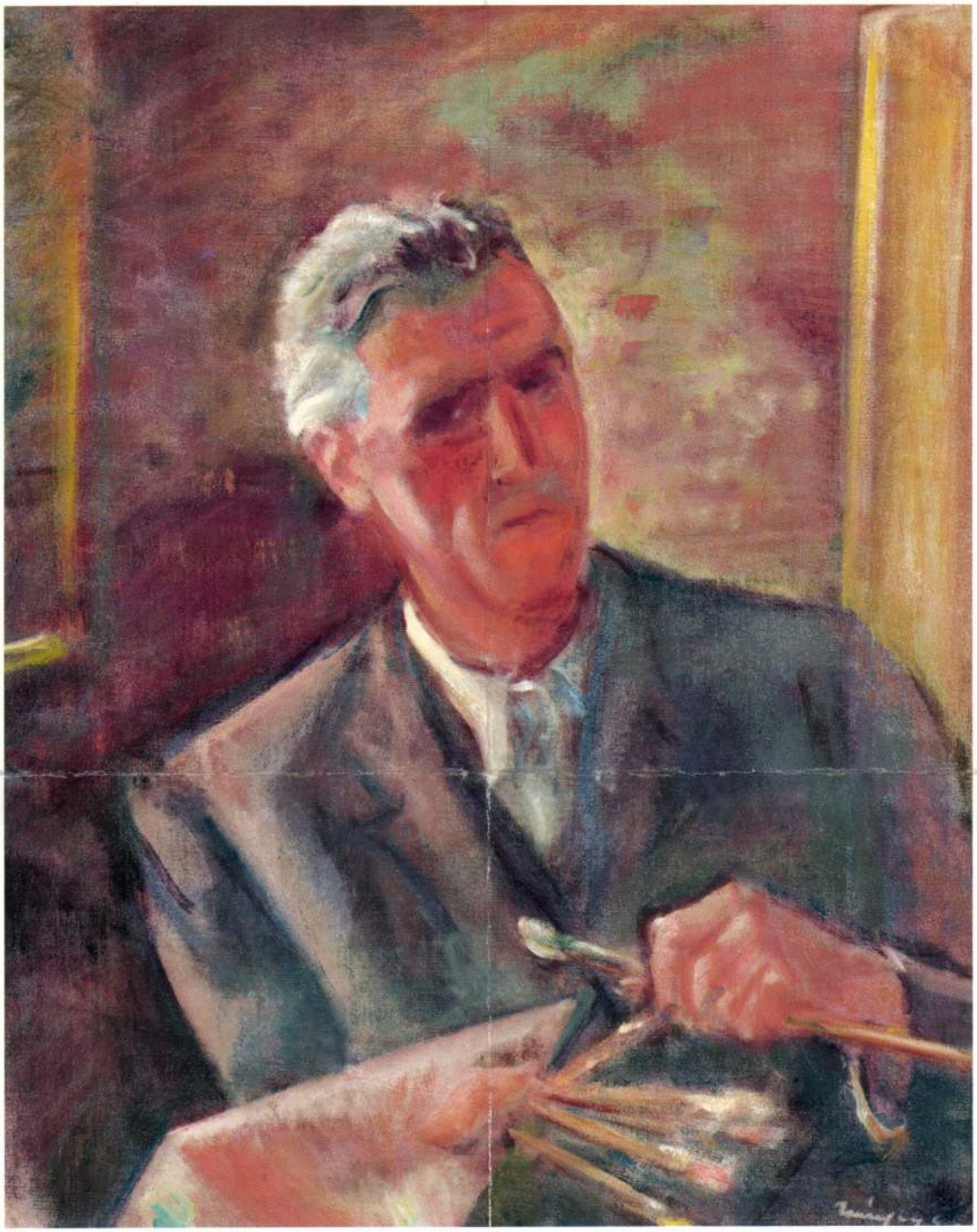

18.▲
Márffy Ödön (1878-1959)

Önarckép
Olaj, vászon 92x72,5 cm
Jelezve jobbra lent: Márffy Ödön
Proveniencia: Márffy Ödönné hagyatéka
Kiállítva: Ernst Múzeum, 1958. Márffy Ödön Gyűjteményes Kiállítása. 149. tétel
Kikiáltási ár: 480.000 Ft

17.

17.▲
Perlrott Csaba Vilmos (1880-1955)

Önarckép műteremben
Olaj, karton, 80x40 cm
Jelezve balra lent: Perlrott Csaba
Kikiáltási ár: 350.000 Ft

34. **Márffy Ödön** (1878-1959)

Fekvő akt, 1930
Olaj, vászon 66x81 cm
Jelezve jobbra fent: Márffy Ödön

Proveniencia:

- egykor Rónai Dénes fotográfus tulajdonában

Kikiáltási ár: 2 500 000 Ft

Márffy Ödön: Akt pamlagon

A téma

Márffy Ödönnek, a Nyolcak tagjaként, első nagyszabású festményei aktábrázolásai voltak. (*Három grácia, Hármas akt* 1910 körül, *Aktos kompozíció* 1910 körül) Számára, a Nyolcak több művészével együtt - elsősorban Cézanne fürdőzői nyomán - a konstruktív képépítés megfelelő eszköze a monumentalizált emberi test, ezen belül a női akt lett. A monumentálisan felfogott akt részben a Nyolcak művészetéhez kapcsolódó aktivisták (Kmetty, Nemes Lampérth, Uitz), majd a húszas években az újklasszicisták (Patkó, Aba-Novák, Szőnyi) kompozícióiban kapott újra hangsúlyt. Márffy Ödön művészetében a húszas évekre megváltozott szerepe, elvont képkonstrukciós funkcióját elveszítette, képi motívummá alakult. Ugyanakkor korai 1913-ban festett *Fekvő aktjá*nak (MNG Festészeti osztály) már egyik legfőbb jellemzője az érzékisége, - amely a későbbiek során a mozdulatok, testtartások révén csak fokozódott.

A képzelet játéka

Az előtérben félig kicsavart tartásban heverő női aktot látunk, mely a művészettörténetéből jól ismert fekvő Vénuszok típusát eleveníti fel. A lábánál lévő kagyló formájú párna szintén utalhat Vénuszra, és egyúttal az érzékiség szimbóluma is. A háttérben található három női figurát különböző pozitúrákban festette meg Márffy. A háttér jól elkülönül az előtértől, a baloldali szürke keret és a hangsúlyos ágy szegélyének köszönhetően, illetve az előtér és a háttér között bizonyos távolságot teremt az alakok méretének léptékváltása. Ennek ellenére a háttér alakjai és a főalak közötti összefüggés meghatározása bizonytalan marad. Mintha a háttérben lévő fürdőző aktok születését, az őket részben körülfogó ecsetvonások létrehozása indokolta volna, melyek tulajdonképpen folytatásai a fekvő aktot kontúrozó artisztikus vonalnak. Tehát létrejöttüket sokkal inkább formai, mint tartalmi szempontok határozták meg. A *Fekvő akt* párdarabjának tekinthető az *Akt pamlagon* című olajfestmény. Az analógiát erősíti az ágy, a párna hasonlósága, illetve az akt fekvő helyzete. Jelentős különbség a háttér megoldásában van ez utóbbi kép esetében. Mintha ablak nyílna a külső világra. Egy téma kétféle megoldását nyújtja Márffy. Úgy tűnik, mindkét mű háttere a festő fantáziájának eredménye, melyet a *Fekvő akt* esetében saját tárházából kölcsönzött képi motívumokkal népesített be. A baloldali női akt például Márffy litográfiai sorozatából ismert fürdőző Zsuzsanna testtartását idézi fel. A lendületes kalligrafikus ecsetvonásokat, a ritmusosan hullámzó formákat Márffy páratlan kolorizmusa kíséri. A pamlag erőteljes lilásvörös színét a háttér szürke, narancs, sárga, kék színeivel egyensúlyozza. A *Fekvő akt* formáit mind az előtér, mind a háttér színeiből létrejövő reflexek adják ki, melyek szintén a képi egységet szolgálják. Az artisztikus ecsetvonásokból létre jött alakok, ornamensként együtt élnek a dekoratív díszítésekkel.

A mecénás fotográfus

Rónai Dénes fotóművész, a festmény eredeti tulajdonosa mára, elfeledett alakja lett a hazai művészettörténet-írásnak. Pedig nevéhez fűződik az első hazai művészi bábszínház létrehozása, ahogyan Gulácsy az 1912-es kiállítását is az ő fotósműtermében rendezte. Feltételezhetően Márffy Ödönhöz is jó kapcsolat fűzte. Mindketten a Nyugat első nemzedékéhez kapcsolódtak, Rónai később a Nyugat Barátok Köre tagjaként a Nyugat íróiról 1931-ben portré fotósorozatot is készített. A Tamás Galéria kiállításain résztvevő művészként együtt szerepelt Márffyval a Galéria 1930-ban rendezett Önarckép kiállításán. Személyének köszönhetően még árnyaltabban bontakozik ki az az írókból, művészekből, mecénásokból álló kulturális közeg, melynek Márffy Ödön is tagja volt, és akik egyben közönségét is jelentették magas kultúrájú festészetének.

1930

Ezt a periódust joggal tekinthetjük Márffy egyik legfontosabb időszakának. Olyan főművek születtek ekkor, mint a *Csipkekendős nő* (MNG) vagy a *Fekvő Zdenka* (MNG). Ekkor festett női figurái magukba zárkózva egy színes világról álmodnak. És álmuk közben álmodja meg a őket a festő Márffy Ödön, ahogyan ezt tette képünk esetében is.

Kopócsy Anna

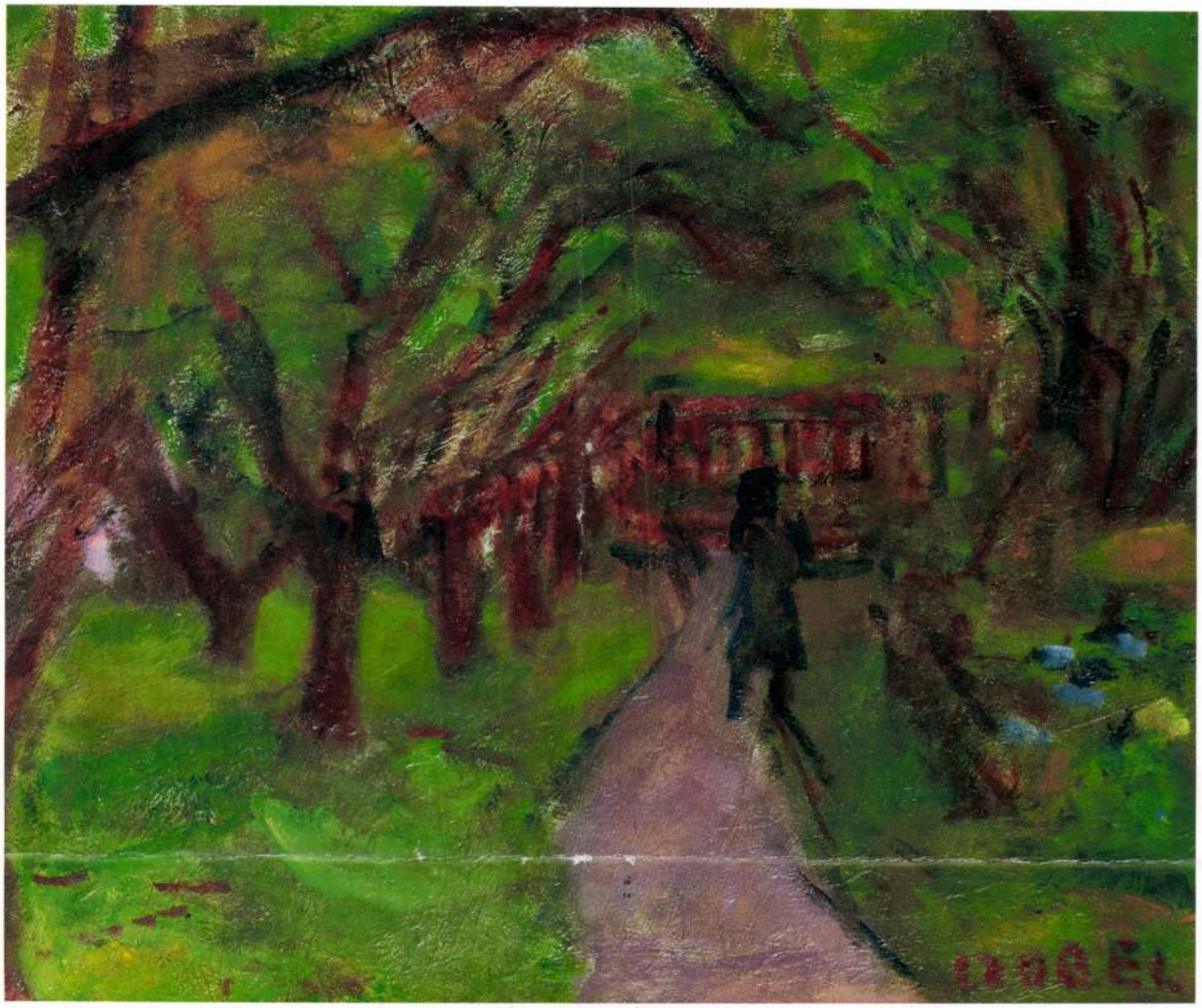

20. ▲
Czóbel Béla (1883-1976)

Tavaszi kertben
Olaj, vászon 50x60 cm
Jelezve jobbra lent: Czóbel
Kikiáltási ár: 800.000 Ft

Márffy Ödön (1878-1959)

Riviérai táj Csinszkával és önarcképpel, 1930 körül
Olaj, vászon 60x72 cm
Jelezve jobbra lent: Márffy Ödön

Irodalom:

- Pátzay Pál: Márffy Ödön. Berlin, 1928.
- Kassák Lajos: Vallomás tizenöt művészről. Bp. 1942.
- Zolnay László: Márffy Ödön. Bp. 1966.
- Passuth Krisztina: Márffy Ödön. Bp. 1978.
- Márffy Ödön emlékkiállítása. Polgár Galéria, 1998. (Bevezetőt írta: Kratochwill Mimi)

Kiállítva:

- Márffy Ödön gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum, 1958. kat. 103.

Proveniencia:

- Egykor Piszer István tulajdonában

"Az impresszív megfigyelésnek már régóta semmi köze képeimhez. Összevont és képpé szublimált emlékeimet festem meg. Nem támaszkodom semmire, illetve csak életem tartalmára, mely szorosan hozzátartozik a való világhoz."
(Márffy Ödön)

Márffy Ödön: Verandán Csinszkával 1930 körül

Márffy Ödön festészetében a húszas évek végén beköszöntő, lényegében haláláig tartó szemléletbeli módosulást pontosan definiálják a művész 1942-ben keletkezett sorai. A változás előzményét jelentő 1917-1927 közötti időszakot úgy is felfoghatjuk, mint permanens kísérletezést a különböző kompozíciós tényezőkkel, színfoltokkal, kontúrral, formákkal, síkokkal, plasztikus tömegekkel, fénnyel. Festészetének célja, hogy a realisztikus figurát alapvetően absztrakt síkba komponálja, a tiszta színeket és a tónus értékeket egyensúlyba hozza. A színrétegek egymásra halmozása azonban, olykor a képen belül tagolatlanságot idézett elő, elsősorban amikor a festő a *"színek egyeduralmával összeférhetetlenül zárt plasztikára"* törekedett. (Kállai E. Új magyar piktúra. 109-110.) Az egységes atmoszféra elérésére irányuló festői kísérleteknek eredményeként azonban már az 1930 körüli időszakban egy sor remekmű származott a mester kezétől.

1928-ban New York-ban, majd Washingtonban a Phillips Memorial Gallery-ban állított ki. Visszaemlékezése szerint:

21.▶
Márffy Ödön (1878-1959)

Riviérai tájkép Csinszkával és önarcképpel
Olaj, vászon 60x72 cm
Jelezve jobbra lent: Márffy Ödön
Kikiáltási ár: 2.000.000 Ft

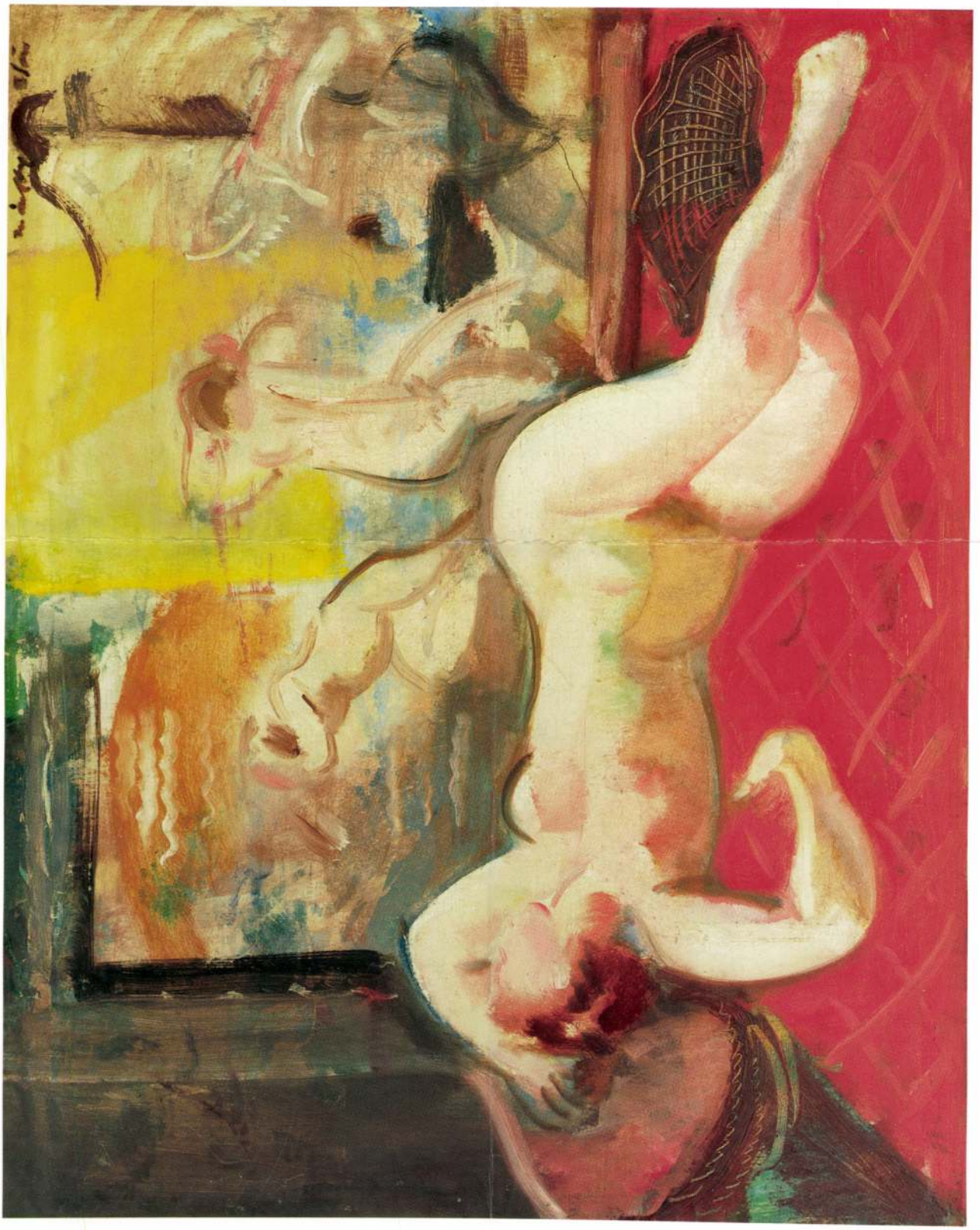

34.

35. **Bernáth Aurél** (1895-1982)

Akt vízparton (Merengő I.), 1937
Olaj, vászon 111x81 cm
Jelezve jobbra lent: B.A.

• Oeuvre katalógus száma: 1937/3.

Proveniencia:
• A Novi Sad-i plébános, majd ugyanott Szabó György tulajdonában

Kikiáltási ár: 1 500 000 Ft

Bernáth Aurél: Merengő II., 1940
Olaj, vászon, 110x80 cm
Oeuvre katalógus száma: 1940/2.
Proveniencia: • Gallery Guggenheim tulajdona

178.▶
Rippl-Rónai József (1861-1927)

Aktok
Toll, papír 28 x 45 cm
Jelezve jobbra lent: Rónai
Kikiáltási ár: 280 000 Ft

178.

179.

179.▶
Csók István (1865-1961)

Kézimunkázó nő
Olaj, karton 41,5 x 34 cm
Jelezve jobbra lent: Csók I. Bp.
Kikiáltási ár: 550 000 Ft

180. **Márffy Ödön** (1878-1959)

Kertben, 1926
Olaj, vászon 46 x 62,5 cm
Jelezve jobbra lent: Márffy Ödön

Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft

Kiállítva:
- 1926. évi Őszi kiállítás keretében a KUT kiállítása, 1926. november Műcsarnok katalógus 135.
- 1968. december BÁV aukció
- 1978. december Tisztelet Márffy Ödönnek 1878-1959 Magyar Nemzeti Galéria

Reprodukálva:
- KUT I./5. 1926. nov. 15. 9.

Proveniencia:
- Deák Dénes, majd Várkonyi Zoltán gyűjteménye a jelenlegi tulajdonosig

Márffy Ödön: Krumpliszedők, 1926
Papír, litográfia (Magyar Nemzeti Galéria)

Fénykeresés és a modernizmus diadala

"Márffy Ödön művészi pályájának utolsó tíz esztendeje a közeledés a fényhez, a verekedés a fénnyel, az eláradás a fényben"- festményünkre pontosan ráillenek a kritikus Komor András 1926-ban Márffy Ödön művészetéről írott sorai. Ez a művészi periódus a kereső, kísérletező Márffyt állítja elénk, aki minden ekkor született képénél újabb és újabb kompozíciós megoldásokra jutott.

Márffy Ödön az egykori Nyolcak közül, az egyetlen volt, aki a Tanácsköztársaság bukása után az itthon maradást választotta. 1924-ben Vaszary Jánossal, Bornemisza Gézával és többekkel együtt megalakította a sikeres, hosszú életű Képzőművészek Új Társaságát, melynek 1927-től elnöke, egyben főművésze lett, ezzel jelentősen hozzájárult a modernizmus hazai konszolidációjához. Az évtized közepéig rövidéletű kisgalériákban szereplő progresszív mesterek, ezután többek között a KUT reprezentatív kiállításain a Nemzeti Szalonban és az Ernst múzeumban állíthattak ki, melyek az év legrangosabb művészeti seregszemléjét jelentették. Egyúttal 1926-ban Klébelsberg Kunó kultuszminiszter megszüntette a Képzőművészeti Társulat Műcsarnokra vonatkozó kizárólagos monopóliumát, ami által lehetővé tette a többi művészcsoport, így a KUT szereplését is a falai között. Történeti jelentősége festményünknek, hogy a kiegyezés eredményeként első alkalomból kerülhetett az egyébként konzervatív művészetet bemutató Műcsarnokba.

A húszas évek derekán

A húszas években készült művek egy csoportját alkotják az 1925-1926 körül készült fekvő formátumú többalakos, természetben játszódó napfényes képek. A festmények szereplőit a művész szokásos tevékenységükben - pl. mosás, krumplikapálás, állatok hajtása - ábrázolja. Képünk is ehhez a típushoz tartozik. Tartalmi vonatkozásaiban ugyanakkor másodlagos a kép témája, inkább csak ürügyként szolgál a festői problémák megoldására. "Sosem a tárgyat festi le, hanem az izgalmat festi meg, amit a látvány benne keltett." (Komor) Kállai Ernő "expresszív impresszionizmus"-nak nevezi Márffy festőiségét. Ezt mutatja az alakok, a tárgyak elnagyoltsága, inkább csak egy-egy mozdulat vagy gesztus utal magára a cselekvésre. Absztrakt képet fest, anélkül, hogy a látványhoz való ragaszkodást feladná.

Színek tobzódása

Az 1920-1926 közötti időszak legfontosabb festői feladata, ahogyan képünk esetében is, az volt, hogy tiszta erőteljes színekkel - pl. kékekkel, violákkal, bíborokkal, sárgákkal, vörösekkel - illetve fehérrel fejezzen ki plasztikus formákat, tömegeket, térbeli viszonylatokat. Azontúl pedig a színek kavalkádja, (sokszor közvetlenül a tubusból, keveretlenül viszi rá a festéket a nyers vászonra) és a fények intenzív játéka által teremtse meg a kép expresszív auráját. Emellett művészete nem nélkülözte a meghökkentő zsánerszerű elemeket sem, ilyen a képből kinéző kutya figurája (Márffy saját kutyája), vagy a háttérben egyre inkább távolodó alak, akinek szerepeltetése noha a kompozíció szempontjából jelentéktelen, mégis oda vonzza a tekintetet. A kutya, illetve a férfi sziluett (aki a festő maga) megjelenik az 1926-os *Festő és modell* (reprodukálva Pátzay 1926) című pasztellen, az egymás felé hajló alakok motívuma előfordul a Krumpli kapálók című 1926-ban készült litográfián. A *Kertben* így nemcsak festői megoldásában, de motívumkincsében is szorosan kapcsolódik az ugyanekkor készült képekhez.

A fény, mint legfőbb kompozícionális elem szerepeltetése a húszas évek közepén nem egyedüli Márffy művészetében. Vele párhuzamosan Egry József, Aba-Novák Vilmos, Szőnyi István festészetében is jelen van. A párizsi iskola mestereihez közelálló Márffynál a "színvirágzás" (Kállai), a mindent feloldó fényözön végsőkig feszíti a látványt felhasználó képiség határait, így festményünknek is ez az érzelmi, extatikus felfokozottság jelenti legfőbb értékét.

K.A.

MARTTY ÖÖN
2002 öljy

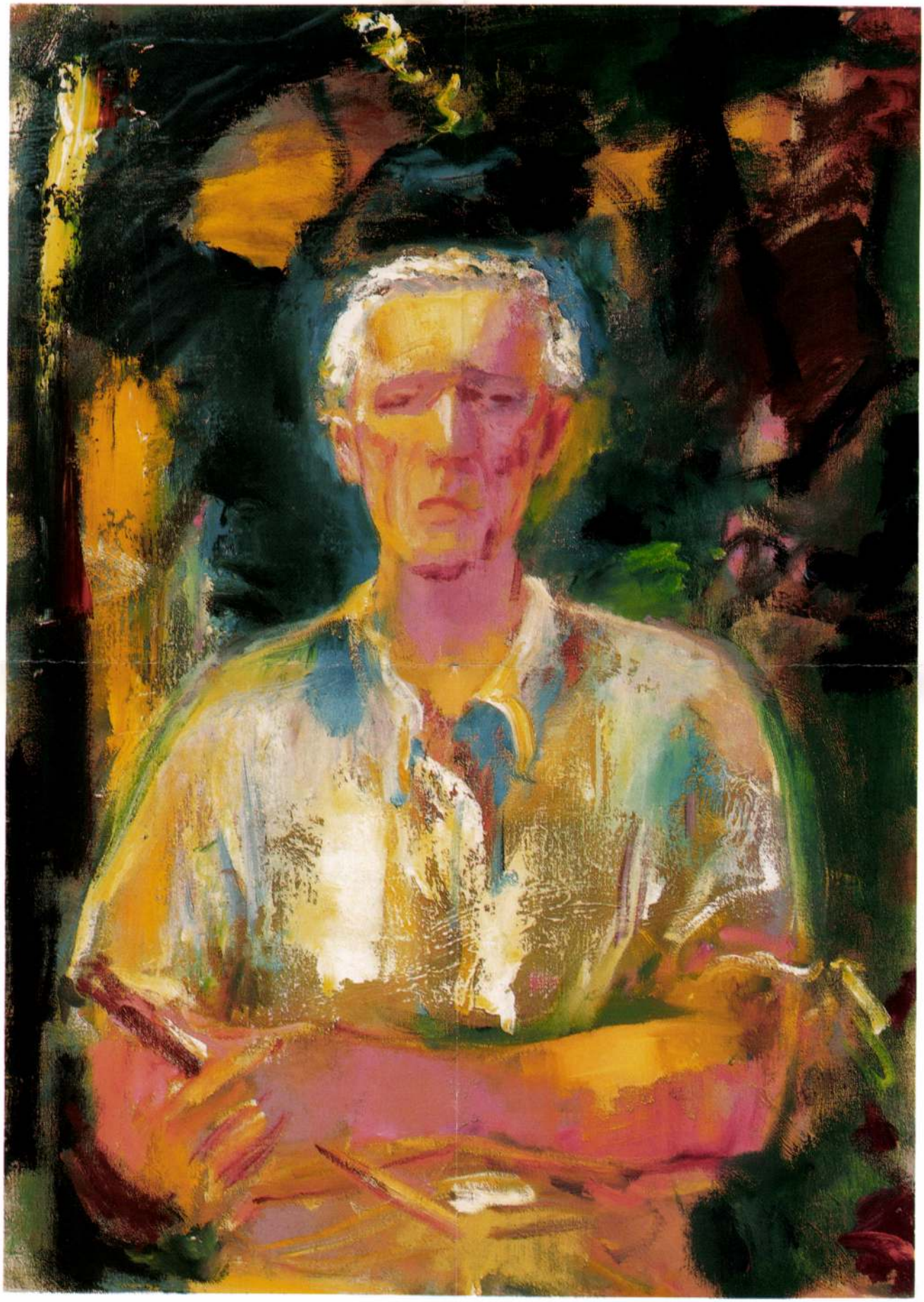

173

173 ▪ VASZARY JÁNOS (1867–1939)

Assisi, 1926

16 x 25 cm
Vegyes technika, papír
Jelezve jobbra fent: Assisi 923 V. 3 Vaszary J.

Kikiáltási ár: 160 000 Ft

174 ▪ RIPPL-RÓNAI JÓZSEF (1861–1927)

Larazine papagájjal

37 x 29 cm
Pasztell, papír
Jelezve jobbra lent: Rónai
Hátoldalán századfordulós kiállítási cimke: Rippl-Rónai Műkiállítás 492. sz.
Valamint Rippl-Rónai József Női fej papagájjal (Rippl-Rónainé arcképe)
Pasztel Lippich Elekné Berényi Rozeán tulajdona

Kikiáltási ár: 4 500 000 Ft

"Életem egyik legszebb pillanata volt, amikor Picasso, Braque, Van Gogh és Cézanne képeinek társaságában ott láttam az én képeimet." (Kassák 1942) Ezek a kiállítások erkölcsi és anyagi sikerekkel zárultak, illetve a Csinszkával töltött nyugodt időszak alatt egy kiegyensúlyozott, termékeny alkotói periódus következett, melyet a kortárs kritikus találóan így jellemzett: *"Jelenségek materiális anyaga pompás, gazdag, de szinte anyagtalan színfoltokba koncentrálódott, amelyeket hatalmas temperamentum alakít rendkívül expresszív erejű, nagy dinamikájú képzetekké. De sem a víziós festőiség, sem a kifejezés ereje nem bontja meg a kompozíció szerkezeti egységét, amelynek biztos architektúrája szerves, egységes képpé fogja az egyébként, oly könnyen szétesővé váló képelemeket."* (Péter András: Fruchter Lajos gyűjteménye. Magyar Művészet, 1931. 93. oldal)

A szinte testetlen, áttetsző emberi alakok beleolvadnak a körülöttük lévő légies, akvarellszerű színfoltokból álló háttérbe, melynek szilárd keretéül rendszerint architekturális elemek - egy szék, egy kép a falon, egy ablakkeret stb. szolgálnak. Az egymást kiegészítő színek az egységet erősítik, a határozatlan kontúrok, az elmosódottság, szinte minden konkrétságuktól megfosztják az alakokat, tárgyakat. A dekoratív mustra, az ornamentális díszítés hangsúlyos jelenléte, mely monoton ismétlődésében az örökkévalóság érzetét sugallja, időtlenné teszi a festményeit. A tenger egyre mélyülő kékje végtelenbe vezeti a tekintetet.

A kávéházi, társasági összejövetelek, közös nyaralások alapvető létformát és ihlető forrását jelentették Márffy művészetének. A húszas évek közepétől festette teraszos képeinek sorozatát, kezdetben groteszk hangvételben még konkrétan kapcsolódva az ábrázolt jelenethez, később, ahogyan képünk esetében is eltávolodva a valóságtól. Csinszka gyakori szerepeltetése a társasági jelentekben egyre inkább emblématikussá vált. Noha megőrizte jellegzetes külső jegyeit, mégis személyes arcvonásaitól megfosztva, már nemcsak múzsa és modell, de az elválaszthatatlan összetartozás jelképe is lett. Hasonló történt a többi figurával is, akik egyértelműségüket vesztve, egy emlékfoszlányként, puszta jelként értelmezhetők. A korábbi heves gesztusokat, egy-egy finom, alig észrevehető mozdulat vette át, mely az emberi kapcsolatokat árnyaltan és pontosan fejezi ki.

Képünk esetében két nő - egyikőjük Csinszka - vesz közre egy férfit, aki szintén gyakori szereplője Márffy képeinek. Csak látszólag részese a beszélgetésnek, kinéz a képből. A negyedik szék üres. Az üres szék nyilvánvalóan a hiányzó negyedikre, tehát magára Márffyra, illetve annak festőként való jelenlétére utal. Mintha a beszélgetést hallgatva, a vászon előtt állva festené a látottakat, ezzel idézőjelbe téve annak minden valószerűségét, a tiszta festőiség birodalmába utalva az egész jelenetet. Ezt erősíti egy negyedik alak szerepeltetése a képen, akinek a tisztázatlan térbeli viszonyok miatt nem határozható meg pontosan a helyzete. Külső teraszon áll, vagy csak tükröződik alakja? Talán magának a festőnek pózoló sziluettje csillan meg az ablak üvegén? Márffy önarcképeinek sorában gyakran találkozhatunk a festészet minden eszközét birtokló öntudatos, virtuóz piktor szerepében tetszelgő festővel. Itt a pózoló festő tükröződő alakjában azonban nemcsak a festészet, mint a világot alakító és teremtő erő manifesztálódik, de a látszat jelenvalósága a művészt, mint kukkolót, a titkok kitudóját állítja elénk egyfajta művészi magatartás kifejezőjeként. Az üres szék, a tükröződés, a bizonytalan architektúra az egyszerre kint és bent helyzetét erősítik. Márffy Ödön e szellemes játékkal emeli a társasági élet pillanatnyi rögzítését az önreflektív festészet többféle értelmezést megengedő birodalmába.

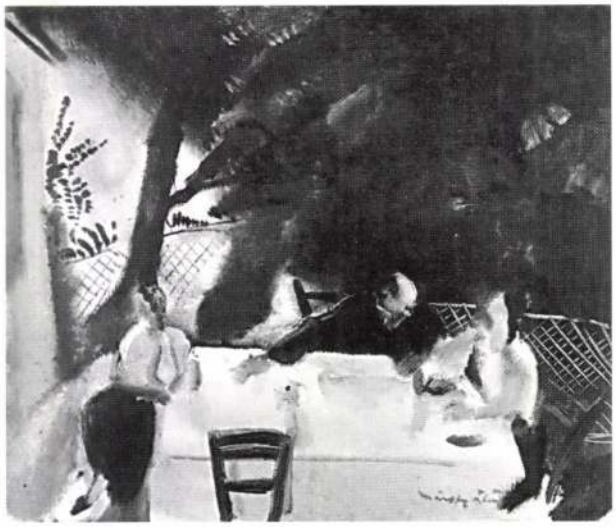

Márffy Ödön: Vacsora 1930

A húszas, harmincas évek festészetében gyakoriak a kávéházi, társasági élet eseményeit bemutató jelenetek. Jelentőségük éppen abban áll, hogy az alapvető *"kapcsolatok"* értelmezési lehetőségeit rejtik magukban. Ennek megfelelően Vaszary János, Bernáth Aurél, Egry József vagy Farkas István teraszképeiben egyéni művészetfelfogásuk, világnézetük hasonlóan Márffyéhoz markánsan kirajzolódik. Az egyik póluson Vaszary áll, akinek beszélgető alakjai, elsősorban a benyomás, a pillanatnyi hangulatok közvetítését szolgálják egy dekoratív színpadi jelenetben, a másikon Farkas István csontvázra emlékeztető székei és kísértetszerű alakjai helyezkednek el. Közöttük találhatjuk meg Márffy Ödön kontemplatív, de egyben örömteli művészetét is.

K.A.

MagyarRádió online

Márffy Ödön kiállítás az Ernst múzeumban

2003. augusztus 15., péntek 20:44

Márffy Ödön kiállítás nyílt az Ernst múzeumban, aminek nyilvánvalóan itt volt az ideje, hiszen Márffy egy ideje emelkedőben van a képzőművészet iránt érdeklődő közönség szemében bár az igazság az, hogy volt idő, amikor inkább csak Ady özvegye, Csinszka második férjeként tartották számon, és a monográfia írók némiképpen lebecsülve kezelték.

Márffyról manapság sok mindent megtudhatunk. Azt is például, hogy a XIX. század első évtizedében a honi avantgarde egyik jelentős, tehát elismert és tehát szidott képviselője volt. Párizsban találkozott Adyval és a barátja is lett. Annyira, hogy később segítette is Csinszkát abban, hogy megírja emlékeit az első férjről.

Csinszka Márffynak egyébként nagyon sokat jelenthetett. Amikor a nő meghalt, akkor a férj sem férfiként, sem festőként egy ideig nem találta a helyét, bár az is igaz, hogy már évekkel korábban készülődött az életében egy másik múzsa, a zongoraművésznő, hogy a tablói sajtó modorában mondjam, a démoni fekete asszony, aki azonban nemcsak Márffyt ihlette meg. A Márfi Ödön kiállításról Paksi Endre művészettörténésszel beszélgetünk!

Szénási Sándor

Márffy Ödön

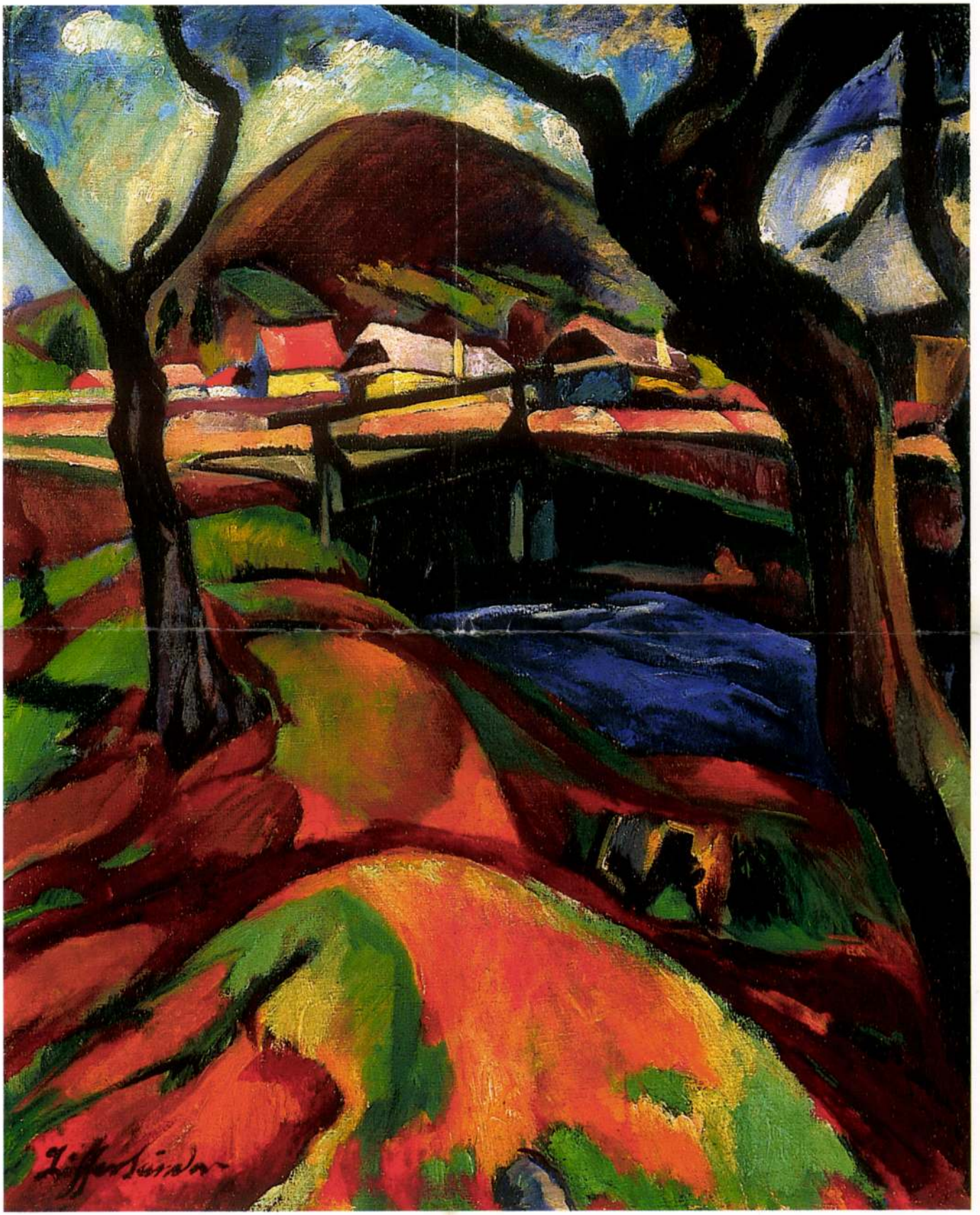

151

152 ◆ MÁRFFY ÖDÖN (1878–1959)

Falusi táj, 1930-as évek

66 × 82,5 cm
Olaj, vászon
J. b. l.: Márffy Ödön
A BÁV 83. aukcióján szerepelt, 161. tétel
Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft

IRODALOM:
Kállai Ernő: Új magyar piktúra. Budapest, 1925
Pátzay, Paul: Ödön von Márffy. Berlin, Paul Gordon Verlag, 1928
Genthon István: Márffy Ödön kiállítása. Műterem, 1, 1958

A kép a 30-as években készülhetett, amikor a legszebb és leglíraibb tájképeit, portréit festette, a lovak játéka már nem az első világháborúra emlékeztette, hanem bensőséges családi élete Csinszkával és barátaival kiteljesedni látszott. A melegítő napsugár, a lebegés, a franciás könnyedség ekkor volt uralkodó Márffy művészetében. Ezekből a képekből következett, késői emlékként az 1948-49-es Almaszüret, serényen munkálkodó alakjaival, freskóvázlata, a második világháború utáni megbízás, a Hunyadihoz készített lovaskompozíciók sora és az olaszországi magas égboltozatú tájak kompozíciós párdarabjai.

Márffy Ödön, aki mindig megújult és mindig merített a maga művészetébe vetett hite szerint legbelső élményeiből, e képen a képmező legmélyebb pontján falu látványát tárja elénk, templomtoronnyal. Előtte a határ, aranysárga és zöld csíkokkal osztja a teret.

A kép síkján elől balról gazdasági épület, előtte disznócsorda két fiatal parasztlegénnyel, jobbra lovat zabolázó fehéringes, kéknadrágos ifjú, fél lábon álló kifordult testhelyzetben.

A kép két oldalát fák lombkoronája keretezi. A fénykévékkel szikrázó kék égbolt alatt játszódik az idillinek is mondható jelenet, amelynek hangulata Márffyt minduntalan megragadta és élete sok időszakában a falun ill. vidéken töltött idejét idézik. A fények, árnyékok játéka plasztikusan emeli ki a testek tömegét. A meleg színekre épített kép vízszintes és függőleges vonalrendszere az alakok mozgásával dinamikussá, megkapóvá teszi a művet.

K. M.

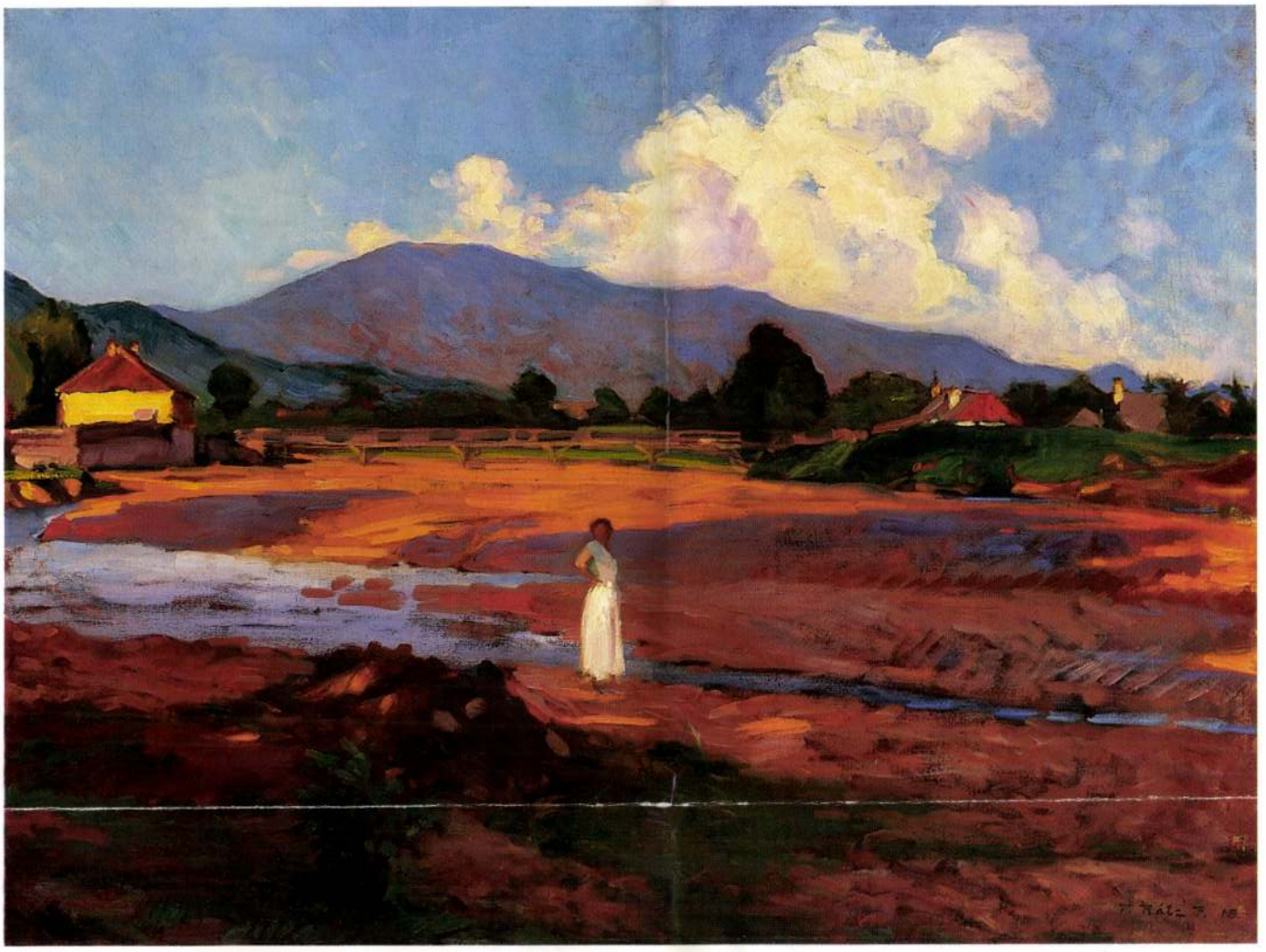

153

153 ◆ T. RÁTZ PÉTER (1879–1945)

Nagybányai Zazar-part

68 × 90 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: T Rátz P NB
Kikiáltási ár: 120 000 Ft

154 ◆ ZIFFER SÁNDOR (1880–1962) ➔

Virágcsokor ablakban

69 × 100 cm
Olaj, vászon
J. j. f.: Ziffer Sándor 1937
A vakkereten retrospektív
kiállítási címke 1957-ből
Kikiáltási ár: 1 500 000 Ft

115

115 • KRIZSÁN JÁNOS (1866–1948)

Csendélet terítővel, porcelánnal

70 × 77 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Krizsán János 914 NB
Kikiáltási ár: 450 000 Ft

116

116 • JÁNDI DÁVID (1893–1944)

Asztali csendélet

47 × 60,5 cm
Pasztell, papír
J. j. l.: Jándi D.
Kikiáltási ár: 250 000 Ft

MÁRFFY ÖDÖN

117

117 • MÁRFFY ÖDÖN (1878–1959)

Teraszon

38 × 26 cm
Akvarell, papír
J. j. l.: Márffy
Kikiáltási ár: 250 000 Ft

118 • RIPPL-RÓNAI JÓZSEF (1861–1927) ➔

Alkonyi táj

17,5 × 29 cm
Pasztell, papír
J. j. l.: Rónai 920
Kikiáltási ár: 600 000 Ft

110

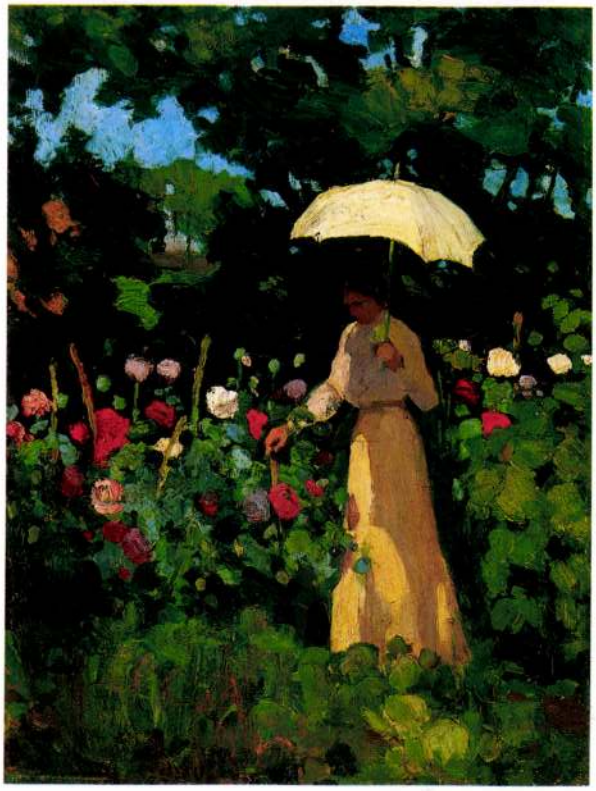

111

110 ▪ KLEIN JÓZSEF (1896–1945)

Nagybányai házak

48 × 70 cm
Olaj, karton
Jelezve balra fent: Klein J 920 NB

Kikiáltási ár: 150 000 Ft

111 ▪ BRUNO CZAPEK ?
(Bielitz, Lengyelország, 1878– ?)

Kertben sétáló hölgy Nagybányán

46,5 × 34,5 cm
Olaj, vászon
Bekarcolva balra lent: Czapek ?

Kikiáltási ár: 90 000 Ft

112 ▪ IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA (1867–1940)

Család a tűz körül

70,5 × 100,5 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent:
Iványi Grünwald B 1931

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

ÖDÖN MÁRFFY 1878–1959

Sail-Boat. About 1930

100 × 100 CM

39 1/2 × 39 1/2 IN.

OIL ON CANVAS

SIGNED LOWER RIGHT:

MÁRFFY ÖDÖN

Ödön Márffy:
Rowers. About 1930
81 × 65 cm, oil on canvas
Hungarian National Gallery, Budapest

ÖDÖN MÁRFFY 1878–1959

In the Grove. About 1930

60 × 73 CM

23 2/3 × 28 4/5 IN.

OIL ON CANVAS

SIGNED LOWER RIGHT:

MÁRFFY ÖDÖN

Ödön Márffy:
On the Balcony. Early 1930s
73,5 × 93 cm, oil on canvas
Hungarian National Gallery, Budapest

Márffy Ödön

ÖDÖN MÁRFFY 1878–1959

Village Scene. Early 1910s

54,5 × 65,5 CM

21 1/3 × 25 4/5 IN.

OIL ON CANVAS

UNSIGNED

ÖDÖN MÁRFFY 1878–1959

He studied at the École des Beaux Arts in Paris from 1902. Both Cézanne's constructivity and Matisse's buoyancy had a great impact on him. On his return home, he exhibited his works together with Lajos Gulácsy. As one of the founders of the group The Eight, a progressive circle propagating the renewal of national painting, he regularly took part in their exhibitions. In the 1910s he was interested in the issues of order of composition and the formation of unity in structure. From 1924 he was the leader of KUT (Képzőművészek Új Társasága, New Association of Artists). Later his style changed and as one of the most outstanding Hungarian representatives of the École de Paris, he became a master of expressing emotions through gentle, harmonizing colours.

20 ▪ MÁRFFY ÖDÖN (1878–1959)

Tavasz

65 x 80 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: Márffy Ödön

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft

IRODALOM

Kállai Ernő: *Márffy Ödön újabb munkái.* Ars Una, 1924. 265–271. oldal
Genthon István: *Márffy Ödön kiállítása.* Műterem. 1958/7–8. szám. 26–29. oldal
Passuth Krisztina: *Márffy Ödön.* Bp. 1978

Márffy Ödön, több mint fél évszázadot átfogó életművének minden egyes darabján felfedezhető a pályakezdés éveiben megélt két reveláló erejű művészi tapasztalat hatása: Rippl-Rónai képeivel való találkozás és a francia fauve-ok, elsősorban Matisse újszerű művészi elveinek befogadása stílusformáló élményt jelentettek a fiatal festő számára. Legjobb kortársaihoz hasonlóan Rippl művei egy olyan utat jelöltek ki Márffy fejlődésében, mely a fáradt, unalmas, akadémikus oktatás, a meghaladni kívánt múlt helyett friss impulzusok felé vezetett. Visszaemlékezésének néhány mondata jól kifejezi e századfordulós művészgeneráció Párizs-központúságát, azt a vonzalmat, mely a magyar reformnemzedéket a franciás ízlésű művészet felé terelte: „Egy budapesti kiállításra vetődtem be, ahol csapnivalóan rossz képek között egy kis kép ragadta meg a figyelmemet. Öreg férfiarcképet ábrázolt, a festője Rippl-Rónai volt. Nagyon foglalkoztatott a kép és benső örömmel töltött el, mert magános kísérletezéseimre valami igazolásfélét véltem benne felfedezni. Nem volt már itthon maradásom, külföldre vágyakoztam. Előbb Münchenbe kerültem, de München nem tudott lekötni. Ismeretlen erő hajtott Párizsba."
Márffy 1902 és 1906 között az École de Beaux-Arts-on tanult, 1906-ban már szerepelt a korszak egyik legfontosabb kiállításán, a Salon d'Automne-on.
A világ minden tájáról Párizsba áramló, egymással barátkozó, versengő művészek, a számtalan, újabbnál újabb törekvéseket bemutató kiállítás, a nyüzsgő kávéházi élet, a nagypénzű és jó szemű amerikai mecénások által fenntartott társasági élet inspiráló közeget nyújtott Márffy számára is. Magával ragadta Cézanne és Matisse művészete. A fauve-ok autonóm, a valós látványtól elszakadó színkezelése – mint képünk is igazolja – az egész életművön keresztül vonuló inspirációt jelentett, de a Matisse-követők harsány színvilága nála idővel megszelídült, képeit könnyed, lendületes formaadás, életörömöt sugárzó tiszta festőiség jellemzi.
Márffy, Párizst megjárt, modern szemléletű társaival 1911-ben megalakította a Nyolcak nevű művészcsoportot, mely a francia impulzust felhasználva kívánta megújítani a magyar festészetet. A viszonylag rövid életű, de szinte felmérhetetlen hatású társaság szétbomlása után Márffy az École de Paris nemzetközi stíluskörébe kapcsolódott. A Cézanne festészetében gyökeredző konstruktív, szerkesztő szemlélet, a kubizmuson és expresszionizmuson átívelő modern művészi hagyományt mindvégig hűen követte, de par excellence festői alkatának jobban megfelelt a két világháború közötti párizsi iskolára jellemző oldott, szabad formálás, a tudatos konstrukciót sokszor háttérbe szorító könnyed dekorativitás. Ez a művészi felfogás tükröződik a Tavasz című képen is. Az egymásba olvadó, fluktuáló színekben, a minden tétovázástól mentes, lendületes, szinte spontán ecsetvonásokban egy sziporkázó festői temperamentum érzéki mohósága nyilvánul meg. Márffy harmincas években készült művei néhány jellegzetes téma köré csoportosulnak. A csendéletek és portrék mellett kedvelt motívuma volt a víz, a vitorlások, de talán egyikhez sem nyúlt oly gyakran és akkora lelkesedéssel mint a duzzadó erejű lovak és az őket megzabolázó lovasok képi megformálásához. A háborítatlan természettel egyé váló, egységben élő ember harmóniája, egy szinte panteisztikus világszemlélet bontakozik ki ebből a festői sorozatból. A ló és lovasát ábrázoló, sokrétű, számos értelmezést felkínáló képtípus évezredes művészi hagyományba illeszkedik. A görög vázaképek mestereitől kezdve, a témát talán legbővebben kifejtő Marino Mariniig művészek sora nyúlt feltűnő előszeretettel e témához.
Az erő, vitalitás, a mindennek életet adó energia képi megjelenítésének – a prehisztorikus kultúráktól napjainkig nyomon követhető - örök vágya öltött testet e kompozíciókban. Az emberi test helyett sokáig csupán állatok, robosztus erejű bikák, feszülő izmú antilopok képeivel igyekeztek megragadni, maradandó jelben rögzíteni a mindenütt jelenlévő, mindent mozgató természeti energiát. Talán a klasszikus görög szobrászat adta az első példákat a ló és a mozgásban lévő férfi akt együttes képi újrafogalmazására, s e hosszú és sokágú történetet olyan remekművek illusztrálják, mint a athéni Parthenon frízei, Leonardo lovasszobra vagy éppen Kernstok programadó képe a Lovasok a vízparton.
Márffy témaválasztására egy újabb keletű tradíció is elgondolkodtató magyarázatul szolgálhat. A XX. századi modern festészet születése elválaszthatatlanul összeforrt az aktábrázolás egy merőben új értelmezésével. Matisse vagy Picasso korai aktképei lázadást jelentettek az ellen a – még az akadémizmussal konfrontálódó impresszionisták által is elfogadott - doktrína ellen, miszerint a festő ne legyen több, mint „érzékeny és jól értesült fényképezőgép". A természetbe helyezett akt éppen absztrakt, meghökkentő, szimbólumokkal telített volta miatt vált a múlt század első évtizedeiben az egyik legfontosabb, leginspirálóbb művészi témává. Magyarországi karrierjét kitűnően igazolja a Magyar Nemzeti Galéria néhány hónappal ezelőtt bezárt Árkádia tájain című kiállítása. Az itt bemutatott neoklasszikus stílusú aktkompozíciók, Szőnyi, Aba-Novák, Patkó és társaik képei Márffy festményével az ideális emberi létezés utáni vágy keresésének közös nevezőjén találkoznak.
Az irizáló színektől vibráló, szinte absztrakt táji kulissza előtt találkozó figurák, a rózsaszín árnyalatú, ágaskodó ló és meztelen lovasát hordó, vörösen sugárzó társa egy harmonikus, belső derűtől áthatott, idilli természetfelfogás képi kifejezői. Az egységben látatott világ olyan vizuális szublimációja, mellyel csupán Egry József anyagtalan, fénytől átitatott kompozíciói állíthatók párhuzamba.

Molnos Péter

Kernstok Károly: Lovasok a vízparton, 1910
215 x 194 cm, olaj, vászon, Magyar Nemzeti Galéria

19

19 ▪ BRODSZKY SÁNDOR (1819–1901)

Fények a fák között

56 × 60 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Brodszky S

Kikiáltási ár: 650 000 Ft

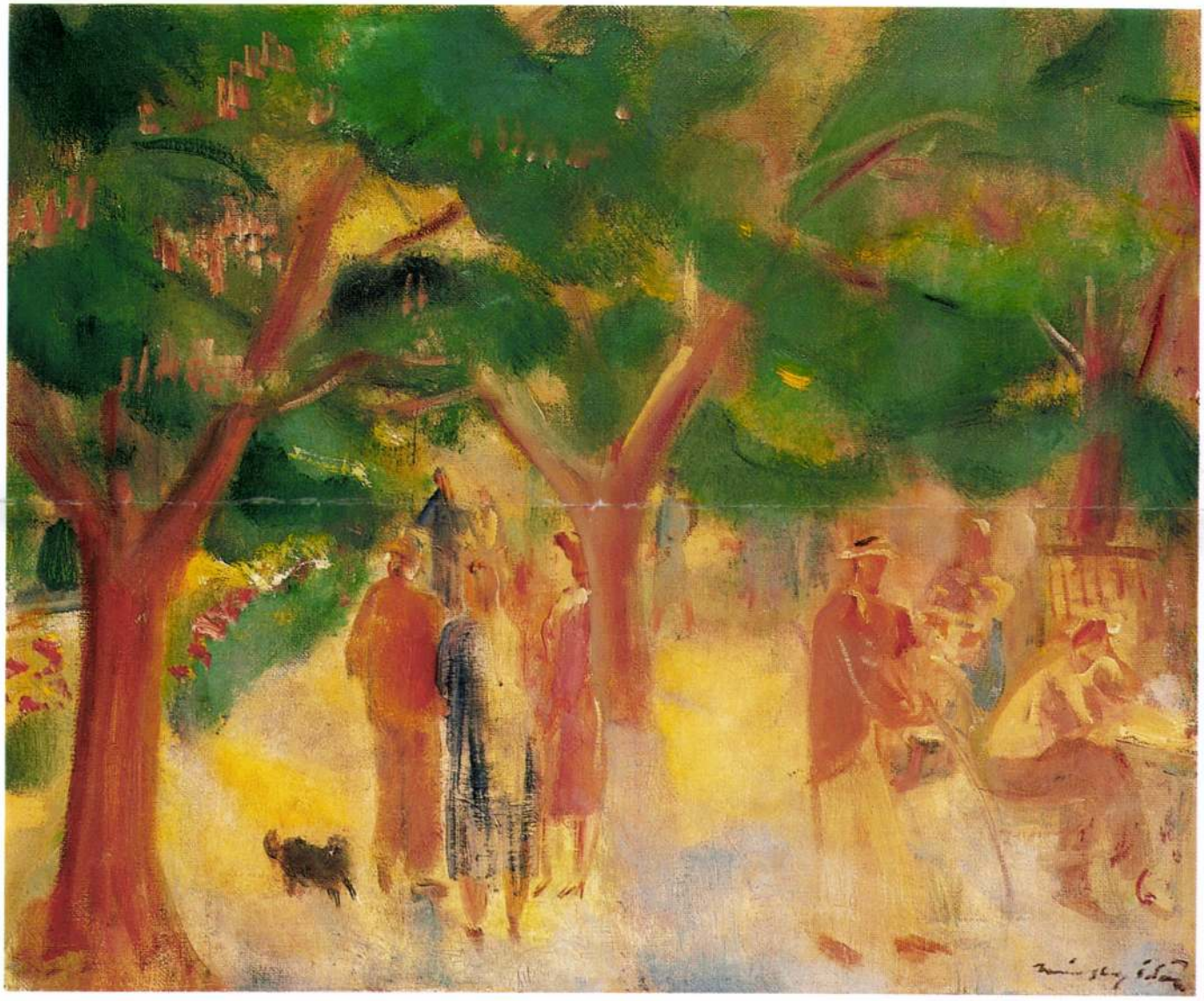

DEZSŐ CZIGÁNY 1883–1938

Provance. Late 1920s

82 × 66 CM

32 1/2 × 26 IN.

OIL ON CANVAS

SIGNED LOWER RIGHT:

CZIGÁNY

DEZSŐ CZIGÁNY 1883–1938

The stations of his training as a painter were Munich, Nagybánya and Paris. In Paris, he exhibited in the Salon des Indépendants, then at home he joined The Eight. His typical still lifes with fruits reveal his affinities with Cézanne's approach. His other great talent was portraiture. He painted several portraits of his close friend the poet Endre Ady. His costumed self-portraits are also interesting. After World War I he lived in France.

MAIKFFY ÖDÖN

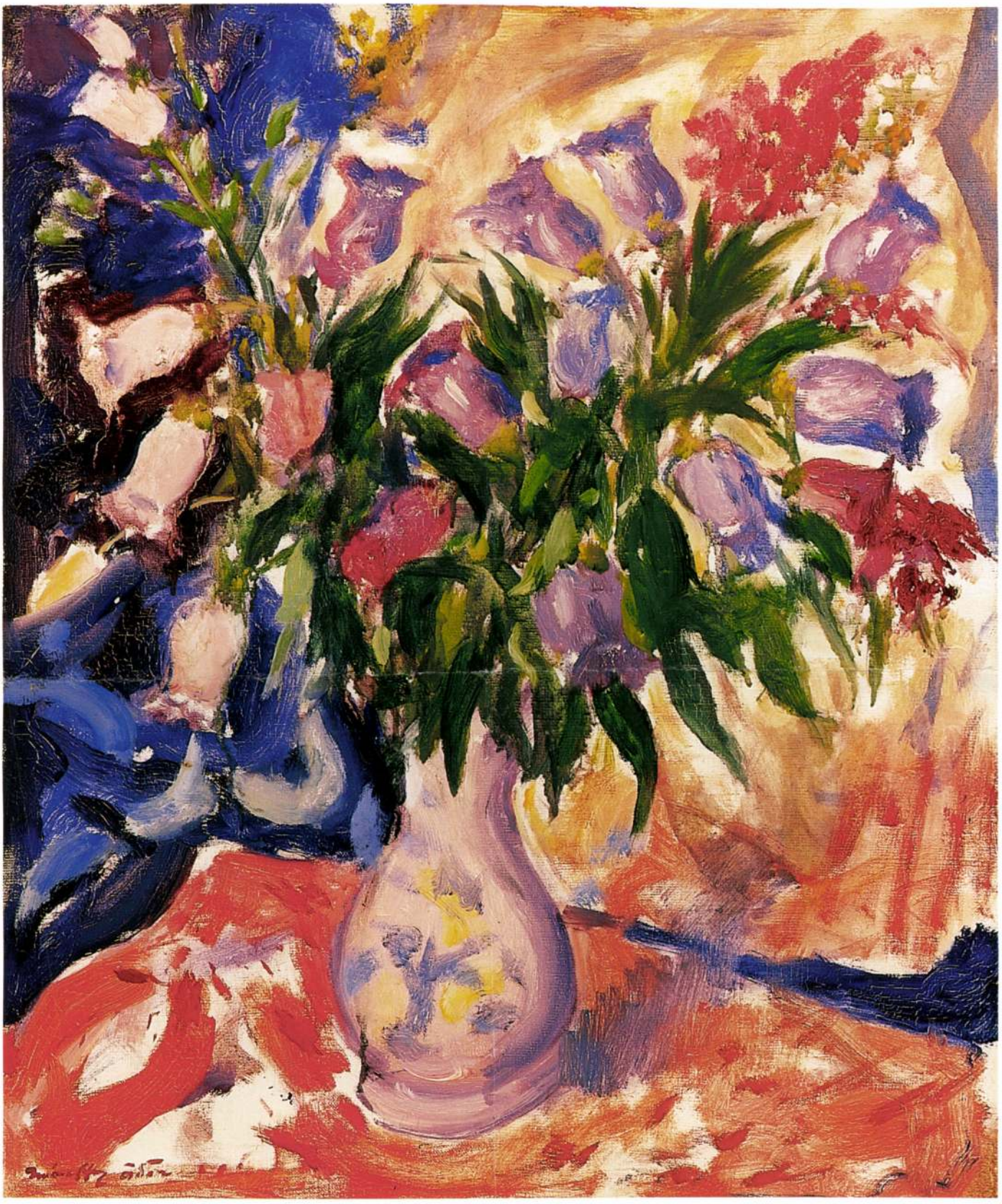

97

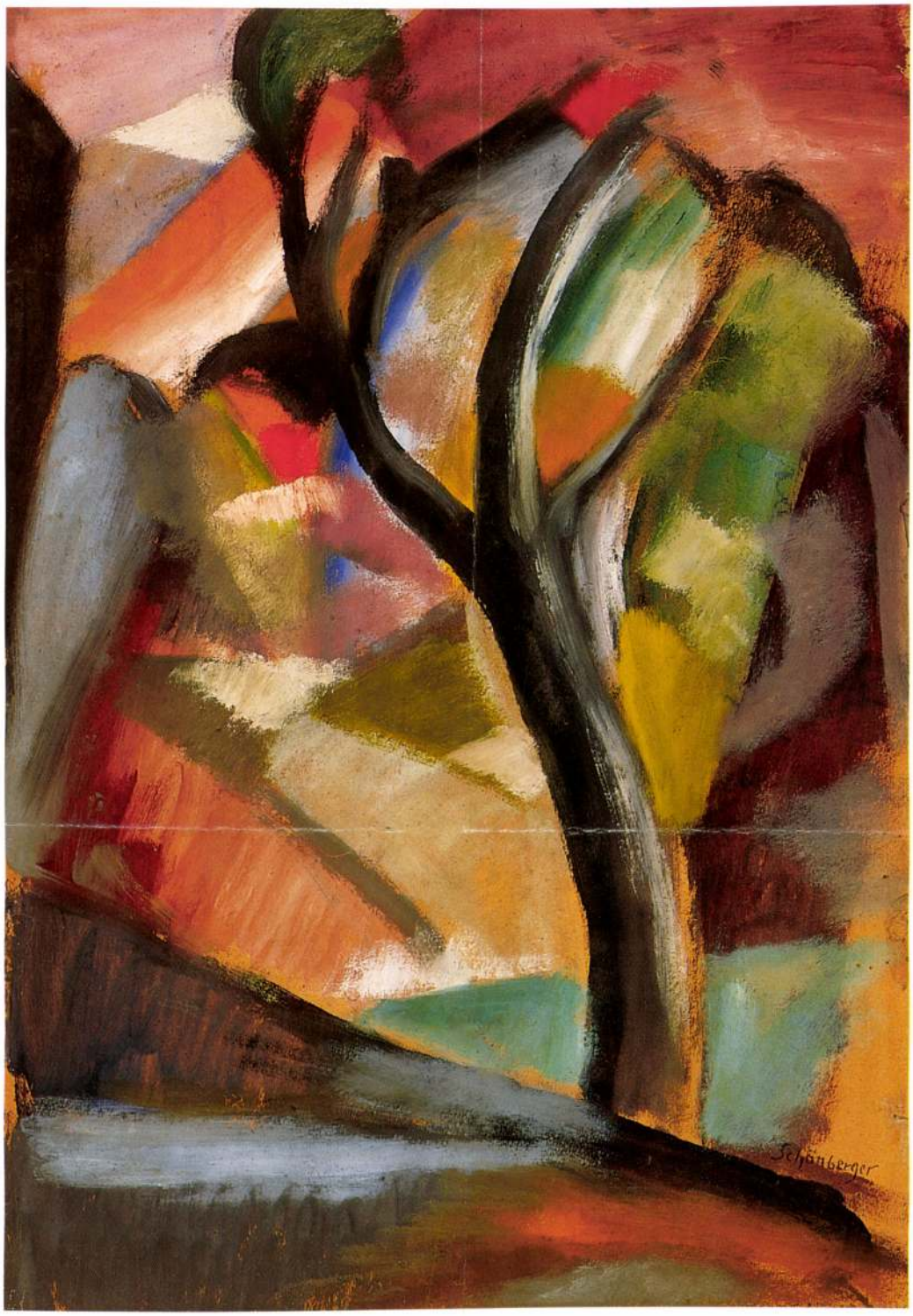

98

98 ▪ SCHÖNBERGER ARMAND (1885–1974)

Hajladozó fa

57 × 40 cm
Olaj, papír
Jelezve jobbra lent: Schönberger

Kikiáltási ár: 550 000 Ft

99 ▪ NÉY LÁSZLÓ (NÉY, LANCELOT)
(Budapest, 1900–1965, Párizs)

Párizsi csendélet, 1928

72,5 × 91,5 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Néy / 28

Kikiáltási ár: 450 000 Ft

MARFFY ÖDÖN

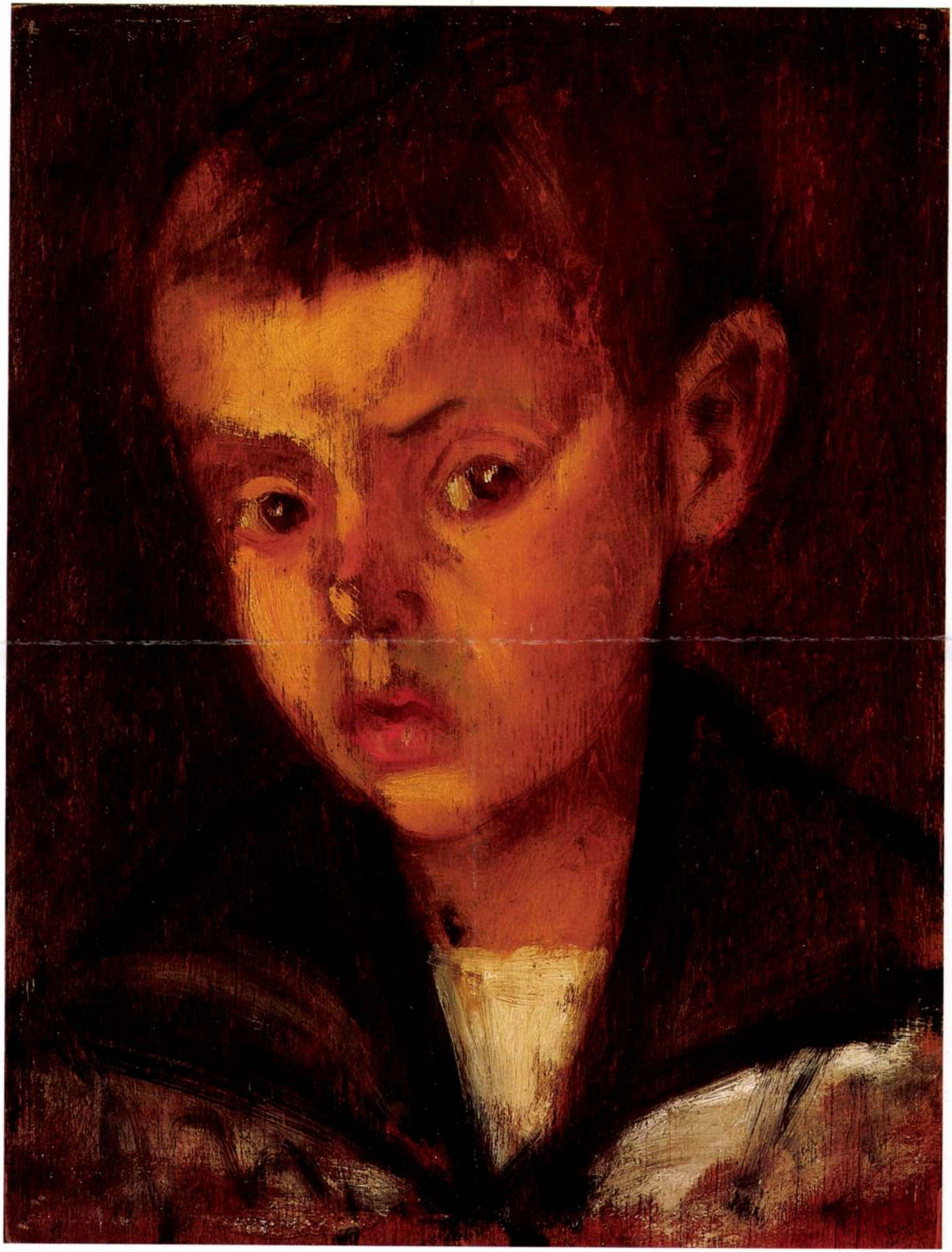

4

5 ▪ BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852–1919)

Kastélypark

30 x 41 cm
Olaj, vászon
Hátoldalán: Singer és Wolfner hagyatéki pecsét
MNG 1552/1954.

Kikiáltási ár: 750 000 Ft

PROVENIENCIA
Singer és Wolfner gyűjtemény

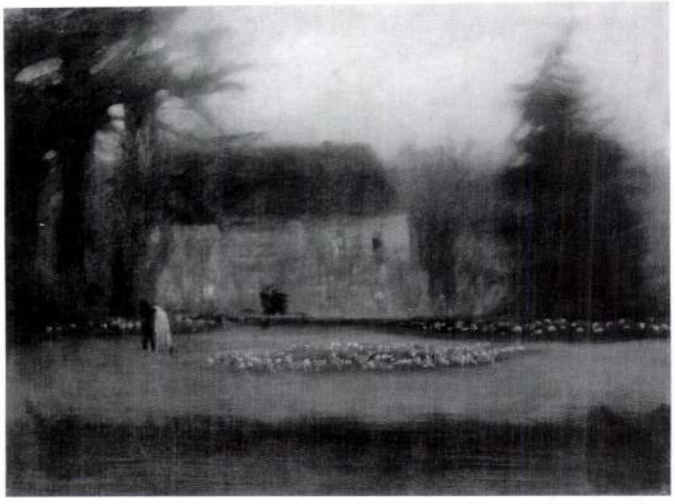

Báró Mednyánszky László:
Park, esti szürkületben, 1910-es évek első fele
71 x 96, olaj, vászon
magántulajdon

MÁRFFY ÖDÖN

136

136 ▪ MÁRFFY ÖDÖN (1878–1959)

A vándor

29 × 42 cm
Akvarell, papír
Jelezve balra lent: Márffy Ödön

Kikiáltási ár: 180 000 Ft

137 ▪ MATTIS TEUTSCH JÁNOS (1884–1960)

Táj fákkal, 1917-18 körül

28 × 35 cm
Akvarell, papír
Jelezve jobbra lent: M.T.

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft

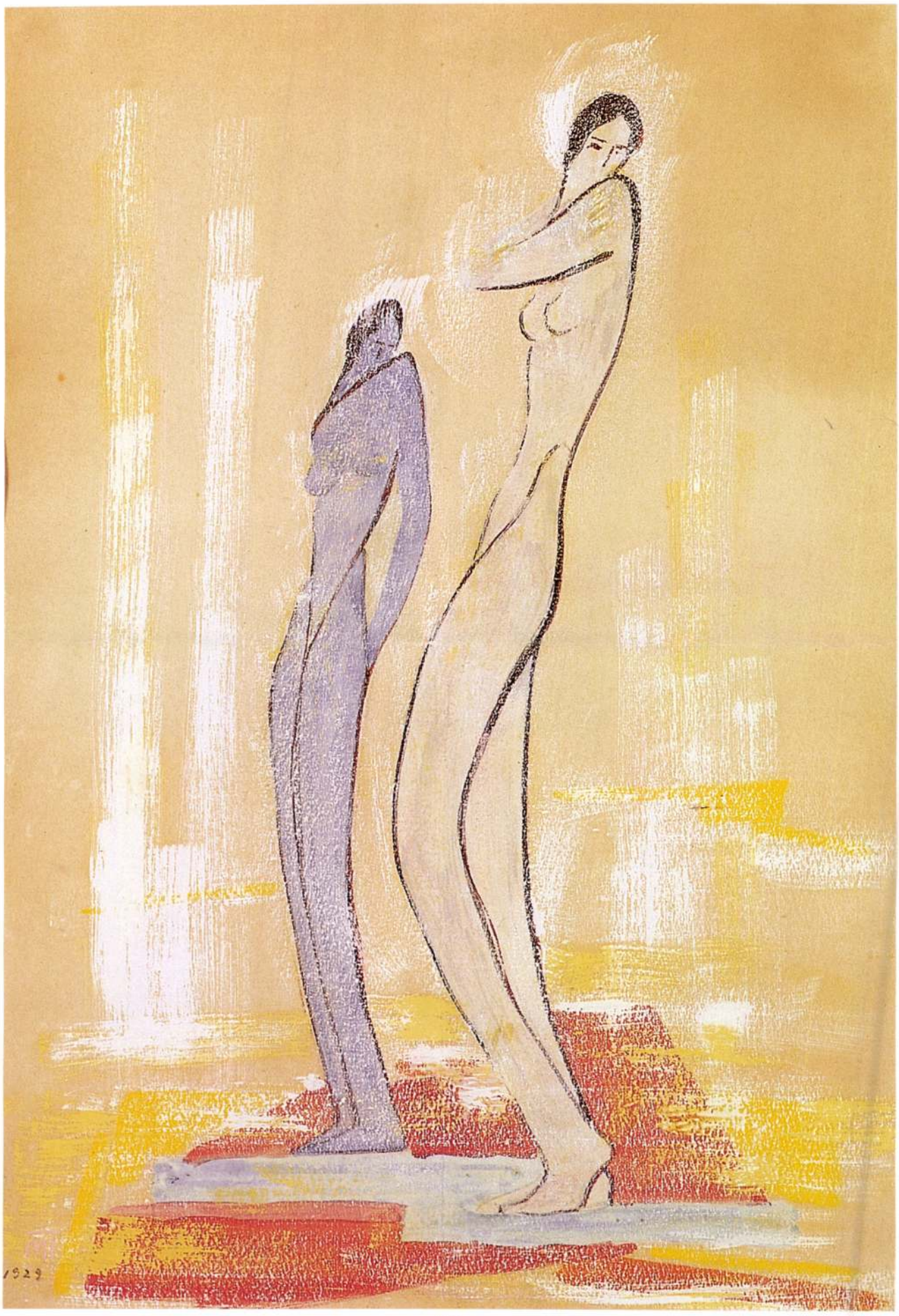
1929

MÁRFFY ÖDÖN

27

27 ▪ MÁRFFY ÖDÖN (1878–1959)

Csónakok a Balatonon

25 × 35 cm
Olaj, karton
Jelezve jobbra lent: Márffy Ödön

Kikiáltási ár: 150 000 Ft

28 ▪ CSÓK ISTVÁN (1865–1961)

Balatoni vitorlás

37,5 × 47 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: Csók I. B. Aliga

Kikiáltási ár: 850 000 Ft

MARFFY ÖDÖN

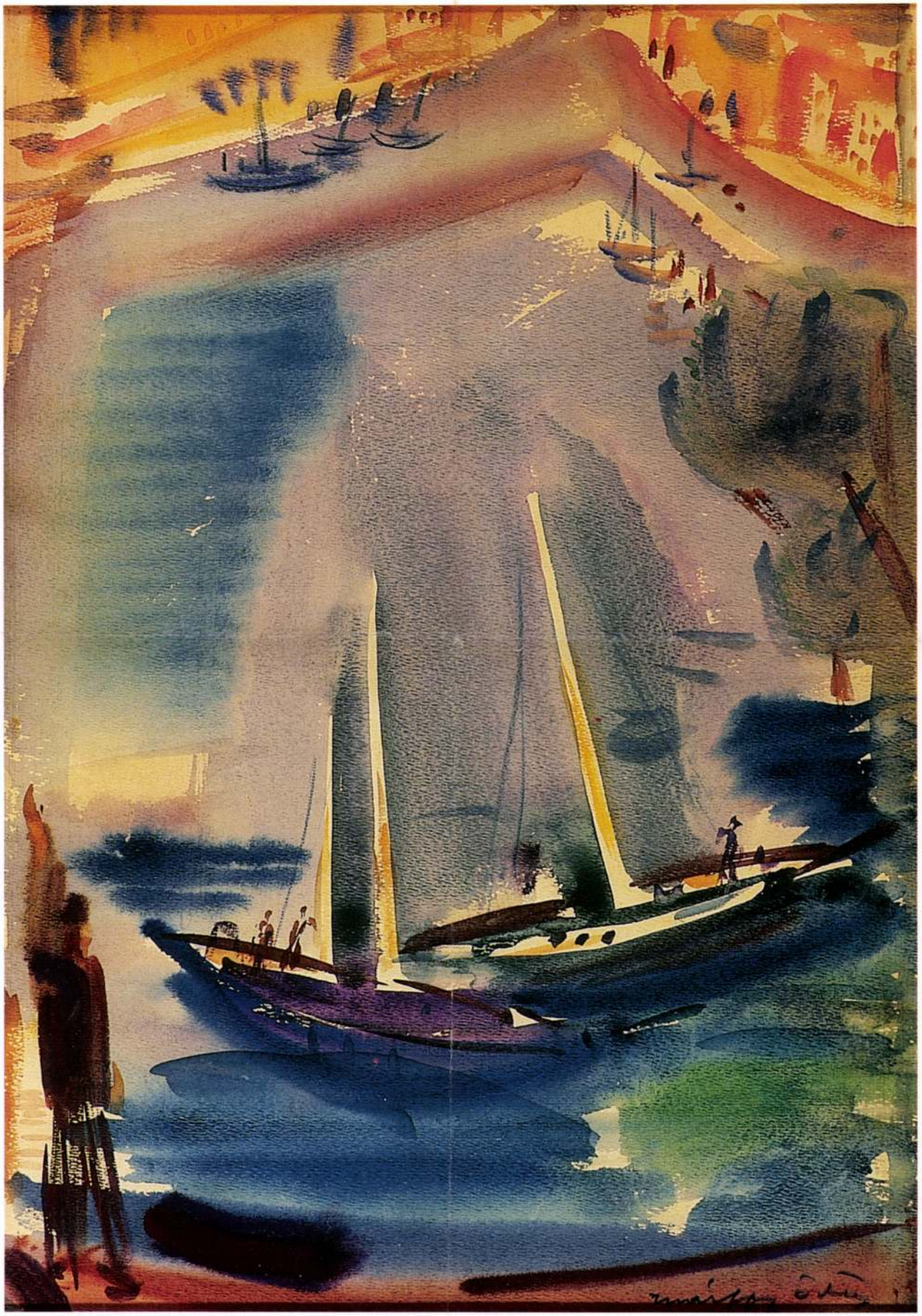

5 ◆ THORMA JÁNOS (1870–1937)

Táncosnő

100 × 82 cm
Olaj, vászon
J. b. l.: Thorma
Hátoldalán sajátkezű felirat:
festette Thorma János Táncosnő, 1902., Nagybánya
Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

IRODALOM
Bay-Boros-Muradin: Thorma. 1997. 94. tétel

PROVENIENCIA
A kép szerepel Thorma János 1928-ban összeállított Törzskönyvében 9/1928. sorszámmal, a következő bejegyzés kíséretében: „Készült 1902-ben Nagyányán. Kiadatott a műteremből 1928. febr. 15. Másodpéldány. Eredetije Sweizba lett eladva. Megvette Bernátné 12 000 lej rámával együtt."

Az 1902-es év jelentős változást hozott a nagybányai művészkolónia életében: Hollósy Simon és iskolája elmaradt Bányáról, Ferenczy, Réti, Thorma és Iványi Grünwald pedig szabad festőiskola megalapítását határozta el. Ugyanakkor festői szemléletükben is észrevehetőek a változás jelei. Eltérő módon, és eltérő mértékben valamennyien távolodni kezdenek a természetelvű naturalizmustól, és részben a posztimpresszionizmussal, részben a klasszikus festői hagyományok folytatásával próbálkoznak. Thorma, aki 1897 tavaszán bejárta Velence, Miláno, Párizs, majd Belgium és Hollandia muzeumait, 1899-ben pedig hosszabb időt töltött Madridban, előbb Rembrandt és Frans Hals, majd Velazquez festészetének hatása alá került, és miközben nagy elszántsággal dolgozott második nagy történelmi kompozicióján, a Talpra magyar!-on, meglepő festői kísérletekbe fogott. Ekkor festette életműve egyik legszabadabb, szinte kizárólag a színfoltok erejére építő kompozicióját, a Kocsisok között-et, de ekkor készült a ma már csak reprodukcióból ismerhető Szeptember végén, amelyiken, éppen ellenkezőleg a sötét tónusok és a szecessziós vonalvezetés ötvözésével próbálkozott. A következő években pedig olyan, ekkoriban rendkívül divatos festők alkotásmódjából inspirálódik, mint a francia Lucien Simon vagy a spanyol Zuloaga, akik időnként a budapesti kiállítótermekben is megjelentek. Képeiknek szenzuális, dekoratív gazdagsága jelenik meg Thorma 1902-ben festett Táncosnőjén.

A táncosnő, mint képtéma, elég távol állt a nagybányai festői ideáltól. Thorma azonban kezdettől szívesen választott akadémikusabb témákat. A rivaldafényben álló táncosnő, színésznő, bohóc a 18. századtól kezdve gyakori az európai festészetben. Az itt látható modell fénytől átitatott ruhája, a háttér különleges kialakítása egy pillanatra felvillantja egy sokkal változatosabb, szó szerint és átvitt értelemben egyaránt színesebb Thorma-oeuvre lehetőségét. Ennek egyik fődarabja lehetett volna az 1905-07 között festett Cigányutca, amelynek biztos előzményei között tarthatjuk számon a Táncosnőt.

BJ

Thorma János:
Cigányutca, 1907

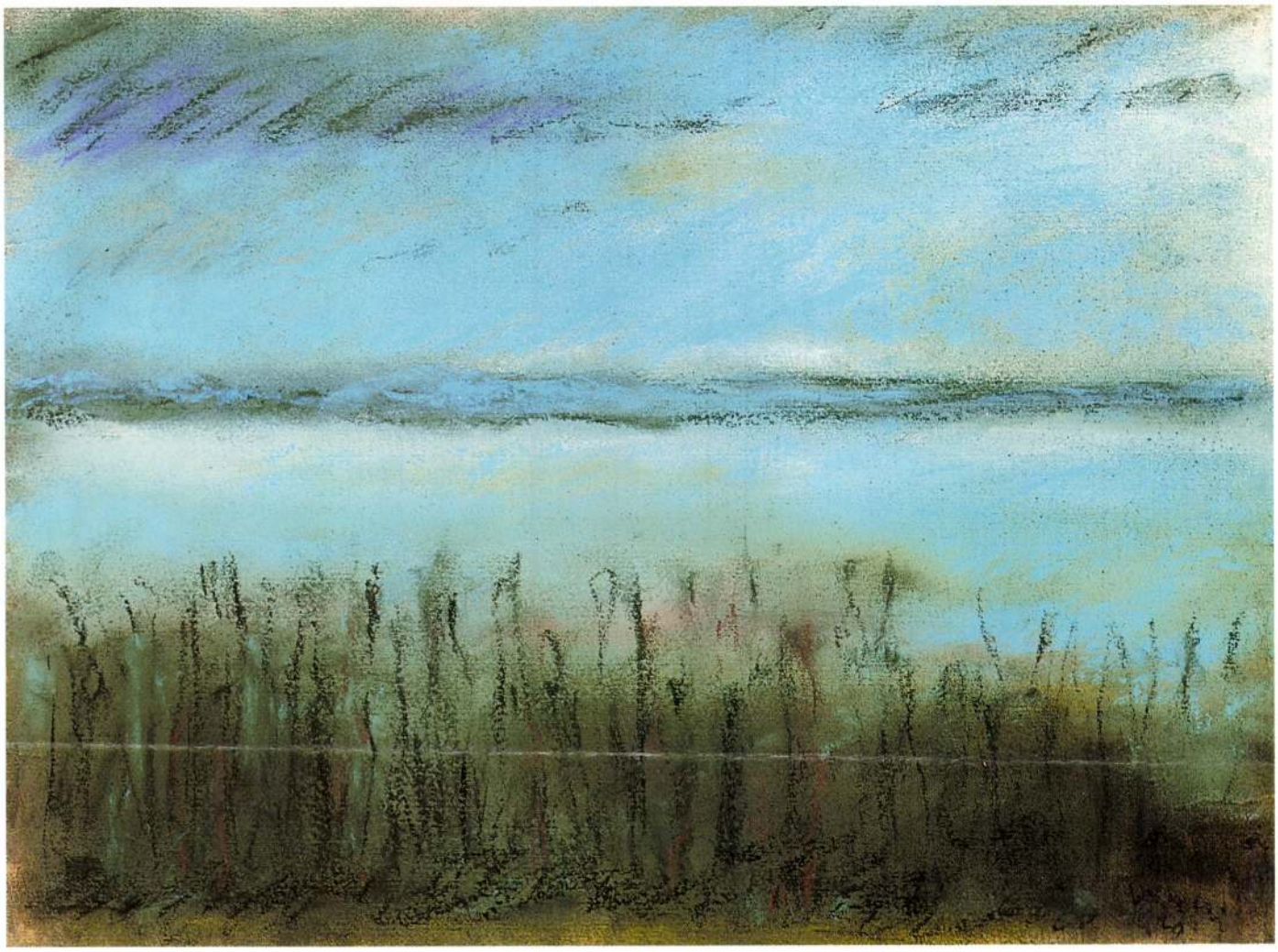

21

21 ▪ RIPPL-RÓNAI JÓZSEF (1861–1927)

Balatoni est

25,5 x 35 cm
Pasztell, papír
Jelezve jobbra lent: Rónai
Csernitzky Mária a képet
a készülő oeuvre-katalógusba felvette

Kikiáltási ár: 550 000 Ft

22 ▪ VASZARY JÁNOS (1867–1939)

Rapallo, 1924

40 x 48 cm
Pasztell, papír
Jelezve jobbra lent: 924 VIII/8 Vaszary J.

Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft

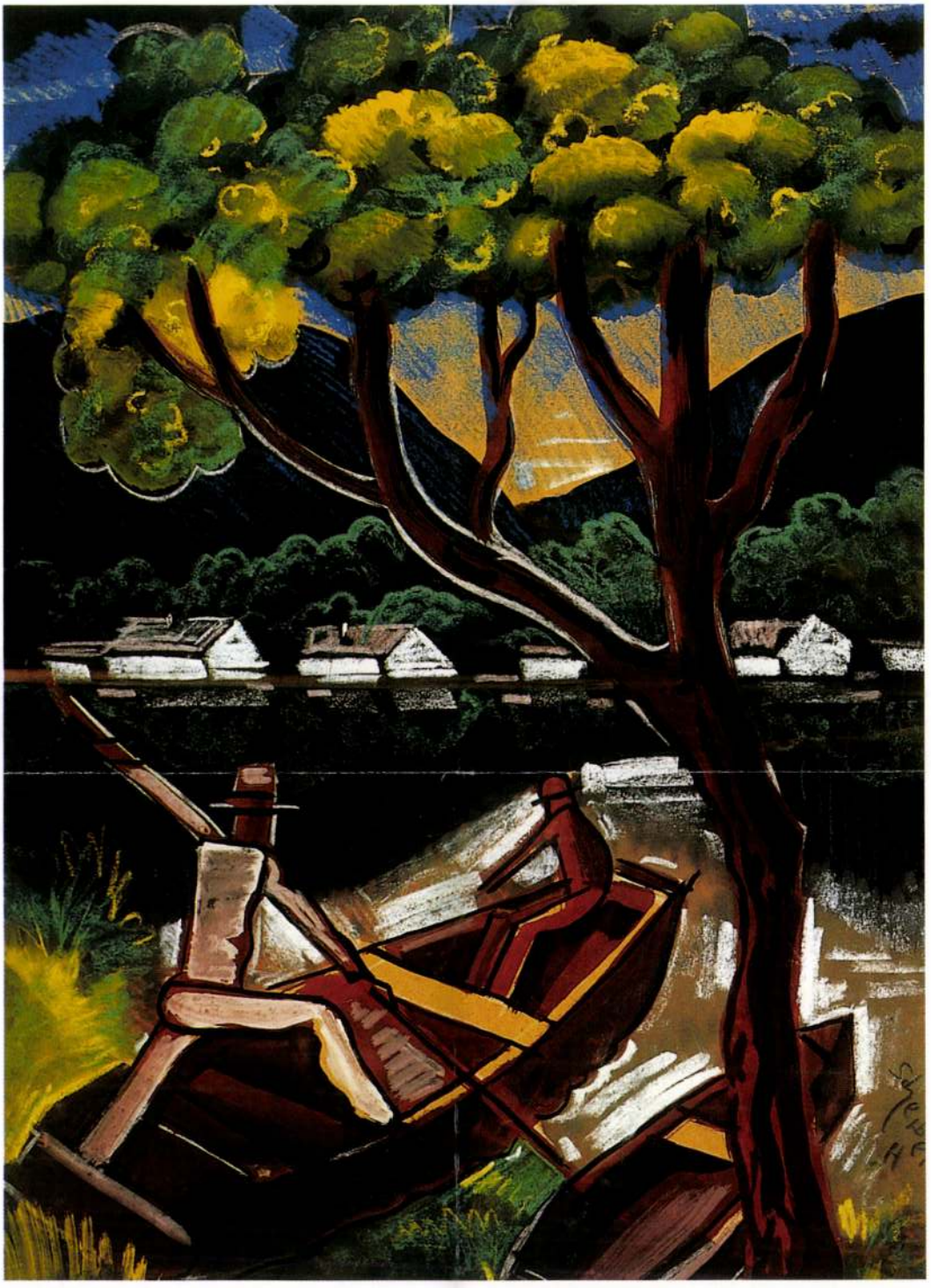

181

181 • SCHEIBER HUGÓ (1873–1950)

Csónakban

58 × 44 cm
Vegyestechnika, papír
J. j. l.: Scheiber H
Kikiáltási ár: 600 000 Ft

182 • KÁDÁR BÉLA (1877–1956) ➝

Kislány városban

68 × 58 cm
Tempera, papír
J. j. l.: Kádár Béla
Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft

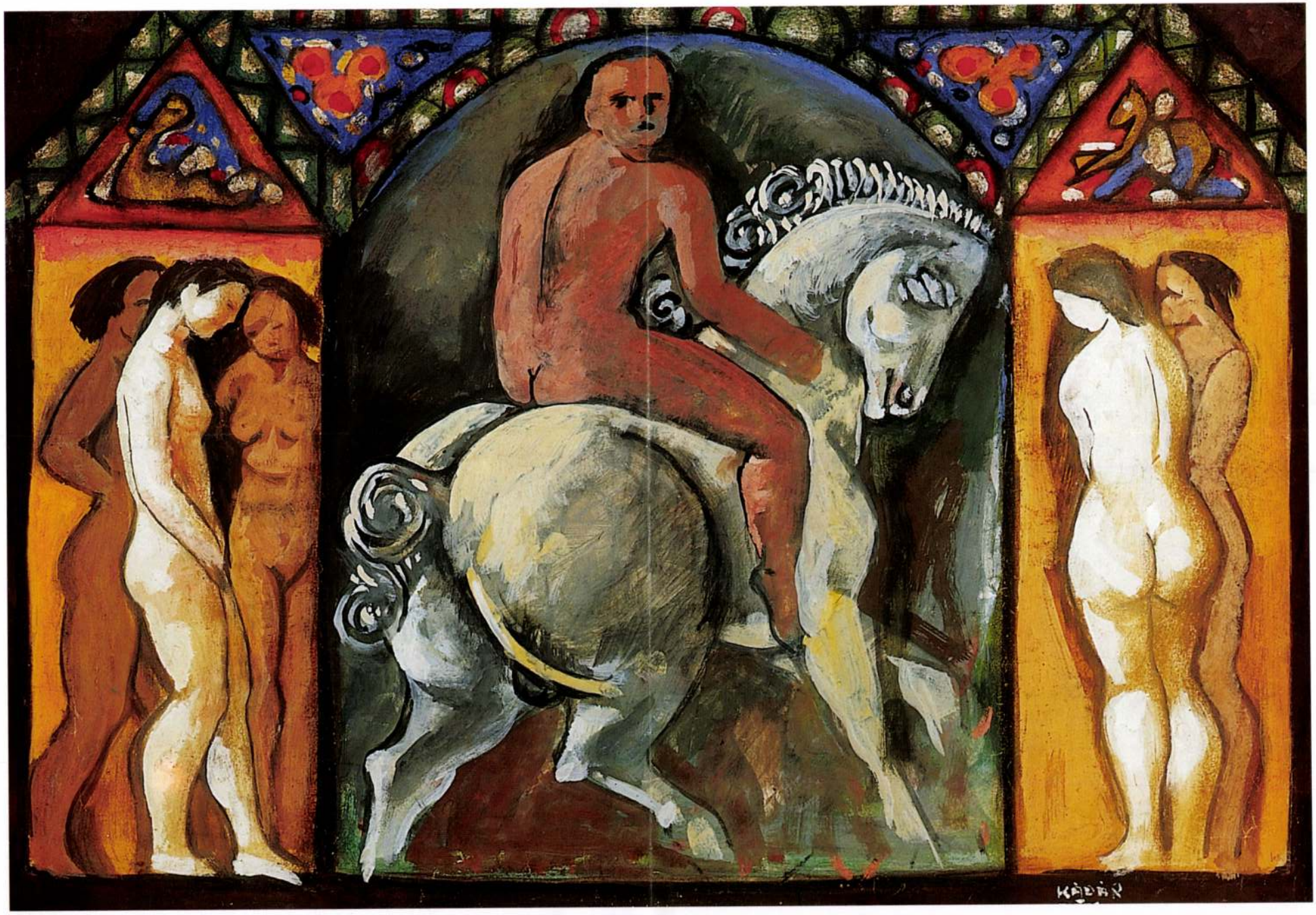
KÁDÁR

MÁRFFY ÖDÖN

178

178 • SZOBOTKA IMRE (1890–1961)

Fürdetés

78 × 76 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Szobotka
Kikiáltási ár: 250 000 Ft

179

179 • BOR PÁL (1889–1982)

Hazafelé

100 × 80 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Bor 1931
Kikiáltási ár: 280 000 Ft

180 • MÁRFFY ÖDÖN (1878–1959) ➔

Lovak a vízparton, 1940 körül

74 × 51 cm
Olaj, karton
J. b. l.: Márffy Ödön
Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

Márffy Ödön piktúrájában az 1920-as évek második felétől jól nyomon követhető stílus és szemléletváltozásnak lehetünk tanúi. Messze távolodott, szinte szakított az 1910-es évek konstruktív irányával, s egy, a látványörömnek adózó francia orientációjú művészet felé fordult. Az új törekvésű KUT alapítói és vezetői közé tartozott. A csoport állásfoglalásában a modernség igenlése, a nyugat-európai tájékozódás, szellemében az etikus tisztaság és polgári magatartásforma érvényesült. Ugyanakkor a tagok meggyőződéssel vallották, hogy egyesülésük *„...nem az École de Paris helyi képviselete, szellemi egyedárusítója. Szorosabbak a szellemi kapcsolatok Párizzsal, de az a Párizs nem egy várost, nem egy iskolát, nem valami művészeti manírt jelent, hanem a sok között a legmagasabbrendű európai szellemiséget, az egy stílus helyett a sok stílus között folyó örökös küzdelmét."*

Az alkotói periódus kávéházi, társasági, majd lovas epizódjain hangsúlyos szerepet kap a kolorit, alakító és modellálló hatása révén. Könnyed ecsetkezeléssel, bravúros technikával, a mozgalmasság érzékeltetésével örökítette meg festő a 30-as évek második felétől keltezhető, tematikájában az oeuvre egyik önálló részeként kezelt lovas jeleneteket. Spontán lendületű, vázlatosságukkal feszült ritmust tartó lófigurái ellentétben állnak Kernstok Károly azonos vizuális tartalmú képeinek feszes, szerkezetes felfogásával. A KUT kiállításain mutatta be Márffy duzzadó erejű lovainak vízparti együttesét, szabad ficánkolását, vágtatását. A formát sejtető gyöngyház csillogású és irizáló körvonalak tulajdonképpen ritmusos fénynyalábok, melyek csaknem testetlenül veszik körül a tapasztalati valóságnak olykor ellentmondó színvilágú motívumokat. A festmények címükben viselik tárgyi meghatározásukat („Lovas kép", „Lovas a víz partján", „Vágtató paripák", stb), ám az egyes alkotórészek a műveken elvesztik önállóságukat, illanóan könnyed futammá mosódnak össze.

Mindennek az „optikai ünnepnek" bizonyítéka a „Lovak vízparton". A lendületes ívű kompozíció, az elegáns hullámhajlás és a láncszemként egymásba kapcsolódó állatok ellentétes beállításának köszönhetően, izgalmasan egységes hatást kelt. A térhatás erejét fokozza az előtér felé benyúló férfialak szerepeltetése csakúgy, mint a dombok mögött megjelenő víztükör csónakokkal. Minden laza ecsetnyom pontos megfigyelés eredménye. A művész az elképzelt formákat mint egy dallam hangjegyeit ismétli, míg végül azok ritmikussá rendeződnek. Gondosan felépített művet látunk. A francia festészetben mesterünk legközelebbi rokona Raoul Dufy, aki a tárgyi realitásnak derűt kölcsönzött, a mondanivalóját a szín-levegő-fény-víz befogható viszonyának megjelenítésével fogalmazta meg.

Benedek Katalin
(a művész kiadás előtt álló monográfiájának szerzője)

Q

QUALITAS GALERIA • 1052 BUDAPEST V., BÉCSI UTCA 2. • TELEFON: 184-438

MÁRFFY ÖDÖN

M · E · G · H · Í · V · Ó

A
QUALITAS GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT
1989. OKTÓBER 12-ÉN 16 ÓRÁRA
MÁRFFY ÖDÖN FESTMÉNYEI
KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJÁRA.
MEGNYITJA KOPLIK JUDIT MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ
A
BEMUTATOTT MŰVEK MEGTEKINTHETŐK ÉS
MEGVÁSÁROLHATÓK
OKTÓBER 12–NOVEMBER 4-IG.

27 ◆ MÁRFFY ÖDÖN (1878–1959)

Kertvendéglőben, 1930-as évek eleje

50 × 60 cm
Olaj, vászon
J. b. l.:Márffy Ödön
Szerepelt a BÁV 63. aukcióján, 150. tétel
VÉDETT
Kikiáltási ár: 2 500 000 Ft

IRODALOM:
Bölöni György: Márffy Ödön, Auróra, 21911
Pátzay Pál: Márffy Ödön, Belin, 1927
Zolnay László: Máffy, Budapest, 1966
Passuth Krisztina: Márffy, Corvina Kiadó, 1978

A kép előterében, világossággal és fénnyel telített jelenet látható. A háttérben a már-már sötétbe burkolódzó, csak a zöldes égbolt előtti emeletes ház kivilágított emeleti ablakai jelzik az estébe hajló délutánt. E kép idézi a Szamóca utcai Márffy villa kertjét is, amely előtt a fehér abrosszal terített asztal körül ülő két hölgy és egy úr merül el a beszélgetésben. A kapuban gyászba öltözött női alak látható.

Századunk első negyven évében csak úgy, mint Márffy életében is igen nagy szerepe volt a társasági életnek úgy Magyarországon, mint Európa művészköreiben. Párizsi tanulóéveiben (1902–1906) életre szóló barátságok kezdődtek az ilyen kávéházi társas összejöveteleken. Így ismerkedett meg Fülep Lajossal, Bölöni Györggyel, Kernstok Károllyal, Czóbel Bélával is, kikkel halálukig bensőséges barátságban volt. Az első világháború előtt, Márffy a Nyolcak csoportjának aktív tagja volt, és e társaság fontos eseményei mindig az ilyen összejövetelek alkalmával történtek. A társasági élet ábrázolása iránt a 20-30-as években teljesedett ki érdeklődése. Első feleségével, Csinszkával kötött házassága után, igazi nagyvilági társas élet folyt nem csak az újonnan felépített Szamóca utcai villában, de ezt megelőzően is, a Dráva utca 12. számú házban is, ahol Márffy a művészház gondnokaként jó barátságban volt alkotótársaival. A KUT-ban betöltött tisztsége, elnöksége idején és azon túl is, a két világháború közti együttlétek színtere a kávéház és vendéglő volt.

Márffy ilyen jellegű képeinek számos variációját ismerjük. Kerthelységekben ülő társaságok, teraszon ülők csoportja, kocsma-jelenetek, zebegényi családi összejövetelek alkalmából festett művei. Márffy festészetének alakulása végigkövethető e tárgyú festményein is, ahol a konstruktív képalkotástól a lebegő, fényittas és könnyed ecsetkezelésű képek soráig jutunk el. E tárgyú képeinek sora akkor szakadt meg, amikor a második világháború után, a mélyen elzárkózó, sokszor megbírált művész, – a szocialista realizmus tanait nem tudván magáévá tenni, – a tájképek, virágok, csendéletek és portrék festésében merült el.

Az 1878-ban született Márffy Ödön nem a magyar festők legtöbbjének útját járta. Művészeti tanulmányait nem Nagybányán kezdte, hanem Párizsban, ahol művésszé teljesedett ki.

A század elejétől kezdve, felváltva állított ki Budapesten és Párizsban, 1907-ben pedig a négyezer koronás Ferenc József – díj nyerteseként, hosszabb utazást tehetett Olaszországban.

A művészt mindig a legmodernebb festői törekvések bölcsőjénél, a Magyar Impresszionisták és Naturalisták Körében (MIÉNK), az 1909-ben megalakult Nyolcak művészcsoportban, valamint a KUT egyik alapítója – és sokáig elnökeként, majd az 1946-ban megalakult Európai Iskola tagjaként találjuk. E nagy művészettörténeti fontosságú csoportulásokban való részvétele Márffynak is lezárult az 50-es évek elejétől.

Bonnard-tól Czóbelig e társas összejövetelek emlékeként megalkotott képek nem lennének teljesek, ha Márffy ilyen képeit nem sorolnánk közéjük, amelyek késői virágait talán mostanában kezdik újra felfedezni festőink, akkor, amikor élvezik és megörökítik a hasonló hangulatokat.

K. M.

Márffy Ödön:Teraszon, 1930-as évek
73,5×93 cm, olaj, vászon
MNG tulajdona

Márffy Ödön: Kocsma, 1920-as évek
80×48 cm, olaj, vászon

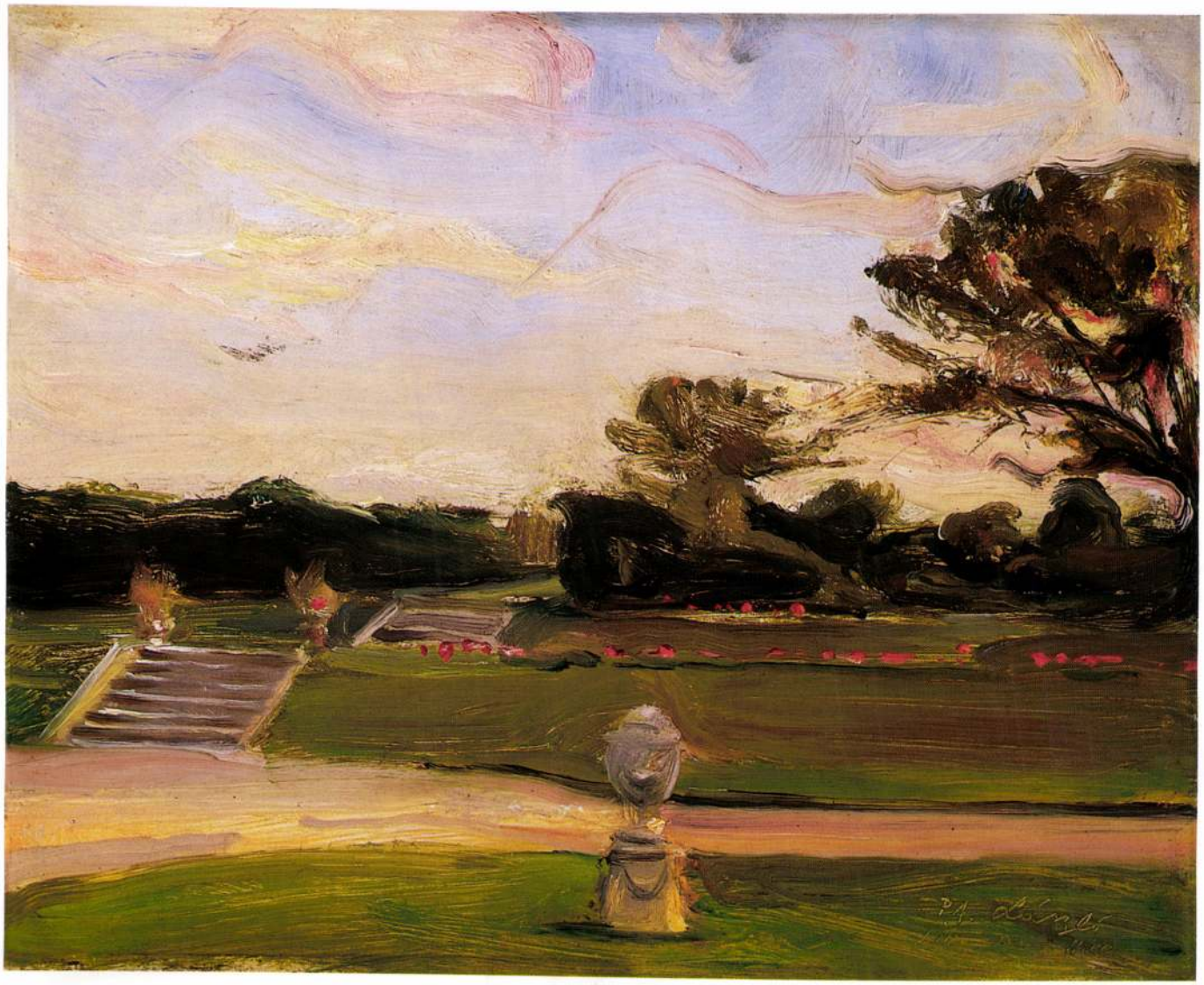

26

26 • LÁSZLÓ FÜLÖP (1869–1937)

Parkrészlet

30,5 × 39 cm
Olaj, fa
J. j. l.: Ph László 1911
Kikiáltási ár: 280 000 Ft

28

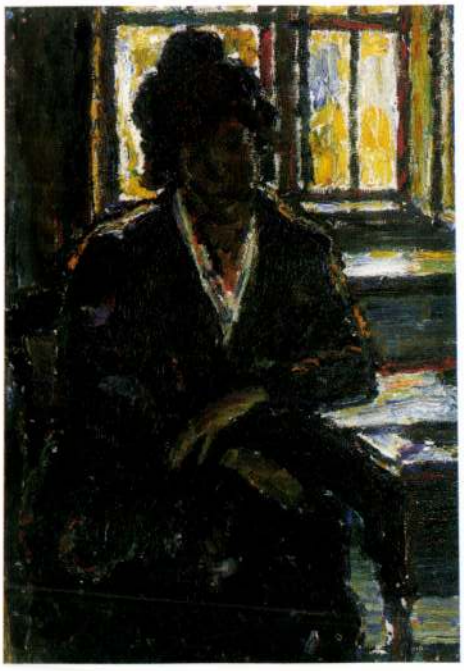

29

28 • MARTYN FERENC (1899–1986)

Somogyi táj

60 × 80 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Martyn
Kikiáltási ár: 240 000 Ft

29 • NAGY ISTVÁN (1873–1937)

Ablak előtt

46 × 31,5 cm
Olaj, karton
J. b. f.: Nagy István
Kikiáltási ár: 70 000 Ft

108 • MÁRFFY ÖDÖN (1878–1959)

Pipázó férfi könyvvel, 1920-as évek

84 × 68 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Márffy Ödön
Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft

IRODALOM:
Bölöni György: Márffy Ödön, Auróra, 21911
Pátzay Pál: Márffy Ödön, Belin, 1927
Zolnay László: Máffy, Budapest, 1966
Passuth Krisztina: Márffy, Corvina Kiadó, 1978

Márffy mindvégig kitartott vállalt és maga elé állított céljához: a természet ihletésétől nyert belső képek megalkotásához, mert vallotta, hogy a természet csak alap, amelynek látványából alakul képpé a művész egyénisége és tehetsége, érdeklődése révén a mű.

A természet Márffy által idézett látványa végigkísérte művészi pályája során, akár a magyar vagy francia táj, a hegykoszorúval ölelt olasz tó, vagy egy-egy jellegzetes, karakteres paraszt képmásában került is megfogalmazásra. Arcmásainál is következetesen vallotta azt, hogy a belső karakter kell, hogy sugározzon az arcmás külső vonásai által, amely nemcsak az egyedi vonásokat emeli ki, hanem belső élete is megjelenik általa. Számtalan portréja, önarcképe mind ezt sugallja és lelkisége, elegáns vonalvezetése, színvilága mind megannyi jellemzője az adott lelkiállapotnak és személyiségnek.

„Van Gogh és Cézanne – 1948-ban emlékezik így Márffy, *– ők voltak párizsi inaséveim vezércsillagai!"* Párizsi tanulóéveit a Julian Akadémián és az École Nationale des Beaux Artsban töltött idejét (1902–1906) sohasem felejtette el, visszanyúlt és ihlető erőt merített élete végéig ezen tanulmányaiból.

E pipázó férfi képe – Cézanne hatását mutatva – korai, sötét alaptónusú kép. Kopaszodó férfi, nyitott könyvvel a kezében, elmélyülten olvas. Mögötte többosztású ablak, lebbenő függönnyel.

A világos alapozású vásznat, nem mindenütt takarják a barnás, zöldes árnyalatokkal gazdagon modellált színek. Szándékosan képépítő elemként, mintegy gazdagítva a felületkezelést, a kissé kopaszodó szakállas férfi homloka ugyanúgy fénylő, mint agyondolgozott munkás kezei, amelyek a zöld kabát szétnyíló szárnyai előtt kivilágló kék nadrág felett kapnak hangsúlyt.

Igen fontos e kép Márffy életművében. Kevés képe maradt ugyanis Magyarországon az 1900-as évektől kezdődően a 20-as évek végéig, mivel sok külföldi kiállításon eladásra kerültek. Ami pedig itthon maradt vagy hazajött, egy-egy gyűjtemény féltve őrzött darabja, vagy lappang illetve megsemmisült.

Sok hasonlóságot találunk az 1924-es Kertész című Márffy-képpel, amely az 1924-es Ernst Múzeum-beli KUT kiállításon szerepelt, valamint a Koma címet viselő félalakos bajszos férfiportréval, kezében pohárral, már kissé kimozdulva egyenes tartásából (KUT 1927. 4-5. számában reprodukálva). Számbavehetjük még néhány – a század elejétől a 20-as évek végéig festett *Anya gyermekkel*, *Nyergesi lány*, *Leány zöldben* című karakteres, napfény-ittas portréját is.

Mindezek a portrék a többszöri nyergesújfalusi, bajóti nyarak emlékei, és a Rippl-Rónai Józseffel mikei barátainál töltött bensőséges együttlétek felidézői.

K. M.

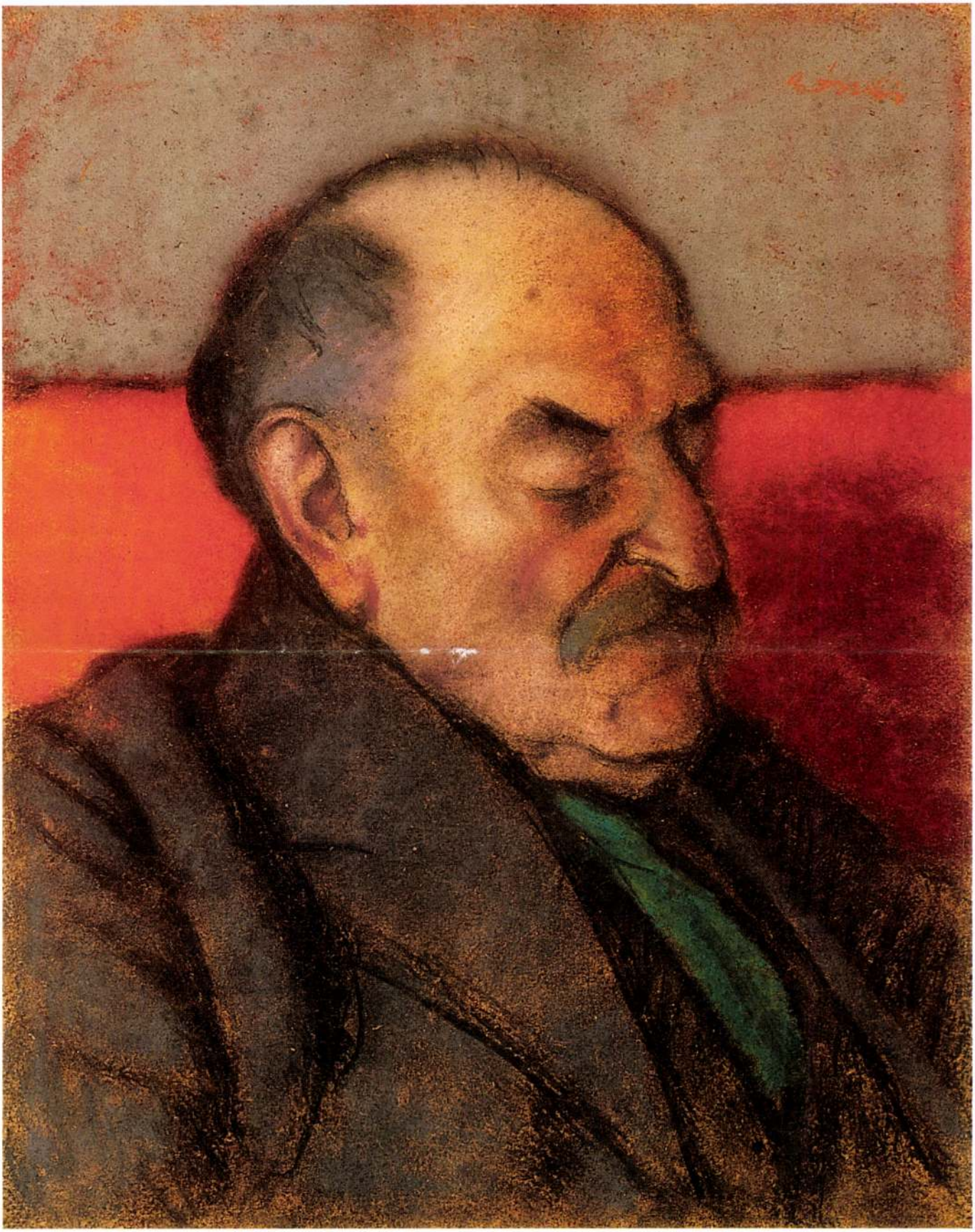

107

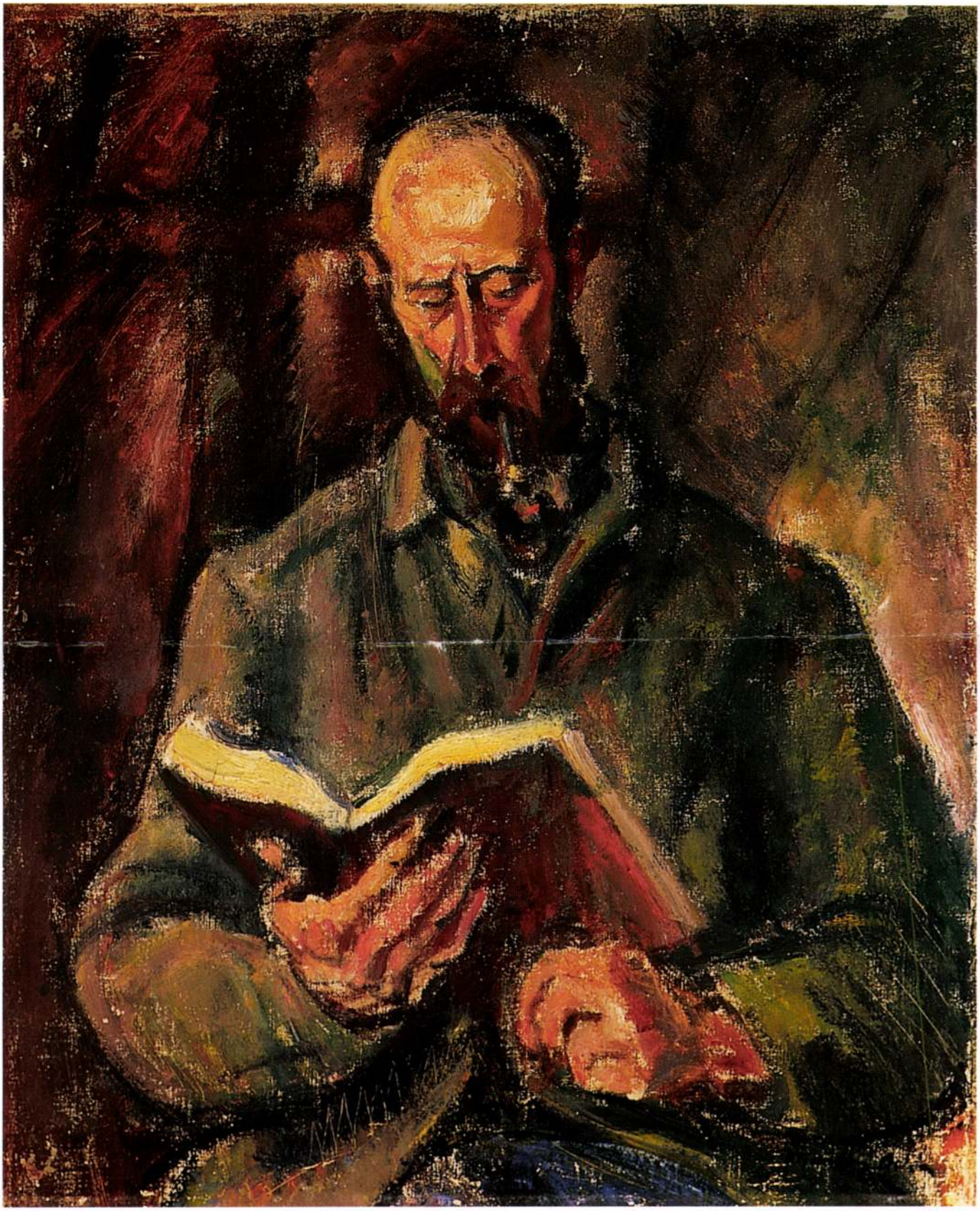

108

109

109 • BÖRTSÖK SAMU (1881–1931)

Park télen

73 × 101 cm
Olaj, vászon
J. b. l.: Börtsök
Kikiáltási ár: 240 000 Ft

110 • P. KOVÁTS FERENC (1911–1983)

Nagybányai táj télen

45 × 85 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: P. Kováts Ferenc
Kikiáltási ár: 90 000 Ft

110

itthagyni! Ma meg *kell* lenni! Meg ha belehal is! E pillanatban a szomszéd szobából felcsukló, hörgő gyermeksírás sikoltott át a vékony falon és megborzongatta a fiatal katona szívét. Néha egy-egy szófoszlány jutott el hozzá:

— Anyukám... anyukám... jaj... jaj... megfulladok...

Száz kis mellkasból, száz végsőt vonagló, kékrevált gyermekajkról folyton-folyvást a szívettépő jajkiáltás:

— Megfulladok...

Nem, nem, ő most már innen nem mehetett el üres kézzel. Őt itt most száz és száz gyerek várja, ő most itt a megváltást jelenti, őt most ide a Megváltó küldötte...

Idő nem volt. Gondolkozni sem lehetett. Tenni kellett! De hát mit?! Hogyan?! Kin merje kipróbálni?! És melyiket hagyja ki?! Mielőtt belépett, az volt a terve, hogy száz közül ötvennél kipróbálja a szerét, a másik ötvenhez nem nyúl. Hogy meggyőzze a kétkedőket:

— Lássátok, ezeket beoltottam és meggyógyítottam! Azokat nem oltottam be és meg is haltak!...

Mit tegyen?! Rettenetes helyzet! Körülötte a sok orvos és ami még iszonyúbb, az ágyak körül az anyák könyörögnek:

— Mentse meg... mentse meg a gyermekemet...

Kinyitotta bőrtáskáját, kivett belőle egy kis üveget, valami sárgás folyadék csillogott benne, előszedte a fecskendőjét és olyan lelkiállapotban, amilyenben talán még soha ember nem volt, karácsony estéjén, a szeretet ünnepén, reszkető kézzel beoltotta a haldokló gyermekeket! *Valamennyit!*

Es aztán hazament. Nem is ment, hazatámolygott. Agyába dobta magát, de aludni nem tudott. A szíve egyre veszettebbül zakatolt.

Véget érni nem akaró éjszaka vergődése után végre pirkallott. Jött a reggel. Már hajnalban ott állt a ziegelstrassei nagy ház előtt. Talán még kétségbeesettebben, talán még nagyobb lelki válságban, mint tegnap, nyúlt most újra a csengő után.

A kapu kitárult. Az öreg portás majdnem a nyakába ugrott. Karon fogta a fiatal katonaembert és vitte magával. Ott fenn már várták az anyák, letérdeltek elé, csókolták a ruhája szegélyét, ahol érték...

— Igen, Mester — volt a halk válasz.

— Hát akkor — Koch kikiáltott a szolgának — ez az úr ott fenn, azt a kis manzardszobát fogja kapni, ott senki se háborgatja, nyugodtan dolgozhat.

Koch százszor megátkozta, de meg is áldotta ezt a pillanatot. Megátkozta azért, mert attól a pillanattól kezdve, hogy ez a fiatalember betette lábát a Schumann uccai épületbe, valóságos bolondokházát csinált a házból. Megáldotta pedig azért, mert ez a fiatalember fonta az örök dicsőség koszorúját nemcsak a saját, hanem Mesterének homloka köré.

A rögeszme

A harmincéves katonaorvosnak volt egy rögeszméje: a vér!

— Igen, a vér, a vér — törte a fejét — hát miért volt az, hogy Krisztus születése előtt 2000 évvel az indus papok úgy gyógyították a himlőt, hogy veresre sebezték magukat és a patakzó sebbe belekenték a himlőben elhalt emberek genyes váladékát. Mit csinált ezzel a rettenetes méreggel a vér? Megette, felfalta, elpusztította? És a berkeley-i községi orvos, Jenner, nem az indusoktól tanulta-e meg azt a »csodát«, hogy ha emberi vérbe beoltja a himlőmérget, hát akkor a vérben titokzatos módon egyszerre csak valami »ellenméreg« keletkezik, amely egy-kettőre megsemmisíti a borzasztó himlőméreg hatását?! És miért csinálják már évezredek óta az indián-benszülöttek azt, hogy a legrettenetesebb halál ellen: a kígyó harapása ellen úgy védekeznek, hogy megharaptatják disznójukat a mérges kígyóval, aztán ebből a megharapott disznóból vért vesznek és ezt a vért rákenik a saját bőrükre, amelyet előzőleg véresre haraptak. Mi történt a kígyóméreggel a disznó vérében?!

Itt is, ott is, mindig a vér! Bármennyire nevetett rajta az egész Schumann ucca, ő nem tágított! Ő majd megmutatja, hogy kell lenni valami »csodaszernek« a vérben, ami felfalja a legrettenetesebb mérgeket is!

Körülnézett a mérgek birodalmában. Ebben az időben fedezte föl egy német orvos, *Löffler*, annak a rettenetes betegségnek a mérgét, amely száz- és százezerszám gyilkolta a gyermekeket: a difteritisz-mérget. *Behring*, mert így hívták ezt

KÉZI-MUNKA

Márffy Ödön rajza
a Pesti Napló számára

Pesti Napló 1937. dec. 25.

Márffy Ödön

Székesfővárosi Képtár tulajd.

Márffy Ödön:
Csinszka utolsó arcképe

Az Est Hármaskönyve
1938. 422. l

Márffy Ödön

A Műgyűjtő. 1930. 4-7, 101 l.

Márffy Ödön:
Gyümölcsszedő nő

Az Ernst-Múzeum
új kiállításából

VASÁRNAP **28** Kat. Ágoston pk. Prot. Ágoston

N. k. 5 ó. 11 p. N. ny. 18 ó. 50 p

Izr. 1. Elul R. Kh.

HÉTFŐ **29** Kat. János tjv. Prot. Erneszt

KEDD **30** Kat. L. Róza Prot. Róza

SZERDA **31** Kat. Rajmund Prot. Erika

CSÜTÖRTÖK **1** Kat. Egyed Prot. Egyed

IX. HÓ SZEPTEMBER

PÉNTEK **2** Kat. István kir. Prot. Rebeka

SZOMBAT **3** Kat. Manszvét Prot. Hilda

Izr. 7. S. Sollim 6. P.

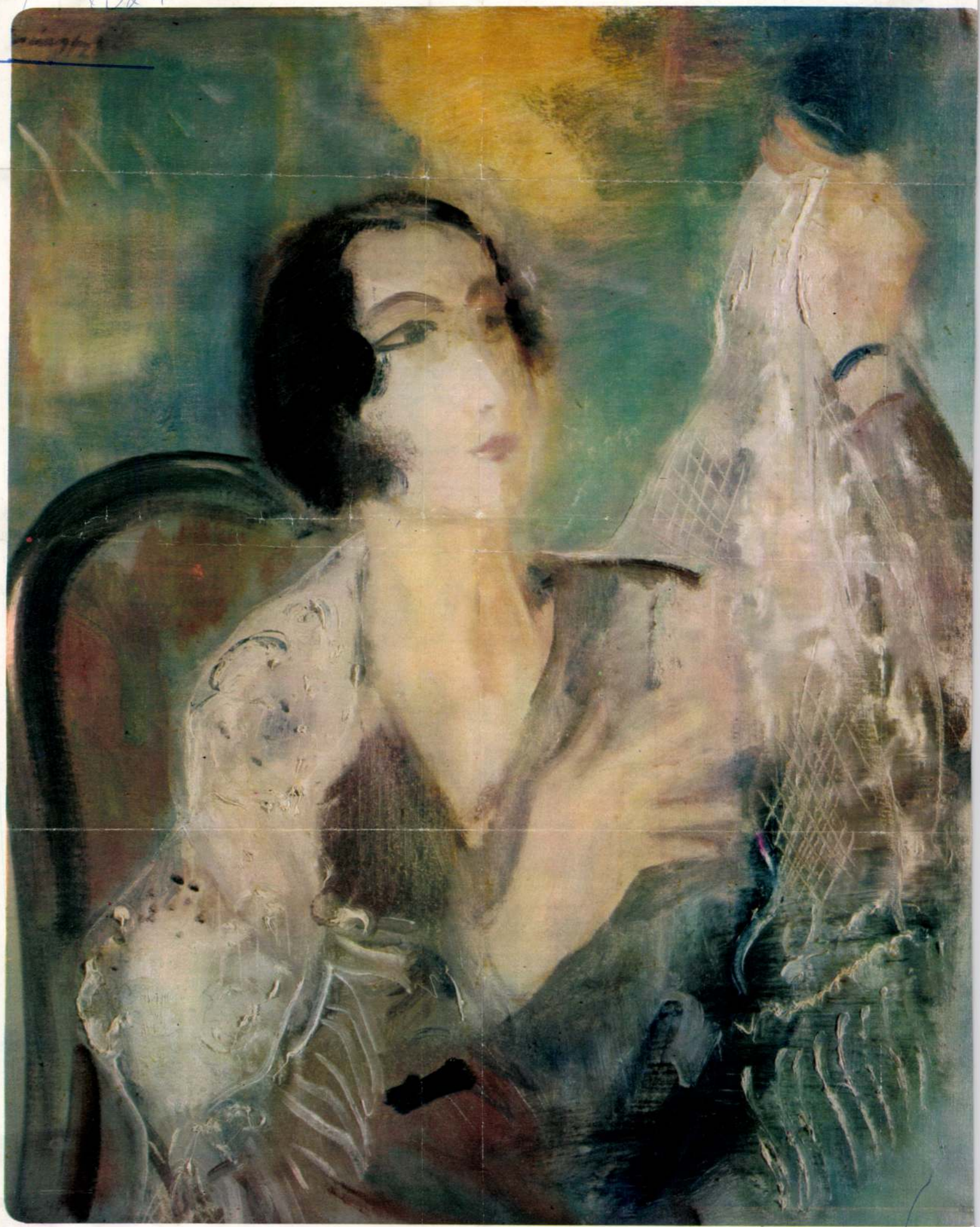

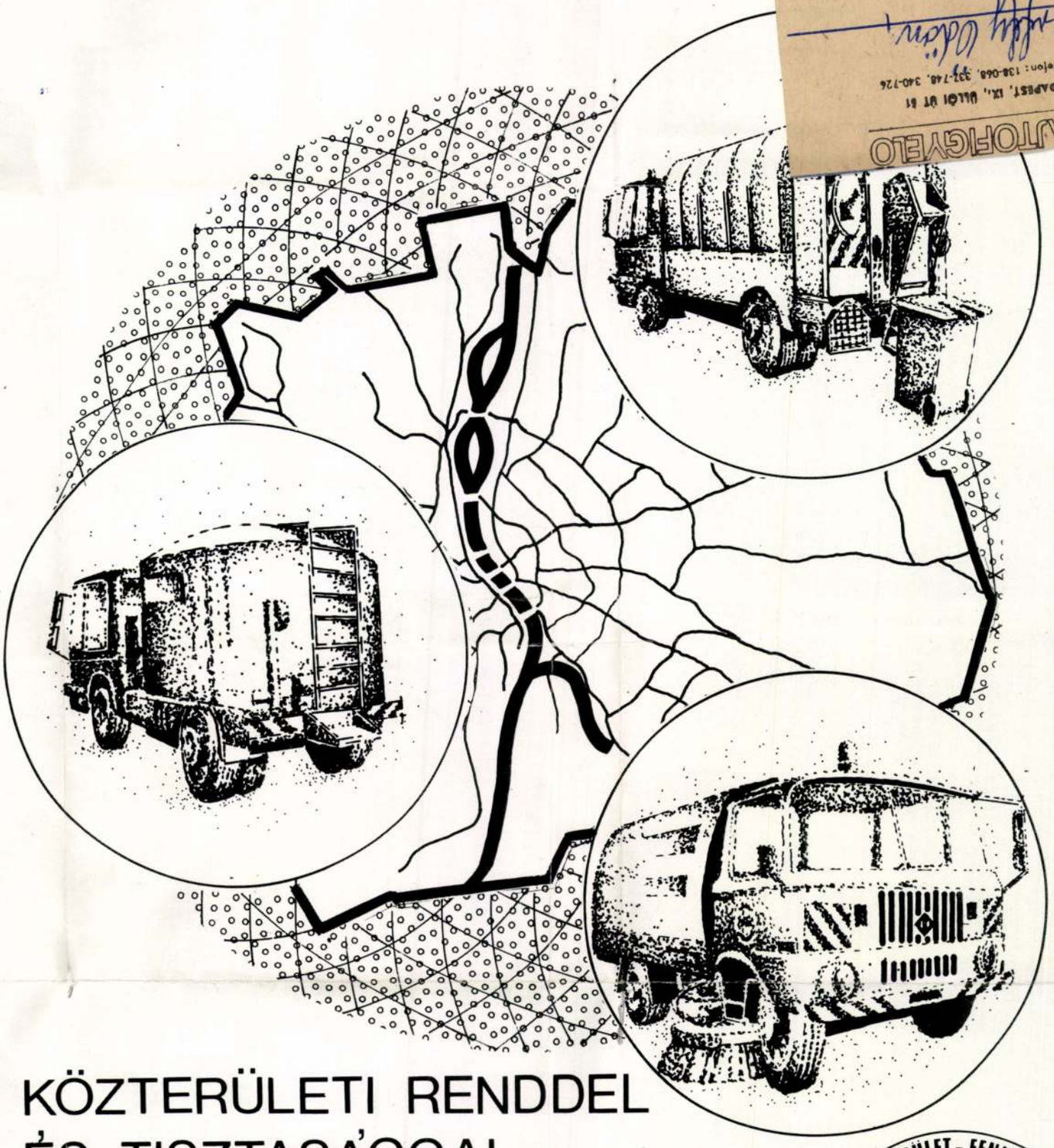

KÖZTERÜLETI RENDDEL ÉS TISZTASÁGGAL

BUDAPEST LAKOSSÁGÁNAK SZOLGÁLATÁBAN

FŐVÁROSI KÖZTERÜLET-FENNTARTÓ VÁLLALAT

FKFV

BUDAPEST

Márffy Ödön, festő

1910 végén megalakult a "Nyolcak" csoportjának a tagja volt. Vezetőjük Kernstok Károly volt. 1911 ápr-ban kiállításuk a Nemzeti Szalonban. 454.old

Horváth Béla: Kernstok Károly 1873-1940 487.old

Komárom Megyei Múzeumok Közleményei. 1. Kata. 1968

MDK

Márffy Ödön

Arcoi öböl, of.

Tremezzó, of.

Magy. Képzőm. újabb irányai. N.Szal. 1948. jan.

10 l.

MDK

Márffy Ödön, sz. 1878.

Parti dombok

Almásy-Tel. 3. auk. 1940. ápr. 26 l.

MDK

Márffy Ödön, sz. 1878

Táj háztetőkkel

Almásy-Teleki 7. aukc. 1941. okt. 47 l.

Mátffy Ödön

festőművész

A Nürnbergi magyar művészeti hét alkalmából rendezett képzőművészeti kiállitás anyagából Nürnberg város megvás rolta: Gyümölcscsendélet c. képét

Magyarság
1929.IV.30.

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

a „Nyolcak" Nemzeti Szalonbeli kiállításán egy nagy kompozicióval, tájképekkel, két csendélettel s egy önálló tömött önarcképpel szerepel.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 242. old.

/ cikk megj.: 1911. ápr. 29. „Világ"

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

a Nyolcak Nemzeti Szalonbeli kiállitásán bemutatok képeit vesz védelembe a szerző, a körönség érdetlenségével szemben. „M.Ö. képei elemte az impresszio nizmus zavarosságában fogantak... amint kezdett ezekből kibontakozni... jök a tébolyásáson, a kisérletezéser ideje... melyektől magával ./.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 303-306. old.

/a cikk megj.: „Aurora", 1911. II. 119-121. o./

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

... hozta szingazdagságát... A formák foglalkoztatják... testek konstrukciójának kiolaruláza, tömegének elhelyezése... A körönségnek ma még azt is meg kell indokolni... hogyan kerülhet egy más nelle cinyi asz-szonyi test ruha nélkül egy domboldalra... régi emberi tulajdonság, hogy az emberek a természetes dolgokon döbbennek meg először."

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 303-306. old.

/a cikk megj.: „Aurora", 1911. II. 119-121. o./

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

kollekciójában, a fiatalok nak a Könyves Kálmán képkereskedésben rendezett kiállitásán, „új, csak egy sötétlila háttérből előtörő férfiarchép, Gulácsy Lajos portréja."

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 55. old.
/a cikk megj.: „Népszava" 1907. jún. 5./

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

a Könyves Kálmán képhereskedésben kiállító nyole festő között az egetlen, „aki impressziók... sora vissza nem térő pillanatok megfestésére vállalkozik és intimitást, bensőséges részleteket keres a természetben. Képein sinnak káprázunak, szertehullanak, előtte vonalak és foltok megvillámlanak."

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 124. old.

/a cikk megj.: „Magyar Nemzet", 1910. jan. 1./

MDK

Márffy Ödön

Oltványi Imre emlékkiáll. Türr I.Muz.Baja, 1963.

e
sevon Hasznos/Wallfahrtsorte
Wunder von Hasznos"(A
sujarohelyek es a hasz-
53-388. 4Abb. mit englischer
g).

Bauernfrau von Hasznos
ttergottes erschienen";
weisungen gab; an der Quelle
ben soll, sind "Wunder" ge-
m Geschehen wurde weiter-
ntstand ein Wallfahrtsort
liesbezügliche Tatsachen-

MDK

Márffy Ödön

Önarckép, repr.

Oltványi Imre emlékkiáll. Türr I.Muz. Baja, 1963.

MDK

Márffy Ödön

Fekvő akt, o.

20.sz.i művek bp.i mügyüjteményekből, N.Gal.
1963. jul.

MNK

Márffy Ödön

Vacsora, o.

20.sz.i művek bp.i műgyüjteményekből. N.Gal.
1963. jul.

MDK

Márffy Ödön

Lovak a vizparton, o.

20.sz.i müvek bp.i mügyüjteményekből. N.Gal.
1963. jul.

Márffy Ödön
festő-

M.D.V.

Részt vett a tárlaton
négy képe.

Telepy Katalin: A XX. századi magyar festészet
Művészet, 1969. január - 31 lap.

Márffy Ödön

Szinyei Társaság
kolozsvári kiáll. 1944.

- Sziklás part, olaj.
- Tükrös csendélet, olaj.
- Kilátás, olaj.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Márffy Ödön MDK

A Barban, tempera

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

MDK

Márfi Ödön, festöm.
1878

képe mutatja eddig soha ki nem teljesedett festőképességét.

Kende Béla: A Föv.Képtár uj szerzeményeinek kiáll. -a.
Művészet. 1930.IV.évf. 27.sz. 69-70.l.

Márffy Ödön, MDK

Tíz esztendővel ezelőtt egy lelkes társaság elhatározta egy "Modern Kiállítókat szervező bizottság" létrehozását. Alig néhány nyara reá megnyílt a Tanás Galéria akadémia-utcai helyiségében az első kiállítás: Egry József és Medgyessy Ferenc gyűjt.kiállítása. Most a 10 éves fordulón a 100. kiállítás nyílt meg.

Szerepel ezen Márffy Ödön.

/K.i./ : Jubilál a Tanás Galéria.

Pesti Napló. 1938.okt.9. 18.1.

MDK

Márffy Ödön, festöm.

Csendélet. Olf.
Tájkép. "

A Baranya vm.-i. Miz.-ben .Pécs. - Magy.Képzöm.-k Szabad Szervezete I.csop.kiáll.-a. 1945.szept.23.-okt.7.
Kat. 6.1.

MDK

Márffy Ödön

Koreai fiú. Olajf. 50x60

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 18.l.

MDK

Márffy Ödön

A Szinyei-Társaság kiáll. Pest 1942. febr. 5.

MDK

Márffy Ödön

-rp-:"A magyar müvészetért" kiállitása. Magyarország 1940. dec. 14. 6.l.

Márffy Ödön, festőm.

327.	Tájkép.	olf.
328.	A Cremerie-ben.	Tempera. mgt.
329.	Rakodópart.	olf.

KMT 1907. Tavaszi Kiáll. Kat. 38.1.

M.DK

Márffy Ödön
festő

1906-ban ismerkedett meg Kernstok Károlyjal (Dévényi Ivan közlése alapján) az Ukrainia Műhereskédésben rendezett tárlatón.

Horváth Béla: Megjegyzések Dévény Iván Kernstok Károly életrítja című cikkéhez 3 lap.

MDK.

Márffy Ödön
festő

Az Ősúrózsás forradalom
után az Irodalmi és Mű-
vészeti Bartamács tagja lett.

Horváth Béla: Megjegyzések Dévény Iván
Kerüstok. Károly cimű ék-
kőkre – 3 lap.

Márffy Ödön
festő

M.D.Y.

Sokat engedett a szerkezetes
és plasztikus modellálásból.

Baki Miklós: Orbán Dezső
Művészet, 1964. dec. – 28 lap

Márffy Ödön
beszél-

M.D.K

1909-ben közös kiállítást rendezett 7 művésztársával.

Baki Miklós: Orbán Dezső
Művészet, 1964. december – 28 kép

Márffy Ödön MDK

Gyártelep, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

MDK

Márffy Ödön

Csónak a Dunán, o.

Tompa Kálmán képzőművészeti gyüjteménye
Rippl Rónai Muz. Kaposvár 1966. ápr.

MDK

Márffy Ödön

Csónak a Dunán, o.

Tompa Kálmán gyűjtemény. Rippl Rónai Muz.
Kaposvár 1966 IV.

Márffy Ödön (1878-)

Gyártelep.
Oljf.70x90 vászon.Ltsz:894.

Tájkép.
Oljf.[illegible]x60 papir Ltsz:2787.Sign.

Svábhegyi részlet.
Oljf.58.4x64 vászon.Ltsz:2337.Sign.

Nővérek.
Oljf.95.5x82.7 vászon.Ltsz:3790.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Márffy Ödön

Önarckép, of.

Szoc. Dempárt képzőművészeinek társ. és meghív. művészek kiáll. Ernst Múz. 1945. okt.

Márffy Ödön MDK

Hegyvidéki tó, olf.

Műcsarnok 1924 február-március

Hárffy Ödön

Szerepel az alábbi tárlaton

Borbély László: A Herman Ottó Múzeum
festményei a miskolci Képtárban

Napjaink 1970 XI.

Maffy Ödön
festő-

Csuszka" - ja szerepel a
" tárlaton

Borbély László: A Petró-gyüjtemény kiállitása.
Művészet, 1971. január - 30. lap

Molnár Ödön
festő

Az 1967-es székesfehérvári kiállításon
bemutatták néhány művét.

Dévényi Imre: Szobotka Imre..
Művészet, 1970. november - 15.

MDK

Márffy Ödön, festő

Remek lapokkal szerepel
Szabó Júlia albumában.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika

552-557.

JELENKOR, Pécs. 1970. június

XIII/6.

Márffy Ödön

Két müvész kiállitásáról, müvészetük elemzéséről, utjukról szól a Müvészet c. rovatban közölt "Márffy és Gulácsy" c. beszámoló. Elsősorban fiatalságukhoz képest, megdöbbentő megállapodottságukat hangsulyozza. Márffy "az ultramondernség ideges hajszolója" Gulácsy „a trecento álmának nyugodt álmodója" s mindkettőnek vannak ősei. Márffyé Páris festői, a Durand-Ruel kedvencei, az impresszionisták és talán Ripp-Rónai is. Gulácsyé Burne-Jones, Rossetti, s az angol preraffaeliták tutti quanti, de mindkettő saját egyéniségéhez formálja át az örökséget.

A HÉT, Bp. 1907. márc. 31. XVIII. évf.
13. sz. 214. lap.

Márffy Ödön

A müvész termében "mintha az absynth Pernaud illata terjengene, mely egy nagyon elterjedt legenda szerint egészen uj utakra kényszeriti az embert és föllázitja minden ellen, ami csak némileg is hasonlit az akadémiákhoz; Gulácsy termében tömjénfüstöt érezni, mely ódon városok kolostorszagára, dohos katedrálisára, aszkéta barátaira emlékeztet... mintha a nagy Francesconak, Assisi angyali férfiainak a "Fioretti"-jeit olvasnók. Nagyon erős, nagyon érdekes, nagyon artisztikus két fiatal ez, s pikánns staffázsul szolgálnak egymásnak." Az Uránia Müegyesület termeiben„lehet gyönyörködni e két nagyon erős fiatal müvészetében."

A HÉT, Bp. 1907. márc. 31. XVIII. évf.
13. sz. 214. lap.

Márffy Ödön

"A Kernstok tegnap abbahagyott utait járja, néhány még ifjabb társával" -irja Tövis: M.I.É.N.K. c. kritikájában a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitáson szereplő müveiről a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1909. febr. 21. XX. évf.
8. sz. 138-139. lap.

Márffy Ödön

Berán Lajos, Pásztor János, Vadnay Miklós, Gulácsy Lajos, Moiret Ödön "azok a fiatalok, akik megjöttek időnek előtte". Ennyi mond a felsorolt müvészekről Marco: "A téli tárlat I." c. kritikájában anélkül, hogy a kiállitáson szereplő müveiket ismertetné.

A HÉT, Bp. 1906. nov. 18. XVII. évf.
46. sz. 769-770. lap.

Márffy Ödön

André Lhote "Csendélet" c tollrajza /kiállitva 1968 Szépmüvészeti Muzeum/ Márffynak ajándékozva.

Vigilia 1968. máj. 350.l.

Mássy Ödön (1878 - 1959)

10. Kisoroszi Laj. O. v., 60x72,5 cm.
J. j. l.: Mássy Ödön. M. N. G.
Ltn.: F. K. 855

11. Régi váci vám. O. v., 69,5x
90 cm. J. j. l.: Mássy Ödön. M. N. G.
Ltn.: F. K. 1064. Reprodukció.

A Dunakanyar festői - 1964, kat. bev.,
Modnár Éva,

14.

MDK

Márffy Ödön

Nyergesi János festőművész kiáll. Fényes A. terem 1963. febr.

Márffy Ödön festő

1909-ben a Könyves Kálmán Szalonban tartanak kiállítást a NYolc ak, már az expresszionizmussal kubizmussal rokon törekvéseket képviselik.
Hármas akt, 1911, p.v. lappang, repr.
A MIÉNK, a NYOlcak,
a Mühely, 1908,
Szent György Céh, 1910. kiállításai mellett,
1910-ben a magyar festők berlini kiállításán is sze-
Zolnay László: Márffy, Bp. 1966. 10-12.l.repel.

/

MDK

Márffy Ödön

Alkonyat, of.

Tó partján, of.

7o művész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

Márffy Ödön MDK

Fiu kosárral, of.

Önarckép, of.

Vitorlás az öbölben, of.

7o müvész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

Márffy Ödön, Jestő

Megemlítve.

Kontha Sándor: Bernáth Aurél kiállítása a várpalotában M.7.

Népszabadság, Bp. 1972. okt. 15.

MÁRFFY ÖDÖN, festő

1956.IX.2-án nyilt meg a II.miskolci Orsz,Képzőmüv. Kiállitás.Ezen szerepelt Márffy is "Önarckép" c. fest ményével. 62.old.

HAJDU BÉLA: Két országos képzőművészeti kiállitás Miskolcon 58.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI,1956.dec. Miskolc

MDK

Márffy ödön, festö

Önarckép. Olf .

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. 14.1.

MDK

Márffy Ödön

Lovasok a tóparton, of.

Alkotás Művészház első csop. kiáll. Bp. 1942.nov.

MDK

Márffy Ödön

Önarckép

Olasz táj

Sziklás táj

Tengerszem

Szinyei Merse Pál Társ. művésztagjainak X. kiáll.
Nemz. Szal. 1948. febr.

MDK

Márffy Ödön

Kikötő, of.
Tengerpart, of.

Őszi tárlat. N. Szal. 1942. okt.

Márffy Ödön MDK

Sütkérezés, pasztell
Balkonon, pasztell

Nemzeti Szalon 1936. febr._márc.8.
KUT kiállitás

Márffy Ödön MDK

Bergeron,Régis:Magyar festők képei Párizsban.
Szabad Nép, 1954. jul. 13.

MDK

Márffy Ödön

Csendélet, of.

Szinyei Merse Pál Társ. jub.kiáll. 1945.nov.

MDK

Márffy Ödön

Fenyő kombok, of.

Szinyei Merse Pal Társ. jub. kiáll. 1945. nov.

MDK

Márffy Ödön

Kertben, of.

Önarckép, of.

Szinyei Merse Pál Társ. jub. kiáll. 1945. nov.

MDK

Márffy Ödön

Kállai Ernő: Cézanne és a XX. sz. konstruktiv művészete. Bp. é.n. /1945/ 30.l. képpel

M.D.K.

Márffy Ödön festőművész

Kossuth-dijas "uj nagy Hunyadi-tablón dolgozik melyet augusztus 20.-ra, Alkotmányunk ünnepére készit."

Szinház és Mozi. Bp. 1952. juni 20-26. V. évf. 25. sz. 16. l.

MDK

Márffy Ödön

olaj:

Csinszka
Barackok
Önarckép
Terrasz
Krudy Ilona

A Gresham és köre kiáll. Szfvár Csók I. képtár 1967.

MDK

Szlovéniai-Vas m.i képzőművészek kiáll. 1967.
nov. Szombathely Savaria Muz.

MDK

Márffy Ödön

Séta a fasorban, repr.

Nemzeti Müvészet 1934. I. 1.sz. kép

MDK

Márffy Ödön

Csipkekendős nő, o.

2o.sz.i m. festészet és szobrászat N.Gal.
és Móra F. Muz. Szeged 1966.

Márffy Ödön

Krúdy Ilona portréja /repr./
szerepelt a IV. miskolci kiállításon.

Hajdu Béla: A IV. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1958. nov. 16. 6.l.

Márffy Ödön

<u>nyilatkozata</u>: Tisza István cikkeiről

a Pesti Napló 1911. ápr. 16-i sz-ben

A Nyolcak és Aktivisták Köre

Székesfehérvár, 1965.

Márffy Ödön

Felety Géza: Egy faltép a XX. sud. elejéről
– Nyugat, 1912. II. r. 73–76. p.

A Nyolcat és Aktivistát tőre
Szétesfehérvár, 1965.

Márffy Ödön, festő

M.D.K.

nevét a „Nyolcak" alapító tagjai közül említi:

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos, Bev. és összeáll. Perneczky Géza, Bp. 1967. Corvina

17. old.

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

nevét emliti a könyv "Szépmüvészet" c. fejezetének szerzője /Németh Lajos/, mint a „Nyolcar" egyik tagjáét, aki korvetlenül a francia „Fauves" csoporthoz kapcsolódott.

Hongrie 66, Bp. 1966. Szerk.: Gárdos, Miklós

Ed.: Pannónia, 136. old.

+ 137. " .

M.D.K.

Márffy Ödön, festő (1878-1959)

„nevét több helyen emliti a szerző, ugyis mint akire a franciák körül Matisse volt leginkább hatással, ugyis mint az 1910-ben alakult „Nyolcak" csoportjának alapitó tagját, végül különböző kiállitásaival kapcsolatban.

B.Szij: Róbert Berény

Acta Historiae Artium, Bp.1966.TOm.XII.fasc.1-2.

155 - old.

Márffy Ödön
festő

M.D.K.

Méltatás.

Gerebtyés István: Pór Bertalan emlékezete.
Élet és Irodalom, 1966. aug. 19 - 9 lap

M.D.K.

Márffy [illegible] J. festő

nevét említi

Beszélgetés

Irodalmi Muzeum, Szerk.: Dr.Lakatos László,
I.Emlékezések, Sajtó alá rend.: Vezér Erzsébet
Muzeumok Rotaüzeme, Bp.1967. 136 old.

24. old.

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

nevét említi, mint a Nyolcak egyik tagjáét:

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik,

Bp. 1968, Magvető,

283. old.

MDK

Márffy Ödön

neve előszóban említve

A Gresham és köre kiáll. Szfvár Csók I. képtár
1967.

MDK

Márffy Ödön

neve az előszóban szerepel

20.sz.i m. festészet és szobrászat M.Gal. és Móra F.Muz. Szeged 1966.

Márffy Ödön

a németes expresszivitást és a francia
realizmust példáját elsőként.

Perneczky Géza: Tanulmányút a Párizsba.
Bp. 1969.

28.o.

MDK

Márffy Ödön festőm.

KUT 1927. II. 2.sz. 3. 1. képek

Márffy

A mozgalom távlatadó és stiláris előkészítésében ... különösen nagy jelentősége van Párissnak, Céranne ... rehabilitációjának vagy a már említett itteni mozgalmaknak. A nyolc festőből öt tanul a Julien Akadémián (Berény, Czigány, Kernstok, Márffy és Pór) és egy kivételével (Kernstok) mindannyian Jean Paul Laurens növendékei.

Bodri Ferenc: Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára. Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1969. dec. 1112. l.

Mátffy
A 1909-ben 36 esztendős Kernstok Károly a csoport dogenje, a többiek jórészt „huszonévesek" (Mátffy harminc-egy).

Bodri Ferenc: Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára.
Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1110. l.

Márffy

Előbb a Nemzeti Galéria emlékező tár-
lata, majd 1965-ben a székesfehérvári... ki-
állítás,... Passuth Krisztina tevékenysége
és tanulmányai, nemrégiben... könyve
irányította az érdeklődést a magyar fes-
tészet szárad nyitó mozgalmára, melyet
„Nyolcak" néven tart számon a művé-
szettörténet... A csoporthoz tartozó festők
Berény, Czigány, Czóbel, Kernstok, Márffy,
Orbán, Pór és Tihanyi...

Bodri F.: Képzőművészeti krónika. Pas-
suth Krisztina Nyolcak-könyvének margó-
jára.

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1110. l.

Márffy Ödön

művein felismerhető a szecesszió hatása.

Szabady Judit: "Secession " in Graphic Art.

The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972.

45 sz.

189 l.

MÁRFFY ÖDÖN
110. Kikötő, olajf.
111. Tengerpart, olajf.

Nemzeti Szalon
Őszi kiáll. 1942. okt.

MÁRFFY ÖDÖN, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár. Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt, bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:
MÁRFFY ÖDÖN: " Önarckép". Papir, szén és tus. 31+24 cm. Jelzés, jobbra lent: Márffy. Ltsz: 57.217. 186.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Márffy Ödön

Önarcképe mint a szerző tulajdonában.

Devényi I.: Gyűjteményem; Műgyűjtő, 1970. 3. sz. 12. l.

Márffy Ödön

Önarcképe Sós Endre grafikai gyűjteményében.

P. Szűcs Julianna: Értelmes gyűjtemény; Műgyűjtő, 1970. 3. sz. 8. l.

Mánffy Ödön

Csinszka portréja a közelmúlt arcmásfestészetének egyik kiemelkedő darabja.

László M.: A magyar portréművészet tört.-ből; Művelt Nép, 1970. 4. sz. 44. l.

MÁRFFY ÖDÖN, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt, bővitett kiállitásán szereplő művek jegyzéke:
MÁRFFY ÖDÖN: „Vörösruhás önarckép". Vászon, olaj. 78+67 cm. Jelzés, jobbról fenn: Márffy Ödön. Ltsz: 57.21?. 186. old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Márffy Ödön

Szerepel „A XX. nd. magyar festészete" c. tárlaton.

A Nemzeti Galériában

Petőfi Rádió
1971 III. 14

Márffy Ödön MDK

Kioszkban

Szőlőszedő leány, pasztell

Önarckép

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

MDK

Mórffy Ödön

a „Miénk" művészeti csoportosulás tagja.

Lyka Károly: Véndorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

286 l

Márffy Ödön, festő

MDK

Megemlítve:

az 1413. márc. 2-i

nyilatkozatot (Népszava) aláírta.

Dévényi Iván: Egy elfeledett művészeti író

558-561.

JELENKOR, Pécs. 1970. június XIII/6.

Maiffy Éden
festő

Méltatás

Dévényi Iván: Csáktornyai Zoltán
Művészet, 1971.március - 29.lap

MÁRFFY ÖDÖN, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár. Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjteménynek 1960-ban megnyílt, bővített kiállításán szereplő művek jegyzéke:
MÁRFFY ÖDÖN: "Táj pásztorral, bikával". Papír, vízfestmény. 34+44 cm. Jelzés, balról lent: Márffy Ödön.
Lts: 57.218. 186.old.

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

MÁRFFY ÖDÖN, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjteménynek 1960-ban megnyílt, bővített kiállításán szereplő művek jegyzéke:
MARFFY ÖDÖN: " Csendélet vízzel". Vászon, olaj. 33+40 cm
Jelzés, jobbról lent: Márffy Ödön. Ltsz: 57.215. 186.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

MÁRFFY ÖDÖN, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjteménynek 1960-ban megnyilt, bővitett kiállitásán szereplő művek jegyzéke:
MÁRFFY ÖDÖN: " Fürdő után". Papir, vizfestmény. 31+24 cm. Jelzés, jobbról lent: Márffy. Ltsz: 2 :57.216. 186.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, 1961. Pécs, 1962

MÁRFFY ÖDÖN, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjteménynek 1960-ban megnyílt, bővített kiállításán szereplő művek jegyzéke:

MÁRFFY ÖDÖN: "Iriszek". Lp. olaj. 73+50 cm. Jelzés, Jobbról lent: Márffy Ödön. Ltsz: 59.128. 186. old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjtemény 181. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Márffy Ödön

Gulácsy portréját a szertő a közelmúlt kiemelkedő arcmásaként tartja számon.

László M.: A magyar portréművészet tört.-Göl; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 44. l.

MÁRFFY ÖDÖN, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár. Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjteménynek 1960-ban megnyilt, bővitett kiállitásán szereplő müvek jegyzéke:
MÁRFFY ÖDÖN: " Tájkép". Vászon, olaj. 59+71 cm. Jelzés, jobbról lent: Márffy Ödön. Ltsz: 57.214. 186.old

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

1

Márffy Ödön

a „Nyolcak" csoportjának tagja,
a Három holló vendéglőben találkozott műcéntársaival.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1991

Màrffy Ödön

neve emlitve

„Kmetty János 80 éves"

Magyar Nemzet 1969 december 23
5. old

2

Mórffy Ödön

Művészetére nagy hatással voltak párizsi élményei (fauvizmus, kubizmus), ezeket egyénien ötvözte, később a Nagybánya-követő nemzedék festészeti tapasztalataival.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 3631

3391.

Márffy Ödön

(1878-1959) festő, a MIÉNK, majd a Nyolcak művészcsoportjának tagja. Ady-hoz baráti kapcsolat fűzte, Csinszkáról-akit a költő halála után feleségül vett, portrét készített. Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 3631

3391.

MDK

Márffy Ödön

Vizparti táj, repr.

M.K.E.: Márffy Ödön emlékezete. Népszabadság 1963. dec. 1. 7.l.

Márffy Ödön

Tamás Galéria
Szarvépkiáll.
1942 febr.

Kacska József dóvali plébános hivatalos
gyűjteménye III. 82.

MDK

Márffy Ödön

Leány a szabadban.
Önarckép.
Gondolkozó.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.1935.
Márc.24-Máj.15.Műcsarnok.Kat. 6.1.

MDK

Márffy Ödön

Önarckép, olajf.

I.Művészeti Kiall.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-ig.
8.lap

MDK

Márffy Ödön

"Tengerpart" aquarell
"Önarckép" "

A Nemzeti Parasztpárt Kial. Bpest.1945.
Jun.24 - Jul.8. Kat.

MDK

Márffy Ödön, festöm.

Csinszka. Repr. 212.1.

Rabinovszky Máriusz: Révész István gyüjteménye.
Magyar Müvészet. 1936. 7.sz.

MDK

Márffy Ödön

Nővérek, repr.

KMTárs. A nő a müvészetben kiáll. kat. 1936.

MDK

Márffy Ödön

Müvét a Szépmüvészeti Muzeum 1929-ben megvásárolta.

Cikk: A Szépmüvészeti Muzeum ujabb szerzeményeiről.

Képzőmüvészet, 1931. 97.l.

Máffy Ödön
festő

M.D.K.

A Nyolcak társaságából
a posztmagyarányú stílus-
hoz csatlakozott.

Pataky Dénes: Bernáth Aurél
Művészet, 1965. január - 14 kep

MNK

Márffy Ödön. festöm.

Önarckép. Olf.
Halmozok. "

v.Ernst Muz.- A Szocdem.Párt Képzöm.-nek Társasága
és meghivott müvészek kiáll.-a. 1945 Okt.13.-28.
Kat.

MDK

Márffy Ödön, festö

Kikötöben.	Olajf.
Csendélet.	"
Tájkép.	"
Halászok.	"

Nemzeti Szalon. Kut. 1941 nov.-dec. Kat.

Márffy

Néhány rép műve dr. Völgyessy entergomi gyűjteményében van.

Géo-Charles: Egy francia költő jegyzetei a magyar művészetről. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 68. l.

Márffy Ödön

MDK

Csinszka arcképe, cer. és akv.

Kertrészlet, akv.

Tájkép, lav.tus,szén és fedőfeh.

Nyolcak és aktivisták kiáll. Nemz. Gal.1961.

MDK

Márffy Ödön

Gyümölcs csendélet, akv.

Önarckép, cer. és akv.

Tájkép, cer. szén, tus

Nyolcak és aktivisták kiáll. Nemz. Gal.1961.

MDK

Márffy Ödön

Férfiakt, tus, ecset

Női fej, " "

Olvasó férfi, tus

Nyolcak és aktivisták kiáll. Nemz. Gal. 1961.

MDK

Márffy Ödön

F.J.: Két kiállitás. Pesti Hirlap 1938. nov. 27. 9.l.

Márffy Ödön

A korabeli kritika Szőnyi, Bernáth, Egry, Berény és az ő nevét Derkovitsával kötötte össze, ez utóbbinak utolsó periódusára vonatkoztatottan, s közös vonásaikat emelte ki.

Körner Éva: Derkovits Gyula, Corvina, 1968, 289.l.

MDK

Márffy Ödön

Tájkép, olaj

Havas táj, "

Interieur, "

KU T kiáll. N. Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

Márffy Ödön

Femme nue, akv.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois D'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

Femme nue, 1924.

MDK

Márffy Ödön

Nature morte au melon, of.

Allée, of.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois d,aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

Nature morte au melon, 0f.

Allée, 0f.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Jongkind d'aujourd'hui. Anvers, 1952.

Márffy

élő művén műve szerepelt a 19. század magyar művénetét és a mai iskolát bemutató kiállításon Entergombban (Városháza nagyterme), melynek megnyitásán Géo-Charles költő és műkritikus jelen volt.

Géo-Charles: Egy francia költő jegyzetei a magyar művénetről. Magyar Művénet. 1949 16. évf. 2. sz. 66. l.

Márffy Ödön

festőművészet magyarországi történetének
idejében meglátogatta Géo-Charles francia
költő és műkritikus.

Géo-Charles: Egy francia költő jegyzetei a
magyar művészetről. Magyar Művészet. 1949.
16. évf. 2. sz. 68-l.

Márffy

Több műve megtalálható a budapesti Radnai gyűjteményben, és a Köves-kollekcióban.

Géo-Charles: Egy francia költő jegyzetei a magyar művészetről. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 68. l.

Márffy Ödön
1878 - 1959

A müvészet kiskönyvtára sorozatban Zolnay László tanulmánya jelent meg a festőről.
Gadányi jellemzi a müvészt: "Az életöröm, az élethez tartizása eksztatikusan jelentkezik Márffy vásznain, Nála az élet és a müvészet azonos. Ezért bölcs ember és nagy müvész..."

Vigilia 1967. IV. 277.l.

Márffy Ödön, festő

Szerepel az aukción.

–: Munkácsy-festmény kikiáltási ára ... 2.

ESTI HIRLAP

Bu. 1963. máj. 8.

Márffy Ödön
festő

M.D.K

Csinszka volt Márffy Ödön
felesége

Ruffy Péter: Csinszka gyermekszerelme
Nők Lapja, 1964 május 23. – 9 leg.

mdk

Márffy Ödön

müve: a gyűjteményben: vízfestm. és ceruzarajzok.

Bertalan V: A Kiscelli Muzeum

Bp. 1962

49. l

Márffy Ödön

A „Nyolcak" tagja

The Hungarian Quarterly, Vol. I No. 1. 1936

(François Gachot)

Márffy Ödön
festő

MDK

Comoi tája rokonságot mutat
Frank Frigyes korabbi „Vihar a Pasa-
rieten" c. vásznával.

Zolnay László: Frank Frigyes műveszete
Müvészet, 1964. január – 18 kep

MDK

Márffy Ödön

Százezer pengőt kaptak müvészeink. Ujság 1928. máj. 27.

Márffy Ödön

Kiállt tanuként Elek Artur mellett, amikor az ciklet írt a Képz. Járs. ellen 1930-ban, amikor kirántás a jelentős művészetet – legalizálásának ürügyén a kincsesnek ból.

Farkas Zoltán, Elek Artur emlékezete, szoldomtát. Közlemények, Bp. 1956 337 l.

MDK

Márffy Ödön

Artner T.: Mügyüjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 21. 8.l.

Márffy Ödön, festő

85 éve született Márffy Ödön (1878–1959) festőművész. Négy évig tanult Párizsban. A Nyolcak tagja volt.

Vízparti táj c. festménye. Repr.

M. K. É.: Márffy Ödön emlékkiállítása. 7.

NÉPSZABADSÁG, hn. 1963. dec. 1.

MDK

Márffy Ödön

"Gyümölcscsendélet" olajf.

A Nemzeti Parasztpart Kiáll.Bpest.1945.
Jun.24 - Jul.8. Kat.

Márffy Ödön

részt vett a buffalói

magyar graf. kiállításon

1914.

Bíró Baum: 32. l.

helyett hármat őriznek, ami arra mutat, hogy a kirá
megajándékozhatta. A képek viszont nem maradt
1767-ben felvett leltár szerint oly rossz állapotban
ból kiemelték és másolatokkal pótolták. Az aache
megkoronázását ábrázoló képéből ma tehát csak a p
míg a képek XVIII. századi másolatok.

Eredeti állapotban maradt ránk a máriazelli
Nagy Lajos ajándékozott. A kép szintén Mador
gyermekét, fejét szeliden feléje hajtva, mintegy alá
Az erősen átfestett kép stílusa nagyjában siena fel
Memmi műveire emlékeztet. Festője valószínűleg
melyikének — talán János királyi festőnek — alk
közelebbről az akkor virágjában lévő Sienában t
érdekes kompozícióját (a sienai Madonnák több
mutatkozó típus, sőt a finomsági eltéréseket is. F
Madonna is, míg Mária megkoronázásának jel
elképzelései szerint adja elő a művész.

Jellegzetes mind a négy képen az ötvösségi e
latba a képek magyar származása mellett. A kor sz
konturjától egészen a keretig valószínűleg aran
képeken Nagy Lajos gótikus liliomaival díszített
szinte egyedülálló díszítési ötlet, valamint a képek
Nagy Lajos udvarára, a fejlett magyar ötvösség

Az aacheni képek és a máriazelli Madonn

Márffy Ödön

koll. kiáll. 1921
hol?

Lvod Studio

Az Ujság
1921. jan. 29.
(e. a. M. Ö. festmé-
nyei.)

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

737. Huzóczy Dénes.

látható, kissé fordult

Mellig, (balra ~~nézve~~). Keblét k
jusza és szakalla fekete, szeme barna
paszománt.

Vászon, méretei 67.7: 55 cm
Az 1848/9-iki szabadságharc
Átvétetett az 1896: IV. 8-i

904: V. 5.

Márffy Ödön

Koll. Kiáll. Tamás
Galéria

vrád
2

Ujság. 1931. jan. 4
(e. a.: Márffy Ö.)

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

738. Kiss Ernő.

látható és egy kissé fordult

Mellig, jobbra ~~néz~~. Kebl
pödrött bajusza sötétbarna, szeme b
alátt ingének álló gallérja látszi
paszomántgallérú.

Vászon, méretei 71: 57.8
Az 1848/9-iki szabadságha
Átvétetett az 1896: IV. 8

904: V. 5

Markffy Ödön

A temetésen két beszéd hangzott el: Markffy Ödön festőművésző, a KÚT elnöke és a Szociáldemokrata Párt részéről Kéthly Annáé.

Deréky Iván: Új Derkovits monográfia. (Körner Éva: Derkovits Gyula.) Jelenkor XII, évf. 3. sz. 1969. márc. ~~380~~ 301. l.

Nárffy Ödön

(Sinszkovics, mühely (ekkl.) Muzeum
nezeget a Báthori-stban

Kiállítása Nyíkbátorban

Telepy Katalin: Festők és modellek

Kelet-Magyarország 1968 X. 13

Mórffy Ödön

nek sikerült hidat alkotni az új francia festészet és a magyar hagyományok között.

Németh Lajos: Current Exhibitions in Hungarian Galleries. The New Hungarian Quarterly, Bpest, 1966, 24. sz. 184 l.

Márffy

Több műve

a pérsi modern magyar képtárban van

Rózsa Gyula: Pérsi képek

Népszabadság 1969 I. 25

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

„egy tájkép-sorozattal" szerepel a Művészház nemzetközi kiállításán.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 384. old.

/a cikk megj.: „Világ", 1913. máj. 4./

MDK

Márffy Ödön

Önarckép, o.

Oltványi Imre emlékkiáll. Türr I.Mus.Baja,1963.

Márffy Ödön

Helikon
1922, mágy-
koll. kiáltítás
életrajzzal.
hamos mu-

lott ülve. Rövid haja s szemöldöke
ske szakála barna; arcza pedig leberet-
~~melyfer~~ melylyel a szék karfájára tá-
gó csibukját ~~fo~~ tartja, mig ökölre fogott
könyvon pihenteti. Ingre van vetközve, mely-
át piros kendő szorítja, nadrágja kék s piros
öld. Balra görbe kardját s zöldbélésű kék
t látjuk s jobbra az asztalon s annak alsó
ll hevernek. A puhapadlózatú szoba falán
lóg a halmon innen a gémes kút
ení jobbra ~~s~~ botjára támaszkodó pásztor-
hever.

méretei 67:52 c/m.

~~Kröl 1880. április havában.~~

Márffy Ödön festö.

Ars Una.1923/24.II.évf.265.-271.l.

Márfy Ödön festő

Magyar Müvészet .1948.XV.évf.153.lap.

Pálinkás László:A firenzei magyar csoport kiállitása.

Márffy Ödön MDK

Olasz táj

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

Márffy Ödön

rőd

Fehér Rózsa:

„Olaszországi és svájci utamról beszéljenek a képeim" — mondja Márffy Ödön.

Szivárvány 1947. jul. 19. Archeypil

Budapest ostroma után járt a fenni orszaphban és szamos képet festett ott

Márffy Ödön

Részt vesz a kiállításon

Új képek a Modern Képtárban
Dunántúli Napló Pécs 1970
máj. 22.

Márffy

Említve

D. I. Képrőművészet

Vigilia, Bp. 1970. jún.

Márffy Ödön

1. Szimmölcsszedők
2. Önarckép olaj 63×95
3. Lovak a Balatonnál

Magyar Művészet 1945–1969
Műcsarnok

Márffy Ödön

Elek Artúr Lézvetlen barátí Lézéhez

tartozott

Marianna D. Birnbaum: Elek Artúr pályája
Bp. Akadémiai Kiadó 1969. 118. old

Márffy Ödön,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtárnak Dr.Gegesi Kiss Pál gyüjteményéből sok művet ajándékozott./Forgács Hann Erzsébet emlékgyüjt./Márffy hét művel szerepel,Forgács Hann baráti köréhez tartozott. 222.old

Homváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története új szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve.1967.Pécs.1968

Márffy Ödön

Irod
2

Ujság 1926. nov. 14.
(e.a.: Márffy Ödön
litografiái.)

Márffy Ödön

életrajz

irod.

Csókássy III. l.

10160

e helyezett tojásdad medaillonban.
t, fejdiszét és ruháját gyöngyök-
gorikus alakok, angyalfejek és száe-
a kép alatt két sorban:

enata
Österreich.

3
½ cm.

42-900.
00-95.

Márffy Ödön

Kut.-tag

KMTÁR
1931 febr.-ára kiáll.

X. 24, 26, 28.
1932 febr.-márc. kiáll. 426
1933. nemz. képzőm. kiáll.
399, 400, 401

Mártty Ödön

lásd

Kassák Lajos:

Vallomás tizenöt
művészről.

Bp. 1942. 65–72. l.

XV–XVI. t.

ILLUSZTR

Márffy Ödön festőművész
Sziklás part
Tükrös csendélet
Kilátás
Szőlős csendélet
Lovas kompozició

Törzstagok második kiállitása
Nemzeti Szalon, 1944. február 2o.

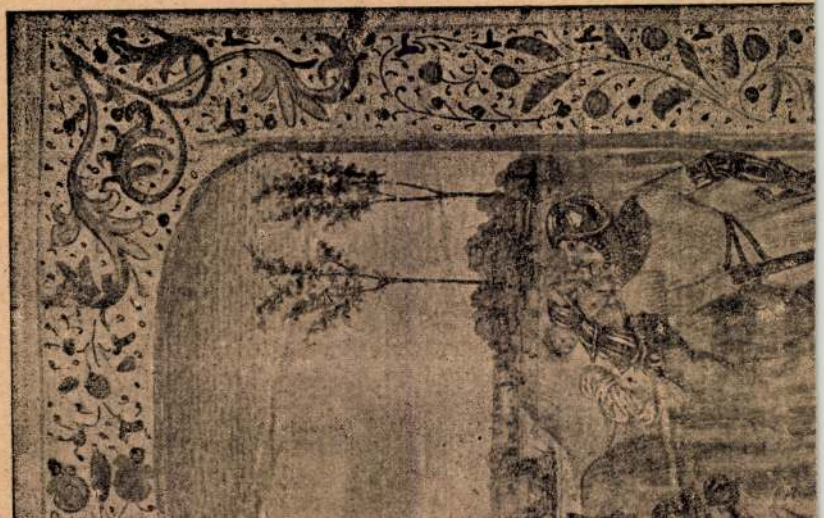

Márffy Ödön
festő

1934-ben nevepelt a Velencei
Biennálén

Pataky Farkas István 13.
Corvina 1970.

Márffy Ödön

A Gresham kör tagjainak müveiből kiállitás nyilt Székesfehérváron 1967 végén, ezen müvei szerepeltek.

Vigilia 1967. 12.sz 852.1

Márffy Ödön festő M.D.K.

Önarckép, 1947 elött, repr.
Tükrös csendélet, 1930-as évek vége, repr.
Sziklás vizpart. 1940-es évek, repr.
Kilátás kertbe, 1945 után, repr.
Fehér ló, 1940-es évek eleje, repr.
Fasor, 1922. repr.
Gyümölcshordó lány, 1926 k.
Viharos táj. 1945 után, repr.
Lovas, 1950-es évek , repr.

Zolnay LászlóÖ Márffy, Bp. 1966. 34-42.1.

Márffy Ödön

Bölöni György az elsők közt volt, aki irásaiban támogatta, mint fiatal müvészt.
/Bölöni György 9 Képek között 1966 Bp/

Vigilia 1968. 1.sz. 62.l.

Márffy Ödön MDK

Téli tájkép

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Máffy Ödön

Losonci Miklós: Paul Cézanne
és Máffy Ödön. = M. Művészet
Fasc., 1998, 2. 69. ll

S

a tulajdonos vagy használó az
i életének részévé válik. Jól csak
ai ember nem akarja legyőzni, sőt
zázadoktól kapott.

sokszor megnehezítik. Viszonylag
II. századi festésekkel rendelkező
k eredeti funkciójukat, kisebb
tartották. Elsősorban az egyházi
a működő templomokra. Itt a
jól megférnek a sok évszázados
támasztják, erősítik azt.

eteinek liturgikus rendje változott
elében, az ezzel összefüggő új
tervezésileg jól illeszthetők a
nteriőrökhöz. Az egyes műtárgyak,
tarthatók akkor is, ha ma már

MÁRFFY Ödön

Mórics naplojegyzete az
Ady örökség Zapcsán,
személyiségéről

Mórics Virág: Tizvév.
Bp., 1981. 1. 638, 639

ldolgozása iránt előterjesztett
ntetes Uraságodat értesíteni,
napon tartott ülésünkön
előterjesztés értelmében a
eriumnak bemutattuk.

MDK

Márffy Ödön

"Almaszüret" /Részlet/ Repr.
"Gyümölcshordó". Repr.
Az Ernst-Múzeumban rend.tarlat anyagából.

A Népszabadság Kulturális Melléklete.1958.jun.1.

Márffy Ödön

Koll. Kiáll

l.

Ernst Múzeum kiáll

167. sz.

1937. márc

Föv. Kepl

Márffy Ödön MDK

A cimbora, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Márffy Ödön MDK

Jó pipa, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Márffy Ödön

A képzőművészet 1937-ben. Ujság 1938. jan. 1.

Márffy Ödön MDK

Társaság a kertben, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Márffy Ödön

Lang, Dr Susi

Die 19. Biennale
in Venedig -

Forum. 1934. 240.1.

festő.

adból.

ker. szt. János.

ltól ül
~~ve látjuk~~ Jézus, kinek fejét diafény
n keresztelő szt. János, ki jobb kezét keb-
~~[illegible]~~, melyet tal ~~[illegible]~~
ältő ~~[illegible]~~ szent Jánoshu
ennek jobb karjába kapaszkodik. Mind
ertelenek. Mögöttük szikla emelkedik.
dék sieles folyóval, melyen át karfás hid

méretei 44:59 cm.
neti Muzeumból.

Ás. Képt. 263.

Kamarachnak 1848

Aladár Ödön

cród

Forum. 1934. 110. l.
(Budapesti kiállítások 1934.)

Apotheozis:

A háttérben a hon
kürdenek egymással s
tisztet a zászlótartó ve
nyas Genius áll rózsak
szorút a nemzeti szin
pedig a szövétneket kiol
nyökölve zokog. A sziklá
nya félre van vonva.

Olajfestés, bád
Az 1848-dik

Márffy Ödön

cród
z

Farkas Zoltán:

Budapesti levél.
Forum. 1933. 131. l

ALCSVT

Főherezegi kastély

E. L: Alcsút. VV 1868, 622 l. (képe 621 l)

MDK

Márffy Ödön

Önarckép, repr.

7o művész kiáll. Ernst Mus. 1957. dec.

Marffy Ödön

Kézimunkázó c.
rajza repr.

Pesti Napló
1938. ápr. 17.

Betörésmentes zárak.

zközök, szerszámok, kályhák,
édények, állandó nagy raktára.

Márffy Ödön
festő

Lovak, 1935 k.

Magyar műv. tört. 9. 23. k.
Képrőműv. Kiad. 1971.

MDK

Márffy Ödön

Pletyka, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-20. sz. Műcs.

Műcs. 1927. jan.

MDK

Márffy Ödön

"Lóidomitas" olajfestmény
"Gyümölcscsendélet" "
"Ablak előtt" "
"Lovas kompositio" "

A Nemzeti Parasztpárt Kiáll.Bpest.1945.
Jun.24 - Jul.8. Kat.

Márffy Ödön

Növerek c. Eepe

repr.

Uj Idők

1946. márc 2.

213. l.

Márffy Ödön

MAGYAR MŰVÉSZET

1931. 49.

az 1930. évi Szinyei Merse Pál tájkép-festeszeti díj nyertese

Láid a fenti forrást.

Reichlich III. Sammel
Quartformat. Gebunden
Jahrgang 1921
Jahrgand 1923.
Jahrgang 1924.

BRANGWYN, Franck Der Radierer. Txt vo
seitigen Bildern. 4°

BUSCH, Wilhelm BILDERGESCHICHTEN UN
Wrede" Facsimile-Aus
Geleitwort von Slevo

DÜRER HANDZEICHNUNGEN. Mit 81 schönst
einem Vielfarbenblat
Leinen. Quart. "Künstl

GAUGUIN, Paul VORHER UND NACHHER. M
Zeichnungen Gauguins.

FRANZ HALS SEIN LEBEN und Werk v
94 kunstvollen Bildbe
druckpapier. Leinen

HOLBEIN, Hanz der Jüngere. Text von Wil
seine Werke. Mit 135 k
Quartformat. Leinen

LEONARDO ZEICHNUNGEN. Mit 90 teils un
Hrsg. A. E. Popp. Quartfo
"Künstlerischer Piper

MICHELANGELO Beiträge zur Erklärun
von Carl Justi. Mit 23

MICHELANGELO Ein Buch über den Gen
Bildtafeln. Leinenband.
ideenreiches Werk.

Magyar országgyűlés, 1865-iki, évre

VIII. 124

Márffy Ödön

Koll. Kiáll. a Tamás Galé-
riában XXVIII. Kiáll.
1931.

A valóságot nem má-
solja, hanem átköltí-
mint hogy egy jeles kritikus
írja róla

Márffy Ödön

l.

Ernst Mar Bi. kiáll

115. 142, 152, sz.

Weidhofen h. n. IV. 88.

Márffy Ödön
festő

M.D.K

Elismerte Mihálta Pál
művészetét.

Baki Miklós: Mihálta Pál
Művészet, 1965. március - 28 lap.

Márffy Ödön festő M.D.K.

A korai posztimpresszionista generációhoz tartozott

Bernáth Aurél: A Muzsa körül Bp. 1962.

MDK

Márffy Ödön ,festőm.

gazdag festőiségü akvarellekkel és pasztellekkel szerepel.Pikáns szérpolyó szinfoltjai szinte légies eleganciát érnek el.
Két akttanulmánya különösen finom.

-szky: Magyar grafikusok. - A Magy.Művialó anyagából rendezett kiáll. - Dec. 25.-jan. 13.
Az Ujs. 1924. I. 4.sz. 166.l.

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

művészetét a „Nyolcak"-ról ismét megjelent tanulmányában taglalja a szerző és az illusztrációk közöll két képét közli: (közelebbi adatok nélkül)

2. á.: Régi váci vám .... 113. old.

12. á.: Ahtos kompozíció 122. "

Passuth Krisztina: A Nyolcak, az első magyar konstruktiv törelvésü csoport /Festészetük müfaj szerinti elemzése/

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1964. XIII. évf.

2. sz. 110-124 old.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Márffy Ödön

l. Déry 1927

l. névmutató

Márffy Ödön

cód
2

A Kéve Könyve
1913. VI. K. (E-R.:
Budapesti lásképek
kiállítása a Könyves
Kálmánban.)

Üvegeszköz, római VII. 140.

Márffy Ödön

Önarckeje repr

Nemzujskorf

16. l után

Török Jenő dr. VII. 280.

Márffy Ödön

wód

Nemzujskorf

z. l.

~~Tűzcsiholó VII. 243.~~

LAUFFER TIVADAR
Könyvkereskedés - Antiquárium
BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 11.
POSTAFIÓK 311.
ALAPITÁSI ÉV: 1835. TELEFON: 187-330

TH. LAUFFER
Buchhandlung und Antiquariat
BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 11.
GEGRÜNDET: 1835. POSTFACH 311.

Nagyságos

Dr.Szeniványi
urnak

Budapest.

Müemlékek orsz.bizott
ság.Iparmüvészeti muz

Márffy Edöi

Nyár elé... c.
rajza
repr.

Budapest
1946. 191. l

Márffy Ödön

festő

Műcs. kiáll. 1906 tól
Pipics 117. l.

1912

ban van átrázolva

grof
~~érme~~,

em
~~mű, a melynek~~ előlapján mellig ~~látható~~
magyar, nojtos nyakkendőt, átillával
~~vel~~ visel, ~~és a melynek~~ hátlapján tölgy-
blá va. Felirata az előlapon
LBERT,
n: SZIRMAI,
7
ISZPOLGÁRA.

6:6 cm.-- Lelt.sz.1358.-- Értéke 25 -
október 14-én (1671-912).-- Átvétetett
min.eln. és az 1912 augusztus 5-iki
eiratok alapján 1912 szeptember 18-án

z.n. 300-912
t.lelt. 8683.
803-912-1.

347

1892

Márffy Ödön

Komor hegyek, olaj, 100 x 70 cm
Jó pontjáró, " 81 x 65 "

Budapest Műcsarnok Kiállítása 1957
kat. nem. kiadójíné kirámi jeu.

H.

Márffy Ödön

wéd
z

Petr Samtida

27. l.

118. l. képpel

Márffy Ödön

Thieme Becker

XXIV. 87-l.

(Lyka)

Márffy Ödön

Interieur c. képe repr. –
Akt c. " "

László

Lóránth László:
Paletta. [Bp., 1944]
121 – 124. l
Önarcképpel.

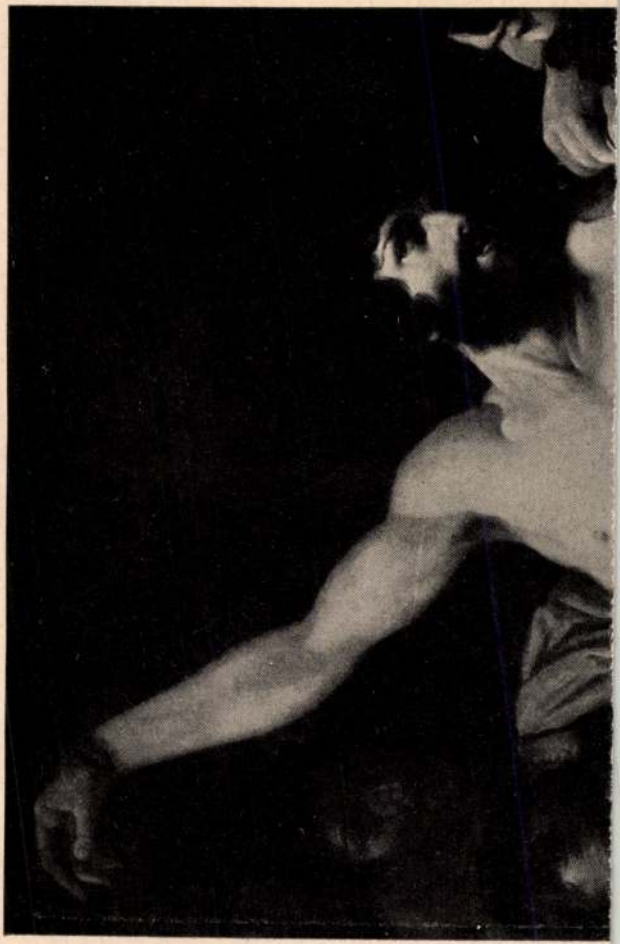

Márffy Ödön festő M.D.K.

Gyakori vendég Rippl-Rónai kaposvári Róma villájában

Genthon István : Rippl-Rónai, Bp. 1958. 31.1.

Márffy Ödön

Rózsadomb, 1952, olaj-vászon, 65 x 51 cm

A felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960. Kiállítás 30 l.
Katalógus.

Márffy Ödön

kiállitott festmények:

Komor hegyek, olaj, 100 x 70 cm.
Tó partjén, olaj, 81 x 65 cm.

Tavassi tárlat. A Műcsarnok kiállitásaxxxxx 1957.
Kat. szerk. Kiediginó Virimi .rén. B . 1957.
19 l.

11.l.

Márffy Ödön festö

M.D.K.

/ 1878 - 1959 /

Lyka: A művészetek történet e , p. 1965. 226.l.

M.D.K.

Márffy [Ödön] J. festő

nevét említi Török (Rózsa
Miklós a MIÉNK kiállításról

Idézve: A Hét, 1909. febr. 21. 138-139. oldal-ról
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina, 87. old.

Márffy Ödön

Részt vett a KUT 1929-es kiállításán a Nemzeti Szalonban.

Rabinovszky Márius: Két korszak határán Bp. 1965
199.l.

M.D.K.

Márffy Ödön festő

A KUT müvész-elnöke Vaszary után.

Bernáth Aurél: A muzsa udvarában, Bp. 1967. 20.1.

M.D.K.

Márffy

Az "Európai Iskola" "Mi magunk" cimmel rendezte meg kiállitását, s itt søerepel müveivel a müvész.
Berend Ilona: "Kiállitások" cimmel közölt kritikájában kiemeli a müvész alkotásait.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1948. ápr. 27. -május 3.
IV. évf. 18. sz.

Máriffy Lajos
fiskő

M.D.K

Csinszka képet mutottak
be a tárlaton.

Frank János: A Gresham és köre
Élet és Irodalom, 1967. nov. 11 - 8 lap.

Márffy Ödön

Női fej, p. tus, ecset

A Nyolcak és Aktivisták Róth
Székesfehérvár, 1965.

Márffy Ödön

Álló akt 1 f. tus, ecset

Ülő női akt 1 f. tus

A Nyolcak és Aktivisták Baráti Köre

Szekszárd, 1965.

Márffy Ödön

Nyergesi lány, o. dekli
Női akt, p. tus

A Nyolcak és Aktivisták Köre
Székesfehérvár, 1965.

Márffy Ödön

Régi váci vám, o.v.
Erdei út, o.v.

A Nyolcak és Aktivisták Köre
Szekszárd, 1965.

Marffy Ödön

Gyümölcsöstál, o.v.
Terülő női akt, o.v.

A Nyolcak és Aktivisták Baráti
Szekszárd, 1965.

Márffy Ödön

Gulácsy Lajos arcképe, 1907.
lp. o.

Tango Egisto, o. v.

A Nyolcak és Aktivisták köre
Székesfehérvár, 1965.

Márffy Ödön

Abstrakt kompozíció, o.v.

Tájrész, o.v. 65×81,5 cm

A Nyolcak és Aktivisták Köre

Szekszárd, 1965.

Márffy Ödön

Női akt, o.v.
Kosztolányiné arcképe, o.v.

A Nyolcak és Aktivisták Köre
Székesfehérvár, 1965.

Márffy Ödön

cikke:

Művészi nevelés az iskolában

– Népművelés, 1911. 32–34. p.

A Nyolcak és Aktivisták köre

keletkezéséről, 1965.

Márffy Ödön

Pátzay Pál: Márffy Ödön – Bpest 1928.

A Nyolcat és Aktivistát tőre Szélesfehérvár, 1965.

Márffy Ödön, festő

Egy Csinszka-képe és a fehér lovas c. szerepel a tárlaton.

Laczó Katalin: Kiállítási napló
- Műgyűjtők Kiállítása 93-96.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. október XXVI/10.

Márffy Ödön

műcei szerepeltek Fruchter Lajos gyűjteményében.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc
stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973
1335 l

366 l

Márffy Ödön

az 1924-ben alakult Képzőművészek Új Társaságának első elnöke.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

627 l

Márffy Ödön
felő

Márffy Ödön hiszetett a harminc
és hőszeli Csinszkáról portrét, pasz-
tellben és kisszájban is.

Rozocsa Sándor: Csinszka
Nőt hagya, 1974. jun. 1–23 oldal.

Márffy Ödön

festő szül. 1878 nov. 30
Budapest.

Krück II. 207. l.

Veszprém III. 177.

Márffy Ödön

Kállai E. 69-70, 71, 82-84

39

Marffy Ödön

U. 322

Márfy Ödön

U. 485.

..... *szám.*

19.....

A beadvány	{	száma
		kelte
		beérkezése

Tárgy:

Márffy Ödön

festő

U. 4243

KORNIS ZSIGMOND ÉS MÁRTON
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BÉKÉSCSABA

TELEFON: 204.
SÜRGÖNYCIM: KORNHOLZ

Kedves Gyulém !

Hélásan k

büléserre szolgált kedves lev

vagyok teljesen magamrahagyat

tulélem ezen nehéz időket, sc

ságodat és boldog leszek, ha

Hadzsy ki

tisztában vagyok azzal, hogy

rül, elvagyok azonban szánva,

Kedves Nőd

Igaz szere

Márffy Ödön

Csanky Kolozsvár

A Chamonix-völgy (Montblanc)
La vallée de Chamonix

G. DUFLOT-BAILLIÈRE

OTTO ACKERMANN-PASEGG

Az örökkévalóság (Patteriol)
Die Ewigkeit

Máffy Ödön

Képei a Szépművészeti Múzeumban

Franklin-Társulat V. 308.

Marffy Ödön

und

Kállai, Ernst:

Zum Werk der ungarischen Kunst.

Forum. 1938. 216. f.

Márffy Ödön

cród

Barlib Tak

335. l.

keppel

RASSEGNA ITALO-UNGHERESE
Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono : 185-618

Márffy Ödön

wied

Péter magnum
Verecke V. 118 l.

Márffy Ödön

l.

Csókeml

135. l.

136. l

137. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Márffy Ödön

cród
2

Kállaineuc

52, 53, 66–67, 68, [illegible]
39. t.

Márffy Ödön

wod

Rabinovszky Mariusz

Mai festésztudósít-
Kut 1926 I cif. 3 sz
5. l.

...mott bronzereta)	2 "
	3 "
	4 "
	5 "
...llek	6 "
	7 "
	8 "
...inet	9 "
	10 "
	11 "
...ke	13 "

MŰVÉSZETI

9

Márffy Ödön

vrd

Germagnuovszellenc

477. l -

484. l -

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 485418

MDK

Márffy Ödön

Jó pipa, of.

M.táj- és életképiáll. 19-20. sz. Műcs.

Műcs. 1927. jan.

MDK

Márffy Ödön

Társaság a kertben, of.

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz.
Műcs. 1927. jan.

MDK

Márffy Ödön

A cimbora, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.

Mücs. 1927. jan.

M.D.K

Márffy Ödön
festő

Méltatás.

— : Kiállítási Krónika
Művészet, 1962. december - 45 kep

M.D.K.

Márffy Ödön festő

Elnyeri a 4ooo koronás Ferenc József koronázási festő -dojat,
Itáliába indul,
később Pesten önálló mütermet szerez,
Rippl-Rónaival az élen megalakitják a MIÉNK-et
1908, a Kör bemutatkozó kiállitásán számos képével szerepel.
1909-ben nyolcan kiszakadnak a MIÉNK-ből.

Zolnay László: Márffy , Bp. 1966, 10. 1. /

M.D.K.

Márffy Ödön festő

Rippl Kaposvárra, azután barátaihoz Mikére az egyik Somsich-birtokra is magával viszi.
1907. márc. 27. jó barátjával, s egyik korai hires portréja modelljével Gulácsy Lajossal közös gyüjteményes kiállitását nyitja meg a Kigyó utcai Uráni ában, Ezuttal 67 zömével még Franciaországban feste tett képével mutatkozik be.
Három grácia, 1911. k. o.v. Lappang, repr.
Zolnay László: Márffy , Bp. 1966, 8-9.l. /

Márffy Ödön festő

1906-ban a Mücsarnok tavaszi és téli tárlatán vesz részt,
Párizsban a Salon d'Automne és a Salon Carré kiállitására küld képet,
1907-ben tér haza, müteremgondjai vannak.
Elöbb Rippl-Rónai fogadta be mütermébe, majd Kernstok nyergesujfalusi birtokán dolgozik.
Ebből az időből származik "Pletyka" c. képe
Zolnay László: Márffy , Bp. 1966,
8.1. /

M.D.K.

Márffy Ödön festő

/ 1878-1959/

1898-ban , 20 éves korában jár először Münchenben,
A müncheni akademizmus elöl alig pár hónap után
párizsba menekül.
A Julian Akadémia után 1902-ben
az Évole Nationale des Beaux Arts-on tanul
Első képét 1901 őszén a Nemzeti Szalonban állitja
ki. Barátja és pályatársa Czóbel Béla,
Női fej, pasztell, tus edset, 1912, repr. MNG

Zolnay László: Márffy , Bp. 1966, 5-8.1. /

M á r f f y Ö d ö n
festő

Nemzeti Ujság,
1921. jan. 30. (K.: M. Ö. gyüjteményes kiállitása.)

Márffy Ödön

MDK

Tájkép, olf.

A Cremerie-ben, tempera

Rakodópart, olf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Márffy Ödön

élete, koll-

Helikon

1922. május

Epistes.

Südfe

Falka

Márffy Ödön

Műcsarnok Bpest

1906. Sav. kiáll 421, 422, 457
467 – 471.

1906 – 7. Téli kiáll – 391

~~1870. Letz Károly:~~

1870. A Tudomány.

~~Az~~ Emberi szellemtől le
és arczélben látható. Keres
vet ~~jobb kezében fogja, a mel~~
pad támlájára nehezedik. Fejé
viseli és bő lepelje, melylye
csuszott. Mellette a padon, eg
ján szárnyas Genius lebeg vil
természet titkait jelző és jo

Szénrajz, méretei 178: 2
A m.tud. Akadémia diszte
Az 1898: XI. 14-diki elő
sz. leirat alapján vétetett (
22-én (1899) Az elszámolást
900)

Jegyzékbe foglaltatott

1898

Márffy Ödön

körajzai a kövrünben

Szent János mennyei jelenéséről való könyve Amicus kiadv, Kner ny.

Bibliofil: Bibliofil könyvek. Magyar Könyvszemle 1920-21. 147-l.

Márffy Ödön

Vkminkiáll. 1943

Verandán, vörf-

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

MDK

Márffy Ödön

Erdő

M. Művészek kiáll. Váci u. 1919. dec.

Márffy Ödön

írod

Művészet. 1942. 44. f. 33. l
(A Tamás Galéria
kiállításáról.)

ri romkert és kőmuzeum belépti dijai-
asználásáról szóló okmányolt elszámo-
ztem.

árcius 6.

MDK

Márfy Ödön

Művészet 1915. 155.l.

MDK

Márffy Ödön

Gyüjteményes kiállitasa az Ernst-Múzeumban.
Márffy az 1902-1906-os években Cormon növendéke volt a párizsi Ecole des Beaux Arts-on.
"Gulácsy Lajosról" festett portréja.

Péter Imre: Márffy Ö.gyüjtm.kiáll.

Népszabadság 1958.jun.7. 4.l.

MDK

Márffy Ödön érdemes művész

Lengyel Istvan beszélget a művésszel 80.születésnapja elött.

Lengyel István: Magyarország "Nagy Öregei"

Népszabadság 1958.okt.12. 8.l.

MDK

Márffy Ödön

Hazatérése után első itthoni kiállitasat barátjával Gulácsy Lajossal együtt rendezi meg. Később a "Nyolcak" csoportjának egyik kivaló képviselőjévé válik. A kiállitáson egy "Önarckép", egy "Fekvő akt" és néhany hazai taj emlékezteti a nézőt erre a korszakra.

Péter Imre: Márffy Ö.gyüjtm.kiáll.

Népszabadság 1958.jun.7. 4.l.

MDK

Márffy Ödön

Márffy festészete sajátos szárnyaló lira. Képein a budai táj és abban élő emberek, a Csinszkák és Zdenkák finom költészetet sugárzó alakjai és arcvonásai láthatók.
Egy hatalmas gyümölcsszüretet ábrázoló pannó, a kiállitás záróakkordja.

Péter Imre: Márffy Ö. gyüjtm. kiáll.

Népszabadság 1958. jun. 7. 4. l.

Folyószám	Szakleltári sorszám	A leltári napló folyószáma	A

érték		Jegyzet
	fill.	

MÁRFFY ÖDÖN

Vörös terem. Olajfestmény.

Virágcsendélet. Olajfestmény.

Művészeti Hotek Pécs

1941

CYAR
biztosító
asác

Márffy Ödön

vodalmiher

Nyolczak kiállítása a Nemzeti Szalonban. Bpest. 1911.

Érkezett 1904 február 25.

147/904 (Békéscsaba 1904 február 24)

A békéscsabai múzeum egyesület köszönetet mond Matlekovics műveinek megküldéséért.

(Tudomásul szolgál 1904 február 25.)

Márffy Ödön

1901. őszi kiáll. Nemzeti Szalon

Naplemente, olajf. 200 kor.

Norwich h. n. III. 88.

Márffy Ödön festő

Szamóca-utca 12. Műcsarnok

1930. tav. Kiáll. 17.36. Kut tagja

1934. nemz. képzm. kiáll. 209, 211, 213.

Esztergomi czéhládák VIII. 60.

Márffy Ödön MDK

Csinszka, pasztell

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Márffy Ödön MDK

Tájkép, vizf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Márffy Ödön

"A körvonalak dekorativ lendülete hat elsősorban a müvészre és ugylátszik, mintha a természeti jelenségeket szemlélvén, már az első pillanatban meglátott kép főleg abból a szempontból kapja meg, hogy a jelenségekből kiérzett vonalak közül, melyek alkalmasak arra, hogy felületét ritmikus vonalszövedékkel hálózza be."
Marco: M.I.É.N.K. c. kritikája a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1908. jan. 19. XIX. évf.
3. sz. 45-46. lap.

Márffy Ödön

A Műbarát 1922.

117

Leander temetése.

600. Giulio Carpione.

Mårffy Ödön

koll Gräll -

Magyar Studis

1921 jan

Márffy Ödön

Fésülkölő leány c.
képe repr.
Kut 1926. nov. 15.

-99

1

Rambout
pecsét

Márffy Ödön

vrád

Képes Figyelő

1947. febr. 22.

(Művészháború a pesti Montparnasse-on.)

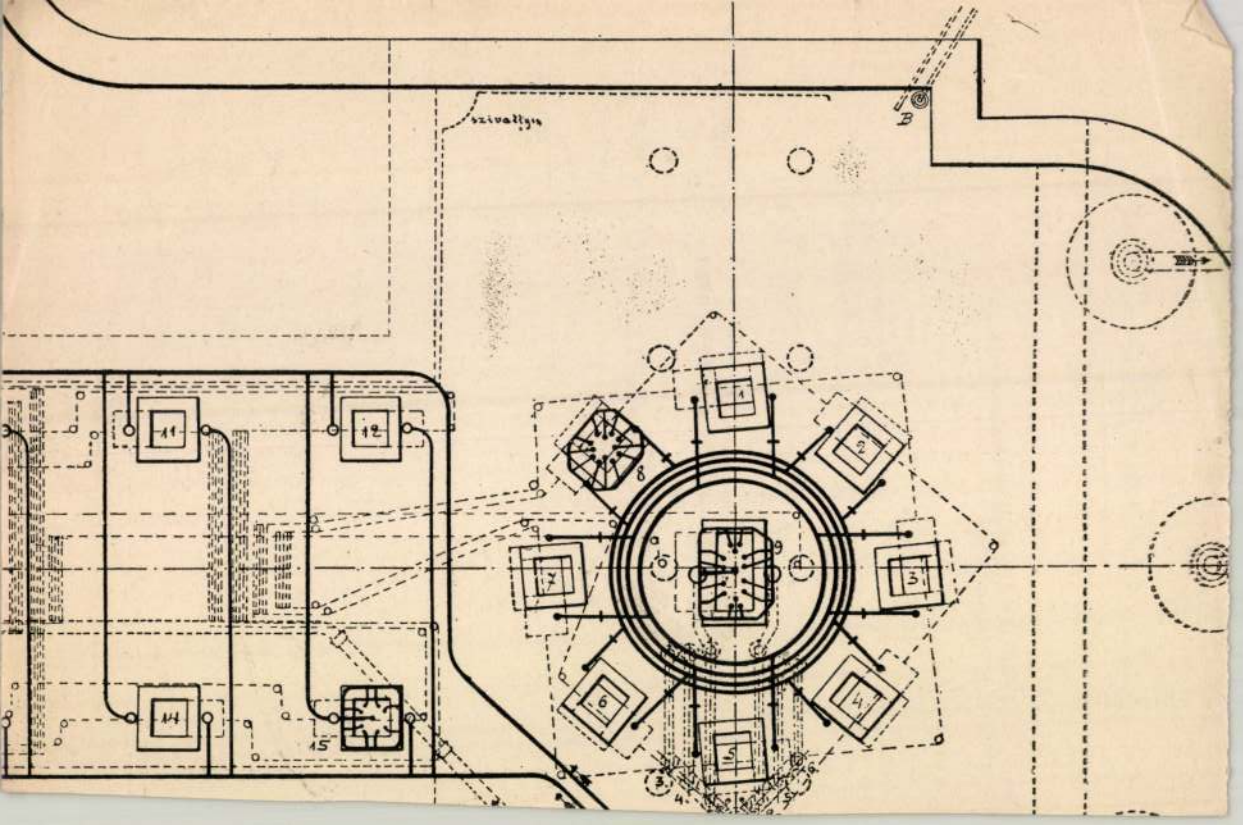
szivattyú
B
1
2
3
4
5
6
7
8
9
11
12
14
15

Martfy Edön

Szinhaz. 1947. febr.
12. (Fehér Rózsa cik-
ke, arckeppel.)

kerek medaillonban.

ad jobbra. Tején kerek kalap van széles
ült haját háló tartja ösze. Inge csipke
a sarkosan van kivágva s újai hasitottak-
ánczon emlék s jobb vállán nyilt koronával
obbra három sorban:

ia
a
rie"

nek 6.9 : 6.9 M.

< Máffy Ödön >

cikke

( ) Rouault: Ingressöl.

Nagyvilág.

1947. márc. 1.

képekkel.

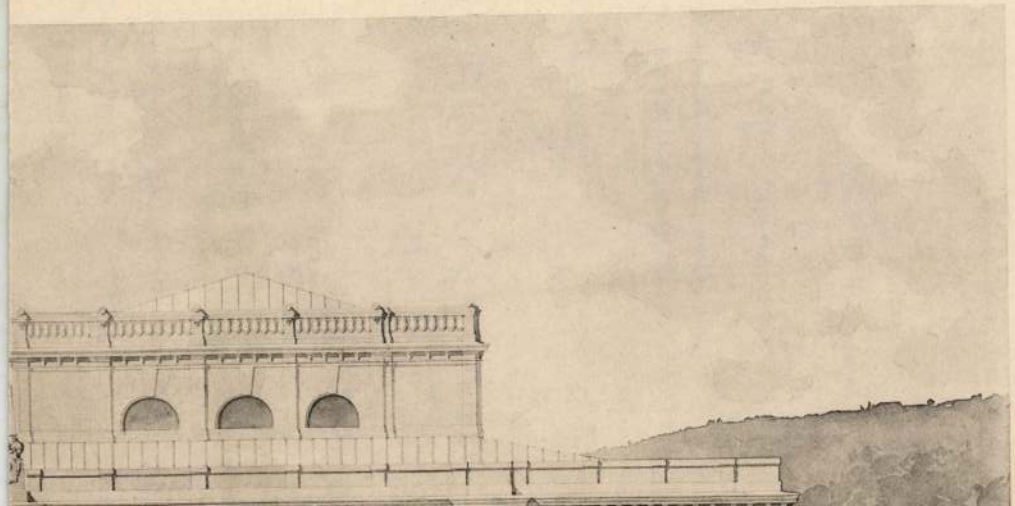

Márffy Ödön

1901
2

V. L. A budapesti
művészpörök
Forum. 1932. 156. l

Márffy Ödön

Forum. 1933. 101. l.
(Márffy Ödön kiállítása Münchenben.)

MOHOL, TERPAZITA 70

941 SEC 13

Márffy Ödön

4 /

MAGYAR MUVESZET

1928. 599.

Márffy Ödön művészete. Pátzay Pál bevezetésével. Ismerleti dr. Rózsaffy Dezső.

Márffy Ödön

írát

Teleky Géza. (Egy falkép a huszadik század elejéről.) Könyvek, képek, evlk. Bpest 1912. 111–118. l.

Az óbudai Kiscelli utcai ovoda falképei fentitől mellatása.

Fóht és

Levelünkke

postatakakékpánstártól

sítenek arról, hogy Ö

Ezzal az összeg

További megr

Márffy Ödön

Csendélet c. Épi repr.

Kut. 1927. 2. sám.

62 –

61. Sienai festő (XIV sz.): Madonna szentek-
kel. Hárioltárka, középrésze csú-
csos felső lezáródással. Arany-
háttér. Restaurálta Endrődi Se-
bestyén 1923 – van. Fa, tempera,
Középrész 32 × 17, szárnyak 35 ×
10 cm.

Őszi kiállítás, 1930 Ipolyi: 128. szám

Márffy Ödön

vrád

Kállai Ernő:

Őszinte beszámoló
egy beszélgetésről.
Magyar Csillag
1942. I-46, 47. l.

130

Az Ipolyi-gyüjteményből.
A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma. Bp. 1884., második terem, 11. l. — Ipolyi Biharvármegye, 398/11. szám. — Radisics Ipolyi 57. szám.

Márffy Ödön

koll. kiáll. a Tamás galé-
riában

vód

Farkas Zoltán:

M. Ö. kiállítása.

Magyar Csillag

1942. I. 254. l.

97

990

981

Marffy Ödön,

Művészeti lexikon

477. l.

Farnos Dezsö dr. III. 239

Marffy Ödön

Hegyvidéki tó,
olasz
Gyártelep, olasz

Budapest székesfőv. tulajd.

Bronzkori ékszerek VI. 179

Márffy Ödön

Nad

Az új magyar
művészet önarcképe
[Bp. 1946] 28–29. l.
önarcképpel

Europai Iskola
7–8. n.

Márffy Ödön

írod

Képzőművések

1928.7.n. (Csók István, Lux Elek és Márffy Ödön kiállítása az Ernst-Museumban.)

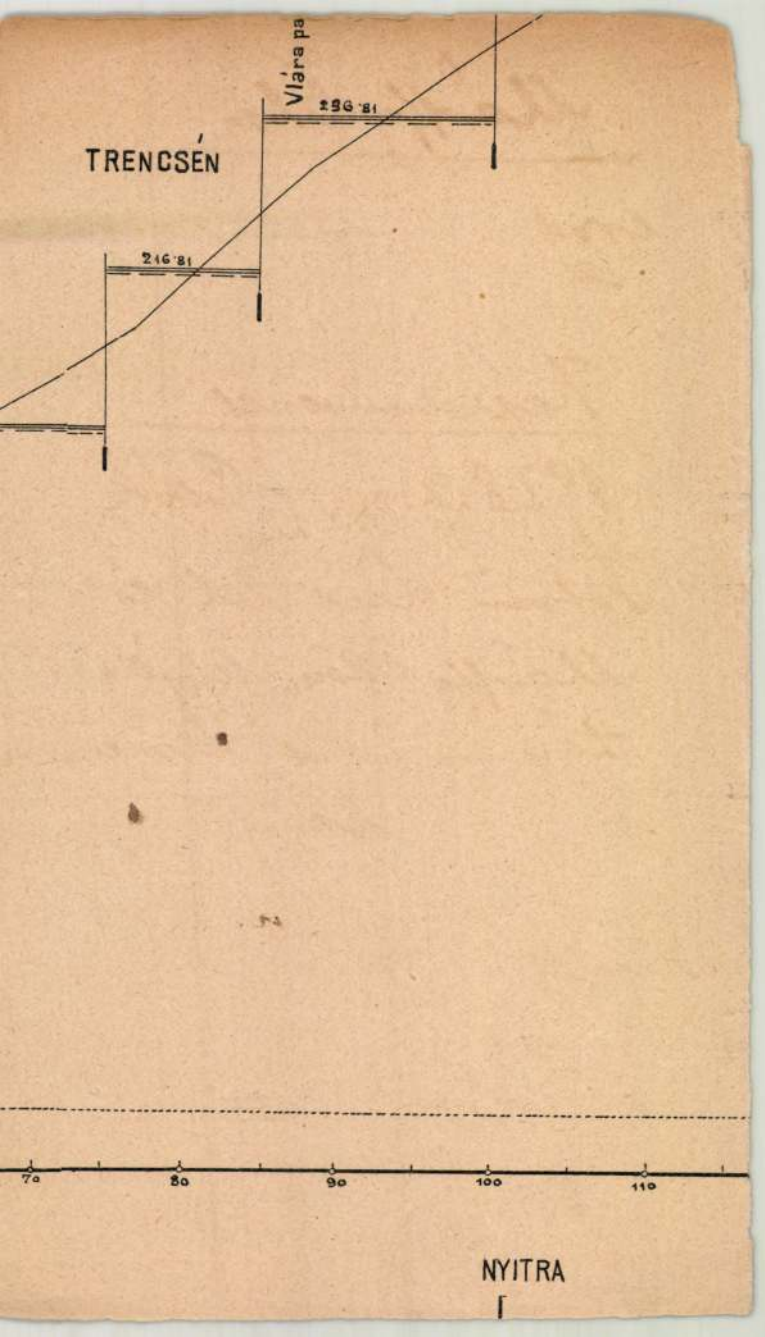
Vlára pa
256·81
TRENCSÉN
216·81
70
80
90
100
110
NYITRA

Márffy Ödön

1.

Kat Beograd

1931

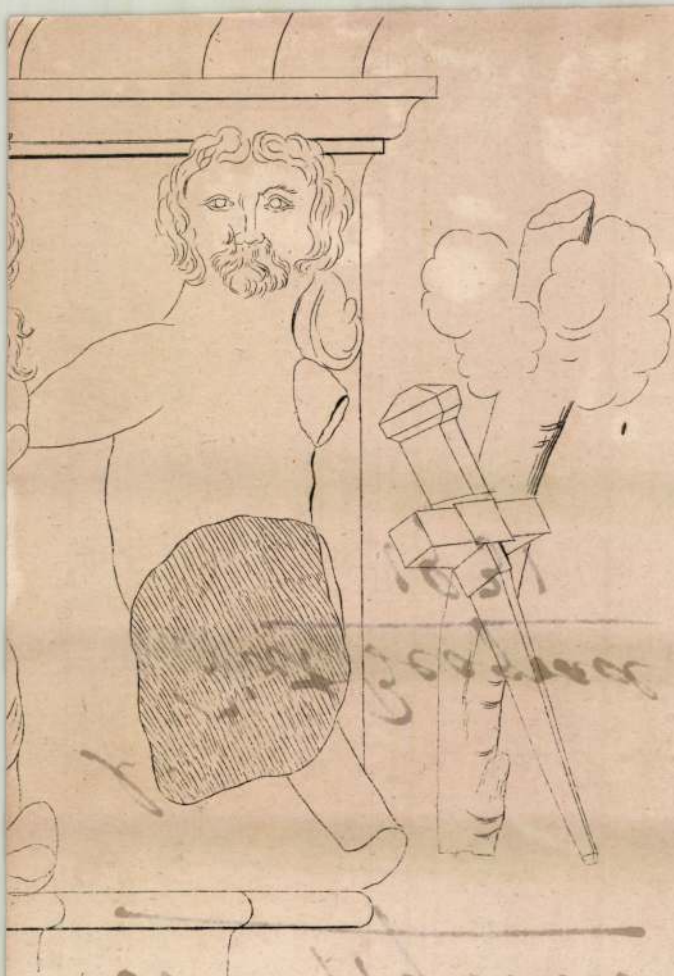

MÁRFFY ÖDÖN

80 Gyümölcs csendélet olajf. 1000.—

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1932 febr-márc

1972. H. Potuyl:
Működött a XVII. záradban.
Parasztház belseje.
Az ábrázolt parasztházban
balról a kád körül, a mely
kendővel, rézüst, vörös fazék, hor
kalap és csorba cserép-lábas képez
garépa és egy csomó petrezselyem he
támasztottak; eléjére kendőt akaszt
lásra az ablakba deszka vezet, két
pot és rossz seprüt dob tak. Jobb
egy másik paraszt zsupot hoz a laj
a szék körül zöldség fekszik szana
feléje vezető deszkákon innen, egy
münket. A falon egy pár visszahajt
a szekrény tetején és belsejében e
deszka és a dorong közt „H. Potuyl."

Fa, méretei 56.3: 82.5 cm
Vétetett 1901: III. 7-én

Elszámoltatott 1902: IV.
Az elszámolást elfogadta
(592/902.)

904: IV-26

Vétel: Pick A.

MDK

Márffy Ödön

Csendélet, repr.

KUT. II. évf. 2.sz.

Márffy Ödön, festöm. MDI

a IX.terem/ben az ujitó törekvések kiállitója.

A Mücsarnok reprezentativ kiállitása.
Képzőművészet.1932. 48.sz. 63.1.

Márffy Ödön

vád

Szinházi Magazin
1943. aug. 18.
(Kell-e Müveszkamara?
Archeppel.)

Nemmel felelt.

Márffy Ödön festőművész
Önarckép, olajf.
Szinyei Társaság jubiláris kiállitása
Ernst Muzeum, 1945

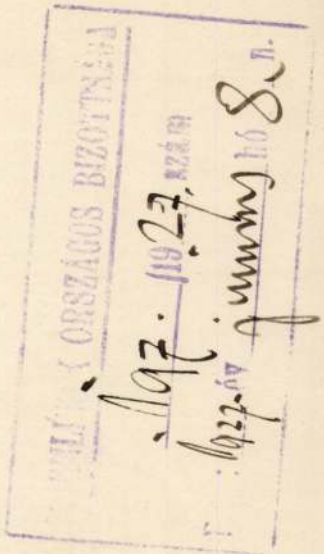

A Műemlékek Országos Bizot

Márffy Ödön

cód
2

Bgy. Márffy Ödön
freskója. Világ. 1912
junius 16.
U. 322.

A kiscelli uti iskola
freskója fentitől. Készült
1912-ben.

Térkép.

E laphoz, a melyet Unga
Podolia, Servia, Russia és Thr
Belgrád, Griechisch Weisenbu
mendria, Tekin Bender, Canis
valamint a TARTARIA MINOR-ra
szit Register aller Oerter u
adva. Felirata a felső bal s

Das Königreich Hungar
samt denen Angraentze
und Herrschafften.

a kép fölött keretben: DANUB
Fluminum Europa
PRINCEPS
dass ist
Der Vornehmste
teste Fluss in T

Márffy Ödön

Héd 1942. febr. 24.

MDK

Márffy Ödön

Férfi tanulmányfej, tusr.

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928

MDK

Márffy Ödön

Az anya, of.

Virágcsendélet, of.

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

Thárffy Ödön

A Tamás Galériában rendezett kollázst bemutató kiállításon szerepelnek képei.

N. U. 1937. IX. 26.

Andrássy Ödön
festő"

Részt vett a KUT kiállításán a Nemzeti Szalonban. Említve: Tó parti c. festménye.

N.U. 1942. XI. 4.

MDK

Márffy Ödön, festö

Csendélet. Olf.

Föv.KPT.-MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll.1947.márc.16.-
ápr.6. Kat.15.1.

Márffy Ödön
kitő

Párizsban ismerkedett meg Berény Ró-
berttel. A „Nyolcak" csoport tagja

Horváth György: Berény Róbert
Élet és Tud. XXIII. 1968. III. 22. 12. n. 550.

Márffy Ödön

Önarckép

repr.

Magyar Művészet

1925, 1. sz. 38 l.

Márffy Ödön

önarckép (ugy nézki mint egy vénanzony) életr.

lásd

Pipics Szász

206, 207-l.

Márffy Ödön

önarckép (ugy nézki mint egy vénanzony) életr.

lásd

Pipics Szász

206, 207-l.

MDK

Márffy Ödön

Téli táj, of.

Rózsadomb, of.

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

Márffy Ödön
festő

M.D.K.

Műveit 1945 óta a velencei
Biennalen mutatta be.

Vayer Lajos: Biennale – problémák
Művészet, 1962. november – 24 lap

M.D.K.

Márffy Ödön
festő

Kéttalálat

Szabó György: Biennale, Velence, 1962.
Élet és Irodalom, 1962. november 24 — 11 l.

M. D. K.

MÁRFFY Ödön festő.

(1878-1960)

A „Nyolcak" 1911-ben megalakult
művészcsoport tagja

A KUT alapitótagja

„Csipkekendős nő" (1933)

„Csinszka" (repr.)

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.
Bp. 1962. 346, 352, 364, 428, 430,

Márffy Ödön MDK

Kikötő, olf.
Tengerpart, olf.

Nemzeti Szalon 1942. okt.
Őszi tárlat

MDK

márffy Ödön, festöm.

Fekvö nö. Kepr.

Nemzeti képz. kiáll. 1933.

Márffy Ödön MDK

Csipkekendős hölgy

Leányfej

Ablaknál ülő hölgy

Teraszon

Műcsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

Márffy Ödön

Evezősök

Műcsarnok 1937 IV.Nemzeti Képsön. Kiáll.

Nyugat. 1931. XXIV. é. I. k. 25.

Márffy Ödön rajza: „Ülő nő"

Nyugat. 1931. XXIV. é. I. k. 35.

Márffy Ödön rajza: Akt

Nyugat. 1913. VI. é. II. k. 448.

Márffy Ödön rajza

Nyugat. 1931. XXIV. é. I. k. 33.

Márffy Ödön Krétarajza: Gincsika

Literatura
1934. nov. 1. cim lap

Virág.

Márffy Ödön. Csinyka. (Kőrajz.)

Nyugat. 1913. II. é. I. f. 216 l.

Márffy Ödön rajza

Nyugat. 1931. XXIV. é. I. k. 9.

Márffy Ödön tollrajzai Cirkusz

Magyar Müvészet 1925.38.o. Kerényiné

Márffy Ödön:Önarckép.

(Marffy Edön)

Pátray Pál: (-)

művészete. 4-r
32 kép. 14 l.
Berlin. [1930]

Gent (1744)

U. az németül is.
4-r. 32 kép. 14 l.
Berlin, 1930.

Gent (1745)

Drótvágó olló .....

Fürészlap .....

Furó .....

Lapát .....

Ásó .....

Aczélkefe .....

Kályha .....

Kéziseprü .....

Surolókefe .....

Czirokseprü .....

Ecset .....

Meszelő .....

Összesen

Budapest, 1913. szeptember 27

Márffy Ödön

becsi magy. kiáll

Künst Wien 1937

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
480 1939
1939 jul. 14.

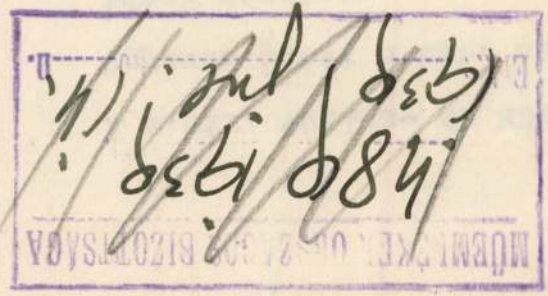

A m.kir. vallás- és közokta

ügyszám alatt a keb. számve

tének másolata.

Felhivom, hogy a Müemlé

karékpénztárnál vezetett 16.136

ság 1939.évi julius havi javada

ja ki:

1. a 127.688 számu csekk

Beszerzési költségekr

Elhelyezési "

összes

2./ a 127.689 számu cse

Kiküldetési költség

1939.évi julius hó 5-én. A mini

s.k. min.osztályfőnök.

Márffy Ödön

szül. 1878. Bpest. Ecole des Beaux-Ars Paris. Európában és Amerikában tanulmányzit.

Gyümölcsesendélet, of. 1927
Phantastin, of. 1928
Pianistin, of. 1928
Iris, of. 1928
Csendélet fekete vázával, of. 1927

Kat Nürnb 1929.

28. l.

Postabélyeg kelte.

Élet-,
tűz-, betöréses-
lopás-, üveg-, szállít-
mánykár-, jég- és baleset elleni
biztosítások

Posta útján beérkezett pénzküldeménye ellenében van szerencsénk a vonatkozó kiegyenlített díjértéket megküldeni.

Tisztelettel

a Triesti Általános Biztosító Társulat
Főügynöksége.

Kedvező feltételek,
olcsó díjtételek

MDK

Márffy Ödön

g.: Két fiatal festőnk. Pesti Napló 19o7.márc.27.

MDK

Márffy Ödön

Márkus L.: Kettős gyüjteményes kiáll. PH 1907. márc. 27.

Márffy Ödön MDK

Öböl

Virág vázában

Fekvő nő

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Mérnöki Önök MDK

Önöd

Virág vásárban

Pelvő mő

Miscellanok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

M.D.K.

Márffy Ödön festő

Résztvett a Műcsarnokban rend. V. magyar képzőművészeti kiállitáson.

Dutka Mária: 1954 képzőművészeti tükre.

Magyar Nemzet 1955.jan.9. 7.o.

Márffy Ödön

MDK

Tájkép, vizf.

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Márffy Ödön

MDK

Gyümölcsök, olf.
Festő és moderll, pastel
Fésülködő leány, olf.
Kertben, olf.

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Márffy Ödön MDK

Csinszka, pastel

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

mak.

Márffy Ödön

u szerepel a kiállitáson képeivel

Szij Béla: A Magy. Nem. Galéria kiállitása Nyirbátorban. -

Alföld 1962. 1.sz 83.L

Maitty Ödön

wód

Ybl Ervin

Kapróruniverset.

Brestl Hemle

1930. okt. 635. r

140 l.

1 nyugta.

1 befizetési-lap.

Márffy Ödön

Koll. kiáll.

Tamás-galéria

mod

Ibl Ervin: Márffy

Ödön ugabb Elpei

Budapesti Hirlap

1931. jan. 3

1871-BEN

R&GÖSCHL
MŰINTÉZET
TI FIÓKJA

BUDAPEST, 1937.március 18.
VII.,CSENGERY-UCCA 20

etes Országos Bizottságának,

Budapest, Rákos u.10.

zoljuk S.Pálinkás László tanársegéd ur-
pia klisére az originálisokon feljegyzett
melyből 26 db. originálist a mai nappal
ot később méltóztatnak hozzánk juttatni.
összesen 289.- pengőért fogjuk elkészi-

MDK

Márfy Ödön,festöm.

már nem meglepetés bravuros kézzel felépitett
ilyenitányu alkotása .

Boross Mihály: ..a magyar festök csendélet kiállitása
Képzömüvészet.1932. 48.sz. 67.l.

Márffy Ödön MDK

Növérek, repr.

Mücsarnok 1936 nő a művészetben c. kiáll.

MDK

Márffy Öfön festőm.

A KUT... Budapesti Hirlap 1935. ápr. 7.

MDK

n: Művészet. A Hét 1898, 526-27 l.

MDK

Márffy Ödön

Az anya, of.

Elek Artur: A Szépm.Muz. uj szerzeményei. Magyar Müvészet 1926. 553.l.

MDK

Márffy Ödön festőm.

Spectator: Képzőművészet. Pesti Szemle, 1940, ápr.sz. 74-80 l.

MDK

Márffy Ödön

O: Látogatás az Orsz.képkultura müv.telepén.
Müvész-Élet 1933. 12-13.sz. 2.l.

Márffy Ödön
festő

M.D.K

Bartha László elődjeként
a „Nyolcak" közül Márffyt
tekintheti.

Pogány Ö. Gábor: Bartha Lászlóról franciaországi kiállításai alkal
Művészet, 1963. március - 36 lap
mából

Vajna Éva -

Literatura. 1929. IV. évf. 10 sz. Limlap.

Márffy Ödön: Pirosruhás hölgy -

Vajda Éva

Literatura. 1932. VII. évf. 1 sz. 339 old.

Harsányi Ödön karrikaturája:

Vámbéry Rusztem.

Vajna Éva -

Literatura. 1929. IV. évf. 10. sz.
356-360 ld.

Márffy Ödön: Nyári éj -

Vajna Ede -

Literatura. 1929. IV. évf. 10 sz.
356-360 old.

Márffy Ödön: Gyümölcsök.

Vajna Éva -

Literatura. 1929. IV. évf. 3'sz. Címlap.

Márffy Ödön festménye:

„Kislány kakassal."

Márffy Ödön: Önarckép.

Miroir .1948. Automne,
No. 4. 19 lap.

Corvina 1948. Automne,,
No. 5. 19 lap.

Márffy Ödön festö

Pesti Hirlap. 1932. febr. 21. 4

Fóthy János: Hámu kiállítás

Márffy Ödön festő

Művészet, 1922. II. 117. o.

cujány Dezső, Márffy Ödön, Vedres Márk.

Márffy Ödön festő

Pesti Hirlap. 1932. máj: 15. 7

A Ernst-muzeum jubileuma kiállítása

Márffy Ödön festő

Pesti Hirlap. 1932. apr. 21. 10-11

Képzőmüvedzeti sajtópör

Márffy Ödön festő

Pesti Hirlap. 1932. okt. 3. 6

Földes János: két kiállítás

Márffy Ödön fotó

Pesti Hirlap. 1932. ápr. 24. 8

f. j. az ej magyar művészet
keresztmetszete

Magyar Művészet 1926.132.o. Kerényiné

Márffy Ödön:Gyermekfej.

Magyar Müvészet 1926.554.o. Kerényiné

Márffy Ödön: Az anya.
olajfestmény

Vajna Ede -

Literatura. 1929: IV. évf. 10 sz. 356-360.

Márffy Ödön: Fésülködő leány.

MDK

Márffy Ödön

Halászok, of.

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

Márffy Ödön, festő

Tamás Henrik, a "Tamás Galéria" tulajdonosa a két világháború között egymásután mutatta be a fiatal haladó művészek alkotásait. Így Márffyét is. 187.old

SARKADINÉ, HARS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Márffy Ödön, festő

Az 1911-ben alakult, egyik leghaladóbb progresszív irányzatú művészcsoport a "Nyolcak" a magyar "Fauves"-ok Tagjai Márffyn kívül még: Berény Róbert, Czigány Dezső, Czóbel Béla, Kernstok Károly, Orbán Rezső, Poór Bertalan és Tihanyi Lajos. 181.ol.2.jegyz

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. Pécs, 1962

Márfy Ödön.festő

Márffy Ödön, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtárban, a Forgács Hann Erzsébet emlékgyűjteményben szerepel Márffyinak szuggesztív erejű önarcképe és végtelenül finom akvarelljei. 181.old .A Nyolak művészcsoportjának tagja volt.

SARKADINÉ, HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár, Forgács Hann Erzsébet Emlékgyűjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1961. 6os, 1962

Márffy Ödön,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet emlékgyüjtemén nek 1960-ban bővitett újrarendezése után Egry József pasztózus balatoni tajai,Márffy Ödön oldott áttetsző szinei,Hincz Gyula és Kmetta János egy-egy korai kompoziciója meghitt hangulatot árasztanak. 18[illegible].old

SARKADINÉ,HÁRS ÉVA: A Modern Magyar Képtár,Forgács Hann Erzsébet Emlékgyüjtemény 181.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1961.Pécs,1962

Márffy Ödön

1934-ben a Budapesti Nemzeti Szalonban mutatta be műveit.

Pataky D.: István Farkas. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

1398.

Márffy Ödön

1937-ben műveivel résztvett egy budapesti tárlaton.

Pataky D.: István Farkas. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

140 l.

Mórffy Ödön

műveivel résztvett az 1934-es Velence-i Bienndén.

Pataky D.: István Farkas. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2. p.

139f.

Mónfy

Említve

Frank János: A tárlat - Katalógus
Élet és tradalom, Tps. 1970. nov. 7. 12. l.

MÁRFFY

MŰVEI KIÁLLITVA PÉCSETT, A MODERN MAGYAR KÉPTÁRBAN.

SOMOGYI NÉPLAP, 1970. OKT. 9.

Márffy Albin, festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét. A 19.-20.sz. magy. képzőmüvé zetének keresztmetszete. 388 mü, 180 müvé Márffy egy müvel szerepel. 227.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Márffy Ödön
festő:

1907-ben a párizsi Salon
d'Automne-ban szerepelt.

Devényi Iván: Perlrott-Csaba Klimes
Művészet, 1970. augusztus - 9 lap

Márffy Ödön

műveit mutatták be a székesfehérvári István király múzeumban rendezett tárlaton.

Fóthy János: A „Gresham és köre" kiállítása Székesfehérváron. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. márc. 3 sz. 41 l.

Mátyás

Emlékre

D.I. Hosvai Varga István 75 éves
Magyar Hírlap, Tbp. 1970. aug. 31.

Márffy

Említve

Kóstár Mártha: Elvarázsolt biennále
Népújság, Eger 1970. nov. 22.

Márffy Ödön

A magyar festészet klasszikusaként említve.

Szabadi Judit: Dr. Rácz István gyűjteménye; Művészet, 1969. 1. sz., 21. l.

Márffy Ödön

Grabad Művészet

1949. 281. l.

v á n y i G y u l a Urnak,

B u d a p e s t .

badságon van. A kért Prohászka József
yes kiállitásának katalógusát egy pél-
ldöm.

. julius 7.

Burzányi Lajos
muzeumi tisztv.

Maiffy Ödön
festő

M.D.V.

A KUT tagja volt.

Frank János: Kunetty Jánosnál
Élet és Szodalom, 1966. március 26 - 8 lap

Mátffy Ödön

Születésének 90. évfordulójára.

Dévényi Iván cikke a 14. old-on

Magyar Nemzet 1968 dec 1

– „Tisztelt Szerkesztőség" –

Márffy Ödön

Sztrápa (eml.)

szerepel az alábbi tárlaton

(horváth): Két kiállítás a pécsi Janus Pannonius Múzeumban

Magyar Nemzet 1970 X. 20. 4old.

Márffy Ödön, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtárban levő képeix rokonjelle
legüekEgry müveivel, de dekorativabb irányba terelődik,
elveszti az Egry-nél meglelhető rejtett szerkezetiség-
get, szilárd statikát. 38.sz.kép. 227.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Márffy Ödön, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtárban a Nyolcak és az Aktivisták művészetét kitűnő művek reprezentálják. Köztük Márffy művei is, korabeliek. 226.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Maiffy Ödön festő -

1907.nyarán a budapesti Könyves Kálmán Szalon-ban nyitott fiatal magyar müvészek kiállitásán részt vett.

Dévényi Iván: Mikola András halálára.
MÜVÉSZET, 1970.augusztus - 29.lap

Marffy Ödön

Lod

Petrovics Elek: Magyar festők a berlini Secessioban. Művészet 1910. 218 l.

Márffy Ödön

Koll. kiáll. az alábbi kiállításon

Hlubay Andor. Pár szó az oslói magyar képzőművészeti kiállításról. Pesti Napló 1937. febr. 7.

Márffy Ödön

Gyümölcskordó leany,
olaff

TmBp 1932.

29. HÉT

15 VASÁ
Henrik, Henrik

16 HÉ
Karmelh. B.-A., Valter

17 KE
Elek, Elek

18 SZE
Kamill, Frigyes

19 CSÜT
Paul. sz. Vince, Emilia

20 PÉN
Jeromos, Illés

Márffy Ödön

Gyermekfej c. képe

repr.

Magyar Művészet

1926. 132. l.

MUNKÁCSY M.
40f
MAGYARORSZÁG
MUNKÁCSY M.
40f
MAGYARORSZÁG
6f
MAGYARORSZÁG
M
tart. fényhép
ajánlott

Márffy Ödön

Koll. Kiáll. az Ernstben

1930 márc.

~~1065. Ismeretlen művész.~~

A XIX. századból.

1065. Taksony.

és sima kar
van ábráro

Mellig ~~látható~~ Kissé
ja és bajusza hosszú, szaká
~~[illegible]~~ sisak nyakvéd
kelyes vért. Felirata az en

TOXIS. DUX. HUNGAROR. SO

~~Emelkedett pereme, ké~~
~~lapja sima.~~

Rezes ólomdombormű, m
K.-- Havas Emil ajándéka 19

Márffy Ödön, festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekű gyűjteményét. A 19.-20.sz. magy. képzőművé zetének keresztmetszete. 388 mű, 180 művés Márffy néhy művel szerepel. 227.old. * * 30.sz.kép.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Márffy Ödön
festő

Méltatás

Devényi Iván: Rafael Györö
Műreszet, 1970. September – 22 lap.

Márffy

1907 nyarán a budapesti Könyves Kálmán Szalonban kiállitáson vett részt.

Dévényi Iván: Mikola Andrásholálána

Művészet, 1970. ~~okt. 8.~~ aug.

Márffy Ödön

Zolnay László: Márffy Ödön c. könyvét ismerteti: D.I.
Vigilia, 1967.32.évf.4.sz.276-277.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz.68-1o7.l./

1o4. l.

Márffy Ödön

Zolnay László: Márffy. Bp, 1966. Corvina.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiájaából kimaradt művek jegyzéke. Művtört. Ért. 197o. 1.sz. 1o7. l.

Márffy Ödön,festő

Tamás Henriknek,a pécsi Tamás Galéria volt tulajdonosának 102 darabból álló gyüjteménye/36 művész/,1959-ben került a Pécsi Modern Képtár tulajdonába.Márffy egy művel szerepel. Magyar 223.old.31.jegyz

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtar története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

Márffy Ödön, festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár Márffy két korai képétvásárolt a meg a BÁV 17.sz.aukcióján."Akt" és "Női képmás"c.műveket. 225.old.53.jegyz

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

Márffy Ödön

Lord

Pátzay Pál: Márffy Ödön univerzitet-

Ötvalló Gáspár

Fábián Gábor emlékszobra Aradon

IX. 41

Márffy Ödön

Csendélet, olaj.

Művészeti hetek

Kolozsvár 1942. 96. 6.

Márffy Ödön

— **Márffy Ödön kiállitása.** *Márffy* Ödön gyüjteményes kiállitása vasárnap délelőtt nyilt meg a Tamás-galéria Akadémia-utcai kiállitó helyiségében. A kiállitásnak és a hét művészi eseményeinek kritikai méltatására keddi számunkban még visszatérünk.

NÚ. 1931. I. 4.

örgy ut 41.), készpénzfizetés ellenében.
49.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-
. Ebben az esetben a kért könyvet pós-

'Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,
örök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs
Központ

Kárffy

festőművész

Műterem első kiállitása - Kossuth Lajos utcában - képével szerepel.

Magyarország
1935.II.6.

Márffy Ödön
Matrózmunka, szin.rajz

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
19 1.

Márffy Ödön

Torpedókilövőcső, szin.rajz
Hajójavitás, "
Lovak hajóraszállitása,"

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
18-19 l.

Márffy Ödön
A matróz, cer.

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918.máj. O.M.K.T.
24 l.

Márffy Ödön
Uton az Adria felé, ceruza

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
18 l.

Márffy Ödön
A Wippach-völgyében, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. C.M.S.T.
11 1.

Márffy

Emlékére

Marianna D. Birnbaum: Elek Artúr pályája
Bp. 1969 Akadémiai Kiadó 133. old

~~150~~

Mórffy Ödön

ablakos önarcképeiben nem különböztet meg belső és külső világol, egységes teret alkotnak, melynek legfőbb tulajdonsága a levegő és fénytelítettség.

Körner Éva: „Strasse" und „Heim" in der Malerei Gyula Derkovits. Acta Historiae Art. Acad. Sc. Hung. Bp. 1969. 3-4 sz. 3241

Márffy Ödön
festő.

A Művészkiar 1913 évi palota
felavató kárlatán részt vett.

Deinényi Iván: Lehel Ferenc 85 éves
Műveszet, 1970. junius – 30 lap.

Márffy Ödön

szerepét és tevékenységét az 1919 tavaszán újjászervezett művészeti oktatásban említi, ill. ismerteti

Rónay György: Intézkedések és tervek a művészetnevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ban. Művtört.Ért. 197o. 2.sz. 141-147. l.

143. l.

Márffy Ödön
festő

A „Nyolcak" csoportjához
tartozott

Pergány Ö. Gábor: Pór Bertalan
Művészet, 1970. október - 5 lap.

MA'RFFY ÖDÖN

MŰVEI KIÁLLÍTVA A MODERN MAGYAR KÉPTÁRBAN.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ, 1970. OKT. 10.

MDK

Márffy Ödön, festő

Petőfi Sándor: Szilaj Pista és Salgó c. elbeszélő költeménye Márffy Ödön rajzai val jelent meg. (1920)

A könyv művészei

Szíj Rezső: Reiter László és az Amicus Kiadó 742-744. l.

A Könyvtáros, Bp. 1964. december XIV/12

Márffy Ödön

Művei szerepelnek a Ripp-Rónai Múzeum gyűjteményében.

Rozváry Ferenc: Egy rangos kiállítás.

Dunántúli Napló, 1970. okt. 25.

Márffy Ödön 14

1959 decemberének első napjaiban halt meg a Kutvölgyi úti Zárkában

„M.Ö. születésének 90. évfordulójára"

Magyar Nemzet 1968 dec 1.

Márffy Ödön 13

a Magyar Néphőrtársaság érdemes
műsége 1958-ban levül sor az Ernst
Múzeumban retrospektív kiállítására

„M. Ö. születésének 90. évfordulójára"
Magyar Nemzet 1968 dec 1.

Mérffy Ödön 12

1946-ban nekí ítélik az Állami Nagy Aranyérmet, 1948-ban a Velencei Biennálén szerepelnek munkái / Egry, Szőnyi, Ferenczy Béni alkotásaival társaságában /

„M. Ö. születésének 90. évfordulójára"

Magyar Nemzet 1968 dec 1.

Mérffy Ödön 11

„Csinszka olvas"
„Csinszka nyugágyban"
„Csinszka tűnődik"
„Csinszka utolsó arcképe" c. Tépei
emlétve.

„MÖ. születésének 90. évfordulójára"
Magyar Nemzet 1968 dec 1.

Mátffy Ödön

10

A KUT elnöke választja.

A 20-as, 30-as években számos Ziállítást rendez Budapesten, és Zülföldön /München, Washington, New York/

„M. Ö" születésének 90. évfordulójára

Magyar Nemzet 1968 dec 1.

Márffy Ödön 9

1920-ban a Magyar Képzőművészek Szövetsége 3 esztendőre kizelesztette a művészt tagjai sorából.

„M. Ö. születésének 90. évfordulójára"
Magyar Nemzet 1968 dec. 1.

Mérffy Ödön 8

1918 őszén a Nemzeti Tanács
tagja lett, a Tanácsköztársaság kikiáltásában
a balatonfüredi művésztelep egyik
vezetőjének nevezik ki, s a Művészeti
Direktórium megválasztja egyik főtitkárának.

„M. Ó. születésének 90. évfordulójára"
Magyar Nemzet 1968 dec. 1.

Márffy Ödön

7

Medgyánszky László 1916-ban
elismerően emlékezik meg naplójában
Márffy karcai vázlatairól.

„M. Ö. születésének 90. évfordulójára"
Magyar Nemzet 1968 dec 1.

Márffy Ödön 6

„Három grácia", önarcképek,

„Gulácsy"
„Ódry Árpád" } portrét

emlékre.

M. Ö. születésének 90. évfordulójára

Magyar Nemzet
1968 dec. 1.

Márffy Ödön 5

ünnyvett a rövid életű MIÉNK

/Magyar Impressionistát és Naturalistát Köze/

tevékenységében – majd 1909-ben egyik alapító

tagja a „Nyolcak"-nak /Kiállítások 1909, 1911, 12/

„M.Ö. születésének 90. évfordulójára"

Magyar Nemzet
1968 dec. 1.

Márffy Ödön 4

– A tárlatnak sítere van. Kolmar Adolf műgyűjtő, Nemes Marcell műteresledő, Petrovics Elek, a fiatal Lukács György és a vásárlók között szerepel

„M. Ö. születésének 90. évfordulójára"

Magyar Nemzet
1968 dec. 1

Márffy Ödön 3

Magyarországra való visszatérése után Márffy-barátjával Gulácsy Lajossal közösen-kiállítást rendez az Apponyi téri „Uránia" műkereskedésben

„M. Ö. születésének 90. évfordulójára."

Magyar Nemzet 1968 dec. 1

Márffy Ödön

2

1906-ban a Salon d'Automne-ban /Paris/ négy képét állítják ki. Ez idő tájt két szoros barátságot Ady Endrevel, Bölöni Györgyel, Fülep Lajossal és Kernstok Károllyal

„M. Ö. születésének 90. évfordulójára"

Magyar Nemzet 1968 dec 1.

Mérffy Ödön

1

1878 nov. 30.-án született. 1902-06 között Párisban tanult, előbb a Julian académián, majd az École des Beaux Arts-n.

„M. Ö. születésének 90. évfordulójára"

Magyar Nemzet 1968 dec. 1.

MDK

Márffy Ödön

Akt tájképpel, festm.

Helikon 3. kiáll. 1922. ápr. 15 **1.**

Márffy Ödön

Lac d'Amour, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XIX. vidéki kiáll. 1907. 9 l.

mmetrikusa, aedikulával, modern képek-

a ~~három~~ ezüstből, késői klasszicista
-2 pár fából, bronzzal festve, klasszi-

munka, sekrestyében.
st, rokoko. Kis ereklyetartó, XVIII.
istözve, régence, egyszerü. Virág-
negedü casula, XVIII. század. 1863-
y-család.
szerü, népies felfogásu olajfestmény

sa,

angyalokkal, irásszalaggal ~~19~~
XVIII. századi.

MDK

Márffy Ödön

Akt, vízf.
Lovak, "
Akt, "
Csendélet, olaj
Vágtató paripák

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 5 1.

Márffy Ödön MDK

Fénykép Márffy Ödönről mütermében
26 o.
Repr.:"Fiu zoøldséges kosárral"
27 o.
"Comói tó"
"Önarckép"
28 o.
"Vizparti táj"
29 o.

Müterem I. évf. I. sz.

Márfy Ödon MDK

1902-ben ment ki Párizsban 1906-ig járt az École des Beaux-Arts tanárjának Cormonnak mütermében.
1906-ban itthon csatlakozott Ripplhez.
Nyolcak megalakulása 1910-ben.
"Gyümolcsszüret"
Csinszka kerti arcképe.
Önarcképei

Kornél Éva: Müterem látogatás Márfy Ödönnél

Müterem 1958 I. évf. I. sz. 26-29 o.

MNK

Márffy Ödön
Halászok, olaj

Szoc.dem. párt képzőművészeinek társ. Ernst Múz. kiáll. 1945. okt. 4 l.

MNK

Márffy Ödön
Önarckép, olaj

Szoc.dem. párt képzőművészeinek társ. Ernst Múz.
Kiáll. 1945. okt. 4 l.

Márffy Ödön

Külváros, olaj

Uj magyar képzőművészet. Főv. Képtár bányavidéki vándorkiáll. 1948. jun. 29 1.

MIK

Márffy Ödön

KUT II. kiáll. N.Szal. 1925. márc. 3 l.

M.D.K.

Márffy Ödön
festő

Életemlékek Márffy Ödönről

Életemlékek Márffy Ödönről. 4 l
Magyar Nemzet, 1959. dec. 11.

N.D.M

Márffy Ödön
festő

M.D.K.

Vallatairól.

Ruffy Péter: Archipa 75 éves Kárpáti Aurélról 9 l.
Magyar Nemzet, 1959. dec. 5.

Márffy Gödön, festő (1) MDh

1959. dec. 3-án, szülőstökön d.u. hosszas szenvedés után 81 éves korában elhúnyt Márffy Gödön festőművész. (Budapesten).

Párisban az École des Beaux Arts-on (1902–1906) végezte művészi tanulmányait. A Salon Automne-ban s a Salon Carré-ban rendezett kiállításai után harcatért, és részt vett az itthoni progresszív művészeti életben: a MIÉNK, a Szinyei Társaság és a KUT forradalmi művészcsoport munkájában.

—: Elhúnyt Márffy Gödön festőművész

Népszabadság, Bp. 1959. dec. 4. 15.1

M.D.K.

Márffy Ödön
festő

Meghalt Márffy Ödön. — Csinscha portréi, Zdenka hép mása, a fiatal Pátray Pál portréja, Gulácsy Lajos archépe, munkásságáról.

Dutka Mária: Meghalt Márffy Ödön. 7 l.
Magyar Nemzet, 1959. dec. 34.

MDK

Márffi Ödön, fellő.

Tanulmány a Nunyadi képhez. Rajzok.

Műcs. - Tan. tárl. a Műcs.-ben. Hősök tere.
1952 május 10 - jun. 4. Jegyz. 12.l.

MDK

Márffy Ödön, sz. 1878.

Férfifej, tus

Magy. rajz 500 éve. Szépm. Múz. kiáll. 1940. jan.

18 l.

MDK

Márffy Ödön, festő

63. Kompozició

64. Kompozició

Alk. Művészhár. - III. Modern Grafika. - Bp. 1923. - 4. l.

MDK

Märffy Ödön, festő.

Anya és gyermeke, of.

Alk. Szüv. Tiár. - XVI. Kiáll. - 1943 aug. - Magy. Mesterek. Jegyz.

MDK

Márffy Ödön, festő.

Akt tájképpel.

A „Helikon" kiáll. i. III. Kiáll. 1922. Április.

Jegyz. 15. l.

MDK

Márffy Ödön

Csendélet, of.
Virágok, of.
Tó partján, of.

Magy. Képzőm. ujabb irányai. N.Szal. 1948. jan.

1o l.

MDK

Márffy Ödön

Önarckép

Tájkép

Magyar akvarelleki Tamis Gal. 135.kiáll. 1942. okt.

Márffy Ödön, festő MDh

A cikk írója megemlíti Csinszka második
férjét: Márffy Ödön „szobrász művészt". [!?]

Lengyel István: Bár mindenki olyan jó lett
volna!

Népszabadság, Bp. 1959. nov. 17 8. l

M. D. K.

Márffy Ödön
festő

Méltatás

Magyar Nemzet, 1959. aug. 20
Dutka Ákos: A magyar grafika és érmművészet
8 l.

Márffy Ödön MDK

A radikális művészek élére álló Nyolcak
művészetének jellemzése.
Szerepük a Tanácsköztársaság művészeti életében.
Művdiknek a néphez való viszonya.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.
Bp.1959.37.l.

Márffy Gdön, festő MOh

Dec. 10-én eltemették Márffy Gdönt.
Fehér Zsuzsa művészettörténész mondott búcsú-
beszédet.

-: Eltemették Márffy Gdön festőművészt

Népszabadság, Bp. 1959. dec. 11. 8. l

Márffy Ödön festő M.D.K

A Nyolcak tagja volt, francia hatá sok

Kampis, hagy. mův. Bp. 1960 522, 523

MDK

Márffy Ödön

Csinszka I, olaj
" II. "
Szomszéd, olaj
Bogyó, "
Lány gyümölccsel, olaj
Önarckép, olaj
Magányos fa, olaj

KUT II. kiáll. N. Szal. 1925. márc.

11 l.

MDK

Márffy Ödön

Erdőrészlet, olaj
R.D.né urnő arcképe, olaj
Kertben. olaj
Csinszka, paszt.
Ködös táj, "
Kertrészlet, "
Model, vizf.

KUT II. kiáll. K. Szal. 1925. márc.

11 l.

MDK

Márffy Ödön

Istenhegyi részlet, vizf.
Reflekszes akt, vizf,
Fekvő akt, vizf.
Naplemente, vizf.
Akt, vizf.
Fehérruhás leány, vizf.

KUT II. kiáll. N. Szal. 1925. márc.

11 l.

MDK

Márffy Ödön

Műterem a kertben, vizf.
Kertrészlet, paszt.
Tanulmányfej, olaj

KUT II. kiáll. N. Szal. 1925. márc.

11 l.

MDK

Márffy Ödön

Füleky József: Tamás Galéria kiállítása. Művészet. 1933. ápr. 15. 6 l.

MDK

Füleky József:

Csoportkiállítás a Nemzeti Szalonban. Művészet. 1933. ápr. 15. 6 l.

Márffy Ödön
24-25. Önarckép

Tamás Galéria XXIII. kiáll. 1930. okt.

MDK

Márffy

Rabinovszky: A Műcs. őszi tárlata. Nyugat, 1929. 503 l.

Márffy Ödön
Terraszon

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása.
1932. május, 17 l.

Maszlaghy II., 128. szám.

Amszterdam látképe
Vászon, olaj, 78×98 cm. (44. szoba.)
Maszlaghy II., 127. szám.

HOLLAND FESTŐ, XVII. század
Szent Veronika a kendővel
Fa, olaj, 69×54 cm. (43. szoba.)
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 845. l. — Maszlaghy II., 345. szám.

HOLLAND FESTŐ, XVII. század
Koponyaoperáció

Férfi késsel, piszkavassal és nő
Fa, olaj, egyenkint 24×18·5 cm. (43. szoba.)
A brünni Volavy gyüjteményből.
Maszlaghy II., 283. és 284. szám.

HOLLAND FESTŐ, XVIII. század
Alvó öregasszony
Fa, vászon, 75×55 cm. (Kupola.)
Maszlaghy II., 258. szám.

HOLLAND FESTŐ, XVIII. század
Meglepett csempészek
Vászon, olaj, 88×118 cm. (Hivatal.)
Maszlaghy II., 259. szám.

MDK

Márffy Ödön

KUT II. kiáll. N.Szal. 1925, márc.

Márffy Ödön

MDK

Tájkép, vf.

Akt, "

Tájék, "

M. Akv. és Pasztt. festők egyes. 11. kiáll.
N.Szal. 1925. febr. 12 l.

Márffy Ödön MDK

Müvészetének jellemzése,összehasonlitás Rippli pikturájával.

Pogány Ö.Gábor: A Magyar festészet a XX. században.Bp.1959.55.l.

Márffy Ödön MDK

1878

Résztvett az 1950.évi Első Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.67.l.

Márffy Ödön MDK

A MIÉNK első kiállitásán /1908/ szerepelt "Nyári délelőtt a kertben" c. képe.

Az első világháboru előtt a Nyolcak müvei is felvettek szecessziós vonásokat.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.Bp.1959.4o.1.

MDK

Márffy Ödön

Akt, vizf.
Lovak, "
Akt, "
Csendélet, olaj
Vágtató paripák

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 31.

MDK

Márffy Ödön

Koratavasz

Európai Iskola XXXIII. kiáll. 1948. ápr. 25.

MDK

Márffy Ödön
Domboldal

Európai Iskola XXXIII. kiáll. 1948. ápr. 25.

MDK

Márffy Ödön
Önarckép

Európai Iskola XXXIII. kiáll. 1948. ápr. 25.

M D K

Márffy Ödön

Tájkép, festm.

Dési-Huber István Kör Kiállitása 1949.

Márffy Ödön

Népszava 1958. május 9.

× EZ ÉV TAVASZÁN a Műcsarnok Márffy Ödön Kossuth-díjas festőművész gyűjteményes kiállításának megrendezésére készül a Ernst Múzeumban. Márffy mester és a Műcsarnok kéri mindazokat, akiknek Márffy-kép van a birtokában, szíveskedjék azt a Műcsarnokkal közölni. Műcsarnok, Budapest, Hősök tere. Telefon: 224—842.

MDK

Márffy Ödön

Cote d' Azur

Uj magy. müvészet keresztmetszete. Tamás Gal. 45. kiáll. 1932. ápr-máj.

MDK

Márffy Ödön

Lóránth L: Csók István... Esti Kurir, 1944. febr. 21. 5.l.

MDK

Márffy Ödön festőm.

Önarckép

K.A: KUT kiáll. Pesti Napló,1936.febr. 23. 12 l.

M.D.K.

Márffy Ödön
festő

Méltatás. — „Út", „Ölöl", „Park", „Őszi barack" „Gyümölcs és virágok", „Körte és szőlő", „Virága várában", c. művei.

Lyka Károly: Márffy Ödön. 239 tap.
Élet és Tudomány, 1960. febr. 21 – 8 szám

M.D.K.

Máffy Ödön
festő

Fekvő nő
Csendélet
Wőr akt
Anya gyermekével
Almaszüret

} repró

Lyka Károly: Máffy Ödön. 243 kap
Élet és Tudomány, 1960. febr. 21. – 8 szám

HDK

Márffy Ödön

Tükrös csendélet

H. Képzőműv. Szab. Szervezete I. kiáll. Pécs, 1946, dec.

M.D.K.

Márffy Ödön
festő

Márffy körajzai díszítik Petőfi Szilaj Pistáját
továbbá János jeleneseinek könyvét.

Elek Arthur: Reiter László könyvműveszete.
Bp. 1943.

1.1 l.

MDK

Márffy Ödön

Európai Isk. tagja, festő

Pán I: Az Európai Iskola. Index, 21-24. 1947.

MDK

Márffy Ödön

Önarckép, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 6 l.

MDK

Márffy Ödön

Öböl

Virág vázában

Fekvő nő

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

32 l.

M.D.K.

Márffy Ödön
festő

Gulácsy Lajos
Viharostaj
Önarckép
Csuszka
} reprók

Lyka Károly: Márffy Ödön. 239 lap
Élet és Tudomány, 1960. febr. 21 – 8 szám

M.D.K.

Marffy Ödön
festő

A Tanács galériában mutatkozott
be képeivel a közönségnek először (??)

Pro Memoria – 37 lap
Művészet, 1960. augusztus.

Márffy Ödön
festő

M.D.K.

Méltatás. „Komor hegyek" „Como-parti lovasok", Prometheusz-szerű lovashompozíció a tóparton" „Almaszüret" „Hunyadi", „Parasztfelkelés", „London", „Velence", „Brüsszel" – c. művei.

Zolnay László: Márffy Ödön emlékezte. – 23 lap
Művészet, 1960. augusztus.

MDK

Márffy Ödön festőm.

dm: Magyar katona a szabadságért. Kis Ujs. 1951. máj. 8. 4 l.

MDK

Magyar kiállitó művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

Márffy Ödön
festő

M.D.K.

Művészetéről. – Kiállításairól. – Két akvarellje.

Dutka Mária: In memoriam Márffy Ödön
Kortárs, 1960. január hó, 128 lap

M.1

MDK

Márffy Ödön, festö

Kert, olajf.

Az Alkotás Művészház XXXII. kiállításának katalogusa.
"A Művész Két Arca". 1947. III. 9-25.

MDK

Márffy Ödön, elnök

KUT N.Szal. 1937. nov. 3 l.

MDK

Márffy Ödön

Tengerpart, of.

Olasz táj, "

KUT; N.Szal. 1957, nov. 12 l.

MDK

Márffy Ödön

Önarckép, of.

Terraszon, "

KUT; N.Szal. 1957, nov. 12 l.

MDK

Márffy Ödön

Kioszkban, of.

Vihar előtt, vf.

KUT; N.Szal. 1957, nov. 12 l.

MDK

Márffy Ödön

Gyümölcsszedő leány, of.

Tehenek, of.

KUT; N.Szal. 1937, nov. 12 l.

MDK

Márffy Ödön

Teraszon, vf.

Olasz táj, "

KUT; N.Szal. 1957. nov. 12 l.

MDK

Márffy Ödön

Interieur, vf.

KUT; N.Szal. 1997. nov. 12 I.

MDK

Márffy Ödön

Cukrászda, vf.

Napos tájkép, "

KUT; N.Szal. 1938. okt.

MDK

Márffy Ödön

Este a balkonon, vf.

Lugasban, of.

KUT; N.Szol. 1938. okt.

MDK

Márffy Ödön

Olasz táj, of.

Lovas a vizpartján, of.

KUT; N.Szalk. 1938. okt.

MDK

Márffy Ödön

Lovagló

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.
13 l.

MDK

Márffy Ödön

Tájkép

Lovaskompozició

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.
13 l.

MDK

Márffy Ödön

Önarckép

M.grafika 1oo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.

13 l.

MDK

Márffy Ödön

Önarckép

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.

13 l.

Márffy Gödön, festő MDK.

A Farkaszéti temetőben a fővárosi tanács által adományozott díszsírhelyre temetik dec. 10-én csütörtökön az elhúnyt festőművészt.

–: Csütörtökön temetik Márffy Gödönt

Népszabadság, Bp. 1950. dec. 8. 8.l

MDK

Márffy Ödön

Tájkép, of.

A tábor, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc. 11 l.

Márffy Ödön, festő MDk.

A bajai Türr István Múzeum képző- művészeti gyűjteményében egy "jelentéktelenebb" képpel szerepel.

Megnyílt a bajai állandó kiállítás

Népszabadság, Bp. 1959. ápr. 24. 9. l

Márffy Ödön festőművész

MDK.

Az 1946. évi állami nagy aranyérmet M. kapja meg.

„Művészet. – Márffy Ödön festőművész kapja az állami aranyérmet".

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. jan. 31. 4. l.

Márffy Ödön, festő (2) M Dk.

Több mint 50 évvel évvel ezelőtt a modern művészek között indult el művészi útján. „A posztimpresszionizmus után a magyar cezanneisták" nevéhez fűződik a XX. sz.-i festészetünk megújhodása ...".
E kis csoport adta a Magyar Tanácsköztársaság művészeti életének vezetőit, a Művészeti Direktórium tagjait.

–: Elhunyt Márffy Ödön festőművész

Népszabadság, Bp. 1959. dec. 4. 15.1

Márffy Ödön

Tópartján, olaj
Kertben, "
Önarckép, "
Téli táj, "
Ablakból, "

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 13 l.

Márffy Ödön

Önarckép, olaj
Tópartján, "
Lovas kompozició, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1942. nov.

Márffy Ödön

Lovas kép, olaj
Alkony a hegyek között, olaj
Reggeliző, olaj
Önarckép, olaj
Szoba belseje, vizf.
Viharban, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1940. nov.

Márffy Ödön
Kikötőben, olaj
Csendélet, olaj
Tájkép, "
Halászok, "

KUT kiáll. N.Szal. 1941. nov.

Márffy Ödön

Cukrászda, vizf.
Napos tájkép, "
Este a balkónon, "
Lugasban, olaj
Olasz táj, "
Lovas a vizpartján, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1938. okt. 1.

Márffy Ödön

Szomorkodók, paszt.
Olasz táj, "
Kirakodás, olaj
Önarckép, "
Lovas kép, "
Balkonon, paszt.

KUT kiáll. K.Szal. 1937. ápr.

Márffy Ödön

Kertész kutyával, plaj
Havas táj, "
Busuló férfi, "
:narckép, "
Sütkérezés, paszt.
Balkonon, "

KUT kiáll. N.Szal. 1936. febr. 4 l.

Márffy Ödön

Piros virágok, olaj
Parkrészlet, "
Tájkép, "
Öreg kertész, "
Nő olvasóval, "

KUT kiáll. N.Szal. 1934. dec. 5 l.

Márffy Ödön
Kompozició
Kompozició

Alkotás Művészház. III. Modern grafika. Bp. 1923.
4 l.

~~c + c + b + a + 0~~. Az épület enyhe si-
nzardtetős. A felvidéki provinciális
ó kuriák eredeti és bájos képviselője.
. ~~század második fele.~~

Márffy Ödön
Gyümölcsösök
Éjjel

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov.
29 l.

Márffy Ödön

Csendélet

Tamás-Galéria CXVIII. kiállitása. 1941.febr.

2 l.

Márffy Ödön
Éjjel, repr.

Bánkúcsy-Cöh I. kiállítása. Nemz. Szal. 1928. nov.

Márffy Ödön

Csendélet, olaj
Halászok, "
Tájkép, "
Csendélet, "
Freskóterv, "

Főv. Képtár XL. kiáll. 1948. okt. 9 1.

Márffy Ödön

Tájkép, olaj
Önarckép, temp.

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.
Nemz. Szal. 1937. jan. 13 l.

Márffy Ödön
Akt tájképpel, festm.

Helikon III. kiállitása. 1922. ápr. 15 1.

Márffy Ödön festőművész
Részlet a Naroc-frontról, rajz
" " " "
A kém, vizf.
Sajtóhadiszállás második kiállitása
Nemzeti Szalon, 1917 febuár

Márffy Ödön

Colinette, paszt.

Szent György Cóh III. árverésének katalógusa.

1910. 10 l.

MDK

Márffy Ödön

Öreg kertész, festm.
Kertben / 4

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria. 1948.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. 1.

Márffy Ödön festőmüv.

Ernst Muz. LXXIX. kiáll. Izsó Miklós emlékkiáll.
1925. okt.

M D K

Márffy Ödön

Akt, festm.

Dési-Huber István Kör Kiállitása 1949.

MDK

Márffy Ödön

Pihenő nő, festm.

Új romantika. Tamás-Galéria CLIV. kiáll. 1944. febr. 6 l.

Márffy Ödön

irod

z

Kis Ujság

1947. febr. 27

(Lemond-e Bernáth Aurél a Szinyei Merse Akadémia elnökségéről?)

VÁN KRT. SZENT ISTVÁN KRT. SZENT ISTV

Kosztelitz
DOROTTYA-U.
VÁCI-UCCA
SZENT ISTVÁN KRT.

Kosztelitz
DOROTTYA-U.
VÁCI-UCCA
SZENT ISTVÁN KRT.

telitz
TYA-U.
UCCA
VÁN KRT.

Kosztelitz
DOROTTYA-U.
VÁCI-UCCA
SZENT ISTVÁN KRT.

Kosztelitz
DOROTTYA-U.
VÁCI-UCCA
SZENT ISTVÁN KRT.

Kosztelitz
DOROTTYA-U.
VÁCI-UCCA
SZENT ISTVÁN KRT.

Kosztelitz
DOROTTYA-U.
VÁCI-UCCA
SZENT ISTVÁN KRT.

Márffy Ödön

rajz

Lyka Károly

A Nyolcak

Új Idők

1911. I. 470. l.

MDK

Márffy Ödön

Ernst Muzeum 79-ik kiáll. kat. Bpest. 1925. okt. 9.l.

Márffy Ödön MDK

Leány a szabadban

Önarckép

Gondolkozó

Műcsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőm.Kiállitás

Márffy Ödön MDK

Konstruktiv táj, olf.

Mücsarnok 1959. VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Márffy Ödön MDK

Koreai fiu, olf.

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Márffy Ödön

Önarckép, 1954, olf.

Hiccarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

MDK

Márffy Ödön

Landschaft

"

Katalog der Ausstellung ung. Maler. Berlin, 1910. 18 1.

M.D.K.

Mórffy Ödön
festő

308) Szines hárak
309) Ádám és Éva
(Sonnegym. lhur.)

Egyéb közstulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

20l.

Márffy Ödön

MDK

Önarckép, olf.

Micsarnok 1954 V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Márffy Ödön

wód

Bálint Aladár:

Kepek, wobrok.

Nyugat 1922. jun. 1

Márffy Ödön

vrád

Kállaipaintnig

Keppel

Dr. Lux Kálmán [illegible] kezeih

átalányokban [illegible]

Sorszám	Pénztimaszkönyvi	Rekt	Milyen célra
1	4	X. 8	Arangos meggy
2.	107	VI. 30	" "
3	108	" "	Kolozsvár szt. M
4	109	" "	Kassai Rákóczi l
5	166	IX. 16	Bántornya rk. g
6	225	XI. 4.	Felsőörsi rk. [illegible]
7.	255	XI. 24	Kassai dóm
8	259.	" "	Kassai Hocásány
9.	260	" "	Beregszász [illegible]
10	295	XII. 9.	Kolozsvár szt. M
11	296	" "	Kassai dóm
12	297	" "	Arangosmeggy

Márffy Ödön

Pátzay Pál: Márffy Ödön, Magyar Művészet 1935. 65 – 71. l.

Hamos Eggel.

Mäntty Ödön

Pätzay Pál: Mäntty Ödön, Magyar Bencsérek

1935 65 - 71. C.

Hamis Lejget

Márffy Ödön:

111. Festmény (Három akt) --- Eladó.
112. Festmény --- --- --- --- --- „
113. Festmény --- --- --- --- --- „

Ropalotapela, 29. l.

11743.

erélben és egymásfelé fordultan
lapnak:
ung

Horia oder Nikola Urs
aus Nagyszanyosch
enbürgen.
s német szöveg.
rnak 11·2:16·2.

t.
914
22.

3. K.

Márffy Ödön festőművész
Csendélet, olajf
Szinyei Társaság jubiláris kiállitása
Ernst Muzeum, 1945

112/1911.
esk: II. 13.

KARL W. H

BUCHHÄNDLER

RECHNUNG für

Fol.

Aus Katalog:

Sie empfangen zufolge gütigen Auftrags durch Postp

In feste Rechnung — ~~Zur gefällig~~

Zur Fortsetzung:

Márffy Ödön festőművész
Fenyő lombok, olajf.
Szinyei Társaság jubiláris kiállitása
Ernst Muzeum, 1945

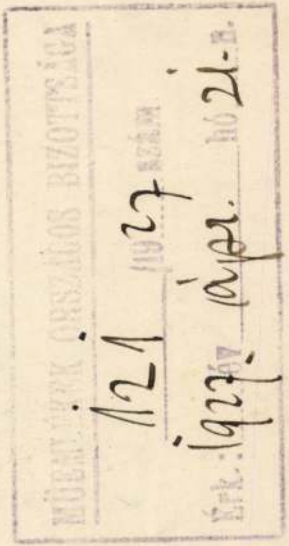

összeg bélyegtelen nyugta ell

Budapest, 1

A minis

min

A Műemlékek Országos B i z o

Márffy Ödön
festő

M.D.K.

Varsóban volt kiállítása.

Napló.
Magyar Nemzet, 1959. jan. 21.

71.

MDK

Márffy Ödön

a,KUT Művésztanácsának törzstagja

KUT kiáll. N.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

Márffy Ödön

a zsüri megbizásából a kiáll.-t rendezte

KUT kiáll. N.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

Márffy Ödön

a KUT társelnöke

KUT kiáll. N.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

Márffy Ödön

Gyümölcshordó leány, olaj

Csinszka, pasztell.

KU T kiáll. N. Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

Márffy Ödön

Gyümölcskordó leány

1932 fův új szerzem. Kiáll Mücsarnok

MDK

Márffy Ödön

Nő háttal

KMT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 9 l.

MDK

Márffy Ödön

Tájkép

Balkonon

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. lo l.

MDK

Márffy Ödön

Önarckép, repr.

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc.

IV. tábla 1.

MDK

Márffy Ödön

Vizpartján, vizf.

Női akt, "

KU T kiáll. N. Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

Márffy Ödön

Csendélet, olaj

Budai táj, "

KU T kiáll. N. Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

Márffy Ödön

Cinska

Ernst-Museum CXXXI. /Jubiláris/ kiállítása.

1932. május. 16 1.

müller : Anyai boldogság.

Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 172. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Keresztrefeszítés

Vászon, olaj, 90×51 cm.
Gerevich: Az Újság 1916. júl. 20., 4. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 220. l. — Décsi: Könyvismertetés, MM, V., 1929., 172. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Levétel a keresztről

Vászon, olaj, 90×51 cm.
Gerevich: Az Újság 1916. júl. 20., 4. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 220. l. — Décsei: Könyvismertetés, MM, V., 1929., 172. l. — Lepold—Lippay 56. l.

SCHROTT, ANDREAS (osztrák festő, működött a XIX. sz. elején)

Rudnay primás arcképe

Vászon, olaj, 42×34 cm.

MDK

Márffy

Kállai E: Wo stehen unsere jungen Künstler?
Pester Lloyd, 1940. dec. 25. 22 l.

MDK

Márffy, festő
a „Nyolcak" tagja

Gachot, François: Modern Hungarian Painting
The Hungarian Quarterly 1936 I 91.0

MDK

Márffy János (grafikus ?)

rajza — repr.

(Képaláírás.)

Tiszatáj, Szeged, 1958. október. 9. l.

Márffy Ödön

1928. január koll. Eiäll-
az Ernst Nürnberg.

Martonosi gard. népkrt. III. 237

MDK

Márffy Ödön

Lestyán S.: Két kiállitás. "A jelenkori magyar képzőművészet reprezentánsai". Szabadság 1945. okt. 14.

M.D.K.

Márffy Ödön

Mütermében készült fényképfelvételen mutatja be a lap a müvészt abból az alkalomból, hogy "Kell-e Müvészkamara" c. körkérdéssel fordult a képzőmüvészekhez.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. aug. 18-24. VI. évf. 35. sz. 12-14. lap

Márffy Ödön

cród
s

Péter II

159. l. 161. l.
kégy el
160. l. 161. l

Tányér, fajánsz hegedülő alakkal, XVIII. sz.

Márffy Ödön

Nemzeti Művészet

I. 1. sz.

Séta a fasorban c.
keje. repr. u.o.

Márffy Ödön festőművész
Kertben, olajf.
Szinyei Társaság jubiláris kiállitása
Ernst Muzeum, 1945

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
195 1947 szám
Érk.: 1947. június hó 3.

gőt kezelés céljál

bizottsága pháráb

Bpest 192

A MŰEMLÉKEK ORSZÁGO

Márffy Ödön

Önarckép, repr.

XVI 1926.
márc. 28.

GELLÉRT OSZKÁR

Máté Olga felvétele

Márffy Ödön

Művészet
1907. tav. füz. 327–329

~~ábrázoló vidék~~ előterében balra vezető
ó részén, a fenyőcsoporton innen, korhadó
ő részén pedig, de kissé feljebb, két férfi
elbach esése látszik. A pihenők közül
, hátán holmiját (Rucksack~~ját~~) visz, ~~és~~ pu-
ával ~~meg~~ és sötét kabátot visel; a másik jobb-
tán feje felé (hajló tartó (Kraxen) van te-
~~támasztékkal~~ és öltözete: kék mellény, piros
t, térdig érő nadrag ~~és~~ meg harisnya. A völgy-
csillog és ~~a~~ tulsó partón ~~jobbra~~ a havasi
a lejtős tisztáson, tehenek, borjuk, ~~és~~ kecs-
zanak. A háttért a Grosser Hundstod
sé felhőzött. Jelzése alól középütt Hansch 851.

95 : 78·5 cm.
hagyománya 1892. XII. 3.
átv. lajstr. 10. — Sz. N. 391/900. — A Nemz.

Márffy Ödön

Munkarnok
1918. sajtóhadiszállás kiáll

A Wippach völgyében, olaff.
Uton az Adria felé, ceruzarajz
Torpedókilövőcső, színes rajz
Hajójavítás, színes rajz
Lovak hajóraszállítása, színes rajz
Matrózmunka, színes rajz
A matróz, ceruzarajz

Schlossgrund (Porsonj) h. n. V. 154.

Márffy Ödön

nyílt meg Márffy Ödön és Gulácsy Lajos gyűj-
teményes kiállítása az Urániában,

Művészet 1907. 198. l.

Weekly Order

Márffy Ödön

gyűjt. kiállítás.

1946. nov.

v. Ernst Múzeum

Könyvtáramban,
a fenti műszét
katalogusai
között

A vallás- és közoktat

21.758-1920. szám.
B. XVII.

A vezetésem alatt
természetü ügyeinek és inté
előforduló jogi kérdések eg
az idetartozó művészeti és m
közigazgatási hatóságok elöt
azonos irányelvek érvényesit
kézben leendő összpontositás
tam szükségesnek, miért is e
28-án 16.876/B. XVIII. sz. a

Márffy Ödön

az Europa-i Iskola művészcsoport tagja.

Hárs Éva: Ferenc Martyn. Acta Historiae Artium Acad. Scient. Hung. Budapest, 1968. 3-4 sz. 305 l.

Márffy Ödön

Bölöni György: Márffy Ödön-Aurora
1911. 121–122. p.

A Nyolcat és Aktivistát tőre
Szétesfehérvár, 1965.

Mátyás -

„A magyarországi mint, történelem"
c. könyv nemint a (világ) háború körött cso-
portos levélszerzés jelentkező megill.

A polgári humanista csoportnak
kontrolt.

Modern történel. Történelem,
1963, Kontovszki T. c. 635 l.

Bátzay Pál: Márffy Ödön művészete

4°, 32 K, 14 L, Berlin, év nélkül (1928).

Márffy Ödön

Pátzay, Pál: Ödön von Márffy. Der ungarische Maler.

4°, 32 k, 14 L, Berlin, 1930.

Márffy Ödön

Márffy Ödön

Márffy Ödön testőművész, XII.
Szamóca-u. 12. 355-161

Botávb 1940 szept.

Márffy Ödön

vád
a

Csabai István:

Az impresszionizmus kora. Ars Mundi. Bp 1942.
100. l.

Márffy Ödön
festő
XII. Szamoca 4.12.

MKSz 1947

Márffy Ödön

festő

szül. 1882

vőd

Kassákképzm

36, 37. l.

Meppel

a-b.)
7. Duccio követője, XIV. század: Két
predellakép. Háromkirályok imá-
dása 27 × 27·5 cm, Krisztus sírba-
tétele 28·5 × 27·5, mindkettő elő-
zően áttetve. Fa, tempera.

b.) 1930 Műcsarnok: 76 sz.
Őszi kiállítás, Ipolyi 76. szám.

erti Jolesca 956 l.
elencei iskola, XIV. sz. első fele.

Márffy Ödön

l.

Hevesszinpor

26.36.l.

Márffy Ödön

l. Genthomymagyfest.

248–249. l.

képmell.

74. n.

614. KÉT VIRÁGTARTÓ, porcellán, dc
Blumentöpfe, Porzellan, mit Reliefc

615. KÉT ÁLLÓ LÁMPÁS, vörös lakk
Zwei Stehlampen, Porzellan, mit rot

616. KÉT ÁLLÓ LÁMPÁS, hasonló a 6

617. FEDELES BONBONNIÈRE, porce
— Bonbonnière mit Deckel, Porzel

618. FÖDELES BONBONNIÈRE, porc
mit Deckel, Porzellan, ähnlich wie N

619. OVÁLIS SZELENCE, porcellán,
festett tájképekkel. Bécs, XVIII. s
in reliefierte Rokokokartuschen ger

620. TÁLCA, porcellán, trapezalak, szin
förmig, mit Blumendekor. Wien, u

621. DISZVÁZA TALAPZATON, szines p
ban szinesen Ámor oroszlánnal és
ajándékozták E. Anschütz, B. Ficht
1834. — Prunkvase auf Sockel, fa
blauem Fond in Goldkartusche farb
ler des Burgtheater's an ihren Dire

n szobrocska, a férfi virágcserepet, a nő füleskorsót tart.
uenfigur, weisses Porzellan. Höchst, um 1780.

oordás felülete aranyozott. Bécs, 1824. — Kleine Schale
ote Wandung vergoldet. Wien, 1824.

oon a csészén elől grisaillekép „l'amitié", az aljon fekvő
7. — Schale mit Untertasse, Porzellan, auf blauem Fond
mitié". Auf der Untertasse liegender Hirsch. Wien, 1807.

cellán, arannyal élénkitett „Schwarzlotfestéssel". Barokk
-2 kinai alak. Jacobus Helchis házifestő munkája. Bécs,
weihenkelige Schale mit Untertasse, Porzellan, darauf
ien barocke Arabesken unter einem Baldachin je 2—2
aler's Jacobus Helchis. Wien, Periode du Paquier, um

remetét ábrázoló festménye után. Fakeretben. XIX. sz.
inck's Malerei „der Pilger". XIX. Jh.

orocska, rokokó talapzaton, álló helyzetben. Meissen,
nfigur, auf Rokokosockel, stehend. Meissen, um 1760.

kék arany virágokkal. Bécs, 1810. — Zwei runde Salz-
r. Wien, 1810.

diszü aranyozott ezüst talapzaton. Sévres, XVIII. sz. —

Márffy Ödön

koll. kiáll. Ernst.

vód

z

Ujság

1928. jan. 22.

(e.a.: Csók, Márffy, Lux.)

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Márffy Ödön

Bohócok és Cirkuszban c. képei

repr.

Magyar Művészet

1931. 42. l.

Telepy Károly. Budapest. (35. 36. 37. 92. 93. 127. 318.)
Tito Ettore. Velencze. (200. 408.)
Tölgyessy Artur. Budapest. (19. 52. 117. 211. 295.)
Tolnai Ákos. Budapest. (51. 257. 266.)
Tommasi Adolfo. Florenz. (100.)
Tornai Gyula. Bécs. (49. 86. 131. 181. 379. 399. 412.)
Tóth László. Budapest. (47. 362.)
Tschaggeny Charles. Bruxelles. (191.)
Tschaggeny Frederic. Bruxelles. (369.)
Túry Gyula. Budapest. (15. 381.)
Uhde Franz. München. (364.)
Ujváry Ignácz. Budapest. (268. 285. 287. 367.)
Vágó Pál. München. (102. 417.)
Vajda Zsigmond. Budapest. (215. 264. 290.)
Van Gelder Lucia. München. (230.)
Van Heemskerck van Beest Abbazia. (244. 254.)
Van der Hecht Henri. Brüssel. (165. 347.
Van Leemputten Corneille. Brüssel. (22.)

MÁRFFY ÖDÖN: ÖNARCKÉP

Márffy Ödön

TALLÉ
MAGYARO

Magyarország pénzrendszerét I. (Szent) István király (1001–1038) alakította ki. A Karolingok (Nagy Károly, 800-tól) dénárját (denarius) vezette be pénzeszközül és ez az ezüst aprópénz egész Mária Teréziáig volt nálunk érvényben. A dénárnál kisebb pénzegység volt az obulus. A vegyesházi királyok közül elsőként I. Károly Róbert (1308–1342) új fizetőeszközt vezetett be: a firenzei mintájú magyar aranyforintot (florenus), amelyet a kör-

groschen került ki
burg-birodalomban
„igazi" tallér, a v
chimstaler, azaz röv
Ez a név lassan átm
típusú pénzfaj elne
écu, az angol crown
orosz rubel, a spany
világ területén – a
Végül Észak-Afrika
területét Bécsben v
rok árasztották el –

Márffy Ödön

Növérek c. képe
repr.

~~Műcs. Kiáll, tól~~
Pipics 196. l.

Márffy Ödön

Ernst Múz. kiállítása

CXXXI. 1932

115, 142, 152

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Márffy Ödön,festö.

Tavasz. Olajfestm.

Merengö leány. "

Nyiregyházi Müv. Hetek. 1940.máj.4.-töl jun. 3.-ig.
Képzömüv. Kiáll. tárgymutató. 10.l.

Máffy Ödön festő. M. Dez.

A kiállításon részt vesz.

„Bpesti képzőművészek kiállítása a Baranyamegyei Múzeumban."

Új Dunántúl. 1946. III. évf. dec. 7. 4. l

Márffy Gábor, festő MTA

Többek között Márffy grafikái is
díszítik a Kortárs januári számát

–: Megjelent a Kortárs januári száma

Népszabadság BP. 1960. jan. 13. 9. l

MDK

Márffy Ödön, festö. sz. 1878.

122.sz. Tájkép. Tus.

123. sz. "

Stockholmi grafikai kiáll. 1948./Április.

Nemzeti Muzeum/Stockholm/ Katal. 21.l.

Márffy Ödön festő M.D.K.

A Nyolcak tagja volt
Önarcképe repr.: 175. o.
1910 Három női akt nabadban.
1912 a Kiscelli utcában freskót fest

Körner É.: Künstler der ungarischen Räterepublik. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 172
177, 178,

MDK

Márffy Ödön

Szőlőszedő lány, of.

Tengerpart, of.

d.r: Két kiállitás. Függetlenség, 1937. márc. 21.
8.1.

Esztergom (Komárom)

Bajcsy-Zsilinzsky-utca 28. Régészeszeti és Történeti Társulat alapit. épületében. Régészeti és történelm lelet/, Gazdag neolitikus, bronzko kövek: Solva, Jucundus törzsfő leá ták és rómaiak alatt Solva./ Római kard és sírleletek. Keresztes sírl náddal. Két Árpád-kori Krisztus-te ásatása alkalmával előkerült lelet miai anyag. Török feliratos edénye edények, hangszerek. Domboruan far kek. Ujabb keramika.

(Magyarország műemlék-topográfi

MTK

Márffy Ödön

Csinszka, of.

Ködös tél, "

Társaság a kertben, of.

G.r: Két kiállitás. Függetlenség, 1937. márc.21.
8 l.

Esztergom /Komárom/

Béke-tér, Szt. István és László
1770-1771 közt épült régi templ
ral és országalmával, Szt.Lászl
Franz Anton Hillebrandt rajzai

/Pálinkás László: Esztergom XVI
Bp. 1937, 56-57 l - Esztergom V

MDK

Márffy Ödön

Csónakos táj, vf.

San Remo, vf.

6.ri Két kiállitás. Függetlenség, 1937. márc.21.
8 l.

kőszobrok a főszékesegyház előtt, az
om homlokzatáról. Szt.István jogar-
ó bárddal. Hebenstreit József müvei
alapján.

II. századi müvészeti emlékei.
és MV. Bp. 1951, 4-5 l/

MDK

Márffy Ödön

Nápolyi öböl, vf.

Nervi, vf.

Chioggia, vf.

d.r: Két kiállitás. Függetlenség, 1937. márc.21.
8 l.

zabadon álló négyszögletes, négy
téri homlokzata 5+3+3+5 tengelyes,
a kapu mellett egy-egy fülke szo-
2+5 tengelyes, a Dózsa György-téri
Bazilika felöli oldal 15+5 ten-
okzata tornyos középrizalit, nyolc-
megjelenése. 1861-ben kezdte épi-
akott alapok felhasználásával. A
ezték. 1865 okt. 8-án nyílt meg.
omlokzata már romantikus.

1821, II.félesztendő, 177 l - Az
, 252 l - Egyház és iskola. Ünnepé-
193 l - Esztergom V és MV. Bp.
1955/

Márffy Ödön

festő

A Nemzeti Tanács meghívására 1918 dec 23-án össze jött irodalmi és művészeti Szaktanácsnak tagja.

M.T. Képa. fl. Np. 1960.

8.o.

Márffy Ödön

festő

Az Irodalmi és Művészeti Szaktanácsnak 1918 dec 23-iki határozatát a szakminisztérium létesítésének szükségességéről aláírta.

M.T.Képz. fl. Bp. 1960.

21.o.

Márffy Ödön MDK

Egyike azon tiz festőművésznek, akik 1919 márc 18-án a szépmüvészeti kormánybiztostól a gödöllői kastélyban müvésztelep létesitését kérelmezték.

a levél szövege

60-61.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

Márffy Ödön

~~Márff~~ MDK

Festő

A Művészeti és Muzeumi Direktoriuma a balatonfüredi művésztelepre akarja küldeni és a lakásbizottságot kéri, hogy fővárosi műtermét /V. Dráva u. 12/ erre az időre rekvirálás alól mentesitse.
/1919 máj. 31/

63.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

MDK

Márffy Ödön

választmányi tagok

KUT és UME kiáll. N. Szal. 1932. nov.

3. l.

MDK

Márffy Ödön

Pihenő nő, of.
Nő csipkével, "
Könyöklő leány, "

KUT és UME kiáll. N.Szal. 1932. nov.
12. 1.

Mattfy Ödön festő M.D.U.

Bp. V. Bráva u 12. 1913-tól a Tisza club tagja.

A „Tisza" .... tagnévjegyzéke. Bp. 1929, 42

MDK

Márffy Ödön

a kiáll. zsüri ~~kazia~~ elnöke

KUT kiáll. N.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

Márffy Ödön, sz. 1878. nov.3o. Bp.

Az anya, olaj

Szépmüv. Muz. uj szerzemények kiáll. 1924-26.
1926. okt. 16 l.

Györe /Tolna/

R.k.templom, homlokzati toronnyal

/Stippek József, 1945/

M.D.K.

Márffy Ödön
festő

Komposició
Csendélet
Önarckép

Bizankció 1957. Budapest.

21 l.

Márffy Ödön
festő

M.D.K.

Nő kutyával
Cirkuszi jelenet
Kévehordók.

Bizankció 1958. Budapest.

17l.

MDK

Márffy Ödön

Európai Isk. II. csoportkiáll.

Pán Is Az európai iskola. IMDK 21-24. 1947.

Márffy Ödön

MDK

részt vett az Európai Isk. I. csop. kiállitásán

Pán I: Az európai iskola. Index, 21-24. 1947.

Márffy Ödön

Tájkép I. pasztell
Tájkép II. "
Tájkép III. "
Tájkép IV. "
Kerti munkások "
Kapáló "
Kertész "
Tájkép I. aquarell
Tájkép II. "
Akttanulmány, oldalról, aquarell
Akttanulmány "

XVIII.Magyar grafikusok a "Magyar Mükiadó" anyagából kiállitás,Bp.1923. katalogusa

XVIII. Magyar grafikusok a "Magyar Művészet"
anyagából. Kiállítás, Bp. 1923. Katalógus

MDK

Márffy Ödön

Tamás Galéria. 52.sz.

MDK

Márffy Ödön

1926-os anyag zsürijs tagja

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 2 l.

MDK

Márffy Ödön

Szőnyeg-terv

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 8 l.

Márffy Ödön

törzstag

2 l.

[illegible] 5. kiáll. [illegible] 1926. márc.

MDK

Márffy Ödön

vezetőségi tag

KUT III. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 2 l.

MDK

Márffy Ödön

Gobelin-tervezet

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 8 l.

MDK

Márffy Ödön

Akttanulmány

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 8 l.

MDK

Márffy Ödön

Daphne

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 9 l.

MDK

Márffy Ödön

Lakoma
Macska

Fekete korsó virágokkal

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 9 l.

MDK

Márffy Ödön

Dunai táj

Heverő nő

Gyermekfej

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 9 l.

MDK

Márffy Ödön

Idyll

Álom

Önarckép

KUT 3. kiáll. Ernst Múz. 1926. márc. 9 l.

MDK

Márffy Ödön

Rffy: M. F. müvészete.

Magyar Müvészet, 1928. 7.sz. 599 l.

M.D.K.

Márffy Ödön

Festőművész.

/havas/ Márffy Ödön 80.éves.

Népszava 1958. nov. 30. 4.old. 283.szám.

Márffy Ödön

MDK

Gyümölcsök, olf.

Festő és modell, pasztell

Fésülködő leány, olf.

Kertben, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Márffy Ödön

1907-ben mutatta be műveit Guláesy Lajoséival együtt a bpesti „Urania" galériában.

Szabadi Judit: The life and art of Lajos Guláesy. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 3-4 p.

293 f.

M.D.K.

Márffy

Berend Ilona: "Kiállitások az ujesztendőben" cimmel ir a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitásról és kiemeli a müvésznek az ott szereplő müveit.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat.
Szinház, Bp. 1948. jan. 13-19. IV. évf.
3. sz.

M.D.K.

Márffy [Ödön], festő

nevét emliti Majovszky a párizsi őszi Salon magyar kiállitói körül, akit besorol a „Gauguin ci Cézanne utánzók" vitózatos sömegébe.

Majovszky Pál Párizsból 1908.IX.30-án K.Lippich Elekhez intézett leveléből, Közli: Koós Judith, Akseli Gallen Kalleláról irt tanulmányában,
Müvészettörténeti Értesitő,Bp.1967.1.sz.XVI.évf. 51. old.

Márffy Ödön

1948-ban vett részt Magyarország először a Biennálén Egry József, Szőnyi István, Márffy Ödön, Ferenczy Béni müveivel.

Maksay László: A velencei biennále
Rajztanitás 1967. II, 22.1.

M.D.K.

Márffy Ödön festő

A MIÉNK -ből kivált nyolc festő / NXolcak/ egyike

Zelnay László: Márffy, Bp. 1966. 10. l.

Mázffy

A mázad elején Párisban élt

Bodri Ferenc:
Csáky József nagyvonmúvész 80 éves

Jelenkor 1968 IV. 331 old.

Márffy Ödön

Női akt c. műve (eml.)
a pévsi Képtárban van

Falenkor 1968 IV. 383 old.

Márffy Ödön, festő

A Nyolcak egyike.

Rózsa Gyula: A Nyolcak 9

Népszabadság, Bp. 1968. júl. 27

MDK

M.D.K.

Márffy Ödön, festő (1878-1959)

Párizsban tanult a Julian-akadémián majd az Ecole des Beaux-Arts-ban. Először 1906-ban állított ki a Salon d'Automne-ban. Budapesti első kiállításán, 1907-ben megnyerte a Ferenc József jubileumi díjat. Ferenczy Károly felkérésére belépett a MIÉNK művészcsoportjába, 1911-ben alapítótagja lett a „Nyolcak" csoportjának, 1924-ben */.

Bildhauer Béni Ferenczy im Kreise seiner Zeitgenossen. Ung. Kunstausstellung. Einl.d.Katalogs: István Genthon.

Wien, 1963, 83 l. illusztr. 79. old.

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

... alapította a KUT művészcsoportot melynek elnöke volt. 1928-ban és a rá következő években állandóan kiállított Budapesten. 1928-ban gyűteményes kiállítása volt Washingtonban és New Jorkban; 1958-ban az Ernst-muzeumban, melynek egy részét a következő évben Varsóban is bemutatták. A bécsi kiállításon négy akvarellje s egy akvarellel színezett szénrajza szerepelt.

Bildhauer Béni Ferenczy im Kreise seiner Zeitgenossen. Ung. Kunstausstellung. Einl.d.Katalogs: István Genthon. Wien, 1963. 83 l. illusztr.

79. old.

Márffy Ödön

festőt említi a „Nyolcak" festő csoport egyik tagjaként

Pogány Ö. Gábor: László Barthás painting. The New Hung. Quarterly Budapest, 1965. 18 sz. 48. l.

Márffy Ödön

egyszer néhány interieurje volt bi-
állítva a párisi Salon d'Autumne-
ban, a Gauguin biállítás idején
Képei elsőnt az impressionizmus szava-
rosságaiban fogantak. (vinanalizá-
lás, atmosférahatások keresése).
A Nyolcak biállításán művei fellépnek
a naturalista szemlélődésen – a
formák érdeklik.

Bölöni György: Magyarság - emberség. Bp. 1959.
Magvető k., 540 l. ill.

389-91.

MDK

Márffy Ödön

neve említve

Pór Bertalan emlékkiáll. N.Galéria 1966.

Márffy Ödön

Önarckép. (repr.)

7o művész kiállitása, Bp. 1957. Bp. 1957. 16 lev.

8 lev.

Márffy Ödön

Tihanyi Lajos és Bölöni György barátja.
A Dráva utcában volt műtermé, ő volt a ház gondnoka is /Tihanyi és Bölöni is itt lakott – a lakbért tőlük is ő szedte be.)

Bölöni György: Magyarság - emberség. Bp. 1959.
Magvető k., 540 l., ill.

422.l.

Márffy [Ödön], festő

M.D.K.

nevét említi:

Szij Rezső: Szentiványi Lajosról

ALFÖLD, Debrecen, 1968. ~~XVIII.~~ XIX. évf. 6. sz. 70 old.

Márffy Ödön

részt vett a polgári demokratikus forradalom
következtében megalakult Nemzeti Ta-
nács forradalmi és művészeti szervezé-
sében.

Dercsa Géza: Műemlékvédelem a Magyar Tanács-
köztársaság idején. Pp. 1964. 443-465. l.
/Kny. Építés és Közlekedéstudományi Közl./
443-l.

Márffy Ödön

Pór Bertalan, Kernstok, Berény, Czigány, Orbán, Fémes-Beck Vilmos szobrász és Tihanyi alakították meg a Nyolcak társaságát.

Bölöni György: Magyarság - emberség. Bp. 1959. Magvető k., 54o l., ill.

416. l.

MDK

Márfty Ödön

Frank János cikkében emliti

Élet és irodalom 1967 nov.11.

M.D.K

Márffy Ödön
festő

Műve a kiállításon nem
szerepelnek.

D. Fehér Erzsa: Új magyar festészet
Művészet, 1968. május – 40 lap.

M.D.K.

Márffy Ödön

Képei közül a "Tábor" c. alkotást emeli ki Tarkeövi, "A hadviselt müvészek kiállitása a Mücsarnokban" c. kritikájában.

Szinház és Divat, Bp. 1919. márc. 16. IV. évf. 11. sz. 24-25. lap

Márffy Ödön festő

M.D.K.

Kisfaludi Strobl iskolaparancsnoka az első világháboruban

Kopp Jenő: Kisfaludi Strobl Zsigmond, [illegible]p. 1956.

28.1.

MDK

Márffy Ödön „festő"

Több kompozíciója látható

a pécsi múzeumban.

Rózsa Gyula: Pécsi Képek 8

Népszabadság. Bp., 1969. jan. 25.

Márffy Ödön

festő 1918-ban vett részt a Wenzeli Tanács irodalmi és Művészeti Szakosztályában.

Dr. Barcza Géza: Művelődésünk a magyar Tanácsköztársaság idején Bp. 1964.
445. o.

Márffy Ödön

Portréi:
Gulácsy Lajos, Egisto Tango karmester

Dévényi Iván: Tihanyi Bp. 1968
15.0.

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

két tájképével és három női aktjával képviseli a Nyolcakat a Művészház Rossz utcai, új helyiségében megnyílt kiállításon.

- Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 373. old.
- /A cikk megj.: „Világ", 1913. jan. 23./

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

Freskó megbízást kapott a Kiscelli utcai épült iskola részére, melyhez hármas képet komponált. Szerző – a főváros művészetpártolásáról szólva – elítéli, hogy a tervező építészek mily meg nem értéssel szorítottak helyet, egyszerűen egy tűzfalon, a dekoráló pikturának.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 360-361. old.

/a cikk megj.: „Világ", 1912. jun. 16./

Mátffy

Szerepel a Nemzeti Szalon
oslói kiállításán

Nemzeti Lyság 1937 I. 9

MDK

Márffy Ödön

Lovak, akv.

Önarckép, tus

Ülő nő, akv.

20.sz.i művek bp.i műgyűjteményekből. N. Gal.
1963.jul.

M.D.K.

Márffy Ödön

Berend Ilona: "Nemzeti Kiállitás"cimmel ir a "Szabadság Ünnep" alkalmából, a Fővárosi Képtárban rendezett kiállitásról, amelyen szerepelnek a müvész alkotásai.

Szinház, Bp. 1947. márc. 19-25. III. évf. 12. sz.

.

Márffy Ödön

és Ady viszonya:

Ady – Mikor felszégül vette Boncza Bertát – Márffytól és Tihanyitól vásárolt képet Veres Pálné utcai lakásába.

Dévényi Iván: Tihanyi Bp. 1968.

13.o.

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

nevét említik a pécsi Barahya Muzeum Képtárában elhelyezett műveivel kapcsolatban:

Huba László: Budapest - Pécs - Mecsek

Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 10. köt. 38. old.

A MŰCSARNOK

MEGHÍVJA ÖNT

MÁRFFY ÖDÖN

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

Dr. GEGESI KISS PÁL
akadémikus

1958. május 24-én (szombaton) déli 12 órakor

ERNST MÚZEUM, VI, NAGYMEZŐ-UTCA 8

Fk. Luzsicza Lajos 4157 m Minőségi-ny.

Márffy Ödön festőművész
Önarckép
Olasz táj
Sziklás táj
Tengerszem
Szinyei Merse Pál Társaság művésztagjainak
X.-ik kiállitása, 1948.

196. kép. *Delfti váza, XVI*

Tányér, törött 1676-ból.

Hatszögletű palack virágdísszel 16
(197. kép)

Gerezdes tányér, ERW 1679 felirat
Radisics Ipolyi, 134. szám.

Delftiesszélű tányér, MP 1687 felira

Gerezdes tányér, MS 1691 felirattal

Tányér delfties kék dísszel, XVII. sz

Tányér delfties és sasos széllel, XVI

Tányér delfties kék széllel, XVII. szá

Korsó MATHIAS RENZI felirattal, XV

Kékmázas tányér, sárga dísszel, XVI

Tányér, virágdíszes, IACOBUS CORN
1700 felirattal. (198. kép)
Radisics Ipolyi, 123. szám.

Kékmázas tányér 1700-ból.

Tányér 1707-ből.

Mattyy Ödön

Fehér szoba

Olaj, vászon 48 x 60

Kikiáltási ár: 8000 ft

BÁV 33. Müvészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Márffy Ödön

A Rómer villa vendége volt Márffy Ödön, ekkor készült a kaposvári Somogyi Képtárban lévő „Zöld szoba".

Szabó Julia: Kaposvár és a XX.századi.....
Művészet,1975.október - 24.oldal

Márffy Ödön

A felszabadulás után a XII. ker.-ben indult elsőként a képzőművészeti élet. A jubileumi-tárlat hagyományokat felölelő muzeális részében ezért szerepel a műolsz alkotása. A művész hosszú ideig betöltötte a Budai Művészek Egyesülése elnöki tisztét is.

L.N.: Budai művészek jubileuma.

Pest Megyei Hírlap, 1976. aug. 31.

Márffy Ödön MDK

Komor hegyek, olf.

Tó partján, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Márffy Ödön MDK

Kertész kutyájával, olf.
Havas táj, olf.
Busuló férfi, olf.
Önarckép, olf.

Nemzeti Szalon 1936. febr.-márc.8.
KUT kiállitás

MÁRFFY ÖDÖN

Tájkép, rajz /repr./
Önarckép, rajz /Repr./
Tájkép, hiddal, vászon /repr./
Csendélet, vászon /repr./

Berény Róbert: A hetvenéves Márffy Ödön. Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 24. l., 25. l., 26. l., 27. l.

M.D.K.

Márffy Ödön
festő

Munkásságáról
+ képe.

Simon Gy. Ferenc: Márffy
Magyar Ifjúság, 1958. jul. 19. — 29. szám

Márffy Ödön festő

M.D.4

Rajka a Magyar Ifjúság számára

Magyar Ifjúság, 1958. okt. 11. – 41. szám.

MDK

Márffy Ödön

Kioszkban

Szőlőszedő leány, paszt.

Önarckép

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. lo.l.
Mücs.

Márffy Ödön.

a Munkácsy-Céh első kiállításán
„Éjjel" c. vásznával szerepelt. (emlite)

Pesti Hirlap, 1924. Nov. 11.

Márffy Ödön MDK

Lovas kép

Mücsarnok 1939 dec-1940 január

Márffy Ödön MDK

Téli táj

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

MDK

Márffy Ödön

Csinszka, festm.

Magyar Müvészet, 1935. 3.sz. cimlap

3. sz.

Márffy Ödön
festő

M.D.Y.

Önarcképe.

László Miklós: Festmények szerelmese
Magyar Ifjúság, 1958. dec. 20: – 51 szám

Márffy Ödön

Koll. Kiáll. Ernst.

2 rod
2

Az Ujság
1925. okt. 25.
(e. a.: Képzőművészet)

Közép-Olaszország IV. 204.

Márffy Ödön

koll. kiáll. Ernst.

vrod

Az Ujság

1928. jan. 22

(c. a.: Csók, Márffy, Lux.)

Márffy Ödön

koll. kiáll. Helikon

irod

Az Ujság

1922. ápr. 30.

(c.a.: Czigány, Márffy,

Vedres Márk.)

~~66/93 Nr 26.~~

...tnel 22:30-7 v a réclapnal 22.5: 31.5 Cm.

...ni de re dell Ungaria brevemente de-

...In Venezia 1685. pag. 153.

...D

Érsekújvár:

A középtérben van a csi
lyüt két fejű sasos lobogó len
felkonczolt törökök – „turchi mo
felé két csapat császári katon
sze két kürtössel az éléu mo
megerősitett ~~körül vett~~ vár körül van el
hol balra a „Gen^re Caprara
gyú ütegek állítvák fel. Jobb
áthidalva. A csapatok s a tá
észre. Felirata a fölül balra

Novo Diseg

Della Fortesa Di Naisel

Dall Armi Imperi

Dedicata

All Illmo Sig^r. Sig^r. Qvintil

Nob Bar^ne del Sac^o Ro

Zan Pietro Pitto^ni Hu

~~Gulácsy Lajos~~

archeje Márffy

Ödöntől, Tusrajz 1907.

lásd

Szegi Pál: Gulácsy

Lajos. Tér és Forma

1947. 159 – 163. l.

Önarckeppel és

képekkel.

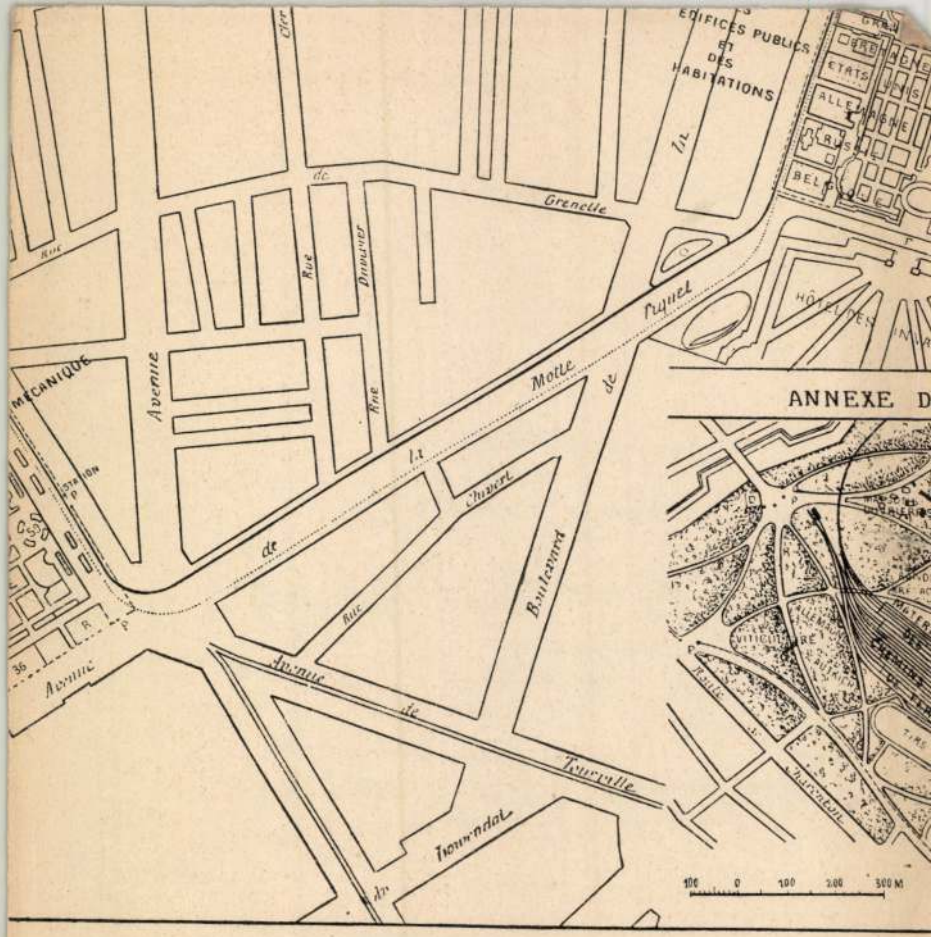

itásnak részletes alaprajzai.

Márffy

Két képét a pécsi múzeum
vette magyar aukción.

Pernecky Géza: „Egy meghasonlott
tudósító beszélgetése önmagával".

Magyar Hírek, 1967. XII. 17. 5. o.

Mároffy Ödön

képét megfesti egy csoportképben Rippl-Rónai József, 1908-ban, ceruza-akvarell kivitelezésben, 22,7 × 28,7 méretben

Genthon I. - Bodnár E.: Rippl Rónai centenáris emlékkiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 21 l. 30 m.a.

Márffy Ödön festő

M.N.G.

Művével gyarapodott a Galéria állománya

Önarckép

Csongeryné Nagy Zsuzsa: A M. Nemzeti Galéria az 1957-58-as évben 193.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. kötet 1960.

Márffy Ödön

MDK

Károlyi Mihály koalíciós kormánya idején megalakult Nagy Nemzeti Tanács négy festőtagja:

Kernstok, Berény, Márffy és Pór.

128.e.

ZOLNAY LÁSZLÓ/szerk/: A Tanácsköztársaság napjai Esztergomban. Bp. 1960.

Márffy Ödön

MDK

az 1910-ben létrejött "Nyolcak" művészcsoport vezetői: Kernstok és Czóbel Béla, tagjai még: Berény Róbert, Czigány Dezső, Márffy Ödön, Orbán Dezső, Tihanyi Lajos és Pór Bertalan.

124.o.

ZOLNAY LÁSZLÓ/szerk/: A Tanácsköztársaság napjai Esztergomban. Bp. 1960.

Márffy Ödön

MDK

Kernstokot Nyergesujfalun látogatják meg barátai: Feszty Árpád és leánya Masa /Mária/ Márffy Ödön, Vedres Márk, Czóbel Béla, Kosztolányi-Kann Gyula és mások.

123.e.

ZÓLNAY LÁSZLÓ/szerk/: A Tanácsköztársaság napjai Esztergomban. Bp. 1960.

MDK

Márffy Ödön

Kampis Antal: A Szépműv.Muz. uj szerzeményei.
Magy.Művészet, 1948. 262 l.

Márffy Ödön

Kompozició, olaj

Műterem II. csoportkiállítás. 1935.

Márffy Ödön festő

MDK.

Brüggei tájkép.

Dunántúli Népszava. 1945. I. évf. szept. 23.
Gerecs: Pécsi művészek csoporthiállítása. 2. l.

MDR

Márffy Odön festő.

Neve szerepel a többi kiállító között.

Nikelszky Géza: „Bpesti és pécsi Képzőművészek egyéves csoportkiállítása."
Dunántúli Népszava. 1946. II. évf. dec. 8.8.

MDK

Márffy Ödön, festő

168. Lovaskompozíció. of.

Múv. és Theresked. Int. (v. Ernst Mus.) - Neuw. Sportbiz. és a M. Képzőm. Szabadszerv. kiáll. - 1945 III. 11-26 Kat.

Márffy Ödön

R. D-né urhölgy
arckeje
repr.-

Szinházi Élet

1925. 11. 14

654

...óbbra fordulva. Jobb kezével az asztalra nehez-
...naszkodik. Előre fésült haja, szemöldöke s barkója
...za s álla leberetvált. Kettős elejű fekete kabátjá-
...szolgálati jelvény övezi s kardját előre vette.

...ra, méretei 25.8 : 21 Cm.

...erekly emuzeumból. 107/95. № 193.

107/95 : 193

MDK

Márffi Ödön

Varsóban kiállitást rendez a Mücsarnokban.

Esti Hirlap 293 sz. 1958. dec. 13 2 old.

MDK

Márffy

Géo-Charles: L'art hongrois... Courrier Graphique. 1948.okt.sz.

39. 1.

MÓK

Márffy Ödön

Kállai Á: KUT kiáll. N.Szal. Uj Idők, 1936. 10.sz.
kép.

Márffy Ödön, Jestő MDK

A Nyolcak csoportjának tagja volt.
Grafikáiból állítottak ki.

Murányi-Kovács Endre: Csendes ünnep a
Nemzeti Galériában 9.1

NÉPSZABADSÁG, bsp. 1962. jan. 17

mdk

Márffy Ödön festőművész

1911 ben kivált a Miénk köréből

Horváth Zoltán: Magyar szorzadforduló 1961.

475 l.

mdk.

Márffy Ödön festőművész

a mienk Fagyi (1907)

Horváth Loltán: Magyar századforduló 1961.
475. l.

Mdk

Márffy Ödön fiatal művész

a „Nyolcak" csoportjában

Horváth Lóránd: Magyar századforduló 1961

237. l.

MDK.

Marffy Ödön
festő

A Nyolcak társaságába tartozott

Szíj Béla: A Nyolcak és Aktivisták grafikai kiállítása
Művészet, 1962. április — 33 l.

Le. D. U

MÁRFFY Ö[illegible]

A " Nyolcak" müvészcsoport tagja

Dutka Mária: A Nyolcak és az Aktivisták
Grafikai kiállitás a Nemzetii Galériában
Magyar Nemzet 1962. február 4. 9.l.

Márffy Ödön
festő

M.D.K.

A Nemzeti Galéria ábrázolt
kiállításon részt vett.

Passuth Krisztina: A nyolcak és az aktivisták
· Élet és Irodalom, 1962. március 24-én

MDK

Márffy Ödön

Sutton, Denys: L'art hongrois contemporain.
Arts. 1948. jan. 30.

MDK

Márffy Ödön

Szabad Művészet, 1948.5.sz. 199.o.
A bukaresti kiáll. résztvevői.

M.D.K.

Márffy Ödön
festő

Részt vett a Fiúmországban rendezett
kiáll i Sáson 1938-ban.

Vestes György: A magyar képző művészeti népfront . . . .
Művészet, 1962. február. — 11 l.

M.D.K.

Márffy Ödön

Elhunyta alkalmából rövid ismertetés közli a müvész életét, alkotó munkásságát.
Festészetét nemcsak Európában, hanem Amerikában is ismerték. A 20-as években „...óriási sikerü kiállitást rendezett New Yorkban és Washingtonban." A "Nyolcak" egyik alapitó tagja volt s évekkel később a KUT elnöke.
Ady baráti köréhez tartozott, később feleségül vette Csinszkát, Ady özvegyét, akit szintén lefestett.

/g.m./: Márffy Ödön
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. dec. 11. III. évf. 50. sz. 14. l.

Márffy Ödön

Magyar Nemzet
1935. 3 sz.

A

ENAEUM DETEKTÍVREC

sárga detektív
rejtélyes könyv

11. Van Dine: **Szörny a**
12. East: **A clarendoni**

Marffy Ödön

1.

Lykafest. 1896-1914

78. l.

Márffy Ödön MDK

Müvészetéről is beszél a cikkiró, aki "A mai magyar festészet és szobrászat kiállitása"/Catania. 1948. jan 18-24/ alkalmából a mai magyar müvészet gyökereit vázolja.

Péter Meller: Quattro pittori e due scultori della piu schietta contemporaneitá.

LA SICILIA 1948. jan 20.

MDK

Márffy Ödön

Virágcsendélet, o. -

Ablak, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

M.D.4

Márffy Ödön
festő

Méltatás.

Bali Miklós: Schönberger Armand
Művészet, 1965. augusztus - 17 lap -

Márffy Ödön

I.

Pogl Wien 1948

23. I.

375 sz.
1912

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
182
1912. eik: III. 18.

A műemlékek nagytekintetű országos bizottságának

Budapesten.

Az 1912 évi január hó 26án kelt 831/1911 szamú becses átiratára van szerencsém a kivánt számlát és nyugtát tisztelettel bemutat-

MDK

Márffy Ödön

Tájkép

M. Művészek kiáll. Váci u. 1919. dec.

M. D. K.

KÁRFFY Ödön festő"

1904-es kiállításának sikere nyomán megkapta a 4000 koronás Ferenc József jubileumi díjat

ennek az kiállításnak eredményeként vették fel a KLÉNK-be

Horváth Béla: Megjegyzések Dévényi Iván: " Kernstok Károly életutja" cimü cikkéhez

Müvészettörténeti Értesitő 1961. 2-4. 227. l.

MÁRFFY Ödön festő

a NYOLCAK gyüjtőnév alatt ismert művészeti csoportosulás tagja.
/ A csoport 1909-ben alakult/

Szij Béla : Berény Róbert fejlődése le korábbi művei-től / Bartók Béla portréjáig
Művészettörténeti Értesitő 1961. 2-4. sz. 217.l.

 M. D. L.

MÁRFFY Ödön festő

1906. ban jött haza Párizstól.

Megismerzedését Kernstokkal erre az évre teszi

Horváth szerint a Gulácsyval közösen rendezett kiállítás 1907-ben volt az Urania Múzeresrendésben. Ide jött Rippl Rónai és Kernstok magukkal hozzák saját vásárló rózsinségüket

Művészettörténeti Értesítő 1961. 2-4. sz. 227. l.

M. P. K.

MÁRFFY Ödön festő

A Nemzeti Tanács mellett működő Irodalmi és Művészeti Szaktanács tagja

Horváth Béla: Megjegyzések Dévényi Iván " Kernstok Károly életutja" cimü cikkéhez

Müvészettörténeti Értesitő 1961. 2-4. sz. 228. l.

228.

M.D.K.

MÁRFFY Ödön festő

A NYOLCAK elnevezésü művészcsoport tagja.

Első kiállitásuk " Uj Képek" cimmel a Könyves Kálmán szalonjában 1909-ben
Neve szerepel a kiállitás katalógusán.

Horváth Béla: Megjegyzések Dévényi Iván " Kernstok Károly életutja" cimü cikkéhez
Művészettörténeti Értesitő 1961. 2-4. sz. 225.l.

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

is résztvett az 1918 szeptember közepén a belgrádi királyi konak termeiben rendezett reprezentativ Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Bálint Zoltán: Magyar Képzőművészeti Kiállitás Belgrádban 1918 őszén

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1966. XV.évf. 2.szá. 120. old.

Márffy Ödön

Három litográfiája a jelzett gyűjteményben.

H.B.: A Nyári-féle gyűjtemény; Műgyűjtő, 1971. 2. sz. 43. l.

Márffy Ödön
festő

~ vól: Zolnay László: M. Ö.
Bp. 1966.

Magyar műv. tört. 10. Szod.
Képzőműv. kiad. 1971.

Márffy Ödön

festő"

1937-ben vészt vett az Ernst Múz.-

-beli kiállításon.

Pataky: Farkas I. 14

Corvina 1970.

Márffy Ödön

Művészete egyelőre nincs képviselve Völgyessy Ferenc gyűjteményében.

Szelesi Zoltán: Völgyessy Ferenc képei és a szo gedi műgyűjtés útja. - Művtört.Ért. 1971.1.sz.23-30.1.

25. 1.

Móra Ödön

képei az orgelnek Talpai Emil szegedi ügyvéd gyűjteményében.

Szelesi Zoltán: Vulgyessy Ferenc képei és a szegedi néprajzi gyűjtés útja. - Művtört.Ért. 1971.1.sz.23-30. l.

29. l.

Márffy Ödön

nevét említi az 1930-as évek képzőművészeti képének fe lvázolásakor

Haulisch Lenke: Paizs Goebel Jenő művészi kibontakozásá nak évei. - Művtört.Ért. 1971.1.sz. 11-22. l.

11. l.

Maffy Ödön
festő

1939-ben rendezett a Nemzeti Szalonban a 18 magyar művész kiállítását.

Pataki: Farkas István 13.
Corvina 1970.

Márffy Ödön

festő

~ vól: Zolnay László: M. Ö.

Bp. 1966.

Magyar műv. tört. 8. Szod.

Képzőmű. Kiad. 1971.

Márffy Ödön
festő

Gulány Lajos arcképe,
1907
Repr.

Magyar mův. tört. 8. 38. k.
Képrőmův. Kiad. 1971

Márffy Ödön
festő
/1878–1959/

A „Nyolcak" tagja.

Magyar műv. tört. 8. 34.
Képzőműv. Kiad. 1971.

Márffy Ödön

Martyn Ferenc legújabban az ő stílusómat rokon műveket kèsszètett.

Németh szerzés: Modern magyar művészet, Corvin 1968

127.l.

Márffy Ödön
festő

Az I. V. H.-ban hadifestőként

vett részt.
1967-ben a székesfehérvári a gres ham
és körékiállításon szerepelt.

Dérényi Iván: Vass Elemér
Látóhatár, 1970. I–II. 157.

Maffy Ödön
festő

A KUT tagja volt.

Dévényi Iván: Nyergesi János
Látható, 1969 IV–X. 23.

Márffy Ödön
festő

A „Nyolcak" csoportjákon tartozott.

Modern díszleteket tervezett a „Thália" színháznak.

~~[illegible]~~

Passuth Krisztina: A Nyolcak forradalmasító törekvése
Kis Írás, Bp. 1968. X. 106.–107

Márffy Ödön festő M.D.K.

Tájkép lovakkkal, 1940-es évek vége. MNG

Önarckép, 1947 elött. MNG

Tükrös csendélet, 1930-as évek vége, Gegesi Kiss Pál tul.

Sziklás vizpart, 1940-es évek, Márffy Ö-né tul.

Kilátás a kertbe, 1945 után, "

Fehér ló, 1940-es évek eleje, "

Zolnay László: Márffy, Bp. 1966. 30. l.

Márffy Ödön festő M.D.K.

Fasor, 1945 után, Márffy Ö-né tul.
Gyümölcshordó lány, 1945 u. MNg
Viharos táj, 1945 után, Gouche, Győr Tóth Kálmán t.
Lovas, 1950-es évek, Márffy Ö-né tul.
Lovak a Balatonnál, 1945 után, "
Tó partján, 1947 után, "
Önarckép, 1954. "
Almaszüret, / vázlat/ 1949-1950, olajtempera, MNG

Lás Zolnay László: Márffy , Bp. 1966 30. 1.

Márffy Ödön festő M.D.K.

Abla k, 1929 elött,elpusztult
Csinszka, 1920-as évekő.eleje, lappang
Körtés csendélet, 1930-as évek eleje, lappang
Csipkekendős nő, 1930-as évek eleje, MNG
Női akt, 1920-as évek közepe, Gegesi Kiss Pál tul
Tájkép, 1930-as évek közepe, MNG
Csinszka , 1933 e. Márffy Ö-né tul.
Lovak, 1930-as évek vége, Gegesi Kiss Pál tul.
Kioszkban, 1920-as évek vége, Gegesi Kiss Pál tul

Zolnay László: Márffy, Bp. 1966 30. 1.

Márffy Ödön festő M.D.K.

Konstruktiv táj, 1918 elött. Márffy Ö-né tul.
Erdei ut, 1910 k. MNG
Kosztolányi Dezsőné arcképe, 1920 elött. K.D.né
Feket váza, 1927. Lappang,
Tango Egisto arcképe, 1918 . Márffy Ö-né tul.
Csendélet, 1930-as évek vége, MNG
Fekvő Zdenka, 1930, MNG

Zolnay László: Márffy, Bp. 1966. 29.l.

Márffy Ödön festő M.D.K.

Pletyka, 1906 k. Márffy Ö-né tul.
Gyümölcsöstál, 1910 k. Dr. Gegesi Kiss Pál tul.
Gulácsy Lajos arcképe, 1907 . MNG
Női akt, 1911. Kaposvár, Rippl-Rónai Muz.
Akt, 1910. k. Garzó Gyula tul.
Régi váci vám. 1911 elött. MNG
Fekvő akt, 1913. Márff y Ö-né tul.
Konstruktiv ö narckép, 1914 k. MNg
Zolnay László: Márffy, Bp. 1966. 29.1.

M.D.K.

Márffy Ödön festő

1912-ben megbizást kap a III. Kiscelli uti iskolaépület egyik hatalmas falfelületének freskálására.
Hármas akt, c. képet felszabdalták, egyik darabja a kaposvári muzeumban került.
1914-ben képei eljutnak Amerikába.
Buffaloban néhán grafiájának sikere van.
1914-ig festette legszebb aktképeit
A háboru kitörésével a Nyolcak csoportja megszünik.
Zolnay László: Márffy, Bp. 1966. 12.1. /

Márffy Ödön festő

Fekvő akt,

Az 1914-es világháborut végigharcolta, és mint a csász. kir sajtóhadiszállás festője végigfestette. Lovastüzér hadnagyként szolgált.

A sajtóhadiszállás kiállitásain 1917-1918, bemutatja harctéri alkotásait.

Az oktoberi polgári forradalom Nemzeti Tanácsa a Tanács festőtagjává választja.

Zolnay László: Márffy, Bp. 1966. 12-13.l. /

Márffy Ödön festő

AXKárolyi-kormányXX
1919 máj. 31-én a Müvészeti Direktórium megbizza a balatonfüredi Müvésztelep vezetésével.
Világháborus képei a Hadviselt Müvészek kiállitásán a Mücsarnokban, 1919. márc.
Müvészfejek, pasztell, ceruza, repr. MNG
A forradalmak esztendéjében kezdett foglalkozni grafikával .

Zolnay László: Márffy, Bp. 1966. 14-16.l. /

Márffy Ödön festő

Ezidőben mélyül barátsága Adý özvegyével Csinszkával.
Özvegysége idején a Feiks Jenő -féle szabadiskolában tanult.
1920-ban feleségül veszi Csinszkát.
Ezidőben a Dráva utcában a 12. sz. alatt van műtermem.

Zolnay László: Márffy, Bp. 1966. 16.1. /

M.D.K.

Márffy Ödön festő

Illusztrációk Petőfi Salgó és Szilaj Pista c. művéhez,
Kőrajzok a Kner nyomda "pokapiszis-kiadványához.
A világháboru után első gyüjteményes kiállitása a Magyar Studio Dorottya utcai kiállitótermében. 97 kép,
Ezidőben készül Kosztolányiné arcképe,
Zolnay László: Márffy , Bp. 1966 16.1. /

M.D.K.

Márffy Ödön festő

Csinszka-portrék,
Ódry Árpád arcképe, 1914
Tango Egisto olasz karmester arcképe, 1918.
Csinszka, pasztell, akvarell, kréta, ceruza, MNG
Lugas, pasztell, akvarell, repr. MNG
Szerepel az 1926-os KUT -kiállitásaon,
Női akt, pasztell, ceruza, akvarell, repr. 1926

Zolnay László: Márffy , Bp. 1966 20.1. /

M.D.K.

Márffy Ödön festő

1924-től a KUT megalapitásától 1938-ig ismételten megválasztott elnöke.
1927. KUT-kiállitás,
1928 , gyüjteményes kiállitás a Nemzeti Szalonban,
Kertben, 1925,
Nyáresti társaság, 1927,
Fekete váza, 1927,

Zolnay László: Márffy , Bp. 1966 21-23.l. /

M.D.K.

Márffy Ödön festő

1928-ban New York-ban mutatja be müveit.
" Washingtonban " "
Felépii müte mes villáját a Szamóca utcában a Diósárok felett.
1933-ban Csinszka halála gyógyithatatlan sebet üt rajta.
Müvei kiállitásaon 1931,1940. Belgrád,
Zolnay László: Márffy , Bp. 1966 22-23.l. /

M.D.K.

Márffy Ödön festő

1933. kiállitás Münchenben,
1934, Velencei Biennále,
Évente résztvesz a KUT kiállitásán,
Gyümölcsöstál, pasztell, tus. repr.
1938-ban megválik a KUT elnöki tisztétől.
Az ostrom alatt számos képe elpusztul
Két keze munkájával hozza rendbe a romos villát
Zolnay László: Márffy , Bp. 1966 23-25.l. /

Márffy Ödön festő M.D.K.

Három héttel a felszabadulás után képeivel már részt vesz a felszabadult Budapestnek talán legelső képzőművészeti kiállitásán.
1945, márc. 15-én a Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészetk Szabad Szervezetének rendezésében nyilik meg a kiállitás az Ernst Muzeumban.
Ettől fogva 1959-ben 81 éves korában bekövetkezett halálig tegékeny elkotómunkában tölti életét.
Zolnay László: Márffy, Bp. 1966. 25.1. /

Márffy Ödön festő M.D.K.

Gyümölcsszedők,

Önarcképek,

1946-ban a kormány az állami nagy aranyéremmel tünteti ki,

u óbb az érdemes müvészek sorába iktatják.

Nagyobb tanulmányutat tesz Itáliában és Svájcbanó

Tanácstaggá és a Magyar Függetlenségi Népfront képviselőjévé választják.

Zolnay László: Márffy, Bp. 1966. 25-26.l. 6

Márffy Ödön festő M.D.K.

1948, képei a velencei Biennálén,
1946, 1949 gyüjteményes kiállits,
1958. retrospektiv kiállitás az Ernst Muzeumban,
Élete utolsó éveiben Moszkvában és Varsóban mutatják be müveit.
Komor hegyekben,
Lovaskompoziciók,
Comoi borulás,
Zolnay László: Márffy, Bp. 1966. 26.1. /

Márffy Ödön festő M.D.K.

Akt, pasztell, repr. lappang.

Zolnay László: Márffy, Bp. 1966. 27.1.

Márffy Ödön festő M.D.K.

Tavasz, 1940-es évek, repr.
Csinszka utolsó arcképe, 1933 alött, repr.
Nő kutyával. 1930-as évek eleje, repr.
Gyöngynyakékes nő, 1930-as évek eleje, repr.
Krudy Ilona arcképe, 1935. repr.
Evezősök. 1933 elött. repr.
Szobabelső, 1944. repr.
Tájkép lovakkal. 1940-es évek vége, repr.

Lás Zolnay László: Márffy . p. 1966 26-33. l.

Márffy Ödön festő M.D.K.

Lovak a Balatonnál, 1945 után, repr.
Tó partján, 1947 után, repr.
Önarckép, 1954. repr.
Alamszüret, / vázlat / 1949-1950. repr.

Zolnay László: Márffy, Bp. 1966. 43-46. kép

Márffy Ödön festő M.D.K.

Körtés csendélet. 1930-as évek eleje, repr.
Csipkekendős nő, 1930-as évek eleje, repr.
Női akt, 1920-as évek közpe, repr.
Tájkép. 1930-as évek közöpe, repr.
Csinszka, 1933 elött, repr.
Lovak, 1930-as évek vége, repr.
Kioszkban. 1920-as évek, repr.
Teraszon. 1930-as évek repr.

Lás Zolnay László: Márffy , p. 1966 18-25. l.

Márffy Ödön festő M.D.K.

Pletyka, 1906 k. repr.
Gyümölcsöstál. 1910 k. repr.
Gulácsy Lajos arcképe, 1907, repr.
Női akt, 1911. repr.
Akt, 1910 k. repr.
Régi váci vám, 1911 elött, repr.
Fekvő akt, 1913. repr.
Konstruktiv önarckép, 1914 k. repr.
Konstruktiv táj, 1918 elött, repr.
Lás Zolnay László: Márffy, Bp. 1966 1-9. kép

Márffy Ödön festő M.D.K.

Erdei ut, 1910 k. repr.
Kosztolányi Dezsőné arcképe, 1920 elött, repr.
Fekete váza, 1927. repr.
Tango Egisto arcképe, 1918. repr.
Csendélet, 1930-as évek vége, repr.
Fekvő Zdenka, 1930. repr.
Ablak, 1929. elött, repr.
Csinszka, 1920-as évek elött, repr.

Lás Zolnay László: Márffy , p. 1960 10-17. kép

M.D.K.

Márffy Ödön festő

Müvével gyarapodott a Galéria állománya .

Gulácsy Lajos portréja

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1957-58-as évben 198.1.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Hárffy Ödön

Kiállítása lesz a zebegényi könyvi Múzeumban

Magyar Hírlap 1969 II. 3.

Márffy Ödön

a gödöllői, volt királyi kastély művészetelep céljaira való átengedését kérte a Tanácsköztársaság idején.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./ 8. l.

Márffy

...a képzőművészetben... szecesszió, impressionista és konstruktivista irányok torlódtak egymásba. A naturalista, s impressionista iskola művészei (Ferenczy, Rippl-Rónai) még termékenyek, de 1909-ben az Impressionisták és Naturalisták köréből már Cézanne-sa tekintve válik ki egy csoport, a Nyolcak társasága (Kernstok, Márffy, Pór Bertalan, Tihanyi Lajos stb.

Czine Mihály: A modern polgári irodalom kibontakozása 1905-1918

Jelenkor XII. évf. 1. sz. 1969. jan. 11. l.

Márffy

A csoport tagjainak mindegyike ismerte és szerette Adyt, többen barátai is (Kernstok, Czigány, Márffy elsősorban). 1905-06 táján mindannyiap megjárták Párizst, megülték Ady párizsi éjszakáinak asztalait; később a pesti Három Hollóban vagy a Palermóban ugyanúgy...

Bodri F.: Passuth Krisztina Nyolcak könyvének margójára.
Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1969. dec.

MDK

Márffy Ödön

Saamóca utca, vf.

Hüvösvölgyi táj, vf.

Felszabadult Bp. müvészete. N.Szal. 1960.

Mórffy Ödön

műveinek e kiállításon való hiányát említi sajnálattal. a cikkíró.

Exposition d'Art Hongrois Contemporain, Paris, 1949?, katalógus 51.
(é.n)

Márffy Ödön
festő

MDK

1910 körül kiállításon szerepelt
Egry Józseffel, Czigány Ödön-
nel.

Bakó Miklós: Ferenc Beck Kálmán
Művészet, 1969. április - 12 lap

Márffy Ödön

a Tanácsköztársaság idején a művészeti direktórium által létesített balatonfüredi művésztelepen dolgozott.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri utmutató 1./ 8. l.

MDK

Márffy Ödön festő

KUT...kiáll. Képzőművészet 1929. 17.sz. 51 l.

MDK

Márffy Ödön

Szinyei emlékünnepély, Szinyei Társ. Akadémia.
1941. febr.

Márffy Ödön MDK

Fekvő nő, repr.

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Mártfy Ödön

Pekvő nő, Tegr.

Márffy Ödön MDK

Nővérek

Balkonon

Este az asztalnál

Kékruhás hölgy kutyával

Műcsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

Márffy Ödön, festő MDG

A Nyolcak egyike.

Rónai Gyula: A politikus népség 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. okt. 31.

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

nevét említi:

Bencze Gyula: Képzőművészetünk tegnapja, jelene, fejlődésének néhány kérdése

Művészettörténeti Értesitő, 1965. XIV.évf. 3.sz.

229. old.

Márffy Ödön MDK

Csendélet, olf.

Ut, olf.

Szürkeruhás nő, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Márffy Ödön MDK

Gondolkozó, repr.

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

MBK

Márffy Ödön

Önarckép

Olasz táj

Sziklás táj

Tengerszem

Szinyei Társ. X.kiáll. N.Szal. 1948. febr.

MDK

Márffy Ödön

Szinyei Társ. X. kiáll. N.Szal. 1948. febr.

MDK

Márffy Ödön

Csók István, Lux Elek és Márffy Ödön kiáll. az Ernst-Muzeumban. Képzőművészet 1928. febr. 7. sz. 44.l.

Márffy Ödön MDK

Szüretelők, olf.

Műcsarnok 1950. I.Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Márffy Ödön,festőművész/1878-1959/

A Nyolcak csoportjához tartozott.89.o.

M.Kiss Irál: Művészetről mindenkinek,Corvina,Budapest,1966

Marssy Ödön

MDK

Márffy Ödön

A "Cremerie"-ben, temp.

Az "Amateur", temp.

Két oldalról világitott szoba, temp.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Zöld szoba, temp.

Borult hangulat, paszt.

A "Boulevardon", paszt.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Cremerie

Parkrészlet

/Y/.: Márffy és Gulácsy kiáll. Az Ujság 19o7. márc. 27.

MDK

Márffy Ödön

Flamand korcsmában, temp.

Vörös szoba, temp.

Zöldtapétás szoba, temp.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

m.e.: Vaszary János a progressziv művészetről, a fiatalokról és a legfiatalabbakról. Az Est 1925. febr. 27.

Márffy Ödön MDK

Castelnuovo, olf.

Fürdő nők, olf.

Tájkép, olf.

A tábor, olf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt Művészek kiáll.

M.D.K.

Márffy Ödön

A nagy aranyérem nyertese és ebből az alkalomból interjut ad Fehér Rózsa ujságirónak, aki beszámol arról, hogy az Ernst Muzeumban legutóbb rendezett kiállitásán harminc képét vásárolták meg .

Szinház, Bp. 1947. febr. 12-18. III. évf. 7. sz.

M.D.K.

MDK

1/.

Márffy Ödön festöm.

A Társaság a müvészt a Szinyei-tájképpel tüntette ki, egyszersmind általános munkásságának elismerését ebben a hangsulyozott formában óhajtotta kifejezni.

gyar Müvészet. 1931. 51.l.

MDK

Márffy Ödön

Örményi M.: Rajongó levél - képekről és szobrokról.
Magyar Nők Lapja 1942. márc. 1. 13.1.

MDK

Márffy Ödön

A velencei magyar kiállitás. Ország-Világ 1909. 237.l.

M.D.K.

Márffy

A képzőművészeti Társulat városligeti kiállitásán szerepel müve. Herman Lipót: "Ez is megtörténhetett..." cimmel ir a tárlatról, ahol a különféle művészeti irányzatok kerültek egymás mellé.

Szinházi Élet. Bp. 1934. május 13-19. XXIV. évf. 21. sz. 54-55. lap.

.D.

MDK

Márffy Ödön

Márffy Ödön két képpel volt képviselve a berlini Secessio helyiségében rend.kiallitason. Megnyilt 1910.febr.5.-én.

Petrovics Elek: Hazai krónika.

Művészet,1910. 218-222.lap

MDK

Márffy Ödön festőm.

komoly művészete is képviselve volt müveiáltal.

Budai Vigadó. - Magyar karácsonyi vásár Budán.
Az Est. 1937.dec.14.

Márffy Ödön festő M.D.K.

Francia példák hatottak rá

Kampis Antal: A képzőművészetek története 734.

A Kulturs Világa Kp. 1963.

Márffy Ödön festő M.D.K.

A Nyolcak művészcsoport tagja

Kampis Antal: A képzőművészetek története 733.
A Kultura Világa „p. 1963.

MDK

Márffy Ödön

Tájkép, olajf.
Önarckép, tempera

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum kiáll.-nak katalogusa. 1937. Jan. Nemzeti Szalon.

MDK

Márffy Ödön

Önarckép, olajf.
Tópartján, "
Lovas kompozició, olajf. Mgt.

Nemzeti Szalon. Kut. 1942.nov.

MDK

Márffy Ödön, festöm.

szinköltészete hallatlanul megkapó. /Petrovics jugoszláv államtitkár vélemény, ki jelen volt a KUT anyagának zsürizésén.

Petrovics jugoszláv államtitkár a zsürizésen elmondott véleményéből.

KUT 1927.II.évf. 1.sz. 15.1.

MDK

Márffy Ödön, festöm.

Vaszary Jánossal közösen alapitották meg a Képzömüvészek Uj Társasága c. egyesülést.KUT.

Meghalt Vaszary János,.
Népszava. 1939.ápr. 2o. 8.1.

MDK

Márffy Ödön, festöm.

Vaszary Jánossal közösen alapitotta meg a Képzömüvészek Uj Társaságát.-KUT.

Meghalt Vaszary János festömüvész.
Uj Magyarság. 1939. ápr. 2o.

MDK

Márffy Ödön

Dutka M.: XX. századi müvek a bpesti magángyüjtemények ből a Nemzeti Galéria uj kiállitásán. Magyar Nemzet 1963. jul. 7. 8.l.

Márffy Ödön festő M.D.K.

Berény párizsi baráti köréhez tartozott.

több közös kiállítás rendeztek.

1909 végén uj Képek címmel a Könyves Kálmán kiállító helyiségben,

majd összetartozásukat NY"lcak elnevezéssel is demonstrálták.

Szíj Béla: Berény Róbert, Bp. 1964. 8.l.

Márffy Ödön festő

.D.K.

Kerpely Jenő gordonkamüvész portréja,

Szij Béla: Berény Róbert Bp. 1964. 12. 1.

Mássy Ödön

Párizsi tartózkodásakor Ady barátai Zöld Tartozok ~~Portrét Kémitett Adyról~~ – Adalékok a nánadfordulé m. irod. és zépz. – kapcsolatáh. c. cikkből ... 1913-as Évf.-ban a Nyugat Zöld egy zajzát.

Irodalomtörténeti közlemények

1963, 51 l, 52 l. Németh Lajos

MDK

Márffy Ödön

Müvészet 1910. 94.l.

MDK

Márffy Ödön

Elkészült Csinszka siremléke. Az Est 1937. jun.27.

Márffy Ödön MDK

Női akt, olf.

Műcsarnok 1915. tavaszi kiállitás

Martin Odon

Nöl etc., etc.

Márffy [Ödön], festő MDK

Czeizing L. és D. Fehér Zsuzsa
Művészek c. Könyvében szerepel.

D. Fehér Zsuzsa: Kis képeskönyv nagy
művészekről 16-17.

A KÖNYV, Ap. 1963. július III./7.

01

MEK

Márffy Ödön, festöm.

A Duisburger Zeitung -on kivül egy másik kritika is dicsérön emliti.

r.m.: A KUT németországi kiállitása.
KUT.1927.II.évf. 1.sz. 16.1.

Márffy Ödön, festő M Dk

A Nyolcak művészcsoport tagja.

-: A decemberi rejtvények megfejtése 34

Család és iskola, Bp. 1964. január XV/1.

Márffy Gödön, Jestő MDK

Szerepel a tárlaton

– : Műgyűjtők képei a Nemzeti Galériában

2.

ESTI HIRLAP, Dp. 1963. jún. 29.

MDK

Márffy Ödön. festöm.

a tájképfestésben korántsem spacializálta magát. A Tamás-galériában 1930 dec.-ben rendezett ujabb kiállitásával ennék jelét is adta, a mikor a cirkuszi életből vett jelenetekből mutatott be egy sorozatot. Eddigelé a tájképein felül talán ezek voltak legkiérettebb, legnemesebb dokumentumai.

Magyar Müvészet.1931. 51.l.

Márffy Ödön festő M .D.K.

/ é878-1959/

a "Nyolcak" müvészcsoport alapitó tagja

Szij Béla :Be ény Róbert életutja a gyermekévektől a berlini emigrációig 115.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. Bp. 1963.

M.D.K.

Márffy Ödön

Földi Mihály: „Találkozásom Földi Mihállyal" c. novellát illusztrálta.

Szinházi Élet. Bp. 1929. dec. 22.- XIX. évf. 52. sz. 118-121. lap.

MDK

Márffy Ödön

Önarckép c.festm.Repr.
/ A Képzőművészek Uj Társasaga kiallitasaból./

Magyar Művészet,1925.1.sz.38.l.

MDK

Márffy Ödön

Artner T.: Műgyűjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 31.

Márffy Ödön
festő

M.D.K.

Méltatás

-

Patakay Dénes: Berény Róbert kiállítása
Művészet, 1964. március – 41 lap

MDK

Márffy Ödön

"Az anya" c. festményével gyarapodott 1926-ban a Szépm.Múz.modern képtara.

Cikk: A Szépm.Múz.gyarapodása 1926-ban.

Magyar Művészet, 1927.2.sz. 111.l.

mak

Márffy Ödön

részt vett a Művészház kiállításain.

Lévényi Iván Dokumentumok Molnár Ferencről
Alföld 1963 10. sz
78.L

mdk

Márffy Ödön

fekvő akt e. műve a kiállításon.

| N. Galéria |

— dor XX Századi Magyar Művészet
Népművelés 1963, 8.11

33. l

MDK

Márffy Ödön

Gyümölcs csendélet. Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa. Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

mdk.

Márffy, Edvi-Illés és Mikus

a „mives mester" megjelölést kapták D Feler Szuzca könyvében

Dévényi Iván Kit könyv A XX század magyar képzőművészetéről

Jelenkor, 1963, 11. sz

1103. l.

Melk.

Márffy -

„a festő Álmaszüret" c. kompozíciója nem keltett „megfelelő viszhangot"

(Kritika)

Dévényi Iván. Kél könyv a XX Század Magyar Képzőművészetéről.

Jelenkor 1963. 11. 7. 1103.

Márffy, Bernáth, Barcsay, Czobel, Ferenczy B. Pátzay Vedres.

D Fehér Lenzsa mostani Kassák L. régebbi könyvében egyaránt szerepelnek

Dévényi Iván. Két könyv a XX. század magyar képzőművészetéről

Jelenkor 1963, 11. sz

1103. L

Márffy Ödön festő M.D.K.

Müve szerepel Oltványi Imre gyüjteményében, melyet 1936-ban szülővárosának Bajának adományozott

Oltványi-emlékkiállitás Baján

Magyar Nemzet 1963. szeptember 10. 4.l.

Márffy Ödön festő M.D.K.

A "Nyolcak" Művészcsoport tagja.

Genthon István: Magyar művészet a századforduló idejé
Bp. 1962. 41. l.. 4 .l.

Márffy Ödön festő M.D.K.

Almaszüret.

Cheising Lajos-D. Fehér Zsuzsa: Művészek Bp. 1963.

130.1.

Márffy Ödön festő Mó D.K.

/ 1878-1960/

1958. Kiállitása az Ernst Muzeumban.

Szemét elberitttta a hályog.

A "Nyolcak" müvészcsopert tagja.

Gyümölcsszedők.

Ady halála után , annak özvegyét vette nőül. /Csinszka/

Önarcképek.

Czeizing Lajos-D. Fehér Zsuzsa: Művészek Bp. 1963.

/ 125-130.1.

MDK

Márffy Ödön

-ie.:A mai lakás diszitőművészete.Évadnyitó kiáll. a Tamás Galériában. Pesti Napló 1937. szept. 26.

MDK

Márffy Ödön

Lakást diszitő kiállitás. Nemzeti Ujság 1937. szept. 26.

MDK

Márffy Ödön

Rajz, repr.

Pesti Napló 1931. dec. 25. 54.l.

mdk

Márffy Ödön

Evezősök e. műve

reprodukció

L-y S-r Muzeumi Séták

Népművelés 1963. 10 sz 30,31. l

Márffy Ödön festő M.D.K.

hagyatékából 8 darab került a Galéria grafikai gyüjtemé-

ményébe.

Csongeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1960-1961-es évben 159.1.
A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. p. 1963

Márffy Ödön festő M.D.K.

mint a balatoni művésztelepen dolgozó és proletár művésziskola vezetésével megbizott művéz ,mütermét a Közokt. Népbiztosság utasitására az Orsz. Lakóbizottság mentesiti

Szij Béla :Berény Róbert életutja gyermekéveitől a berlini emigrációig

121.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 196

Márffy Ödön MDK

Tavasz, olf.

Mücsarnok 1944 Székesfőv. Képtár Jub. Kiáll.

Márffy Ödön, festő

Zolnay László tanulmánya mutatja be Márffy Ödön festészetét. (A Művészet Kiskönyvtára.)

Falus Róbert: Könyvszemle

7

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. febr. 17.

Márffy Ödön
festő

M.D.K

A „Nyolcak" festőcsoport alapító tagja volt.

Dercs Zsófia: Berény
Művészet, 1963. Október – 12 lap

Márffy ödön festő M.D.K.

1954-ben minden fellelhető Ady-dokumentumot átadott A Magyar Tudományos Akadémiának.

1959. december 10-én temették a farkasréti temetőben

Ruffy Péter: Csinszka hagyatéka

Magyar Nemzet 1963. julius 21. 7.1.

MDK

Márffy Ödön, festőm.

Ferenczy Béni szobrászm.kortársa.

74. Csinszka. A müvész felesége. Szén és akv.
75. Kerti szék. Akvarell.
76. Önarckép. "

Müvészház./Künstlerhaus/.Bécs.1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm. kiáll. Kat. 79.l.

MDK

Márffy Ödön, festőm.

Ferenczy Béni szobrászm.kortársa.

1928-ban Washingtonban és New Yorkban állitott ki.
Retrospektiv kiállitás működéséről: 1958.Ernst-Muz.
Budapesten. - Ez a kiállitás egy részében Varsóban
lett bemutatva 1959-ben.

72. Kompozició. Cer. és akv.
73. Gyümölcscsendélet. Akvarell.

Művészház./Künstlerhaus/.Bécs.1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzőm.Kiáll. Kat. 79.l.

MDK

Márffy Ödön, festöm.

Ferenczy Béni szobrászm.kortársa.

Szül.1878.Budapest, megh. 1959.Budapest.
Párisban a Julián-Akadémián tanult, majd a Szépmüvészetek Iskoláján Párisban.Elsöizben Párisban1906-ban a Salon d'Automne-ban/Tavaszi szal./ állitott ki. Nuda pesten 1907-ben állitott ki és elnyerte a Ferenc József jubileumi - dijat.

Müvészház./Künstlerhaus/.Bécs.1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat. 79.l.

MDK

Márffy Ödön, festöm.

Ferenczy Béni szobrászm.kortársa.

Ferenczy Károly felszólitására belépett a "MIÉNK" művészegyesületébe és 1911-töl alapitótagja lett a "nyolcak" csoportjának. 1924-ben Márffy alapitotta " KUT" nevü művészXXXXXXXXXXXX csoportot s annak elnöke volt. 1928-ban s utánna tönnizben az Ernst-Muzeu ban állitott ki, és a Tamás-Galériában, Budapesten.

Müvészház./Künstlerhaus/.Bécs.1963.
Ferenczy Béni szobrászm. kortársai körében.
M.Képzöm.kiáll. Kat. 79.1.

MÁRFFY ÖDÖN

Önarckép. Olaj 65x80.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat. Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

M.D.K

Márffy Ödön festő

6 marcképét mutatják be a kiállításon.

Cs. M.: Műgyűjtők képei a Nemzeti Galériában
Élet és Irodalom, 1963. július 27 - 8 lap

M.D.K.

Márffy Ödön

Feleségével Boncza Bertával együtt villájuk kertjében. Fénykép.

Szinházi Élet. Bp. 1927. juli 3-10. XVII. évf. 27. sz. 52. lap.

M.D.K.

Márffy Ödön

Fénykép a művészről és feleségéről "svábhegyi uj műtermének kertjében" címmel.

Szinházi Élet. Bp. 1927. juni. 26.-juli 3.
XVII. évf. 26. sz. 31. lap.

.B.K.

Pénzkép a művészről és felszégyeről "művészet"
új művészének kert jében" címmel.

Szinházi élet. Bp. 1927. junius 26.-julii 3.
XVII. évf. 26. sz. 31. lap.

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

hárlelős tájképeit szerző Marcke-mer „L'église de la Vierge de Bonn en hiver" c. képével hozza összefüggésbe.

Kr. Pssuth: Les "Huit". Acta Historiae Artium. Bp.1962. Tom.VIII. Fasc.3-4.

305. dd

Marffy Ödön

a Kut tovistagja és
elnöke.
Kut 1929. jan Eiáll.
7 nincs

Füstölő czüstből IX. 103

Márffy Ödön

Mucsarnok
1915. tav. kiáll. 87
1919. hadviselt mův. kiáll.
15–18.
haretéren nem volt.
1926. őszi kiáll. 129, 131, 132
133, 135, 136.
1927. magyar tag. 728, 730, 73, 742
1928. tav. kiáll. 126, 127, 128
Drava n. 12

Argaulidák domborművei III. 202.

Márffy Ödön MDK

A Nyolcak tagja. A konstruktiv irány első magyar képviselői.
1909. dec. első kiállitásuk a Könyves Kálmán Szalonban "Uj képek" cimen.
Együttes kiállitásuk / Czóbel B. nélkül/ 1911. ápr. a Nemzeti Szalonban.

DAVID KATALIN: A XX.század magyar művészete.
I. Konstruktiv törekvések.
Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960.73-89.l.

77.l.

MDK

Márffy Ödödn, festö

Kertész.

Az Ernst-Muz.kiállitádai CXLVII. Munkácsy-Céh VI. sors.egybekötött repr. kiáll. Bp.1934 május. Kat. 11.l.

Márffy Ödön festő.

1878.nov.3o. Budapest. Páris.

Az anya. Olaj.
Virágcsendélet. Olaj.

Szépmüvészeti Muzeum Uj Magyar Képtárának Kat.
Bp. 1928. 18 l.

MDK

Márffy Ödön, festö

Té.i tájkép.

OMKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. kiáll.
Bp.1937.ápr.29.-jun.2o. K at. 7.l.

Márffy Ödön
festő

M.D.K.

Műveiből a pécsi múzeumban
is van.

Gradi Dóra: A pécsi Janus Pannonius Múzeum képtára
Művészet, 1960. október.

MDK

Márffy Ödön

Öreg kertész

loo év festészete. Szalmássy Gal. kiáll. 1948. jan.

MDK

Márffy Ödön

Kertben

loo év festészete. Szalmássy Gal. kiáll. 1948. jan.

MDK

Márffy Ödön

Kertben

loo év festészete. Szabmássy Gal. kiáll. 1948. jan.

Márffy Ödön /1878-1959/ MDK

festő
Párizsban tanult, a "Nyolcak" tagja.

175.o.

Mednyánszky 1915 jan 22-én nézta meg rajzait "egyéni minden izében, de még forrongás, a bevégzettlenség benyomását teszi, valami még hiányzik a dolgokból."

120.o.

Mednyánszky László naplója. Bp. 1960.
/Szerk. dr. Brestyánszky Ilona/.

MDK.

Márffy Ödön festő

Cserepes Istvánnal együtt tartott kiállítást.

M. Abonyi Aranyi: Emlékezés Cserepes Istvánra - 7 l. Művészet, 1960. Sept.

Márffy Ödön MDK

A Nyolcak 1911es kiállitásának katalogusa ir a "kiállitás négy magáért való és nem állami, vagy közigazgatási megrendeléssel kezdeményezett nagy kompoziciójá."-ról. S itt Berény Róbert, Kernstok Károly, Márffy Ödön, Pór Bertalan munkáira céloz.

DÁVID KATALIN: A XX.század magyar művészete.
I. Konstruktiv törekvések.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp. 1960. 73-89.

79.l. és 88.l. 8. jegyz.

MDK

Márffy Ödön

A Nyolcak-nak a Nemzeti Szalonban 1912. novemberében rendezett kiállitásán csak négyan vettek részt/Czóbel,Czigány,Kernstok,Márffy Ö./ és meghivottként Fémes Beck Vilmos.

DÁVID KATALIN: A XX.század magyar müvészete.
I. Konstruktiv törekvések.
Müvészettörténeti tanulmányok. Bp.1960.73-89.l.

77. l.

Márffy Ödön

MDK

számára a mozgalom nem volt alapfontosságu. "...megmutatta, hogy a civilizáció ugyan üvegházi termékké alakitja az embert, de ezzel nem hozza vissza az elvesztett paradicsomot. Azonban ez a felismerés sem a társulás gondolata, hanem a magányosság felé vezetett."

MESZLÉNYI ARPÁD: Vajda Lajos és az "Európai iskola". Művészettörténeti tanulmányok. p.1960. 215-219. l.

217.1.

MDK

Márffy Ödön

A Müvészeti és Muzeumi Direktorium a Balatonfüreden létesitendő müvésztelep részére 25000 koronás javadalmat javasol, mert "Márffy Ödön, Pór Bertalan és Ferenczy Béni az akcióban való részvétele biztositja az ügy komolyságát." 1919 máj. 22.

62-63.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

MDK

Márffy Ödön

Lovas kép, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec. 19.1.

MDK

Márffy Ödön

Téli táj, of.

Horthy jub. kiáll. MNGm. 1939. dec. 19. 1.

MDK

Márffy Ödön

Szobában télen, of.

Magy.Művészetért kiáll. r. Műcs. 1940. febr.

7. l.

MDK

Márffy Ödön

Gyümölcsök, of.

Magy.Müvészetért kiáll. r. Mücs. 1940. febr.
7. l.

MDK

Márffy Ödön

Uj magy. Képzőm. Főv. Képt. vándorkiáll. 1948. jun.
PÖG. bevez. tanulm.

12.1.

Márffy [Ödön], festő MDh

Képzőművészetünk legnagyobb értékei közé tartozik.

R.: Egy albumra 9.l

Népszabadság, Sp. 1960. nov. 27

Márffy Ödön festő

M.D.4

Munkából Békéscsabán a kiállításon bemutattak.

– 41 l.

Művészet, 1961. január. – 1 szám.

Márffy Ödön, festö

Öböl.
Virág vázában.
Fekvö nö.

B.p.Mücs.-OMKT Nemz.Képzömüv.kiáll./Rend.M.Kir.Vall.-
és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 32.1.

Márffy Ödön MDK

Szinyei Merse Pál jubiláris kiállitás /1945/:

"Csendélet" olajf.

"Fenyő lombok" olajf.

"Kertben" olajf.

"Önarckép" olajf.

M.Heil Olga - Kiss Dezső - Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l
/da 228.l.

MDK

Márffy Ödön festő

j.j: Őszi tárlat a N.Szal.ban. Pesti Hirlap,
1942. okt. 1o. 6 l.

Márffy Gödön, festő MDK.

Nemrégiben, az elmúlt napokban
zárult Márffy Gödön festményei-
nek kiállítása
Varsóban

—: Magyar képzőművészeti kiállítások külföldön

Népszabadság, 3p. 1959. febr. 22. 7. l.

† MOK

Máriffy Ödön

megh. 1959 dec.

X - án

3 -

+

Márffy Ödön

Festo

Gentmüeml.

94.1.

zoló igazolványról, míg a tüzkereszteseknél az eredeti igazolvány
sziveskedjék. A rokkant postautalvány szelvényeket, valamint a no
Központi Illetményhivatal címére postára adni, hogy azok a junius
végett legkésőbb 1943. évi április hó 30.-ig a Központi Illetményh

A járadék nélküli hadirokkantak stb. igényjogosultságuk
szabályszerüen kiállitott "Hadigondozási igazolvány"-nyal tartozn

Abban az esetben, ha a fizetési jegyzéken csak egy alk
tüzkereszt igazolvány másolatát a községi előljáróság által kell

Budapest, 1943. évi április hó

539.

MDK

Márffy Ödön, festöm.

Gyermekfej. Repr.

Magyar Müvészet. 1926.

Márffy Ödön MDK

Csinszka utolsó arcképe

Kosaras leány

Mücsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

Márffy Ödön festő M.D.K.

Műve a kiállitáson

Perneczky Géza: A Nyolcak és aktivisták köre
Kiállitás Székesfehérváron
Magyar Nemzet 1965. október 23. 4.1.

MDK.

Márffy Ödön

Utalás francia müvészeti hatásokra

Vigilia 1966 jan.

Márffy Ödön MDK

Tükröződés

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

MDK

Márffy Ödön

Viharos táj, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

19 l.

Márffy Ödön MDK

Olasz táj, olf.

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Márffy Ödön

MDK

Arckép

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Márffy Ödön, festő MDK

Jellemző alkotások képviselik a tárlaton.

Artner Tivadar: Műgyűjtők kincsei a Galériában 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bu. 1963. júl. 31.

MDK

Márffy Ödön

Gondolkozó, repr.

Nemzeti képzőm. kiáll. 1935.

Márffy Ödön.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek törtpnete,kézirat,

Márffy Ödön
festő

M.D.K

Fekvő akt - jával kép riszli
művészélet.

Marosi Ernő: Magángyűjtők kiállítása a Magyar
Nemzeti galeriában

Művészet, 1963. november - 39 kep.

Márffy Ödön

MDK

Tanulmány a Hunyadi képzez, rajzok

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Márffy Ödön MDK

Hazatérő halászok, olf.

Műcsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Márffy Ödön MDK

Önarckép, olf.

Mücsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Márffy Ödön, festöm. MDK

Zdenka. Repr.

Nemzeti Szalon.

A KUT kiállitásából. 1929.

Márffy Ödön, festőm.

35. Lovasok a tóparton. Olf.

Alkotás Művészház - I.csop.kiáll. 1942. nov. 8-24.
Kat.

MDK

Márffy Ödön, festöm.

MDK

az oslói magyar kiállitást Hubay Andor festö-
müvész rendezte . Müveivel fentnev. is részt vett

Szépmüvészeti kiáll.-k. - Oslói magyar kiállitás.
? ? jan.7.

MDK

Márffy Ödön

Résztvett a magyar művészek belgrádi kiállításán, melyet a Cvijeta Zuzorics kiállítási csarnokban rendeztek.

Cikk: Magyar kiállitás Belgrádban.

Művészet, 1940. 33.sz. 47.l.

MDK

Márffy Ödön

"Kioszkban",olajfestm.

Magyar Művészhetek Reprezentatív Képzőm.
Kiáll.1947.Jan.Ernst Múzeum.Kat. 7.1.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.23.1.ó

Márffy Ödön.

első párisi utja.

Márffy Ödön beszél kortársairól és koráról.
jegyezte:Somogyi Árpád.1951.

Márffy Ödön
festő

M.D.K.

Az első világháborúba együtt
vonult be Kisfaludival

Lengyel Géza: Le nyolcvanéves Kisfaludi Stróbl
Zsigmondról.

Művészet, 1964. július – 3 oap

Márffy Ödön.

a "Nyolcak " Második kiállitásán 8 festménnyel szerepelt.

Bende J:
a Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Márffy Ödön.

Kiállitotta müveit az Ernst muzeom 1937-ben.

Bende :
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Márffy Ödön.

"UJ KÉPEK " kiállitásán részt vett. 1909-ben.

Bende J:
a Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Márffy Ödön.

A "Kut" által rendezett kiállitáson részt vett 1925-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat

Márffy Ödön.

A Képzőművészek Uj Társasága "Kut" 1924-ben alakult. M.Ö.volt első elnöke.

Bende J: A Képzőművészeti egyesületek története

Márffy Ödön.

Részt vett a Magyar Impresszionisták és Naturalisták által rendezett első kiállitáson 1908-ban.
Törzstag.

Bende J:
a Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.146.4.ó

Márffy Ödön.

Végh Gusztáv kikérdezéséből.
kikérdező:Széll Margit.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT

szövarch.23.4.ó

Márffy Ödön.

Kiállítása Amerikában 1928-ban.

Márffy Ödön beszél kortársairól és a korról.
jegyezte:Somogyi Árpád.1951.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.23.2.ó

Márffy Ödön.

Hogyan segitette Rppl Rónai, Márffy első kiállitásának anyagi sikerét.

Márffy Ödön beszél a kortársairól és koráról.
jegyezte: Somogyi Árpád.1951.

Márffy Ödön.

Gyüjteményes kiállitást rendezett müveiből az Ernst muzeom 1946-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Márffy Ödön.

A Helikon kiállitotta müveit 1922-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat

szövarch 20.- 216.lap

Márffy Ödön.

A Tamás Galéria kiállitotta müveit 1931-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Márffy Ödön.

1942-ben kiállitotta müveit a Tamás Galéria.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

szövarch 20.- 181.lap

Márffy Ödön.

Kiállitotta müveit a Nemzeti Szalon 1933-ban.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Márffy Ödön.

Az Ernst muzeom kiállitást rendez müveiből 1928-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

szövarch 20.-200.lap

Márffy Ödön.

Az Ernst muzeom kiállitást rendezett müveiből 1930-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Márffy Ödön MDK

Uton az Adria felé, ceruza

Mücsarnok 1918.Sajtóhadiszállás katalógusa

Márffy Ödön MDK

A matróz, ceruza

Mücsarnok 1918.Sajtóhadiszállás katalógusa

Márffy Ödön MDK

Torpedókilövőcső, szinesrajz

Hajójavitás, szinesrajz

Lovak hajóraszállitása, szinesrajz

Mücsarnok 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

Márffy Ödön MDK

Matrózmunka, szinesrajz

Micsarnck 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

Márffy Ödön · MDK

A Wippach völgyében, olf.

Műcsarnok 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

Márffy Ödön.

Az Ernst muzeom kiállitást rendez müveiből 1925-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Márffy Ödön.

A Magyar Impresszionisták és Naturalisták
Körének törzstagja 190-8ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Márffy Ödön.

A "Nyolcak Köre"-nek tagja.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Márffy Ödön

Genthon I.: Tizennyolc magyar művész kiállitása.
Napkelt 1934. 236-237.l.

MDK

Márffy Ödön

Önarckép, repr.

KUT. 1926 március 28. I.évf.1 sz. 2.1.

MDK

Márffy Ödön

Murányi-Kovács E.: Csendes ünnep a Nemzeti Galériában. Népszabadság 1962. jan. 17. 9.l.

Márffy Ödön festő M.D.K.

Művei a kiállításon

Női akt.

Dutka Mária: XX. századi művek a budapesti magángyűjteményekből a Nemzeti Galéria új kiállításán
Magyar Nemzet 1963. július 7. 8.l.

Márffy Ödön

Önarckép, 1930-as évek,
repr.

A Nyolcak és Aktivisták
Magyar Nemzeti Galéria, Bp. 1961.

Márffy Ödön

Álló akt, repr.

A Nyolcak és Aktivisták köre
Székesfehérvár, 1965.

Márffy Ödön

vöd

Gerlötei

...ir. városi Könyvtárszegyesület.

...z. Bizottsága
...ek.
Budapest.

...1913. sz. hivatalos iratára,
...lettel értesíteni, hogy a
...ottsága közleményeinek
...osi közkönyvtár részére
...kaptuk.
...özlemények I. és II. kötete
...meg, a teljesség érdekében
...I. és II. kötetéknek a városi
...gyanesak ajándékképen

MEGNYITJA:

POZSGAY IMRE
MŰVELŐDÉSI MINISZTER

1981. SZEPTEMBER 24-ÉN
16 ÓRAKOR

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
C.ÉPÜLET FÖLDSZINT

BARTÓK BÉLA

EMLÉKÉRE

Magyar Nemzeti Galéria

1981. szeptember – november

Márffy Ödön

Csinszka, repr.

Rabinovszky Máriusz

Révész István gyűjteménye. Magyar Művészet. 1936. 212. l.

Márffy Ödön

MÁRFFY ÖDÖN: VIRÁGCSENDÉLET

dezte első kiállítását a *KUT*. Miként nagy elődeiben, ebben az egyesülésben sem azt jelenti a nagy művészi együttesség, hogy az egyéni principiumok, egyéni felfogások és törekvések nivellálódjanak az egészhez. Éppen ellenkezőleg. Mint minden eszményi művészi egyesülésben, s ahogy az a *MIÉNK*-ben, a *Nyolcak*-nál s a *Művészház*-ban is történt, a *KUT* kebelében is szabadon alakulhat és fejlődhetik az egyéni felfogás. A jelszavak közös kényszerét ez a társaság tökéletesen negligálja és mégis az a súlyban oly jelentős művészi gárda, mely a *KUT* ezidei kiállításán együtt jelentkezett, a legegységesebb és — büszkén hirdetjük — a legértékesebb rétege a magyar művészek eléggé nagy tömegű társadalmának.

Ne legyünk kishitüek és kicsinyesek, vállaljuk önnön lelkiismeretünk előtt azt az erkölcsi bátorságot, hogy teljes szívvel merünk örülni ennek a gyönyörű eredménynek. Nem csinálunk titkot belőle, hogy a magyar művészet újabb történetében ezt tartjuk a legjelentősebb eseménynek. S ha most eszünkbe jut az első kiállítás, avagy a *KUT* megalakulásának akkor bizony szerény eseménye, amelyből, ime, a modern magyar művészet történetének egyik legszebb fejezete alakul ki, ne feledjük el azt sem, hogy — akár öntudatosan csinálták a jövőbe látással, akár öntudatlanul, ösz-

Márffy Ödön

1907-ben az Uránia ~~képke~~ műkereskedésben Gulácsy Lajossal állítki.

Szabadi Judit: Gulácsy Lajos Bp. 1969.

5..

Márffy Ödön

Ablak előtt, olajfestmény

Nemz Paraszt pár LDÓZSA
Králi Katalógus 1945 jún.

Márffy Ödön

Gyümölcsesendélet, olajfestm.

Nemz Parasztpárt DÓZSA
Králl. Katalógus 1945 jún.

Márffy Ödön

Lóidomítás, olajfestmény

Nemz Parasztpárt DÓZSA

Kiáll. Katalógus 1945 jún.

Márffy Ödön

Önarckép, olajfestmény

Magyar Képzőművészet
I. Kiáll. Katalógus 1946 Jú

Festészet, 1900-1919 - Önálló tablakép - Kompozicio

Márffy Ödön:
Kompozicio-terv
/A Müvészház kiallitásán, 1914/

MÚVESZET
XIII.évf.1914.
137-141.

Márffy Ödön

Gulácsyval közös kiállitása volt az Urániában, s ez más kiállitásokkal karöltve képzőművészetünk életében fordulatot jelzett.

Szij Béla; Egry József fitalkori munkássága Kiállitás Nagykanizsán; Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 19.l.

Márffy Ödön

ő

Uitz Béla a rajzaival az és más Nyolcak művészek képeinek rendjét továbbfejlesztette.

Bajkay Éva; Uitz Béla kiállitása a MNG-ban; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 197o, 22.l.

Márffy Ödön

A posztimpresszionizmus elsőként Szőnyi István művészetében jelentkezett 1919-ben, vele közel egyidőben 1920 körül Egry József, majd 1921 körül az egykori Nyolcakhoz tartozó Márffy Ödön képein tünt fel.

Pataky Dénes:Szőnyi lo.ol.d
Corvina 1971

Márffy Ödön

Nyeggesujfalun Kernstok Károly köré tömörülnek az egymástól elszigetelt irányzatok képviselői:Berény Róbert,Czóbel Béla, Czigány Dezső,Márffy Ödön,Orbán Dezső,Pór Bertalan,Tihanyi Lajos.A csoportosulás Berény javaslatára a Nyolcak nevet vette fel az 1911-ben tartott bemutatkozó kiállitáson.

Farkas György:A Tanácsköztársaság képzőművészete Rajztanitás 1969/2

Márffy

Kiállitott 1934 februárban a Nemzeti Szalonban a Tizennyolc magyar művész cimü kiállitáson.

Pataky Dénes:Szönyi 14.old.
Corvina 1971

Márffy

Részt vett Firenzében a Strozzi palotában Szőnyi, Ferenczy Béni és Egry társaságában megrendezett Mostra d, Arte Contemporanea Ungherese című kiállitáson.

Pataky Dénes: Szőnyi 18. old.
Corvina 1971

Márffy Ödön

Alkotásai szerepelnek a "Mühely" néven mükö-
dő müvészcsoport kiállitásán, az Uránia helyi-
ségeiben.
"A Müvészet c. rovat közleménye beszámol a
tárlatról, valamint a müvészcsoport munkájá-
ról.

A HÉT, Bp. 19o8. márc. 8. XIX. évf.
1o. sz. 16o. lap.

Márffy Ödön

Perlrott Csaba Vilmos kiállitott Mikola András, Körmendi-Frimm Ervin, Czigány Dezső, Márffy Ödön, Egry József és Réth Alfréd képeinek társaságában a Párizsból hazatért "Fiatal Magyarok" tárlatán (Könyves Kálmán Rt. kiállitása 1907 junius).

Bodri Ferenc: Perlrott Csaba Vilmos

Látóhatár 1970/7-8 762.old.

MárffyÖdön

A Kálvin téri Báthory Kávéházba járt Kernstok Károly, Márffy Ödön, Gara Zol tán, Gulácsy Lajos, aki a maga módján szintén uj hangot és egyéni stilust képviselt.

Bálint Lajos: Két asztaltársaság

Látóhat r 1970/7-8 747.old.

Márffy

Meghívtak és beválasztottak a Szinyei Társaság művészi egyesülés tagjai közé.

Bálint Lajos: Két antaltársaság.

Látóhatár, Budapest, 1941. aug. 741. old.

Márffy

A Julien Akadémiára jártak Párizsban csak a Nyolcak közül Berény, Czigány, Kernstok, Márffy, Pór. A száraz akadémizmusnak jeles része lehet abban, hogy az emlitettek hamarosan felfedezik az ujraélénkülő Párizs igazi arcát.

Bodri Ferenc: Perlrott Csaba Vilmos

Látóhatár 1970/7-8 761.old.

Márffy

„A magyar képzőművészet száz éve Bács-Kiskun megye múzeumaiban" címmel gazdag anyagot felölelő kiállítás nyílott a Nemzeti Galériában. A tárlaton a kecskeméti a bajai, a kiskunhalasi és kiskunfélegyházai múzeumok legszebb XIX-, XX, századi festményei vettek részt, köztük Márffy munkái is.

D. I. Képzőművészet.

Vigilia 1972/5 349old.

Márffy

a század eleji magyar avantgarde festészete rokon Petrov Vodkin munkáival.

D.I. Képzőművészet
Vigilia 1972/3 2o7.old.

Márffy Ödön
festő

Márffy Ödön két műve a „Csinszka" és a „Fehérlovas" vailata szerepel a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A szegedi mügyüjtők kiállitása.
MÜVÉSZET, 1972.szeotember - 44.oldal

Máiffy Ödön
festő.

Méltatás

Horváth György-Szóbel.
Nők Lapja, 1971. május - 19 szám

Márffy Ödön
festő

M.D.K

Méltatás.

Horváth Béla: Kernstok Károly néhány...
Művészet, 1968. szeptember — 9 lap

Márffy Ödön

Szerepel.

Perneczky Géza: „A Gresham és köre" Kiállítás Székesfehérvárott.

Magyar Nemzet, 1967. XI. 29. 4. o.

M.D.K.

Márffy Ödön, festő

készítette Petőfi: Szilaj Pista és Salgó c. 1920-ban egy kötetben megjelent két versének kő-rajz illusztrációit. Szerző körli továbbá Szent János Nemyei Jelenésekről való könyvének szintén Márffy kőrajzával díszített fedéllapját.

Szij Rezső: Az Amicus és Reiter László könyvművészete

Művészettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 1-2.sz.

56., 59., 64. old.

M.D.K.

Márffy Ö. Edön J. festő

művei szerepelnek a bajai Türr István Múzeum értékei közöl.

Szombathy Viktor: Budapest - Dunaújváros - Kalocsa
Bp./1961./ Panoráma, /Magyarország irásban és képben 15.köt./
117 old.

Márffy Ödön

Szomóca utca 1955, papír, aqu. 29,5 x 40 cm

Hüvövölgyi tój, 1955, papír, aqu. 23,5 x 31 cm

A felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960. kiállítás. 35 l.
Katalógus.

Márffy Ödön

Bemutatott műve:

168. p. „Lovaskompozíció", olaj

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek szabadpakpavezetének kiállítása, Budapest, 1945

Márffy Ödön

Virágzó kert o. karton, 36×47
Balatonpart, vörös kr. 33×29

35. Művészeti Képaukció
1973.

Márffy Ödön

Nagyon jelentős magányos művészek Egry József , Farkas István és Márffy Ödön, akik kapcsolodnak az impresszionizmushoz.

Dési Huber István: Müészeti irások
Kossuth Könyvkiadó 1975 233.o

Márffy Ödön

A Mücsarnok tárlatáról Tövis számol be, s szigoruan birálja a müvész egyik akt-ját, mely "pompásan képviseli -igaz, hogy csak nyolcadrészben- a magyar holnaposok tegnapi müvészetét."

A HÉT, Bp. 1915. márc. 14.
XXVI. évf. 11. sz. 130. lap.

MDK

Márffy Ödön festő

Pór Bertalan: Élményeim Kortárs I.évf.3.sz. 1957.
343.o.

Mánffy Ödön

Egyik rajzát André Lhote a bajótjával cserélte el, amely utóbbi magyar tulajdonba került és a kiállításon szerepelt (Szépművészeti Múzeum).

Passuth Krisztina: Modern francia grafika; Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 79. l.

Márffy Ödön

Kóllai Erűr 1942-es Magyar Csillag-beli cikkében a Gresham „derékhadáhz" sorolja.

Pernecsky Géza: A Gresham és köre; Képzőművészeti Almanach 1; Corvina 1969, 19. l.

Márffy Ödön

Szerepelt a székesfehérvári kiállításon.

Pernecky Géza: A Gresham és köre; Képzőművészeti Almanach 1; Corvina 1969; 22. l.

Márffy Ödön

a „Nyolcak" csoportjához tartozot.

Körner Éva: Ungarische avantgarde.

München, 1971.

lapszám nélkül

Márffy Ödön
festő

Méltatás

Dévényi Iván: Pán Imre kalálása.
Műtészet, 1972. április - 21 oldal.

Maiffy Ödön
festő

1909 junius 13-án nyílt meg Vá-
radon a MIENK kiállítás, ezen
a művész részt vett.

Apró Ferenc: Julián Gyulás Gulácsy hagyos.
Művészet, 1972 februar - 8 oldal

Márffy Ödön

Képviselve van Benkő Ferenc derecskei főgyógyszerész gyüjteményében.

Sz. Kürti Katalin - Benkő Ferenc gyüjteménye a Déri Muzeumban; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 35. l.

Mertly Dean

Képviselve van Benkő Ferenc dereaket Tűzvész-
azerész Gyűjteményében.

52. Kürti katalin - Benkő Ferenc Gyűjteménye a
Déri Muzeumban: Műgyűjtő, 1971. 4. sz. 56. l.

Márffy

A Nyolcak néven lömörülö müvész-
csoport tagja. Az 1909 és 1910 év fordulo-
ján lépnek fel együttüsen, abban az évad-
ban, amikor az ly magyar müvészetet
egy hirtelen világgá tágulás szenvedé-
lyessége hatja át.

Demény János: Bartók Béla

Népmüvelés 1968/12 11 old

Márffy

A Műcsarnokban művészetünk legújabb negyedszázadának alakulását bemutató kiállításához azoknak a művészeknek munkái kapcsolnak akiknek működése a felszabadulás utáu is folytatodott, sőt ma is kimagasló értékei élő képzőművészetünknek.

Péter Imre: Háromnegyed század magyar művészete
Az Ernst Múzeum és a Műcsarnok kiállításai

Népművelés 1969/11 36old.

Márffy Ödön
festő

A „Nyolcak" tagja.

Dévényi Iván: Kernstok Károly 10.
Corvina 1970.

Márffy Ödön
festő

A MIÉNK tagja

Dévényi Iván: Kernstok 10.
Corvina 1970.

Márffy Ödön

lovaskompozíció (olaj)

Nemz. Sportbiz. MKépzőm
Kiáll. Katalógus 1945 aug

Márffy Ödön

Gyümölcsendélet, olajfestm.

Nemz Parasztpárt DÓZSA
Kiáll Katalógus 1945 jún

Márffy Ödön

Önarckép (akvarell)

Nemz Parasztpárt DÓZS
Kiáll Katalógus 1945 jún

Making Tokens

Quantity (always)

Márffy Ödön

Tengerpart (akvarell)

Nemz. Parasztpárt (DÓZSA)
Kiáll. Katalógus 1945 jún.

Karty Oder

Transport (Abwurf)

Mánffy Ödön

Lovas kompozíció, olajfestm.

Nemz. Parasztpárt DÓZSA
Kiáll. Katalógus 1945 jún.

MDK

Márffy Ödön

Parkrészlet, temp.

A Beguinage, of.

Téli tájkép, of.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Cseresnye és narancsok, of.

Toilette, lila virágok, of.

Bruges, Reggel, of.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Fehérruhás leány, temp.

Derüs interieur kilátással, temp.

A "Bar" leány, temp.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Quai de la Main d'or, temp.

Szalmakalapos nő, temp.

Tájkép /kék tó/, temp.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Blankenberghe, of.

Fürdőházak, of.

Utcaszöglet /Bruges/, of.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Tájkép /Bruges/ of.

Tájkép /Bruges/ of.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Sárgaarcu nők, paszt.

Tájkép /Bruges/, of.

" "

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Olympia bar, paszt.

Papagáj, paszt.

Absintivó nő, paszt.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Pletyka, paszt.

Vázlatok Bretagneból, sz.rajz

Vásáron, paszt.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

A komédiás család, gouache

Five o'clock, temp.

Café chantant, temp.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Bullier, paszt.

Önarczkép, tollrajz

Ostendében alakok, paszt.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Párisi kávéház, paszt.

A festőnő, temp.

A poétanő, paszt.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Rózsaszinruhás leány, of.

Kertben, of.

Tájkép /Bruges/, of.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Feketeruhás nő, of.

Parc Montsouris, of.

Promenade, of.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 19o7. márc.

MDK

Márffy Ödön

A rakparton, of.

Kerpely Jenő gordonkamüvész, of.

Halpiacon, of.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Lac d'Amour, of.

Profil, of.

Hajó a csatornán, of.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Kilátás az ablakból, of.

Zöldrácsos kapu, of.

Vásáron, of.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Részlet Meudon-ból, of.

Komédiás leány, of.

Napos tájkép, of.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.

MDK

Márffy Ödön

Tájkép /Bruges/, of.

Arckép, paszt.

Márffy Ö. és Gulácsy L. kiáll. Budapest 1907. márc.